فهرست جلد اول سودی شرح بوستان

٣ في ثناء الله تعالى

٣٩ در نعت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم

٤٧ در نعت چهار يار كزين رضوان الله عليهم اجمعين

٥٢ سبب نظم كتاب

٦٣ ذكر محامد پادشاه اسلام ابو بكر بن سعد بن زنكى

٧٨ در مدح اتابك محمد سعد خلد الله ملكه

٨٣ باب اول در عدل وجهاندارى

٨٣ (نصيحت) ملوك على وجه التعريض للظهير

٩١ (حكايت) انقياد كل شئ لولى الله

٩٤ (حكايت) پند دادن كسرى بهرمز را

١٠١ (حكايت) پند دادن پرويز بشيرويه را

١٠٨ (حكايت) بازركانى اسير

١١٣ (حكايت) رعايت كردن وزير در پيرى

١٢٧ (حكايت) تدبير پادشاه وتأخير كردن دران

١٥٧ (تمثيل) احوال اعداء

١٧٠ (كفتار) اندر بخشايش بر ضعيفان

١٧٧ (حكايت) در معنى شفقت بر رعيت

١٨٣ (حكايت) در احوال دنيا

١٨٥ (حكايت) نصيحت چوبان بهردارا

١٩١ (حكايت) در آكاهى سلطان برحال رعايا

١٩٣ (حكايت) مسكين بر متكبر در عراق

١٩٥ (حكايت) عمر بن عبد العزيز

٢٠١ (حكايت) از سر كذشتكان شيخ سعدى

٢٠٣ (حكايت) تكله شاه از اتابكيان

٢٠٦ (حكايت) كريستن سلطان روم بر زوال سلطنتش

٢١٢ (حكايت) پادشاه بى داد كرد

٢١٩ (حكايت) اندر نكاه دارى خاطر درويشان

٢٢٤ (حكايت) در معنى رحمت بر ناتوان وقت توانائى

٢٣٠ (حكايت) احراق شدن در شهر بغداد

٢٣٤ (حكايت) در عدل وثمرهٔ او وظلم وعاقبت آن

٢٣٩ (حكايت) دو شهزاده يكى عادل ويكى ظالم بود

٢٤٨ (حكايت) ابلهى بر سر شاخ مى نشست وبن او مى بريد

٢٥١ (صفت) اوقات جمعيت درويش راضى

٢٥٣ (حكايت) عابد استخوان پوسيد

٢٥٤ (كفتار) اندر نكوكارى وعاقبت آن وبدكارى وعاقبت آن

٢٥٧ (حكايت) كربز مردم آزار

٢٦١ (حكايت) حكايت يوسف حجاج ومرد حق كوى

٢٦٧ (حكايت) از سر كذشتكان حضرت شيخ

٢٦٨ (كفتار) در نواخت افتادكان

٢٦٨ (حكايت) يكى از ملوك بيمارى رشته كرده

٢٧٥ (كفتار) اندر ملك دنيا ودولت آن كه بقايى ندارد

٢٧٦ (حكايت) در زوال كار وانتقال الملك

٢٨٠ (حكايت) قزل ارسلان با دانشمند

٢٨٤ (حكايت) يكى شوريدهٔ عجم كفت بكسرىٔ عجم

٢٨٤ (حكايت) ارتحال الب ارسلان

٢٨٨ (حكايت) حكيمى دعا كرد بر كيقباد واعتراض بزركى

٢٩٠ (حكايت) پادشاه غور با روستايى

٣١٤ (حكايت) مأمون خليفه با كنيزك

٣١٩ (حكايت) درويش صادق با پادشاه بى دادكر

٣٢٥ (حكايت) مشت زن تنك دست

٣٣٢ (حكايت) در فائدهٔ خاموشى از نصيحت بكسى كه پند نه پذيرد

٣٣٦ (حكايت) اندر راى پادشاهان وتدبير مملكت وآيين جهاندارى

٠٠٠ وقانون لشكر كشى

٣٤٥ (كفتار) اندر نواخت عسكر در حال امن

٣٤٧ (كفتار) اندر تقويت مردان كار آزموده

٣٥٢ (حكايت) چه خوش كفت كركين بفرزند خويش

٣٥٤ (كفتار) اندر دلدارئ هنرمندان
٣٥٨ (كفتار) اندر دفع دشمنان برأی وتدبير
٣٥٩ (كفتار) درعاطفت دشمن ازروی عاقبت انديشی
٣٦٢ (كفتار) اندر حذر كردن ازدشمنی
٣٦٦ (كفتار) اندر پوشيدن راز خويش

٣٦٩ باب دوم دراحسان

٧٧٤ (كفتار) اندر نواخت يتيم ورحم برحال او
٣٧٦ (كفتار) اندر بخشايش برايتام
٣٧٨ (حكايت) ابراهيم عليه السلام وكرم اوباخاص وعام
٣٨٢ (كفتار) اندراحسان بامردم نيك وبد
٣٨٨ (حكايت) مردممسك بافرزندناخلف
٣٨٩ (حكايت) زاهدی كفت باپسر خود مجردرو
٣٩٠ (تمثيل) بدخترچه خوش كفت بانوی ده
٣٩٨ (حكايت) بزار بد وقتی زنی پيش شوی
٤٠٠ (حكايت) پيری در راه كعبه بهر خطوه دوركعت نمازميكرد
٤٠٣ (حكايت) بسرهنك سلطان چنين كفت زنش
٤٠٥ (حكايت) يكی راكرم بود وقوتش نبود
٤١٠ (كفتار) اندراحسان بانيك و بد
٤١٣ (كفتار) اندرامان كرفتن باخلق وتواضع نمودن
٤١٦ (حكايت) درترحم برحال ضعيفان وانديشهٔ عاقبت آن
٤٢٤ (حكايت) درسيرت نيك مردان
٤٢٧ (كفتار) اندر جوانمردی وثمرهٔ آن
٤٢٨ (حكايت) درمغنئ صيد كردن دلها باحسان
٤٣١ (حكايت) يكی رو بهی ديدبی دست و پای
٤٣٦ (حكايت) زاهد بخيل
٤٤١ (حكايت) حاتم طی ـ
٤٤٧ (حكايت) پادشاه يمن باحاتم طی
٤٥٦ (حكايت) دختر حاتم درزمان رسول الله عليه وسلم

فارسی وعربی وهر علمده استاد كامل اولان مولانالاردن تلمذ ايليوب
كندولری دخی شرف استاديته نائل بين العلماء كلامی اثبات مدعی ده

المولی سودی
بو سنو يدر معاملهٔ كالای
علم وعرفانله رأس المال كالدن
وايه دار و بازاراعتبارده مظهر سود
بيشمار اولوب طريق سعادت رفيقه سالك
ورهبردهٔ عتبات و مسالك اولدقدنصكره
برمقداروظيفهٔ قاعداله قناعت ايتشيدی ابراهيم
پاشاسرايندە اولان غلمان خاص شهنشاهی يه معلم
تعيين اولنوب اول مشغلهٔ شريفه ايله بيك حدودنده
سرمايهٔ عمری اتمام وعزم راحكتده دار السلام
ايلدی مولانا مرحوم سودی هرجنس فاخر
علوم مبانی ومقدماتی سديد معلم مفيد
ايدی مثنوی شريفه شرحی وكافيه
وشافيه يه ترجمه سی واردر
(من ذيل الشقايق)

اثبانه لايق وقابل اولوب شيخ سعدی قدس سره حضرتلرينك تو أمين
حكمنده بولنان كتاب كلستان وبو كتاب حقايق مشحون اولان بوستانی
بلادتركيده سها ايكن واصل خرشيد ايلشدر ولله در الشارح المرحوم

هذا الجزء خاص الكمرك

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısım Hacı Mahmud Ef
Yeni Kayıt No 3296
Eski Kayıt No

سودی شرح
بوستان

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی خلق الانسان من حمأ مسنون * واعطاه لسانا صارما کیف مسنون * ونشهد ان سیدنا محمدا عبده ورسوله * الناشر الحق بعد الطی * الطاوی بعد النشر للغی صلی الله علیه * وعلی آله العظام * واصحابه الکرام * الی یوم القیام * اما بعد * بر صبح کیم ابواب سعادت مفتوح واسباب قساوت مطروح ایدی وجام صبوح فیاض فتوح طوتشیدی وطبع جموح منقار فارس روح اولمشیدی ناکاه باب خانهٔ شکسته مفتوح اولوب اخص محبان واخلص دوستان اوحدی الدهر عبقری الاصل جامع المعقول والمنقول مجمع الفضائل ومرجع الفحول غیث الندی والمغیث من الردی السید الحلاحل والقرم البادل ذی الحسب الفاخر وبحر الفضل الزاخر منبع الفصاحة وخاتم السماحه اسخیاء اهل عالم واکرم بنی آدم شیخ حرم مدینه عمر افندی طیب الله روحه وزادفی غرف الجنان فتوحه هزار تضرع ونیاز ایله ایچرو کردی الکلام یجر الکلام وینساق الی المرام حسبنجه کتاب بوستان که محتویدر نفایس امثال غریبه ولطائف نصایح وعظات عجیبه که هر بریسی محتاجدر حل الفاظ معانیه وتبیین اصول ومبانیه بو مبارك وهمایون کتابی زیاده مدح واطرا ایلدکدن صکره بیوردیکه سندن تمنی ایدرمکه بونی ترکی عبارتله شرح ایلیه سنکه مشکلاتی بیان ومعضلاتی عیان اولوب عباراتی معلوم

واستعمالاتی مفهوم قانونی مضبوط واسلوبی مربوط واقع اوله تاکیم فارسی تعلمنه راغب اولنلر اسهل وجهله استفاده ایدوب خیردعایه باعث اوله سز ابتدمکه ای یار موافق ومحب صادق بودعاکوی دیرینه نك وثنا خوان کمینه نك اوزرینه امرك واجب الامتثالدر هرنه بیوررسك سوزوك قتمده ایکی اولمز بلکی اتباعی لازم وانقیادی طبعمه ملایمدر زیرا اوزرمده احسان وکرمك بی حد وعطایا وهدایاك لایحصی ولا یعددر بونك بریله حلی انصاف ایله محلی وبغی واعتسافدن مخلی اذکیادن مأمولدر زلهٔ قدمه وطغیان قلمه واقف اولورلر ایسه عیوب وقصوریمی اظهار ایدوب انتقامه سعی ایلمیه لر واصلاحدن احسانلرینی دریغ بیورمیه لر زیرا بز معترفایزکه بو میدانك فارسلرندن دکلز لکن المأمور معذور والله ولی التوفیق وبیده ازمة التحقیق وهو حسبی ونعم الوکیل * بنام خداوند جان آفرین * حکیم سخن در زبان آفرین * معلوم اوله که بای مفردهٔ مفتوحهٔ فارسیده بای جاره نك جمیع معنالرنده مستعملدر الا معنای تفدیه ده دکل یعنی عرب بای وامی دیجك یرده عجم بپدر ومادرم دیمز پس بونده با حرف استعانتدر بسم الله باسی کبی ومتعلقی مباشر اولدیغی مصلحته کوره بر فعل تقدیر اولنور مثلا قرائته مباشر اولمالی اولسه بسم الله اقرأ وکتابته بسم الله اکتب فقس الباقیة علیهما وفارسیده بنام خدا میخوانم وبنام خدا مینویسم ومذکور متعلق عامهٔ علما مؤخر تقدیر ایدرو تیمنا وتبرکا ابتداء کلامده اسم خدا واقع اولمغیچون اما تقدیمی دخی جائزدر وحضرت مولانا جامی سبحة الابرار اولنده ابتدیٔ بسم الله الرحمن الرحیم بیوردکی کبی ومذکور متعلق فعل ماضیده مضارعده واقع اولور نام اسم معناسنه لفظدر وخداونده اضافتی لامیه درمیك کسرنی اولقدر اشباع ایلمکدر کیم اندن بر یا متولد اوله کیم اول یایه یاء بطنی دیرلر زیرا تلفظ اولور اما ظاهرده کتابت اولنمز خداوند لغتده صاحب ومالك معناسنه در خداوند خانه کبی اما بونده خدا معناسنه در مالك مطلق ذات باری اولدیغیچون ومابعدنه اضافتی موصوفك صفتنه اضافتی قبیلندندر یعنی بیا نیددر زیرا جان آفرین وصف ترکیبیدر جان ایله آفریندن مرکب جان لغتلرندن روح حیوانیده مستعملدر روان روح انسانیده اما بونده عامدر جانیه آفرین آفریدنمدن مشتقدر اصلنده آفریننده جان ایدی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندن ایدی صکره تقدیم وتأخیر ایله وبعض تصرفات

مطلب
یای بطنی

ایله وصف ترکیبی اولدی معلوم اوله که آفریدن وآفرینیدن مصدرلردر یراتمق
یعنی خلق ایلمك معناسنه پس آفرین آفریدندن مشتقدردین احوال اشیاقدن
آکاه دکل ایمش حکیم عالم اهل حکمته دیرلر بونده خدای تعالی مراددر
خداونددن بدلدر بدل العین من العین طریقیله پس بو مصراعی خداونده
صفت اعتبار ایدن سهو ایلمش حکیمك آخرینه حرف یاالحاق ایدوب حرف
وحدتدردین ایکی جهتدن سهو ایلمش اول حرف یایی کتابتده اثبات ایلمسی
ایکنجی اکا حرف وحدت دیدیکیدر زیرا بو یامیمك کسره سنی اشباع ایلمکدن
حاصل اولان یای بطنیدر مابعدینه اضافتی ماقبلنده اولان اضافت کبیدر
سخن دزبان آفرینده وصف ترکیبیدر اصلنده آفریننده سخن درزبان ایدی
بعده بعض تصرفاتله وصف ترکیبی اولدی سخنده ایکی وجه جائزدر یعنی سینك
فتحی وخانك ضمی وسینك ضمی وخانك فتحیدر هر بارکه کن وبن قافیه سنده
واقع اولسه اولکی وجه لازمدر وچن ومن قافیه سنده واقع اولسه وجه ثانی
لازمدر رفتدبر درزبان درفی معناسنه حرف ظرفدر وزبان زانك فتحی وضمیله
دیلدر اسان کبی ایکی معناده مستعملدر لغت معناسنه واغزده اولان دیله دیرلر
بانك بدلی غاده اغندر زفان دیرلر زیرا بایله فانك بیننده تبادی وارسید وسفید
کبی درزبان آفرینه متعلقدر پس مجموعی بر ترکیب اعتبار اولنوب حکیمه صفت
قلندی امدی درزبانی وصف ترکیبدن اخراج ایدوب زائد سویلین سهو
ایتمش زیرا معناده متعلق متعلقسز ملحوظ اولمز معلوم اوله که بو کتاب بروزن
اوزره درکه بحر متقارب دیرلر مصنف مضمون بسمله ایله حمدله دن یعنی
ذکرندن اکتفا ایلدی زیرا اکثر مواضعده بیله مذکورلردر پس هر برینك
وجودی صاحبنك وجودینه دلالت ایدر مصراع ثانی سخن کفتن اندر
زبان آفرین ایدوب ومذکور مصراع نسخه ایدن معلومدرکه بو کتابی
ونسخه لرینی متتبع دکل ایمش (محصول بیت) بو کتابك تصنیفنه وتدوینه
جان یرادیجی خداوندك دلده سوز یرادیجی حکیمك نامیله ابتدا ایلدم
ویا ابتدا ایلرم یعنی ارواح اشیایی خالق وبعض اشیانك لسانلرینی کویا وناطق
خلق ایدیجی خداوندو حکیمك اسمیله باشلدم ویا باشلرم قتدر ❊ خداوند
بخشنده دستکیر ❊ کریم خطابخش پوزش پذیر ❊ خداوندا ولکیدن بدل العین
طریقیله بدلدر وخدا معناسنه در مابعدینه اضافتی بیانیه در ❊ بخشنده ❊ اسم
فاعلدر بخشیدندن اسرکمك یعنی ترحم ایلمك معناسنه که مرادف بخشودندر
معلوم اوله که بو داده کلمه نك آخرنده واقع اولان ها ایکی قسمدر بریسی

ردسروری

ردشمعی

ردسروری

ردسروری

های اصلیدر که تلفظ اولنور ماه وجاه هاسی کبی وبریسیده هاء رسمیه درکه
رسم اولنور یعنی کتابت اولنور اما تلفظ اولنمزدسته وبسته هالری کبی بخشنده
هاسی دخی بو قبیلدندر پس حالت اضافتده بر همزه مجتلبه اثبات ایدرلر
لکن همزه کتابت اولنمز بلکه انك نشانی برعین بترا کتابت اولنور انجق زیرا
همزه اوج شکلده کتابت اولنور واو ویا والف شکلنده امامذکور همزه مجتلبه
یاایله همزه بیننده تلفظ اولنور فتأمل دستکیره اضافتی بیانیه در ودستکیر
وصف ترکیبیدر دسته کیردن مشتقدر کیریدن که مرادف کرفتن درطوتمق
معناسنه دردست دالك فتحیله وسین وتانك سکونیله فارسیده ال معناسنه در
عربیدردر دالك سکونی ویانك فتحیله کیر اصلنده کیرنده ایدی تقدیری کیرنده
دست ایدی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندن بعده وصف ترکیبی ایلدیلر
بعض تصرفاتله فتدبر دستکیر ال طوتوجی دیمکدر کریم لغتده جومرد وسخی
معناسنه در اما اصطلاحده شول ذات شریفه وعنصر لطیفه دیرلر که اخلاق
مرضیه واطوار سنیه ایله محلی ومزین اوله وخطابخشه اضافتی بیانیه در
یای بطینله خطا بخش وصف ترکیبیدر بخشیدندن بغشلمق معناسنه کریم
خداوند ثانیدن بدلدر مذکور بدلده پوزش پذیره اضافتده بیانیه در
پوزش پذیر وصف ترکیبدر پوزش اسم مصدردر پوزیدندن عذر معناسنه
وپذیر بای عجمله وذال معجمه ایله اسمدر پذیریدندن اصلی پذیرنده پوزش در
سابقلر کبی وصف ترکیبی اولدی بعض تصرفاتله (محصول بیت) بیچاره لرك
ومضطرلرك الینی طوتوجی ومرحمت ایدیجی خداوندر قوللرینك عذرین
قبول ایدوب خطالرن بغشلیجی کریمدر حاصلی کناهدن توبه واستغفار
ایدن عبادك جرائمنی عفو ایدوب کناهلرین محو ایدیجی کریمدر یعنی
عبادك اعتذارینی قبول ایدوب جرائمنی عفو ایدیجی ومرحمت ایدوب محل
مضایقه ده الارین طوتوجی یعنی معین وظهیر اولیجی خداوند کریمدر حاصلی
بو اوصافله متصف اولان خدانك نام شریفیله ابتدا ایلدم ویا ایلرم دیمکدر
❊ عزیزیکه هرکز درش سر بتافت ❊ بهر درکه شد هیچ عزت نیافت ❊
عزیز لغتده نادر الوجوده دیرلر یعنی وجودی قلیل اولان اشیاده مستعملدر
بونده عزیز ذلیل مقابلیدر خداونددن بدلدر سابقلر کبی ویا حرف وحدت
وکه حرف رابط صفتدر هرکز اصلنده هرکه ازایدی هاء رسمی ضرورت
وزن ایچون حذف اولوب همزه نك فتحه سی کافه نقل اولنوب کسره سی

معلوم اولکه بترا
ابترك مؤنثیدر
قویروغی کسك
دیمکدر پس عین
بترا قویروغی کسك
عین دیمکدر یعنی
عینك قویروغن
کسیجك باقیه عین
بترا اصطلاح ایدرلر
تکم ابن هشام مغنی
اللبیب ده تصریح
ایلمشدر فتدبر
منه

وهمزه ساقط اولوب کزاولدی کافك فتحیله فتدبردر قپودر باب معناسنه
شین ضمیرعزیزه راجعدرسر بونده باشدر عربجه رأس دیرلر بتافتك مقدم
مفعول صریحی وکزدرش غیرصریحی بتافت باحرف تأکید تافت فعل ماضی
مفردغائب دوندردی دیمکدر اعراض معناسنه بهر باحرف صله هراحاطهٔ
افراد معناسنی افاده ایدرکل افرادی کبی درکنه قپو معناسنه درکه حرف
رابط صفت شدبونده رفت معناسنه فعل ماضی مفردغائب هیچ عزت ابدی
دیمکدر عزت مقابلی زلتدرکه حقارت معناسنه در نیافتك مقدم مفعول
صریحیدرو بهر شدك مقدم مفعول غیرصریحیدر نیافت فعل نفی مفردغائب
بولمدی دیمکدر (محصول بیت) خداوند بر عزیزدر که هرکسه که اطاعتی
قپوسندن باشن دوندردی یعنی اطاعت ایلیوب اعراض ایلدی هر بابه که
واردی هرکزوهردم عزت ودولت بولمدی یعنی خدایه مطیع ومنقاد اولمیان
هیچ برقپوده عزت وحرمت بولمدی دیمکدرزیرا عزت اکا مخصوصدر نتکیم
بیورمشدر ولله العزة ولرسوله ﴿ سر پادشاهان کردن فراز ※ بدرکاه او بر
زمین نیاز ﴾ سرك پادشاهانه اضافتی لامیه در معلوم اولکه فارسیده اسماء
جوامد ایکی وجهله جمعلنورذوی العقولدن ایسه الف ونون ایله پادشاهان
کبی غیریدن ایسه ها والفله لالها وژالها کبی وبونك کبی اسماده حالت جمعده هاء
رسمی کتابت اولنمز بلکه بونده ادات جمع کتابت اولنور فتدبر پادشاهانك
کردن فرازه اضافتی بیانیه در یعنی موصوفك صفتنه اضافتیدر کردن
فراز وصف ترکیبیدر کردن کاف عجمك فتحی ورانك سکونیله بیوندر که
عرب جید دیر جیمك کسریله فرازفانك فتحی وکسریله یوکسك دیمکدر
عربجه رفیع دیرلر فعیل وزنی اوزره کردن فراز لغتده بیون بوجلدیجی
دیمکدر اما اصطلاحده عالی قدر وجبار ومتکبر معنالرنده مستعملدر
بدرکاه باحرف ظرفدرفی معناسنه درکاه لغتده قپو یری دیمکدرنمازکاه
وسیرانکاه کبی اما اصطلاحده مطلقا قپومعناسنه در باب همایون دیمکدر
او یه اضافت لامیه در واو همزه نك ضمی وواولك سکونیله ضمیرغائبدر هووهی
معناسنه اشتراکی اوزره برحرف استعلادر علی معناسنه زمین یردر ارض
معناسنه نیازه اضافتی بیانیه در ونیاز احتیاج معناسنه در زمین نیاز احتیاج
یری دیمکدر مجازا تدبر (محصول بیت) عالی مرتبه ورفیع القدر پادشاهلرك
باشی خدانك درکاهنده زمین نیازده در یعنی تواضع وعرض احتیاجده در

کردن فرازك معناسنی بوبیتی بوقرودین حق ادایی ایلمش ﴿ نه کردن کشانرا ردسروری
بکیرد بفور ※ نه عذر آورانرا براند بجور ﴾ نه نونك فتحی وهاء رسمیله حرف
نفیدرکه کلمه لرك اوائلنه داخل اولور نفی حکم قصد اولنان مقاماتده
متصل یازیلور مثلا افعال ومصادر واسماء فواعل ومفاعل اوائلنده
ندانست وندانند وندانستن وندانند ونداننده وندانسته اما اسماء جواهر واسماء
مصادرده واسماء زمان ومکان ونعوت ومبالغه صیغه لرنده منفصل برهای
رسمیله کتابت اولنور فتأمل کردن کش وصف ترکیبیدر کشیدندن الف ونون
ادات جمعدر تقدیری مردان کردن کشاندر ورا ادات مفعولدر بکیرد بیت
اولنده حرف نفی معناده بوفعله مقیدر تقدیری نبکیرد درضرورت وزن ایچون
منفصل اولوب هاء رسمیله کتابت اولندی فتدبر باحرف تأکید وکیرد فعل
مضارع مفردغائبدر کیر دیدن طوتاردیمکدر حرف نفیله طوتمز معناسنه در
بفور باحرف مصاحبت بکیرده متعلق فورعربیده مصدردر قینامق
معناسنه که عجم جوشیدن در اما عجم عجله معناسنده استعمال ایدر مطلقا وعرب
کاهی علی حرفیله علی الفوردر نه حرف نفی درسابق کبی معناده براندمقید
تقدیری نبراند در عذر آور وصف ترکیبی درآوریدندن والف ونون ادات
جمعدر سابق کبی ورا ادات مفعول عذرکتوریجیلری دیمکدر براند باحرف
تأکید وراند فعل مضارع مفردغائب سورر معناسنه حرف نفی داخل اولنجه
سورمز دیمکدر جور ظلم معناسنه در مقابلی عدلدر بجور براند فعلنه متعلقدر
(محصول بیت) کردن کشلری یعنی جبار ومتکبر سرکشلری علی الفور
طوتماز حاصلی اوامر ونواهیسنه اطاعت وامتثال ایلمدوکی کبی عقوبت
ومؤاخذه ایلمز بلکه صبر ایدر توبه واستغفار ایدرسه جان وکوکلدن
عفوایدر ایلمزایسه آخرتده عقوبت باقی عذرکتوریجیلری داخی جور وظلم
سببیله سورمز یعنی عبد جور وظلم ایلدکدن صکره که توبه واستغفار ایلیه انك
توبه سنی رد ایلمز معلوم اولکه ایکی مصراع اولنده واقع اولان حرف نفیلری
مجموع مصراعلره قیددر دین اصابت ایلمش جوری خدایه قیدوشورب ردسروری
عذرکتوریجیلری جور وقهر ایله سورمز دینده اصابت ایلمش ﴿ دوکونش ردشمعی
یکی قطره در بحر علم ※ کنه بیندو پرده پوشد بحلم ﴾ دو دالك ضمی وواو
رسمیله ایکی دیمکدر کاه اولور که ضرورت وزن ایچون دالك ضمه سنی اشباع
ایدوب واواصلی کبی اوقونور معلوم اولکه هاء رسمی اصلی اولدیغی کبی

واودخی اصلی ورسمی اولور اصلی تلفظ اولنانددر ورسمی کتابت اولنوب تلفظ
اولنمیاندر خواجه وخویش واستخوان واولری کبی فقدبر کون کان
یابندن مصدردر اما اصطلاحده جهان معناسنه استعمال ایدرلر بونده ده
بویله درشین ضمیرمعناده علمه قیددردر بحر علمش تقدیرنده یك یاسزبر دیمكدر
امایا ایله بریسی دیمكدرلكن بونده برمعناسنه درقطره لفظاعربیدرطمله
معناسنه بونده شیٔ قلیل معناسنه دردر حرف ظرف بحردر یا دكزمعناسنه
كثرتدن كنایت درعلمه اضافتی بیانیه درعلمدكزی دیمكدر كنه كاف عجمك
ضمی وهاءاصلیه ایله كناهدن مخففدر كه یازق معناسنه درعربجه جناح درلر
جیمك ضمیله معلوم اوله كه كلمه ده الفدن وواودن ویادن صكره هاءاصلی اولسه
اثباتی واسقاطی جائزدرمثلا شاه وشه وانبوه وانبه ودیه وده كبی فقس یندك
مقدم مفعولیدرو بیند فعل مضارع مفرد غائبدر بینیندن دیندن اخذایدنلر
خطاه فاحش ایلدیلرفقدبر پرده قپونك وغیرنك اورتوسیدر پوشدك مقدم
مفعولیدر پوشد باءعجمك ضمیله فعل مضارع مفردغائبدرلغتده اورتر دیمكدر
امابونده جرائمی سترایدوب افشا ایلمزمعناسنه دربحلم باءسببیت متضمن حرف
مصاحبتدرحلم حانك كسریله مصدردرحسن یاخدن یواش كشیه حلیم دیرلر
مقابلی غضو بدرحشمناك كبی بونده ده شین ضمیرمفردر بحلمش دیمكدر
(محصول بیت) خدانك بحر كبی فراوان علمنده ایكی جهان برقطره چه در
یعنی شیٔ قلیلدرعبادك جرائمنی بیلورو كوررلطف وحلمی سببیله ایلدكلری
كناهه پرده اورتر یعنی ایلدكلری كناهلری افشا ایدوب رسوا ایلمز زیرا
ستار العیوبدر ❊ اكرخشم كیردبكردار زشت ❊ جو باز آمدی ماجری
درنوشت ❊ اكر ادات شرط خشم خای معجمه نك فتحی وشینك سكونیله
عربیدر غضب معناسنه در اما عامه كسرخاء معجمه ایله استعمال ایدرلر
بكرداربا حرف تعلیلدر كیردده متعلق در كردار كاف عربك فتحی ایله اصلنده
وصف تركیبیدر دیدار ورفتار كبی زیرا كرد اسم مصدر در فعل
معناسنه كردن مصدرندن مشتق وآر الف ممدود ایله آرنده دن مرخم
كتور یجی دیمكدر صكره مجموع مركبی عمل معناسنده استعمال ایلدیلر
وبونك كبی مركبا ته مركب خفی دیو اطلاق ایلدیلر فارسیده كندینی قتی مطلب
بوقرودن ظن ایدنك بریسنه بركون كردارعبارتنی وكردكارعبارتنده كافلر منازعه باشمعی
مفتوح اوقنق كركدر زیرا كرد اسم فعلدر كردندن مشتق دیجك انكار

ایدوب كرد كافك فتحیله دكل كسریله درفعل معناسنه دیو دعوی ایلدی
دعاكوی مدعاسنه سندطلب ایدیجك سندبالفعل خاطرمده بوقدرلكن
كتابلرده یازلشدر ایرادایده ین دیودعوی ایلدی بوكون یكرمی بریلدر كه باطل
مدعاسنه سندطلبنده در حاصلی عنادندن وكندویه باطل زعمندن مذكور
باطل مدعاسی اوزره مصراولدی لكن خوش طبع وادراك اصحابنه
مذكورتقریرو تحقیق ایلشم زیاده پسندایدوب استحسان ایلدیلرو یوردیلر
كه بوتحقیق بوزمانه دك سزدن غیری كمسنه ایلمشلردر كردارك زشته
اضافتی بیانیه در زشت زانك كسری وشینك سكونیله چركین دیمكدر
چوادات تعلیلدرچونكی معناسنه باز كیرو دیمكدر آمدی فعل ماضی مفرد
مخاطبدرخطاب عام طریقیله بازآمدی رجوع ایلدك دیمكدر توبه واستغفاردن
كنایتدر چو بازآمدی عبارتنك معناسی چونكه اول بنده كیر وكلدی دین
هنوز كلمات عجمك استعمالاتنه واقف اولمامش ماجری لفظ عربیدر كیچن ردشمعی
احوالدن عبارتدردر حرف تأكید نوشت لفظ مشتركدر یازمغله برنسنه یٔ
چوبروب بوكك بینده بونده كردارزشته قلم چكوب محو وخطا ایلمكدن كنایتدر
(محصول بیت) اكرخدا قولك چركین عمل ونامشروع فعلندن اوتوری
غضب طوتوب خشم ایدرسه یعنی سزاوارعقوبت ایلرسه چونكه ایلدكك
چركین عمل ونامعقول فعل ایچون پشیمان اولوب توبه واستغفار ایلیه سن
دفتراعمالكده یازیلان كناهلركه قلم عفو چكوب محو وخطا ایلر مصراع ثانیده
چوبازآمدی عبارتنی بدركاه خداعبارتیله قیدایلین مقصود معنادن رجوع
ایلمش وبكردارعبارتنده یا بونده زایازن جمیع نسخه لر مخالف یازدوغندن
غیری معنای محصلی بوقدر معلوم اوله كه یتنده غائبدن مخاطبه التفات صنعتی ردسروری
رعایت اولنمشدر پس صنعت التفاتی بلیوب مصراع ثانینك معناسنی چونكه ردشمعی
اول بنده كیر وكلدی دین معنای بیتی ولذت كلامی اكلمزایمش (وكربرجفاپیشه
بشتافتی ❊ كه ازدست قهرش امان یافتی ❊ جفاپیشه وصف تركیبیدر
پیشه باءعجمك كسری ایله صنعته درلرجفاصنعتلی دیمكدر یعنی ظالم بشتافتی
با حرف تأكید شتافت فعل ماضی مفردغائب شتافتن مصدرندن ایو مكدر
عجله معناسنه ویا حرف حكایه ایودی دیمكدر یعنی عجله ایدیدكه كاف عربك
كسری وهاء رسمیله استفهام انكاری متضمن اسمدر كیم معناسنه دست
قهراضافتی بیانیه یافتی فعل حكایت حال ماضیدر شتافتی كبی بولوردی

دیمکدر (محصول بیت) واکر خدا ظالمه عجله ایدیدی یعنی ظلمی ایلدیکی کبی
عقوبت ایدیدی آنك قهری الندن کیم امان بولوردی یعنی قهرندن کمسه
قورتلمزدی ❋ وکر باپدر جنك جوید کسی ❋ پدر بیکمان خشم کیرد بسی ❋
واو حرف عطف با حرف مصاحبت جوید فعلنه متعلق پدر بای عجمك ودالك
فتحه لریله بابا معناسنه در که عرب اب در جنك جیم عربك فتحی وسکون
نون ایله صواش دیمکدر معلوم اولکه نون ساکندن صکره طرفده کاف واقع
اولسه اول کاف عجمیدر فاحفظ جوید جیم ضمی وبانك فتحیله فعل مضارع مفرد
غائبدر لغتده استرودیلر دیمکدر اما بونك کبی مقامانده ایلر دیمکدر رز براجنك
جو بهاذ رصواش اری دیمکدر وکلستانده بو بیتده جو یدایلر معناسنه بیت
نه هر دست آن بنزدیك خردمند ❋ که باپیل دمان پیکار جوید پیل ایله صواش
ایلمکه قادر اوله دیمکدر پس مذکور بیتده باباسیله جنك ایلمك استیه دیلرینك
معناسیله بی تقریب جنك ایلشلر کسی کس کاف عربك فتحیله کمسه معناسنه در
و یا حرف وحدت بی یکان بی ادات سلبدر که اسماء جوامده وانك حکمنده
اولان الفاظه داخل اولمغه مخصوصدر کمان کاف عجمك ضمیله سزه لك دیمکدر
که عربجه ظن دیرلر بسی یاء اصلیه ایله چوق دیمکدر بسیار کبی (محصول بیت)
اکر بر کمسه باباسیله جنك وغوغا ایلرسه یعنی پدرنه عناد ومخالفت ایلرسه باباسی
بیکمان چوق غضب ایدر حاصلی اوغلنه زیاده ایجنوب بحضور قاقر بعض
نسخه کیرد یرینه راند دوشمش ❋ وکر خویش راضی نباشد ز خویش ❋
چو بیکانکانش براند ز پیش ❋ خویش خاء معجمه نك کسری وواور
رسمیله بونده خصم معناسنه در که عربجه قریب دیرلر راضی معروف نباشد
فعل نفی استقبال بونده اولمیه دیمکدر چو جیم عجمك ضمی وواو رسمیله ادات
تشبیه در چونده دیرلر نونله بیکانه بای عربك کسریله وکاف عجمله یاد معنا
سنه در که مقابلی بلش در که فارسیده آشنا دیرلر والف ونون ادات جمعدر
بیکانکان ذوی العقولدن اولدیغیچون وشین ضمیر خویش ثانیه راجعدر
براند با حرف تأکید راند فعل مضارع مفرد غائب فاعلی خویش اوله
راجع تحتنده ضمیر در پیش باء عجمك کسریله بونده قت معناسنه در که عربجه
عنده ایله تعبیر ایدرلر پس اوکنده دین اوکبی وار دنی فرق ایدر دکل ایمش
(محصول بیت) واکر خصم راضی اولمیه خصمدن یعنی خصم که
کندی خصمندن راضی وشاکر اولمیه آنی یادلر کبی یانندن سورر حاصلی
آنی رد ایدر ❋ وکر بنده چابك نیاید بکار ❋ عزیزش ندارد خداوندکار ❋

ردسروری وشمعی

ردشمعی

بنده قولدر عبد معناسنه چابك جیم وبای عجمله چست وچویك دیمکدر نیاید
فعل نفی مستقبلدر آیدن آمدن دیلر خطا ایتمشلر کلمز دیمکدر بکار
باحرف صله ویاحرف ظرف کار ایش معناسنه در عزیز بونده محترم معناسنه در
وشین ضمیر بنده یه راجعدر ندارد فعل نفی مستقبلدر داریدن داشتن
دیلر سهو ایلمشلر طوتماز دیمکدر خداوندکار دالك سکونی وکاف عجمله
صاحب ومالك معناسنه در کار سز خداوند دخی بو معنایه در اما کار اولسه
کاف عربله وخداوندا کا مضاف اولسه وجهدن خالی اولماز دی زیرا
مصراع اولده اولان کاردن عبارت اولوردی اکرچکه تکرار قافیه
لازم کلور اما ادنا مغایرت اعتباریله جائز کورمشلر فقد برشراحك بعضیسی
اولکی تقریره قصر ایلمش وبعضیسی ثانیه لکن قصرلری تقصیردن
خالی دکل (محصول بیت) واکر عبد یعنی برکیمسه نك عبدی خدمتنه
ویاخدمتنده چست وچابك کلمز ایسه یعنی ایشنده تهاون وتکاسل ایلیه
افندیسی اول قولی عزیز طوتماز ویاایش صاحبی اول بنده معزز ومحترم طوتماز
حاصلی رعایتله مقید اولماز ❋ وکر بر رفیقان نباشی شفیق ❋ بفرسنك بکریزد
از تو رفیق ❋ رفیق فعیل وزنی اوزره یولداشه دیرلر والف ونون ادات
جمعدر نباشی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر باشیدندن اولمق معناسنه شفیق
رفیق کبی فعیل بمعنی فاعلدر شفقتدن شینك وفانك وقافك فتحلریله مرحمت
معناسنه اسم کلك دیمکدر باحرف صله در بکریزد فعلنه متعلق فرسنك اون
ایکی بیك مقداری یره دیرلر عرب تعریب ایدوب فرسخ دیرلر بو لفظك
معناسنك تصویری محتاجدر برفرسنك مقداری ایراق یره دیمکدر بکریزد
باحرف تأکید معلوم اولکه افعال اوائلنده واقع اولان باری ظرفای عجم
مکسور امار وستاییلر مضموم اوقورلر کریزد کاف عجمك ورانك کسره لریله
فعل مضارع مفرد غائبدر قچر دیمکدر از تو از من وعن معناسنه حرفدر
بکریزد فعلنه متعلق رفیق بکریزدك فاعلیدر (محصول بیت) واکر
یولداشلرك اوزره یعنی یولداشلرکه مشفق ومهربان یعنی اسرکیجی
اولمزسك رفیقك سندن برفرسنك مقداری ایراق یره قچار حاصلی سندن
فرار ایدوب بردخی یانکه اوغراماز مصراع ثانینك معناسنده فرسنکه
قچارسندن رفیق دینحق ادادن برفرسنك پرایراق کتمش ❋ وکر ترك
خدمت کند لشکری ❋ شود شاه لشکر کش از وی بری ❋ ترك خدمت

ردشمعی

مصدرك مفعولنه اضافتیدر کنند کاف عربك ضمی و نونك فتحیله فعل مضارع
لشکر فا مفرد غائبدر کنیدن کندن کنندن دینلر خطا ایتمشلر ایلرسه دیمکدر فاعلی
لشکر دررسی وعسکر عربیدر اشکری یاسی حرف نسبت اولدیغی تقدیرجه
بر موصوفه محتاج اولور تقدیری مرد اشکریدر اما حرف وحدت اولدیغی
تقدیرجه محتاج اولمز شود فعل مضارع مفرد غائبدر شو یدن دن شدندن
دینلر خطا ایلدیلر اولور دیمکدر فاعلی شاهدر اشکرك اضافتی بیانیه در اشکر
کش و صف ترکیبیدر اشکر چکیجی دیمکدر وی واوك فتحی وسکون یا ایله ضمیر
غائبدر هو وهی معناسنه بری لفظ عربیدر اصلنده یانك تشدیدیله در اما
عجم مخفف استعمال ایدربیزار دیمکدر (محصول بیت) اکر برمرد عسکری
کندینك اوزرینه لازم اولان خدمتی ترك ایدرسه یا برعسکر کندیلرك اوزرلرینه
لازم اولان خدمتی ترك ایدرلرسه سلطان یلدرم بایزیدك عسکری کبی که
تیمورلنكك جنکنده پادشاهه عاصی اولوب فرار ایلدیلر بو تقدیرجه اول
مرد عسکریدن ویا اول عسکر چکیجی پادشاه بری و بیزار اولور غدارلق
ایدوب اوزرلرینه لازم اولان خدمتی ترك ایلدیکیچون لشکر کش برینه کردن
کش یازن صحیح نسخه لره مخالف یازدیغندن غیری محله اصلا مناسبتی یوقدر
اشکرینك یاسی حرف نسبتدر دیوب معناسنی سپاهی وخونکارقولی
دینلر زیاده اجمال ایلمشدر ❊ ولیکن خداوند بالا وپست ❊ بعصیان در
رزق برکس نبست ❊ لیکن لامك کسریله ادات استدراکدر خداوند بالا
اضافتی لامیه در بالا بونده بوجه معناسنه در یعنی یوکسك که افلاکدن
کنایتدر واو حرف عطف پست بانك عجمك فتحی وسینك سکونیله الچق دیمکدر
عناصردن کنایتدر عصیان مصدردر عصی یعصی دن یعنی ضرب بابندن
ناقص یائیسندن خلاف طاعت دیمکدر درداللك فتحیله قپو دیمکدر رزقه
اضافتی بیانیه در رزق رانك کسری وزانك سکونیله شول نسنه درکه
کشی آنکله فائده لنه یعنی اندن فائده حاصل اوله نبست نون حرف نفی بست
باء عربك فتحی وسینك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر بغلدی دیمکدر
(محصول بیت) حضرت شیخك مذکور شرطیه لری ذکر ایلمکدن
غرضی خدانك کمال کرمنی ونهایت لطفنی بیان وعیان ایلمکدر پس بیورر که
اما بالا وپستك خداوندی یعنی عناصر وافلاکی خلق ایلین خدا هیچ کیمسه
اوزرینه رزق قپوسن بغلمدی یعنی رزاق مطلقدر جمیع مخلوقاتنه رزقنی ایصال
ایدر هیچ سنز مدیکی یردن تتمه بیت آتیده بومعنایی تصریح بیورر

ردشمعی
وسروری
ردسروی

❊ ادیم زمین سفرهٔ عام اوست ❊ برین خوان یغما چه دوشمن چه
دوست ❊ ادیم لفظ عربیدر مشترکدر سختیانه و یریوزینه دیرلر بونده
مراد ثانیدر یعنی یریوزی وزمین تجرید طریقیله مذکوردر واضافت بیانیه در
ومبتدا ❊ سفره ❊ اوزرنده طعام یتیلن ظرفه دیرلر هرنه ایسه عامه اضافتی
بیانیه در عام اصلنده میمك تشدیدیله شامل ومحیط معناسنه اما ضرورت
وزن ایچون تخفیف ایدرلر اوست لفظنه اضافتی لامیه در او همزه نك
ضمی وواوك سکونیله ضمیر غائبدر هو وهی معناسنه وسین وتا ادات
خبردر وسفرهٔ عام اوست خبر مبتدادر برین برایله این دن مرکبدر
بر حرف استعلا واین اسم اشارتدر قریبه بودیمکدر مشار الیهی خوان
یغمادر که اضافت بیانیه در خوان واو رسمیله وروم ضم ایله بونده طعام
ونعمت معناسنه در سفره وطعامه تعمیم ایلین بی وجه ایلمش زیرا یغما اولنان
طعامدر سفره دکلدر فتأمل چه نه دیمکدر دشمن معروف دوست بویله در
(محصول بیت) یرك یوزی خدانك عام سفره سیدر یعنی جمیع حیوانات
متنفسه یریوزندن سیبلنورنته که ادنا تأمل ایله معلومدر پس بو یغما طعامینك
اوزرنده دشمن نه دوست نه یعنی مشرك وموحد یریوزنده سیبلنمده برابردر
حاصلی ایکیسیده یریوزندن مرزوقدر ادیمی بونده سختیان معناسنه
اخذ ایدنلری مؤاخذه ایلمك کرك ❊ چنان پهن خوان کرم کسترد ❊
که سیمرغ در قاف قسمت خوردر ❊ چنان اصلنده چون آن ایدی چون ادات
تشبیه وان اسم اشارتدر بعیده ترکیبله چوندن واو رسمی وآندن همزه
ساقط اولدی پهن بانك عجمك فتحیله وسکون ها ایله یصی درانلیده دیرلر
خوان کرم بیانیه کسترد کاف عجمك ضمی وسینك سکونی وتا وراتك
فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر دوشر دیمکدر عربجه یفرش دیرلر که
حرف بیان سیمرغ برمعروف قوشدر عربجه عنقا دیرلر بونده تفصیلی
مناسب دکل اما انشاالله تعالی اشاغه ده محلی کلدکده بیان اولنه قاف
عربیده هرطاغه دیرلر اما بونده معین طاغ مراددر که عنقا انده اولور
قسمت قافك کسریله وسینك سکونیله حظ ونصیب معناسنه درخورد
واو رسمیله فعل مضارع مفرد غائبدر یر یعنی اکل ایدر دیمکدر (محصول بیت)
خدا لطف واحسانندن خوان کرم ونعمت لطف واحسانی انجلین
یصی وانلی دوشرکه عنقا قافده نصیبن یر یعنی نعم کرمی تمام دنیایی محیط

ردسروری
وشمعی

وشاملدر ﴿ بری ذاتش ازتهمت ضد وجنس * غنی ملکش
ازطاعت جن انس ﴾ بری بونده ایراق معناسنه در ذات وارلق دیمکدر
بونده وجود معناسنه در تهمت تانك ضمی وهانك سکونی ومیمك فتحیله
اصلی وهمت در واوتایه قلب اولشدر نتکم صرف کتابلرنده مفصل
بیان اولنمشدر ضده اضافت لامیه در جنس ضده معطوفدر نوعدن
اعم نسنه یه دیرلر مثلا حیوان کبی انسانه نسبت * غنی * فعیل
فاعل معناسنه در مستغنی دیمکدر * ملك * میمك ضمیله مملکت وسلطنت
معناسنده مستعمل اسمدر بونده سلطنت معناسنه در طاعت لغتده انقیاد
معناسنه در یعنی بدلمك ات بدلمك کبی اما بونده مراد قوللقدر خدمت
معناسنه * جن * نونك تشدیدیله کوزه کورنمز بر دراو قومدر * انس *
انسان وناس معناسنه در طاعات جن وانس اضافتلری مصدرك فاعلنه
اضافتیدر (محصول بیت) خدانك ذات شریفی ضد وجنس تهمت واسنادندن
بریدر اکا کیمسه ضد وجنس اثبات ایلمکه مالك دکلدر حاصلی انك ضد وجنسی
یوقدر سلطنت وپادشاهلغنده انس وجنك طاعتندن مستغنی وآزاده در یعنی
انس وجنك طاعتنه محتاج دکل ﴿ پرستار امرش همه چیز وکس * بنی آدم
ومرغ ومور ومکس ﴾ پرستار * اصلنده وصف ترکیبیدر پرستله آرنده که
مخففدر آوردندن پرست اسمدر پرسیدندن طاپق معناسنه وآرآرندهدن
مرخم اسم فاعلدر رفتا ودیدار کبی صکره خدمتکار جنسنه اسم قلندی رفتار
یوریشه ودیدار یوزه اسم قلند یغی کبی بونك کبی مرکباته ترکیب خفی
دیرلرکه سابقا بیان اولندی ایدی امر معروفدر بویرق معناسنه پرستارك
امره اضافت اسم فاعلك مفعولنه اضافت قبیلندندر شین خدایه راجعدر همه
ادات تأکیددر کل وجمیع کبی عربیده بو دلده نهایتی اکثر مؤخر کلور بونده کی
کبی چیز جیم عجمك کسریله نسنه دیمکدر وکس کیمسه معناسنه در که بونده
بنی آدم ادر مصراع ثانی مصراع اولی مبیندر لف ونشر غیر مرتب
طریقیله فقد بر بنی اصلنده بنین ایدی آدمه اضافتله نون ساقط اولدی مرغ
مطلق قوشه دیرلر تاوغه دمرغ خانکی دیرلر و یمرطه سنه تخم مرغ دیرلر مور
میمك ضمیله قرنجه یه دیرلر مکس میمك وکاف عجمك فتحهلریله سکك دیمکدر
(محصول بیت) خدانك امرنه خدمتکار ومطیعدر هر نسنه وهر کیمسه بنی
آدم هر کسه کوره در ومرغ ومور ومکس هر نسنه یه کوره در حاصلی
جمیع مخلوقات خدانك امرنه مطیع ومنقاددر ﴿ لطیفکرم کستر کارساز *

که دارای خلقست ودانای راز ﴾ لطیف لغتده ملایم معناسنه در اما بوراده
کریم معناسنه در کرم کستره اضافتی بیانیه در کرم کستر وصف ترکیبیدر
کستریدن دن کستردندن دکل بعضیلر ظن ایلدیکی کبی دوشهمك دیمکدر کار
سازده وصف ترکیبدر سازیدندن ساختندن دکل ایش دوزیجی یعنی
هر کسك مصلحتن بتریجی دیمکدر بو مصراعده ایکی واو عاطفه کتابت ایلین
دماغنده فارسی لذتی یوغیمش که حرف رابط صفت حرف تعلیل طوتان کیمسه ردسروری
معلول ایمش دارای خلق اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر زیرا ردشمعی
دارا مبالغه له اسم فاعلدر داریدندن داشتندن دن دین فارسیدن حظ ایلمش
دارا بر پادشاهه دیرلر که اسکندرك باباسیدر اول جهتدندر که اراوفات
ایدنجه داراب ادلی براوغلی قالدیکه اسکندرك انا بر قرنداشیدی باباسندن
صکره سلطنته جلوس ایلدی اسکندر باباسنك مملکتنك نصفنی اندن طلب
ایلدی اول دخی اباایلدی عاقبت محاربه ایدوب اسکندرالنده هلاك اولدی
بو قضیه تفصیل ایله بلمك استین فردوسی شاهنامه سنه مراجعت ایلسون پس
دارا که باسی اسکندر النده هلاك اولدی دین نه دارایی بیلورمش نه دارایی ردسروری
خلق بونك کبی یرلره مخلوق معناسنه در وسین وتا ادات خبردر دانای راز
اضافتی بویله در زیرا دانا مبالغه له اسم فاعلدر دانیدندن دانستندن
دینلر سهو ایلمشلر راز معروفدر که عربجه سر دیرلر سینك کسری ورانك
تشدیدیله راز بیلیجی دیمکدر (محصول بیت) خدا کارساز کرم دوشهیجی
یعنی هر شیئك ایشن ومصلحتن اوکاریجی کرم واحسان ایدیجی
لطیفدر انجلین خدا که مخلوقاتك حافظی واشیای عالمك سرینه واقف
ودانادر حاصلی مصراع اول اضافتله تتابع صفات قبیلندندر وثانی عطفله
فتأمل ﴿ مراورارسد کبریا ومنی * که ملکش قدیمست وذاتش غنی ﴾ مراورا
اوج کلمه دن مرکبدر مردن واودن ورادن مر بونك کبی یرلرده مابعدنده رایی
تأکید ایدر واو ضمیر غائبدر که ترکیبله همزه ساقط اولمشدر ورا یای صله
معناسنه حرفدر اکا دیمکدر رسد رانك وسینك فتحهلریله فعل مضارع مفرد
غائبدر رسیدندن لیاقت معناسنه سزد کبی نته که سلمان داشادك مخاطبه سنده
ظهیرك مشهور قصیدهسی نظیره سنده ایراد ایلمش * بیت * ظهیر پرده
سرایت ندیده چون میکفت * سپید مکه شدم محرم سرای سرور *
مرارسد که زدست تو نام کفتن * شنیدم آیت توبوا الی الله ازلب حور *

مرادسد بکالایقدر دیمك اولورفتدر کبریا کافك ورانك کسره‌لریله وسکون
بایله حسن بابندن عظمت معناسنه مصدر درمنی من بن دیمکدر عرب اناdir
ویاحرف مصدر بنلك دیمکدر که حرف تعلیلدر قدیم اولی اولیانه دیرلر زیرا ذات
بونده وجود معناسنه‌در (محصول بیت) اول خدایه لایقدر عظمت و کبریا
و بنلك یعنی بن دیمك زیرا ملکی وسلطنتی قدیمدر یعنی ازلیدر که اولی یوق
وذات شریفی غنیدر که هیچ نسنه‌یه محتاج دکلدر مصراع اولك ابتداسنده
مر لام جاره معناسنه‌در دین معنای تأکیدن یی خبر ایمش ﴿ یکی را بسر ردسروی
بر نهد تاج تخت * یکی را بخاك اندر آرد ز تخت * را بر اداتدر که معنای اضافت
افاده ایدر بسر بر باحرف تأکید بر حرف استعلا نهد فعل مضارع مفرد
غائبدر نهیدن نهادندن دینلر سهو ایلمشلر قور دیمکدر وضع معناسنه
تاج تخت بیانیه‌در یکی را نهدك مفعول اول صریحی و تاج ثانیسی و بسر غیر
صریحی تاج معروف و بخت بونك کبی یرلرده دولت و سعادت معناسنه‌در
یکی دارا اداة مفعول بخاك باحرف تأکید خاك طپراق دیمکدر اندر ادات
ظرفدر و جائزدر که با حرف ظرف اولوب اندرانی تأکید ایلیه آرد فعل مضارع
مفرد غائبدر آریدندنکه مخففدر آوریدندن فاعلی خدادر تخت معروفدر که
عربجه سریر دیرلر یکی آرد فعلنك مفعول صریحیدر و بخاك وزتخت
غیر صریحلریدر (محصول بیت) خدا قدر تیله برینك باشنه دولت
وسعادت تاجنی قور یعنی پادشاه ایلر بریده تختدن خاکه کتورر یعنی
اولدرر حاصلی برینی تختده پادشاهلق ایلرکن یعنی پادشاه ایکن امانت
ایدوب برینی برینه کچروب پادشاه ایدر و بالجمله جمیع مناصب وجمیع جهات
بویله‌در یعنی بری فوت اولور و برغیریسی انك برینه کچر ﴿ کلستان کند آتشی
بر خلیل * کروهی با آتش بردز آب نیل ﴾ کلستان بوستان بهارستان ونکارستان
و بالجمله بونك کبی الفاظ ستان مدخولده مبالغه افاده ایدر مثلا کلستان کلك
وکوهستان طاغلق وسنکستان طاشلق دیمکدر فقس آتش معروف ویاحرف
تنکیر وابهام پس وحدت مبالغه ایچوندر دین و بروافر آتش دین منکر ردسروری
سویلمشلر بر بونده بای صله معناسنه‌در خلیلدن مراد ابراهیم علیه ردشمی
السلامدر زیرا ابراهیمه خلیل لفظی لقب ایدرلر یوسفه سنان ومحمده محی
الدین واحمده شمس الدین ومحموده بدر الدین لقب ایلدکلری کبی کروه
کاف عجمك ورانك ضمه‌لریله وهاء اصلیه ایله بولوك معناسنه ویاحرف وحدت

با آتش باحرف صله در آتشه دیمك اولور برد بانك ورانك فتحه‌لریله فعل
مضارع مفرد غائبدر بریدندن بانك فتحیله بردندن دینلر بانك ضمیله سهو
ایلمشلر ایله‌در دیمکدر ز آب اصلنده از آب ایدی ضرورت وزن ایچون
تخفیف قلندی نیله اضافتی بیانیه‌در معلوم اوله که کروهدن مراد فرعون
لعین و توابعیدر و بو عبارت دلالت ایدر که غرق نهر نیلده اوله دریای قلزمده
اولمیه والعلم عندالله نیل بونده شهر مصرك یانده جاری اولان ایرمغه دیرلر
(محصول بیت) حضرت خدا لطف و کرمیله حضرت ابراهیم پیغمبره
آتش نمرودی کلستان ایلدی نتکم مشهوردر بر بلوك عاصی وطاغی
جهنه ایله‌در آب نیله غرق ایلدکدن صکره یعنی فرعون وقومنی
دنیاده صویه غرق عذابی ایله تعذیب ایدر و آخرتده نار دوزخله ﴿ کلاه
سعادت یکی بر سرش * کلیم شقاوت یکی در برش ﴾ کلاه سعادت بیانیه
یکی بر را مقدر دریکی را دیمکدر ایکی یرده‌بله شین ضمیر یکی یه راجعدر
کلیم کاف عربك ولامك کسریله معروفدر کاف عجمیله دین یانلدن
ردشمی سویلمش شقاوته اضافتی بیانیه‌در (محصول بیت) حضرت خدا برینك
باشنه تاج دولت وسعادت قور یعنی مسعود خلق ایدر انبیا واولیا کبی برینك
اکننه یعنی ارقه‌سنه واوسته شقاوت و بدبختلق کلیمی قور یعنی شقی
وبدبخت خلق ایدر فرعون و نمرود وابوجهل طاغیلری کبی معلوم اولکه
بو بیتده مذهب جبردن شعبه وار فتدبر ﴿ کر آنست منشور احسان اوست *
ور اینست توقیع فرمان اوست ﴾ کر آنست اوج کلمه‌دن مرکبدر کر وآن
وادات خبردن اول ایسه دیمکدرنته که ترکیده اول ایسه اویله و بوایسه
بویله دیرلر منشور اسم مفعولدر اکثر قاضیلر مکاتبنده مستعملدر اما بونده برات
وحکم شاهی مراددر احسانه اضافتی بیانیه‌در واوسته لامیه‌در ور اینست
واو حرف عطف ور واکردن مخفف حرف شرطدر واین اسم اشارتدر
قریبه وسین وتاکنه ادات خبردر حاصلی ترکیبده سابق کبیدر و بوایسه
دیمکدر توقیع طغرایه دیرلر حتی عرب طغراکشه موقع‌در تفعیل بابندن
اسم فاعلدر فرمانه اضافت بیانیه‌در یالامیه مجاز واوسته اضافت
سابق کبیدر (محصول بیت) اول ایسه یعنی برینی مسعود ودولتمند
خلق ایلمسی انك کرم واحسانیدر یعنی برینی شقی و بدبخت خلق ایلمسی
انك امر شریفیدر حاصلی جمیع ایشلر انك امر واجب الامتثالیه

اواور مصراع اولك معناسنی یعنی اداسنده اكر اول ایسه ومصراع ثانیده
اكر بو ایسه دین ادات شرطلری ضایع ایلمش ﴿ پس پرده بیند عملهای بد
* هم او پرده پوشد بالای خود ﴾ پس بای عجمك فتحیله اردوصوك معناسنه — ردشمعی
اسمدر پرده یه اضافتی لامیه در بیند باء عربك كسریله فعل مضارع مفرد غائبدر
بینیدندن دیدندن دینلر خطا ایلدیلر كورر دیمكدر زیرا سمیع و بصیردر
عملهای بد بیانیه بیندك مفعولی وپس پرده ظرف مكانی هم اصلنده ادات
اجتماع درهم سفره وهم خانه كبی اما بونك كبی یرلرده ادات تأكیددر او ضمیر
غائبدر همزه سی وصله ساقطدر پوشد فعل مضارع مفرد غائبدر پوشیدندن
اورتوكیدرر حاصلی كشف ایلمز دیمكدر آلا الف ممدوده ایله الی وآلی نك
فتح همزه ایله وكسریله جمیدر نعمتلر دیمكدر خوده اضافتی لامیه در واورسمیله
وخاده روم ضمه ایله بونده كندی معناسنه در پرده پوشدك مفعول صریحی
وبالا غیر صریحیدر (محصول بیت) خدا حضرتلری پرده اردنده خفیه
اشلنن یعنی نامشروع عملری بیلور وكورر حاصلی قوللری خیر وشردن كیزلی
اشلدكلری ایشلری كورر وبیلور كنه كندی لطف وكرمی نعمتلریله نامعقول
عملرینی ستر ایدوب كشف ایلمز یعنی ایلدكلری كناهلری اچون قوللرینی رسوا
ایلمز معلوم اوله كه كیزلی ومخفی دیدكاری عباده نسبتدر والا كندویه نسبت
پرده وكوكده برنسنه مخفی وپوشیده دكلدر ﴿ بتهدید اكر بر كشد تیغ حكم
* بمانند كروبیان صم وبكم ﴾ بتهدید با حرف مصاحبت كشده متعلق تهدید
تفعیل بابندن مصدردر تخویف معناسنه یعنی قورقتمق بر بونده حرف تأكید
در كشد كاف عربك وشینك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر كشیدندن
چكر دیمكدر فاعلی كنه خدادر مفعولی تیغ حكم دراضافت بیانیه ایله بمانند
قالورلر دیمكدر با حرف تأكید مانند فعل مضارع جمع غائبدر مانیدندن
ماندندن دینلر سهو ایلمشلر كروبیان كاف عربك فتحی وراى مشدده نك
ضمیله ملائك مقربینه دیرلر بمانندك فاعلیدر شرح موافقده كروبی رای
مخففه تعیین ایدر ضم صادك ضمی ومیمك تشدیدله اصمك جمیدر كه صفت
مشبهه در صممدن كه صاغرلقدر وبكم بانك ضمی وسكون كافله ابكمك
جمعیدر دیلسزلر دیمكدر تكلمه مالك اولمق معناسنه (محصول بیت)
اكر خدا تعالی تهدید وتخویف ایله حكم وغضب قلیجین چكرسه یعنی
غضبله حكم ایدرسه حاصلی غضب ایدرسه ملائكهٔ مقربین اصم وابكم

قالورلر یعنی كمال دهشتلرندن سمعه ونطقه مجاللری قالمز ومالك اولمازلر یعنی
زیاده خوفلرندن متحیر ومدهوش اولوب حواس ظاهرلرینی فراموش ایدرلر
﴿ وكر دردهد یك صلای كرم * عزازیل كوید نصیبی برم ﴾ در حرف
تأكید دهد فعل مضارع غائبدر دهیدندن دادندن دینلر خطا ایلمشلر بونده
اكرویره دیمكدر صلای كرم بیانیه در عزازیل شیطانك براسمیدر ابلیس
دخی دیرلر كوید فعل مضارع مفرد غائبدر كوییدندن كفتن دینلر خطا
ایلدیلر سویلر دیمكدر نصیب بونده حصه معناسنه در یعنی پای نصیبی یاسی
ردسروری وشمعی — حرف تنكیر وابهام در حرف وحدت طوتانلر الذت كلامدن بی خبرلر ایمش
برم فعل مضارع متكلم وحده در بریدندن بانك فتحی ورانك كسریله بردندن
دینلر خطای فاحش ایلدیلر ایلدیرم دیمكدر یعنی الورم (محصول بیت)
بو شرطیه شرطیهٔ اولایه معطوفدر واكر خدای حق تعالی كرم صلاسنی
یعنی كرم عمیمه صلادیسه حاصلی بركره كرم واحسانه كلوكز دیو صلا
ایلسه ابلیس مردود خدا ایكن نفسنده دیركه بنده بو احساندن نصیب
ایلدرم یعنی احسان عامندن حصه الورم حاصلی بو لطف وكرم صلاسنده
بنده حصه داردوشرم دیر ﴿ بدركاه لطف وبزركیش بر * بزركان نهاده
بزركی زسر ﴾ بدركاه با حرف ظرف در قپو وكاه ظرف مكاندر نمازكاه كبی
اما بونك كبی یرلرده مطلق قپو معناسنه در لطفه اضافت بیانیه در بزرك بانك
وزانك ضمه لریله وسكون رایله وكاف عجمیله اولو معناسنه ویا حرف مصدردر
وشین ضمیر خدایه راجعدر بربانك متضمن اولدیغی معنای ظرفیتی تأكید ایدر
ردسروری — بر بونده عند معناسنه در دینی سهو ایلمش بزركان الف ونون ادات جمعدر
نهاده نونك فتحی وكسریله قومش دیمكدر بونك كبیلر ماضیدن قسمدر
اسم مفعول دكلدر زیرا اسم مفعول قائم مقام فاعله مسنددر بونك كبیلر خود
فاعلنه مسنددر پس اسم مفعول اولمغه قابل دكلدر فندبر بزركی كنه
یا حرف مصدردر زسر باشدن دیمكدر (محصول بیت) خدانك دركاه لطف
وعظمتندن اولولر اولولغی باشدن قومشلر یعنی تكبر وعظمتدن فراغت
ایلمشلر حاصلی خدانك كبریاسنه نسبت بونلرك كبریاسی هیچ نسنه دكلدر
﴿ فرو ماند كانرا برحمت قریب * تضرع كنانرا بدعوت مجیب ﴾
فرومانده عاجز معناسنه در وهاء رسمی كاف عجمیه تبدیل اولنمشدر فندبر زیرا
قاعده بودر كه كلمه نك آخرنده هاء رسمی اولسه واكا ادات جمع ویاى مصدر

لاحق اولسه هاء رسمی کاف عجمیه یه مبدل اولور ورا ادات مفعولدر برحمت با حرف مصاحبت قرینه متعلق تضرع تفعل بابندن مصدردر زاریلق ایلکه دیرلر کنان کننك جمیدر کاف عربك ضمیله والف ونون ادات جمعدر وتضرع کن وصف ترکیبی درکنیدندن کردندن دینلرسهو ایلمشلربدعوت با حرف مصاحبت تضرع کنانه متعلق مجیبه تعلق ایدنلر سهو ایلمشلر زیرا معنا تضرعله دعوت ایدنلردر مجیب اسم فاعلدر افعال بابنك اجوف واویسندن (محصول بیت) عاجزلره رحمت ایله قریبدر یعنی ترحم ایدیجی در دعوتله تضرع ایدنلرین دعاسنی قبول ایدیجیدر تضرع کنان مجیبك مقدم مفعولیدر فروماند کان ده کاف عجمی والف ونون ادات جمعدر ﴿ براحوال نابوده علمش بصیر * براسرار ناکفته لطفش خبیر ﴾ بربو بیتده ایکی یرده بیله بای صله معناسنه در حرف استعلا طوتان خطا ایلمش احوال نابوده بیانیه اولمش احوال دیمکدر یعنی کتم عدمده قالوب ظهوره کلمین احوال معناسنه در بصیر بونك کبی یرلرده علیم معناسنه در اسرار ناکفته بیانیه خبیر خبردار معناسنه در (محصول بیت) اولمش یعنی وجوده کلمش وظهور بولمش احواله خدانك علمی شامل ومحیطدر سویلنمش اسراره یعنی کزلو سوزلره لطف وکرمی واقف خبردار در حاصلی هرنسنه که پوشیده ومختفی در خدایه نسبت ظاهر وهویدادر معلوم اوله که علما خدایه صفات سبعه اثبات ایلمشلردر که ذاتی کبی قدیمدر یعنی حیات وعلم وارادت وقدرت وسمیع وبصیر وکلام ﴿ بقدرت نکهدار بالا وشیب * خداوند دیوان روز حسیب ﴾ بقدرت با حرف مصاحبت نکهداره متعلق نکهدار وصف ترکیبی درنکه اصلنده نکاه ایدی الف تخفیفا حذف اولندی نته که سابقا تفصیل اوزره بیان اولندی دار دارنده دن مرخم اسم فاعلدر دیزدار ومالدار کبی بکیجی دیمکدر حافظ معناسنه بالا یوقارو یوجه معناسنه در وشیب بونده نشیبدن مخفف اولوب الچق معناسنه در بالادن مراد اجرام سماویه در وشیبدن عناصر اربعه در وانده اولان اشیا خداوند فاعل نکهدار در یاخود فاعلی تحتنده خدایه راجع ضمیر اوله وخداوند استیناف طریقیله واقع اوله دیوانه اضافتی لامیه در اصلی دوان ایدی واوك تشدیدیله واواولی ساکن ماقبلی مکسور اولدیغیچون یایه قلب اولدی جمعی دواوین کلور روزه اضافتی لامیه در حسیبه ده

ردشمعی

بویله در معلوم اولکه حسیبك اصلی حساب در قافیه ضرورتیچون الف یایه ابدال اولندی وبو ابداله علم قافیه اصطلاحنده اماله درلر نته که انوری بیورر * بیت * تاماه رویم ازمن رخ در نقیب دارد * نی دیده خواب یابدنی دل شکیب دارد * نقیبك اصلی نقاب ایدی اماله اولنمشدر (محصول بیت) خدا قدرتیله افلاك وعناصری حافظ وحامیدر حساب کونینك دیوانی صاحبی ومالکیدر حاصلی جمیع امور دنیا وآخرتانك دست قدرتنده در هرنه دیلرسه ایشلر هیچ کیمسه اکا مانع ومزاحم اولماز حاصلی افلاك وعناصری شویله حفظ ایلرکه نه اسفله نزول ونه بالایه عروج ایدر ﴿ نه مستغنی از طاعتش پشت کس * نه بر حرف اوجای انکشت کس ﴾ نه حرف نفی مستغنی اسم فاعلدر استفعال بابنك ناقص یائیسندن ازطاعت مستغنی یه متعلق ومصدر مفعولنه مضاف در پشت باء عجمك ضمی وسکون شینله ارقه معناسنه در که عرب ظهیر در طانك فتحیله کسه اضافتی لامیه در نه کنه حرف نفی در حرف بونده مصنوعاتدن کنایتدر که کن امریله ظهوره ووجوده کلمشدر او ضمیرنه اضافت لامیه درجای جیم عربله یر در محل معناسنه انکشته اضافتی لامیه در انکشت همزه نك فتحی ونونك سکونی وکاف عجمك ضمی وشینك سکونیله برمغه دیرلر کسه اضافتی لامیه در (محصول بیت) خدایه طاعت وعبادت ایلمکدن کسه نك ارقه سی مستغنی دکلدر یعنی هرکس وهرشیء اکا مطیع ومنقاد اولوب طاعت وعبادتی بوکنی جان وکوکلدن چکر حاصلی هیچ برکیمسه نك ارقه سی اکار کوع وسجود ایتمکدن ابا ایلمز انك مصنوعاتنه کسه نك پرمغه یر یوقدر هیچ برکسنه انك صنعنه نقصان وقصور اثبات ایده مز زیرا هرشیء مقتضای قدرتی وحکمتی اوزره خلق ایلمشدر حرفه پرمق بصمقدن مراد عیب وقصور اثبات ایلمکدر ﴿ قدیم نکو کار نیکو پسند * بکلك قضادر رحم نقش بند ﴾ قدیم اولی اولمیانه دیرلر اولی وآخری اولمیانه دیرلر دین افترا ایلش نکو کاره اضافتی بیانیه در کارده قیاس کاف عجمی اولمقدر زیرا کاف عربیله اولنجه کاریدندن اولور که اکمك یعنی تخم صاچمق معناسنه اولور بوایسه محله مناسب دکلدر پس کاری ایش معناسنه اخذ ایدوب وصف ترکیبی دینلر نامناسب سویلمشلر زیرا کار ایش معناسنه اولنجه وصف ترکیبی اولماز زیرا معناسی ایو ایش دیمکدر ایو ایشلی دیمك دکلدر ستمکار وجفاکارده

ردشمعی

بو قیلندرنتکه لامعی چلبی کلستانده کنهکار و پریشان زور کارده تحقیق
بیورمشدر فتأمل پس نکوکاری وصف ترکیبی ایلمکده نظر واردر زیرا
معناسی ایی ایلیجی دیمکدر ایی ایشلی دیمك دکلدرنته که استعمالاتی عجمی
تتبع ایدنه معلومدر نیکوپسند معلوم اوله که نیك ونیکو ایی دیمکدر که عربیده
جیددر بعض نسخه ده نیکی واقعدر یاء مصدریه ایله ایلك دیمکدر نیکو
بسند وصف ترکیبی در پسندیدن بکنمك معناسنه پس نیکوپسند ایی بکنیجی
دیمکدر بای عجمك وسینك فتحه لریله یعنی هرنسنه که شرعا ایدر انك
مقبولیدر بکلك باحرف مصاحبتدر نقش بنده متعلق عجم ایکی کافی بیله
عربی اوقور اما رومیلر اولکی کافی عجمی اوقورلر قلم دیمکدر قضایه
اضافتی لامیه در مجزا قضا وقدر خدانك حکم ازلیسنه دیرلر رحم رانك
فتحی وحاء مهمله نك کسریله ونده انا قرنده اوغلان یتاغنه دیرلر نقش بند
وصف ترکیبی در بندیدنکه معناسی بغلمقدر بستن دن دینلر خطا ایلمشلردر
نقش بغلایجی دیمکدر (محصول بیت) خدا ایو ایدیجی قدیمدر یعنی
هرنسنه سی ایی ادیجیدر یعنی شرعا هرنسنه که مقبولدر انی بکنیجی در
وانك مقبولیدر حاصلی کندی ایلکجیدر اول سیبدن ایلکی بکنور وانی
اعمال مقبولیدر قضا و قدر قلیله انا قرنده او غلنجقلرین اشکال
واعضاسنی بغلیجی در یعنی اولادك اعضا واجسامنه ترتیب ویریجیدر
مقدر خدا مبتدا ومصراع اول خبری ومصراع ثانی اولکیدن بدلدر
وجائزدر که تکرار خبرقبیلندن اوله قدیمی یاء وحدت ایله یازن جمیع صحیح
نسخه لره محالف یازمش نکوکاردن صکره واو عاطفه یازانده بویله در ردشمی وسروری
﴿زمشرق بمغرب مه وآفتاب ❊ روان کردو کسترد کیتی برآب﴾ مشرق
اسم مکاندر کونش طوغجق یر ومغرب نقیضیدرمه وآفتاب مصراع ثانیه
مرهوندر ومقدم مفعوللریدر روان کردك روان رانك فتحیله صفت مشبهه در
رویدندن یورومك معناسنه رفتن دینلر سهو ایلدیلر اقیجی معناسنه ده کلور
عربجه جاری دیرلر آب روان کبی بونده ایکی معنایله ملحوظ اولمق قابلدر
کسترد فعل ماضی غائبدر دوشه دی دیمکدر کیتی کاف عجمك کسریله جهان
معناسنه در اما بونده مراد کرهٔ زمین در بعض نسخه ده کشتی واقع اولمش
کمی معناسنه (محصول بیت) مشرقدن مغربه دك ماه وآفتابی روان
وجاری ایلدی وجرم زمینی صواوزره دوشه دی یعنی صوبك اورته سنده

وضع ایلدی معلوم اوله که جمله عناصر وافلاك اهل حکمت وهیئتك
قولنده کری درکه بری برینی احاطه ایلمشدر پس کرهٔ ما کرهٔ ارضی احاطه
ایلمش لیکن خدا قدرتیله کرهٔ ارضك برمقدارینی کرهٔ مادن خارج خلق
ایلمشدر حیوانات متنفسه ایچون زیرا بعض حیوانات صو ایچنده تنفس ایلمز
پس صواوزره دوشه دی دیمکدن مراد صوبك ایچنده خلق ایلدی دیمکدر
بعض نسخه ده مذکور بیتك برینه بو بیت واقعدر ﴿چومی کسترانید فرش
تراب ❊ چو سجادهٔ نیك مردان برآب﴾ چو حرف تعلیل کسترانید الف ونون
ادات تعدیه در مصدری اصلنده کستریدندر و حرف می حکایت حال ماضی
افاده ایدر دوشتدرردی دیمکدر یعنی خلق ایدردی وجائزدر که می حرف
محض تأکید افاده ایلیه پس معناده دوشه دی دیمك اولور یعنی چونکه
خدا قدرتیله دوشتدی فرشته لره فرش فانك فتحی ورانك سکونیله دوشنن
اسبابه دیرلر هرنه ایسه ترابه اضافتی بیانیه در طپراق دیمکدر چو ادات تشبیه
سجاده نمازلغی معناسنه درهرنه ایسه نیك مرده اضافتی لامیه در اصلنده
مرده نیك ایدی اضافتله صکره قلب ترتیب ایدوب ترکیب مزجی ایلدیلر
(محصول بیت) چونکه قدرتیله ملکلره فرش زمینی دوشتدرردی ویادوشتدی
اهل اللهك صو اوزره سجاده سی یعنی اهل الله سجاده سنی صو اوزره
دوشدوکی کبی کرهٔ ارضی خدا ملکلره صواوزره دوشتدی ﴿زمین
ازتب لرزه آمدستوه ❊ فرو کوفت بردامنش میخ کوه﴾ تب لرزه اضافتی
لامیه در تب تانك فتحی وبانك سکونیله استمه دیمکدر لرزه اسم مصدردر ترمه
دیمکدرلرزیدن مشتق نبلرزه دترمه استمه سی دیمکدر ستوه سینك وتانك
ضمه لریله بونده عاجز معناسنه در بی قرار مراددر فرو فانك ورانك ضمه لریله
بونده ادات تأکیددر کوفت کافك ضمی واو وفانك سکونیله فعل مفرد غائبدر
بونده ماضی میخلدی دیمکدر دامن دامان اتکه دیرلر که عربجه ذیل دیرلر
شین ضمیر زمینه راجعدر میخ کوه اضافت بیانیه میخ میمك کسریله اکسری
معناسنه در کوه کاف عربك ضمی وسکون واوایله وها اصلیه ایله طاغ دیمکدر
عرب جبل دیر (محصول بیت) خدا جرم زمینی اول صواوزره مسطح خلق
ایلدی پس حرکته کلوب بی ثبات وبی قرار اوادی زیرا صونك اوزرنده هیچ
برنسنه قرار ایلمز پس خدا قدرتیله اتکنه طاغ میخنی میخلدی که قرار ایلدی
نته کم کلام شریفده واردر ﴿دهد نطفه صورت چون پری ❊ که کردست

برآب صورتکری ❊ دهد د لك وهانك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر
دهیدندن ویرر دیمکدر نطفه لغتده صافی صویه دیرلر از اولسون واکرچوق
اولسون اما بونده اتابلندن انارحمنه دوشن صودر را ادات مفعول صورت
معروف چون پری یه اضافتی بیانیه در یاء وحدت ایله ایراد ایلین صحیح
نسخه لره مخالف ایراد ایلمش چون ادات تشبیه پری یاء عجمك فتحی ورانك
کسریله جنه دیرلر شعرا کوزللری پری یه تشبیه ایلدکلرندن معلومدر که
غایت کوزل اولورلرمش که استفهام انکاری متضمن اسمدر که کیم دیمکدر
کردستا صلنده کرده است در ضروت وزن ایچون هاء رسمیله همزه
مجتلبه ترك اولنمشدر زیرا ادات خبر اسمه مخصوص در فعله داخل اولماز فتدبر
صورتکر نقاش معناسنه در زیرا کر کاف عجمك فتحیله کار دن مخفف
ادات فاعلدر صورتجی معناسنه ستمکر وجفا کرکی ویا حرف مصدردر
(محصول بیت) خداقدرتیله اتابلندن دوشن واده منعقد اولاجق منی یه
پری کبی صورت ویرر یعنی پری کبی کوزل خلق ایدر خدادن غیری
صو اوزره نقشلغی کیم ایلمشدر حاصلی برقطره منی صودن انسان
وحیوان خلق ایلمکه اندن غیری کیم قادردر یعنی قادر دکل دیمکدر
❊ نهد لعل پیروزه درصلب سنك ❊ کل لعل برشاخ پیروزه رنك ❊ نهد نونك
وهانك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر نهیدندن نهادندن دینلر
خطا ایلدیلر لعل معروف برجوهرك اسمیدر پیروزه معروف تعریب
ایدوب فیروزه دیرلر در حرف ظرف صلب صادك ضمی ولامك سکونیله
بونده ایچ واورتا معناسنه در اصلنده قتی دیمکدر محکم معناسنه تقدیری
سنك صلب درقتی طاش معناسنه ضرورت قافیه ایچون تقدیم وتأخیر
قلندی کل لعل بیانیه در قیرمزی کلدن کنایتدر تشبیه مطلق طریقیله
برحرف استعلا شاخ بودق معناسنه اضافتی بیانیه در پیروزه رنك وصف
ترکیبیدر فیروزه رنکلی دیمکدر یشلدن کنایتدر اکرچه که پیروزه لاجوردی
اولور یشل اولماز (محصول بیت) خدا قدرتیله لعل فیروزه محکم طاش
ایچنده قور یعنی قتی طاش ایچنده خلق ایدر قیرمزی کلیده پیروزه رنکلی
شاخ اوزره قور یعنی یشل دال وبدق اوزره خلق ایدر معلوم اولکه مصراع
ثانی تکرر خبر قبیلندن بدل العین من العین اولمقدر قابلدر فتدبر ❊ ز ابر افکند
قطرۀ سوی یم ❊ ز صلب افکند نطفۀ در شکم ❊ ابر همزه نك فتحی وبانك

سکونیله بلوتدر عربجه غیم وغین دیرلر افکند فعل مضارع مفرد غائبدر
افکندندن براقق معناسنه قطره طملیه دیرلر فارسیجه چکه دیرلر جیم
عجمك وکاف عربك فتحه لریله وهمزه حرف توسل ویا حرف وحدت
سوجانب معناسنه در معلوم اولکه کلمه نك آخرنده الف ویا واو اولسه حالت
اضافتده بریا اثبات ایلمك لازمدر بونده کی یعنی اضافتی لامیه دریم یانك فتحی
وتشدید میم ایله عربجه دریا معناسنه تخفیف میم ضرورت وزن ایچوندر
صلب صادك ضمی ولامك سکونیله ارقه کوکی که ترکیجه اوکرغه دیرلر
بونده مراد آتابلیدر نطفه همزه حرف توسل ویا حرف وحدتدر بونده حرف
صله در یا معناسنه بعض نسخه ده بو مصراعده افکند برینه آورد واقعدر
وبعضیسنده اوفتد ونکل وجهة شکم شینك کسری وکاف عربك فتحیله
قارن دیمکدر عربجه بطن درلر (محصول بیت) خداحضرتلری بلوتدن
دریا جانبنه برقطره براغور یعنی دریایه باران نیسان یاغدررر اتا بلندن
اناقرننه یعنی رحمنه برنطفه براغور حاصلی اتابلندن انارحمنه منی دوشورر
اندن اوغلنجق حاصل اولور ❊ ازان قطرۀ لؤلؤی لالا کند ❊ وزین
صورتی سرو بالا کندی ❊ ازان قطره لف ونشر مرتب طریقیله بیت
سابقك مصراع اولنده اولان قطره یه اشارتدر لؤلؤ ایکی لامك ضمه لریله
وهمزه لرك سکونیله اینجی معناسنه در که عجم مروارید دیر بونده همزه لر
واوشکلنده یازیلور کندیلر ساکن وماقبللری مضموم اولدیغیچون لالایه
اضافتی بیانیه در لالا اصلنده مهموزلردر همزه لر الفه قلب اولنمشدر کندیلری
ساکن وماقبللری مضموم اولدیغیچون راس کبی لالا پلدر اینجی دیمکدر
رخشان معناسنه وزین اصلنده وازاین ایدی بیت سابقك مصراع
ثانیسنه اشارتدر صورتی یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر بسرو بالا وصف
ترکیبی در بالا بونده بوی دیمکدر قامت معناسنه سرو بویلی دیمکدر
(محصول بیت) خداقدرتیله دریا جانبنه یاغدردغی قطرۀ باران نیساندن
اعلا براق ذی قیمت اینجی خلق ایدر وبو آنا رحمنه دوشردوکی نطفه دن
سرو بویلو برصورت خلق ایدر ❊ بروعلم یك ذره پوشیده نیست ❊
که پیدا وپنهان بنزدش یکیست ❊ بر واصلنده براوایدی بر حرف استعلا
واو ضمیر غائب خدایه راجعدر علم یك ذره مصدرك مفعولنه اضافتی در
برذره نك علمی دیمکدر پوشیده یای عجمك ضمیله اسم مفعولدر بونده کیزلو

معناسنه در عربجه مخفی دیرلر که حرف تعلیل در پیدا بای عجمك فتحیله آشکاره معناسنه در و پنهان بای عجمك فتحی وکسریله کیزلو دیمکدر بنزد ش باحرف ظرف نزدش نونك فتحی وزانك سکونیله قت دیمکدر عند معناسنه وشین ضمیر خدایه راجعدر (محصول بیت) خدایه برذره‌نك علمی مخفی ومستور دکلدر یعنی علمی جمیع اشیایی محیطوشاملدر قتنده آشکاره ومخفی بردر یعنی وار ودر حاصلی کیزلیلك بزه کوره‌در اکا هیچ برنسنه کیزلو دکلدر
❊ مهیا کند روزئ مار ومور ❊ اکرچند بی دست و پایند وزور ❊
مهیا اسم مفعولدر تفعیل بابندن معتل العین مهموز اللام یراقلنمش وحاضرلنمش دیمکدر روزی یای اصلیه ایله رزق معناسنه در ویاء ثانی اضافت ایچون کلمشدر مار یلان ومور قرنجه اکرچند اصلنده اکرچه اندر هاء رسمی همزۀ وصلله ساقط اولدی انداستك جمعیدر اکرچه دیمکدر بی دست وپا ماره نسبت در پایند عبارتنده نون ودال ادات جمعدر تقدیری اکرچه بی دست وپاوزورندر فتأمل زور موره نسبتدر بیت لف ونشر طریقیله واقعدر (محصول بیت) خدا قدرتیله مار ومورك رزقنی مهیا ایدر یعنی بونلرك نفقه‌سنی تعیین ایدر اکرچه بونلر السیز وایاقسز وزورسزلردر یعنی قوتسز وقدرتسزلردر که هیچ بر وجهله کسبه قادر دکللردر واکر چندك معناسی واکر ندکلودین اول دکلودکل ایمش ❊ بامرش ردسروری
وجود از عدم نقش بست ❊ که داند جزا وکردن از نیست هست ❊
بامرش باحرف مصاحبت بست فعلنه متعلق مدخولیله مفعول غیر صریحیدر بستك وجوددن مضاف الیه محذوفدر تقدیری وجود ممکنات دیمکدر وجود مبتدا و بست خبری از عدم ده بستك مفعول غیر صریحیدر نقش صریحی که استفهام انکاری متضمن اسمدر کیم دیمکدر داند فعل مضارع مفرد غائبدر دانیدندن ودانستندن دینلر سهو ایلمشلر بولك کبی برلرده داند تواند معناسنه‌در جز جیم عربك ضمیله غیر معناسنه در او ضمیرندن همزه ضرورت وزن ایچون ساقط اولمشدر از نیست کردنه متعلق مفعول غیر صریحیدر وهست صریحیدر (محصول بیت) خدانك امر شریفیله وجود ممکنات عدمدن نقش یعنی صورت بغلدی حاصلی ممکنات خدانك کن دیمه‌سیله وجوده وظهوره کلدی کیم قادردر خدادن غیری یوقدن وار ایلمکه یعنی معدومی

موجود ایلمکه ❊ دکرره بکتم عدم در برد ❊ وزانجا بصحرای محشر برد ❊
دکرره بر بول دخی یعنی بر کره کنه دیمکدر بکتم باحرف صله برده متعلق در کتم کافك فتحی وتانك سکونیله مصدر در کیزلمك معناسنه عدمه اضافتی بیانیه درود در حرف تأکید بردبانك ورانك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر بریدندن بردندن دینلر سهو ایلشلر ایلدر دیمکدر وز اصلی وازدر ضرورت وزن ایچون همزه حذف اولدی انجا آن اسم اشارتدر بعیده وجاردر محل معناسنه بصحرا باحرصله در برده متعلق مفعول غیر صریحیدر محشره اضافتی بیانیه درقیامتده موتی یعنی اولیلر جمع اولاجق یره محشر دیرلر (محصول بیت) خدا کن دیمکله ممکناتی عدمدن وجوده وظهوره کتوروب بر کره کنه عدم یوقلغنه ایلدر یعنی فانی ایدوب یوق ایدر واول یوقلق عالمندن صحرای محشره ایلدر حاصلی محاسبه ایچون بونلری دیرلدوب انده جمع ایدر ❊ جهان متفق برالهیتش ❊
فرومانده در کنه ماهیتش ❊ جهان یعنی اهل جهان دیمکدر متفق افتعال بابندن اسم فاعلدر متحد معناسنه بر بای صله معناسنه در آنه بونك کبی برلرده معبود بالحق معناسنه در ویا وتا ادات مصدرلردر وشین خدایه راجع ضمیر غائبدر الاهیت معبود بالحق اولمقلق دیمکدر فرومانده عاجز قالمش دیمکدر در حرف ظرف در کنه کاف عربك ضمی ونونك سکونی وهاء اصلیه ایله نهایت وغایت معناسنه در ماهیته اضافتی لامیه در ماهیت بونده حقیقت معناسنه در (محصول بیت) خدانك معبود بالحق اولدیغنه تمام اهل جهان بریکمشدر یعنی معبود مطلق اولدیغنه جمیع ادیان وملل قائلدر خدانك کنه حقیقتنده عاجزلردر یعنی هیچ برکیمسه‌نك علمی کنه حقیقتنه واصل دکلدر کرك نبی اولسون وکرکسه ولی
❊ بشر ماورای جلالش نیافت ❊ بصر منتهای کمالش نیافت ❊
بشر آدم اوغلنه دیرلر مطلقا ارککه ودیشی‌یه ماورا برنسنه‌نك اکاروسی واوته‌سی دیمکدر جلاله اضافتی لامیه در شین ضمیر غائب خدایه راجعدر جلال رفعت وعظمت معناسنه در نیافت فعل نفی در بولمدی واکلمدی دیمکدر بصردن مراد حاسۀ رؤیتدر یعنی جمیع اشیایی کورن عضو منتها اسم مفعولدر افتعال بابندن نهایت وغایت معناسنه کماله اضافتی لامیه در کمال بونده تمام معناسنه (محصول بیت) بشر خدانك جلال وعظمتنك

ماوراسنی بولمدی وادراك ایلمدی بصرده منتهای کمالی بولمدی واکلمدی
یعنی خدانك عظمت وجلالنك ورفعت وکمالنك نهایتی وغایتی بو قدر که
حصر وضبط ممکن اوله حضرت شیخ بیتده صنعت ترصیع رعایت ایلمدی
فقدبر ﴿ نه براوج ذاتش پردمرغ وهم ❊ نه در ذیل وصفش رسد
دست فهم ﴾ نه حرف نفی در پردفعلنه مقید منفصل اولدیغیچون هاء
رسمیله کتابت اولندی بر بونك کبی یرلرده بای صله معناسنه در حرف
ظرفده اولور اوج لغتده بوکسك معناسنه در اما اهل هیأت اصطلاحنده
غیری معناسنه در اکرچه اندهده رفعتدن خالی دکلدر ذاته اضافتی لامیه در
مجازاذات بونده حقیقت معناسه در پرد بای عجمك وراتك فتحه زیله فعل
مضارع مفرد غائبدر اوچار معناسنه مذکورنون نافیه ایله اوچماز معناسنه در
مرغ وهم بیانیه در وهم واوك فتحی وهانك سکونیله حواس باطنه دن
برینه دیرلر که بیانی علم حکمته موقوفدر اما بونك کبی یرلرده سزمك
معناسنه در نه کنه حرف نفیدر معناده رسده مقیددر رسد تقدیرنده در
درکنه بای صله معناسنه در ذیل وصف لامیه در مجازاذیل ذال معجمه نك
فتحی وسکون یایله اتکدر دامن معناسنه وصف واوك فتحی وصادك سکونیله
مصدردر وصف یصفدن یعنی ضرب بابنك مثال واویسندن اوکك
دیمکدر رسد فعل مضارع مفرد غائبدر رسیدندن ایرشمك دیمکدر نون
نافیه ایله نرسد ایرشمز دیمکدر دست فهم لامیه در مجازا فهم بونده ادراك
معناسنه در پردك فاعلی مرغ وهم ورسدك دست فهم (محصول بیت)
خدانك اوج ذاتنده وکمال رفعتنده مرغ وهم طیران ایلمز یعنی قنات اوروب
اوچمز حاصلی ذات باریٔ وهم وظنله بیلك ممکن دکلدر وصفی ومدحی
دامانده ده فهم وادراك الی ارشمز حاصلی قوت فهم ودرکله کمال مرتبه
وصف اولنمز یعنی اکا لایق وصفله کیسه آنی وصف ایدهمز ﴿ درین ورطه
کشتی فروشد هزار ❊ که پیدا نشد تختهٔ برکنار ﴾ درین اشارتدر بیت سابقك
مضمونه ورطه چولکدر که فارسیجه کرداب وعربجه دردور دیرلر صویك
چوریلوب هرنسنه که انده واقع اولور بتان یره دیرلر حاصلی غرقدن خوف
یریدر کشتی کاف عربك فتحی ویای اصلیه ایله کمی یه دیرلر فروشد مصدر ایله
مستعمل اولسه ویا بعض مشتقاتیله باتمق معناسنه در اما بردن مصدریله
ومشتقاتیله بوتمق معناسنه درورفتن ایله طلمق معناسنه درفا حفظ بونده باتدی

دیمکدر هزار بیك دیمکدر عربجه الف معناسنه کشتی یه قیددر تقدیری هزار
کشتی در مراد کثرتدر حصر دکلدر فقدبر که حرف بیان تخته معروف وهمزه
حرف توسل ویاحرف وحدت وهمزهٔ حرف وحدت دین بیلزایمش کنار ردشمی
معروفدر که ترکجه قراك درلر (محصول بیت) بوچلکده یعنی خدانك ذات
وصفاتنی وحقیقت وکمالنی فهم وادراك ایلمکده نیجه بیك عقل وفکر کشتی سی
باتدی یعنی بودریای بی پایانه غرق اولدیکه اندن برتخته کنارده ظاهر اولمدی
حاصلی براثرونتیجه ظهوره کلمدی یعنی انك ذات وصفاتنده نیجه عالم وفاضل
وسالك وکامل عقل وفکر صرف ایلدی عاقبت نتیجه ویرمیوب عجزلرینه
اعتراف ایلدیلر معلوم اولکه بو بیت مراعات نظیر صنعتنی مشتملدر فقدبر
﴿ چه شبها نشستم درین سیر کم ❊ که دهشت کرفت آستینم که قم ﴾
چه بونك کبی یرلرده مبالغه افاده ایدر خواجه حافظ چه خون افتاددر
دلها بیور دیغی کبی وکلستانده چه سالهای فراوان وعمرهای دراز
بیور دیغی کبی شبها شبك جمعیدر کیجه لر دیمکدر ظرف زماندردر حرف
ظرف این اسم اشارتدر قریبه سیرکم دن مراد بیت سابقك مضمونیدر کیم نیجه
عالمك عقلی وسالکك ذکری اول دریای بی پایان ورطه سنده باتوب کم
اولدیکه اندن براثر ظاهر اولمدی بعض نسخده فکرکم دشمشدر پس بونده کم
سیره وفکره قید اولمشدر نشستم قید ایدوب سیرك راسنی ساکن یازان
معنای مستقیمده کم اولمش که حرف بیان دهشت حیرت معناسنه در کرفت ردشمی
فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر آستین الف ممدود ایله وسکون سینله
یکه درلر عرب کمدر کافك ضمی ومیمك تشدیدیله که حرف بیاندر کرفت
فعلنی ویاحرف تعلیل بواولادر قم قافك ضمی وسکون میمله فعل امر مفرد
مخاطبدر قام یقومدن یعنی نصر بابنك اجوف واویسندن قالق دیمکدر
(محصول بیت) نه مبالغه کیجه لر اوتور دم بو سیر وسلوکده یعنی ذات
وصفات دریای بی پایان خدای تفکر وتدبر وسلوکندن که انده عقللر چاك
وهلاك اولور نیجه کیجه لرانده تنها خلوتمده اوتوروب دوشندم که عاقبت
حیرت آستینمی طوتدی که بو سیروسلوکدن قالق که بو معنا عقل وفکر
معشله سکا میسر اولماز ﴿ محیطست علم ملك بربسیط ❊ قیاس تو بروی
نکردد محیط ﴾ بو بیت سابق بیته حکم تعلیلده واقعدر محیط اسم فاعلدر
افعال بابنك اجوف یائیسندن مقدم خبر واقع اولمشدر وعلم ملك مؤخر مبتدا

اضافتی لامیه‌در ملك لغتده پادشاه دیمكدر لامك كسریله اما بونده خدا
مراددر بر بونده بای صله معناسنه‌در زیرا محیط بای صله ایله مستعملدر
بسیط بونده مراد یریوزیدر روی زمین معناسنه قیاس تولامیه درقیاس
مصدردر قاس یقیس دن یعنی ضرب بابنك اجوف یائیسندن برنسنه‌دن
اورانلق دیمكدر بر كنه بای صله معناسنه‌در وی ضمیر غائب خدایه راجعدر
یعنی ملك تعالی یه نكردد فعل نفی مستقبلدر كردیدندن كاف عجمك
فتحیله كه دونمك معناسنه‌در مثلا كیدركن دونمك رجوع معناسنه
ومولویلر كبی دونمك ودولاب كبی وعربه تكرلكی كبی ودكرمن طاشی كبی
وبرسوزدن دونمك بونلردركه انقلاب معناسنده مستعملدر شراب
سركه‌یه وسود یوغرده منقلب ومتحول اولمق كبی پس صیرورت معناسنه
مذكورلر اعتباریله‌در ایعدی نكردد لایصیر معناسنه‌در یعنی اولماز قیاس
مبتدا ونكردد خبری واسمی تحتنده قیاسه راجع ضمیر وخبری محیطدر
وبروی محیطه متعلق صله سیدر فقدبر (محصول بیت) دهشت وحیرت
آستینی طوتدی قالق بوفهم ووهمدن دیو زیرا ملك تعالینك علمی جمیع
اجرام وبسیطه محیط وشاملدر پس سنك وهم وفهم وقیاسك انی محیط
وشامل اولمق محال عقلدر یعنی وهم وفهم وقیاسله خدانك ذات وصفاتنك
ماوراسنه وصول میسر دكلدر فتأمل ✻ نه ادراك در كنه ذاتش رسد ✻
نه فكرت بغور صفاتش رسد ✻ نه ادات نفی معناده رسده مقیددر رسد
تقدیرنده‌ودر بونده بای صله معناسنه‌در كنه ذات لامیه‌در نه كنه حرف نفی
رسده مقیددر فكرت‌ده تا علامت نقلدر یعنی عربیه‌دن عجمیه‌یه نقلك
علامتیدر ضربت وعرضت ومعشوقت تاری كبی پس بوتایه ضمیر خطاب
دین وتای اصلی دین اصلی بلز ایمش بغور باحرف صله صفاته اضافتی ردسروری وشمعی
لامیه‌در غورانیش وچوقوردر والیجق یر دیمكدر (محصول بیت) ادراك
مخلوقات خدانك كنه ذاتنه ایرشمز یعنی غایت ونهایتنه عقول وادراكات
واصل اولمز فكردخی نهایت صفاتنه واصل اولمز یعنی فكرله كمال صفاتی
مدرك اولمز حاصلی عقل وفكر ذات وصفات خدایی كماینبغی ادراك ردسروری
ایدوب تعقل ایده‌مز فكر وفكرت لفظان مترادفاندر دین فكرسز سویلمش
✻ توان در بلاغت بسحبان رسید ✻ نه در كنه بیچون سبحان رسید ✻
توان تانك ضمیله بوكا كبی یرلرده اسمدر امكان معناسنه یعنی ممكن دیمك

اولور بلاغت بانك فتحیله لغتده ایرشمكدر اما معنای اصطلاحیسنه
وقوف علم معانی كتابلرینی كورمكه موقوفدر فصاحت كبی سحبان سینك
فتحیله صحابه‌دن برشاعر ماهرك اسمیدركه فصاحت وبلاغتله عالمده مثل
اولمشدر رسیدایكی مصراعده بیله مصدر معناسنه‌در زیرا توان عبارتنده
مضارعت معناسی ملحوظدر وقاعدهٔ مقرره‌دركه ماضی مضارع فعلته مقارن
اولسه مصدریت معناسنی مفیددر فاحفظ كنه بیچون لامیه‌دربی ادات سلبدر
وچون جیم عجمك ضمی وواو اصلیه ایله كیف معناسنه‌در بیچون كیفسز
دیمكدر سبحانه اضافتی لامیه‌در (محصول بیت) فصاحت وبلاغتده سحبانه
ایرشمك اولور یعنی بركیمسه انك فصاحت وبلاغتنه مالك اولمق ممكندر
اما خدای بی كیفك كنه وغایتنه بلوغ ووصول ممكن دكلدر یعنی ذاتی
حقیقتیله مدرك اولمز ✻ چه خاصان درین ره فرس رانده‌اند ✻ بلااحصی
ازتك فرومانده‌اند ✻ چه بونك كبی یرلرده مبالغه افاده ایدر خاصان الف ونون
ادات جمعدر وتشدید ضرورت وزن ایچوندر تركی اولنمی درین یعنی مراد خدا
نك ذات وصفاتنی كنهیله ادراك ایلمك طریقیدر فرس اسب یعنی ات عربیدر
رانده اند ماضیدن قسم جمع غائب سورمشلر دیمكدر فرس مقدم مفعولیدر
بلااحصی باحرف مصاحبت فرومانده‌انده متعلق لااحصی فعل نفی استقبال
متكلم وحده بولفظ شریف برحدیث شریفه تلمیحدر حدیث شریف بوله
(لااحصی ثناء علیك انت كما اثنیت علی نفسك) لااحصی عد ایدمم یعنی
صیامم ثناء معروفدر دعا معناسنه لااحصی نك مفعول صریحیدر علیك
لااحصی یه متعلقدر وضمیر خطاب خدایه راجعدر انت ضمیر مرفوع منفصل
كما كاف حرف جر وما حرف مصدر اثنیت فعل ماضی مفرد مذكر مخاطب ثنا
ایلدیكك كبی كاثنائك معناسنه علی اثنیت فعلنه متعلقدر نفسدن مراد بونك
كبی یرلرده ذاتدر (محصول حدیث) حضرت محمد علیه السلام خدایه
خطاب ایدوب بیورر یارب بن سكا ذات شریفكه لایق ومناسب دعا وثنا عد
واحصا ایده‌مم سن كندو ذاتكه دعا وثنا ایلدكك كبی یعنی ذاتكه لایق دعا
وثنا یی كنه سن ایدرسن بن سكا لایق دعا وثنا ایده‌مم وقادر دكلم (محصول بیت)
نه خاصلرونه فاضل وكامل سالكلر خدانك ذات وصفاتنی ادراك ایلمك
طریقنده فرس سورمشلر یعنی سعی وكوشش ایدوب زحمت وریاضت چكمشلر
عاقبت عجزلرینه اعتراف ایدوب لااحصی بیورمشلر معلوم اولكه خاصلردن

ردسروری

مراد انبیا واولیادر بیتك اولنده چه یرینه كه یزان فحوای بیته واصل دكل ایش تك تانك فتحیله اسم مصدردرتك وپودرلریله ویوپرمه معناسنه پس تك بونده تكیدن معناسنه مصدردردین اسم مصدری بلزمش ﴾ نه هرجای

ردشمعی

مركب توان تافتن ※ كه جاها سپر باید انداختن ﴿ نه حرف نفیدر معناده توان لفظنه قید درنتوان تقدیرنده هرجای هریره دیمكدر توان تافتك مقدم مفعولیدر یعنی اولی ومركب ثانیسی مركب بونده بنت معناسنده درتاختن جاپمقدر یعنی سكرتمك معناسنه بونده مرادات قوشمقدر كه حرف تعلیل جاها اصلنده جایهادر ضرورت وزن ایچون یاحذف اولندی جمع جایدر برلر دیمكدر سپرسینك كسری وباء عجمك فتحیله قلقان دینكدر كه عربجه ترس دیرلر تانك ضمی ورانك سكونیله باید فعل مضارع مفرد غائبدر بایدن دن بایستن دن دینلر سهو ایتمشلر انداختن آتمقدر كه عرب رمی دیر سپراتمقدن مراد قاچمقدر زیرا عربك دأب وعادتیدر كه عدوسندن قاچسه اوستندن اوزارو آلات حربی وسایر اثقال واحمالی بر بر آتوب اتینك یوكنی تخفیف ایدر خصمدن خلاص اولمق ایچون (محصول بیت) هریره آتی وبنتی قوشمق اولمز یعنی هریره آت صالوب برقق اولمزرزیرا اوا ور كه كشی قلقانی برا قوب قاچمق كرك مقصود الحاد وزندقه دن احتراز در مصراع اولك معناسی لاعلی التعیین هریره كتمك ممكن دكلدر ومصراع ثانینك معناسنده سپراتمغی فراغت ایلمك كرك دیمكله تعبیرایلین معنای بیته

ردشمعی

واصل اولمامش پس بیتدن مراد خدانك وكبریاسنی تفكر ایدوب ذات شریفنه نه تفكر ونه تدبر دوشرمك كرك زیرا ذاتنده تفكری منع ایتمشلردر نته كه ابیات سابقه دن مفهومدر ﴾ وكرسالكی محرم راز كشت ※ ببندند بروی درباز كشت ﴿ سالكی یاحرف وحدت محرم مصدر میمیدر حرام معناسنه رازه اضافتی مصدرك مفعولنه در كشت فعل ماضی مفرد غائبدر اولدی دیمكدر صار معناسنه ببندند یاحرف تأكید بندند فعل مضارع جمع غائبدر باغلرلر دیمكدر برحرف استعلا وی ضمیر غائبدر درباز كشتدر قپوواضافتی لامیه در كشت بونده كشتن معناسنه درباز كشت عودت ورجوع معناسنه در (محصول بیت) واكر برسالك نبیا واولیا اسرارنه محرم اولوب مطلع اولورسه انك اوزرینه عودت ورجوع قپوسنی بند ایدرلر یعنی خلق عالمه مطلع اولدیغی اسراری فاش ایلمكه مانع اولورلر زیرا انرا كه

خبرشد خبری بازنیامد واكرفاش ایدرسه منصور نسیمی كبی اولور ﴾ كسی را درین بزم ساغر دهند ※ كه داروی بیهوشیش دردهند ﴿ كسی یاحرف وحدت نوعیه ورا ادات مفعول برنوع كیمسه به دیمكدر درین بزم یعنی اسرار انبیا واولیا مجلسنده دهندك كسی مفعول اولی وساغر ثانیسی كه حرف بیان ویاحرف رابط صفت دارو رانك ضمیله دوا معناسنه بیهوشیش اضافت بیانیه در بیهوش بی عقل دیمكدر ویاحرف مصدردر شین ضمیر كسی یه راجعدر (محصول بیت) بومجلس اسرار الهیده برنوع كیمسه یه عشق شرابی ساغرنی احسان واعطا ایدرلر كه اكا داروی هوشبرو دوای بیهوشی ویرهلر یعنی عالم ظاهردن ذاهل وغافل ایدرلر اندن صكره عالم باطندن خبردار ایدرلر حاصلی اسراره شول كیمسه مطلع ایدرلر كه فاش ایتیوب كتم سر ایلیه ﴾ یكی بازرا دیده بردوختست ※ یكی دیدها باز وپرسوختست ﴿ یكی بونده بردیمكدر بازقارسیده طوغانه دیرلر عربجه بازی دیرلر یابله برحرف تأكید دوختست اصلنده دوخته است ایدی ضرورت وزن ایچون ها رسمیله همزه مجتلبه ترك اولنمشدر زیرا ادات خبرفعله داخل اولمز دوخته معلوم ایله مجهول معنالری بیننده مشتركدر دكش ویادكلمش دیمكدر دیدهها كوزلر دیمكدر وها ادات جمعدر بازبونده آچق معناسنه در پرپای عجمك فتحیله قوشك قنادینه ویلكنه دیرلر سوخته دوخته كبیدر قواعدده معلوم ایله مجهول بیننده مشتركدر یعنی یانمش ویاقمش دیمكدر (محصول بیت) برباز یعنی برسالكك بصیرتی كوزی دكلمشدر حاصلی مبتدیدر وادی وصحرای عشقده طیران ایدهمز وبرینك كوزی آچقدر لیكن پری وقنادی یانمشدر یعنی باطنده طیران ایدر اما ظاهرده ایدهمز تا كه عالم ظاهرده كشف راز ایدوب طالبلره سوز سویلیه كه مالك اوله سالكلرك برقسمی مبتدی وبرقسمی منتهیدر اما كیمسه یه كشف راز ایدوب سوز سویلمز ﴾ كسی ره سوی كنج قارون نبرد ※ وكربرد ره باز بیرون نبرد ﴿ كسی یاحرف وحدت سوی كنج قارون اضافتلری لامیه لردرنبرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلتمدی دیمكدر ره مفعول اولی وسوی كنج ثانیسی وكرا كردن مخففدر بردبانك ضمی ورانك سكونیله فعل ماضی مفرد غائبدر باز بونده كیرو معناسنه در بیرون بای عربك كسری ورانك ضمیله طشره دیمكدر نبردك مفعول اولی ره وثانیسی بیروندر (محصول بیت) بركمسه قارون كنجی یعنی خزینه سی جانبنه یول ایلتمدی یعنی اكا وصول بولمادی واكا مالك اولمادی حاصلی اسرار انبیایه واولیایه

کیسه مطلع اولمدی واکر کنج قارونه یول ایلمدوب اکا واصل اولدیسه یعنی
اول کنج بی پایانه مالك وصاحب اولدیسه اندن بوجانبه یول ایلتمدی حاصلی
سر اللهه واصل ومالك اولان انی کیسه یه اشعار واعلام ایلمدی بلکه
وصولندن بله خبر ویرمدی کاراکه خبرشد خبری باز نیامد ﴿ اکر طالبی کین
زمین طی کنی ﴿ نخست اسب باز آمدن پی کنی ﴾ طالبی یا ضمیر خطاب کین
اصل ترکیب که این ایدی که حرف بیان این اسم اشارتدر قریبه زمین مشار الیه
طی اصلنده یا مشدددر ضرورت وزن ایچون تخفیف قلندی طی کردن
و کنیدن دور مکدر قطع مسافه معناسنه کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر
کنیدندن ایدرسن دیمکدر این زمین مفعول اولی وطی مفعول ثانیسی
ومجموعی طالبك مفعولی وجمله سی جملهٔ شرطیه نخست نونك وخانك ضمه لریله
وسینك سکونیله اول دیمکدر اسب باز آمدن بیانیه بحسب اللغة کیرو کلمکدر
و بحسب الاستعمال رجوع معناسنه در پی با عجمك فتحیله بونده سکر
معناسنه درپی کردن وپی کندیدن سکرلمکدر یعنی برحیوانك سکرینی کسمك
نخست ظرف زمان واسب باز آمدن کنی نك مفعول اولی وطی مفعول ثانیسی
ومجموع مصراع جواب شرط (محصول بیت) اکر طالب ایسك بو که سین
بوزمینی دوروب سیر یعنی وصول طریقنی قطع ایدهسك حاصلی خدایه
واصل اولمغه طالب الی الله ایسك اول کیرو کلمك اسبنی سکرلیه سن یعنی عالم
فانینك مزخرفاتنی کلیا ترك ایدوب اکا تعلق رأسا قطع ایدهسن حاصلی تجرید
وتفرید طریقنه سلوك ایلیه سن کنی یاسنی خطاب ایچوندر دین کنی نك فعل
مضارع مفرد مخاطب اولدیغندن غافل ایمش ﴿ تأمل در آیینهٔ دل کنی ﴿ ردشمی
صفایی بتدریج حاصل کنی ﴾ تأمل تفعل بابندن مصدردر تفکر معناسنه
امابونده نظر معناسنه در در حرف صله یا معناسنه آیینهٔ دل بیانیه در تأمل
کنی نك مفعول صریحیدر ودر آیینهٔ دل غیر صریحیدر جائزدر که بو مصراع
معنای شرطی متضمن اوله ومصراع ثانی جوابی اوله وجائزدر که هر برسی
شرطیهٔ اولك جوابندن بدل اوله فتأمل صفایی یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر
وحدته قصر ایدنلر تقصیر ایلمشلر بتدریج با حرف مصاحبت حاصل کنی یه زدسروری وشمی
متعلق تدریج مصدردر تفعیل بابندن آز آز یعنی یاب یاب دیمکدر صفا کنی نك
مفعول اول صریحی وحاصل ثانیسی وتدریج غیر صریحی (محصول بیت)
کوکل آیینه سنه تأمل وملاحظه ایدرسك یعنی کوکل احوالنه مقید اولورسك
تدریج ایله صفا حاصل ایدرسك ویا بر صفا حاصل ایدرسن حاصلی تصفیهٔ

باطن ایدرسن صفا کسب ایدرسن زیرا قلبه عرش رحمان وبیت الله دیمشلر
پس اکا تصفیه ویر مکله سکا صفا حاصل اولور یاخود معنا بویله اولکه اکر
طالب ایسك که وصول الی الله طریقنی طی وقطع ایلیه سن کوکل آیینه سنه
تصفیه ویره سن تدریجله صفا کسب وتحصیل ایلیه سن زیرا وصولك طریقی ردشمی
بو بله اولمقدر مصراع ثانینك نتیجه سنده بو حالت سندن اولمق ممکن دکلدر
دین معناسنی انجق کندی بیلور ﴿ مکر بو بی از عشق مستت کند ﴿ طلب کار
عهد الستت کند ﴾ مکر ادات تمنی اولکه دیمکدر بو بی یا حرف وحدت مستت
تا ضمیر خطاب طلبکار کار کاف عجمیله ادات فاعلدر جی دیمکدر یعنی طالب
عهده اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر عهد بونده زمان معناسنه در
الست همزه حرف استفهام الست فعل وفاعلدر افعال ناقصه دن فعل
ماضیسی مستعملدر انجق دکلم دیمکدر والست دکلیم استفهام انکاری
طریقیله بو عبارتله الست بربکم آیت کریمه سنه تلمیح بیوررمه سنی تفاسیرده
مفصل بیان ایلمشلردر عهدك الستـه اضافتی لامیه در (محصول بیت) بو بیت
بیت سابقه مربوطدر حاصلی تصفیهٔ باطن حاصل ایدوب صفا حاصل ایله
اولکه عشقدن سنی برقوقی مست ایلیه یعنی محبت وعشق خدا سکا تأثیر ایدوب
زمان الست بربکمه طلبکار ایلیه حاصلی اول زمانه واستفهامدن مرادنه
اولدیغنه سنی طالب ایلیه زیرا مشایخ اراسنده بو کلی بحث در ﴿ بپای طلب ره
بد انجا بری ﴿ وز انجا ببال محبت پری ﴾ بپای طلب با حرف مصاحبت پری فعلنه
متعلق واضافت بیانیه دره بری فعلنك مفعول صریحیدر بد انجا اصلنده با انجادر ردسروری ردشمی
همزه داله منقلب اولمشدر با حرف مصاحبت واین اسم اشارتدر الست بربکم
عهدینه بد انجا عبارتنی درگاه حقه صرف ایدنلر مضمون بیتدن بیخبر ایمشلر بری ردشمی
بانك فتحی وراءنك کسری ایله فعل مضارع مفرد مخاطبدر عام طریقله بریدندن
مشتق دربردن دین خطا ایلمش وز انجا اشارتدر عهد الستدن مستفاد اولان
سره ببال با حرف مصاحبت پری فعلنه متعلق بال بونده قنت معناسنه در یعنی
قوشك قنادی محبته اضافتی بیانیه در پری بای عجمك فتحی وراءنك کسریله
فعل مضارع مفرد مخاطبدر پریدندن اوچمق معناسنه عربچه طیران دیرلر
(محصول بیت) الست بربکم عهدینك سرینه پای طلبله یول ایلدرسن یعنی
سعی کوششله اول سره واصل ومطلع اولورسن واندن اوته محبت قنادیله
اوچارسن حاصلی عشق ومحبت سببیله سکا بر جذبه حاصل اولور که سنی
خدایه ایصال ایدر جذبة من جذبات الله مقتضاسنجه فتأمل ﴿ بدرد یقین

پرد های خیال ❊ نماند سرا پرده الا جلال ﴾ بدرد باحرف تأکیدر در
درددالك فتحی وکسریله ورانك فتحیله فعل مضارع مفردغائبدر یدندن
یرتمق معناسنه عربجه خرق دیرلر خای معجمه ایله راده تشدید ضرورت
وزن ایچوندر زیرا لغتلرنده تشدیدا اولمزنته که رشیدالدین وطواط عروضده
تصریح بیورمشدر وخرم وفرخله سؤال ایرادایدوب جواب بیورمشدر که
تشدید کثرت استعمالدن ناشیدر یقین فاعل فعلدر پردها پرده نك جمعیدر
مفعول صریحیدر فعلك وخیاله اضافتی لامیه در نماندنون حرف نفی ماند
فعل مضارع مفردغائبدر مانیدندن قالمق معناسنه حرف نفی ایله قالمزدیمکدر
سراپرده اوله ده وصولی یرلرده چکلن پرده لرده مستعملدر اصلنده پرده سرای
ایدی اضافتله تقدیم وتأخیرایله سرا پرده دیدیلر او پرده سی دیمکدر زیرا
سرا سر ایدن مخففدر که او معناسنه در بوستان سراده بو قبیلدندر
بونده مراد حجاب ومانعدر الا حرف استثنا جلال عظمت معناسنه تقدیری
جلال الله در وزن وقافیه ایچون مضاف الیه حذف اولندی (محصول بیت)
عین الیقین خیال وکال ووهم پرده لرین یرتار یعنی عین الیقین حاصل اولنجه
بونلر رفع اولور پس حجاب ومانع قالمز همان جمال وجلال خدا قالور انجق
حاصلی خدا که برعبدنه تجلی ایدوب عرض جمال ایلیه اول بنده ده هیچ
بروجهله شك وریب قالمز سرا پرده او او چادر وکولکه لکدر دین زدسروزی
عندی سویلش ﴿ دکر مرکب عقل را پویه نیست ❊ عنانش بکیرد
تحیر که ایست ﴾ مرکب عقل بیانیه در ورابای صله معناسنه در پویه اسم
مصدردر پویدندن بای عجمله یله ویورمه معناسنه عنانش ضمیر مرکب
عقله راجعدر بکیرد باحرف تأکید کیرد فعل مضارع مفرد غائبدر کیریدندن
طوتار دیمکدر تحیر فاعل بکیرد در که حرف تعلیل ایست همزه نك کسری
وسکون یا وسین وتایله فعل امر مفرد مخاطب در ایستیدندن دورمق معناسنه
یعنی طور کتمه دیمکدر (محصول بیت) سرای پرده قالقوب جلال عظمت خدا
تجلی ایدنجه دخی عقل مرکبنه یله ویورمه یوقدر یعنی بو مقامده عقل
حرکت ایلمز زیرا بو میدان عشقله طی وقطع اولور عقل بونده زبوندر
عنانی تحیر طوتار که طور دیو حاصلی پای عقلی تحیر بند ایدر که طور کتمه
سنك حرکت ایده جکك یردکلدر که بو مقام مقام عشقدر سنك یرك دکل یعنی زدسروری
عقل وهامدر عشق کیردوکی یره کیرمز ایست یرینه بیت بازان یایله تزریق

سویلش که اصلی بوقدر ﴿ درین بحرجزمر دراعی نرفت ❊ کم آن شد که
دنبال داعی نرفت ﴾ درین بحر اشارتدر خدانك ذات وصفاتی کنهیله
اکلیوب بلك علمنه یعنی بو علمدریاسنده مردراعی بیانیه در راعی لغتده
چوبانه دیرلر امابونده خلقی طریق هدایته دلالت ایدن کیمسه مراددر انبیا
واولیا کبی بعض نسخه ده ساعی دوشمر یعنی بو طریقده سعی وکوشش ایدن
مرد دیمکدر وبعض نسخه ده واعی واقعدر واوله لفظ مشترکدر ایکی
معنالیننده بریسی حافظ معناسنه در یعنی طریق حقیقت وشریعتی حفظ
ایدوب رعایت ایدن مرد دیمکدر بریسیده واعی یوکین براغوب اثقال
واحمالین تخفیف ایدن کیمسه در یعنی تجرید وتفرید طریقنه سالك
اولان مرد دیمکدر بومعنا بحر عبارتنه زیاده مناسبدر کم آن شدکم یتك
معناسنه در آن شد تقدیری آن کس شددر یعنی اول کیمسه ضال اولمدی که
حرف رابط صفت دنبال دالك ضمی ونونك سکونیله لغتده قویرق
معناسنه در اما ارد وصوك معناسنده استعمال اکثر من ان یحصی در
اضافتی لامیه در داعی اسم فاعلدر دعا یدعودن یعنی نصر بابنك
ناقص واویسندن یعنی خلقی طریق هدایته دعوت ایدن کیمسه که
بونده حضرت محمد صلی الله علیه وسلم مراددر سائر انبیا واولیا اولمقده
جائزدر فتدبر (محصول بیت) بو بحر عالم توحیدده مرد راعی وباساعی
ویاداعی دن غیری کتمدی یعنی مرشد کاملدن غیری کتمدی ضال اولدی
اول کیمسه که داعی اردنجه کتمدی حاصلی طریق حقه دعوت ایدن
کمسه نك اردنه اویوب کتمین ضال اولدی مثلا ابو جهل وابو لهب کبی
﴿ کسانی کزین راه برکشته اند ❊ برفتند بسیار سرکشته اند ﴾ کسان
الف ونون ایله جمع اولدی ذوی العقولدن اولدیغیچون ویا حرف وحدت
نوعیه کزین اصلنده که ازین درکه حرف رابط صفت از حرف ابتداین
اشارتدر راه حقه برحرف تأکید کشته زمان سابقه دلالت ایدر اسمدر
حاصلی ماضیدن برقسمه دلالت ایدر اسمدر بو اسلوب اوزره فارسیده اسما
چوق استعمال اولنور خلق بو اسلوب اوزره کلن اسمایه اسم مفعول دیمکله
تعبیر ایده کلمشلر لیکن خطا ایلمشلر زیرا اسم مفعول قائم مقام فاعلنه مسند اولور
بونك کبی اسملر خود فاعلنه مسند اولور اما اسم مفعولده بو اسلوب اوزره
مستعملدر اکثر لیکن اصلنده افعال عامه نك بریله مقدردر شد وبود کبی که

صار وكان معنالرنده مستعمل فعللردر فاحفظ فانه من المهمات فى هذه اللغة مطلب
انداستك جمعيدر بركشته اندرجوع واعراض ايلمشلردیمكدر برفته باحرف
تأ كيدر فتند اصلنده رفته اندايدى ضرورت وزن ايچون هاء رسميله همزه
مجتلبه ساقط اولمشدر زيرا ادات خبرك مفردى وجمعى اسمه داخل اولمز نتكم
بوشرحده تكرارذكر اولندى پس فعل ماضى اولماسنى تجويز ايله بن مذكور
قاعده بلمزايمش برفته اند كتمشلرديمكدر يعنى داعى وهادى طريقنى ترك ايدوب ردشمعی
كتمشلردر واو بونده استدراك معناسنى افاده ايدر نتكم مواضع متعدده
وارد اولمشدر سرگشته بحسب اللغت باشى دونمش وچكرنمش ديمكدر
اما استعمالده متحير معناسنه در متحيرلرديمكدر (محصول بيت) شول نوع
كسه لر كه داعى وهادى طريقندن اعراض ايدوب رجوع ايلديلر يعنى طريق
حقه دعوت ايدنه تابع اولوب اويمادیلر كندى هواى نفسانيلرينه تابع
اولوب كتمشلردر امازياده مدهوش ومتحير اولمشلردر حاصلى هركز هدايت
بوليوب ضلالتدن خلاص بولمشلردر نمرود وفرعون وابو جهل كبى
﴿ خلاف پيبر كسى ره كزيد ❊ كه هر كز بمنزل نخواهد رسيد ﴾ خلاف پيبر
تقديرى راه خلاف پيبردر اضافت لاميه ايله پيبرك طريقنك خلافنى ديمكدر
يعنى آنك شريعتنه مخالف طريق كسى ياحرف وحدت ره كزيدك مقدم
مفعوليدر كزيد كاف عجمك ضمى وزانك كسريله اختيار ايلدى ديمكدر فعل
ماضى مفرد غائبدر تقدير كلام راه خلاف پيبر كسى اختيار كرددر كه حرف
رابط صفت بمنزل باحرف صله رسيده متعلق نخواهد فعل نفى مستقبل
لغتده بلمز ديمكدر امابونك كبى يرلرده مابعديله مستعملدر رسيد فعل ماضى
مفرد غائبدر رسيدن معناسنه نخواهد رسيد ايرشميسر ديمكدر ايرشمك استمز ردشمعی
ديمك دكلدر بعضيلر ظن ايلديكى كبى (محصول بيت) پيغمبرك طريقنه مخالف
طريق بركسه اختيار وقبول ايلدى كه هركز منزل حقيقته ايرشميسردر يعنى
پيغمبرك شريعتنه مخالف طريق اختيار ايدن هركز مقصودينه واصل اولماز
﴿ محالست سعدى كه راه صفا ❊ توان رفت جز برپى مصطفا ﴾ سعدى
منادى در كه حرف نداسى ضرورت وزن ايچون محذوفدر كه حرف بيان راه
صفا بيانيه توان رفتك مفعول فيهيدر يعنى ظرف مكان توان اسمدر امكان
وقدرت معناسنه اكثرما بعديله مستعملدر رفت فعل ماضى مفرد غائبدر رفتن ردشمعی
معناسنه جز غير معناسنه برحرف تأكيد حرف استعلا طوتان سهو ايلمش پى پاء

عجمك فتحيله ايز معناسنه درليكن مرادطريقدر مصطفادن مراد حضرت
محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدر قافيه لرده واقع اولسه الف ايله يازلمق
اولادر اما اصل اوزره ياايله يازلسه جائزدر (محصول بيت) اى سعدى
محالدر كه صفايوانه كتمك ممكن اوله حضرت محمد عليه السلام ايزنجه
واردنجه كتمكدن غيرى يعنى آنك اردنجه كيدن صفايوانه كيدر واكا تابع
اولميان ضلالت وخذلان يولنه كيدر ابوجهل وابولهب كبى ﴿ درنعت
محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم ﴾ ﴿ كريم السجايا جميل الشيم ❊ شفيع
البرايا نبى الامم ﴾ كريم بونده ايى وكوزل معناسنه در سجايا سينك فتحيله
سجيه نك جمعيدر معلوم اوله كه فعيله وزنى اوزرينه اولان اسما فعالى وزنى اوزره
جمع اولور قضيه نك قضايا وبريه نك برايا كبى فقس خوى وعادت معناسنه
اسمدر جميل كوزل ديمكدر شيم شينك كسرى وياك فتحيله شيمه نك
جمعيدر شينك كسرى وياك سكونيله خوى وخلق معناسنه بوايكى تركيب
اضافتى تكرر خبر قبيلندندر تقديرى محمد كريم السجايا وجميل الشيم در شفيع
بوند فعيل فاعل معناسنه در يعنى دلكجى ديمكدر برايا بريه نك جمعيدر
مذكور قاعده اوزره اضافت اسم فاعلك مفعولنه اضافتى قبيلندندر بريه
خلق معناسنه در خلقك دلكجيسى يعنى خدادن كنهكارلرى قوللرينى ديلك
ايدیجى در نبى بونده پيغمبر معناسنه در امم همزه نك ضمى وميمك فتحيله امتك
جمعيدر بولك معناسنه (محصول بيت) حضرت محمد اخلاق واطوارى
كريمدر ايى وكوزلدر خويلرى وعادتلرى كوزل ومقبولدر جميع
خلقك پيغمبريدر يعنى عالملرك رحمتى در جميع امتلرك خيرخواهى خدادن
كناهلرين دلكجى سيدر حاصلى اون سكز بيك عالمه رحمت كوندرلمشدر
﴿ امام رسل پيشواى سبيل ❊ امين خدا مهبط جبرئيل ﴾ امام رسل لاميه در
ياء بطينله رسل رانك وسينك ضمه لريله رسولك جمعيدر خلقى بردينه
دعوت ايدن صاحب كتاب اولان پيغمبره ديرلر پيشوا لغتده اوكجه يورين در
اما بونده ينه امام معناسنه در سبيله اضافتى سابق كبيدر سبيل طريق
معناسنه در امين خدا اضافتى سابقلر كبيدر امين خدادن مراد امين وحى
خدادر مهبط جبرائيلده بويله در مهبط ميمك فتحى وهانك سكونيله
وبانك كسريله اسم مكاندر هبط يهبط دن يعنى ضرب بابندن لغتده
دوشجك يردر اما مراد نزول ايده جك يردر حضرت شيخك امام رسل

بیوردیغنده ایکی وجهله معناقصد ایلمشلر بریسی معراج کیجه سی ارواح انبیایه امامت ایلدی وبریسی شول حدیث شریفه اشارتدر که (کنت نبیا وآدم بین الماء والطین) بیوردی (محصول بیت) حضرت محمد امام رسل پیشوای سبیلدر روحی خدانك امینی جبرائیلك اینوب قوباجق یریدر امین وحی خدا اولدیغی اولدر که کندی یه خدادن کلنی مخفی و پوشیده قلیوب امته تعلیم بیوردی ❊ شفیع الوری خواجهٔ بعث ونشر ❊ امام الهدی صدر دیوان حشر ❊ ورای واوك ورانك فتحه لریله خلق معناسنه در واضافتی شفیع البرایا کبیدر خواجه بونده ا فندی معناسنه در بعثه اضافت لامیه در بعث ونشردن مراد قیامتدر امام بونده مقتدا و پیشرو معناسنه در وهدی هانك ضمی ودالك فتحیله هدایت معناسنه در یعنی مقصوده واصل اولاجق طوغری یول کوستریجیدر صدر استعمال عجمده قاضی عسکره دیرلر اما بونك کبی یرلرده صدر مجلس مراددر نشین معناسنه دیوانه اضافتی لامیه در دیوان حشردن مراد دیوان روز محشردر اضافت لامیه ایله (محصول بیت) حضرت محمد خلقك وقومك شفیعی در قیامت کونینك افندیسی در هدایت یولنك مقتداسی دیوان حشرك صدری یعنی صدر مجلس وصدر نشینیدر ❊ کلیمی که چرخ فلك طور اوست ❊ همه نورها پرتو نور اوست ❊ کلیم فعیل بمعنی فاعلدر تکلم ایدیجی معناسنه مراد حضرت موسی پیغمبردر که جبل طورده حضرت خدا ایله مکالمه ایلمشدر ویا حرف وحدتدر که حرف صفت چرخ وفلك عطف تفسیری قبیلندن در چرخی فلکه اضافت ایدنلر خطا ایلمشلر طوردن مراد جبل طوردر او ضمیرینه اضافتی لامیه در وسین ونا دات خبردر چرخ فلك مبتدا وطور خبری وجملهٔ اسمیه صفت کلیمدر همه جمیع معناسنه ادات تأکیددر نورها ایی تأکیدایدر پرتو باء عجمك وتانك فتحی ورانك سکونلریله اثر وضیا معناسنه در ونوره نورك ضمیره اضافتلری لامیه در (محصول بیت) حضرت محمد بر کلیمدر که آنك طوری فلکدر یعنی حضرت موسی خدا ایله جبل طورده مکالمه ایلدیسه اول فلکه عروج ایدوب مکالمه ایلدی نته که شاعر بیوریت ❊ موسی بطور کرچه سخن کفت باخدا ❊ چرخ برین بابهٔ طور محمدست ❊ جمیع انوارانك نورینك اثریدر یعنی آنك نوردن مستفاددر ❊ یتیمی که نا کرده قرآن درست ❊ کتب خانهٔ چند ملت بشست ❊ یتیم اناسی فوت اولان او کسوز اوغلانه دیرلر که حرف رابط

صفت نا حرف نفی کرده ماضیدن قسم که سابقاً مفصلاً بیان اولنشدر نا کرده ایلمش ایکن دیمکدر قرآن مفعول اولی درست دالك ورانك ضمه لریله وسینك سکونیله بونده تمام معناسنه در مفعول ثانی کتب خانه دن مراد مذهب وملتدر چند ملته اضافتی لامیه در بونده ملتدن مراد دیندر بشست با حرف تأکید شست شین معجمه نك ضمی وسین مهمله نك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر یودی وپاك ایلدی دیمکدر (محصول بیت) حضرت محمد بر یتیمدر که قرآن شریفی تمام ایلمکسزین یعنی تمام وحی اولمقسزین نیجه ادیانك کتب خانه سنی یودی حاصلی کندی شریعتندن اول اولان شریعتلری نسخ ایدوب ابطال ایلدی ❊ چو عزمش برآهیخت شمشیر بیم ❊ بمعجز میان قمر زد دو نیم ❊ چو ادات تعلیل عزم عینك فتحی وزانك سکونیله نیت وقصد معناسنه در شین ضمیر محمده راجعدر بر حرف تأکید آهیخت فعل ماضی مفرد غائبدر مصدری آهیختن کلور قلیجی وخنجری وبچق وغیر بلری چکمکه دیرلر شمشیرینك فتحی وکسری ومیمك سکونیله قلیجه دیرلر بیمه اضافتی بیانیه در بیم خوف وقورقو معناسنه در بو عبارتلر حضرتك نذیر اولمسنه اشارتدر بمعجز با حرف سبب معجز اسم فاعلدر افعال بابندن تقدیری بفعل معجز دیمکدر یعنی کیدندن غیر بلری عاجز قلیجی فعلله دیمکدر میان اورته دیمکدر وسط معناسنه سکون سیله اما میانه هاء رسمیله الك اورته معناسنه وسط کبی فتح سیله قمره اضافتی لامیه در زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر بونده زد کرد معناسنی تضمن ایتمشدر ایلدی دیمکدر دو دالك ضمی وواو رسمیله ایکی دیمکدر نیم یارم دیمکدر نصف معناسنه بحسب اللغت ایکی یارم دیمکدر اما بونده مراد ایکی پاره در (محصول بیت) چونکه حضرت محمدك قصدی ونیتی خوف وتخویف قلیجنی چکدی یعنی خدا انی عالمه نذیر ارسال ایلدی قوت معجزه ایله قمری اورتادن ایکی شق ایلدی نته که قرآنده (اقتربت الساعة وانشق القمر) بیورمشدر شق قمر اوایل نبوتده واقع اولان معجزاتندر ❊ چو صیتش در افواه دنیی فتاد ❊ تزلزل درایوان کسری فتاد ❊ چو حرف تعلیل صیت صادك کسریله اسمدر چاو معناسنه یعنی برنسنه مشهور اولوب چاولنمق در حرف صله در با معناسنه افواه همزه نك فتحیله جمع قلتدر مفردی فوه کلور فانك فتحی وواوك سکونیله اغز دیمکدر عجم دهان ودهن دیردنی یه اضافتی لامیه در تقدیری افواه اهل دنیا ایدی ضرورت وزن وقرینه قائم اولدیغیچون حذف اولندی دنیا وکلمه نك

كه آخری الف اوله عجم الفك ماقبلنی مكسول ايدر الف يايه منقلب اولنيچون
موساده موسی وعبساده عيسی ودنباده دنبی دير فقس بونده ايكسی بيله جائزدر
امايا ايله مشهوردر تزلزل تفعلل وزنی اوزره مصدردر دپرنمك ديمكدر مثلا
يردپرنمك كبی دركنه حرف صله درايوان واوان يا ايله وياسز كسر همزه
ايله عرب عظيم صفه لرده استعمال ايدروايوانی وايوانات واواوين وزنی اوزره
جمع ايدر واوانی وزنی او نده خوانی خانك كسر يله خون وزنی اوزره
جمع ايلدوكی كبی خانك ضمی وواوك سكونيله اماعجم فتح همزه ايله بيوك
چاردقده استعمال ايدرلر بونده ده بومعنايه در كسری يه اضافتی لاميه در
كسری كافك فتحی و كسريله وسينك سكونی ورانك فتحيله خسروافظنك
معربيدر جمعی اكاسره كلور عجم پادشاهلرينه خسروورومك قيصروهندك
رای وچينك فغفور اطلاق اولنور اهل تواريخ اطلاق ايدرلر فاحفظ
(محصول بيت) چونكه حبيب اكرمك صيت وصداسی اهل دنيانك آغزلرينه
دوشديكه عربدن برنبی ظهور ايلدی ديومشهور اولدی ايوان
نوشروانه تزلزل دوشدی شويله كه شرفه سندن اون درت طاش ساقط اولدی
معلوم اوله كه حضرت شيخك بوتكلمنده مسامحه وارزيرا ايوان كسرينك
تزلزلی وساوه شهرينك دكزكبی عظيم كولی وفارس ديارنده آتشكده لری
قصه سی حضرتك ولادتی كيجه سی واقع اولمشدر وعالمده نبوتی صيت
وصداسی نيچه سنه دنصكره واقع اولمشدر نتكم سيرنبی ده مفصلا بيان
اولنمشدر معلوم اوله كه بونده خسرودن مراد نوشرواندر حضرتك
ولادتی آنك سلطنتی زماننده واقع اولمشدر نتكم حضرت بيورور (ولدت
انا فی زمن السلطان العادل) ❊ بلاقامت لات بشكست خرد ❊ باعزاردين
آب عزی ببرد ❊ بلاباحرف سبب شكسته متعلق لادن مراد كلمهٔ توحيددر
يعنی لا اله الا الله لات ومنات زمان جهالتده عرب قومنك صنملری يعنی
بتلريدر قامت لات اضافتی لاميه درمجازا بشكست باحرف تأكيد شكست
شينك كسری وكاف عربك فتحی وسين مهمله نك سكونيله فعل ماضی
مفرد غائبدر صدی يعنی كسر ايلدی ديمكدر خرد خاء معجمه نك ضمی
ورانك سكونيله اواق ودوك ديمكدر باعزاز باحرف مصاحبت اعزاز
افعال بابندن مصدردر عزت ويرمك يعنی عزيز طوتمق دينه اضافت
مصدرك مفعولنه اضافتيدر آيدن بونده مراد عرضدر يعنی آب روبوز

صوبی معناسنه عزی عينك ضمی وزای مشدد معجمه ايله مذكور صنملر
كبی برصنمك آديدر عجم زالی مسكور ايدوب عزی اوقور ببرد باحرف
تأكيد بونك كبی بالری عجم مكسور اوقور وروستايلری مضموم بردبای
عربك ضمی ورانك سكونيله ايلتدی ديمكدر كيدردی معناسنه قامت
لات بشكستك مفعول اول صريحی وخرد ثانيسی و بلاغير صريحی وآب
عزی بردك مفعول صريحی و باعزاز غيرصريحی (محصول بيت)
حضرت محمد كلمهٔ توحيد ايله يعنی خدای برلمك سببيله لات ومناتك
قامتنی وآوازنی صدی حاصلی رونق وصفالرينی كيدردی وكنديلرينی
پاره پاره ايلدی دين اسلامه عزت وحرمت ويرمك سببيله وعزی ناميله
نامدار اولانك دخی عرضنی وآب روينی كيدردی يعنی رونق وصفالرينی وانلره
پرستشی ابطال ايلدی حاصلی خدايی برلمك سببيله اصنامه عبادتی
ابطال ايلدی ❊ نه ازلات وعزی برآورد كرد ❊ كه توريت وانجيل منسوخ
كرد ❊ نه حرف نفی درمعناده آورد فعلنه مقيددر برحرف تأكيد آورد الف
ممدوده وفتح واووسكون را ايله فعل ماضی مفرد غائبدر كتوردی ديمك كرد
كاف عجمك فتحی وسكون را ايله توز ديمكدر غبار معناسنه كه حرف بيندر
توريت اسلوب مجددر يعنی رايی عجم مكسور اوقور زيرا عرب
مفتوح اوقور حضرت موسايه نازل اولان كتابك آديدر وانجيل حضرت
عيسايه نازل اولان كتابه ديرلر منسوخ اسم مفعولدر ازاله اولنمش
معناسنه يعنی بوزلمش (محصول بيت) حضرت محمد لات وعزيدن
توز كتورمدی يعنی همان انلرك احكامنی ابطال ايلدی بلكه تورات
وانجيلك احكامنی بيله بوزدی وابطال وافساد ايلدی حاصلی قرآن شريف
سببيله اديان سابقه نك احكامنی وكتابلرينی جميعا ابطال ايلدی ❊ شبی
برنشست ازفلك دركذشت ❊ بتمكين وجاه ازملك دركذشت ❊ شبی يا
حرف وحدت برنشست بندی ديمكدر زيرا برنشستن بنمكدر آته وغيريه
پس بوقر و اوتوردی دين بواستعمالی بيلزايمش دركذشت بچدی يعنی
تجاوز ايلدی ديمكدر بتمكين باحرف مصاحبت ويا حرف ظرف برينه
قصر ايدن تقصير ايلمش تمكين تفعيل بابندن مصدردر قدرت معناسنه ردشمعی
جاه منصب ديمكدر (محصول بيت) بركيجه براقه بندی فلكدن كچدی ردسروزی
يعنی عروج ايلدی تمكين وجاهله ويا تمكين وجاهدن يعنی منصب بونده

ملكدن بكجدي حاصلی اول قدرت ومنصبی كه خدا اكا وردی حضرت
جبريله ايلدی ❊ چنان كرم درتيه قربت براند ❊ كه درسدره جبريل
ازو بازماند ❊ كرم بونك كبی يرلرده تيز معناسنه در مآل جهتندن براند
فعلنه مقيددر كرم براند تقديرنده دردر حرف صله دربا معناسنه حرف ظرف
طوتان سهو ايلمش تيه تانك كسری وها اصليه ايله صحرا معناسنه درقربته زدسروری
اضافت بيانيه در قربت يقنلق ديمكدر براندده باحرف تأكيد راند فعل
ماضی مفرد غائب سوردی ديمكدر كه حرف تعليل سدره حضرت جبريلك
مقامیدر بازماند كيرو قالدی ديمكدر (محصول بيت) براقه بند كدنصكره
تيه قربته انجلاين تيز سوردی براقی كه حضرت جبرائل امين اندن
سدرة المنتهاده كيرو قالدی يعنی كنديلره اورايه دك يار اولدی انجق اندن ايلرو
كتمدی ❊ بدو كفت سالار بيت الحرام ❊ كه ای حامل وحی برتر خرام ❊ بدو ضمير
جبريله راجعدر سالار بونده اولو معناسنه در بيت الحرام اضافت لاميه در بيت
الحرام مكه در كه حرف رابط مقول وقوادر ای حرف ندا منادی محذوفدر
تقديری ای فرشته حامل وحی در حاملك وحيه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه در
برتر يوجرك ديمكدر زيرا برحرف استعلاو ترنك فتحيله حرف تفضيل در
خرام خای معجمه نك كسريله فعل امر مفرد مخاطبدر صالن ديمكدر يعنی
يوقرورك كل ديمكدر (محصول بيت) حضرت جبرائيل امين سدرة المنتهاده
قالنجق مكۀ مكرمه نك اولوسی يعنی سردار وسرفرازی كه حضرت
محمددر اكا ديدی ای وحی خدا كتور يجی فرشته يوجرك صالن يعنی
يوقرورك كل معلوم اوله كه سالاری مكيه اضافتی انده تولد ايدوب اندن ناشی
اولديغيچوندر والا حضرت همان مكيه مخصوص دكل بلكه رحمة
للعالمين مبعوث اولمشدر فقدبر ❊ چودر دوستی مخلصم يافتی ❊ عنانم
زصحبت چراتافتی ❊ دوستی ياحرف مصدر مخلص اسم فاعلدر افعال
بابندن ضمير متكلمه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه در يافتی فانك سكونيله
فعل ماضی مفرد مخاطبدر بولدك ديمكدر عنان عينك كسريله اويان
ديزكننه ديرلر وضمير متكلم معناده صحبته مقيددر عنان ازصحبتم تقديرنده در
چرا جيم عجمك فتحی وكسريله اغتدر نيچون ديمكدر تافتی فانك
سكونيله فعل ماضی مفرد مخاطبدر لفظ مشتركدر بونده دوندرمك وچورمك
معناسنه مخلص يافتی نك مفعول صريحی ودر دوستی غير صريحيدر عنان ده

تافتی نك مفعول صريحی (محصول بيت) تتمۀ مقولدر بيورر كه ای جبريل
امين چونكه بنی دوستلقده خالص ومخلص بولدك مصاحبتمده ودوستلغمدن
نيچون عنان دوندررسن يعنی بندن نيچون اعراض ايدوب كيرو قالورسن
حضرت محمدك جبريل امين ايله بو معامله سی ليلۀ معراجده واقع اولمشدر
❊ بكفتا فراتر مجالم نماند ❊ بماندم كه نيروی بالم نماند ❊ بكفتا باحرف تأكيد والف
سؤال وجوابی فرق ايلك ايچون كلمشدر بعضيلر بويله ديديلر ليكن بعض
مقامده ابتدای كلامده ده واقعدر فرافانك فتحی وكسريله بونده يوقارو
ديمكدر بالا معناسنه وترادات تفضيل يوقارورق ديمكدر مجال بونده قوت
وقدرت معناسنه در نماند فعل ماضی مفرد غائب قالمدی ديمكدر بماندم
باحرف تأكيد ماندم فعل ماضی متكلم وحده در قالدم ديمكدر كه حرف
تعليل نيرو نونك كسری وراءنك ضميله قوت معناسنه در سابقا بيان
ايلدك كه بركلمه آخرنده الف وياواو ويايا واقع اولسه حالت اضافتده
برياء اثبات ايلمك لازمدر پس نيرويك باله اضافتی لاميه در بال بونده قنت
معناسنه ضمير متكلمه اضافتی لاميه در (محصول بيت) حضرت جبريل
امين ديدی سدره دن يوقرورق اوچغه مجال وقدرتم قالمدی زيرا سدره ده
قناديمك قوتی قالمدی حاصلی بوندن يوقرورق كتمكه بنده قوت
وقدرت قالمدی ❊ اكريك سرموی برتر پرم ❊ فروغ تجلی بسوزد پرم ❊
سرموی لاميه در سر بونك كبی يرلرده اوج معناسنه در موی قل ديمكدر
بايله ويا بسز معلوم اوله كه بركلمه نك آخری الف وياواو اوله وماقبلنك
حركتی كندی جنسندن اوله بونلردنصكره برياء مقدر در نهايتی كاه ثابت
اولور وكاه ساقط اولور سرموی قل اوجی ديمكدر پرم باء عجمك وراءنك
فتحيله فعل مضارع متكلم وحده در پريدندن اوچق ديمكدر عرب طيران دير
فروغ تجلی لاميه در فروغ فانك وراءنك ضمه لريله بونده شعله معناسنه در تجلی
تفعل بابندن مصدر دربای صيانت ايچون لامك ضمی كسره يه ابدال اولمشدر
تجلی عرض جمال معناسنه يعنی كوزلكين كوسترمك بسوزد پرم
باحرف تأكيد سوزد فعل مضارع مفرد غائبدر سوزيدندن
سوختندن ديلر خطا ايلمشلر يقار ديمكدر فاعلی فروغدر ومفعولی
پرم در پر بونده قنات معناسنه در ميم متكلمه اضافتی لاميه در ايكی مصراعده
پرم تجنيس مركب اولمشدر وبعض تجنيس مرفوع واقع اولمش ديديلر

(محصول بيت) بو بيت تتمهٔ قول جبريل امين در بيورر كه اكر برقل اوجنجه يوقارورق اوچارسم خدانك تجليسى فروغى قنادمى يقار حاصلى بنم مقامم سدره در بوندن بوقارورق اوچمغه قادردكلم ❊ نماند بعصيان كسى در كرو ❊ كه دارد چوتو سيدى پيشرو ❊ بعصيان باحرف سبب نماند فعلنه متعلق كسى ياحرف وحدت كرو كاف عجمك كسرى ورانك فتحيله بونده رهن معناسنه دركه مراد حبسدر كه حرف تعليل وياحرف رابط صفت چوتو سنك كبى ديمكدر بعض نسخه ده چنين واقعدر بو نجلين ديمكدر يعنى حضرت محمد كبى سيد صفت مشبهه در ساد يسوددن يعنى نصر بابنك اجوف واو يسندن اهل بصره وزنى فيعلدر ديدى يانك عين اوزره تقديمله وغيريلرى فعيلدر ديديلر عينك يااوزره تقديمله عظيم الشان وافندى ديمكدرو ياحرف وحدتدر بعض نسخه ده اضافتله واقعدر ياء بطيله پيشرو وصف تركيبدر اصلى رونده پيش دراوكجه كيديجى ديمكدر بونده امام معناسى مراددر (محصول بيت) عصيان وكناه سببيله بركسه عذاب وعتابده مرهون ومحبوس قالمازز يرا سنك كبى پيشرو وپيشواسى واردر وياخود معنا انجلين بركسه كه سنك كبى مقتداو پيشروى اوله حاصلى بركسه يه كه سن شفيع اولاسن هرنقدر عاصى وطاغى اولور ايسه مغفور اولوب عذاب وعقاب كورمز يعنى مشغول اولوب معذب ومعاقب اولمز مصراع اولك نتيجه سنده جهنمده قالماز دينيلك
معناسنى خلاف يره صرف ايلمش ❊ چه نعت پسنديده كويم ترا ❊ عليك ردشمعى
السلام اى نبى الورى ❊ نعت پسنديده بيانيه در نعت نونك فتحى وسكون عينله صفت حميده ده مستعملدر پسنديده باء عجمك وسين مهملهنك فتحهلريله اسم مفعولدر مقبول معناسنه بكنلمش ديمكدر سلام تحيت معناسنه دعا وثنا مراددر ورى واوك ورانك فتحهلريله خلق معناسنه (محصول بيت) سكالايق ومقبول نه نعت ديه بيلورم يعنى سنك شانكه لايق وعظمتكه موافق نعت ديمكه مالك دكلم زيراخداى تعالى سنى كلام شريفنده مدح ايدوب بيورمشدر انك لعلى خلق عظيم پس بن سنى سكالايق نعتله ومدحله قنده وصف ايده بيلورم سلام سنكدر وسكا مخصوصدر اى خلقك نبيسى وقومك رسولى معلوم اولا كه صلات وسلام على حرفيله مستعملدر اما معناسى سنك اوزرينه اولسون ديمك دكلدر بلكه سنكدر وسكالايق ومخصوصدر ديمكدر پس سلام سنك
اوزرينه اولسون دين ايو ايلمش ❊ درود ملك بروان تو باد ❊ براصحاب ردشمعى

و برپى روان تو باد ❊ درود دالك ورانك ضمهلريله تحيت وسلام معناسنه در ملك ميمك فتحى ولامك فتحهسيله وكسرى ايله مستعملدر كسرلامله اولنجه ملك تعالى مراددر فتح لامله جنس ملك مراددر والكل وجهة پس كسره يه قصر ايلين تقصير ايلمش برحرف استعلاروان فتحيله روح انسانيه درلر
مطلق جان معناسنه دكلدر بعضيلرظن ايلديكى كبى تو يه اضافتى لاميه در ردسروری
بادلفظى انشا ايچون موضوعدر اما بونده اخبار معناسنه در عليك السلام كبى فاحفظ پى روان پى روك جميدر اردچه كيديجى ديمكدر وصف تركيبيدر رويدندن تابعلر ديمكدر (محصول بيت) خدانك وملكلرينك تحيت وسلامى سنك روانكه در يعنى سنك روحكه لايق ومخصوصدر يعنى خدا وملكلر سكا تحيت وسلام ايدرلر اصحابكه وتوابعكه ده يعنى سكا واصحابكه تحيت وسلام ايدررز يرا تحيت وسلامه لايق وارزانى سنسك معلوم اولا كه بونك كبى يرلرده باد اولسون ديمك بالفعل اولمديغى اخبار بلكه اوله جغنى طلب ايلكدر بو ايسه عظمت وشانته لايق ومناسب دكلدر تأمل تدبر ❊ درنعت جهار يار كزين رضوان الله عليهم اجمعين ❊ ❊ نخستين ابو بكر پيرمريد ❊ عمر پنجه برپيچ ديومريد ❊ نخستين ياحرف نسبت ونون حرف تأكيد پيرمريد بيانيه پيرايله مريدك جمعنده لطف ونكته وار فتأمل ابو بكر مضاف اولسه بيانيه اولور اما مضاف اولمسه عمر كبى اعلام غالبه دن اولوب پير مريداندن صفت اولور فتدبر عمر تقديرى دومين عمر در نخستين قرينه سيله پنجه الك بش پرمغنده مستعملدر وها بونك كبى يرلرده تخصيصدر زيرا هر بشده پنج ديرلر وهاء رسمى داخل اولغله بش پرمغه تخصيص اولنمشدر نتكم بعض اشيانك قلبنه ال يا پشديغيچون دسته درلر هاء تخصيص ايله مثلا هاون دسته ديرلر آل ياپشديغيچون فقس على هذا برحرف تأكيد پيچ اسمدر پيچيدندن بورمق و بوكمك معناسنه پنجه برپيچ وصف تركيبى در پنجه بوروجى ديمكدر ديو اضافتى لاميه در ديو بونده شيطان معناسنه در مريد اضافتى بيانيه در مريد ضرب باندن فعيل يعنى فاعلدر
بونده عاصى معناسنه پس زورمند وحيله كاردينلر عندى سويلمشلر (محصول ردسروری
بيت) اصحاب كزينك اولكسى حضرت ابو بكردر كه حضرت محمدك رجالدن اولكى وآك اسكى مريدبدر يعنى رجالدن حضرتك نبوتنه اول كمسه كه اقرار واعتراف ايلمشدر حضرت ابو بكردر اما صبياندن حضرت

امام علیدن اول کمسنه اقرار واعتراف ایلمشدر نتکم شروح مثاردن جامع الاسرار نام شرحنده مفصل بیان اولنمشدر اما نسوالدن اول حضرت خدیجه اعتراف ایلمشدر پس پیرمریدیوردیغنده اعترافده اصحاب کزیندن تقدمنه نوعا اشارت واردر ایکنجیسی دیوم بدلك پنجه سین بوروجی حضرت عمردرکه شیطان لعین آنك کولکه سندن قچردی زیرا ابلیسه هروجهله غالب ایدی حاصلی اسلامه کلدکدنصکره دیوم بدا کا هیچ بروجهله وسوسه ویرمزدی ❊ خردمند عثمان شب زنده دار ❊ چهارم علی شاه دلدل سوار ❊ خرمندك تقدیری سوم خرد مند عثمان استدر یعنی اصحاب کزینك اوچنجیسی عاقل عثماندر مبتدا وخبر طریقیله عثمانك اضافتی بیانیه در شب زنده دار مجموعی وصف ترکیبیدر اصلی زنده دار شب ایدی اضافتله یعنی زنده دار وصف ترکیبی اواوب مفعولنه مضاف ایدی صکره تقدیم ایدوب مجموعنی عثمانه وصف ایلدیلر شب زنده دار بحسب الترکیب کیجه یی دیری طوتوجی دیمکدر اما استعمالده احیاء لیل ایده نه درلر یعنی او یومیوب عبادته مشغول اولانه درلر چهارم مبتدا علی خبری شاه دلدل سوار اضافت بیانیه ایله علی یه صفتدر دلدل ایکی دالك ضمه لریله لغتده دبار عربك ایری کرپیلری اولور انلره درلر اما مطلقا کرپی یه قنفذ درلر قافك وفانك ضمه لریله اما بونده دلدل برچپرك قاطرك اسمیدرکه آنی اول زمانده مصره واسکندریه پادشاه اولان مقوقس حضرت محمده ماریهٔ قبطیه ایله دخی نیجه هدایالرله ارسال ایلدی ماریهٔ قبطیه حضرت ابراهیم نام فرزندینك آناسیدر وبعضیلر دیدیلر حبش پادشاهی نجاشی ارسال ایلدی والعلم عند الله علی کل حال رسول الله علیه السلام مذکور دلدلی حضرت امام علی یه احسان ایلدی (محصول بیت) اصحاب کزینك اوچنجیسی کیجه احیا ایدن عثماندر دوردنجیسی شاه دلدل سوار علی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ❊ خدایا بحق بنی فاطمه ❊ که برقول ایمان کنم خاتمه ❊ خدایا بونك کبی الفلر فارسیده حرف ندادر بحق با حرف قسم بنی اصلنده بنین ایدی اضافتله نون ساقط اولمشدر فاطمه حضرت محمدك قزی وامام علینك زوجه سیدر معلوم اوله که حضرت محمدك اول ولدی قاسمدر انده صکره زینبدر اندنصکره رقیه اندن فاطمه اندن ام کلثوم اندن عبدالله که لقبی طیب وطاهردر وجمیعسی خدیجه اناتك اولادیدر بوده معلوم اولاکه حضرت امام علیدن یدی ولد کلمشدر لیکن فاطمه دن ایکی

ارکك وایکی دیشی کلمشدر انجق حسن وحسین وزینب کبری وزینب صغری پس حضرت شیخك بنین ذکری تغلیب طریقیله در فقدبر که حرف رابط قسمدر مقسم علیهه قول ایمان لامیه در مجازا مراد کلمهٔ شهادتدر کنم میم ضمیر معناده خاتمه یه مقیدر تقدیری کن خاتمه ام در خاتمه دن مراد آخر عمردر یعنی صوك نفس (محصول بیت) فاطمه اوغللری حقیچون که بنم آخر عمرمی وصوك نفسمی کلمهٔ شهادت اوزره ایله یعنی بنی دنیادن آخرته ایمان ایله کیدر ❊ اکر دعوتم رد کنی ور قبول ❊ من ودست ودامان آل رسول ❊ دعوتدن مراد دعادر میم اضافتی لامیه در رد دالك تشدیدیله مصدر در نصر بابنك مضاعفندن کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر ردعوت مفعول اولیدر وثانیسی ردور واو حرف عطفدر را حرف شرط تقدیری واکردر حرف شرط حرف شرطه معطوف وقبول رده معطوفدر مصراع ایده واولر مفعول معه معناسنی افاده ایدرلر دامان آل رسول اضافتلری لامیه در دامان اتکدر وآل رسولدن مراد اولاد واصحابیدر (محصول بیت) یارب دعامی رد ایدرسن واکر قبول بن والم وآل رسولك اتکی یعنی یارب دعام قتکده کرك مردود اولسون وکرك مقبول آل رسولك اتکندن الم چکمم حاصلی ایکی حالده بینه آنلری شفیع ایدینورم ❊ چه کم کردد ای صدر فرخنده پی ❊ ز قدر رفیعت بدرگاه حی ❊ چه نه کم اکسلك دیمکدر کردد کاف عجمنك فتحی وسکون راو فتح داله فعل مضارع مفرد غائبدر کردیدندن نتکم ما تقا تفصیلا بیان اتدك ای کسر همزه ایله حرف ندادر صدر لغتده کوکسدر اما استعمالده عظیم الشان ونبیه القدر معناسنه در حاصلی اولو دیمکدر پس بو کا مضاف تقدیر ایدوب صاحب صدر دین استعمال واعطلا حدن آکا نکل ایمش فرخنده یه اضافتی بیانیه در خانه فتح لازمدر زبر اسنده ایله وخنده ایله قافیه واقع اولور پس خای ضمه ایله ضبط ایدن خطا ایلمش فرخنده پی وصف ترکیبی در مبارك ایزلی ویوللی دیمکدر زیرا فرخنده مبارك وپی بونده ایز ویول معناسنه در بای عجمینك فتحیله قدر رفیع بیانیه رفیع رانك فتحیله فعیل بمعنی فاعلدر باند دیمکدر وتاء ضمیر خطابدر بدرکاه با حرف ظرف درکاه لغتده قپو یری دیمکدر ز کاه وسیرانکاه کبی اماتأدبا مبالغه طریقیله قپو معناسنه استعمال ایدرلر فتأمل حیه اضافتی لامیه در حی حانك فتحی ویای مشددایله صفت مشبهه در دیری معناسنه که عجم زنده دیر (محصول بیت) نك اکسلك اولور ای مبارك ایزلی سرورونه

ردشمعی
ردسروری

نقصان اوا ور سنك بلند قدر كدن وشريف منصبكدن حى القيومك
دركاهنده يعنى خدانك دركاهنده بو بيت بيت آتيه مرهوندر ﴿ كه باشند
مشتى كدايان خيل * بمهمان دار السلامت طفيل ﴾ كه بيت سابق بيان
ايچون كلمشدر يعنى حرف بياندر باشند فعل مضارع جمع غائبدر باشيدندن
اولمق معناسنه صيرورت معناسنى افاده ايدر مشت ميمك ضمى وشينك سكونلر له
لفظ مشتركدر يومرق واوج بيننده بونده ثانى مراددر حاصلى قلتدن كنايتدر
ويا حرف وحدت مشتى باشندك فاعليدر كدايان خيل مشتى بياندر
واضافتى بيانيه در براوج كدالر بلوكى ديمكدر زيرا خيل بوكه ديرلر
وكدالر بونده محتاجلر معناسنه در دلنجيلر معناسنه اخذايدن خطا ايتمش
خيل بونده بلوك معناسنه وخيل جماعتدر دين خبط دين عشوا ايلمش بمهمان
با حرف ظرف مهمان دار وصف تركيبى در مهمان قونغه ديرلر ودار
دارنده دن مرخم اسم فاعلدر پس مهمان دار قونقجى ديمكدر عرب
ضيف در سلام خدايه وجنته ديرلر پس سلامه بر مهماندار استعاره ايلمش
اواورسلامت ناجائزدر كه نفس كلمه دن اوله زيرا جوهرى سلام وسلامتى
بر معنايه ايراد ايلمش وجائز كه ضمير خطاب اولوب معناده طفيله قيد اوله
طفيلت تقديرنده واكل وجهه وبعضيلر مهمان عبارتنى قونقلق معناسنه
اخذ ايلمسنده زياده بعدوار دركه هيچ بركسدن مسموع اولنمشدر رفتمبر
(محصول بيت) يارسول الله سنك عظيم شانكدن نه اكسك اولور كه براوج
محتاج بلوكى سلام مهمان دارنده ويا سلامت مهمان دارنده سنك طفيلك اوله لر
يعنى سكا تبعيتله جنته داخل اوله لر طفيل كمسنه يه تبعيتله بريره وارانه ديرلر اويوندى
معناسنه حاصلى سنك شفاعتكله بر بلوك كناهكار امت مغفور اولسه قدر رفيعكدن
وشان شريفكدن نه اكسيلور بعضيلر ديديلر كه دار بونده خانه معناسنه در
مهمان دار اصلنده دار مهمان ايدى قونق اوى معناسنه صكره اضافتدن قطع
ايدوب مهمان دار ديديلر تركيب مزجى طريقيله رومده مسافرخانه ديدكلرى
كبى پس سلامه اضافتى بيانيه اولور ﴿ خدايت ثنا كفت تبجيل كرد *
زمين بوس قدر تو جبريل كرد ﴾ خدايت تا ضمير خطاب تبجيل تفعيل
بابندن مصدر در تعظيم معناسنه زمين بوس وصف تركيبى در براو پيجى
معناسنه قدره اضافتى وقدرك تو يه اضافتى لاميه در كردك فاعلى خدادر
ومفعول اولى جبريل وثانيسى زمين بوسدر (محصول بيت) يانبى الله
خدا سكا ثنا ديدى وجبريل امين خذمتكار ايلدى مصراع ثانينك معناسى

ردشمعى
ردسرورى

ردشمعى

ردسرورى ردشمعى

جبريل سنك قدرك اوكنده براو پدى دين قدر سزمعناو يرمش ﴿ بلند
آسمان پيش قدرت خجل * تو مخلوق وآدم هنوز آب وكل ﴾ بلند بانك
ضمى وفتحى ولامك فتحيله لغتدر بو وجه يعنى يوكسك ديمكدر بلند آسمان تقديرى
آسمان بلند ايدى ضرورت وزن ايچون تقديم وتأخير اولندى پيش قدرت
لاميه در وتا ضمير خطاب خجل صفت مشبهه در علم بابندن اوتانغان يعنى
شرمسار ديمكدر تو مبتدا ومخلوق خبرى مخلوق ايدك ديمكدر واو حرف حال
آدم مبتدا هنوز الان معناسنه آب وكل خبر مبتدادر آب وكلدن مراد
عناصر اربعه در كل كاف عجمك كسريله بالچق ديمكدر (محصول بيت)
بلند فلك سنك قدر رفيعك قاتنده خجلدر يعنى سنك قدرك فلكه نسبت
بلنددر فلك اكا نسبت پستدر زيرا سن شب معراجده فلك دنيادن چوب
عرش عظيمه واردك سن مخلوق ايدك وحضرت آدم نبى هنوز آب وكل
ايدى يعنى دخى مخلوق دكل ايدى نتكم (كنت نبيا وآدم بين الماء والطين)
بيورمشسن ﴿ تو اصل وجود آمدى از نخست * دكر هرچه موجود
شد فرع تست ﴾ اصل لغتده كوكدر يعنى اغاجك وغيرينك كوكى
وجوده اضافتى لاميه در آمدى فعل ماضى مفرد مخاطبدر كلدك ديمكدر
يا خطاب ايچوندر دين معلوم دركه فعل ماضى مفرد مخاطب اولديغندن
غافل ايمش فرع دال وبداق معناسنه در تست نه اضافتى لاميه در (محصول
بيت) اولدن سن وجودك اصلى كلمشسن اندن صكره هرنه كه موجود
اولديسه سنك فرعكدر يعنى جميع مخلوقاتدن اول خدا سنك روحك
خلق ايلمشدر باقيسى هب اندن متفرع اولمشدر ﴿ ندانم كدامين سخن
كويمت * كه والاترى زآنچه من كويمت ﴾ كدامين كاف عربك ضميله بونده
كدام معناسنه در فتغيسى ديمكدر سخن بونده سنك ضمى وخانك فتحيله در
قافيه ضرورتيچون كويم فعل مضارع نفس متكلم وحده در كوييدندن
سويليم ديمكدر وتا ضمير خطابدر كه حرف تعليل والاوايله بالا معناسنه در
زراوايله بالك بيننده بودلده تبادل واردر ترادات تفضيل درويا ضمير خطاب
(محصول بيت) بيلزم سكا قنغى سوزى سويليم يعنى سنى نيجه وصف
ايده يم ونه طريقله مدح ايده يم زيرا يوجركسك اول نسنه دن كه بن سنك
حقكده سويلرم يعنى سنى خدا مدح ايلمشدر بنم نه وظيفه مدر سنى وصف ومدح
ايلمك ﴿ تراعز لولاك تمكين بسست * ثناى تو طاها وياسين بسست ﴾ عزعينك
كسرى وزانك تشديديله مصدر در اعزاز معناسنه لولاكه اضافتى لاميه در

ردشمعى

اولاكدن مراد حديث قدسيدركه خدا حضرتنه بيورمشدر كه (يامحمد اولاك
اولاك لما خلقت الافلاك) يعنى يامحمد اكرسن اولماسك بن كوكلرى خلق
ايلمزدم حاصلى يرى وكوكى سنك ايچون خلق ايلدم بعض علما بو كلام
حديث اولديغنى انكار ايدرلكن نيجه عظيم الشان كمسنه لر بونى كتابلرنده
حديث ديو ايراد ايلمشلردر والعلم عندالله تمكين لغتده قدرت ومنصب
ويرمكدر اما بونده منصب ومرتبه مراددر پس باى عربك فتحيله يتر
ديمكدر ثناى تو اضافتى لاميه دريعنى مصدرك مفعولنه در طاها قرآنده يالكز
طا ايله يازيلور طه شكلنده اما كتب تعليمده يازديغمز كبى يازيلورسه جائزدر
ياسين ده بويله در حضرت شيخك بوسوزى دلالت ايدركه طاها وياسيندن
مراد حضرت محمد اوله تنه كه بعض مفسرين بوكا ذاهب اولمشدر (محصول
بيت) يامحمد سنك عزشريفكه وجاه ومرتبكه اولاك حديثى تمكين يتريعنى عظيم
الشان ونبيه القدر اولديغكه دلالت ايدر سورهٔ طه ويس سكا ثنا يتر يعنى
سنك عزت وحرمتكه بو ايكى سوره دلالت ايدر ❊ چه وصفت كند سعدى
ناتمام ❊ عليك الصلات اى نبى والسلام ❊ سعدى ناتمام بيانيه دراى
همزه نك فتحيله عربيده حرف ندادر وكسريله فارسيده اما بونده عربى
تركيبده واقع اولمشدر پس فتح همزه ايله اولمسى لازمدر كسر همزه ايله
ضبط ايدن اسلوب عربيدن بى بهره ايمش (محصول بيت) يانبى الله ردسرورى
سعدى ناتمام وابترسنى نيجه وصف ايدريعنى سنى خدا وصف ومدح ايلمشدر
پس سعدى ضعيف وناتوان سنى نيجه مدح ايده بيلور حضرت شيخك
كندى حقنده ناتمام بيورديغى تواضع طريقيله دركه اكابرك شانى بودر
اى نبى صلات وسلام سنك دريعنى جميع انس وجن سكا صلات وسلام
ايدر زيرا رحمة للعالمين سك ❊ سبب نظم كتاب ❊ ❊ دراقصاى عالم
بكشتم بسى ❊ بسر بردم ايام باهركسى ❊ اقصا لغتده نهايت وپايان در اما
بونده اطراف وجوانب مراددر عالمه اضافتى لاميه در بكشتم ياحرف
تأكيد كشتم كاف عجمك فتحيله فعل ماضى متكلم وحده در سياحت ايلدم
ديمكدر اكرچه لغتده جكزندم وطولاندم ديمكدر بسى بسيار معناسنه
لغتدر بسى اصلنده بسا ايدى اماله ايلديلر بسى اولدى دينبولغتى ايوجه
تتبع ايلمش بسر باحرف صله سر بونك كبى يرلرده نهايت وپايان ديمكدر ردشمعى
بردم بانك ضمى ورانك سكونيله فعل ماضى متكلم وحده در ايلتدم ديمكدر
ايام مفعول صريحى وبسر وباهر كسى غير صريحلريدر (محصول بيت)

عالمك اطراف وجوانبنده چوق كزوب سياحت ايلدم بوسوز دلالت
ايدركه حضرت شيخ اكثر ربع مسكونى سير وسياحت ايلمش اوله نتكم
كتابلرنده حكايه لردن فهم اولنور ايام عمرى هركسله پايانه وغايته ايلتدم
يعنى ايام واوقات حياتمى هركسك وهرطائفه نك اختلاط ومصاحبتيله
كچردم وپايانه ايلتدم بسر بردم معناسنى تمام ايلدم دينلتى تمام ايلمش امتزاج ردسرورى
ايلدم دينده خلط كلام ايلمش ❊ تمتع زهر كوشهٔ يافتم ❊ زهر خرمنى خوشهٔ ردشمعى
يافتم ❊ تمتع تفعل بابندن مصدردر فائده ايدنلك ديمكدر كوشه كاف عجمك
ضميله بوجق ديمكدر ياحرف وحدت وهمزه حرف توسل پس هر كلمه نك كه آخرى
هاء رسمى اوله انده همزهٔ وحدت افاده ايدردنلر فرسك فارسلرندن
دكالردر خرمن خانك كسرى ورانك سكونى وميمك فتحيله تركه يعنى بغداى ردسرورى وشمعى
وغيريسنى دوكه جك يردر كه عربيده دردر بانك ودالك فتحه لريله وياحرف
وحدت خوشه بغدايك وغيرينك باشاغى واوزم صلقمى واون ايكى برجدن برينك
اسميدر كه عربجه برج سنبله ديرلر وياكنه حرف وحدت وهمزه حرف توسل ايكى
يرده بيله يافتم فعل ماضى متكلم وحده در بولدم ديمكدر (محصول بيت) سياحتم
زماننده هر كوشه دن تمتع بولدم يعنى هريردن وهرمملكتدن نيجه فائده
بولدم هربر خرمنده يعنى هربر محللدن وهر كسله مصاحبت واختلاطدن
خوشه چينلك ايلدم حاصلى هركسله صحبتدن بهره منداولدم منه سنده همزه
وحدت وخطاب واضافت ومصدر ايچون كلوردين زايد سوزنسو يله ده
عجب مهارتى وارمش ❊ چوپاكان شيراز خاكى نهاد ❊ نديدمكه رحمت ردشمعى
بران خاك باد ❊ چوادات تشبيه پاكان شيراز لاميه درخاكى ياحرف نسبت
نهاد بونده طبيعت وخلقت معناسنه درخاكى نهاد وصف تركيبيدرخاكى
مزاج وخاكى طبع واهل تواضع ديمكدر نديدم فعل نفى ماضى متكلم
وحده در كورمدم ديمكدر مصراع اوله مقيددركه حرف رابط دعادر
رحمت مابعديله جملهٔ دعائيه در (محصول بيت) بوقدركه عالمى كشت
ايدوب هركسله اختلاط وامتزاج ايلدم شهر شيراز پاكلرى كبى خاكى
طبع واهل تواضع كورمدمكه رحمت اول طپراق اوزرينه اولسون
ذكر محل واراده ٔحال مراددر فقدر معلوم اولكه حضرت شيخ بوكتابى شامده
تصنيف ايلمشدر پس دعاده برآن مناسبدر نتكه صحيح نسخه لرده بويله در
برين مناسب دكل تنه كه شارحلر برى برينه تقليدا بويله يازمشلر شيرازى ردسرورى وشمعى
مابعدينه اضافتله شرح ايلين معنا جانبنه التفات ايلمامش ❊ تولاى ردسرورى

مراداں این پاك بوم ❊ برانكیختم خاطر ازشام وروم ❊ تولا تفعل
بابندن مصدردرقاعدهٔ عجم اوزره یعنی لام الفعلك ماقبلنی مفتوح اوقورلر
محبت دیمكدر مردانه اضافتی مصدرك فاعلنه و یامفعولنه اضافتیدر
قندبروایں اسمنه اضافت لامیه‌در پاك بوم اصلنده بوم پاك ایدی ضرورت
وزن وقافیه ایچون اضافتدن قطع ایدوب تقدیم وتأخیر ایلدی بوم مملكت
معناسنه‌در برحرف تأكید انكیخت فعل ماضی مفرد غائب قوپردی دیمكدر
فاعلی تولادر میم متكلم معناده خاطره مقیددر برانكیخت خاطرم تقدیرنده
(محصول بیت) بو پاك مملكتك مردلری محبتی خاطرمی شام وروم‌ك
محبتندن قطع ایلدی یعنی سائر ممالكدن میل ورغبتمی قطع ایدوب
كندو وطنمه محبت ایلدم ز براهم بو یومك مردلری خوشخوی وهم بنم
وطنم ومسقط رأسمدر یعنی دوغدیغم ونشو ونما بولدوغم یردر برانكیختم
ضمیرنی خاطره صرف ایلین قطع تعلق ومحبت ایلدم دیمش ایكی معنا بو یله دكلدر
فتدبر ❊ بدل كفتم ازمصر قندآورند ❊ بردوستان ارمغانی برند ❊ بدل یا حرف
صله قند قافك فتحی ونونك سكونیله شكره دیرلر وسكرده دیرلر آورند فعل مضارع
جمع غائبدر آوریدندن آوردندن دینلر خطا ایلمشلر كتورورلر دیمكدر بردوستان
اضافت لامیه ایله بر بونده اسمدر قت معناسنه یعنی عند دیمكدر ارمغانی
یاحرف تنكیر وابهامدر حرف وحدت دین ابهام ووحدتی فرق ایلمزمش ردشمی
رندفعل مضارع جمع غائبدر ایلدیلردیمكدر بریدندن بردندن دكل (محصول بیت)
كوكلمه دیدمكه مصردن شكر كتورورلریعنی كتوروب دوستلرقاتنه ارمغان
ایلدرلر یعنی شكری دوستلره ارمغان ویررلر ❊ دریغ آمدم زان همه بوستان
❊ تهی دست رفتن سوی دوستان ❊ دریغ دالك كسریله مشهوردر اما
میر حسین معما رساله سنده ضم دال ایله ایراد ایلمش حیف دیمكدر آمدم
میم ضمیر معناده دریغه مقیددر دریغم آمد تقدیرنده همه بوستاندن مراد
سیاحت عالمده كوردیكی ممالك واقالیمدر تهی تانك فتحی وكسریله وهانك
كسریله بوش دیمكدر خالی معناسنه تهی دست الی بوش یعنی صفراليد معناسنه
(محصول بیت) بكاحیف كلدیكه جمیع كوردیكم ممالك واقالیمدن دوستلر
قاتنه الی بوش وارمق حاصلی دوستلر جانبنه ارمغانسز كتمك بكا عار
كلدی ❊ مراكرتهی بودازان قند دست ❊ سخنهای شیرین‌تر ازقند
هست ❊ مرابنم دیمكدر (محصول بیت) اكربنم الم اول مصرقندندن

خالی ایسه یعنی اكامالك دكل ایسم قنددن لذیذ رق سوزلرم واردر
حاصلی بوكتابده اولان سوزلرم مصر شكرندن طتلورقدر ❊ نه‌قندی كه
مردم بصورت خورند ❊ كه ارباب معنی بكاغذ برند ❊ نه‌قندی یاحرف
وحدت نوعیه كه حرف رابط صفت بصورت باحرف ظرف خورندخاده
روم ضمه ایله فعل مضارع جمع غائبدر یرلر دیمكدر یعنی اكل ایدرلر كه مقدر
ادات اضرابی ربط ایدر تقدیری بل آن قندست كه ارباب بونده اصحاب
معناسنه‌در معنی یه اضافتی لامیه‌در بكاغذ باحرف مصاحبت كاغذ كاف
عربی وغینك فتحیله وذال معجمه ایله معروف (محصول بیت) بزم قند
دیدیكمز اول قند دكلدر كه مردم صورتا یرلر وشربتن ایچرلر بلكه اول قنددر
كه اصحاب معنی كاغذه یازوب مملكت مملكت ایلدرلر واوقیوب استفاده ایدرلر
❊ چواین كاخ دولت بپرداختم ❊ درووده‌در ازتربیت ساختم ❊ كاخ
كوشك‌در قصر معناسنه‌در دولته اضافت بیانیه‌در بپرداختم باحرف
تأكید پرداختم فعل ماضی متكلم وحده‌در تمام ایلدم دیمكدر ودرحرف
ظرف وضمیر غائب كاخه راجعدر درویرنه بدو یازانلر صحیح نسخه لره
مخالف یازمشلرده دالك فتحی وهاء اصلیه ایله اون دیمكدر عشر معناسنه
تربیت یعنی تربیت عالم ساختم فعل ماضی متكلم وحده‌در یعنی دوزدم ردسروری وشمعی
وتربیت ایلدم (محصول بیت) چونكه بو كاخ دولتی یعنی بو كتابی تمام ایلدم
وتصنیف قیلدم اول كاخ دولتده تربیت عالمدن اون باب دوزدم حاصلی
بومبارك كتابی اون باب اوزره ترتیب ایلدم ❊ یكی باب عدلست وتدبیر
ورای ❊ نكهبانی خلق وترس خدای ❊ یكی بریسی یعنی اون بابك
بریسی باب عدلست لامیه‌در یعنی اولكی باب عدالت معناسنی واحوالنی بلدرر
وتدبیر تصرف مملكت وامورد نیاده فكر وفراست توجهله كركدرانی بلدرر
نكهبان نكه نونك كسری وكاف عجمك فتحی وهاء اصلیه ایله نكاهدن
مخففدر بونده حفظ معناسنه‌در وبان ادات فاعلدر بجی معناسنه نته‌كه قپوجیه در
بان ودوه‌جیه شتربان دیرلر پس نكهبان وصف تركیبیدر دین خطا ایلمش آخرنده
یاحرف مصدردر خلقه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر ترس ردشمعی
تانك فتحی وراءنك سكونیله اسم مصدردر خوف وخشیت معناسنه ترس
خداتقدیری ترس ازخدادر فتأمل (محصول بیت) بریسی یعنی اولكی باب عدالت
تدبیر ورای یاننده‌در یعنی بونلری بلدرر ودخی خلقی كوزدوب حفظ وصیانت

ایلمکی وخدادن قورقمی بلدرر ❊ دوم باب احسان نهادم اساس ❊ که
منعم کند فضل حق راسپاس ❊ دوم دالك وواوك ضمه‌سیله ایکنجی دیمکدر
ثانی معناسنه باب احسان لامیه‌در نهادم نونك فتحی وکسریله فعل
ماضی متکلم وحده‌در قودم دیمکدر اساس همزه‌نك فتحیله تمل معناسنه
درکه حرف تعلیل منعم اسم فاعلدر افعال بابندن صاحب نعمت دیمکدر
پس اسم مفعول طوتان اظهار جهل ایلمش کند کاف عربك ضمیله ردشمعی
فعل مضارع مفرد غائبدر ایلر دیمکدر ویافعل امر غائب مفردر ایلسون
دیمك اوله فضل حق لامیه وکندك مفعول اولی وسپاس شکر معناسنه ثانیسی
وفاعلی تحتنده منعمه راجع ضمیر (محصول بیت) ایکنجی بابك تملنی احسان
قودم یعنی ایکنجی باب احسانی بلدیرر تاکه بوکتابی اوقیان صاحب نعمت
خدانك فضل واحسانته شکر ایلیه ❊ سوم باب عشقست ومستی وشور
❊ نه عشقی که بندند برخود بزور ❊ سوم سینك فتحی وکسریله اوچنجی
دیمکدر باب عشق لامیه مستی دن مراد عشق مستلکیدر و شور عطف
تفسیریدر عشقی یاحرف وحدت نوعیه که حرف رابط صفت بندند
مضارع جمع غائبدر بندیدندن بغلرلر دیمکدر بستن‌دن دینلر خطا ایلدیلر
برحرف صله در بامعناسنه خود خاده روم ضم ایله بونده کندی دیمکدر
بزور باحرف مصاحبت زورلفظ مشترکدر عربله عجم بینده کذب معناسنه
عجمده قوت بونده ایکیسنه ده مساغ واردر پس برینه قصر ایدن تقصیر
ایلمش (محصول بیت) اوچنجی باب عشق ومستیٔ عشق وشور وجنون عشق
بلدرر اما اول عشق دکلدرکه کندنه کذب وبهتان ایله بغلرلر یعنی کوجله
کندوبی عاشق ایلینلرك عشقی دکل بلکه عشق آلهی وحقیقی وعشق
پاك مراد در ❊ چهارم تواضع رضا پنجمین ❊ ششم وصف مرد
قناعت گزین ❊ چهارم جیم عجمك کسریله دردنجی دیمکدر تواضع
تقدیری باب تواضع در تواضع تفاعل بابندن مصدردر الچاق کوسترمکه دیرلر
پنجمین تقدیری باب پنجمین یاحرف نسبت ونون حرف تأکید بشنجیسی
دیمکدر ششم ده بویله در التنجیسی دیمکدر وصف مرد مصدرك مفعولنه
اضافتیدر ومردك اضافت بیانیه در قناعت گزین وصف ترکیبیدر
گزیدندن اختیار ایلك دیمکدر (محصول بیت) دردنجیسی باب تواضعدر
یعنی دردنجی باب تواضعی بلدرر و بشنجی باب رضائی التنجیسی قناعت

اختیار ایجی مردك وصفنده‌در یعنی اهل قناعتی وصف ایدر ❊ بهفتم
در از عالم تربیت ❊ بهشتم در از شکر برعافیت ❊ بهفتم باحرف ظرف هفتم
یدنجی در بامتضمن اولدیغی معنای ظرفیتی تأکید ایدر عالم تربیت لامیه در
بهشتم در سابق کیدر ایکی مصراعده بله از حرف تبعیض در برعافیت
برحرف صله درعافیت بلالردن امین اولمقدر (محصول بیت) یدنجی بابده
برمقدار عالم تربیه‌دن ذکر ایدرم سکزنجی ده عافیت وصحته شکردن ذکر ایدرم
وسویلرم یعنی عافیته شکر لازم اولدیغین بیان ایدرم ❊ نهم باب توبست وراه
صواب ❊ دهم در مناجات وختم کتاب ❊ نهم نونك ضمی ایله طقوزنجیسی باب
توبه لامیه راه صواب بیانیه دهم دالك فتحیله اونجی یعنی ابوابك اونجیسی
مناجات مفاعله بابندن مصدر مکالمه معناسنه بونده مراد عرض حاجاتدر
ختم کتاب مصدرك مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) طقوزنجیسی باب
توبه‌در یعنی طریق توبه‌یی بیان ایدر وراه صوابی یعنی طریق مستقیمی بلدرر
اونجیسی مناجات وختم کتاب بیاننده‌در حاصلی آنده بوایکی نسنه مذکور
در بوابیاتده باب لفظنی اضافتله اوقومیوب اضافتدن قطع ایدن ابتر ایمش ردشمعی
❊ بروز همایون وسال سعید ❊ بتاریخ فرخ میان دوعید ❊ بروز باحرف
ظرف درودە در از تربیت ماختم مصراعنه متعلقدر فتدبر روز رانك ضمیله
بونده کون معناسنه درهمایونه اضافتی بیانیه در مبارك دیمکدر سال سعیده
بیانیه درسال یلدر سنه معناسنه وسعید قوتلی یعنی مبارك بتاریخ اسابق کبی
مذکور مصراعه متعلقدر تاریخ وتوریخ تفعیل بابندن مصدردر برزمانی
تعیین ایلمکه دیرلر تعیین ایدن کسنه یه مورخ دیرلر فرخه اضافتی بیانیه مبارك
دیمکدر میان دوعید لامیه در ایکی بیرام اورتاسنه دیرلر (محصول بیت)
بوکتابده اون باب تربیه ایلدم تربیه دن مبارك کونده ومبارك یلده
مبارك زمانده یعنی ایکی بیرام اورتاسنده ❊ زشش صد فزون بود پنجاه
وپنج ❊ که پردرشد این نام بردار گنج ❊ شش صد التیوز دیمکدر فزون فانك
ضمیله افزوندن مخففدر زیاده معناسنه پنجاه پنج اللی بش دیمکدر که حرف
بیاندر پر باء عجمك ضمیله طولو دیمکدر نام بردار وصف ترکیبیدر مشهور
معناسنه بحسب اللغة آدقالدیریجی دیمکدر گنج نام برداردن بدلدر اصلنده
گنج نام بردار ایدی اضافتله یعنی صفته مضاف ایدی گنج خزینه
ومال معناسنه (محصول بیت) تاریخ نبینك التیوزدن اللی بش سنه زیاده

ایدی یعنی بو کتابی التیوز اللی بش تاریخنده تصنیف ایلدم دیمکدر
حاصلی بو قدرسنه ایدی بو نامدار ومشهور خزینه پردر و کوهر اولدی
کتابك الفاظنی جوهره تشبیه ایلمش ❊ بماندست بادامنی کوهرم ❊ هنوز
ازخجالت سراندر برم ❊ بماندست باحرف تأکید اصلنده بمانده است در
هارسمیله همزهٔ مجتلبه ضرورت وزن ایچون ترك اولندی بامع معناسنه در
دامنی یاحرف وحدت ازخجالت بماندسته متعلق سر بماندستك فاعلیدر
اندر ادات ظرفدر درکی بر باك فتحیله بونده سینه معناسنه در (محصول
بیت) برانك جوهرله خجالتدن باشم کوکسمده ه قالمشدر یعنی بو کتابی که
تصنیف ایلدم کانه برانك کوهر کتوردم بونك برله شرمنده لکدن باشم
کوکسمده قالمشدر زیرا ایچنده ابیاتك ایسی وارایسه ادناسیده وار در
نته که بیت آتیده بو معنای تصریح ایدر مصراع اولك معناسنده براتکه
کوهرم قالمشدر بو قدر نثار ایتدکدن صکره یعنی قادرم که بونجلین بر کتاب
دخی سویلیم لیکن سکالایق بر تحفه کتورمکه قادر دکلم دیو کندی
پاشاد هنه اعتذار ایدردین رطب و یابس سویلمکه وترزیق و نامعقول
معناویرمکه عجب قادر ایش ومصراع ثانینك معناسی یعنی خجالتدن ردشمعی
باشمی یوقرو قالدرمغه قادر دکلم زیرا تحفة الفقیر حقیر دیدوکی ترزیق
معنای تأکید ایلمشدر مصراع اولده نماندستدن مراد معنای استقبالدر
دینده سابق کبی ترزیق سویلمش ❊ که در بحر لؤلؤ وصدف نیز هست ❊ ردسروری
درخت بلندست درباغ و پست ❊ که بیت سابقه حرف تعلیل در یعنی
بو بیت مابعدنده اولان ابیات ایله بیت سابقه مقام تعلیده واقعدر بحر لؤلؤ
اضافتی لامیه در زیرا هر دریاده لؤلؤ اولمز بلکه معین یرلرده وار در هند
دریاسنده که لؤلؤ انده چقار هرمز کبی بصره کبی پس عدم اضافتی ردشمعی
تجویز ایلین هر دریاده لؤلؤ اولور ظن ایدرمش صدف ظرف لؤلؤدر که ایکی
قپاقدر استردیه قبوقلری کبی نهایتی ایری اولور مذکور صدف ماه نیسانده
دریا یوزینه چیقوب اچیلور باران نیساندن ایچنه برقاچ قطره دوشدکدن
صکره یوملوب کنه دریادیبنه ایرر وایچنه دوشن قطراتی تربیه ایدوب
اینجی ایدر خدانك امریله بوده خدانك بر عظیم حکمتیدر نیز نونك کسری
ایله حرف عطفدر درخت بلند بسا نیه در درخت دالك فتحی و کسریله
وفتح را وسکون خا ایله اغاج دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ

بیورر که بو کتابك ابیاتی جمله خوب ولطیف دکل ایسه غریب دکلدر زیرا
لؤلؤ اولان بحرده صدف دخی اولور که لؤلؤنك قبغی و قشری مقامنده در باغده
دخی بلند درخت اولور پست درختده اولور ایمدی بنم کتابمده بر دریایه بکزر که
جمیع ابیاتی یکسان دکلدر ❊ الا ای خردمند فرخنده خوی ❊ هنرمند نشنیده ام
عیب جوی ❊ الا حرف استفتاح وتنبیه خردمند او صلی دیمکدر زیرا خرد
خانك کسری وراك فتحیله عقل معناسنه درومند میمك فتحیله ادات نسبتدر
اضافت بیانیه فرخنده خوی وصف ترکیبیدر مبارك خویلی دیمکدر
هنرمند هنرهانك ضمی ونونك فتحیله مقابل عیبدر عربجه منقبت دیرلر میمك
وقافك فتحه لریله عیب جوی وصف ترکیبیدر جو بیدن جستن دن دینلر خطا
ایلدیلر عیبجی دیمکدر عیب استیجی دیمك دکلدر بعضیلر ظن ایلدیکی کبی ردشمعی
فتأمل (محصول بیت) آکاه اول ای مبارك خویلی عاقل هنرمندی عیبجی
ایشیدممشم یعنی اهل هنر کیمسه نك عیوب ومثالبیله مقید اولمز نشنیده امك
هنرمند مفعول اولی وعیب جوی ثانیسی معلوم اولا که وصف ترکیبیده قاعده
ایکی لفظی ترکیب ایلمکدر ترکیب لفظ ترکیب معنایه دلالت ایتمك ایچون اما
بو ترکیب ایلدیکمز مبتدیلره سهولت انتقال ایلمك ایچوندر ❊ قبا کرحریرست
وکر پرنیان ❊ بناچار حشوش بود درمیان ❊ قبا لفظ عربیدر اوکی آچق
قفتان دیمکدر یعنی کوملك کبی اوکی بتون دکل حریر ابریشم معناسنه در
پرنیان بای عجمك فتحی وراك سکونی ونونك کسریله اطلاس ومنقش دیبای
چینی بناچار بالضروری دیمکدر حشو حانك فتحی وشینك سکونی ایله دولمه
دیمکدر مثلا دوشك ویصدق دولمه سی کبی اما بونده شلته وپنبه مراد در شین
ضمیر قبایه راجعدر (محصول بیت) قفتان کرکسه حریر چینی اولسون وکرکسه
دیبای چینی اولسون بالضروری اراسنده استرله کندینك شلته و پنبه اولور
حشوی استر معناسنه اخذایدن معناسنی بلمزمش و پنبه یه قصر ایلین ده
تقصیر ایلمش ❊ تو کر پرنیانی نیابی مجوش ❊ کرم کار فرما وحشوم بپوش ❊ ردشمعی
پرنیانی یعنی قبای پرنیانی یاحرف نسبتدر ضمیر خطاب طوتان خطا ایلمش ردسروری
نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب فعل شرط ولم رسك دیمکدر مجوش فعل ردسروری
نهی مفرد مخاطب جوشیدندن قیناماق دیمکدر بونده مراد غضب وحدتدر
جزاء شرط مجوش یرینه مکوش یازوب معناسنی بنی انجتمکه سعی ایله
دینی صحیح نسخه لره مخالف یازمش فرما فعل امر مفرد مخاطبدر بیورد دیمکدر ردسروی
کرم مفعول اولی کار ثانیسی بپوش باحرف تأکید پوش فعل امر مخاطب اورت

یعنی ستر ایله دیمکدر حشو مقدم مفعولی (محصولی بیت) اکرسز قبای پرنیانی
یعنی بنم نظممی جمیعا اعلا واطیف بولورسه‌ك غضبلنه وطاشوب بولنمه
کرمی ایش بیور یعنی کرم اشنی بیور وحشومی یعنی نظم معیبی ستر ایله
حاصلی اکر سوزمده برکاکت وقصور بولورسه‌ك ستر ایدوب کیمسه‌یه افشا ایلمه
زیرا کندی قصورینی معترف معلوم اوله که مذکور بیتلرده خطاب عموم
اوزره واقع اولمشدر یعنی خطاب عام طریقیله ﴿ننازم بسرمایهٔ فضل
خویش ٭ بدر یوزه آورده ام دست پیش﴾ ننازم فعل نفی مستقبل متکلم
وحده فخر ایلزم دیمکدر بسرمایهٔ فضل خویش باحرف مصاحبت ماقبلنه
متعلق واضافتلر لامیه‌لردر سرمایه مالك باشی یعنی اصلی که عربجه رأس مال
دیرلر فضل فانك فتحی وضادك سکونیله مصدردر نصر بابندن بونده
ایکی لغت دخی وار اما بیانی بورایه مناسب دکلدر ارتقلق دیمکدر زیاده‌لك
معناسنه بدریوزه باحرف صله دریوزه جر معناسنه در یعنی دیلنمك آورده ام فعل
ماضی متکلم وحده کتوردم دیمکدر دست مفعول اول صریحی وپیش ثانیسی
وبدریوزه غیر صریحی (محصول بیت) کندی فضل وعلم وکمالك سرمایه‌سیله
تفاخر ایلزم بلکه دریوزه طریقیله ایلری ال کتوردم یعنی سندن عفو وصفح
وترك اعتراض طلب ایدرم فخر مرادم دکلدر ﴿شنیدم که در روز امید و بیم ٭
بدانرا بنیکان ببخشد کریم﴾ روز امید لامیه‌در رجا کونی دیمکدر تشدید
ضرورت وزن ایچون کلمشدر بیم خوف دیمکدر بد ازبدك جمعیدر یارامزلر
معناسنه دررا ادات مفعول بنیکان باحرف صله نیکان جمع نیك در ایولر
دیمکدر ببخشد باحرف تأکید بخشدك کریم فاعلی وبدان مفعول صریحی وبنیکان
غیر صریحی (محصول بیت) اشتدم که خوف ورجا کوننده یعنی قیامتده
کریم الله یارامزلری ایولره بغشلر یعنی ایولرك شفاعتیله کناهلرین عفو ایدر
﴿تونیز ار بدی بینیم در سخن ٭ بخلق جهان آفرین کار کن﴾ بدی یاحرف
وحدت ویاحرف مصدر بینی بانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطبدر
بینیدندن دیدندن دینلر خطا ایلدیلر میم ضمیر سناده سخنه مقیددر سخنم
تقدیرنده بخلق جهان آفرین باحرف مصاحبت واضافت بیانیه دریای بطیله
خلق خانك ضمی ولامك سکونیله وضمیله اقتدر خوی وعادت معناسنه در جهان
آفرین وصف ترکیبیدر آفریدندن جهان یرادیجی معناسنه یعنی خلاق
عالم کن فعل امر مفرد مخاطبدر کنیدندن ایله دیمکدر کار مفعول صریحی

ویخلق غیر صریحی (محصول بیت) سن دخی ای مخاطب سامع سوزمده
بر یارامز اداو یارامز قصد کورر سه‌ك ویاکلامده یارامزلق کوررسه‌ك
جهان یرادیجی خدانك خلقیله ایش اشله یعنی تخلقوا باخلاق الله ایله
یعنی خدا نیجه چرکین افعالمز کورر ستر ایدوب کشف ایلمزسه سنده بویله ایله
﴿چو بیتی پسند آیدت از هزار ٭ بمردیکه دست از تعنت بدار﴾ بیتی
باحرف وحدت پسند یاء عجمك فتحیله اسم مصدردر پسندیده معناسنه
یای عجمك ضمیله ضبط ایدن روستاییلق ایلمش آید فعل مضارع مفرد غائبدر ردشمی
آییدندن آمدندن دینلر خطا ایلمشلر وتا ضمیر خطابدر ضمیر منصوب متصل
معناسنه سکا کله دیمکدر آیدك فاعلی تحتنده بیته راجع ضمیردر ومفعول اولی تای
ضمیر وثانیسی پسند ومفعول غیر صریحی از هزار بمردی باحرف قسم وباحرف
مصدر که حرف بیان تعنت تفعل بابندن مصدردر ذلت وحقارت استمکه
دیرلر بدار باحرف تأکید دار فعل امر مفرد مخاطب طوت دیمکدر اما بونده
ال چکمك مراددر دست بدارك مفعول صریحی واز تعنت غیر صریحی
(محصول بیت) چونکه بیك بیتمده بر بیت سکا مقبول ومرغوب کله مردلك
حقیچون که ایلکی بنی تحقیر وتذلیلدن چك حاصلی بنی تحقیر وتخفیف ایلمه اول
برایو بیتله اکتفا ایله ﴿همانا که در پارس انشای من ٭ چون مشك است بی قیمت
اندر ختن﴾ همانا وما نابکرز دیمکدر کأنه معناسنه که حرف بیان پارس یاء عجم
وفا ایله وسکون را ایله مملکت شیرازه دیرلر انشای من لامیه‌در چو ادات
تشبیه مشك میمك ضمی وسکون شینله فارسیدر ومیمك کسری وسکون سین
مهمله ایله عربیدر ختن خای معجمه نك ضمیله هندوستان جانبنده بر مملکت اسمیدر
معلوم اوله که حضرت شیخ بوکتابی شام شریفده کلاسه نام مدرسه‌ده
تصنیف ایلمشدر واهالیء شامدن بعض بنلر اوادیغی هجره بودعا کویه
کوستردیلر (محصول بیت) کأنه که دیار فارسده بنم تصانیفم ختن ولایتنده
مسك کبی بی قیمتدر حضرت شیخدن بوسوز اعتذار طریقیله تواضعدر
پس غیری شهرلرده اعتباری وار بونده یوغیسه دینلر بو تواضعی اکلمشلر ردسروی
﴿چو بانك دهل هولم از دور بود ٭ بغیبت درم عیب مستور بود﴾ چو ادات
تشبیه بانك دهل لامیه‌در بانك آواز معناسنه در ودهل دالك وهانك ضمه‌لریله
طاول دیدکاری چالغی آلتیدر هول لغتده قورقو معناسنه در اما بونده هیبت
وشهرت مراددر دور دالك ضمیله ایراق دیمکدر بود بونده ادات زمانیه در

است معنا سنه نته که سباق وسیاق کلامدن فهم اولنور پس حکایت حال
ماضی معناسنی و یرنلر غلط ایلمشلر بغیبت با حرف ظرف غیبت مصدردر
خصور مقابلی درم در با متضمن اولدیغی معنای ظرفیتی تأکید ایدرمیم ردشمعی
معناده عیبه مقیددر عیبم تقدیرنده (محصول بیت) طاول آوازی کبی بنم
شهرت وهیبتم ایراقدندر یعنی بنی ایراقدن اشیدن کر چکدن بیوك کیمسه
ظن ایدر غیبتده عیبم مستوردر یعنی بنمله اختلاط ایدوب مصاحبت ایلمین بنی
اهل علم وصاحب فضل ظن ایدر اما بن مظنون اولدیغم کبی دکلم بیت ثانینك
نتیجه سنده یعنی حضور که کلزدن اول عیبم مخفی ایدی دبن بیتدن مقصودی
اکلامش ❊ کل آورد سعدی سوی بوستان ❊ بشوخی چو فلفل بهندوستان ❊
بو بیت تصریح بما علم التزاما طریقیله واقع اولمشدر یعنی بو کتابی شام
شریفده تألیف ایدوب شیرازه ایلتدیکنی تصریح و بیان ایدرتکم سابقا بیان
ایلدك آورد ك سعدی فاعلی و کل مفعول اول صریحی وسوی بوستان اضافت
لامیه درمفعول ثانیسی و بشوخی غیر صریحی بشوخی با حرف مصاحبت
وشوخ بونده کستاخ وحشری معناسنه درو یا حرف مصدر بو لفظك مضمونی
ایکی مصراعه بیله مصره قند رفلفل ببردر بهندوستان با حرف صله
هندوو اوایله هندی معناسنه درنتکم ترکیده اوته یقالی شاملو ومصرلو
وروملی وشاملی ومصرلی دیرلر وستان بونده ظرف مکان معناسنی افاده ایدر ظرف
زمانده دخی مستعملدر بهارستان وتابستان یازو یای فصلنه دیرلر (محصول بیت)
سعدی کستاخانه بوستانه کل وهندوستانه فلفل کتوردی یعنی دیار عربده
فارسیجه بو کتابی تصنیف ایدوب دیار عجمه ایلتدی نتکم سابقا بیان اولدی
معلوم اوله که بیت معنای تشبیهی متضمندر فتأمل ❊ چو خرما بشیرینی اندوده
پوست ❊ چو بازش کنی استخوانی دروست ❊ چو ادات تشبیه خرما معروف
بشیرینی با حرف مصاحبت و یا حرف مصدر شیرنلکله یعنی لذتله دیمکدر اندود
ماضیدن قسمدر صوانمش یعنی قیلنمش دیمکدر پوست بانك عجمك ضمیله دیری
دیمکدر اما بونده مراد چکردك اوزرنده اولان طنلی برپدر یعنی اتی چو حرف
تعلیل بازش باز بونده آچق معناسنه درکنی لفظیله شین ضمیر خرمایه راجعدر
استخوان همزه وتانك ضمیله وواو رسمیله کمکدرکه عرب عظم دیرعینك
فتحی وظانك سکونیله اما بونده چکردك مراددر زیرا چکردکه استخوان دیرلر
در حرف ظرف واو خرمایه را جع ضمیر غائبدرو سین وتا ادات خبر (محصول
بیت) بنم نظمم خرما کبی طنلی ایله اتله قیلنمش وصوانمش یعنی اتی لذیذدر اما

چونکه بوستنی آچه سین اندن برچکردك چیقار یعنی بنم شعرم خرما کبی
درکه اوستی وظاهری شیرین ومقبولدر اما ایچی کفرته پراماز وجائزدرکه
اندوده پوست وصف ترکیبی اوله پوست صوالی دیمك اوله یعنی شیرنلکله
پوست صوالی وقبلی نتیجه سی شیرین پوستلی ولذیذ اتلی دیمکدر ❊ ذکر
محامد پادشاه اسلام ابو بکر بن سعد بن زنکی خلد الله ملکه و دولته ❊
❊ مرا طبع ازین نوع خواهان نبود ❊ سر مدحت پادشاهان نبود ❊ مرا
بونده بنم دیمکدر مرا طبع بنم طبعم دیمکدر ازین نوع مصراع ثانینك مضمونه
اشارتدر خواهان صفت مشبهه در خواهیدندن دیلیه کن واستیه کن
ردسروری
دیمکدر خواستندن اخذ ایدن احوال اشتقاقدن خبر دار دکل ایمش
سر مدحت پادشاهان لامیه لر در سر بونده سودا و هوس معناسنه در
مدحت میمك کسریله مصدر میمیدر نبود ایکی یرده بیله دکل ایدی
دیمکدر (محصول بیت) بنم طبعم بو نوعدن طالب دکل ایدی یعنی
بو نوع نسنه لره راغب دکل ایدی حاصلی پادشاهلر مدحی سوداسی بنم
قلبمده یوق ایدی زیرا درویشلك هر نسنه دن فراغت اقتضا ایدر پادشاهلر
مدحی ایسه تحصیل دنیا ایچوندر بنم حالمه ایسه مناسب دکل ❊ ولی
نظم کردم بنام فلان ❊ که تا باز کویند صاحب دلان ❊ بنام فلان
لامیه در فلان ذوی العقولده مستعمل الفاظ کنایه دندر بونده ابو بکر بن سعد
بن زنکی دن کنایه در که حرف تعلیلدر تا حتی معناسنه در که حرف تعلیلی
تأکید ایدر باز بونك کبی یرلرده تحسین لفظ وتکمیل وزن ایچون کلور
(محصول بیت) کرچه بنده مدحی سوداسی یوق ایدی اما بو کتابی نظم ایلدم
ابو بکر ادینه تا کیم کورن واوقیان صاحب دللر دیه لر صحیح نسخه لرده که تا
برینه مکر واقعدر تمنی ایچون بزده شارحلر اعتماد ایدوب که تا یازدق بعده
نسخه لره مراجعت ایدوب کوردك که نسخه مکر واقع اولمش پس عهد
ایلدککه من بعد شارحلر نسخه سنه اعتماد ایلیه وز حاصلی مصراع اوله که
ردسروری وشمعی
اصحاب قلوب وارباب حال دیه لر ❊ که سعدی که کوی بلاغت ربود ❊
در ایام بو بکر بن سعد بود ❊ که حرف رابطه مقول و قوالدر سعدی مخلص
شعیدر نام شریفی مصلح الدین در که حرف رابط صفت کوی بلاغت
بیانیه در بلاغته کوی اثبات ایلدی مجازا ربود رانك فتحی وراوبانك
ضمه لریله قاپدی دیمکدر مراد بو کتاب فصاحت شعار و بلاغت دثارك

تصنیفی در (محصول بیت) اوله که صاحب دللر دیه‌لر که سعدی که بلاغت طوپنی قاپدی یعنی بو کتاب فصاحت آمیز و بلاغت انکیزی تصنیف ایلدی ابو بکر بن سعد بن زنکی زماننده ایدی حاصلی انك سلطنتی ایامنده ایدی ❊ سزد کر بدورش بنازم چنان ❊ که سید بدوران نوشروان ❊ سزد سینك وزانك فتحه‌لریله لایق دیمکدر فعل مضارع وزننده اسم در بنازم تفاخر ایدرسم دیمکدر چنان مصراع ثانیه مرهون در که حرف بیان سید یعنی حضرت علیه الصلاة والسلام دوران ودور بر معنایه زمان معناسنه در و بالر حرف ظرفدر نوشروان رانك تشدیدیله وانوشروان همزه ایله ونوشین روان وانوشین روان ونوشروان وانوشروان تخفیف رائله کتابلرده هپ بونلر مستعملدر (محصول بیت) لایقدر که بن ابو بکرك زمان سلطنتنده تفاخر ایلسم انجلین که حضرت محمد نوشروانك سلطنتی زماننده متولد اولمغله تفاخر ایدوب بیوردیلر (ولدت انافی زمن ملك العادل ❊ جهان بان دین پرورداد کر ❊ نیامد چو بو بکر بعد از عمر ❊ جهان بان حافظ جهان زیرا بان ادات فاعلدر بان وشتربان قپوجی ودوه‌جی دیمکدر دین پرور وصف ترکیبیدر دین بسلیجی یعنی رعایت ایدیجی داد کر عادل دیمکدر زیراداد عدل دیمکدر و کر کاردن مخفف در ادات فاعلدر پس داد کر عادل دیمکدر اضافتلری بیانیه‌لردر پس واو عاطفه‌لرله ایراد ایلمینك دماغنده لذت فارسی یوغیمش جهان بان مبتدی نیامد خبری ردسروری
عمردن مراد حضرت امام عمردر (محصول بیت) دین اسلامه رعایت ایدیجی عادل جهان بان یعنی حاکم حضرت امام عمردن صکره ابو بکر ردشمعی
بن سعد کبی کلمدی بان ادات نسبتدر دین عندی سویلش ❊ سر سر فرازان وتاج مهان ❊ بدوران عدلش بنازای جهان ❊ سر سر فرزان لامیه‌در سر بوند باش در رأس القوم معناسنه در سر فراز وصف ترکیبیدر فراز یدندن که مخفف در افراز یدندن یوجلتمك و یوجلمك بیننده مشترکدر یعنی لازمله متعدی بیننده سرفراز باشی یوجه یعنی بلند پایه والحق مقابلی یعنی عالی مرتبه دیمکدر والف ونون ادات جمعدر تاج مهان لامیه‌در مهان جمع مه در که اولو معناسنه در که مقابلی که در که کچی معناسنه در والف ونون ادات جمعدر باحرف ظرف و یاحرف مصاحبت دوران عدل لامیه در وشین ضمیر ابو بکره راجعدر بناز فعل امر مفرد مخاطب فخر ایله

دیمکدر ای حرف ندا جهان منادی در مجازا حقیقتده اهل جهان منادی در (محصول بیت) ابو بکر عالی جناب و بلندقدر پادشاهلرك رئیس وسرداری در واولولرك باشی تاجی پس انك عدلی دورانده و یاعدلی دورانیله فخر ایله ای اهل جهان ❊ کر از فتنه آید کسی در پناه ❊ ندارد جز این کشو آرامکاه ❊ کسی یاحرف وحدت در حرف صله یامعناسنه پناه اسمدر پناهکاه معناسنه صغنجق یر دیمکدر ندارد طوتمز دیمکدر یعنی مالك اولماز این کشوردن مراد مملکت فارس در کشور کاف عربك کسری وشینك سکونی و فتح واوله اقلیم معناسنه در آرامکاه آرام الف ممدوده اسم در راحت معناسنه آرامیدندن دکلمك دیمکدر و کاه بوند ادات ظرف مکان در سیرانکاه کبی (محصول بیت) اکر فتنه وظلمدن برکمسه پناهکاهه کلسه یعنی بر یره صغنمق مراد ایدنسه بوکشوردن غیری ممالکده آرامکاه وقرار کاه طوتمز حاصلی بوندن غیری یرده حضور ایدوب راحت اولماز ندار برینه نیاید یازان صحیح نسخه‌لره مخالف یازمش ❊ فطوبی لبـاب کبیت العتیق ❊ حوالیه من کل فج عمیق ❊ ردشمعی
فطوبی شرط محذوفه جواب در طوبی طانك ضمیله و بانك فتحیله اطیبك مؤنث در اصلنده طیبا ایدی یاساکن ماقبلی مضموم اولدیغیچون یاواوه قلب اولدی دولت وسعادت معناسنه در لباب لام حرف جر طوبی‌یه متعلق باب قپو کبیت العتیق کاف حرف جر مقدر کائن لفظنه متعلق بیت العتیق حضرت کعبه‌نك اسمیدر جار مع المجرور اعرابدن محلا مجرور صفت باب در تقدیری لبـاب کائن کبیت العتیق حوالیه حوله وحواله وحوليه وحوالیه اطراف وجوانب معناسنه اسمدر پس حوالی لفظنی کسر لامله ضبط ایدوب جمع حولی در دیین اظهار جهل ایلمش ضمیر ردشمعی
مجرور بیت عتیقه راجعدر ویامذکور بابه وهر برنه صفت اولمغله قابلدر من حرف جر مقدر یأتین فعلنه متعلق ظرف لغودر کل فج لامیه‌در فج ککش یعنی بول یوله دیرلر عمیق لغتده درین دیمکدر اما بونده بعید معناسنه در (محصول بیت) سعادت بیت العتیق کبی قپونك که انك اطرافنده هر یول اوزاق یولدن کلور من کل فج عمیق عبارتی آیت کریمه‌یه تلمیحدر که بیورمشدر (وعلی کل ضامر یأتین من کل فج عمیق ❊ ندیدم چنین ملك و کنج وسریر ❊ که وقفست بر طفل و برنا و پیر ❊ ملك میمك ضمیله سلطنت

وملکت معناسنه‌در وکسریله اثقال ومملکات معناسنه‌در بونده ایکیسنه
دخی مساغ واردر کنج کاف عربك فتحیله خزینه معناسنه‌در سریر
تحت معناسنه که حرف رابط صفت طفل طانك کسری وفانك سکونیله
تازه طوغمش اوغلنجق انسانده وحیوانده مستعملدر برنا بانك ضمی وفتحیله
ورانك سکونیله یکت دیمکدر جوان معناسنه (محصول بیت) حضرت
شیخ بیوردر بو یله ملك وبو یله کنج وبو یله تحت کوردم که اوغلنجغه
وجوانه وپیره وقفدر حاصلی بوپادشاهك لطف وکرمی صغیر وکبیره جمیعا
عام وشاملدر ﴿ نیامد برش دردناك غمی * که ننهاد برخاطرش
مرهمی ﴾ بونده برعند معناسنه اسمدر شین ضمیر ابو بکره راجعدر
دردناك دردلی دیمکدر غم اضافتی لامیه دریای بطنیله ویاحرف وحدت
که حرف تعلیل ننهاد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی ابو بکردر ومفعول
صریحی مرهمدر وغیر صریحی برخاطرش در برحرف صله خاطرش
شین دردناکه راجعدر مرهم ترکیجه‌مز هم دیدکلریدر که یاره‌لره
اورلر (محصول بیت) ابو بکرك یاننه برغم دردلیسی کلدی یعنی برغمدن
متألم کمسه یاننه کلوب عرض حاجت ایلدی که انك خاطرینه برمرهم
قومادی یعنی هر غمناکی حالنجه تسلیه ایدوب دردینه دوا ایلدی
ننهاد فعلنی هاء رسمیله ننهاده یازانلر معنا جانبنه ناظر اولمامشلر برخاطرش ردسروری
عباره‌تنك معناسنی خاطری اوزرینه دین حق ادائی ویرمامش ﴿ طلبکار ردشمعی
خیرست وامیدوار * خدایا امید که دارت برآر ﴾ طلبکار طلبجی دیمکدر ردشمعی
زیرا کار ادات فاعلدر رجی معناسنه ستمکار وجفاکار کبی خیره اضافتی اسم
فاعلك مفعولنه اضافتیدر امید وارمیده تشدید ضرورت وزن ایچوندر
وار بونده ادات نسبتدر امیدلی دیمکدر مع معناسنه دین بلزمش خدایا ردسروری
منادی امیدی یاحرف وحدت که حرف رابط صفت دارد فعل مضارع مطلب
مفرد غائب طوتار دیمکدر معلوم اوله که داشتن وداردن مصدرلری
ومشتقاتی کاه اولور که طوتمق معناسنه مستعملدر کرفتن کبی وکاه اولور که
برنسنه‌نك صاحبی معناسنده مستعملدر مالدار وحسندار کبی مال
صاحبی وحسن صاحبی دیمکدر فاحفظ برآر برحرف استعلا وآر الف
ممدود ایله فعل امر مفرد مخاطبدر آریدنکه مخففدر آوریدندن استعمالده
برآر حاصل ایله دیمکدر (محصول بیت) ابو بکر خیره طالبدر وخدادن

خیر امیدایدر یارب بوامیدیکه واردر حاصل ایله یعنی مرادنی ویر
﴿ کله کوشه برآسمان برین * هنوز از تواضع سرش برزمین ﴾ کله کوشه
ترکیب مزجیدر اصلنده کوشهٔ کله ایدی اضافتله کله کلاهدن مخففدر
تقدیری کله کوشه اش در ضرورت وزن ایچون ضمیر ترك اولندی معلوم
اوله که قدیم پادشاهلر مرصع تاج کیرلردی بونده کلهدن مراد اول تاجدر
آسمان برین بیانیه برین ده برحرف استعلا ویاحرف نسبت ونون حرف
تأکید آسمان رفیع معناسنه در سرش ضمیر ابو بکره راجعدر (محصول
بیت) ابو بکرك کلاهی کوشه‌سی آسمان اعلاده در یعنی عالی مرتبه وبلند
پایه‌در اما الآن تواضع ومسکنتدن باشی یرده در حاصلی کندی برتاجدار بلند
مرتبه ایکن تواضعدن یوزی یرده‌در مصراع اولی جملهٔ حالیه طوتان ردسروری
خبردار دکل ایمش ﴿ تواضع ز کردن فرازان نکوست * کدا کر تواضع
کند خوی اوست ﴾ کردن فراز وصف ترکیبیدر عالی مرتبه وبلند
پایه دیمکدر اکرچه لغتده بو ینی یوجه دیمکدر زیرا کردن کاف عجمك
فتحیله بیون معناسنه در عرب جید دیر جیمك کسریله نکو نیکودن
مخففدر ایی معناسنه تواضع مبتدا ونکو خبری کدا بونده کردن فراز
مقابلیدر یعنی حقیر وذلیل معناسنه کدا مبتدا وخوی اوست اضافت
لامیه ایله خبری (محصول بیت) تواضع ومسکنت عالی مقدار وبلند
پایه اولانلردن ایدر یعنی مقبول ومرغوبدر اما کدا وفقیر الحال اولان
کیمسه اکر تواضع ومسکنت کوستروب ذلت وهوان ایدرسه انك خویی
وعادتیدر تواضع ومسکنت ایلسه نه قادردر حاصلی کدا وفقرانك
تواضع ومسکنتنه اعتبار یوقدر بل اعتبار اکابر واغنیانك مسکنتنه‌در
﴿ اکر زیر دستی بیفتد چه خاست * ز بردست افتاده مرد خداست ﴾
زیردست وصف ترکیبیدر لغتده الی آلتلی معناسنه‌در اما استعمالده الحق
حالی اولانده مستعملدر قول ورعیت وخدمتکار وبونلر کبیلرده ویاحرف
وحدتدر بیفتد باحرف تأکیدو یاهمزه‌دن مبدلدر زیرا قاعدهٔ مطرده‌در که مطلب
برکلمه‌نك اولی همزه اولسه واکا باویانون نافیه ویامیم ناهیه متصل اولسه
همزه یایه منقلب اولور فاحفظ پس بیفتد فعل مضارع مفرد غائبدر
افتیدندن افتادندن دیلر خطا ایلمشلر بونده دوشرسه دیمکدر یعنی
توضع ومسکنت ایدوب دوشکنلك کوسترسه چه نه دیمکدر خاست فعل

ماضی مفرد غائبدر قالقدی معناسنه امابونك کبی یرلرده حاصل اولدی
دیمکدر یعنی نه مفیددر بعض نسخه ده چه خاست برینه بمزاست واقعدر
لایق معناسنه معلوم اوله که خواست واوله اولنجه دیلك وطلب معناسنه در
زبردست وصف ترکیبیدر الغده الی اوستلی معناسنه افتاده به اضافتی بیانیه
افتاده دشمش دیمکدر پس زبردست افتاده دشمش معناسنه یعنی متواضع
ومسکنت دار زبردست مرد خداست لامیه در یعنی خدادوستی واهل الله
دیمکدر (محصول بیت) اگر بر زبردست دوشکنلك کوستروب تواضع ایدرسه
ایدرسه نه حاصل ونه مفید زیرا اندن بو حال مقبول دکلدر بلکه زبردست
متواضع مرد خدادر زیرا اندن بو حال مقبول ومرغوبدر ﴿ نه ذکر
جمیلش نهان میرود * که صیت کرم درجهان میرود ﴾ نه حرف
نفیدر معناده میروده مقیددر ذکر جمیل بیانیه وضمیر ابوبکره راجعدر
نهان گیزلی دیمکدر مخفی معناسنه میرود فعل مضارع مفرد غائبدر گیدر
وواقع اولور دیمکدر که حرف تعلیل صیت کرم لامیه صیت صوتدر
اوآز وبرنسنه چوللق معناسنه در حرف ظرف میرود سابق کبیدر
(محصول بیت) ابوبکرك ذکر جمیل نهان کتمز وکیمسه یه خفی اولماز یعنی
ذکر جمیلنی هر کشی ایشیدر زیرا صیت کرمی وشهرت واحسانی تمام
عالمده واقع اولور که مخفی اولمق ممکن دکل ﴿ چواوبی خردمند فرخ نژاد
* ندارد جهان تاجهانست یاد ﴾ چوادات تشبیه اوبی یائله ضمیر غائبدر
سابقا بیان ایلدك ایدیکه برکلمه نك آخرنده الف ویا واو اولسه بونلردن
صکره بریاده اثبات ایتك جائزدر اما اضافت حالنده واجبدر ویای
ثانیه حرف وحدتدر برانك کبی دیمکدر خردمند فرخ نژادده بویله در
یعنی بیانیه در نژاد نونك فتحی وکسریله اصل معناسنه در اکثر مردم
زاده لرده مستعملدر فرخ نژاد وصف ترکیبیدر مبارك اصللی دیمکدر
بعض نسخه ده نهاد واقعدر خلقت وطبیعت معناسنه در ندارد جهان
جهان طوتمز دیمکدر یعنی جهانك بوقدر تاجائزدر که ابتدای زمان ایچون اوله
منذ کبی عربیده وجائزدر که حرف توقیت اوله مادام معناسنه یادا کمقدر لیکن
لفظ آخرله مرکب ومستعملدر بونده ندارد فعلیله وجهان اسمیله
مستعملدر ندارد جهان یاد تاجهانست یاد تقدیرنده در ﴿ محصول بیت ﴾
ابوبکر کبی خردمند مبارك اصللی جهان یاد اولدن برو ویا جهان یاد

اولدقجه جهانك خاطرنده بویله مبارك حسب ونسبله عاقل ودانا صاحب
سعادت بوقدر و هیچ جهانه کلمز وکلمامشدر چواوبی برینه جوانی یازان
جمیع نسخه لره مخالف یاز دیغندن غیری محله اصلا مناسبتی یوقدر تأمل ردسروری
تأمل ﴿ نبینی درایام اورنجه * که نالدز بیدادسر پنجه ﴾ نبینی فعل نفی مستقبل
مفرد مخاطبدر بینیدندن دیدندن دیین خطا ایلمش کورمزمسین دیمکدر
رنج زحمته دیرلر وهای رسمی تخصیص افاده ایدر رنجلی وزحمتلی ردسروری وشمعی
دیمکدر پس رنجه رنجیده معناسنه در دیمکه احتیاج یوقدر فتأمل که
حرف رابطه صفت نالد فعل مضارع مفرد غائب درنالیدندن بونده اینکلیه
دیمك دربیداد ظلم معناسنده مستعمل الفظدر زیرا داد عدلدر وبی ادات ردسروری وشمعی
سلبدر پس عدلی سلب ایدنجه ظلم لازمدر زیرا ایکسی بری برینه نقیضدر
ایمدی هر برینك وجودی نقیضنك عدمنی اقتضا ایدر سر پنجه لغتده برمق
اوجی دیمکدر اما بویله یرلرده مراد ظالمدر (محصول بیت) ابوبکر
ایامنده وزماننده برزحمتلی ودل شکسته کمسه کورمزسنکه برظالمدن
اینکلیه یعنی انك ایام عدالتنده کمسه کیمسه دن انجیوب شکایت ایلمز زیرا
هیچ کمسه نك کمسه دن انجمه سنه راضی دکلدر ﴿ کس این رسم وترتیب
وآیین ندید * فریدون بااین شکوه این ندید ﴾ رسم رانك فتحی وسینك
سکونیله بونده قانون معناسنه در آیین اسلوب دیمکدر فریدون قدیم
پادشاهلردن برینك اسمیدر که ضحاك ماری انی هلاك ایلمشدر واول
مرکبی آته چکوب قاتر تولید ایدن اولدر بافتح همزه ایله مع معناسنه
حرفدر همزه سز باده دیرلر پس همزه ایله استعمالنی بیلمیلر همزه سز بابازوب ردسروری شمعی
فریدونك ضمه سنی زیاده اشباع ایدرلر وزنیچون آن اسم اشارتدر شکوهه
شکوه هیبت وعظمت این اسم اشارتدر مصراع اول متضمن اولدیغی
جمیته (محصول بیت) سلاطین ماضیه دن بورسم ترتیب وقانون وقاعده
کورمدی فریدون اولشوکت وعظمتله واول قوت وقدرت قاهره ایله
بونی کورمدی یعنی ابوبکرده اولان عدل وداد ولطف وکرم واحسان
یوق ایدی ﴿ ازان پیش حق پایکاهش قویست * که دست ضعیفان بجاهش
قویست ﴾ ازان فتح همزه ایله ادات تعلیلدر پیش حق لامیه در حق قتنده
دیمکدر پایکاه یانك سکونیله وکاف عجمله مرتبه ومقام دیمکدر که حرف
تعلیل دست ضعیفان لامیه بجاهش باحرف سبب وجاه منصب ومرتبه

بونده مراد سلطنتدر وشين ضمير ابو بكره راجعدر (محصول بيت)
انكيچون حق قتنده مقام ومرتبه‌سی قوی وبلنددر كه ضعيفانك الی
انك منصبی وسلطنتی سببيله قوی وزورليدر يعنی فقرا وضعفايه اول
ناصر ويارا اولديغی ايچون خدا اكا ناصر وياوردر ﴿ چنان سايهٔ گسترد
بر عالمی * كه زالی نيند يشداز رستمی ﴾ سايه كولكه بر حرف صله عالمی
ياحرف تنكير وحدت دين و بر مضاف تقديرايدن منكر وضع ايلشلر
زدشمعی
كه حرف رابط صفت زال قريه وقوجه‌يه ديرلر اشتراك طريقيله مذكوردر
اما بونده ايهام طريقيله واقعدر زيرا كه رستمك باباسنه زال ديرلر نيند يشد
همزه يايه منقلب اولمشدر نته كه سابقا ذكر ايلدك ايدی لغتده ء فكر ايلمز
ديمكدر اما بونك كبی يرلرده خوف وخشيت معناسنه رستمدن مراد بونده
زورلی ديمكدر وزالدن مراد ناتوان وضعيفدر (محصول بيت) ابوبكر
سايهٔ عدل واحسانی عالمه انجلين دوشه‌دی يعنی وضع ايلدی كه ناتوان
توانادن و بر ضعيف قويدن خوف ايدوب پروا چكمز بونده اشارت
وار سلاطينه ظل الله ديدكلرينه ﴿ همه وقت مردم زدور زمان
* بنالند واز گردش آسمان ﴾ دور زمان لاميه‌در بنالند فعل مضارع
جمع غائب ايكلرلر ديمكدر دور زمانه وگردش آسمانه مصروفدر گردش
آسمان لاميه‌در گردش كاف عجمك فتحيله وكسر داله اسم مصدردر
گرديدندن دونش ديمكدر وبو بله شينه اسم مصدر شينی ديرلر دونش ديمكدر
داٸما ماقبلی مكسور اولور فاحفظ (محصول بيت) قوا وقاتده وجميع ايامده — مطلب
خلق عالم دور زماندن وگردش ايامدن شكايت ايدرلر وناله قيلورلر زيرا
عادت بويله اولہ كلمشدر دور يرينه جوربازان جميع نسخه‌لره مخالف
يازديغمدن غيری دور وگردش مناسبتدن آگاه دكل ايمش ﴿ درايام
عدل توای شهريار * ندارد شكايت كس از روزگار ﴾ درايام عدل تو
ردشمعی
لاميه‌لردر استدراك طريقيله تقديری ليكن درايام عدل تودر شهريار
پادشاهلره شهريار ديرلر رای اولك سكونيله يولداشی شهر ديمكدر
وصف تركيبی اقسامندندر شهر يولداشلی معناسنه (محصول بيت)
اماسنك عدلك ايامنده ای پادشاه روزگاردن كيمسه شكايت طوتماز يعنی
كسنك شكايتی بوقدر هركس سندن حاصل راضيدر ﴿ بعهد تو می
بينم آرام خلق * پس از تو ندانم سر انجام خلق ﴾ ياحرف ظرف وعهد

بونده زمان معناسنه‌در آرام خلق لاميه آرام الف ممدوده اسم مصدر
درحضور يعنی ديكنمك معناسنه سرانجام عاقبت وصول معناسنه
(محصول بيت) ای پادشاه سنك زمانكده خلق سكون وقرار اوزره
كورورم يعنی هركس حضور ورفاهيتده‌در اما سزدنصكره خلقك
سرانجامنی بيلم باشلرينه نه حال كلجكين بيلم ﴿ همه از بخت فرخنده
فرجام تست * كه تاريخ سعدی درايام تست ﴾ بخت فرخنده فرجام
بيانيه مبارك بخت ديمكدر تست اضافتی لاميه‌در كه حرف بيان تاريخ
سعدی لاميه‌در تقديری تاريخ زمان سعديدر (محصول بيت) سنك
عاقبتی مبارك طالعكدندر كه تاريخ مدت سعدی سنك ايام وزمانكده‌در
زيرا سنك اسم وكنيت ولقبك انك كتابلرنده يوم حشره دك مذكور
ومذكور اولسه گركدر نته كه الآن مسطوردر ومذكوردر بيت آتيده
بومعنا مسطوردر نته كه بيورر ﴿ كه تا بر فلك ماه وخورشيد هست * درين
دفتر ذكر جاويد هست ﴾ كه حرف تعليل يعنی بو بيت بيت سابقه
مقام تعليلده‌در تا ادات توقيتدر مادام معناسنه خورشيد كنش يالكز خورده
بشقه شيدده‌در يرلر بو دفتردن مراد كتاب بوستاندر ذكر جاويد بيانيه
جاويد جيم عربله ابدی معناسنه‌در (محصول بيت) سنك طالعك يمنندندر
كه سعدينك زمان تاريخی سنك ايام سلطنتكده واقعدر زيرا مادامكه فلكده
ماه وخورشيد واردر بودفترده ابدی ذكرك وار يعنی قيامته دك بو كتابده
مذكورسك ﴿ ملوك ازنكونامی اندوختند * زپيشينان سيرت آموختند ﴾
نكونام وصف تركيبيدر ايی ادلو معناسنه وياحرف مصدر ادايلكی
ردشمعی — ديمكدر پس يای وحدت دين خطا سويلمش اندوختند فعل ماضی جمع
غائبدر قزانديلرسه معناسنه زيرا فعل شرط واقعدر پيشين ياحرف نسبت
ونون حرف تأكيد ويای ثانی تحسين لفظا ايچون كلمشدر والف ونون ادات
جمع اولمشلر ديمكدر يعنی كنديلردن اول كلنلردن سيرت طريقت وروش
معناسنه‌در آموختند فعل ماضی جمع غائب اوكرنديلر ديمكدر لازمله متعدی
بيننده مشتركدر بونده لازمدر (محصول بيت) پادشاهلر اكر ادايلكی
قزانديلرسه يعنی ادايلكی ايله اكلديلرسه كنديلردن اول كلنلردن طريقت
ردشمعی — وروش يعنی اسلوب وقانون اوكرنديلر پيشينان جمع پيشينه‌در ديلر بيلمزمش
زيرا بويله ايمش سه پيشينكان ديرلر دی نونك فتحيله بندكان وخواجكان

دیدکلدی کبی فاحفظ ❊ تودر پادشاهیء خویش ❊ سبق بردی
ازپادشاهان پیش ❊ مصراع اولده اضافتلرلامیه لر در پادشاهیده ده
یاحرف مصدردر وثانیسی اضافتیچون کلمشدر سبق سینک فتحی وبانك
سکونیله در اصلنده بانك فتحی ضرورت وزنیچون کلمشدر اماسبقت تایله
خطادر یعنی غلطدر (محصول بیت) اولکی پادشاهلرمذکوراولان کبیدر
امامن کندی سلطنتك قانون وقاعده سنده اولکی پادشاهلردن سبق
ایلتدك یعنی اوکدل ایلتدك حاصلی عدالت وکرمده انلردن ایلری کتدك
پادشاهان پیش لامیه در پیشی پادشاهانه صفت طوتوب بونده مفردجهه ردشمعی
صفتدر دیین اضافت بیانیه ظن ایلمش ❊ سنکدر بدیوار روبین وسنك
❊ بکرد ازجهان راه یأجوج تنك ❊ سنکدر سینک کسریله واسکندر
همزه نك کسری وسینك سکونیله ذوالقرنین لقبیله ملقب مراددر باحرف
مصاحبت بدیوارروبین بیانیه در روی رانك ضمیله توجدر و یاحرف
نسبت ونون حرف تأکید توجلی دیواره دیمکدر سنك طاشدر روینه
معطوف در قیاس سنکین ایدی ضرورت وزنیچون یاونون ترك اولندی
بکرد باحرف تأکید راه یأجوج لامیه در تنك طار دیمکدر بکردك فاعلی
سنکدر ومفعول اول صریحی راه دریأجوجله وثانیسی تنك دروغیرصریحی
ازجهان در (محصول بیت) سنکدر روبین وسنکین دیوار له جهاندن
یأجوجك یولنی تنك ایلدی یعنی یأجوج قومی طبرستان وشیروان مملکتنه
کلوب غارت ایدردی پس اسکندر انده واردقده ولایت اهلی یأجوجدن
شکایت ایلدیلر اولده مذکور دیواری چکدی که یچمکه قادراولمسون دیو
نته که کلام شریفده بیورر صکره نوشروان کندی سلطنتی زماننده اول
دیواره برایکی دیوارضم ایدوب برحصار یاپدی شمدی دمرقپو دیدکلری
اول حصاردر والعهدة علی الراوی ❊ تراسد یأجوج کفرازرزست
نه روبین چودیواراسکندرست ❊ تراسنك دیمکدر سدیأجوج مصدرك
مفعولنه اضافتیدر کفره اضافت بیانیه در اززرسده متعلقدر (محصول
بیت) سنك یأجوج کفره سدك التوندندر اسکندرك سدی کبی
توجدن وطاشدن دکلدر بونده سددن مراد عسکر اسلامدر یعنی عسکره
التون وظیفه ویررسین که کفره نك کیمنی هلاك وکیمنی اسیرایدرلر نتکم
بزم پادشاهمز خلد الله ملکه عسکره بخشش وعلوفه ویروب عدوی

دین وسلطنتنی قهر ایدرلر بو بیتك معناسنده شارحلر شویله اجمال ایلمشلرکه
مراد اصلا فهم اولنماز ❊ زبان آوی کندرین امن وداد ❊ سپاست نکوید ردسروری وشمعی
زبانش مباد ❊ زبان آور وصف ترکیبیدر فصیح شاعر و بلیغ دیمکدر
ویاحرف وحدت کندرین اصلنده که اندرین ایدی وصله های رسمی
وهمزه ساقط اولدی که حرف رابط صفت اندرین اندر ایله این دن مرکبدر
اندر فتح همزه ایله ادات ظرفدر درکبی واین اسم اشارتدر امن وداده
مشار الیه مصراع ثانیه مرهوندر ❊ سپاس ❊ سینك کسری
وبای عجمیله شکر معناسنه در وتا ضمیر خطابدر نکوید فعل نفی مستقبل
مفرد غائب معنای شرط متضمن سو یلمزسه دیمکدر زبانش ضمیر زبان
آوره راجعدر مباد فعل نهی مفرد غائب دعاء علیه معناسنه اولماسون
دیمکدر (محصول بیت) برزبان آور که بوامن وعدالتده سکا شکر وسپاس
سویلیه یعنی سنك شاکر وحامدك اولیه زبانی اولیه یعنی دیلی طوتاوب
اخرس اولسون دیمکدر ❊ زهی بحر بخشایش وکان جود ❊ که مستظهرند از
وجودت وجود ❊ زهی زانك وهانك کسره لریله ادات تحسین در مقام
تعجبده مستعملدر بونده ایکیسی بیله اولق جائزدر آفرین بارك الله
مقامنده مستعملدر بحر بخشایش لامیه در بخشایش اسم مصدردر احسان
معناسنه بعضیلر بخشایش آخرنده برپای خطاب تقدیر ایلدیلر جود ده ده
و بعضیلر بحر وکانه برحرف ندا تقدیر ایلدیلر کان جود لامیه در سخا معدنی
دیمکدر که حرف رابط صفت ویاحرف تعلیل مستظهر اسم فاعلدر استقبال
باپندن ارقلیجی دیمکدر و نون ودال ادات جمع است در وجودت تا خطاب
ضمیردر وجود ثانی موجودات معناسنه در که مستظهرندك فاعلیدر
(محصول بیت) تحسین که بحر بخشایش واحسان سین ویا تحسین ای
بحر بخشایش واحسان وکان جود وسخاسین و یا ای کان جود وسخا
وبحر احسان که موجودات سنك وجودکدن ارقلیجیدر یعنی
وجودکدن سندوظهیراتخاذ ایدیورلر حاصلی قدرت وقوتلری سنك
قدرت وقوتکدندر یاخود معنا بویله اوله که عجب بحر بخشایش سن وعجب
کان جودسنکه جمیع موجودات سنك وجودکدن ارقه وسند ایدینورلر
ولکل وجهة ❊ برون بیتم اوصاف شاه ازحساب ❊ نکنجد درین تنك
میدان کتاب ❊ برون و بیرون باایله و یاسزاقدر طشره معناسنه اما مراد

زیاده‌در اوصاف شاه لامیه‌در (محصول بیت) پادشاهك اوصاف
ومدایحنی حسابدن زیاده کوررم بو میدانی طار کلّابه صغمر یعنی آنك اوصاف
ومدایحنی یازمغه شاهنامهٔ فردوسی کبی برمفصل کتاب کرك ※ کر آن
جمله راسعدی املا کند ※ مکر دفتر دیکر انشا کند ※ آن اشارتدر
اوصاف شاهه را ادات مفعول سعدی مبتدأ کند خبری آن جمله مفعول
اولی واملا ثانیسی وادات شرط معناده کند فعلنه مقیدمکر ادات استثنا
برمقدردن تقدیری ممکن نیست مکر دفتری دیکر یاحرف وحدت (محصول
بیت) اکر شاهك جمیع اوصافنی سعدی املا ایدوب کتاب ایلمك مراد
ایدنسه بو ممکن اولمز مکر بو کتابدن غیری برمفصل کتاب انشا وایجاد ایلیه
وانده اوصاف جمیلی درج ایلیه ※ فروماندم از شکر چندین کرم ※ همان
به که دست دعا کسترم ※ فروماندم فعل ماضی متکلم وحده‌در عاجز قالدم
دیمکدر شکر چندین کرم مصدرك مفعولنه اضافتیدر چندین بوقدر دیمکدر
دست دعا لامیه‌در مجازا کسترم فعل مضارع نفس متکلم وحده‌در
کستریدندن (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که عاجز قالدم شاهك
بوقدر کرمی شکرندن یعنی آنك بو دعا کویك حقنده ایلدیکی احسان
وکرمك شکرینی کما ینبغی ادا ایلمکه قادر دکلم پس همان یکدر که دعا الینی
دوشیم یعنی دعا ایچون ال قالدیروب دعا ایلیم بوندن صکره پادشاهك
ادعیه‌سنه شروع ایدوب بیورر که ※ جهانت بکام و فلك یار و باد ※
جهان آفرینت نکهدار باد ※ جهانت تای خطاب معناده کامه مصروفدر
بکامت تقدیرنده باد اکثر دعا له وعلیه‌ده مستعملدر بونده ماقبلنه معطوفدر
ومعطوف علیهه قیدواقعدر جهان آفرین وصف ترکیبی در آفرینیدندن
جهان یرادیجی دیمکدر خلاق عالم معناسنه وتای خطاب معناده نکهداره
قیددر نکهدارت تقدیرنده (محصول بیت) جهان مراد کیجه وفلك
یارك اولسون یعنی خدا یارك اولسون جهان یرادیجی حامی وحافظك
اولسون یعنی خداسی جمیع آفات وبلایادن حفظ وصیانت ایلسون ومصراع
اولك معناسنده جهان سنك مرادکه اولسون دین حق اداپی ایلمش فتأمل
※ بلند اخترعالم افروخته ※ زوال اخترت دوشمنت سوخته ※ بلند اخترت
اصلنده اختر بلندت در اضافتله تقدیم وتأخیرله ترکیب مزجی اولدی
وتاضمیر خطاب اخترلغنده مطابق یلدزه‌درلر اماونك کبی یرلرده طالع بلندك

دیمکدر مبتدادر افروخته خبری وعالم مقدم مفعولی و باد عبارتی مقدردر
بیت سابق قرینه‌سیله افروخته ماضیدن قسمدر افروختندن که لازم
ومتعدی بیننده مشترکدر بونده متعدیدر یاالکلندرمش اولسون دیمکدر
یعنی روشن ایلسون زوال زای معجمه‌نك فتحیله مصدردر زل یزولدن یعنی
نصر بابنك اجوف واوی یسندن لغتده کتمك معناسنه‌در اما اهل هیئات
اصطلاحنده احتراق کوکبدن عبارتدر زوال مبتدا وسوخته خبری واختر
دوشمن مقدم مفعولی وتاضمیر خطاب سوخته کنه ماضیدن قسمدر لازم ایله
متعدی بیننده مشترك بونده متعدی در کنه رباد مقدردر (محصول بیت) سنك
اختر بلندك عالمی روشن ومنور ایلسون یعنی طالعکه هرکز زوال ووبال کلمسون
زوال دشمنك اخترینی احراق ایلسون یعنی طالعی زواله دوشسون حاصلی
دولت واقبالنه زوال کلمسون ایکی مصراعی دعایه تخصیص ایلیوب
ردسروری | اخبار معناسنی تجویز ایلمین سباق وسیاق کلامه ناظر دکل ایمش فتدبر ※ غم
از کردش روزکارت مباد ※ وز اندیشه بردل غبارت مباد ※ کردش روزکار
لامیه‌در کردش کاف عجمك فتحی ودالك کسریله اسم مصدردر کردیدندن
دونش معناسنه‌در روزکار ایام معناسنه‌در وتاضمیر خطاب مباد فعل نهی
مقام دعاده واقع اولور اندیشه فکر وقیغو معناسنه‌در بونده ثانی مراددر
غبار عربجه توزدر ایکی یرده بله تای ضمیر معناده مباد کلمه‌سنه مقیددر مبادت
تقدیرنده (محصول بیت) روزکار ایامك تغیر وتبدلندن وتحویل وتقلبندن
سکا غم طاری اولمسون دخی غم وقیغودن هرکز کوکلکده غبار اولمسون
یعنی خاطرك هرکز ملول وغمناك اولمسون دائما شاد وفرحناك اوله‌سین بو دعای
تعلیل ایدوب بیورر که ※ که بر خاطر پادشاهان غمی ※ پریشان کند
خاطر عالمی ※ که حرف تعلیل بر حرف ظرف خاطر پادشاهان لامیه‌در غمی
یاحرف تنکیر وابهام حرف وحدت طوتانلر اصابت ایلمشلر خاطر عالمیده
ردسروری وشمعی | لامیه‌در و یاحرف ابهام وتنکیر (محصول بیت) سابق بیتك دعاسنی تعلیل
ایدوب بیورر زیرا پادشاهلرك خاطرلری مغموم ومهموم اولمق عالمك
خاطرلرینی مغموم ایدر حاصلی سلاطین جان عالمدرانلره هرنه طاری وعارض
اولسه تمام عالمه اول طاری وعارض اولور عالمی یاسنی حرف نسبت
ردشمعی | ظن ایدوب معناسنی عالم خلقك دین ظن فاسد ایلمش ※ دل وکشورت جمع
ومعمور باد ※ ز ملکت پراکنده کی دور باد ※ مصراع اول لف ونشر طریقیله

واقع اولمش پراکنده و پراکنده باوکاف عجمیله پریشان دیمکدر یعنی طغنق معلوم اولا که مصراع اولده دعادل و کشوره مصروفدر ثانیده ملکه مخصوص (محصول بیت) ای پادشاه سنك دلك جمع و کشورك معمور وروشن اولسون وملکت وسلطنتکدن پریشانلق دور اولسون یعنی هرکز زوال کلمسون ونقصان کورماسون ❊ تنت باد پیوسته چون دین درست بداندیش رادل چوتد بیرسست ❊ تنت یعنی وجودت تا ضمیر خطابدر پیوسته لغتده اولاشق دیمکدر اما بونده دائم معناسنه در چون ادات تشبیه درست دالك ورانك ضمه لریله وسینك سکونیله بتون دیمکدر اما بونك کبی یرلرده کامل وتام معناسنه در بداندیش وصف ترکیبی یرامز فکرلو یعنی دوشمن معناسنه در را حرف تخصیص تدبیرسست بیانیه درعدم اضافتی تجویز ایلاین امعان نظرده مالك دکل ایمش (محصول بیت) ای شاه تنك ووجود شریفك دینك کبی دائما صحیح وکامل اولسون یعنی دینك واسلامك نیجه که کامل وصحیحدر وجودکده دائما دینك کبی صحیح ودرست اولسون حاصلی دائما صاغ وسالم اول دیمکدر ❊ درونت بتأیید حق شاد باد ❊ دل ودین واقلیمت آباد باد ❊ درون دالك فتحی ورانك ضمیله ایچ معناسنه در اما بونده قلب مراددر وتا ضمیر خطاب باحرف مصاحبت تأیید تفعیل بابندن مصدردر محکم ایلمك معناسنه حقه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر شادشن معناسنه دریعنی مقابل غم آباد وآبادان الف ممدودایله معمور معناسنه در (محصول بیت) قلبك حقك تأییدو توفیقیله شادو فرحناك اولسون یعنی قلبك علم لدنیله مؤیدو موفق اولسون دلك ودینك واقلیمك معمور وروشن اولسون ❊ جهان آفرین برتورحمت کناد ❊ دکر هرچه کویم فسانست وباد ❊ جهان آفرین وصف ترکیبیدر خدامراددر یعنی خلاق عالم بر حرف صله کناد کاف عربك ضمیله فعل امر مفرد غائبدر بو لفظ موقع دعاده واقعدر رحمت ایلسون دیمکدرد کردنی معناسنه در فسانه فانك فتحیله افسانه دن مخففدر که فائده سز حکایه لره وقصه لره دیرلر عربجه سمرسینك ومیمك فتحه لریله واسطوره درلر همزه نك ضمی وسینك سکونیله جمع اساطیر کاور باد بوندهیل معناسنه در (محصول بیت) خلاق عالم سکا رحمت ایلسون بوندن غیری هرنه که سویلرسم افسانه ویلدر حاصل کلام لغودر فسانست اصلنده افسانه است در ضرورت وزن ایچون هاء رسمی وهمزه ٔ مجتلبه ترك اولندی نتکم سابقا مفصل بیان

اولندی ❊ همینت بس ازکردکار مجید ❊ که توفیق خیرت بود برمزید ❊ همین هم ایله این دن مرکبدر هم بونده ادات تأکیدو این اسم اشارتدر مصراع ثانینك مضمونه بس بای عربك فتحیله بونده یتر معناسنه کردکار کاف عربك فتحی ورانك سکونیله فعل معناسنه ستمکار وجفاکارده اولدیغی کبی بحسب اللغت اشیجی دیمکدر اما استعمالده خدایه دیرلر فاعل مطلق معناسنه زیرا حقیقتده جمیع افعال عبادك خالقی اولدر فاحفظ فانه من المهمات پس کردلك کافنی مکسور اوقیانلر حبط وعشوی ایلمشلر کردارك کافیده مذکور کاف کبی مفتوحدر فتأمل مجیده اضافتی بیانیه در که حرف بیاندر همین بس عبارتنی بیان ایدر توفیق مصدردر تفعیل بابندن خیره اضافتی مصدرك مفعولنه در ایکی مصراعده تالر ضمیر خطابدر بود بونده فعل مضارعدر استمرار معناسنه یعنی دائما خیراته توفیقك زیاده اولوجی درمزید مصدر میمیدر زیاده معناسنه (محصول بیت) فاعل مطلق اولان او اوخدادن سکا بویتر که خیراته توفیقك ازدیاد اوزره اوله یعنی احسان وانعام ایلمکه خدادن موفق اولدیغك سکا یتر بود فعلنی استقبال معناسنه تخصیص ایدوب سکا خیراتکی زیاده ویره دیین بیتك مرادنه واصل اولمش ❊ نرفت از جهان سعد زنکی بدرد ❊ که چون توخلف نام بردار کرد ❊ سعد زنکی یعنی سعد ابن زنکی زیرا بو دلده بین العلمین واقع اولان ابن لفظنی حذف ایلمك جائزدر معلوم اولا که ابو بکر سعد اوغلی وسعد زنکی اوغلیدر بونلرك تفصیلی کلستانه شرحمزده مستوفی ایلمشز مراد ایدن انده کورسون بدرد با حرف مصاحبت ودرد الم معناسنه در یعنی غری که حرف تعلیل چون تو سنك کبی دیمکدر خلف خانك ولامك فتحه لریله ایی اوغل معناسنه در جائزدر که برینه خلیفه ایلمك معناسنه اوله نام بردار وصف ترکیبیدر بانك فتحیله بحسب اللغة قالدریجی معناسنه در اما استعمالده نامدار معناسنه دریعنی مشهور (محصول بیت) پادشاهم بابك سعد بن زنکی جهاندن دردو المله کیتمدی یعنی حسرتله اولمدی زیرا سنك کبی برنامدار ایی اوغل برینه قیوب کیتدی حاصلی سنك کبی برصاحب فکر وفراست وعقل وکیاست ایی اوغل یرنده قالدیغیچون دنیادن دردو حسرت ایله کیتمدی معلوم اولا که قیاس خلفك مابعدنه اضافتی ایدی لیکن ضرورت وزن ایچون اضافتدن قطع ایلمدی ❊ عجب نیست این فرع ازان اصل پاك ❊ که جانش برا وجست وجسمش بخاك ❊ این یعنی ابو بکر اصل پاك اضافت بیانیه ایله یعنی سعد بن زنکی که رابط صفت ویاحرف تعلیل اوج بونده فوق معناسنه دریعنی رفعت اهل هیئات اصطلاحنده

رددقایق الحقایق وسروری وشمعی

ردشمعی

اولان اوج دکلدر فتأمل ضمیرلر سعد بن زنکیه راجعدر بخاکٔ با حرف ظرف
(محصول بیت) عجب دکلدر بو فرع یعنی ابو بکر اول اصل پاکدن یعنی سعد بن
زنکی دن انجلین اصل پاک که جان پاکی علیین ده و جسمی خاکده مدفوندر
حاصلی اوبله پاکدن بویله پاک اوغل عجب دکلدر ❊ خدایا بر آن تربت نامدار ❊
بفضلت که باران رحمت ببار ❊ تربت نامدار بیانیه و لامیه اولمغه محتملدر اول
نامدار تربه یه و نامدارک تربه سنه بفضلت با حرف قسم و یا حرف مصاحبت که
حرف بیان باران رحمت بیانیه ببار فعل امر مفرد مخاطبدر باریدندن
لازمله متعدی بینده مشترکدر بونده متعدی مراددر یاغدر دیمکدر
(محصول بیت) یارب اول نامدار مقبره یه و یا اول نامدارک مقبره سنه
فضلک حقیچون و یا فضلکله رحمت یغموری یاغدر ذکر محل و اراده حال یعنی
اول مشهور تربه ده یتانک روحنه رحمت ایله دیمکدر ❊ کر از سعد زنکی
مثل ماند یاد ❊ خدایا بر سعد بو بکر باد ❊ ماند فعل ماضی مفرد غائبدر
یاد اکفدر ذکر معناسنه یاور واوک فتحیله یاردمجی یعنی ناصر معناسنه در
سعد بو بکر یعنی سعد بن ابو بکر دیمکدر یاد اولسون دیمکدر دعاءدر
(محصول بیت) اکر سعد بن زنکی دن عالمده اکاور مثل قالدیسه یعنی خلق
عالمده عدل و کرمی و لطف و احسانی داستان اولوب ضرب مثل اولدیسه
خدا سعد بن ابو بکرک یار و ناصری اولسون حضرت شیخک زماننده پادشاه
اولان ابو بکرک اوغلی محمد سعدایدی و شیخ بوکه معلم اولمشدر بعضیلر
دیدیلر که حضرت شیخ سعدی مخلصیله متخلص اولدیغی بو جهتندر
لیکن بو سوزده نظر واردر زیرا حضرت شیخ سیاحلغی زماننده بو مخلصله
مشهور ایمش نتکم ایلچیلکی زماننده جامع کاشغرده نحوی جوانله
مصاحبتندن معلومدر فتدبر ❊ در مدح اتابک محمد سعد خلدالله ملکه ❊
❊ اتابک محمد شه نیک بخت ❊ خداوند تاج و خداوند تخت ❊ اتابک همزه نک
فتحی و کاف بعضیلر قتنده عربی و بعضیلر قتنده عجمیدر شونلر که معناسنی
جملة الملک در دیدیلر کافی عربی اوقودیلر و شونلر که معناسنی اتابکدر دیدیلر
عجمی اوقودیلر ترکیده واجب الرعایه و عزیز و محترمکدر دیجک برده اتابککدر
دیدیلر محمد اتابکدن بدلدن شه نیک بخت اضافت بیانیه ایله صفت محمددر
شهی محمدله ترکیب ایدوب محمد شه دیین خطا ایلمش نیک بخت وصف ترکیبیدر ردشمعی
ابو طالعلی دیمکدر خداوند صاحب و مالک معناسنه در تاجه اضافتی اسم

فاعلک مفعولنه اضافتیدر خداوند تخته بو بله در اتابک مبتدا و مصراع ثانی
خبری و جائزدر که شه نیک خبر مبتدا اوله و مصراع ثانی خبر بعد الخبر اوله فتأمل
(محصول بیت) ابو طالعلی شاه اولان اتابک محمد تاج و تختک صاحبیدر یعنی
بالقوه بونلره مالکدر زیرا ابو بکرک بوندن غیری فرزندی یوغمش نتکم حضرت
شیخ درت بش بیتدنصکره بیورر تصریح ایدر ❊ جوان جوان بخت روشن
ضمیر ❊ بدولت جوان و بتدبیر پیر ❊ جوان جوان بخت اضافت بیانیه ایله
تکرر خبر قبیلندندر جوان و بخندنصکره واو عطف اثبات ایدن صحیح
نسخه لره مخالفت ایلدکندن غیری اسلوب عجمه دخی مخالفت ایلمش ردسروری
بختک روشن ضمیره اضافتیده بیانیه در روشن ضمیر وصف ترکیبیدر ضمیر
بونده فکر و کوکل معناسنه اولمق قابلدر بدولت با حرف مصاحبت و یا حرف
ظرف بتدبیر باسیده بویله در (محصول بیت) اتابک محمد روشن ضمیرلی
جوان طالعلی جوان در دولتده و یا قوت دولتله جوان در و تدبیرده
و یا قوت تدبیرله پیردر حاصلی دولتی جوان و تدبیری پیر تدبیریدر
❊ بدانش بزرک و بهمت بلند ❊ ببازو دلیر و بدل هوشمند ❊ بدانش
با سابق بار کیبدر دانش نونک کسریله اسم مصدردر علم معناسنه ترکیجه
بلمش دیمکدر بهمت باسیده بویله در ببازو و بدلده بویله دلیرداللک
و لامک کسره لریله بهادر دیمکدر هوشمند اوصلی دیمکدر (محصول
بیت) اتابک محمد دانشده و یا دانشله اولودر و همتده و یا همتله بلنددر یعنی
همتی باند در بازوده یا بازو یله بهادر و کوکلده و کوکل ایله اوصلی در
حاصلی هم بهادر هم عاقلدر ❊ زهی دولت مادر روزکار ❊ که رودی
چنین پرورد در کنار ❊ زهی ادات تحسین دولتک اضافتی لامیه در و مادرک
بیانیه که حرف تعلیل و یا حرف رابط صفت رود رانک ضمیله اوغل دیمکدر
و یا حرف وحدت پرورد فعل مضارع مفرد غائب فاعلی مادر روزکاردر
مفعولی روددر و در کنار مفعول فیه کنار بونده یان و قوجق معناسنه در (محصول
بیت) روزکار اناسنک دولت و سعادتنه تحسین که قوجغنده بو نجلین
اوغل بسلر یعنی بویله اوغله مالک اولان روزکار اناسنه تحسین روزکاردن
مراد زمان در حاصلی شاهزاده واقع اولان زمانه تحسین ایدر رود یرینه
فرزند و زاده یازن صحیح نسخه لره مخالف یازمش پروردن معناسنی بونده ردسروری
بسلیه دیین ادادہ مسامحه ایلمش ❊ بدست کرم آب دریا ببرد ❊ برفعت ردشمعی

محل ثریابرد ﴿ باحرف مصاحبت دست کرم بیانیه آب دریا لامیه آب بونك كبی یرلرده عرض معناسنه در یعنی یوز صویی آب بونده توریه‌دن خالی دکل فتأمل باکنه حرف مصاحبت رفعت رانك كسری وفانك سکونیله یوجه‌لك دیمکدر محل ثریا لامیه در محل مقام معناسنه در (محصول بیت) کرم ایله یعنی کرم واحسانله دریانك یوزی صوبین ایلتدی حاصلی بونك منافعی دریامنافعندن زیاده‌در یوجه‌لکده‌ده ثریامقامنی ایلتدی یعنی منزل ومقامی ثریادن ارفع واعلادر بوایکی مصراع تکرر خبر قبیلندندر تقدیری اتابك محمد پس فرزنده صفت طوتانده یاوه

ردشمعی

سو یلمش ﴿ زهی چشم دولت بروی تو باز ❊ سرشهر یاران کردن فراز ﴿ چشم دولت لامیه در مجازا باحرف صله روی تولامیه‌در باز بونده اچق معناسنه‌در سرشهر یاران لامیه‌در الف ونون ادات جمعدر مابعدینه اضافتی بیانیه‌در کردن فراز وصف ترکیبی‌در بحسب اللغت بوینی یوجه‌لی دیمکدر امارفعت حال ونباهت شانده استعمال اولنور معلوم اوله که ایکی مصراع معنی جهتندن تقدیم وتأخیره حمل اولنوب مصراع ثانیه برحرف ندا تقدیر اولنور (محصول بیت) ای کردن فراز پادشاهلرك باشی یعنی اولوسی وسرداری تحسین سکاکه دولت وسعادت کوزی سکا کشاده وناظردر یعنی دولت سکامعین وناصردر مصراع

ردشمعی

اولده تحسین دولته دیین سباق وسیاق کلامدن آکاه دکل ایمش مصراع اولده باز یرینه شاد وثانیده کردن فراز یرینه روشن نهادیازان صحیح

ردسروری

نسخه‌لره مخالف یازمش ﴿ صدف راکه بینی زدردانه پر ❊ نه‌آن قدر دارد که یکدانه‌در ﴿ صدف انجو حاصل اولان ظرف تتکم سابقا بیان اولندی را ادات مفعول که حرف رابط صفت بینی فعل مضارع مفرد مخاطب بینیدندن دیدندن دیین سهو ایلمش کوررسن دیمکدر دردانه اینجو دانه‌سی پر بای عجمك ضمیله طولو دیمکدر نه حرف نفی معناده دارد فعلنه مقیددر ندارد معناسنه که حرف رابط صفت (محصول بیت) پادشاهك اوغلی براولدبغنه بوبیتده تصریح بیوزر تتکم سابقا اشارت ایلمشیدك حضرت شیخ بیورر که صدفی که اینجو دانه‌لرندن طولو کوررسین یعنی ایچنده اواق دانه‌لرکه چوق اوله اول قدرو بهابی طوتماز که ایچنده بردانه دراوله حاصلی صدفك ایچنده برعظیم درکه اوله اواق درلرك

چوغندن مقبول ومرغوبدر ﴿ توآن درمکنون یکدانهٔ ❊ که پیرایهٔ سلطنت خانهٔ ﴿ مکنون اسم مفعولدر کیزلی معناسنه بونده عزت وحرمت مراددر یکدانهٔ همزه حرف توسل ویاضمیر خطابدر سلطنت خانهٔ دار السلطنه دیمکدر وکنه همزه ویاسابق کیبدر (محصول بیت) شاهزاده‌یه خطاب ایدوب بیوررسن اول درمکنون یکدانه‌سین که سلطنت خانه‌سنك پیرایه‌سی وزینتی سن یعنی بعض سلاطینك نیجه اوغلاری اولور اما جمیعسی سکا برابر اولماز دانهٔ وخانهٔ ده اولان همزه‌لر خطاب ایچوندر دینلر قابل خطاب دکللرایمش ﴿ نکه‌دار یارب بلطف خودش

زدسروری وشمعی

❊ بپرهیز ازآسیب چشم بدش ﴿ نکه‌دار حفظ ایله دیمکدر زیرا نکاه داشتن ودارید‌له وبونلرك مشتقاتیله مستعمل اولسه حفظ وصیانت معناسنه‌در نتکم سابقا مفصل بیان اولندی باحرف مصاحبت لطف خودش لامیه در خود خاسی روم ضمه ایله اوقنور ضمیرلر شاهزاده‌یه راجعدر باحرف تأکید پرهیز فعل امر مفرد مخاطب در پرهیزیدندن حفظ معناسنه صقله دیمکدر آسیب الف ممدوده وکسر سینله لغتده یان باشه کلمه در امابونده ضرر وزیان معناسنه‌در چشمه اضافتی لامیه‌در وبده بیانیه در (محصول بیت) یارب کندی لطفکله انی حفظ وصیانت ایله یاوز کوز ضرر وزیانندن انی حفظ ایله حاصلی ظاهر وباطنی آفات وبلیاتدن سن صقله یارب ﴿ خدایا برآفاق نامی کنش ❊ بتوفیق طاعت کرامی کنش ﴿ آفاق افقك جمعی در همزه‌نك وفانك ضمه‌لریله کوك کناری‌نه درلر امابونده مراد دنیادر ذکر جزء وارادهٔ کل طریقیله نامی نام اسمدر آد معناسنه و یا حرف نسبت آدلی دیمکدر مشهور معناسنه اما عربیده نامی اسم فاعلدر نمی یتمی دن یعنی ضرب بابنك ناقص یائیسندن و یا نما ینمودن یعنی نصر بابنك ناقص واویسندن بولغت ایکی بابدن مرویدر پس نامی بیو یجی وارتیجی معناسنه در بو یله اولنجه ازدیاد عمردن کنایت اولور باحرف سبب توفیق طاعت مصدرك فاعلنه ویامفعولنه اضافتیدر یعنی طاعت اکاموافق اولق ویاخدا اکا طاعتی موافق قلق کرای کاف عجمك کسری وضمیله ویای اصلیه ایله عزیز معناسنه در ایکی یرده کن فعل امر مفرد مخاطبدر کنیدندن ایله دیمکدر کردندن دینلر خطاسویلشلر ضمیرلر کنه شاهزاده راجعدر (محصول بیت) یارب شهزادهٔ عالم مشهور ونامدار

ایله و یاازدیاد عمر میسرایله توفیق طاعتله انی عزیز ومحترم ایله یعنی سکا
اطاعتله وطاعتله انی موفق ایله حاصلی دائماسکا طاعت اوزره اولسون
* مقیمش درانصاف و تقوی بدار * مرادش بدنیی وعقبی برآر * مقیم
اسم فاعلدر افعال بابندن ثابت قدم معناسنه بدار فعلنك مقدم مفعولیدر
ودرانصاف مفعول فیهی بدار بای تأکیدله فعل امر مفرد مخاطبدر
داریدندر طوت دیمکدر داشتن دن دینلرسهو ایلمشلر بدنیی باحرف ظرف دسروری
تقوایی ودنیایی وعقبایی عربی اوقورسك آخرینك ماقبلنی مفتوح اوقورسین مطلب
اما عجمی اوقورسك ماقبلنی مکسورا اوقورسین بونلك کبی یرلرده ایکی سنه ده
مساغ وارفتأمل برحرف تأکید ویاحرف تحصیل یعنی مدخولنده معنای
تحصیل افاده ایدر اما آر الف ممدودله فعل امر مفرد مخاطبدر آریدندن که
مخففدر آور یدندن حاصل ایله دیمکدر آر فعل امردر آوردندن دین زائد
سویلمش (محصول بیت) یارب شهزادهٔ انصاف وعدالت وتقوادهٔ مقیم ردسروری
وثابت قدم طوت دنیاده وآخرتده مرادنی حاصل ایله معلوم اوله که اوج
بیت خطابدن غیبته التفات طریقیله واقعدن بوندنصکره خطابه التفات
ایدوب بیورر * غم ازدشمن ناپسندت مباد * وزاندیشهٔ بردل کزندت
مباد * ناپسند بای عجمك وسینك فتحه لریله نامقبول ونامعقول دیمکدر
مباد فعل نهی مفرد مخاطبدر مقام دعاده مستعملدر اولماسون دیمکدر کزند
کاف عجمك ضمی وزانك فتحیله ضرر معناسنه در وتار خطابدر بعض
نسخه ده تابرینه شین واقعدر (محصول بیت) ای پادشاه سکا هرکز دشمن
ناپسنددن غم وغصه طاری اولماسون یعنی دشمندن هرکز مغموم ومهموم
اولمیاسین دخی اندیشه دن وغصه دن کوکلکده ضرر وزیان اولماسون یعنی
هرکز هیچ نسنه دن متضرر اولمیاسین بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله
واقعدر ازدوران کیتی کزندت مباد (محصول مصراع) دوران کیتیدن یعنی
تغلبات امور جهاندن وتبدلات احوال عالمدن هرکز متأثر ومنفعل اولمیاسین
* بهشتی درخت آورد جون تو بار * پسر نامجوی و پدر نامدار * بهشتی
بانك فتحی وکسریله جنت معناسنه در یا حرف نسبت درخت دالك کسری
ورانك فتحیله اغجدر که عرب خشب در خانك وشینك فتحه لریله بار بونده
حاصل ویمش معناسه در نامجوی وصف ترکیبیدر جو یدندن بحسب اللغة
اداسنجی دیمکدر امامرادی بالفعل نامجوی ونام آوردر یعنی آدلی وشانلی

دیمکدر پس پسر نامور اولمق استر وپسر نام استه بیجیدر دینلر اصابت ایلمشلر ردسروری وشمعی
زیرا نامجونك جو کیدر مرادمعنای استمراردر یعنی بو صفت ایله متصفدر
دائما دیمکدر حاصلی نامجوی ونامدارك معنالرنده مستعمل ومتقاربدر
(محصول بیت) جنت درختی سنك کبی میوه وحاصل کتورر یعنی بتورر
غیبته التفات ایدوب بیورر شاهزاده نامور ونامجوی درو باباسی یعنی پادشاه
نامدار ومشهور عالمدر حاصلی ایکیسیده شهرتده برابردر * ازآن خاندان
خیر بیکانه دان * که باشند بدکوی این خاندان * خاندان اهل بیت معناسنه در
بیکانه بانك کسری وکاف عجمله یاد دیمکدر اجنبی معناسنه دان فعل امر
مفرد مخاطبدر دانیدندن بیل دیمکدر مراد خطاب عامدر که حرف رابط
صفت باشند فعل مضارع جمع غائب اولالر دیمکدر بدکوی وصف ترکیبیدر
کو یدندن یرامز سویلیجی دیمکدر یعنی زمام این خاندانه اضافتی اسم فاعلك
مفعولنه اضافتیدر بیکانه دانك مفعول اولی وخبر ثانیسی باشندك فاعلی
تحتنده خانونه راجع ضمیردر وخبری بدکوی در (محصول بیت) اول
خانداندن سن خیری ومنفعتی اجنبی بیل یعنی آندن سن هرکز حسنات
رجا سن ایله انجلین خاندان که بو خاندانك بدکوی وذمامی اولالر یعنی
بونلرك حقنده یرامز سویلیندن هرکز ایلك کلمز زیرا بونلر جمیع عالمه نافع
طائفه در * زهی دین ودانش زهی عدل وداد * زهی ملك ودولت که
پاینده باد * زهی بونده تحسین وتعجب معناسنه در که پاینده باد اهل علم بدیع
اصطلاحنده حشو ملیح دیرلر (محصول بیت) عجب دین ودانش عجب
عدل وداد عجب سلطنت ودولت که پاینده وثابت وباقی اولسون یاخود معنا
تحسین بودین ودانشه تحسین بوعدل ودادده تحسین بو سلطنت ودولته که
پاینده وباقی اولسون ولکل وجهة * باب اول درعدل وجهانداری * * نکنجد
کرمهای شه درقیاس * چه خدمت کذارد زبان سپاس نکنجد فعل نفی
مستقبل مفرد غائب کاف عجمك ضمی ونونك سکونی وجیم عربك فتحیله
صغمازدیمکدر کرمهای شه لایه درشه برینه حق یازوب (وان تعدوا نعمة ردسروری وشمعی
الله) آیتنی برهان ایراد ایلینلر سباق وسیاق کلامدن بیخبر ایمشلردر حرف
صله درباء معناسنه قیاس مصدردر قاس یقیس دن یعنی ضرب بابنك
اجوف یائیسندن برنسنه اوراتمغه دیرلر کزارد کاف عجمك ضمی وزای
عربیله فعل مضارع کزاریدندن ادا ایلمك معناسنه یعنی نمازودین ادا ایلمك

کبی بو عبارتی ذال ایله یازانلر هنوز فارسی لغتلرین تتبع ایلممشلردر زبان سپاس زدسروری وشمعی
لامیه یابیانیه در مجازا سپاس سینك کسریله شکر معناسنه در (محصول بیت)
شاهك مکرمات واحسانی قیاسه صغماز یعنی کرملری ولطفلری اورانسزدر
پس شکر دیلی نه قدر شکر و سپاس ادا ایده بیلور یعنی ایلدیکی احسانانك
شکرنی حقیقتله ادا ایدهمز وادای خدمتده قاصردر ❊ خدایا تو این شاه
درویش دوست ❊ که آسایش خلق در ظل اوست ❊ شاه درویش دوست
بیانیه در درویش دوست وصف ترکیبیدر درویش سویجی یعنی فقرا
محبی معناسنه که حرف رابط صفت آسایش خلق لامیه در آسایش اسم
مصدر در آسایدن آسودن دین خطا ایلمش دیکنمش دیمکدر مراد
راحت وحضوردر ظل اولامیه در ظل دیمکله سلاطینه ظل الله دیدکلرینه
اشارت در (محصول بیت) یارب سن بو فقرا محبی پادشاهی که خلقك حضور
وصفاسی وآرام وقراری آنك ظل وحمایتنده در بو بیت مابعدینه مرهون در
امنی ❊ بسی بر سر خلق پاینده دار ❊ بتوفیق طاعت داش زنده دار ❊ بیته
ومابعدینه مرهوندر فقد بر بسی یای اصلیه ایله بسیار معناسنه در برحرف
استعلا سر خلق لامیه در سر بونده ظل مناسبتیله تحسین لفظ وتکمیل وزن
ایچون ذکر اولنمشدر پاینده یای مجمله ثابت وقائم معناسنه در پایندن مشتق
در که معناسی قلمق واکلمکدر دار فعل امر مفرد مخاطبدر داریدن دن باحرف
مصاحبت توفیق طاعت مصدرك مفعولنه اضافتیدر زنده زانك کسریله
دری دیمکدر حی معناسنه پاینده دارك مفعول صریحی و بر سر خلق غیر صریحی
ودار ثانینك داش مفعول اول صریحی وزنده ثانیسی و بتوفیق غیر صریحی
(محصول بیت) یارب مذکور اوصافله متصف اولان شاهی خلق باشی
اوزره چوق ثابت ومقیم طوت یعنی اکا عمر طویل میسر ایله طاعت وعبادت
توفیقیله کوکلنی زنده طوت یعنی عبادت وطاعتکی اکا موافق قلمغیله قلبنی
احیا ایدوب روشن ایله ❊ برومند دارش درخت امید ❊ سرش سبز وروش
برحمت سفید ❊ برومند بر بانك فتحیله یمش دیمکدر میوه معناسنه واونبته
زیاده اولنمشدر ومندمیك فتحیله ادات نسبتدر لی معناسنه یمشلی دیمکدر مند
وصفیت افاده ایدر دین مسامحه ایلمشدر دارش ضمیر معناده امیده مقیددر ردسروری
درخت امید بیانیه در سر بونك کبی یرلرده طراوت ولطافتدن عبارتدر
سفید وسپید قافله و بانله لغت در بیاض معناسنه (محصول بیت)

یارب مذکور پادشاهك درخت امیدنی میوه دار طوت یعنی امیدنی حاصل
ومرادنی میسر ایله باشنی دائما طری وتازه طوت یعنی سلطنت غصه سنی اکا
چکدرمه وصاچنی آنك قساوتیله اغرتمه رو ینی دخی رحمت وکرمکله دائما
بیاض طوت حاصلی دائما یوز اقلغین میسر ایله ❊ براه تکلف مرو سعدیا
❊ اکر صدق داری بیار و بیا ❊ براه تکلف لامیه در مجازا تکلف اغتده کو کلده
اولمیان معنای ظهوره کتورمکدر اما بونك کبی یرلرده ریا وتصنع مراددر
مرو فعل نهی مفرد مخاطبدر رو یدندن رفتن دن دیلر سهو ایتمشلردر سعدیا
حضرت شیخ نفس شریفلرینه خطاب ایدوب بیورر (محصول بیت) ای
سعدی ریا وتصنع طریقنه کتمه یعنی پادشاهه بو قدر تعریفات ومدایح
وادعیه واثنیه که ایلرسین بونلردن بوی رنك وریا حاصل اولور دیو فهم
اولنور پس اکر صدقك وار ایسه کتور وکل یعنی طریقکده صادقك ایسك
پادشاهکه نصیحت ایله طریق رشد وراه هدایته دلالت ایله ❊ تو منزل
شناسی وشه راهرو ❊ تو حق کوی وخسرو حقایق شنو ❊ منزل
شناس وصف ترکیبیدر منزل بلیجی معناسنه یعنی منزل وسیر وسلوك
یا ضمیر خطابدر تو مبتدأ ومنزل شناس خبری وشه مبتدا وراهرو وصف
ترکیبی وخبری در یوله کیدیجی دیمکدر یعنی سکا اویوب طریق حقه
وراه هدایته دلالتك ایله کیدیجی در یعنی سکا اقتدا ایدوب طریق حقه
سالکدر تو مبتدا حق کوی وصف ترکیبی خبری حق سوز سویلیجی
دیمکدر خسرو یعنی پادشاه مبتدا حقایق شناس وصف ترکیبی خبری
شنو شینك کسریله شنو یدندن مشتق در اشیدمك ودکلمك معناسنه
حق نقیض باطلدر وحقایق حقیقتك جمعی در (محصول بیت) ای سعدی
سن منزل شناس سن یعنی منازل سلوك حقی ابو بیلورسین شه ایسه سکا
مریداولوب سالك صادقدر سن حق سوز سویلیجی سن و پادشاه حقایق
اشیدیجی ودکلیجی در پس آنك اوصاف ومدایحنده اطرا ومبالغه ایلمه
بلکه منازل سلوك وهدایته وآخرته انی اغرا ایله چونکه سوزکی دیکلر
بو بیت اکا دلالت ایدر که حضرت شیخك پادشاه مریدی اوله تکیم
کلستانده وارادت صادق نموده بیورمشدر ❊ نصیحت ❊ ❊ چه حاجت که
نه کرسی آسمان ❊ نهی زیر پای قزل ارسلان ❊ معلوم اوله که
بو بیت ظهیر فاریابیه تعریض طریقیله واقع اولمشدر یعنی ظهیر قزل

ارسلان شهزاده چلبی ایکن مصاحبی وشاعری اولمشدر صکره سلطنته
جلوس ایدیجك امور نامه مشغول لغندن ظهیره اولکی نظری والتفاتی
ایلمز اولدی نتکم سلطـانلرك عادتیدر که تختـه جلوس ایلدکدنصکره
استغنالری زیاده اولور ظهیرده استغنایه تحمل ایدهمدکندن مازندران
پادشـاهنك یانـه واردی زیرا زیاده طالبی ومحبی ایدی صکره قزل
ارسلان اکا استغنادن پشیمان اولوب نیجه دورلی وعدهلر واستمالتلرله یانـه
کتوردی ارباب دولت واعیان حضرت زیاده مسرور اولدیلر کلدوکندن
و بوکا حسد ایدوب انواع تهمتلرله متهم ایلدیلر واصناف جرائمه نسبت ایلدیلر
اما پادشاه بوکه زیاده مائل اولدیغندن هیچ کیمسنك سوزنی بونك حقنده
اصغا ایلمزدی برکون ظهیر پادشاهه برقصیده سویلر که مطلع بودر *بیت*
شرح غم تو لذت شادی بجان دهد شکر لب تو طعم شکر بادهان دهد*
بو قصیده نك اثناسنده دیرکه * بیت * نه کرسی فلك نهد اندیشـه زیر پا
تا بوسهٔ بر رکاب قزل ارسلان دهد* بو قزل ارسلان زیاده اعرج یعنی بر ایاغی
برندن قصه ایدی حتی تواریخده روایت ایدرلر که اول بر ایاغنك اوزنکوسنی
برقرش مقداری قصه بغلرلر ایدی بو قصیده یاده مجلسنده پادشاه حضورنده
اوقوندی حساد ایتدیلر بو بیت سنك اعرج لغکه تعریضدر یعنی سن
برمرتبه اعرجسن که اندیشه طقوز فلك کرسیسنی ایاغ التنه قورتاکیم
سنك اقسق ایاغکی رکابنی پوس ایلمکه قادر اوله پادشاه مستانه لك عالمنده
ایدی پس اکا زیاده غضب مستولی اولدی لیکن برمقدار صبر ایلدی بعده
قصیده نك آخرنده بو بیت اوقندی * بیت * شاید که بعد خدمت ده ساله در
عراق * نانم هنوز خسرو مازندران دهد * یعنی لایقمیدر که اوزییل
خدمتمدنصکره مازندران پادشـاهی بنم اتمکم و یره یعنی بنی بسلیه مکر
مازندران پادشـاهی بونك وظیفهسن قطـع ایلیوب ماهبماه ایاغنـه
ارسال ایدرمش پس بو بیت اوقنیجق حسودلر دیدیلر که پادشاهم بو بیت
مصرح دلالت ایدر که سکا ممسك وخسـیس دیدوکنه یعنـی مازندران
پادشاهی سنك خساستکی بیلشدر که بنم یانمده ایکن اولان وظیفه می کسیوب
ارسال ایدر که انکله تعیش ایدرم پس پادشاه بو سوزلردن زیاده غضبه کلوب
نفس الامرده زیاده متکبر وغضوب ایمش ایمدی بیوردیکه بیچاره ظهیرك
بوینن اوردیلر علی الصباح پادشاه ظهیری طلب ایدیجك احوالی سویلدیلر

بیوردیکه بوکه کیم سبب اولدی فلان وفلان دیدیلر پادشاه ظهیره
زیاده اجید کندن جمیعـنی هلاك ایلدی امانه فائده ظهیر کتدکدنصکره
قزل ارسلان متکبر کوتاه قامت بر پادشاهك اسمیدر شاعر آنك کبر یچون
مذکور بیتی دیدی اولدهظن ایلدی که قصر قامتـله اکا تلویح هجو ایلدی
دیو پس انی هلاك ایلدی دیین مذکور قصـهدن خـبردار دکل ایمش ردسروری
(محصول بیت) حضرت شیخ ظهیره تعریض ایدوب بیورر که ای ظهیر
نه حاجت که طقوز فلك کرسیـسنی قزل ارسلانك ایاغی التنه قویهسن یعنی
قزل ارسلان کبی متکبر وغضوب پادشاهی بو یله ایهام دار ابیاتله
نیچون مدح ایلدك که باشك المغه سبب اولدی پس ظهیرك اول سوزدن
مرادی عزت زیاده لکیدر هجو ملیح دکلدر دیین نه بیتدن مرادی
بیلمش ونه هجو ملیح نه طریقله اولور بیلورمش معلوم اوله که قزل ارسلان ردشمعی
اتابکیـلردندر اما بونلردن مقدم مذکور قصیدیه سلمان برقصیده نظیره
دیمش حق الانصاف بوندن زیاده خوب دیمش حضرت شیخ ظهیره
خطاب ایدوب بیورر * مکو پای عزت برافلاك نه * بکو روی اخلاص
برخاك نه * پای عزت لامیه در مجازا روی اخلاصده بو یله در ایکی برده نه
نونك کسریله وهای اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطبدر نهیدندن
نهادندن دیین خطا ایلمش (محصول بیت) ای ظهیر پادشـاهکه دیمه ردسروری
عزت ایاغنی افلاك اوزره قو یعـنی کمال عزور فعتله آنی مدح ایلمه بلکه دی
ای شاه روی اخلاصی خاك اوزره قو یعنی یوزکی خلوص طویتله یره قیوب
شـکرانه سجده ایله حاصـلی پادشاهکی طاعت وعبادته سـوق ایلیه
زیاده مدحله کوکاره چقرمه مصراع اولك معناسنك نتیجه سنده یعـنی
عزتینك ازدیادنه دعا ایله دیین ظهیرك بیتی معناسنی فهم ایلممشدر ردشمعی * بطاعت
بنه چهره بر آستان * که اینست سرجادهٔ راستان * بطاعت باحرف مصاحبت
بنه باحرف تأکید چهره یوز دیرلر روی معناسنه اما اصح لغت کسر جیمله در
آستان وآسـتانه اشك دیمکدر که عرب عتبه دیر مراد آسـتان خدادر که
حرف تعلیل سر تحسین لفظ وتکمیل وزنیچون کلمشدر جاده دالك تشدیدیله
لفظ عربیدر اما بونده ضرورت وزنیچون تخفیف اولنمشـدر اولو یول
معناسنه مراد طریق هدایتدر اضـافتی لامیه در راست بونده طوغری
معناسـنه در الف ونون ادات جمع حاصلی ایلردیمکدر (محصول بیت)

ای ظهیر پادشاهکه‌دی طاعتله یوزکی آستان حقه قو یعنی درکاه خدایه
صدقله نیازایله حاصلی دائما خدایه طاعت وعبادت ایله زیرا ایلرلك ومقبوللرك
طریقی بودر پس سنده ایلرطریقنه کیت دی پادشاهکه ﴿ اکر بنده‌ٔ سر برین در
بنه ❊ کلاه خداوندی ازسر بنه ﴾ بنده‌ٔ ده همزه حرف توسل ویا ضمیر خطاب
درهمزه خطاب ایچوندر دیینلغوسویلش سربنهك مفعول صریحی وبرین ردشمی
غیرصریحی کلاه خداوندی بیانیه یا حرف نسبت کنه بنهك مفعول صریحی
وازسر غیرصریحی (محصول بیت) ای ظهیر پادشاهکه‌دی اکر بنده‌ٔ خدا
ایسه‌ك باشکی درکاه خدایه قیوب تضرع وزاری قیل یعنی باب خدایه باش
قیوب توجه تامله عبادت ایله و بو بابده پادشاهانه کلاهی باشکدن قو یعنی
باشکدن سلطنت کبروغرورنی قووکید حاصلی درویش سیرت وفقیرسیرت
اول ﴿ چو طاعت کنی لبس شاهی مپوش ❊ چو درویش مفلس برآور خروش ﴾
لبس لامك کسری و بانك سکونیله لباس معناسنه اسمدر اسم مصدر دیین
غلط ایتمشدر شاهه اضافتی بیانیه دروبا حرف نسبت مپوش فعل نهی مفرد
مخاطبدر بونده کیمه دیمکدر چوادات تشبیه در درویش مفلس بیانیه‌در
مفلس اسم فاعلدر افعال بابندن بونده فقیر معناسنه‌در برآوراغنده یوقاری
کوردیمکدر اما بونك کبی یرلرده کتوردیمکدر وبرتأکید افاده ایدر خروش
خانك ضمه‌لریله اسم مصدردر خروشیدندن چوقارمق معناسنه مثلا
برنسنه‌نك قیمامندن حاصل اولان صدایه دیرلر بونده مراد فریاد وفغاندر
(محصول بیت) پادشاهکه‌دی چونکه طاعت ایدرسن یعنی طاعت ایلدکك
حینده پادشاهانه لباس کیمه یعنی فقیرانه لباس کی حاصلی حرام ومکروه
اولان لباسلرله عبادت ایله درویش وفقیر ومسکین کبی خروش کتور یعنی
خدایه تضرع وزاریلق ایله وسوز وکریه ایله مراداتکی وحاجاتکی دیله
زیرا خدا متکبروجبارلری سومز ﴿ بدرکاه فرمانده ذوالجلال ❊ چو
درویش پیش توانکر بنال ﴾ با حرف ظرف درکاه فرمانده لامیه‌در فرمانده
وصف ترکیبیدر دهیدندن بورق وبریجی ذوالجلاله اضافتده بیانیه‌در ذو
صاحب معناسنه‌در وجلال بونده عظمت معناسنه‌در چوادات تشبیه
درویش بونده فقیر معناسنه‌در بنال فعل مفرد مخاطبدر نالیدندن اکلمك
معناسنه (محصول بیت) عظمت وجلال صاحبی فرمان ویریجی خدانك در
کاه کبریاسنده غنی‌نك اوکنده درویش فقیر کبی اکله یعنی مکسور خاطرله

درکاهنده عرض نیاز ایدوب سوروکداز کوستردی پادشاهکه ﴿ که
پروردکاراتوانکر تویی ❊ توانای درویش پرورتویی ﴾ که حرف بیان بنالی
بیان ایدر پروردکاراغنده بسلیجی دیمکدر زیرا پروردن بسلمکدر وکار کاف
محمله ادات فاعلدر تتکلم مکرر بیان ایلدکدی بونده مراد رزاق مطلق در
آخرنده الف حرف ندادر توانکر غنی معناسنه‌در توانا قادر دیمکدر کوجلی
معناسنه اضافت بیانیه‌در درویش پرور وصف ترکیبیدر فقیر بسلیجی
دیمکدر (محصول بیت) ای ظهیر پادشاهکه دیکه خروش وناله ایدوب
دیسون که ای رزاق عالم خدا غنی مطلق سنسین درویش وفقیر بسلیجی
قادر پرکمال سن سین یعنی هر کسك رزقنی ازلده تقدیر ایلین سن سین سندن
غیری رزاق مطلق یوقدر ﴿ نه کشور کشایم نه فرمان دهم ❊ یکی از کدایان
این درکهم ﴾ کشور کشا وصف ترکیبیدر فاتح اقلیم دیمکدر فرمانده
وصف ترکیبیدر بویرق ویریجی معناسنه کدایان این درکه لامیه در میلر ضمیر
متکلم وحده‌در (محصول بیت) ای ظهیر پادشاهکه‌دی که دیسون یارب نه
مملکت فتح ایدیجیم ونه بویرق ویریجی بلکه بو درکاهك بنده‌لریندن بریم
یعنی درکاهك قوللرندن بریسیم سائرقوللرك کبی حاصلی صاحب عزوجاه
ومالك رایت وسلطنت دکلم دیسون ﴿ چه برخیزد از دست کردار
من ❊ مکر دست لطفت شود یار من ﴾ برخیزد لغتده قالقار دیمکدر اما
استعمالده حاصل اولور معناسنه دست کرادر لامیه‌در مجازا کردار کاف عربك
فتحیله وصف ترکیبیدر کرد له آردن کرد فعل معناسنه اسم در وآر آرنده‌دن
مرخم اسم فاعلدر که آورنده‌دن مخفف‌در کتوریجی معناسنه لغتده
ایش کتوریجی دیمکدر اما استعمالده عمل معناسنه‌در کردار کاف عربك
کسریله دردیین بولفظك حقیقتندن بیخبر ایمش دست لطف لامیه‌در مجازا ردشمی
وتا ضمیر خطاب درشود شینك وواوك فتحلریله فعل مضارع مفرد غائبدر
بونده اوله دیمکدر صیرورت معناسنه اسمی دسته راجع تحتنده ضمیر وخبری
یاردر که یولداش معناسنه‌در منه اضافتی لامیه‌در (محصول بیت) ای ظهیر
پادشاهك دیسون یارب بنم عملم الندن نه حاصل اولور یعنی بنم سکا لایق عملم
یوق وسنك اولوانغکه لایق وسزاوار عبادت وطاعته مالك دکلم مکر سنك
لطفك الی بکا یار ویاور اوله یعنی سنك لطف واحسانك که بکا معین وظهیر
اوله هر ایشم مقبول وپروردوالافلا ﴿ تو برخیرونیکی دهم دست رس ❊

وکرنه چه خیر آید از من بکس ﴿ نیکی یا حرف مصدر ایلك دیمکدر دهم
دالك کسری وهانك فتحیله میم متکلم ضمیر منصوب متصل معناسنه در بکاویر
دیمکدر دست رس وصف ترکیبیدر رسیدندن ایرشمك معناسنه اما استعمالده
قدرت ووسعت معناسنه در وکرنه والا معناسنه در بکس باحرف صله
(محصول بیت) ای ظهیر پادشاهکه دیکه دیسون یارب خیره واحسانه سن
بکا قدرت ووسعت ویر یعنی ایلك ایلمکه بکا سن قدرت ومکنت ویروالا کمسه یه
بندن نه خیر ونه احسان کلور یعنی سن بکا خیره قدرت ویرمزسك وبکا
بو خصوصده معین اولمزسك بندن کمسه یه خیر ونفع کلمزدهك ضمیر متکلم
مفعول اول صریحی ودست رس ثانیسی وبر خیر غیر صریحی حاصل کلام
پادشاهکه دی که دیسون یارب بنی خیرلو ایش اوزره طوت یعنی بکا خیرلو ایش
ایشلت والا سن بنی خیرلی ایش اوزره طوتمازسك وبکا خیرلی مصلحت ایشلتمز
سك هیچ بندن ایش کلمز حاصلی بن هیچ برنسنه یه قادر اولمم ﴿ دعا کن
بشب چون کدایان بسوز ❊ وکرمیکنی پادشاهی بروز ﴾ بشب باحرف ظرف
بسوز باحرف مصاحبت وسوز اسم مصدر یانغن معناسنه یعنی دردله
وجائزدر که سوز فعل امر اوله پس باحرف تأکید اولور پادشاهی یاحرف
مصدر بروز باحرف ظرف روز بونده کوندز معناسنه در (محصول بیت)
ای ظهیر پادشاهکه دی کیجه لرله کدالر کبی سوز وکدازله ودرد درونله دعا
وزاریلق ایله یعنی خدادن کیجه لرله فریاد وفغانله مرادو مقصودکی طلب ایله
واکر کوندز پادشاهلقده ایدرسك حاصلی کوندز سلطنت وحکومت ایدر
سکده کیجه عبادت وطاعت اوزره اول ﴿ کربسته کردن کشان بردرت ❊
تو برآستان عبادت سرت ﴾ کر لفظ مشترکدر بله وقوشغه وطاغ بلکنه بسته
ماضیدن قسمدر بغلمش دیمکدر کردن کش وصف ترکیبیدر بحسب الترکیب
بیون چکیجی دیمکدر اما استعمالده صاحب عز وجاه ومنصب ومرتبه
مالکی اولان اولوره دیرلر والف ونون ادات جمعدر آستان عبادت یعنی
عبادت ایکی مصراع بیله بر مقدره محتاجدرتته که تصویر معنادن معلوم در
(محصول بیت) ای ظهیر پادشاهکه نصیحت طریقیله دی کردن کشلر یعنی
اصحاب جاه ومرتبه حاصلی بکلر واغالر وپاشالر سنك قپوکده خدمتکه بیل
بغلمشلر یعنی سکا خدمت ایدرلر پس سنده باشکی آستان عبادته قیوب خدایه
خدمت ایله حاصلی سکا غیر بلر خدمت ایلدوکی کبی سنده خدایه خدمت

ایله ﴿ زهی بنده کان را خداوند کار ❊ خداوند را بندهٔ حق کزار ﴾ زهی
تحسین وتعجب معناسنه در ورا ادات مفعول خداوند کار صاحب ومالك
معناسنه در بونده حاکم مراددر خداوند بونده تکری معناسنه در ورا ادات
مفعول بندهٔ حق کزار بیانیه در حق کزار وصف ترکیبیدر کزاردن
ادا ایلمك معناسنه مثلا بورج اودهمك ونماز ادا ایلمك کبی معلوم اولا که
ایکی مصراع معنا جهتندن تقدیم وتأخیره محمولدر (محصول بیت)
خدانك حقنی ادا ایدیجی قول یعنی خدایه طاعت وعبادت ایدیجی
بنده خدانك قوللرینه نه خوش حاکم ونه ایی داوردر حاصلی خدایه مطیع
اولان کمسنه خدانك قوللرینه ایی حاکمدر زیرا خدادن قورقوب کمسه یه
ظلم ایلمز معلوم اولا که مذکور ابیات ظاهرا ظهیره تعریض وتنبیه درایك
معنا ابو بکره نصیحتدر فتأمل بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله واقعدر
زهی بندکان خداوندکار (محصول بیت) تحسین حاکم اولان خدا
قوللرینه که خدانك حقنی ادا ایدیجی اوله یعنی خدانك قوللغنی ادا ایدیجی
حاکم بنده لرینه تحسین ﴿ حکایت ﴾ ﴿ حکایت کنند از بزرکان دین ❊
حقیقت شناسان عین الیقین ﴾ بزرك بای عرب وزای معجمه ایله وسکون رایله
اولو دیمکدر والف ونون ادات جمعدر دینه اضافت لامیه در حقیقت شناس
وصف ترکیبیدر شناسیدندن والف ونون ادات جمعدر عین الیقینه اضافتی
لامیه در وبزرکان دینه صفت (محصول بیت) عین الیقین حقیقت شناس
اولان دینك اولولرندن حکایت ایدرلر یعنی واصل الی الله اولان اکابردن
حکایت ایدرلر ﴿ که صاحب دلی برپلنکی نشست ❊ همی راند رهوار ومار
بدست ﴾ که حرف بیان بیت اولده حکایتی بیان ایدر صاحب دلدن بونده
مراد ولی الله در یاحرف وحدت پلنك قپلان دیدکلری حیواندر ویاحرف
وحدت نشست نونك کسریله فعل ماضی مفرد غائبدر اغتده اوتردی دیمکدر
اما بونك کبی یرلرده بندی معناسنده مستعملدر لیکن اکثر برحرفیله مستعملدر
بونده برپلنك قرینه سیله ترك اولنمشدر همی ها حرف تأکید ومی ادات حکایت
حال ماضی راند فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر رهوار راهواردن
مخففدر راشکین وبوروکن ویورغه طواره دیرلر واو حرف حال بعض نسخه ده
واوسز واقعدر کنه جملهٔ اسمیه حال واقع اولور مار یلان ویاحرف وحدت
بدست باحرف ظرف (محصول بیت) حکایت اولنان بودر که اهل اللهدن

بریسی قیلنه بندی یعنی بنوب یورغه لیوب سوردی یعنی یورغه لیوب کیدردی
والنده بریلان قامچی ایلمشدی نته که قره‌جه احمدك حاجی بکتاش ایله واقع
اولان حکایه لرنده مشهوردر ﴿ یکی کفتش ای مرد راه خدای ❊ برین ره که
رفتی مرا ره نمای ﴾ یکی یای اصلیه ایله بریسی دیمکدر یعنی بو حالتی کوره نك
بریسی مرد راه خدای اضافتلری لامیه لردر خدا یولنك مردی دیمکدر
یعنی خدادوستی دیمکدر بدین دال همزه دن منقلب اولمشدر اصلنده باین
ایدی که رابط صفت رفتی فعل ماضی مفرد مخاطب کیدردك مرا بکا دیمکدر
نمای نونك ضمیله و فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر نمایدندن نمودندن دینلر
خطا ایتمشلر کوستر دیمکدر مرا مفعول اول صریحی وره ثانیسی و بدین
غیر صریحی (محصول بیت) بو حالی کورن کسه اکا دیدی ای الله یولینك
اری یعنی الله دوستی بو یوله کتدلکو کیدرسین بکا یول کوستر یعنی طریق حقه
دلالت ایله ﴿ چه کردی که درنده رام توشد ❊ نکین سعادت بنام توشد ﴾
درنده دالك وراءنك فتحیله اسم فاعلدر دریدندن یرتجی حیوان معناسنه راده
تشدید ضرورت وزنیچوندر رام مطیع معناسنه در نکین سعادت لامیه در
مجازا نکین نونك و کاف عجمك کسریله یوزك معناسنه در یعنی یوزکك قاشینه
دیرلر (محصول بیت) اول حالی کورن کسه سؤال ایدر که خدا یولنده نه عمل
ایلدك که یرتجی حیوان سنك مطیعك اولدی یعنی بویله حیوان مفترس سکا
مطیع و منقاد اولدی سعادت نکینی سنك ادآیکه اولدی حاصلی خرق عادته
قادر اولمغه سبب نه اولدی زیرا بو مرتبه طور عقلدن بیروندر ﴿ بکفت
ار پلنکم زبون نست و مار ❊ و کر پیل و کرکس شکفتی مدار ﴾ کرکس کاف اول
عربی و مفتوحدر و کاف ثانی عجمی و مفتوح شکفت شینك و کافك ضمه لریله
و کسره لریله عجب معناسنه در اصلی اشکفت در همزه نك و کاف عربك ضمه لریله
و کسره لریله و شینك سکونیله و با حرف تنکیر مدار فعل نهی مفرد مخاطبدر
داریدندن داشتن دن دینلر غلط ایتمش (محصول بیت) پلنك سوار سائله
جواب ویروب دیدی اکر پلنك و ماربنم زبونم ایسه و مطیع و منقادم ایسه
واکر فیلله کرکس یعنی باباقوشی زبونم ایسه تعجب طوتمه یعنی بندن بو حالی
غریب اکله کرکس ده ایکی کاف بیله عجمی دردیین هنوز عجمی در شکفت ردسروزی ردشمی
یاسنی وحدت طوتان وحدت معناسنی بیلمزمش ﴿ تو هم کردن از حکم
داور مپیچ ❊ که کردن نپیچید ز حکم تو هیچ ﴾ کردن کاف عجمك فتحیله

بیون دیمك در عربجه جید دیرلر جیمك کسریله داوردن بونده مراد خدادر
مپیچ فعل نهی مفرد مخاطبدر پیچیدندن بورمق و بوکمك و دوندرمك
معناسنه که حرف تعلیل نپیچید فعل نفی مستقبل مفرد غائبدر بونده دوندرمیه
دیمکدر هیچ یعنی هیچ چیز (محصول بیت) ای سائل سنده بنجلاین بوینکی حکم
خدادن دوندرمه یعنی امرینه مطیع و منقاد اول تاکیم برنسنه حکمکدن بوینی
دوندرمیه هیچ چیز دیمك یرده هیچکس تقدیر ایدن کسله چیزی فرق
ایلمزمش مپیچ فعل امر دیین امرله نهی فرق ایتمزمش ﴿ چو حاکم بفرمان ردسروری ردشمی
داور بود ❊ خداش نکهبان و یاور بود ﴾ با حرف ظرف فرمان داور لامیه در
نکهبان کوزجی و بکجی دیمکدر بعض نسخه ده نکهدار واقعدر وصف
ترکیبیدر داریدندن حافظ و صائن دیمکدر (محصول بیت) چونکه حاکم
مملکت اولان کسه حاکم مطلق اولان اللهك بویرغنده اوله یعنی بویرغن
طوته الله انك کوزجیسی و معینی اولور حاصلی خدا انی هر بلادن امین
طوتار ﴿ محالست چون دوست دارد ترا ❊ که در دست دشمن کذارد ترا ﴾
داردك فاعلی خدادر که حرف بیان محالی بیان ایدر کذارد فعل مضارع
مفرد غائب فاعلی کنه خدادر قویه و ترك ایلیه دیمکدر (محصول بیت)
چونکه خدا سنی دوست طوتار یعنی سور محالدر که سنی دشمن النده قویه که
اول دشمن نفس اماره در یعنی خدا برکیمسنك که یاور و معین اوله انی نفس
اماره یه مغلوب ایتمز بویله اولنجه جمله اشیا انك مطیع و منقادی اولور بکا پلنك
و مار اولدیغی کبی ﴿ ره اینست روی از طریقت متاب ❊ بنه کام و کامی که
خواهی بیاب ﴾ ره مبتدا اینست خبری روی متابك مفعول صریحی و از
طریقت غیر صریحی متاب فعل نهی مفرد مخاطبدر تابیدندن تافتن دن دینلر
خطا ایلمشلر کام کاف عجمله ادم معناسنه در که عرب خطوه دیرلر خانك ضمیله
و کام کاف عربك فتحیله مراد معناسنه در که حرف رابط صفت خواهی فعل
مضارع مفرد مخاطبدر خواهیدندن دیلك و استمك دیمکدر بیاب بای تأکیدله
فعل امر مفرد مخاطبدر یابیدندن یافتن دن دیین خطا ایلمش (محصول بیت)
ره بودر یعنی طریق مستقیم و راه هدایت بودر یوزکی طریق اولیادن
و طریق حقدن دوندرمه پس آدم قو یعنی سعی و کوشش ایله و دیلدکك
مراد و مقصودکی بول حاصلی سوزمله عمل ایدر سك مرادکی بولورسین

معلوم اوله که مذکور اوج بیت جائزدر که پلنك سوارك اوله وجائز درکه حضرت شیخك اوله فتأمل ❊ نصیحت کسی سودمند آیدش ❊ که کفتار سعدی پسند آیدش ❊ کسی دن ادات مفعول محذوفدر تقدیری کسی رادر ضرورت وزن وقرینه قائم اولدیغیچون ترك اولندی نصیحت مبتدا وآید خبری وکسی مفعول اولی وسودمند ثانیسی وشین کسی یه راجعدر که حرف رابط صفت کفتار سوزدیریجی یعنی نظم معناسنه سعدی یه اضافتی لامیه در پسند بای عجمیله مقبول دیمك در کفتار مبتدا وآید خبری وشین کنه کسی یه راجعدر وآیدك مفعول اولی پسند ثانیسی (محصول بیت) نصیحت برکسه یه فائده لی کاورکه یعنی شول کسه منتصح اولور که سعدینك کلمات وکفتاری مقبول ومعززکله یعنی سعدینك پندنی جان قولاغیله اصغا ایده وب د کلاین سوزندن متأثر اولور والافلا ❊ حکایت ❊ شنیدم که دروقت نزع روان ❊ بهرمز چنین کفت نوشروان ❊ وقت نزع روان اضافتلری لامیه لردر نزع نونك فتحی ورانك سکونیله لغتده قوپرمقدر اما بونده روان واسطه سیله جان چکشمك معناسنه در زیرا روان روح انسانه دیرلر باحرف صله هرمز هانك ومیمك ضمه لریله ورانك سکونیله نوشروانك اوغلی در (محصول بیت) حضرت شیخ دیرکه اشتدم که حالت نزعده نوشروان یعنی جان چکشمك وقتنده اوغلنه بویله دیدی یعنی بویله نصیحت ایلدی مقول قول بونك اردنجه حکایت آخرنه دك کلن در ❊ که خاطر نکهدار درویش باش ❊ نه دربند آسایش خویش باش ❊ که حرف رابط مقول وقولدر خاطر نکهدار درویش تقدیری نکهدار خاطر درویش در ضرورت وزنیچون مضافالیهی تقدیم ایدوب خاطر نکهدار دیدی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندن ایدی نکهدار وصف ترکیبیدر داریدندن سابقا بیان اولندیکه نکاه لفظی داشتن وداریدن وبونلرك مشتقاتیله ترکیب اولنسه حفظ وصیانت معناسنه در اما کردن وکشیدن وبونلرك مشتقاتیله ترکیب اولنسه نظر ایتمك وکوزتمك معناسنه در فاحفظ فانه من المهمات درویش اضافت لامیه در بند آسایش خویش لامیه لردر بند قید معناسنه در آسایش الف ممدوده اسم مصدر در آسایدندن آسودندن دینلر سهو ایتمشلر دکلمش یعنی حضور وراحت دیمکدر (محصول بیت) ای هرمز درویشك وفقیرك

مطلب

خاطرنی رعایت ایلیجی اول یعنی رعایایی رعایت ایدوب خاطرنی حفظ ایله که سکا انجوب بددعا ایلمسونلر که فقرانك آهی مؤثر اولور همان کندی آسایش وراحتکده اولمه یعنی کندی ذوقکله مقید اولوب فقرا جانبنی اهمال ایله که عاقبتك محمود اوله ❊ نیاساید اندر دیار توکس ❊ چو آسایش خویش جویی وبس ❊ نیاساید نون حرف نفی ویا همزه دن مبدلدرنته که سابقا بیان اولندی فعل نفی استقبالدر اندر همزه نك فتحیله ادات ظرف در درکبی دیار تو لامیه در دیار دالك کسریله اصلنده جمع داردر اولر دیمکدر اما استعمالده مملکت معناسنه آسایش خویش ده لامیه در جویی فعل مضارع مفرد مخاطبدر جوییدندن جستن دن دینلر خطا ایلدیلر بونده دیلیه سین واستیه سین معناسنه در یعنی اختیار ایلیه سین بس بای عربی و واوله مستعمل اولسه انجق دیمکدر عربیده فقط دیرلر (محصول بیت) ای هرمز سنك دیارکده کیمسه آسایش ایلمز یعنی راحت اولوب فارغ البال ومرفه الحال اولماز چونکه سن کندی آسایشکه طالب اوله سین انجق حاصلی سن کندی حضور وصفانکی اختیار ایدنجه فقط سنکده دیارکده کیمسه حضور وصفا ایلمز سکا بددعالردن سلطنت ومملکتك معمورنه فتور وال طاری اولور جویی یرینه خواهی یازن صحیح نسخه لره مخالف یازمش وبس واوله فقط معناسنه در دیین واوی نفس کلمه دن اعتبار ایلدیکی فاسددر بل که واو عاطفه ایله بومعنایه استعمالی مشروطدر ❊ نیاید بنزدیك دانا پسند ❊ شبان خفته وکرك در کوسفند ❊ باحرف ظرف نزدیك قت دیمکدر که عرب عند دیر شبان شینك ضمیله چوبان دیمك ایکیسیده فارسیدر یعنی لفظان مترادفان در خفته بونده اویومش معناسنه در کرك ایکی کاف عجمیله قورد دیمکدر عربجه آدی چوقدر مشهور آدی ذئب در کوسفند کاف عجمك ضمیله وواو وسینك سکونیله وفانك فتحیله قیون دیمکدر (محصول بیت) دانانك وعاقلك قتنده مقبول کلمز یعنی عاقل ودانا بونی قبول ایلمز که چوبان اویویه قورد قیونده اوله یعنی پادشاه که چوبان حکمنده اوله یاتوب اویویه غافل اوله وظلمه مملکتی خراب ایلیه دانانك قتنده بومقبول دکلدر حاصلی پادشاهلر راعیلردر پس قیون مثابه سنده اولان فقرا ورعایانك احوالندن آکاه اولمق کرکدر که مملکت خراب اولمیه ❊ بروپاس درویش محتاج دار ❊ که شاه از رعیت بود تاجدار ❊ پاس درویش محتاج لامیه وبیانیه لف

ردسروری
ردشمعی

ونشر طريقيله پاس اسمدر حفظ معناسنه پس اضافتی مصدرك مفعولنه در دارفعل امر مفرد مخاطبدر داریدندن كه حرف تعليل تاجدار وصف تركيبيدر (محصول بيت) ای هرمز وار درويش و محتاجك حفظنی طوت يعنی فقير ومحتاجی ظلمدن حفظ ايله كه انلره ظلم ايلمسونلر زيرا پادشاه رعيتدن تاجدار اولور يعنی سلطنت كثرت مال سببيله در مال خود رعيتدن حاصل اولور پس رعيتی ظالملر ه چكنتمك كركدر كه سكا مال وجانله معين وظهير اولالر ﴿ رعيت چو بيخند وسلطان درخت ❊ درخت ای پسر باشد از بيخ سخت ﴾ چو ادات تشبيه در بيخ بای عربك كسريله كوكدر عرب اصل دير ونون ودال ادات جمعدر رعيت مبتدا وچو بيخند خبری تقديری آحاد وافراد رعيتدر كه مبتدا ايله خبر بينده مطابقت حاصل اوله وسلطان مبتدا ودرخت خبری لفظ چو تقديريله درخت كنه مبتدا وباشد خبری وای پسر معترضه از بيخ باشدك مفعول غير صريحی سخت قتی ديمكدر قوتلی معناسنه يعنی اغجك اكر قرتی واكر ضعفی كوكدن اولور (محصول بيت) رعيت كوك وپادشاه اغاج كبيدر ايمدی ای اوغل هرمز اغاج كوكدن قوی اولور يعنی كوك قوی اولورسه درخت قوی اولور واكر ضعيف اولورسه اغاجده ضعيف اولور حاصلی سلاطينك قوتی اموال ايله در واموال رعادن حاصل اولور ﴿ مكن تا توانی دل خلق ريش ❊ وكر ميكنی ميكنی بيخ خويش ﴾ مكن فعل نهی مفرد مخاطبدر كنيدندن كاف عربك ضميله كردندن دكل تا حرف توقيتدر مادام معناسنه توانی فعل مضارع مفرد مخاطب در توانيدندن قدرت معناسنه مادام كه قادر اوله سين ديمكدر دل خلق لاميه ريش بونده ياره معناسنه در ميكنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر كنيدندن كاف عربك ضميله فعل شرطدر ميكنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر كنيدندن كاف عربك فتحيله قرمق وقوپرمق معناسنه مستعملدر بونده تخريب مراددر بيخ خويش لاميه در (محصول بيت) مادام كه قادر اوله سين خلقك كوكلنی مجروح ايلمه يعنی كيمسنك خاطرينی يقمه واكر يقارسك كندی كوكلی وتملكی يقارسين يعنی مملكتكی وسلطنتكی يقارسين حاصلی كند كه زيان ايدرسين ﴿ اكر جادهٔ بايدت مستقيم ❊ ره پارسايان اميدست وبيم ﴾ جاده تخفيف داله ضرورت وزن ايچون طريق واسع ومستقيم همزه حرف

ردسروری شمعی

توسل ويا حرف وحدت همزهٔ وحدت در دينلر خطا ايلديلر بايد فعل مضارع مفرد غائبدر بايدندن كرك اولمق معناسنه بايستن دن دينلر خطا ايلديلر وتا ضمير خطاب در مستقيم صفت جاده در ره پارسايان لاميه در پارسايان جمله عابد معناسنه در والف ونون ادات جمعدر اميد رجا وبيم خوف معناسنه (محصول بيت) ای هرمز اكر سكا بر واسع ومستقيم يول كركسه كه اول عابد وزاهدلرك يولی در ايمدی عابدلرك يولی خوف ورجادر يعنی انلر امن اوزره اولمازلر بل كه خدا دن خوف ايدوب اميد مغفرت ايدرلر پس سنده بو يول ايله كه طريق حقه سالك اوله سن ﴿ طبيعت شود مردرا بخردی ❊ باميد نيكی وبيم بدی ﴾ طبيعت بونده خلقت وعادت معناسنه در بخرد بای عربك كسری وخانك سكونيله ورانك فتحيله عاقل معناسنه در ويا سز خرد خانك كسری ورانك فتحيله عقل معناسنه در ويا حرف مصدر باميد با حرف مصاحبت شوده متعلق در ميده تشديد ضرورت وزن ايچون در نيكه اضافتی لاميه در ويا حرف مصدر بيم بدی اضافتده لاميه در ويا حرف مصدر (محصول بيت) آدمه اوصليلك وعاقللك عادت وخوی اولور كه اندن ايو لمسا زخدادن وخلقدن ايلك اميديله ويرامازلق قورقوسيله يعنی شول كمسه كه دائما خوف ورجا بينده اوله عقل اكا يار اولور زيرا هر كارده خوف ورجا بينده اولور ﴿ كر اين هر دو در پادشه يافتی ❊ در اقليم وملكش پنه يافتی ﴾ اين هر دو يعنی اميد وبيم پادشه پادشاهدن وپنه پناهدن مخففدر زيراهای اصليه نك ما قبلنده حروف علتك بريسی اولسه حذفی جائزدر نته كه سابقا مفصل بيان ايلدك (محصول بيت) مابعدنده اوچ بيتله بيت سابقك تفصيليدر يعنی اكر خوف ورجا بی پادشاهده وحكام مملكتده بولورسك حاصلی بو حال وار ايسه آنك مملكتنده ملجأ ومأوی واقليمنده پناه وامان بولورسن ﴿ كه بخشايش آرد باميدوار ❊ باميد بخشايش كردكار ﴾ كه حرف تعليل بيت سابقه علتدر بخشايش اسم مصدردر بخشايدندن بخشودندن دكل با حرف صله آرده متعلق واميدلرده تشديد ضرورت وزن ايچون در وار بونده ادات نسبتدر تركيبه لی معناسنه با حرف مصاحبت سببيتی متضمن اميد بخشايش مصدرك مفعولنه اضافتی قبيلندندر وكردكار اضافت لاميه در كردكار كاف عربك فتحی وراو دالك سكونيله اسم فعلدر وكار كاف عجمله ادات فاعلدر تركيبده يجی معناسنه

يعنى ايشجى بوله ظلك اصلى بودر ليكن عمل معنالرنده مستعمل در فاحفظ
(محصول بيت) حضرت شيخ بيورركه پادشاه خدادن اميد واركرك
زيرا خدادن بخشايش واحسان اميد يله اميد وار اولانكسه‌لره
بخشايش واحسان ايدر حاصلى كند ينك خدادن اميد
سببيله هر اميدلينك اميدنى حاصل ايليه تاكيم خدا آنك اميدينى حاصل ايده
﴿ كزند كسانش نيايد پسند * كه ترسد كه در ملكش آيد كزند ﴾
كزند كاف عجمك وزانك فتحه‌لريله ضرر وزيان معناسنه در كسانه
اضافت مصدرك مفعولنه در الف ونون ادات جمعدر وضمير سابقده
مذكور پادشاهه راجعدر كه حرف تعليل ترسد تانك وسينك فتحه‌لريله ورانك
سكونيله فعل مضارع مفرد غائبدر ترسيدندن قورقق معناسنه كه
حرف بيان در حرف صله در يا معناسنه وضمير كنه سابق كيدر كزند آيدك
فاعلى در (محصول بيت) مذكور پادشاهه كيمسنك ضرر وزيانى مقبول
كلز يعنى كيمسنك ضرر وزياننه راضى اولمز براقورقر كه مملكت وسلطنته
زيان كلسون ايكى بيت سابق اميد ورجايه نسبتدر وبو بيت خوف وبيمه
نسبتدر فتدبر ﴿ وكر در سرشت وى اين خوى نيست * دران كشور
آسودكى زوى نيست ﴾ سرشت وى لاميه دريای بطنيله سرشت بونده
خلقت وطبيعت معناسنه در اين خوى اشارتدر اميد وبيمه آسوده هاى
رسميله ديكنمش وراحت اولمش معناسنه در اما بونده ياى مصدريه ايله
مصدريت معناسنى افاده ايدر راحتلك ديمكدر زوى بونده وجه وجهت
معناسنه در تقديرى زوى آسوده كى در ضرورت وزنيچون تقديم وتأخير ردشمى
اولمشدر بعض نسخه‌ده روى يرينه بوى واقعدر اميد معناسنه رائحه
معناسنه ديين محله مناسب سويلمش (محصول بيت) اكر پادشاهك خلقتنده
وطبيعتنده اميد وبيم خوبى وطبعى يوق ايسه بلكه خليع العذار اواوب
بى پروا ايسه اول كشورده يعنى اول بى پروا پادشاهك مملكتنده حضور
وصفا اميدى يوقدر حاصلى انده قرار وثباتله اميد امن وراحت يوقدر
﴿ اكر پاى بندى رضا پيش كير * وكر يك سوارى سر خويش كير ﴾
پاى بند آيق باغى ديمكدر تركيبده پاى وند ديرلر آتلرك آيق باغينه زيرا بايله
واوك بينده تبادل وتواخى واردر نته كه مكرر بيان اولنمشدر ويا ضمير
خطابدر رضا كيرك مفعول اولى وپيش ثانيسى وكير كاف عجمك كسريله
فعل امر مفرد مخاطبدر كيربدندن يك سوار وصف تركيبى يالكز آتلى

معناسنه ويا ضمير خطابدر سر خويش لاميه دريای بطنيله سر بونده
باش معناسنه در (محصول بيت) اكر پاى بند ايسك خطاب عام طريقيله
يعنى اكر اهل وعيال صاحبى وملك ومال اهلى ايسك رضايى اوككه طوت
يعنى پادشاه وحكامدن كلن خور وجفايه رضا ويروب ظلم وتعديه تحمل
ايله واكر يالكز آتلى ايسك يعنى اول كشورده هيچ برنسنه‌يه تعلق وتقيدك
يوق ايسه كندى باشك طوت يعنى باشك قيدنى كور حاصلى حضور
وصفا ايده‌جك مملكته وار ياى خطابى ايكى يرد بيله پادشاهه صرف
ايدن قابل خطاب دكل ايمش فتأمل ﴿ فراخى دران مرز وكشور مخواه * ردسرورى
كه دلتنك بينى رعيت زشاه ﴾ فراخ فانك فتحى وكسريله كك ديمكدر
واسع معناسنه ويا حرف مصدر مرزميمك فتحى ورانك سكونيله حضور
وصفا معناسنه در مخواه فعل نهى مفرد مخاطب استمك وديلمك معناسنه
واو حرف رسميدر وخاروم ضمه ايله اوقنور كه حرف رابط صفت دلتنك
وصف تركيبيدر كوكل طارلغنه ديرلر يعنى كوكلى طارلمش كيمسه (محصول
بيت) اول سرحدده واول مملكتده وسعت قلب وصفاى خاطر استمه
يعنى حضور وذوق اميدن ايله كه رعيت شاهدن دلتنك اوله حاصلى اول
مملكتده كه رعايا وفقرا پادشاهندن مجروح خاطر اوله انده سن عيش وصفا
طلب ايله زيرا حضور عدالت اولان يرده اولور ظلم اولان يرده اولمز
﴿ ز مستكبران دلاور مترس * ازان كو نترسد ز داور بترس ﴾ مستكبر اسم
فاعلدر استفعال بابندن بيوكلنجى واواونجى ديمكدر والف ونون
ادات جمعدر اضافت بيانيه دريای بطنيله مترس فعل نهى مفرد مخاطب
قورقمه ديمكدر داوردن بونده مراد خدادر بترس فعل امر مفرد مخاطب
قورق ديمكدر (محصول بيت) بهادر اواونجى كيمسه‌دن قورقمه يعنى
اندن سكا ضرر كلز بلكه اول كيمسه‌دن كه خدادن قورقميه قورق حاصلى
بهادرلغينه مغرور اولاندن قورقمه اما خدادن قورقميانادن قورق بعض
نسخه‌ده مصراع اولده مترس يرينه بترس واقعدر پس قافيه مردف اولور
يعنى مغرور ومتكبر اولان بهادرلردن امين اولمه خوف ايله زيرا غرور وتكبر
عدم خوفدن نشأت ايدر يعنى خدادن قورقمقدن كلور پس خدادن قورقميانادن امين اولمه زيرا فساددن خالى اولمز ﴿ دكر كشور آباد بيند بخواب *
كه دارد دل اهل كشور خراب ﴾ دكر بونده داخى ديمكدر كيرو دينه

ردسروری وشمعی

کیرودن سو باش د کر یز بنه دك و که یر بنه چو بازن صحیح نه مخلره مخالف
بازدوغندن غیری برمعنای محصلیده یوقدر فتأمل آبادالف ممدوده معمور
دیمکدر خواب بونده دوشدر رو یا معناسنه که اصلنده انکس که در که بیندك
ودارك فاعلیدر پس حذف وایصالدن صکره حرفیندن اسمیته منقلب
ومبدل اولدی و بو اسـلوب بودلده چوق کاور فتدبر دل اهل کشـور
لامیه لردر ودارد‌ك مفعول اولی وخراب مفعول ثانیسی (محصول بیت)
داخی کشورنی دوشنده معمور کورر اول حاکم که کشور اهلنك کوکلنی خراب
طوتار یعنی مملکت خلقنی رنجیده خاطر ایلین پادشـاه مملکتنی خراب کورر
معمور کورمز زیرا خلق جور جفا وتعد یسنده غیری اقلیمه فرار ایدوب نقل
ایدر ❊ خرابی وبدنامی آیدز جور ❊ رسد پیش بین این سخن را بغور ❊ خرابی
و بدنامی یاری حرف مصدردر یعنی مملکت خرابلغی وسلاطینك بدناملغی
رسد رانك وسینك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر ایریشـور دیمکدر
پیش بین وصف ترکیبیدر بیندندن ایلری یـسـین کوریجی یعنی صوکین
کوزه دیجی حاصلی اهل عقل و بصیرت دیمکدر این سخن را بونك کبی
یرده را اضافت معناسنی افاده ایدر بو سوزك دیمکدر با حرف صله غور غینك
فتحیله غایت و نهایت معناسنه درعر بیدر (محصول بیت) کشورك خرابلغی
وحکامك بدناملغی جور و ظلمدن کاور بوسوزك نهایتنه وحقیقتنه ایلروسن
کوروب صوکین فکر ایدن عاقل ودانا ایریشور یعنی خرابلق و بدناملغی جور
وجفادن حاصل اولدیغن بیلور واکلر ❊ رعیت نشاید بیداد کشت ❊ که مر
سـلطنت را پناهند و پشت ❊ رعیت کشتك مقدم مفعول صریحیدر
و به بیداد غیرصریحی بیداد ظلم معناسنه در زیرا داد عدل معناسنه درو بی
حرف سلب پس عدلی سلب ایدنجه ظلم لازم کاور کشت بونده صیغهٔ ماضی
مصدر معنـاسنه در که حرف تعلیل مر میمك فتحیله ادات تأکیددر که رانك

ردسروری وشمعی

معناسنی تأکید وتقریر ایدر پس لام جاره معناسنه دردیین وتحسین لفظ ایچون
کلمشـدر دیین مذکور تأکیدن بیخبر ایمش پناه بای عجمك فتحیله ملجأ
ومأوی یعنی صغینجق یر پشت ارقه دیمکدر مر ادمعین وظهیردر (محصول
بیت) رعیتی ظلم وجفـایله اولدرمك لایق دکلدر یعنی رعیته رعایت
لازمدر زیرا انلر سـلطنت ومملکت ملجأ و مأواسی ومعـین وظهیریدر
حاصلی قوت سلطنت رعایا ایله در رعیته ضعف کلنجه ضعف سلطنت لازم
کاور ❊ مراعات دهقان کن از بهر خویش ❊ که مزدور خوش دل کند

کار پیش ❊ مراعات مصدردر مفاعله بابندن یعنی مصدر اولی ورعایت
رانك کسریله ثانیسی دهقانه اضافت مصدرك مفعولنه در بهر خویش
لامیه در بهر ادات تعلیلدر که حرف تعلیـل مز دور میمك ودالك ضمه لریله
و رانك سـکونیله کراجی دیمکدر زیرا مزد میمك ضمـیله کرایه دیرلر که
عربجه اجرت دیرلر نـه که کنج خزینـه یه وکنجور خزینـه داره دیرلر
خوشدل اضـافت بیانیه در خوشـدل وصف ترکیبیدر خوش کوکللی
وصفا خاطرلی دیمکدر کندك فاعلی تحتنده مزدوره راجع ضمیر ومفعول
اولی کار و ثانیسی پیش در (محصـول بیت) کویلی یه واکنجی یه رعایت
کندکدن اوتری ایله یعنی کندوکه محصول لازم ایسـه اکنجی طائفه سنه
رعایت ایله زیرا خوش کوکللی وصفای خاطر صاحبی اولان کراجی ایشی
زیاده ایشلر مکسور خاطر اولان دن مزدوری ایرغاد معناسنه تخصیص
ایدنلر بلا مخصص ایشلرلردر ❊ مروت نباشد بدی با کسی ❊ کزو نیکوبی

ردسروری
ردشمعی

دیده باشـد بسی ❊ بدی یا حرف مصـدردر (محصول بیت) مروت
وانسانیت دکلدر که بر کیمسه یه یرامزلق ایلمك که اندن چوق ایلك کورمش
اوله سین یعنی لطف واحسانن وفائده سین کوردکك کسیه وجور جفـا ایلمك
مرد ملك وآدمیلك دکلدر ❊ حکایت ❊ ❊ شنیدم که خسرو بشیرویه کفت
❊ دران دم که چشمش زدیدن بخفت ❊ شیرویه شینك کسری ورانك
ضمی ویانك فتحی وهـای رسمـیله خسروك وخسرو هرمزك وهرمز
نوشروانك اوغلیدر چشمش ضمیر خسروه راجعدر دیدن مصـدر کورمك
معناسنه بخفت او یودی یعنی کورمه دن قالدی حاصلی اولمك مقرر اولدی
(محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که اشیتدم خسرو اوغلی شرویه یه دیدی
یعنی نصح و پند و یردی اولدمده که کوزی کورمدن ایودی یعنی ایکی
کوزی کور اولدی زیرا شـیرویه خسروك ایکی کوزینه مـیل چکدی
سلطنت سوداسیله خسرو بویله ایده جکین بیلوردی پس شربتخانه سنه
کیروب بر قوازی مقوی معجونیله طولدروب وافر زهر خلط ایلدی وقواز
اوزرینه یازدی که زیاده مقوی بوندن بردرهم یین بوقدر کره جماع ایدر
پس شـیرویه شربتخانه یه کیروب مذکور معجونه طمـع ایدوب اول
معجوندن ییوب هـلاك اولدی پس زدیدن بخفت بیوردیکی جائزدر
که موتدن عبارت اوله وجائزدر کـه مذکور کورلکدن ❊ بر آن باش

تاهرچه نیت کنی ❋ نظر در صلاح رعیت کنی ❋ برآن باش تقدیری
برآن کاردر وبرآن حال باشدر تاحرف تنبیه معلوم اوله که بو بیتده نوعا
تعقید واردر تقدیر کلام هرچه نیت کنی برآن باش تانظردر صلاح رعیت
کنی صلاح رعیت مصدرك فاعلنه اضافتیدر (محصول بیت) ای شیرویه
هرنه نیت ایلرسك وهرنه اشلرسك اول حال واول کار اوزره اول
تاصلاح رعیته نظر ایلیه سین یعنی جمیع مصالحکدن اهم وضروری
رعیت احوالنه نظر ایلمکدر حاصلی انلری عدالت وانصافله طوتمقدر
زیرا سلطنتك قوتی وقدرتی رعیتدندر بیتك تعقیدینی اکلیوب معناسنی
هرنکه نیت ایدرسك انك اوزرینه اول یعنی هرنکه مرادکدر انی اشله
اصلاسنی اندن منع ایلرم امارعیتك رعایتنه وصلاحنه نظر ایلیه سین
دیین نه تعقیدی اکلمش ونه بیتك فحواسنی معلوم اوله که خسروك مقول قولی
مذکور بیت وبوندنصکره مذکور ابیاتدر ❋ الاتانپیچی سرازعدل
ورای ❋ که مردم زدستت نپیچند پای ❋ الاحرف تنبیه وتاحرف تحذیر
نپیچی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب دوندرمیه سین وچویرمیه سین
دیمکدر رای بونده تدبیر معناسنه درکه حرف تعلیل نپیچند فعل نفی مستقبل
جمع غائب دوندرمیه لر دیمکدر (محصول بیت) ای شیرویه آگاه اول صقین
باشکی عدالت وتدبیردن چویرمیه سین که مردم الکدن پای اطاعتی
چویرمیه لر یعنی عدل ورای ترك ایلمیه سین زیرا ایلرسك خلق سنك الکدن
ایاقلرین چویررلر حاصلی سنك جورکدن غیری دیاره کیدرلر پس امور
سلطنتکه نقصان کلور ❋ گریزد رعیت زبیدادگر ❋ کند نام زشتش
بگیتی سمر ❋ بیدادگر ظالم دیمکدر زیرا گرادات فاعلدر جی معناسنه
جفاکار وستمکر کبی کندك فاعلی تحتنده رعیته راجع ضمیردر نام زشت
بیانیه وشین ضمیر بیداد گره راجعدر گیتی کاف عجمك کسریله جهان
معناسنه در سمر اصلنده کیجه ایرتلکده مصاحبته وقصه یه دیرلر
اما بونده مطلق حکایت مراددر (محصول بیت) رعیت ظالمدن
قچار یعنی کشورندن طاغلان چرکین آدنی حکایت ایدرلر یعنی غیری
مملکته فرار ایدوب انی چرکین آدایله دستان ایدرلر حاصلی واردقلری
یرده جور وظلمنی افشا ایدرلر ❋ بسی برنیامد که بنیاد خود ❋ بکند آن که
بنهاد بنیاد بد ❋ بسی تقدیری زمان بسیدر برحرف تأکید نیامد فعل

ژدشعی

ماضی مفرد غائب کلدی یعنی کچمدی که حرف بیان بنیاد خود لامیه درخود
خاده روم ضمه ایله وواو رسمیله کندی معناسنه دربکند باحرف تأکید کند کاف
عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائبدر کندندن قزمق وقوپرمق معناسنه بونده
تخریب مراددر یعنی یقمق وخراب ایلمك آن که آنکس که درحذف وایصال
طریقیله که حرفیندن اسمیته منقلب اولدی بنهاد باحرف تأکید نهادنونك فتحی
وکسریله فعل ماضی مفرد غائبدر قودی معناسنه امابونده نون ضرورت
وزنیچون ساکن اوقنور بنیاد بد بیانیه در بنیاد خود بکندك مقدم مفعولیدر
وبنیاد بد بنهادك مفعولیدر وایکی فعلك فاعلی مذکور آنکه در فتأمل
(محصول بیت) چوق زمان کچمدی که کندی مملکتی وسلطنتی بنیادین
یقدی اول پادشاه که براماز بنیاد یعنی رسم قانون بدی قودی بعض نسخه ده
نیامد برینه نیاید واقعدر مضارع شکلی پس بوتقدیرجه فعل ماضیلره
استقبال معناسی ویریلر یعنی چوق زمان کلمز یعنی کچمزکه کندی مملکتی
بنیادنی خراب ایدراول شه که برامازرسم وقانون قور حاصلی تیز زمان
سلطنتنه زوال کلور دیمکدر ❋ خرابی کند مرد شمشیرزن ❋ نه چندان که
دوددل پیره زن ❋ خرابی یاحرف مصدر شمشیرزن وصف ترکیبیدر زنیدندن
زدندن دکل شین ده کسر وفتح جائزدر قلیجه دیرلر مردك اضافتی بیانیه در
بعض نسخه ده مرد برینه خصم واقعدر دوددل پیره زن لامیه لردر پیره
زن قوجه قریه دیرلر عجوزه معناسنه پیرمرد قوجه ارکشی یه دیرلر (محصول
بیت) مرد شمشیرزن یعنی قلیجاری بهادر خرابلق ایلر حاصلی بهادر
قلیجاری دیلدوکی یری خراب ایدر اما قوجه قرینك کوکلی توتونی
دکلی دکل یعنی پیره زنك آتش آهی زیاده خرابلق ایلر بعض نسخه ده پیره
زن یرینه طفل وزن واقعدر ❋ چراغی که بیوه زنی برفروخت ❋ بسی
دیده باشی که شهری بسوخت ❋ چراغ جیم عجمك کسری وفتحیله
شمعك فتیله سنده یانان آتشه دیرلر ویاحرف وحدت که حرف رابط صفت
بیوه زن طول عورت ویاحرف وحدت برفروخت برله مؤکد فعل ماضی مفرد
غائبدر افروختندن مخففدر لازم ومتعدی کلور بونده متعدیدر یالکاندردی
یعنی شعله اندردی دیمکدر دیده باشی کورمش اوله سین دیمکدر یعنی کورمش
سن که حرف بیان شهری یاحرف وحدت یاحرف تأکید در وسوخت
فعل ماضی مفرد غائب در لازم ایله متعدی بیننده مشترکدر بونده متعدی در

(محصول بيت) برچراغی كه طول عورت يالكاندردی يعنی برآه آتشنی كه اول چكدی و پيدا ايلدی چوق كورمشسين خطاب عام طريقيله كه اول چراغ برشهری ياقدی و ياندردی حاصلی انك آه سوزانی شهری دكل بلكه مملكتی خراب ايدر مراد بودر كه قريلرك وطول عورتلرك آهندن صقين
❊ ازان بهره وردر آفاق كيست ❊ كه در ملك رانی بانصاف زيست ❊
ازان تقديری ازان كس در بهره بای عربك فتحی وهانك سكونيله نصيب وحصه معناسنه در وروا وك فتحيله ادات نسبت در لی معناسنه وترادات تفضيلدر آفاق افقك جمعی در الف وفانك ضمه لريله كوكك كارينه ديرلر امابونك كبی يرلرده اطراف عالم بل كه نفس عالم مراددر ذكر جزء واراده كل طريقيله كيست اصلنده كه است در تركيب سببيله هاى رسمی والف مجتلبه حذف اولنوب كه نك كسره سندن برياى ساكنه متولد اولوب كيست اولدی كيمكدر ديمكدر كه حرف بيان ملك ران ميمك ضميله وصف تركيبيدر رانيدندن راندندن دين خطا ايلش ملك رونده سلطنت معناسنه در يعنی سلطنت سوريجی وباحرف مصدر باحرف مصاحبت انصاف افعال بابندن مصدردر عدالت معناسنه زيست زانك كسريله فعل ماضی مفرد غائبدر زيستن ديرلدی ديمكدر (محصول بيت) اول كيمسه دن نصيبلی رك وسعادتلی رك كيمدر عالمده كه سلطنت وپادشاهلق سوريجيلكده عدل وانصافله ديرلدی وكچندی يعنی سعادتلی اول كيمسه در كه سلطنتده عدل وانصافله مملكت سوردی
❊ چو نوبت رسد زين جهان غربتش ❊ ترحم فرستند برتربتش ❊ چو حرف تعليل رسد رانك وسينك فتحه لريله فعل مضارع مفرد غائبدر رسيدندن ايرشمك معناسنه غربت غينك ضمی ورانك سكونيله مصدردر غيری مملكته كتمكه ديرلر اول مملكتده غربت اطلاق ايدرلر شين ضمير بيت سابقده آنك مشار اليهی اولان مقدر كسه راجعدر بو مصراع تقديم وتأخيره محولدر تقديری چوزين جهان نوبت غربتش رسد در ترحم تفعل بابندن مصدردر بونده رحمت معناسنه فرستند فعل مضارع جمع غائبدر فرستيدندن كوندرمك ديمكدر بر حرف صله تربتدن مراد قبردر وشين ضمير سابق كبيدر (محصول بيت) عدل وانصافله سلطنت سورن

كسنك بوجهانده نوبت غربت چونكيم ايريشه يعنی دار آخرته چونكيم انتقال ايليه آنك تربه سنه ترحم كونده ريرلر يعنی خدا رحمت ايلسون ديو عادل حاكمه دعا ايدرلر ❊ بدونيك مردم چو می بكذرند ❊ همان به كه نامت بنيكی برند ❊ نيك مرد لاميه وبده معطوف می بونده حرف تأكيددر وباحرف استمرار كذرند كاف عجمك ضمی وذال معجمه نك ورانك فتحه لريله فعل مضارع جمع غائب كچرلر ديمكدر يعنی فوت اولورلار كه حرف بيان نامت تاضمير خطابدر باحرف مصاحبت نيكی يای مصدرله ايلك ديمكدر برند تانك ورانك فتحه لريله فعل مضارع جمع غائب بريدندن بردندن دكل ايلده لر ديمكدر (محصول بيت) خلق عالمك ايوسی وياوزی چونكه فوت اوليسردر يعنی دنياده بركيمسه ابدی قاليوب اوليسردر پس اول يكدر كه ادوكی ايلك ايله اكار حاصلی خيرايله ياد ايده لر ❊ خدا ترس را بر رعيت كمار ❊ كه معمار ملكست وپرهيزكار ❊ خداترس وصف تركيبيدر ترسيدندن خدادن قورقيجی ديمكدر ورا ادات مفعولدر كمار كاف عجمك ضميله فعل امر دنرد مخاطبدر كماريدندن بركيمسه يه برمصلحت اوزرينه نصب ايلك يعنی حواله ايلك كه حرف تعليل معمار ملك صفت مشبهه نك مفعولنه اضافتيدر زيرا معمار ميمك كسريله صفت مشبهه در مبالغيله عمارت ايديجی يعنی معمور ايديجی پرهيزكار مؤخر مبتدا ومعمار ملك مقدم خبر (محصول بيت) رعيت اوزرينه خدادن خوف وخشيت ايدن كيمسه نصب ايله يعنی بكی وباشانی وصوباشی عادل وپرهيزكار ايسه رعيت اوزرينه حواله ايله ظالمری ايله زيرا عادل وداد كرحاكم معمار ملكدر كه خدا خوفندن مملكتی معمور ايدوب شنلدر ❊ بداندبش تست آن وخونخوار خلق ❊ كه نفعی توجويدر آزار خلق ❊ بدانديش وصف تركيبيدر انديشيدندن يرامز فكرلی يعنی عدو ديمكدر تسته اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر آن اشارتدر مصراع ثانينك مضمونته بدانديش مقدم خبر وآن مؤخر مبتدا واو حرف عطف خوان خواز وصف تركيبيدر خواريدندن قان ايچيجی ديمكدر خلقه اضافتی سابق كبيدر كه جائزدر كه اسم اوله آنكس كه تقديرنده وجائزدر كه رابط صفت اوله نفع تومصدرك مفعولنه اضافتی قبيلندندر جويد جيم عربك ضميله فعل مضارع مفرد غائبدر جوييدندن

جستندن دكل ايستر وديلر ديمكدر درحرف ظرف فدر آزارخلق مصدرك
مفعو لنه اضافتی در فتدبر (محصول بيت) ای هرمز سنك دشمنكدر
وخلقك قاتن ايچيجيدر يعني خلقی ظلمله هلاك ايديجيدر اولحا ككه سنك
فائده كی خلقی انجتمده يعنی سكا نفعی حاصل قلما غيچون خلقه ظلم
وتعدي ايدن كيمسه سكاعدودر زيرا مملكتك خراب اولوب فناسنه
سبب اولور ﴿ رياست بدست كسانی خطاست ❊ كه ازدستشان دستها
برخداست ﴾ رياست رانك كسريله رئيسلك وسرورلك يعنی منصب
وجاه باحرف ظرف دست كسان لاميه ويا حرف وحدت نوعيه رياست
مبتدا وخطاست خبري كه حرف رابط صفت دستشان اضافتی لاميه درمعلوم
اوله كه فارسيده ضمائرك ماقبلی مفتوحدر الاضرورت وزنيچون كا — مطلب
ساكن اولور پس دستك تاسنی كسريله قيدايلين مذكور تقريردن بيخبر — ردشمعی
ايمش بوده معلوم اوله كه ضمائره اضافت هر يرده اضافت لاميه در — مطلب
فاحفظ والف و نون ادات جمعدر يعنی ضمير غائبك جمعيدر زيرا ضمائر
مطلقا الف ونون ايله جمع اولور مثلا دستشان ودستتان ديرلر فاحفظ
دستها دستك جمعيدر زيرا ذی روحك غيريسی هاايله جمع اولور كاها
ولالهاكبي برحرف صله در يا معناسنه خدايه ديمكدر (محصول بيت)
رياست يعني منصب وجاه شول كمسنك النده اولمق خطادر كه انلرك جور
وجفاسي الندن خلقك اللری خدايه در حاصلی رياستی انجلين كيمسه لره
ويرمك كركدر كه خلق انلره بدعا اللرينی خدايه قالدورهلر يعنی بدعا ايدهلر
﴿ نكوكار پرور نبيندبدی ❊ چو بدپروری خصم جان خودی ﴾ كار
كاف عجميله ادات فاعلدر جی معناسنه ايلكيجی ديمكدر كاف عربيله
ايش معناسنه دكلدر زيرا بو معنايه كاروصف تركيبی اولماز اما كار كه
كشت يعني اكين معناسنه اوله كاريدندن وصف تركيبی اولور اما بونك كبي
يرلرده اولماز زيرا معنا ال ويرمز پس نكوكاره ايو ايشلو دينلر خطا
ايلديلر امانكوكار پرورله وصف تركيبيدر فتدبر نبيند فعل نفی مستقبل مفرد غائبدر — ردسروری شمعی
مفرد غائبدر بينيدندن ديدندن دكل كورمز ديمكدر بدی ياحرف مصدريدر
يرامزلق ديمكدر چوحرف تعليل بدپروری جائزدر كه پرور وصف
تركيبي اوله وياضمير خطاب وجائزدر كه پروری فعل مضارع مفرد مخاطب
اوله وبد مقدم مفعولی پس فعليته قصر ايدنلر تقصير ايلمشلر فتأمل خصم — ردسروری وشمعی

جان خودی لاميه لردر (محصول بيت) ايلكيجی بسليجی يعنی عادل وپرهيزكار
بسليجی كمسه هركز يرامز كورمز حاصلی ايی كيمسلره رعايت ايدوب
صقلين هيچ يرامز كورمز زيرا يرامزلق ايلمزكه انك ايچون يرامزلق
كوره سين اماچون بدپروسين و بدی رعايت ايدرسين كندی جانكه
خصم سين زيرا انك بدلكی سكاعائد وراجعدر حاصلی ايلردن بدلك
كلمز ﴿ مكافات موذی بمالش مكن ❊ كه بيخش برآورد بايد زبن ﴾
مكافات مفاعله بابندن مصدردر جزا وعوض معناسنه موذی يه اضافت
مصدرك مفعولنه در موذی اسم فاعلدر افعال بابندن اذا وجفا ايديجی
ديمكدر باحرف سبب ويا حرف مصاحبت مالش شين ضمير غائب اولنجه
لام مفتوح اولور اما اسم مصدر اولنجه شين مكسور اوقنور ولكل وجهة
كه حرف تعليل و ياحرف رابط صفت بيخ كوكدر عربجه اصل ديرلر
شين ضمير موذيه راجعدر برآورده مستعمل اولسه چقارمق وحاصل
اولمق معناسنه در برآورد بونده فعل ماضی صيغه سنده مصدردر زيرا
فعل مضارعه مقارندر كه بايد فعليدر كرك ديمكدر بن بانك ضميله ديب
وكوك معناسنه در (محصول بيت) موذی يه مكافات وجزانی مال ايله ايلمه
يعني مالين المغيله اكا مصادره ايله ويا حبس وضرب وتأديبله كه مال اشدن
مراد اولدر انكله اكا جزا ايله زيرا انك اصلنی وكوكنی دبندن چقارمق
كركدر يعني هلاك ايدوب انی فنايه ويرمك كرك كه حرف رابط صفت
اولنجه معنا شول موذی كه انی هلاك ايلمك كرك يعنی قتله مستحق ايسه
اسركه قتل ايله ديمكدر زيرا هرموذی قتله مستحق اولمز ﴿ مكن صبر
برعامل ظلم دوست ❊ كه ازفربهی بايدش كند پوست ﴾ برحرف صله در
يا معناسنه عامل ظلم دوست بيانيه در ظلم دوست وصف تركيبی ظلم سويجی
معناسنه حاصلی ظالم ديمكدر كه حرف تعليل و ياحرف رابط صفت
فربه فانك ورانك سكونيله وبانك كسر وهای اصليه ايله سمز ديمكدر
مطلب — كه عربجه سمين ديرلر وياحرف مصدر سمزلك ديمكدر بايدش ضمير عامله
راجعدر كند بونده مصدر معناسنه دو زيرا قاعده مطرده در كه فعل
ماضی مضارعه مقارن اولسه مصدر معناسنه در فاحفظ پس كند
ردشمعی — مصدردر كنيدندن ديين قاعده يه مخالف سويلش پوست دری ديمكدر
كندك مفعول صريحی وازفربهی غير صريحی در (محصول بيت) ای

هرمز ظلم سو یجی عادل وملتزمه صبرایله یعنی ایلدیکی ظلمه صبرایدوب
اکا رخصت و یرمه زیراسمز لکندن در یسنی قو پارمق کرك یعنی ظالمه
الدوکی مال ایله کندینی سمز دوب قتله مستحق اولمشدر ایمدی انی
اسرکیوب قتل ایتمك کرك ﴿ سمر کرك باید هم اول برید ❊ نه چون
کوسفندان مردم درید ﴾ بریدبانك ضمیله ورانك کسریله فعل ماضیدر
بریدن کسمك معناسنه بونده مصدر معناسنه در زیرامضارعه
مقارندر کوسفندان مردم لامیه در کوسفندانی مضاف ایلین غریب ردسروری
معنا تصویر ایلمش درید فعل ماضی مفرد غائبدر یرتدی دیمکدر (محصول
بیت) قورد ك باشنی اول کسمك کرك یعنی خلقك قیونلرینی یرتوب
اکل ایلمزدن اول نه که خلقك قیونلرین یرتدقد نصکره یعنی خلقه زیان
ایلمزدن اول اول ظالمك باشین کسمك کرك نه که خلقك مالین الوب ظلم
ایلدنصکره زیرانده چوق فائده یوقدر ﴿ حکایت ﴾ ﴿ چه خوش کفت
بازارکانی اسیر ❊ چو کردش کرفتند دزدان بتیر ﴾ بازارکان اصلنده بازاره
ایدی های رسمیله پس ادات جمع ادخال ایدیجك های رسمی کاف عجمه
تبدیل اولوب بازارکان اولدی رانك فتحیله ایمدی رانك سکونیله اوقیان
بو لفظك اصلنی بلمش صکره بو لفظی کثرت استعمال ایله مفرده اطلاق ردشمعی
ایلدیلر وتکرار جمع ایدوب بازارکان دیدیلر پس بونده بازارکاندن مفرد
مراددر یاحرف وحدت بعض نسخه لرده اسیره اضافتله واقع اولمش
بیانیه طریقیله اسیر فعیل بمعنی مفعولدر مصدری اسر و اسار کلور
اسر یأسردن بغلمق معناسنه اما اساره بغلغه دیرلر که عرب اسار تعبیه
قیلشنه در بونده اسیردن مراد اخیذه در یعنی مأخوذ مربوط چو ادات
تعلیل کردن کاف عجمك کسری ورانك سکونیله چوره واطراف
معناسنه در و شین ضمیر اسیره راجعدر دزدان لغتده اوغریلر دیمکدر
اما بونده یول اوران حرامیلر مراد در والف ونون ادات جمعدر بتیر
با حرف مصاحبت تیر اوق دیمکدر دزدان کرفتندك فاعلی وکرد مفعول
صریحی وبتیر غیر صریحی (محصول بیت) حرامیلر النده اسیر اولان
بازارکان نه خوش دیدی یعنی ایو سوز سویلدی چون که یعنی شول وقت که
حرامیلر چوره سینی اوقله طوتدیلر یعنی هرجانبدن اکا اوق سپدیلر مقول
قول بوندنصکره کلن بیتدر ﴿ چو مردانکی آید ازره زنان ❊ چه مردان

لشکر چه خیل زنان ﴾ چو حرف تعلیلدر مردانه وشاهانه ودرویشانه
وغیریلرده اهل فرس اختلاف ایلدیلر کیمی دیدی که الف ونون وهای مطلب
رسمی مجموعی نسبت وتخصیص معناسنی افاده ایدر یعنی مرده شاهه
ودرویشه منسوب ومخصوص دیمکدر وکمی دیدی که الف ونون ادات
جمعدر وهای رسمی یالکز نسبت ولیاقت معناسنی افاده ایدر یعنی مردلره
وشاهلره ودرویشلره لایق ومناسب دیمکدر ولکل وجهة فاحفظ
کاف عجمی های رسمیدن بدل اولمشدر ویاحرف مصدر ارلك دیمکدر
رهزن رانك وزانك سکونیله وصف ترکیبیدر زنیدندن زدندن دکل یول
اوریجی دیمکدر کسیجی وحرامی معناسنه والف ونون ادات جمعدر
چه بونك کبی یرلرده تسویه معناسنی افاده ایدر مردان لشکر لامیه
وبیانیه اولمغه قابلدر فتأمل خیل زنانده بویله در خیل فارسیده بلوك
معناسنه در زنان زنك جمعیدر عورتلر دیمکدر (محصول بیت) بازارکان
اسیردر که چون که یول کسیجیلردن وحرامیلردن ارلك وغلبه کلور یعنی
بریرده که بونلر خلقه غالب اولالر انده اولان عسکر ارلری عورتلر
جماعتیله برابردر زیرا عسکر بونك کبی موذیلری وطاغیلر وباغیلری
دفع ایچوندر پس دفعنه قادر اولمیجق زنان ایله برابردر بو سلاطینه
نصیحتدر که بونك کبیلردن کشورنی پاك ایلیه فتدبر مصراع ثانینك
معناسی یعنی مقصود از مردان لشکر این بود که زهر ناتوادفع کنند تا ایشان
مردانکی نکنندی دین کیمسه نك دماغینه هرکز فارسی لذتی وارمشدر ردسروری
زیرا کنندی ونکنندی دیدیکی فاسددر زیرا که یای حکایه ماضی یه
مخصوصدر فعل مضارعه داخل اولماز فاحفظ ﴿ شهنشه که بازارکان
رابخست ❊ درخیر برشهر ولشکر ببست ﴾ شهنشه شاهنشاهدن مخفف
درکه پادشاه معناسنه در که حرف رابط صفت را ادات مفعول با حرف
تأکید خست خانك فتحی وسینك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر
خستندن که صوقمق معناسنه در یعنی زهرلی حیوانات صوقمق یلان
وعقرب واری کبی معنای لازمیسی جراحتدر درخیر بیانیه شهردن مراد
اهل شهردر ذکر محل واراده حال قبیلندندر (محصول بیت) پادشاه که
تجاری انجیده یعنی مالرینه طمع ایدوب ظلمله رنجیده خاطر ایلیه پس
خیر قپوسن شهرلویه وعسکره بغلدی حاصلی مملکتنده تجار یوریمجك

لوازم خلق منقطع اولوب مضطر اولورلر ومالده و خزینه ده ضعف اوزره
اولوب لشکره وظائف و یرلمکدن قالور پس تجاره رعیت کرکدر که
اشیدوب هر یردن مملکته عزم ایدهلر ﴿ کی آنجا دکر هوشمندان روند ❊
چو آوازهٔ رسم بد بشنوند ﴾ کی کاف عربک فتحی و یای اصلیه ایله چان
دیمکدر که عرب ایان دیر آنجا همزهنك فتحی ونونك سکونیله انده دیمکدر
ظروف مکانده مستعملدر زیرا آن اسم اشارتدر وجایز دیمکدر پس
اول یر دیمك اولور دکر بونده داخی دیمکدر هوش هانك ضمیله اوص
معناسنهدر یعنی عقل ومند میمك فتحی ونونك سکونیله ادات نسبت
لی معناسنه اوصلی دیمکدر معلوم اوله که مندك ماقبلی دائما ساکن اولور
الف ونون ادات جمعدر آوازه چاو معناسنهدر یعنی برنسنه چاو لنوب
مشهور اولمق رسمه اضافتی لامیهدر ورسمك بده بیانیهدر رسمدن مراد
عادت وقانوندر با حرف تأکید شنوند شینك کسری ونون وواوك
فتحیله فعل مضارع جمع غائبدر اشیدهلر دیمکدر (محصول بیت) بردخی
اول یره واول مملکته اوصلیلر وعاقللر چان کیدرلر یعنی کتمزلر استفهام
انکاری طریقیله چونکه اول مملکتده یرامز عادت وقانون اشیدهلر حاصلی
بر پادشاهك که ظلمی مشهور اوله خلایق انك کشورینه ایاق باصمزلر
﴿ نکو بایدت نام نیکی قبول ❊ نکو دار بازارکان ورسول ﴾ نکو نونك
کسریله نیکودن مخففدر مشترك لفظدر ایی ومحکم وزیاده لازم بینده
بونده لازم وضروری معناسنهدر باید فعل مضارع مفرد غائبدر بایدندن
بایستن دکلدر کرك اولمق معناسنه بونده معنای شرطی متضمندر کرکسه
دیمکدر وتا ضمیر خطابدر عموم اوزره نام نیکی لامیهدر نیك نیکو
معناسنهدر ویا حرف مصدردر بایدك نام نیکو فاعلی وتا ضمیر منصوب
متصل معناسنه مفعول اولی وقبول ثانیسی نکودار جواب شرط دار فعل
امر مفرد مخاطبدر داریدن داشتن دکل ایی طوت یعنی رعایت
ایله دیمکدر رسول بونده ایلچی معناسنهدر بعض نسخهده نکو بایدت یرینه
اکر بایدت ونکودار یرینه نکه دار واقعدر (محصول بیت) سکا آدایلکی
یعنی ایو نام ایله مشهور اولمق زیاده مقبول ومختار ایسه بازارکان وایلچی
اولنلری حفظ وصیانت ایله رعایت ایله که عالمده ادلك ایله داستان اولوب
یاد اولسون حاصلی عدالت ایله که ایلوکله مشهور عالم اولاسین مصراع

اولی نکو بایدت نام نیك وقبول یازوب معناسنی سکا ایو کرکسه ایواد ردشمعی
وقبول دیین غریب ترکیب پیدا ایدوب عجب معنا تصویر ایلمش نام نیکی ردسروری
یرینه نام نیکو یزان صحیح نسخهلره مخالف یازمش ﴿ بزرکان مسافر بجان
پرورند ❊ که نام نکوشان بعالم برند ﴾ بزرك بانك وزانك ضمی ورانك
سکونی وکاف عجمیله اولو معناسنهدر یعنی کبیر الف ونون ادات جمعدر
اولولر دیمکدر مسافردن مراد جنس اهل سفردر بجان باحرف مصاحبت
پرورند فعل مضارع جمع غائبدر پروریدندن بسلمك معناسنه مراد تربیه
ورعایتدر بزرکان مبتدا و پرورند خبری ومسافر خبرك مفعول صریحی
و بجان غیر صریحی که حرف تعلیل نام نکو بیانیه شان ده الف ونون ادات
جمعدر زیرا ضمایر الف ونونله جمع اولور مثلا سرش وسرت وسرم مطلب
ضمیرلرینی جمع ایدوب سرشان وسرتان وسرمان دیرلر فاحفظ فانه من
المهمات نکوشان یرینه نکوبی یازن مخالف یازمش شان ایشان معناسنهدر ردسروری
دین ده شانی ایشان کبی مستقل کلمه ظن ایلمش برند فعل مضارع جمع ردشمعی
غائبدر بردندن ایلتمك معناسنه ویا فعل امر غائبدر (محصول بیت) اکابر
مسافری یعنی اهل سفری تاجرلر وسیاحلر وایلچیلر اولان طائفهٔ جانله یعنی
جان و کوکلدن تربیه ایدوب رعایت ایدرلر تاکیم بو رعایت سببیله ایو آدلرینی
عالمه ایلدهلر حاصلی بونلری ایو آدایله عالمه داستان ایلیهلر ویا ایلسونلر
دیو آینده ورونده یه التفات اوزره اولورلار بعض نسخهده بزرکان یرینه
مجاور واقعدر مراد ساکن اولان مملکت خلقیدر ﴿ تبه کردد آن مملکت
عن قریب ❊ کزو خاطر آزرده کردد غریب ﴾ تبه تباهدن مخففدر فاسد
معناسنهدر کردد فعل مضارع مفرد غائبدر کردیدندن صیرورت معناسنه
یعنی اولمق کشتندن دکلدر عن قریب یقین دیمکدر کزو که حرف رابط
صفت وزای مفرد ازدن مخففدر که حرف ابتدا وواو مفرد اودن
مخففدر که ضمیر غائبدر اصلنده که از او ایدی مذکور تخفیفلر ضرورت
وزنیچوندر ضمیر غائب مملکته راجعدر خاطر آزرده وصف ترکیبیدر
رنجیده خاطر دیمکدر منکسر القلب معناسنه کردد کنه سابق کبیدر
لفظده ومعناده رد العجز علی الصدر طریقیله ذکر اولمش پس بو کردد
کشتندن دررجوع معناسنه دینلر بو یله تصرفدن رجوع ایلیهلر او لایدی ردسروری
بعض نسخهده کردد یرینه آید واقعدر غریبدن مضاف موصوف
محذوفدر مرد غریب دیمکدر (محصول بیت) اول مملکت یقین

زمانده فاسدوخراب اولورکه انك اهلندن وحكامندن غربا وسياحلر
رنجيده خاطراولالريعنى انلردن بحضوراوله‌لر ﴿غريب آشناباش وسياح
دوست * كه‌سياح جلاب نام نكوست ﴾ غريب آشناوسياح دوست
وصف تركيبيلردركه باش لفظنده تنازع ايدرلر باش فعل امر مفرد مخاطبدر
باشيدندن صيرورت معناسنه غريبله آشنا وسياحله دوست اول ديمكدركه
حرف تعليل جلاب نام نكولاميه و بيانيه‌در جلاب نام اسم فاعلك مفعولنه
اضافتيدر جلب جيمك ولامك سكونيله چكمكدر اما بونده نشرمراددر
(محصول بيت) خطابم عاطر يقيله بوررغريبه آشنااول يعنى مردغريبله
آشنالق ايله وسياح دوست اول يعنى مردسياحى سوبجى ورعايت ايدبجى
اول زيراسياح كشينك اينى آدنى عالمه نشر ايدر يعنى يايارومشهورايدر
على كل حال آينده وروندميه رعايت كركدركه هريرده ايوآدك سويليه‌لر
﴿نكودارضيف ومسافرعزيز * وزآسيب شان برحذر باش نيز ﴾ دارفعل
امرمفردمخاطبدرضيف ضادك كسريله قونغه ديرلرلفظ عربى‌در دارك
ضيف مفعول اولى ونكوثانيسى مسافرعزيزده بويله‌در وزاصلنده وازايدى
آسيب الف ممدوده وسينك كسريله لغتده يان باشى كلمكه ديرلر امابونك كبى
يرلرده ضررو زيان مراددرشانه اضافتى لاميه شين ضمير غائب الف ونون
ادات جمع درآسيبك باسنى كسرله قيدايدن خطا ايلش زيرا ضمارك ماقبلى
مفتوح اولورالاضرورت وزنيچون ساكن اوقونورنيز نونك كسريله ادات
عطف درواو كبى (محصول بيت) قونغى ومسافرى ايوطوت يعنى
رعايت ايله وحرمت وعزت ايله امانلرك ضرروزيانلرندن حذرايله واحتراز
اوزره اول اولليه كه مكارجهتدن ضرروزيان ونقصان ايرشدرميه‌لرديو
﴿زبيكانه پرهيز كردن نكوست * كه دشمن توان بودرزى دوست ﴾
بوبيت بيت سابقه حكم تعليلده واقعدر بيكانه باى عربك كسرى وكاف عجمله
ياد كيمسنه آشنامقابلى پرهيزباى عجمك فتحيله احتراز معناسنه دركه حرف
تعليل بودبونده صيغهٔ ماضيدرمصدرمعناسنه زيرا توان لفظنده معناى
مضارعت ملحوظدرزى زانك كسرى وياى مشددله لباس وكسوت
معناسنه‌دربعض نسخه‌ده زى رينه‌روى واقع‌دردوسته اضافت لاميه‌در
(محصول بيت) ياد كشيلردن صقنمق وحذرايلك اينى درحاصلى لازم
ومقبولدر زيرادوست لباسنده وصورتنده دشمن اولمق ممكندريعنى كاه

ردشمی

اولوركه دشمن دوست هيئتنده وصفتنده كورينوربس بلدكك بيكانه‌لردن
حذرلازمدركه دشمن شرندن امين اوله‌سن ﴿قديمان خودرابيفزاى
قدر * كه هركز نيايدز پرورده غدر ﴾ قديمان تقديرى بندكان قديمان
وخذ متكاران قديمندر خوده اضافتى لاميه ورا حرف تخصيص بيفزاى
فعل امرمفرد مخاطبدرافزايدن افزودندن كلباى تأكيد داخل اولمغله
همزه يايه قلب اولمشدر بيفزايك قديمان مفعول اولى وقدرثانيسى كه تعليل
پرورده بونده اسم مفعولدربسلمه معناسنه غدرغينك فتحى ودالك سكونيله ترك
وفايه ديرلر (محصول بيت) كندى قديم قوللركك وخذمتكارلركك
رعايت ايدوب قدرنى ارتر يعنى هربرينك حالنه كوره رعايت وحرمتنى
زياده ايله زيراپرورده دن يعنى الكده حاصل اولان قول وخدمتكاردن
دكه وجهله وفاسزلق كلمز ﴿چوخدمت كزاريت كردد كهن * حق
ساليانش فرامش مكن ﴾ چوحرف تعليل خدمت كزار وصف تركيبى
دركزاريدندن ادا ايلك معناسنه تكم سابقا بيان ايلدك ايدى وتاضمير خطاب
درخدمتك ادا ايدبجى ديمكدركهن كاف عربك وهانك ضمه‌لريله اسكى
ديمكدر مرادچوقدانكيدر حق ساليان لاميه‌لردر ديمكدر شين ضمير
خدمت كزاره راجعدر سال ايكى وجهله جمعلنور سالها وساليان ديرلر
يانك زياده‌سيله ساليانده لاى كسريله قيدايلين زائدسويلمش زيرالام ساكن
اوقنورفرامش فرامو شدن مخففدر اونتمق معناسنه (محصول بيت)
چونكه برخدمتكارك خدمتكده كهنه اوله يعنى پيراوله انك بللرحقينى اونتمه
يعنى ايلديكى خدمتك قدرينى بلوب اكا كوره رعايت ايله ﴿كراوراهرم
دست خدمت ببست * تراهمچنان بركرم دست هست ﴾ هرم هانك ورانك
فتحه‌لريله پيرلك ديمكدرلفظ عربيدردست خدمت لاميه‌درمجازااورادەوترادە
رالرادات تخصيص در همچنان انجلين ديمكدر يعنى اولكى كبى برحرف
صله دربامعناسنه دست بونده وسعت وقدرتدن كنايتدر (محصول بيت)
اكراسكى خدمتكاركك پيرلك خدمتى الينى باغلديسه يعنى پير اولمغله
خدمندن قالديسه اماسنك اولكى كبى كرم واحسانه قدرت ووسعتك
واردر حاصلى اول پيرلك سببيله خدمته قادردكل ايسه سن كرم ايدوب
رعايته قادرسن ﴿حكايت ﴾ ﴿شنيدم كه شابوردم دركشيد * چوخسرو
رسمش قلم دركشيد ﴾ شابورباى عجمك ضميله خسروك مصاحبى براستاد

ردشمی

نقاشك اسمیدر كه خسروله شیرینك وصالنه باعث اول اولمشدر بعضیلر
دیدیلر كه خسروه وزیر اولمشدر وبای عربیله دردیدیلر والعلم عندالله دم
بونده نفس معناسنه دردر كشید درحرف تأكید كشید چكدی دیمكدر نفس
چكمكدن مراد تكلمه كلمك دریعنی سویلدی دیمكدر وجائزدر كه آه ایلمكدن
كنایت اوله یعنی برآه وندامت وحسرت چكدی ولكل وجهة چوحرف
تعلیل خسرو سابقا مذكور اولان هرمزك اوغلی اوغلی در باحرف صله
رسم عادت وقانوندر امابونده وضیفه مراددر قلم در كشیدك مفعولیدر
قلم جكمكدن مراد تعیینی ووضیفه سنی قطع ایلمكدر حاصلی قلمه چالمقدن
عبارتدر دم در كشیدك معناسی سكوت ایلدی دیمك سكوت ایله بوله
تزریق معنا ویرمكدن اولی ایدی (محصول بیت) اشتدم كه شابور آه ردشمعی
سردایدوب نطقه وتكلمه كلدی چونكه خسرو وظیفه سنی قطع ایلدی
یعنی تعیین اولنان وظیفه سنی قطع ایلدی ❊ چوشد حالش از بی نوایی
تباه ❊ نوشت این حكایت بنزدیك شاه ❊ حالش ضمیر شابوره راجعدر
نوانونك فتحی وضمیله بایلق ونعمت ورزق معناسنه در بونده ویاحرف مصدر
تباه تانك فتحیله فاسد معناسنه در (محصول بیت) جونكه شابورك حالی
نعمتسزلكدن وفقیرلكدن فاسد اولدی یعنی كچینجك حالی قالمدی بوحكایه
شاهنه یازدی حكایه دن مراد كلن ابیات در ❊ چوبذل تو كردم جوانیء
خویش ❊ بهنكام پیری مران از پیش ❊ بذل تو مصدرك مفعولنه اضافتیدر
وكردم مقدم مفعولی دریعنی اولی وجوانی ثانیسی خویشه اضافت لامیه در
احرف ظرف هنكام وقت معناسنه درپیریه اضافت لامیه دروياحرف مصدردر
مران فعل نهی مفرد مخاطب در ومیم ضمیر منصوب متصل مفعول صریحی
وزپیش غیر صریحی (محصول بیت) چنكه كندی جوانلكمی سكا بذل
ایلدم پیرلك وقتنده بنی یانكدن سورمه یعنی خدمتكدن دور ایله ❊ غریبی
كه پرفتنه باشد سرش ❊ میازار وبیرون كن از كشورش ❊ غریبی تقدیری
مرد غریب در ویاحرف وحدت میازار فعل نهی مفرد مخاطبدر انجمته
دیمكدر واوحرف عطفدر بیرون كن بحسب اللغت طاشره ایله دیمكدر
اما استعمالده چقار یعنی اخراج ایله دیمكدر شبنلر غریبه راجعدر (محصول
بیت) برغریبكه باشی فتنه دن طلو اوله یعنی اهل فتنه وحساد اوله آنی انجمته
ومملكتدن اخراج ایله یعنی كشوركده قومه حاصلی انی ولایتكدن سور كتسون

❊ تو كر خشم بروی نكیری رواست ❊ كه خود خوی بد دشمنش درقفاسیت ❊
خشم خانك فتحیله درزیرا چشمله قافیه اولور اكرچه كسرخا ایله مشهوردر
برحرف صله بامعناسنه وی واوك فتحیله ضمیر غایب در هووهی معناسنده
مستعملدر نكیری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر فعل شرط واقع اولمشدر
طوتمازسك دیمكدر روارانك فتحیله جائز معناسنه در وسین وتاادات خبر كه
حرف تعلیل خود تحسین لفظ ایچون كلمشدر خوی بد بیانیه در دشمنش شین
ضمیر معناده قفایه وسین وتاد شمنه مقیددر دشمنست در قفایش تقدیرنده در
(محصول بیت) اكر اول غریب پرفسادو فتنه یه سن خشم وغضب طوتمازسك
یعنی سیاست وقتل ایلمزسك جائزدر زیرا كندینك یرامازچركین خوبی اردنجه
كیدرد شمنی در یعنی هرنه یره كه واررسه كندینك چركین خوبی كندینك
عدوسیدر ❊ وكر پارسی باشدش زادو بوم ❊ بصنعانش مفرست وسقلاب
وزوم ❊ واوحرف عطف بوبیتی غریبی بیتنه عطف ایدر پارسی وفارسی باوفا ایله
مملكت فارس مراددرو یاحرف نسبت باشدش ضمیر پرفتنه اولان شخصه
راجعدر زادوبوم عطف تفسیربدر طوغدیغی وبیودكی یره دیرلر باحرف صله
صنعان صادك فتحی وسكون نونله یمن دیارنده برمعظم شهرك اسمی در
صنعا اصلنده مهموز اللام درامانجم نونله استعمال ایدرلر تتكم دواسان تتبع
ایدنه معلوم درتتكم شیخ عطار جواهر ذات ادلی كتابنده ایراد ایلمشدر ❊ بیت ❊
اكر كافر شوی چون شیخ صنعان ❊ تو كردی عاقبت دركل مسلمان ❊ پس نونله
خطادر دیین خطا ایلمش معلوم اوله كه مذكور نون ساكن اوقمق كرك در ردشمعی
ضرورت وزن ایچون مفرست فعل نهی مفرد مخاطبدر فرستیدندن فرستادندن
دكل سقلاب سینك فتحی وضمیله روس مملكتنه دیرلر رومدن مراد سیواس
واطرافنده اولان مملكت در (محصول بیت) واكرباشی پرفتنه اولان كسنك
طوغدیغی وبیودكی مملكت فارس دیاری اولورسه یعنی سنك مملكتكده پرورش
بولدیسه وآنده حاصلی اولدیسه آنی ینه وروسه وروم كوندرمه بونده
تصكره كلن بیت مقصودی بیان ایدر ❊ هم آنجا امانش مده تا بچاشت ❊ نشاید
بلا برسر كس كاشت ❊ آنجا اشارت دراقلیم فارسه امانش شین مذكوره مرد
پرفتنه یه عائددر مده فعل نهی مفرد مخاطب در دهیدندن دادندن دكل تا
انتهاء غایت ایچوندر الی معناسنه چاشت جیم عجمله ویاقینك سكونیله قوشلق
وقتنه دیرلر نشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب لائق دكلدر دیمكدر

شایندن شایستن دن دکل برسر کن برحرف صله واضافت لامیه در
کاشت کاف عجمك ضمیله وباقیلرك سکونیله فعل ماضی صیغه سنده
مصدردر زیرا فعل مضارعه مقارن اولمشدر (محصول بیت) پرفتنه
اولان کسك بری وبو اکتی دیارفارس ایسه همان اکا قوشلغه دك امان ویرمیوب
اولدر زیرا لایق دکلدر کیسه نك باشنه بلا حواله ایلك یعنی مرد
غریب کبی آنی غیری دیاره کوندرمك خلقك باشنه بلا کوندرمکدر مصراع
ثانی اوله نسبت حکم تعلیلده در ﴿ که کویند بر کشته بادآن زمین ❊ کزو مردم
آیند بیرون چنین ﴾ که حرف تعلیل بر کشته بادالتی اوسته اولسون دیمکدر
بیقلسون معناسنه آن زمین اول مملکت دیمکدر کزو اصلنده که ازاوایدی
که حرف رابط صفت واز حرف ابتدا واو ضمیر غایب زمینه راجع در مردم
اسم جنس در رجل کبی مرد ده دیرلر میمسز انکیچون آیند صیغه سینی جمع
ایلدی کلورلر دیمکدر بیرون طاشره دیمکدر چنین ادات تشبیه در مردمه
اشارتدر مصراع ثانی تقدیم وتأخیره محمولدر وتقدیری کزو چنین مردم
بیرون آیند در (محصول بیت) کندی مملکت شقیسنی و بدبختنی غیری اقلیمه
کوندرمه زیرا دعا ایدوب دیرلر آلهی زیروز براولسون اول مملکت
که بو نچلین شقی وبدبخت کیسه لر چیقوب بودیاره کلورلر ﴿ عمل کردهی مرد
منعم شناس ❊ که مفلس ندارد زسلطان هراس ﴾ حضرت شیخ بروجهله
داخی نصیحته شروع ایدوب بیوررده دالك فتحی و کسریله فعل مضارع
مفرد مخاطبدر فعل شرط واقعدر وعمل مقدم مفعولی مردم منعم بیانیه منعم
اسم فاعلدر افعال بابندن صاحب نعمت معناسنه اسم مفعول دکلدر شناس
فعل امر مفرد مخاطب شناسیدن شناختن دکل اکله دیمکدر مردمنعم
مقدم مفعولی که حرف تعلیل مفلس افعال بابندن اسم فاعلدر اصلنده اقچه
والتونی خرجغه قادر ایکن منغر خرجغه محتاج اوله زیرا افلاس فانك فتحی
ولامك سکونیله منقره دیرلر پس مفلس فلس خرج ایدیجی دیمکدر
هراس هانك کسریله قورقی دیمکدر (محصول بیت) اکر عمل وخدمت
ویررسك منعم وصاحب دولت اولان کیمسه یه ویر مفلسه ویرمه یعنی
مفلس و فقیره ویرمه زیرا مفلس وفقیر سلطاندن خوف ایلمز یعنی مال
واسبابم الوردیو خوف ایلمز زیرانسته یه مالك دکلدر که آنی الدقلرندن
زحمت چکه حاصل علی اهل نعمت غنی کیمسلره ویر مفلس وفقیره ویرمه

﴿ چو مفلس فرو برد کردن بدوش ❊ ازو برنیاید د کر جز خروش ﴾
فرو برد لغتده اشغه ایلتدی دیمکدر اما استعمالده طالدردی وباتردی
دیمکدر با حرف صله دوش دالك ضمیله اوموز معناسنه درازو ضمیر مفلسه
عائددر برنیاید بونده صغماز دیمکدر د کرداخی معناسنه خروش بونده
فریاد وفغان معناسنه در (محصول بیت) چونکه مفلس اولان کیمسه
بوینی اوموزینه ایلتدی یعنی باشنی اشغه صالدی فریاد وفغاندن غیری
الندن نسنه چیقماز یعنی ضبط ایلدوکی عملك اداسنه قادر اولمیوب بی تقریب
غوغا ایدر ﴿ چو مشرف دو دست ازامانت بداشت ❊ بباید برو ناظری
برکماشت ﴾ مشرف اسم فاعلدر افعال بابندن لغتده یوکسك یره
چیقیجی یه دیرلر اما بغداد دیارنده کاتبه اطلاق ایدرلر لیکن رومده امین
دیدکلری کسه مراد در بداشت طوتدی دیمکدر یعنی خیانته باشلدی
ناظری یا حرف وحدت بر حرف تأکید کماشت فعل امر مفرد غائب در مصدر
معناسنه زیرا مضارعه مقارن در برکسه یه بر مصلحت اوزرینه دکك یعنی
حواله ایلمك (محصول بیت) چونکه ایکی مشرف الینی امانتدن طوتدی
یعنی چکدی حاصلی خیانته شروع ایلدی انك اوزرینه بر ناظر نصب
ایلمك کرك یعنی کار برکسه حواله ایلمك کرك ﴿ وراونیز در ساخت باخاطرش
❊ زمشرف عمل بر کن وناظرش ﴾ ور یعنی واکر او ضمیر غائب ناظره
راجعدر نیز حرف عطف داخی معناسنه در ساخت فعل ماضی در فاعلی
ناظردر معناسی متفق اولدی دیمکدر با حرف مصاحبت خاطرش ضمیر
مشرفه راجعدر بر حرف تأکید کن کاف عربك فتحی ایله فعل امر مفرد
مخاطبدر بونده قوپر دیمکدر عزلدن کنایتدر ناظرش ضمیر کنه سابق
کبیدر (محصول بیت) اکر ناظر دخی مشرف خاطریله متفق یعنی یکدل
ویکجهت اولدیسه مشرفدنده ناظردن ده عملی رفع ایله حاصلی ایکیسنی
دخی معزول ایله زیرا خیانت امانتك ضدیدر بر کن کاف عربك ضمیله
اولمق جائزدر کندیدن کردندن دکل بحسب اللغت قالدر دیمکدر یعنی
ایکیسنی بیله عملدن قالدروب معزول ایله دیمکدر ﴿ خدا ترس بابد امانت
کزار ❊ امین کز تو ترسد امینش مدار ﴾ خدا ترس وصف ترکیبیدر ترسیدندن
اللهدن خوف ایدیجی دیمکدر امانت کزارده وصف ترکیبیدر کزاریدندن
ادا ایلمك معناسنه امانت ادا ایدیجی دیمکدر کز تو اصلی که از تو در حذف

وايصال اولدى امينش ضمير مذكور امينه راجعدر مدار فعل نهى مفرد
مخاطب داريدندن طوتمه ديمكدر (محصول بيت) امانت كزار اولان
كسه خدادن قورقجى كركدر يعنى متقى و پرهيزكار و مستقيم كركدر كه
سندن قورقه يعنى سنك عزلكدن و سياستكدن كه امين خوف ايليه سن
آنى امين طوتمه زيرا اتماسن انكله بيله اولمز سين كه سندن خوف ايليوب
خيانت ايليه ❊ امين بايد ازداور انديشناك ❊ نه از رفع ديوان وزجر
وهلاك ❊ داوردن بونده مراد خدادر انديشناك خوفناك ديمكدر
قورقق معناسنه رفع ديوان مصدرك فاعلنه اضافتيدر مراد عزلدر
زجر زاى عربك فتحيله منع ونهى معناسنه در كه عزل مراددر
(محصول بيت) امين اولان كسه خدادن قورقجى كرك اهل ديوان
عزل و زجردن وتفتيش و شكنجه وهلا كندن قورقمق كرك
حاصلى امين مستقيم اولنجه اهل ديوانك مذكور احوالندن خوف وبيم
چكمز ❊ بيفشار و بشمار وفارغ نشين ❊ كه ازصد يكى را نبينى امين ❊
بيفشار فعل امر مفرد مخاطبدر افشاريدندن برنسنه صيقمق معناسنه
همزه يايه قلب اولمشدر تنكيم بيان اولندى بشمارده فعل امر مفرد مخاطبدر
شماريدندن صايمق معناسنه ايكى يرده بيله باحرف تأكيد نشين فعل امر
مفرد مخاطب نشينيدندن كه حرف تعليل (محصول بيت) صيق وصاى
يعنى كشورك ارتفاع ومحصولنى بوقله وحساب ايله يعنى بيرك مقاطعاتنى
ومحصولاتنى حساب ايله آل وامنايه حساب ايله و يرو خيانتلرندن فارغ اوتور
زيرا هربرك محصولاتنى بلمش اولورسن پس خيانت ايده مزلر زيرا
يوزمين دن بريسنى مستقيم و امين كورمزسين حاصلى ادى امين اما
كندى خائندر ❊ دوهم جنس ديرينه راهم قلم ❊ نبايد فرستاد يكجا
بهم ❊ ديرينه دالك كسريله چوقدنكى يعنى قديم ديمكدر ورا ادات
مفعولدر نبايد فعل نفى مستقبل مفرد غائب كركز ديمكدر لايق دكل معناسنه
فرستاد فانك وراك كسريله فعل ماضى مصدر معناسنه زيرا مضارعه
مقارندر يكجا بريرده ديمكدر بهم بيله ديمكدر برى بريله معناسنه (محصول
بيت) ايكى اسكى هم جنسى كه هم قلم كاتبلر اوله يعنى ايكى كاتب كه قديمدن
ياران ودوست اولالر برخدمته ايكيسنى بريرده يعنى بيله كوندرمك كركمز
يعنى لايق ومقبول دكلدر بعض نسخه ده ديرينه را برينه ديرينه واقعدر

همزه ايله ❊ چه دانى كه همدست كردند ويار ❊ يكى دزد باشد يكى
پرده دار ❊ دانى فعل مضارع مفرد مخاطبدر دانيدندن نه بيلورسين
ديمكدر كه حرف بيان همدست الدش ديمكدر يعنى ال براوله لر حاصلى
اتفاق ايليه لر كردند كافك عجمك فتحيله فعل مضارع جمع غائبدر صيرورت
معناسنه اولالر ديمكدر يعنى يار و يولداش اوله لر دزد دالك ضمى وزانك
سكونيله اوغرى معناسنه پرده دار وصف تركيبيدر پرده طوتجى معناسنه
مراد ستر ايدنجى ديمكدر (محصول بيت) نه بيلورسين ايكى همجنس
ديرينه ال براولوب متفق اولالر بريسى سارق و بريسى حامى وحافظ
وستار وصائن اوله يعنى برى اوغرلق ايليه و برى نكهبانى اوله يعنى كوزجى
و بكجيسى اوله ❊ چودزدان زهم باك دارند و بيم ❊ رود درميان كار
دانى سليم ❊ دزدان الف ونون ادات جمعدر زهم زا ازدن مخفف حرف
ابتدادر زهم برى برندن ديمكدر باك باى عربيله تركجه ايمكندر قيرمق
معناسنه يعنى پروا چكمك رود فعل مضارع مفرد غائبدر رويدندن رفتن
دكل كروان وكاربان واوله وبايله اغتدر زيرا واوله بانك بينده تبادل وتواخى
واردر مثلا صو يه آب وآو ديرلر عربجه قافله ديرلر و ياحرف نسبتدر سليم
بونده سالم معناسنه در (محصول بيت) چونكه اوغريلر وحراميلر برى
برندن خوف و بيم اوزره اوله لر يعنى پرواچكه لر اراده كاروان خلق سالم
وآزاده يورر يعنى قطاع طريقدن قيرماز زيرا انلر برى برندن خوف اوزره
اولنجه كاروانه اوشمازلر ايمدى امين وناظر داخى برى برندن خوف اوزره
اولنجه مال ميريده و بيت المال مسلمين ده خيانت ايده مزلر مقصود قصه دن
حصه درفتأمل ❊ يكى را كه معزول كردى زجاه ❊ چوچندى برآيد ببخشش
كناه ❊ را ادات مفعول وكه حرف رابط صفت جاه جيم عربيله منصب ديمكدر
چند جيم عجمك فتحى وسكون نونله نيچه ديمكدر يعنى نيچه زمان
و ياحرف وحدت برآيد كله ديمكدر ببخشش شين ضمير معناده كناهه
مقيددر كناهش تقديرنده (محصول بيت) بريسنى كه يعنى بركسنه كه
منصبندن و رياستندن معزول ايلدك چونكه برنيچه زمان كلوب نيچه كناه
وجرمنى بغشله يعنى خطاسنى عفو ايدوب كناهندن كچ ❊ برآوردن
كام اميدوار ❊ به از قيد بندى شكستن هزار ❊ برآوردن حاصل ايلك
معناسنه در كامه اضافت مصدرك مفعولنه اضافتيدر وامیده اضافت

لامیه در تشدیدمیم ضرورت وزنیچون در ورا ادات نسبت وتخصیصدر
به یای عربك كسری وهای اصلیه ایله یك دیمكدر قید بونده بوقیغی
معناسنه در بندیه اضافت لامیه در وبندی یای نسبتله محبوسه دیرلرزیرا
بندباغه دیرلرپس یای نسبتله باغلی دیمكدر معنای التزامیسی محبوسلق در
شكستن صیمق درعربجه كسردرلر قیدی كسر ایلمكدن مراد
محبوسی آزاد ایلمك در هزار بهره وقیده وبندیه قید اولغله قابلدر (محصول
بیت) امیدلی كمسنك مرادنی حاصل ایدوب وجوده كتورمك بیك
كره یكدر محبوسی حبسدن چیقاروب آزاد ایلمكدن زیرا حبسه لایق
اولماسه محبوس اولمزدی علی الخصوص كه قتله مستحق اوله پس پرهزاری
محبوسه تخصیص ایدنلر زیاد ه قلت تأمل ایله ملاحظه ایلمشلر فقدبر زدسروری وشمعی
* نویسنده راكرستون عمل * بیفتدنه برد طناب امل * نوبسنده
اسم فاعلدر كاتب معناسنه ورا ادات تخصیص وتملیك وكر حرف شرط
ستون سینك ضمیله دیرك دیمكدر اصلنده استوندر همزه ایله عمله اضافت
بیانیه در ومبتدا و بیفتد با حرف تأكیدو یا همزه دن مبدلدر فعل مضارع
مفرد غائب خبر مبتدادر فاعلی تحتنده ستونه راجع ضمیردر نبرد فعل نفی
مستقبل مفرد غائبدر زیرا صیغه ده مشتركاردر فاعلی تحتنده نویسنده یه
راجع ضمیردر ورادہ تشدید ضرورت وزنیچون در طناب امل بیانیه در
طناب چادر اپنه دیرلر امل میمك وهمزه نك فتحیله امید معناسنه در بعض
نسخه ده نویسندهٔ واقعدر یای وحدت وهمزهٔ توسل ایله پس كز اصلنده كه
ازایدی حذف وایصال الله كزاولدی بیفتدك ونبردك فاعلی نویسنده یه
راجع ضمیردر (محصول بیت) كاتبك اكرستون عملی دوشرسه یعنی عملی
وخدمتی الندن كیدوب معزول اولورسه ستون عملی دوشمك عزلدن
كنایتدر امیدایپنی كسمزویا كسمسون یعنی كنه جاه ومرتبه دن مأیوس
اولمسون زیرا صنعت كتابت برمنصبه سبب اولور یاخود معنا بویله اوله كه
بركاتب كه ستون عملدن دوشه یعنی عملدن معزول اوله طناب رجا امیدنی
كسمز و یا كسمسون كه كتابت آنی محروم قومز نبردك معناسنی مضارعه
قصر ایدنلر تقصیر ایلمشلر * بفرمان برآن پرشه داد كر * پدروار خشم ردسروری وشمعی
آورد بر پسر * بر حرف صله فرمان بر وصف تركیبی بریدن بردن
دكل ایلتمك دیمكدر یعنی بویرق ایلتجی دیمكدر مأمور بهدر الف ونون

ادات جمعدر بر حرف استعلا داد كر اضافت بیانیه در داد كر عادل دیمكدر
زیرا داد عدله دیرلر وكر كاردن مخففدر ادات فاعلدر جی معناسنه
حاصلی شه عادلك اوزرینه واجب ولازمدر دیمك اولور پدروار بونده
وار ادات تشبیه در آوردك فاعلی تحتنده پدره عائد ضمیردر ومفعول صریحی
خشم وغیر صریحی بر پسردر (محصول بیت) شاه عادلك اوزرینه
لازم وواجبدر قوللرینه وخدمتكارلرینه زیاده خشم وغضب كتورمیه
یعنی حددن زیاده غضب ایلمیه بلكه پدر اوغلنه خشم كتوردكی كبی یعنی
ایلدیكی كبی ایلیه بوندنصكره كلن بیت بابانك اوغلنه خشمنی بیان ایدر
فرمان برآن عبارتنده بران فعل امردر راندندن دیبن زیاده خطا ایلمش
ردسروری كه هیچ وجهله قابل تعمیردكلدر ومصراع اولك معناسی تصویرنده یعنی
شاه عادله بیوردیدیكیده زیاده تزیق سویلمش بفرمانك باسنی زائد طوتوب دسروری
برشه داد كرده بر حرفنی برینه وضع ایدوب تقدیری برفرمان برآن شاه
داد كردر دیبوب معناسی فرمان بر وخدمتكارلر اوزره عادل شاه دیبن
بیتك مرادینه واصل اولمامش فتأمل * كهش میزند تاشود در دناك *
ردشمعی كهی میكند آبش از دیده پاك * كهش كه كاهدن مخففدر وقت معناسنه
وشین پسره عائددر می زندمی بونك كبی یرلرده حرف استمراردر زندزانك
ونونك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائبدر زیدندن زدندن دكل اورر
دیمكدر تا حرف انتهادر حتی معناسنه سشود فعل مضارع مفرد غائبدر
شویدندن اولور دیمكدر فاعلی پسره راجعدر ومفعولی در دناكو میزندك
فاعلی پدردر دناك كاف عربیله ادات نسبتدر دردلی دیمكدر درداغریه
دیرلر الم كبی یا حرف وحدتدر آبش شین ضمیر معناده دیده مقیددر
ازدیده اش تقدیرنده (محصول بیت) كاه بابا اوغلنی دردناك اولنجه
دوكریعنی اولقدر دوكر آنی كه یرالی وبره لی ایدر حاصلی كاه اولور كه
اتا اوغلنی اولدرهسیه دوكروكاه اولور كه كوزندن یاشنی پاك ایدر یعنی
اغلدیغی تقدیرجه كوزینك یاشنی سلوب تسلی خاطر ایدر پس پادشاهده
قوللرینی وخدمتكارلرینی بویله طوتمق كرك * چوزمی كنی خصم كردد
دلیر * وكر خشم كیری شوند از توسیر * نرم نونك فتحی ویانك سكونیله
یومشق دیمكدر كه عربجه ناعم دیرلر ویا حرف مصدردر دلیر دالك ولامك
كسریله بهادر دیمكدر شوند فعل مضارع جمع غائبدر فاعلی تحتنده

خصمه راجع ضمیردرزیرا خصم جنس درکه قلیل وکثیره شاملدراول جهتدن جمع صیغه سنی ایراد ایلدی ازتو مفعول غیرصریحی وسیرسینك کسریله طوق دیمکدرمفعول صریحی امابونك کبی یرلرده مرادنفرتدر (محصول بیت) چونکه ملایمت وملاطفت ایده سین خصم وعدواوزره که دلیر وبهادراولورلریعنی سنی مغلوب وزبون ایدرلر اماا کرخشم وغضب طوتارسك یعنی خشمناك وغضبناك اولورسك سندن نفرت ایدوب بیزار اولورلرجائزدرکه شوندك فاعلی مقدر دوستان ومحبان اوله لریعنی غضبناك اولورسك دوستلرك ومحبلرك سندن نفرت ایدوب بیزار اولورلر دکل کیم خصم وعدو تقدیرکلام دوستان ومحبان ازتو سیرشوندرفتأمل

﴿ درشتی ونرمی بهم در بهست ❊ چورکزن که جراح ومرهم نهست ﴾

درشت دالك ورانك ضمه لریله وشینك سکونیله ایری معناسنه در یعنی یومشق مقابلی که عربجه خشن دیرلر مصدری خشونت کلور و یاحرف مصدر اریلك دیمکدر بهم در باحرف ظرف مصاحبت درمع معناسنه ودرآنی تأکید ایدر چوادات تشبیه رکزن وصف ترکیبیدر لغتده طمار اوربجی دیمکدر امااستعمالده قان الیجی معناسنه درکه حرف بیان مرهم نه وصف ترکیبیدر نهیدندن نهادندن دکل مرهم قیوجی دیمکدرمرهم میمك وهانك فتحه لری ورانك سکونیله ترکیجه ملهم دیدکلریدر که یاره لره صارلر وبه ونه سین وتایه وصلله یازلمق کرکدرفصل ایدوب همزه مجتلبه ایله یازانلر املادن آکاه دکل ایمشلر (محصول بیت) وقتاکه حضرت شیخ ملایمت وخشونتی پسند ایلمدیسه خیرالامور اوسطها یه ترغیب ایدوب بو بیتی ذکر ایدر یعنی خشونت وملایمت بری بریله اولمق یکدرحاصلی نه یاوزونه یواش بلکه قان الیجی کبی اول که هم نشترله عرقی یارروهم قانجریاندن فارغ اولدقدنصکره اوزرینه برنسنه قیوب برزایله صارر حاصلی یاوزاق و بو اشلق محلنده کرکدر ﴿ جوانمرد وخوشخوی و بخشنده باش ❊ چوحق برتو پاشدتو برخلق پاش ﴾ جوانمرد وصف ترکیبیدر ایوخو یلی معناسنه بخشنده اسم فاعلدر بخششجی معناسنه باش بای عربیله فعل امر مفرد مخاطبدر باشیدندن اول دیمکدر صیرورت معناسنه پاشد فعل مضارع مفرد غائبدر پاشیدندن بغشلیجی معناسنه یعنی صچمق و بذل ایلمك معناسنه در پاش فعل امر مفرد مخاطبدر کنه

زدشمعی وشروتی

مذکور پاشیدندن صچمق معناسنه یعنی بذل ایله دیمکدر (محصول بیت) ای خسرو کوزل خویلی وسخی و بخششجی اول یعنی بذل ایدیجی اول چونکه خداسنك اوزریکه صچار یعنی سکا احسان ایدرسنده خلق اوزره صاچ یعنی انعام واحسان ایله زیرا نعمتك شکرانه سی انعام واحساندر ﴿ نیامد کسی اندرجهسان کوبماند ❊ مکرآن کزونام نیکو بماند ﴾ نیامد فعل نفی ماضی مفرد غائب کلمدی دیمکدر کس فاعلی اندر ادات ظرفدر بونده بای صله معناسنه درکواصلنده که اوایدی حذف وایصالله کواولدی که رابط صفت واو ضمیرغائب کسه عائد باحرف تأکیدماند فعل ماضی مفرد غائب قالدی دیمکدر مکرادات استثنادر الامعناسنه آن کزو تقدیری آنکس که ازاوایدی آن اسم اشارتدر مقدر کسه وکه رابط صفت واوکسه راجع ضمیردر اول کیمسه که انده دیمکدر نام نیکو بیانیه در (محصول بیت) جهانه کسه کلمدیکه باقی وثابت قالدی یعنی هرکلن فوت اولدی حتی انبیا بیله الا اول کسه باقی وثابت قالدیکه اندن ایوآدقالدی زیرا ایوآد کشینك خیردعاسنه سببدرکه آنی اکدررپس کویاکه اولمشدر حیاتده در حاصلی ایلکله یاداولمق حیات ایدوکن خبرویرر ﴿ نمرد آنکه ماند پس ازوی بجای ❊ پل ومسجد وخان ومهمان سرای ﴾ نمرد فعل نفی ماضی مفرد غائب اولمدی دیمکدر آنکه آنکس که تقدیرنده در ماندونك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب قالور وقاله دیمکدر پس بای عجمله اردوصوك معناسنه باحرف ظرف وجای یرمحل ومکان معناسنه پل بای عجمك ضمیله کوپری معناسنه درخان بونده کاربان سرای معناسنه در مهمان سرای قونق اوی دیمکدر تکیه وعمارت وبونلره بکزرنکه واریسه که یولجی انده قونوب کوچر (محصول بیت) اولمدی اول کیمسه که اندنصکره مسجد وکوپری وخان وتکیه وعمارت قاله یعنی اصحاب خیراتکه عالمده اثرقیوب کیده لر اولمش حکمنده در زیرا بونلر نامنی احیاایدر ﴿ وکررفت آثارخیرش نماند ❊ نشاید پس ازمرکش الحمد خواند ﴾ وکررفت تقدیری وکرآنکس که رفت درواوحرف حال آثارخیرلامیه آثاراثرك جمعی درنشان معناسنه شین ضمیرمقدر آنکسه عائددر مرك میمك فتحی ورانك سکونی وکاف عجمله اولمه دیرلر موت معناسنه در الحمددن مراد سوره فاتحه در خواند بونده مصدر معناسنه درزیراکه مضارعه مقارندر (محصول بیت)

واكراولكسه دنيادن كتديسه وكنديني اكدرربنده آثارخيرى قالمديسه يعنى
كندى اولوب ودنياده نشان خيراتدن برنسنه قومديسه انك موتندنصكره
روحنه سورهٔ فاتحه اوقغه لايق دكلدر ❊ چوخواهى كه نامت بود
جاودان ❊ مكن نام نيك بزركان نهان ❊ چوحرف تعليل خواهى
فعل مضارع مفردمخاطب كه حرف بيان نامت تاضمير خطاب بود فعل مضارع
مفردغائب جاودان ابدى ديمكدر نام نيك بيانيه ‌و بزركانه اضافت لاميه ياى
بطنيله (محصول بيت) چون دلرسن كه دنياده نامك ابدى قاله يعنى
ابدى نامدار اولمق دلرسك اولولرك ابونامنى پنهان ايلمه يعنى انلرك نامنى
ضايع ايليوب خيرله يادايله كه سنك نامك عالمده خيرله مذكور اوله ❊ همين
نقش برخوان تودرعهدخويش ❊ كه ديدى پس ازعهدشاهان پيش ❊
همين هم ايله اين دن مركب هم ادات تأكيدواين اسم اشارتدرما بعدينه
برحرف تأكيد خوان خاده روم ضمه ايله اوقو ديمكدر توبرخوان نحتنده
مستتراولان ضمير خطابى تأكيدابدر عهد خويش لاميه در عهد بونده
زمان معناسنه در (محصول بيت) بونقش وصورتى و بواسلوب وترتيبى
اوقيه سن كندى زمانكده كه اولكى پادشاهلردن كوردك يعنى انلر كندى
زماننده نصكره نيجه مذكوراولديلرسه آندن نصيحت وپندآلوب اعمال
صالحه يه وخيرات وحسناته كوشش ايله كه نامك خيرله مذكوراوله‌ز پراحسناته
سعى ايده نك نامى خيرله مذكوردر اماظلمه سعى ايلينلرك ادر بحه نفرين
وبددعا ايدرلرپس بونلرك تاريخلرين اوقيوب حاللرندن متنصح اول ❊ همه
كام ونازوطرب داشتند ❊ باآخر برفتند وبكذاشتند ❊ همه هب معناسنه درعربجه
جميع بعض نسخه ده همه برينه همين واقعدر وهمين انجق ديمكله تفسيرايدن
تفشيرايلمشدر كام كاف عربله مرادمعناسنه درونازفخر معناسنه در وطرب — زدشمی
طاورانك فتحيله شاديلق معناسنه در داشتند فعل ماضى جمع غائبدر
بحسب اللغت طوتديلر ديمكدر امااستعمالده وارلقدن عبارتدر يعنى انلرك
وارايدى وانلر مذكورلره مالك لرايدى ننه كه مالداردپرلرصاحب ومالك
مال معناسنه باحرف تأكيدآخر فاعل وزنى اوزره عاقبته ديرلر بكذاشتند
فعل ماضى جمع غائب قوديلر وترك ايلديلر ديمكدر (محصول بيت)
سندن اول كلان سلاطين بوسن طوتديغك عيش وعشرتى وشوق وذوقى

طوتديلر يعنى مالك اولديلر عاقبت دنيادن كچوب كتديلر وبونلرى
جمعابونده قيوب آخرته بيله كتورمديلر ❊ يكى نام نيكو ببرد ازجهان ❊
يكى رسم بدماند ازوجاودان ❊ بو بيت كچن پادشاهلرك احوالنى بيان ايدر
نام نيكو بيانيه رسم بد ده بويله دررسم بونده قانون معناسنه در (محصول بيت)
مذكور سلاطينك برى دنيادن ايو آدايلتدى يعنى ايى نامله كتدى بريسندن
جهانده ابدى برامازقانون قالدى حاصلى ايلدوكى چركين بدعتلر عالمده
مؤبد قالدى كه ابدى بددعايه باعث اولدى ❊ بسمع رضا مشنو ايذاى كس
❊ وكر كفته آيد بغورش برس ❊ باحرف مصاحبت سمع رضا لاميه در
مجازا مشنو فعل نهى مفرد مخاطب درشنو بدندن بونده ديكلمه ديمكدر
ايذا افعال بابندن مصدردرك جفا معناسنه كسه اضافتى مصدرك
مفعولنه اضافتى در كفته آيدسويلنله ديمكدر باحرف صله غورغينك
فتحيله غايت ونهايت معناسنه باحرف تأكيدرس رانك فتحيله فعل امر
مفرد مخاطبدر رسيدندن ايرشمك معناسنه (محصول بيت) رضاقولغيله
كيمسنك حقنده جفا واذا كلامنى ديكلمه يعنى بركيمسه سكاغمز ايدرلرسه
وحقنده نامعقول ونامقبول سوزلر سويلرلرسه رضا قولغيله اصغا ايلمه
حاصلى كيمسنك حقنده غيبت ومساوى ديكلبوب اعتماد ايلمه واكر شويله كه
سويلنه اول سوزك وغيبت ومساوينك غايتنه ايرش يعنى حقيقتنه واصل اول
زيرا كيشيى غيبت ايدن البته عدوسى درپس بركيمسنك عدوسى سوزيله
عامل اولمق زياده ظلمدر ❊ كنهكارراعذرنسيان بنه ❊ چوزنهار خواهند
زنهارده ❊ كنه كناهدن مخفف در بازق معناسنه وكار كاف عجمله
ادات فاعلدر بجى معناسنه ورا ادات تخصيص كنهكارك ديمكدر عذر
نسيان لاميه در نسيان مصدردر علم بابنده اونتمق معناسنه بنه باحرف
تأكيد ونه نونك كسرى وهاى اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطبدر
قوديمكدر ايكن بونده مراد قبولدر چوحرف تعليل زنهار زانك كسرى
ونونك سكونيله امان معناسنه در خواهند فعل مضارع جمع درخواهيدندن
استمك وديلك معناسنه در زنهار ثانى تنبيه وتحذير معناسنى افاده ايدر
ده دالك كسرى وهاى اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطبدر دهيدندن
ويرمك معناسنه (محصول بيت) كناه وخطا ايلين كيمسنك نسيانى
عذرنى قو يعنى قبول ايله زيرا بوامتدن نسيان وخطا مرفوعدر نسيان

وخطا ایدنلر چونکه سندن الامان دیلیه‌لر البته امان ویر استغنا ایدوب
اماندن ابا ایله زنهار ثانینك معناسی امانله تفسیر ایدنلر تفشیر ایلمشلر
﴿ کرآید کنهکاری اندر پناه ❊ نه‌شرطست کشتن باول کناه ﴾ اندر زدسروری وشمعی
بونده بای صله معناسنه پناه بای عجمك فتحیله صغنجق‌یر (محصول بیت)
اکر برمجرم سکا صغنی که برکناه ایدوب سنك قهر کدن لطف و کرمکه
صغنه و سندن امان دلیه انی اول کناه سببیله قتل ایلمك لایق وشرط
دکلدر حاصلی لایق اولان بودر که عفو بنده تأخیر ایلیه‌سین ﴿ چوباری
بکفتند ونشنید پند ❊ دکر کوش مالش بزندان وبند ﴾ باری برکره دیمکدر
ویا حرف وحدت بکفتند ونشنید پنده متوجهلردر یعنی انده تنازع
ایلمشلر پند بای عجمك فتحیله نصیحت معناسنه‌در دکر بونده داخی
معناسنه‌در بعض نسخه‌ده بده واقعدر و بعضنده دوم دوشمشدر کوش
کاف عجمك ضمیله قولاق دیمکدر مال فعل امر درمالیدندن اومق و بورمق
معناسنه بونده بورمق معناسنه‌در شین ضمیر بیت سابقده مذکور اولان
کنهکاره عائددر وجائزدر که کوشمال برفعل تقدیری ایله وصف ترکیبی
اوله تأدیب معناسنه وجه ثانیه قصر ایدن تقصیر ایلمش بزندان باحرف ردشمعی
مصاحبت بند باغ معناسنه‌در که مراد حبس‌در (محصول بیت)
چونکه مذکور کنهکاره نصح و پند ایلدیلر یعنی نصیحت ایلدیلر
دیکلمدی یعنی قبول ایلمدی ونصیحتله متصح اولمدی برداخی انك قولغنی
زندان وحبسله بور یعنی انی بونلرله تأدیب ایله یاخود انك کوشمالی یعنی
تأدیبی بونلرله ایله ﴿ وکر پند وبندش نباید بکار ❊ درخت خبیث
بیخش برآر ﴾ نباید فعل نفی مستقبل مفرد غائب فعل شرط واقعدر بکار
باحرف صله وشین کاره مقیددر بکارش تقدیرنده درخت خبیث بیانیه‌در
خبیث مردار دیمکدر بونده یراماز و بی فائده معناسنه‌در بیخ کوك دیمکدر
شین ضمیر کنه سابق کیدر برآر بونده چیقار معناسنه‌در (محصول بیت)
واکر مذکور کنهکارك نصیحت وحبس ایشنه کلرسه یعنی بونلرله متأدب
ومتصح اولمازسه خبیث اغجدر کوکنی چیقار یعنی زائد روزکار وفائده‌سز
بربارکران درآنی کیدرمك کرك زیرا انك کبی کیمسنك حیاتندن مماتی اولی
واحری‌در ﴿ چوخشم آیدت برکناه کسی ❊ تأمل کنش در عقوبت
بسی ﴾ آیدت تا ضمیر منصوب متصل معناسنه‌در آیدك مفعول اولی

وخشم ثانیسی‌در بونده بای سببیه معناسنه‌در کناه کس لامیه‌در ویا حرف
وحدت تأمل تفعل بابندن مصدردر فکر وملاحظه معناسنه اما بونده
مراد تأنیدر یعنی تأخیر وصبر دیمکدر کنش شین معناده عقوبته
مقیددر وکسه راجعدر (محصول بیت) چونکه برکیمسنك کناه سببیله سکا
خشم وغضب کله یعنی ایلدیکی جرم سببیله اکا غضبك کله انك
عقوبت وشکنجه سندن چوق فکر وتأنی ایله حاصلی عفو بنده
عجله ایله صبر ایله تأملك فائده سنی بوندنصکره کلن بیت بیان ایدر ﴿ که
سهلست لعل بدخشان شکست ❊ شکست نشاید دکرباره بست ﴾ که
حرف تعلیلدر تأمله سهل سینك فتحی وهانك سکونیله قولای دیمکدر
لعل بدخشان لامیه‌در بدخشان ماورای نهرده سرحد هندده برشهرك
اسمی‌درکه لعلك معدنی انك یاننده برطاغدر شکست بونده فعل ماضی
صیغه‌سنده مصدردر زیرا مضارعه مقارندر (محصول بیت) مذکور
مجرمك عفو بنده صبر ایله زیرا لعل بدخشانی صیق آساندر اما صیمشی
برداخی بغلیوب بتون ایلمك ممکن ولایق دکل یعنی مذکور مجرمی قتل
آساندر اما قتلدنصکره بلکه ندامت لازم کله پس اکا کیرو برداخی حیات
ویرمك ممکن دکل علی کل حال هر ابشده صبر وتأمل محمود در فتدبر
﴿ حکایت ﴾ ﴿ زدریای عمان برآمد کسی ❊ سفر کرده دریا وهامون بسی ﴾
دریای عمان بیانیه‌در مغرب دریاسنه عمان دیرلر هندك دریاسنه دیرلر
برآمد کلدی یعنی دریا کنارینه چقدی کسی یا حرف وحدت مشهور
بودرکه بو حکایت حضرت شیخك کندینك سرکذشتلرندن اوله والعلم
عند الله هامون صحرا معناسنه‌در (محصول بیت) دریای عماندن بر کیمسه کلدی
چقدی برشهره دریا کنارندن چوق سفر ایلمش یعنی چوق دریا وصحرا
کورمش سیاح عالم ایدی ﴿ عرب دیده ترك وتاجیك وروم ❊ زهر جنس در
نفس پاکش علوم ﴾ ترك بونده ماوراء النهر آدمیسنه دیرلر وتاجیك جیم
عربك کسریله عجمه دیرلر ورومدن مراد روم شرقی‌درکه تختی سیواسدر
نفس پاك بیانیه‌در وشین ضمیر کسی‌یه راجعدر (محصول بیت) بو دریای
عماندن کلن کیمسه عرب دیارنی وترك وتاجیك وروم ممالکنی سیر ایدوب
کورمشیدی و بو کیمسنك نفس پاکنده هرجنسدن علوم حاصل ایدی
یعنی ذوفنون ایدی حاصلی هم رذایلدن مخلی وهم فضائیل له وکمالاتله
محلی ایدی تاجیك خطا وختن ایله بیان ایلین خطا سهو ایلمش ﴿ جهان زدسره‌ری

کشته ودانش اندوخته ❊ سفر کرده وصحبت آموخته ❊ جهان کشته نك
مقدم مفعولی درکشته بونده ماضیدن قسمدر کزمش وطولمش دیمکدر
ردسروری — اسم مفعول دکلدر وجائزدرکه جهان کشته وصف ترکیبی اوله فتدبر
ردسروری — دانش اسم مصدردر بیلش معناسنه پس دانستن معناسنه دکلدر اندوخته
ردسروری — ماضیدن قسمدر قزنمس وکسب ایلش دیمکدر اسم مفعول دکلدر کرده
وآموخته ده ماضیدن قسمدر اسم مفعول دکلدر (محصول بیت) مذکور
کمسنه جهان کشته ایدی یعنی سیاح عالم اولمشیدی وعلم وکمال کسب
ایلمشیدی یعنی فاضل وکامل ایدی سفر ایلش وخلق عالمله طریق مصاحبت
واسلوب مخالطت اوکرنمشیدی حاصلی انواع معارف وعلوم ایله آراسته
وپیراسته ایدی وهر طائفه نك اسلوب وقانونني وآداب وارکانني بلش
واکلمش ایدی معلوم اوله که کسدن مراد حضرت شیخ اولنجه نعوت
وصفات مذکور نفس امری بیاندر تمدح دکلدر که حضرت شیخه
اعتراض وارد اوله فتدبر ❊ بهیکل قوی چون تناور درخت ❊ ولیکن
فرومانده بی برك سخت ❊ باحرف ظرف هیکل هانك وکاف عربك
فتحیله هیئات وشکل مراددر چون ادات تشبیه تناور اصلنده وصف
ترکیبدر بحسب اللغت تن کتورجی دیمکدر آوریدندن صکره مجموع مرکبی
جسیم وکوده لی معناسنده استعمال ایلدیلر زور بازه زورآور وشاعره
زبان آور دیدکلری کبی فرومانده عاجز قالش دیمکدر برك بانك فتحی ورانك
سکونیله وکاف عجمله لفظ مشترکدر یپراق وازق بینده اما بونده درخت
قرینه سیله ایهام طریقیله مذکوردر فتأمل سخت سینك فتحی وخای
معجمه نك سکونیله قتی دیمکدر محکم معناسنه فرومانده یه قیددر محکم عاجز
قالمش دیمکدر پس برك سخت قدرت معناسنه در دیبن عندیات قشارات
ردشمی — سویلمه ده سخت قدرتلی ایمش (محصول بیت) مذکور کمسنه صورت
وشکلده جسیم وعظیم اغاج کبی محکم وقوتلی ایدی اما ازقسزلقدن
یعنی فقر واحتیاجدن محکم عاجز وفرومانده ایدی حاصلی جسامتده
وقوت مزاجده محکم ایدی لکن فقری کمالده ایدی که هیچ نسنه یه مالك
دکل ایدی ❊ دوصد رقعه بالای هم دوخته ❊ چوخراق خود درمیان
سوخته ❊ رقعه رانك ضمی وقافك سکونیله یمه معناسنه در بالای هم
بری بری اوزرینه دیمکدر دوخته ماضیدن قسم در دکك معناسنه چو

ادات تشبیه حراق وحراقه حای مهمله نك ضمیله تشدیدسز قاو معناسنه در
یعنی طوترق که اکا چقماق چقارلر تشدید ضرورت وزنیچون در وعوام ناس
تشدیدله استعمال ایلدیلر حروقاده لغت در قاوه دیرلر خود بونده کندی
معناسنه درمیان اورتاده وآراده دیمکدر سوخته بونده ایهام طریقیله
مذکوردر زیرا سوخته لفظ مشترکدر قاوله یانمش ویلقق بیننده (محصول
بیت) مذکور فقیر ایکیوز یماقی بری بری اوزرینه دیکمشیدی نته که
عجملك وهندك فقراسی نیچه دورلی پاره دن خرقه پیدا ایدرلر وکندی
قاو کبی اول خرقه نك ایچنده وآراسنك یانمشیدی یعنی خشو نقدن
وحرارتندن اول حرقه نك قاو کبی یانمشیدی مصراع ثانینك
ترکیبی زاحراق اودرمیان سوخته یازن جمع نسخه لره مخالف یازمش
❊ بشهری درآمد زدریاکنار ❊ بزرکی ذران ناحیت شهریار ❊ باحرف
صله ویاحرف وحدت برشهره دیمکدر تقدیری شهریار بوددر ضرورت
وزنیچون ترك اولندی (محصول بیت) خرقه پوش شهرلرندن برشهره
کلدیکه اول ولایتده براولوکمسه پادشاه ایدی یعنی اول فقیر دریای
عماندن چقدقده اول ولایت ومملکتك پادشاهی براولوکمسه ایدی
❊ که طبع نکونامی اندیش داشت ❊ سرعجز درپای درویش داشت ❊
که حرف رابط صفت طبع نکونامی اندیش وصف ترکیبیدر که اوچ
لفظدن مرکبدر ویاحرف مصدر در داشت تقدیری داشتی ایدی یای
حکایه ایله ضرورت وزنیچون ترك اولندی سرعجز لامیه در مجازادر حرف
ظرف پای درویش لامیه در (محصول بیت) اول ناحیه نك پادشاهی
براولوکمسه ایدی ایی آدلیلق فکرلی طبعی وار ایدی یعنی آدم ایلك ایله
اکلسون دیو سعی ایدردی وطبعی ایلکله مشهور اولمغه مائل ایدی
بوجهتدن عجز ونیاز باشنی درویش فقیرك ایاغنده طوتاردی یعنی درویشانه
التیام والتفات ایدردی حاصلی بو پادشاه عالمده ایلك ایله داستان اولاین
دیو فکر ایدردی انکیچون فقرا ایاغنه باشین قوردی یعنی بونلره عزت
وحرمت ایدردیکه جهانده نامنی لطف وکرمله مشهور ایلیه لر ❊ بشستند
خدمت کزاران شاه ❊ سروتن بحمامش از کرد راه ❊ باحرف تأکید
شستند فعل ماضی جمع غائب در یو دیلره وارتدیلر دیمك خدمت کزاران
وصف ترکیبیدر کزاریدندن ادا ایلمك معناسنه خدمتکارلر دیمکدر والف

ونون ادات جمعدر شاهه اضافت لامیه در سروتن فعل سابقك مفعوللریدر یاحرف ظرف حمام معروف شین ضمیر معناده سروتنه مقیددر یعنی سرش وتنش تقدیرنده کرد راه لامیه در یولك توزندن دیمکدر (محصول بیت) پادشاهك خدمتکارلری مذکور درویشك باشنی و کوده سنی یول توزندن حمامده یودیلر یعنی پادشاهك امریله درویشی حمامه ایلتدیلر کندنی واسبابنی کی چرکندن ویول توزندن یویوب پاك ایلدیلر

﴿ چو برآستان ملك سرنهاد * ستایش کنان دست بر برنهاد ﴾

آستان ملك لامیه سر نهادك مقدم مفعولی در نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر ستایش اسم مصدر در اوکش معناسنه یعنی مدح کنان کاف عربك ضمیله کیندندن ایدرهك دیمکدر القیش ایدرك معناسنه دست نهادك مقدم مفعول صریحیدر و بر برغیرصریحیدر اولکی برحرف استعلا وثانیسی سینه معناسنه (محصول بیت) مذکور درویش حمامدن چقدقدن صکره چونکه پادشاه اشیکنه کلدی باش قودی القیش ایدرك الینی کوکسنه قودی تعظیما نته که عادتدر

﴿ درآمد بایوان شاهنشهی * که حکمت روان بادودولت رهی ﴾

درآمد کیردی دیمکدر باحرف صله ایوان کسر همزه ایله در اما عجم فتح همزه ایله استعمال ایدر بونده دیوان خانه مراددر اضافتی لامیه در شاهنشه شاهان شاهدن مخففدر اولو پادشاه معناسنه ویاحرف نسبت که حرف بیان یعنی ستایشی بیان ایدر روان صفة مشبهه در رویدندن یورومك معناسنه در مراد نفوذ در یعنی حکمك وامرك نافذ اولسون دیمکدر رهی اصلنده یومش اوغلاننه دیرلر صکره قول معناسنده استعمال ایلدیلر رهیدن تای خطاب ضرورت وزنیچون ترك اولندی تقدیری رهیت باددر (محصول بیت) مذکور درویش شاهك ایوانته کلدی کیردی القیش ایدرك که ای پادشاه حکمك نافذ اولسون ودولت سکا بنده اولسون بعض نسخه ده حکمت روان برینه بخت جوان واقعدر طالعك جوان وقوی اولسون دیمکدر

﴿ شهنشاه کفت ازکجاآمدی * چه بودت که نزدیك ماآمدی ﴾

نزدیك ما لامیه در (محصول بیت) درویشه شاه دیدیکه نه یردن کلدك سکانه واقع اولدی که بزم یانمزه کلدك کانه پادشاه بونك اول مملکته کلدوکین استغراب ایدر زیرا بومجلسین ذوفنونی سلاطین رعایت ایدوب یاننده طوتاغندر

خصوصا حضرت شیخ کبی فاضل وکاملی

﴿ چه دیدی درین کشور ازخوب وزشت * بکوای نکونام ونیکوسرشت ﴾

نکونام ونیکو سرشت وصف ترکیبلردر ایوادلی وایوخلقلی دیمکدر اولکی ترکیب ثانیه مضاف اولمشدر (محصول بیت) شاه دورویشه سؤال ایدوب دیرکه بومملکتده ایودن چرکندن نه کوردك یعنی عدل وظلمدن نیه مطلع اولدك بکاتقریر وبیان ایله ای ایوخلقلی کسه پادشاهك مرادی کشورینك عدل وظلمنی بیلمکدر

﴿ بکفت ای خداوندروی زمین * خدایت معین بادودولت قرین ﴾

بعض نسخه ده دولت قرین برینه رأفت معین واقعدر پس اولکی معین اسم فاعلدر افعال بابندن وثانیسی فعیل بمعنی فاعلدر جاری معناسنه اقیجی دیمکدر (محصول بیت) درویش دیدی ای یریوزینك صاحبی ومالکی یعنی پادشاهی خدا سکا معین وظهیر ودولت وسعادت قرین ومصاحبك اولسون

﴿ نرفتم درین مملکت منزلی * کزآسیب آزرده دیدم دلی ﴾

منزلی ودلی یالری حرف وحدت آسیب بونده ظلم وفتنه معناسنه در آزرده اسم مفعولدر انجنمش معناسنه (محصول بیت) درویش شاهه دیدیکه بو کشورده برمنزل کتمدم که فتنه وظلمدن برکوکلی آزرده وبحضور کوردم یعنی ممالکنده کزدم سیرایلدم اما هیچ برکیمسهٔ رنجیده خاطر کورمدم حاصلی ایام عدلکده کیمسه کیمسه دن آزرده ورنجیده دکلدر

﴿ ملك راهمین ملك پیرایه بس * که راضی نکردد بآزار کس ﴾

ملك پادشاه معناسنه در وزا ادات صله در یا معناسنه همین هم حرف تأکید واین اسم اشارتدر بیت سابقك مضموننه ملك پیرایه ترکیب مزجیدر اصلنده پیرایهٔ ملك ایدی اضافتله پیرایه اسم مصدردر حلیه وبزك معناسنه وملك میمك ضمی ولامك سکونیله سلطنت ومملکت معناسنه در بس بای عربك فتحیله یتر دیمکدر که حرف بیان نکردد فعل نفی مستقبل مفرد غائب نباشد معناسنه باحرف صله آزار اسم مصدردر انجنمه وانجنش معناسنه کسه اضافتی لامیه در (محصول بیت) پادشاهه زینت سلطنت ومملکت بو یترکه کیمسه نك بیحضور لغنه وانجنمه سنه راضی اولمیه

﴿ ندیدم کسی سرکران ازشراب * مکرهم خرابات دیدم خراب ﴾

کسی ندیدمك مفعولیدر یاحرف وحدت سرکران کاف عجمك کسریله وصف ترکیبی اغرباشلی دیمکدر سر خوشدن کنایتدر مکر

ادات استثنا خرابات استعمال عجمده میخانه دیرلر (محصول بیت)
درویش پادشاهه دیدی سنك کشورکده هیچ برکمسهٔ باشی شرابدن
اغرلنمش کورمدم حاصلی سرخوش ومست کورمدم یعنی مملکتده
شراب ایچلمز الا میخانهٔ خراب کوردم یعنی هیچ برمست وخراب کورمدم
الا میخانهٔ خراب کوردم حاصلی کشورك معمور اما میخانه‌لر خرابدرکه
یانه هیچ برکیمسه وارماز ﴿ سخن کفت ودامان کوهرفشاند ﴾ بلفظی
که شاه آستینش برفشاند ﴿ سخن برفشاند سخن کفتك مقدم مفعولیدر
یعنی مفعولی دامان کوهر لامیه‌در مجازا کوهر اتکینی دیمکدر مراد
اتك ایله کوهر صاچدی دیمکدر یعنی شویله لطیف سوزلر سویلدیکه
کویاانکله کوهرصاچدی فشاند فانك فتحی وکسریله افشاندندن مخففدر
سلکمك وصاچمق وصاورمق معناسنه باحرف مصاحبت لفظدن مراد
کلام ولفظدر حتی بعض نسخه‌ده بنطق واقعدر یاحرف وحدت که رابط
صفت آستینك الف ممدوده وسکون سینله یك دیمکدر یعنی لباس یکی
برحرف تأکید (محصول بیت) مذکور درویش پادشاهه سوز سویلدی
کویاکه انکله کوهرصاچدی معقول وموجه سویلدی برلفظله وبراداایله که
پادشاه ذوقندن یکین سلکدی یعنی زیاده حظ ایلدی شویلکه بونك اداسنی
پسندایدوب بی اختیار یکنی سلکدی‌نته که برنسنهٔ استغراب ایدن بویله ایدر
﴿ پسند آمدش حسن کفتار مرد ﴾ بنزدخودش خواندواکرام کرد ﴾
پسندبای عجمك وسینك فتحیله اسم مصدردر مقبول ومرغوب معناسنه
حسن کفتار حسن مصدردر حسن بابندن کوزللك معناسنه کفتار اصلنده
وصف ترکیبی‌در آربدندن که آوریدندن مخففدر سوز کتوریجی معناسنه
صکره کثرت استعمال ایله کلامه کفتار دیدیلر مرده اضافت لامیه‌در
باحرف صله درخوانده متعلق زدنونك فتحی وزانك سکونیله قت معناسنه در
نزدیك ده لغت درخوده اضافت لامیه درشین ضمیر درویشه راجعدر وخواند
فعل ماضی مفرد غائب فاعلی پادشا هدر (محصول بیت) درویشك حسن
کفتاری پادشاهه مقبول ومرغوب کلدی درویشی یاننه دعوت ایلدی
واکرام ایلدی یعنی کوردیکه درویش فضلای زماندندر پس اکا
مقدارینه کوره رعایت ایلدی ﴿ زرش دادو کوهر بشکرقدوم ﴾ بپرسیدش
ازکوهر وزادو بوم ﴾ زر لغتده التونه دیرلر اما استعمالده سکه لنمش اقچه‌یه‌ده

زردیرلرنته که کلستانده * زرنداری نتوان رفت بزوراز دریا یوردکی زردن
اقچه مراد درویشن ضمیر درویشه راجعدر ودادك فاعلی پادشاهدر
وزروکوهر مفعول صریحلر یدرو بشکر غیرصریحی باحرف سبب وشکر
بونده شکرانه معناسنه‌در که برمرادك حاصل اولدیغیچون دیرلر مثلا
قربان کسمك واقچه ویرمك ونمازقلمق وصائم اولمق کبی قدومه اضافت
لامیه‌در قدوم مصدردر کلمك معناسنه باحرف تأکید پرسید فعل ماضی
مفردغائب صوردی یعنی سؤال ایلدی فاعلی پادشاهدر ومفعول
صریحی شین ضمیردرکه عائددر درویشه کوهردن بونده مراد اصلدر
عربمی ویاعجممی ویاترکمیسین دیمکدر زادطوغوب قوپدیغی یردیمکدر
وبوم مملکت وولایت معناسنه امابعض اعجام زادوبوم لفظلن
مترادفاندردیدی (محصول بیت) پادشاه درویشه شکرانهٔ قدوم دیواقچه
والتون وکوهر بغشلدی وکندینك اصلندن ومملکتندن ووطنندن
سؤال ایلدی حاصلی احوالنی هروجهله استکشاف ایلدی ﴿ بکفت
آنچه پرسیدش ازسر کذشت ﴾ بقربت زدیکر کسان برکذشت ﴾
بکفت درویش دیدی یعنی جواب ویردی سرکذشت باشدن کچن قصه‌یه
دیرلر باحرف مصاحبت وباحرف ظرف قربت یقینلق معناسنه دیکر
کسان غیری کسنه‌لر معناسنه‌در درحرف صله یعنی تأکید کذشت کچدی
یعنی تجاوز ایلدی (محصول بیت) پادشاه هرنکه درویشك احوال
وسرکذشتندن سؤال ایلدیسه جواب ویردی پس پادشاهه تقرب
جهتیله غیری کیمسه‌لردن کچدی یعنی پاشاهه زیاده تقرب ایلدی ﴿ ملك
بادل خویش درکفتکو ﴾ که دست وزارت سپارد بدو ﴾ باحرف
مصاحبت دل خویش لامیه‌در کندی کوکلیله معناسنه کفت وکو
لغتده سوز وساو معناسنه‌در اما بونده مراد تدبیر ومشاوره‌درکه حرف
بیان کفت وکودر دست وزارت لامیه‌در دست لفظ عربیدر صدر
مجلس معناسنه بعض نسخه‌ده دست برینه صدر واقعدر کنه اول
معنایه‌در وزارت مصدردر واوده فتح وکسر جائزدر لیکن کسر مشهوردر
معاونت ونصرت معناسنه وزیر فعیل بمعنی فاعلدر موازر معناسنه اکیل
مواکل معناسنه اولدوغی کبی حاصلی وزیر واوك کسریله لفظ مشترکدر
معاونت وثقلت وکناه وسلاح وارقه یوکی بیننده پس ارباب لغت وزیری

بونلرك جمعيسنده اشتقاق ايلمشلر در بعض تأويلات ايله سپاردسنك كسريله
فعل مضارع مفرد غائب درسپاريدندن سپردندن دكل ايصمارلق وتسليم
ايلمك معناسنه فاعلى ملك درومفعول صريحى دست وغيرصريحى بدو بدو
اصلنده باوايدى همزه داله قلب اولنمش باحرف صله واوضميرغائب درويشه
راجعدر (محصول بيت) پادشاه كندى كوكليله كفت وكوده ايدى يعنى تدبير
ومشاورده ايدى كه صدروزارتى اكا تسليم ايليه يعنى وزيرتفويض ايليه وزير مطلب
اعظمه كتابلرده وزيرتفويض وسائروزرايه و پاشالره وزيرتنفيذ ديرلر فاحفظ
حاصلى پادشاهك كوكلندن كچديكه بودرويشى وزيراعظم ايليه * وليكن
بتدريج باانجمن * بسستى نخنديد براى من * واوحرف ابتدا ايكن ادات
استدراك باحرف مصاحبت برمقدره متعلق تقديرى اوراوزيرميكنم لكن
بتدريج باحرف تعليل انجمن درنك يعنى جماعت ناس باحرف مصاحبت
سببيتى متضمن سست سين اولك ضمى وثانينك سكونى ايله كككشك ديمكدر كه
عربجه رخود برلرويا حرف مصدر بخنديد فعل نفى مستقبل جمع غائبدر بونده
كولميه لر ديمكدر برحرف صله در بامعناسنه راى من لاميه در راى عرب
همزه ايله اوقورا عجم تليين ايدوب الفله اوقورراس كبى حاصلى ابكيسيده
استعمالدر (محصول بيت) پادشاهك كوكلندن كچديكه درويشى وزيرايده يم
ديو امادفعة دكل بلكه تدريجيله وتأنيله تاكه خلق عالم بنم فكرمك
ضعفنه كولميه لر يعنى ديميلركه هيان و بيانى يعنى اصلى ونسلى مجهول
برچيلغى براوغردن وزيرايلدى ديو * بعقلش بيايد نخست آزمود
* بقدر هنرپايكاهش فزود * بعقلش باحرف مصاحبت و شين ضمير
درويشه عائددر آزمود مصدر معناسنه در زيرامضارعه مقارندر باحرف
مصاحبت قدر هنر لاميه در هنرى مقدارنجه ديمكدر پايكاه مرتبه
معناسنه در وضمير كنه درويشه عائددر فزود كنه مصدر معناسنه در
ارتمق وزياده اولمق معناسنه در (محصول بيت) پادشاه كوكلندن
بومعناى كچورديكه اول درويشى عقل ايله امتحان وتجربه ايلمك كرك
اندنصكره هنرى مقدارنجه مرتبه سنى ارتمق كرك * بردبردل
ازجورغم بارها * كه ناآزموده كنند كارها * بردفعل مضارع مفرد
غائبدر بريدندن ايلتمك معناسنه بربونده ادات ظرفدر درمعناسنه جور
غم لاميه در مجازا بعض نسخه ده جوريرينه دست واقعدر بار بونده

يوك معناسنه دركه عرب حمل دير وها ادات جمعدر كه اصلنده
آن كس كه در حذف وايصالله كه قالدى كه اسمدركم معناسنه بردك فاعلى در
كارها ايشلر ديمكدرزيرا كار ايش وها ادات جمعدر (محصول بيت) غم
جورندن كوكلنده يوكلر ايلدريعنى غمدن وغصه دن الم ومحنت چكرشول
كسه كه صنانمش ايشلر ايلر حاصلى تجربه سز ايش ايلين حسرت
وندامت چكر پادشاه ديركه بن بودرويشى تجربه ايده يم اندن صكره
بونى پايهٔ عاليه يه ايصال ايده يمكه صكر حسرت وندامت چكميه يم
* چوقاضى بفكرت نويسد سجل * نكردد زدستار بندان خجل *
چوحرف تعليل فكرت وفكر فانك كسريله اسملردر وفتحيله مصدردر
دستار بندلغتده دولبند بغليجى ديمكدرزيرا دستار بونده دولبند معناسنه در
مطلب وبندبندنده دن مرخم دراسم فاعلدر بنديدندن حاصلى وصف تركيبيدر
استعماللرنده دستار بنداهل علم ومحكمه شاهدينه اطلاق ايدرلر فاحفظ
والف ونون ادات جمعدر خجل خاى معجمه نك فتحى وجيمك كسريله
صفت مشبهه در علم يابندن (محصول بيت) چونكه قاضى سجلى فكر
وملاحظه ايله يازاو علمادن وشهود محكمه دن شرمنده وخجل اولماز زيرا
تأمله يازمش اولور * نظركن چوسوفار وارى بدست * نه آن كه كه
پرتاب كردى زشست * سوفارسينك ضميله بونده اوق كزيدر بدست
باحرف صله كه كاف عجمك فتحيله وهاى اصليه ايله كاهدن مخففدر كه وقت
معناسنه در وكه حرف رابط وياحرف بيان پرتاب باى عجمك فتحى ورانك
سكونيله اوزاغه اوق اتمقدر پرتاو واوله ده استعمال ايدرلر شست شين معجمه نك
فتحى وسين مهمله نك سكونيله باش پارمغى وشهادت برمغى باى كريشندن
اوق كزى كچدوكى يرى طوتمغه ديرلر بعضيلر ديديلركه كريشك اوق كزى
كچديكى يره ديرلر والعلم عندالله (محصول بيت) چون كه اوق كزى الكده
ايكن نظرايله كه اوق نره يه وارور ونره يه دوشر اول وقتن نظر ايله كه ياى
كريشندن چيقوب كيده زيرا آتلمش اوقى طوتمق وآليقومق اولماز پس
جائزدركه برخطا واقع اوله * چو يوسف كسى درصلاح وتميز * بسى سال
بايد كه كردد عزيز * چوادات تشبيه يوسف دن مراد حضرت يوسف
پيغمبردر صلوات الله على نبينا وعليه وعلى جميع الانبياء كسى ياحرف وحدت
تميز اصلنده تميزدر ليكن عجم ياى اولك حذفيله استعمال ايدر تشخيص

معنا سنه یعنی اکلمق بسی باحرف وحدت یاحرف اصلی اولنجه چوق دیمك اولور اما باحرف ظرف اولنجه سی اوتوز عدد اولور که حرف بیان کردد فعل مضارع مفرد غائب در یصیر معنا سنه یعنی افعال ناقصه دن اسمی تحتنده ضمیردر چو یوسف ده تشبیهه راجعدر وخبری عزیزدر که اندن مراد پادشاه مصردر (محصول بیت) حضرت یوسف پیغمبر کبی فضل وصلاح وتمیزده اولان برکیمسه که کلابتله کنعه یوسف مراد در پس یوسف کبی برکیمسه چوق ییل وزمان کچمك کرکدر که عزیز اوله یعنی مصره پادشاه اوله حاصلی هر ایشده تأنی ودرنك لازمدر معلوم اولکه مصراع اول ثانیه مرهوندر ﴿ بایام تا برنیاید بسی ❊ نشاید رسیدن بغور کسی ﴾ بایام باحرف ظرف ویاء صاحبت تاحرف قدر مادام معناسنه یعنی حرف توقیت برحرف تأکید نشاید لایق دکل لاینبغی معناسنه اکثر عدم امکانده مستعملدر باحرف صله غور غینك فتحیله غایت ونهایت معنا سنه در کسه اضافتی لامیه در ویا حرف وحدت (محصول بیت) زمانده وایامده مادامکه چوقلق کلوب کچمیه یعنی چوق زمان وایام کچمینجه برکسنك غورینه وحقیقتنه ایریشمك ممکن دکلدر یعنی چوق زمان کلوب کچمك کرکدر که برکیمسه نك ماهیتی وحقیقتی معلوم اوله ﴿ زهرنوع اخلاق او کشف کرد ❊ خردمند وپاکیزه دین بود مرد ﴾ اخلاق خلقك جمعیدر خویلر وعادتلر معناسنه ضمیره اضافت لامیه در پاکیزه پاك معناسنه پاکیزه دین وصف ترکیبیدر پاك دینلی معنا سنه مرداردیمکدر که مراد مذکور درویشدر (محصول بیت) پادشاه درویشك انواع اخلاقنی واجناس واصناف اطوار واحوالنی کشف ایدوب بیلدی حاصلی درویشی هروجهله امتحان وتجربه ایلدی امادرویش عاقل ودانا پاك دینلی ایدی یعنی عقیده سی ومذهبی وملتی لوث الحاد وزندقه دن وفرق ضاله نك عقایدندن مطهر وپاکیزه ایدی ﴿ نکوسیرتش دید وروشن قیاس ❊ سخن سنج ومقدار مردم شناس ﴾ نکوسیرت وصف ترکیبی آیی خویلی دیمکدر وضمیر درویشه راجعدر روشن قیاسده وصف ترکیبیدر دلیل وقیاسی واضح ایدی یعنی فکر وتدبیری درست ایدی سخن سنجیده وصف ترکیبیدر لغتده سوز طارتیجی دیمکدر اما اصطلاحده موزون ومعقول سوز سویلین کسه یه اطلاق ایدرلر مقدار مردم شناسده وصف ترکیبیدر اصلنده

مقدار شناس مردم ایدی اضافتله تقدیم وتأخیر قلندی اضافتیده اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر زیرا وصف ترکیبلر اکثر فاعلیت معناسنی افاده ایدر یعنی اسم فاعل معناسنه کلور بعده ضرورت وزنیچون مردم عبارتنی وصف ترکیبی اراسنه ادخال ایلدیلر مجموعنی برترکیب ایلدیلر فقدبر (محصول بیت) پادشاه درویشی ایو خویلی وروشن قیاسلی کوردی یعنی هرنه خصوصده که قیاس ایدردی صغری وکبراسی صحیح ونتیجه سی لطیف وخوب ایدی دخی درویش موزون ومعقول کلماتلی وخلق عالمك ومردم جهانك مقادیرنی بلیجی کوردی یعنی هرکسه نه لایق ایدوکن بلیجی کوردی معلوم اولکه بونده واقع اولان وصف ترکیبلر عطف طریقیله دید فعلنك مفعوللریدر فتأمل ﴿ برأی ازبزرکان بهش دید وبیش ❊ نشاندش زبردست دستور خویش ﴾ برای باحرف ظرف ورأی فکر دیمکدر به یك دیمکدر وضمیر کنه درویشه راجعدر ودیدك فاعلی بیت سابقده کبی پادشاهدر دیدبونده افعال قلوبدندر اکلدی وبیلدی دیمکدر بیش بای عربك کسری وسکون یائله زیاده معناسنه در نشاند نونك فتحی وکسریله دیکدی دیمکدر یعنی نصب ایلدی دیمکدر شین ضمیر درویشه راجعدر زبردست لغتده غالب معناسنه در امابونده اوست معناسنه در که عربجه فوق دیرلر دستوره اضافتی ودستورك خویشه لامیه لردر دستور بونده وزیر معناسنه در قانونه ده دستور دیرلر دالك وتانك ضمه لریله اصلنده قانون نامه یه وممکلت دفترینه دیرلر بونلر وزرایه متعلق اولدیغیچون وزیره دستور اطلاق ایلدیلر مجازا (محصول بیت) پادشاه درویشی اکابر اعیانندن همیك کوردی وهم زیاده کوردی پس مذکور درویشی کندینك وزیر اعظمی اوزرینه کچوردی یعنی بونی وزیر تفویض واسکی وزیری تنفیذ ایلدی ﴿ چنان حکمت ومعرفت کار بست ❊ که از امر ونهیش درونی نخست ﴾ حکمت بست فعلنك مفعول اولی ومعرفت اکا معطوف وکار مفعول ثانیسی که حرف بیان ویاحرف رابط صفت درون دالك فتحی ایله ایچ معناسنه یعنی برنسنه نك ایچروسی امابونده مراد کوکلدر ویاحرف وحدت نخست فعل نفی ماضی در لغتده صوقمق یعنی ییلان واری صوقمق کبی امابونده انجمك معناسنه در یعنی رنجیده خاطر اولمق

ومجروح اولمق معناسنه در (محصول بيت) وزير جديد حكمت ومعرفتى انجليين ايش بغلدى يعنى عدل وانصافى شويله ايشلديكه امر ونهيندن برقلب مجروح و برخاطر رنجيده اولمادى حاصلى هركس بوندن رضا اوزره اولدى ﴿ درآوردملكى بزير قلم ﴾ كزور وجودى نيامد الم ﴿ درآورد كتوردى ديمكدر ملك بونده مملكت معناسنه ويا حرف وحدت ويا حرف تنكير وابهام باحرف تأكيد زيرزانك كسريله آلت معناسنه در كه عرب تحت دير قلمه اضافتى لاميه در كزواصلنده كه ازاوايدى كه حرف بيان اوضمير وزير جديده عائددر بر حرف صله در يا معناسنه در وجوددن مراد شخص در ويا حرف وحدت (محصول بيت) مغموم ومهموم اولدى زيرا بو تقديرجه بوندن ناشايسته ونامعقول كار صادر اولمازكه محل دخل وطعن اوله ﴿ نديدآن خردمند رارخنهٔ ﴾ كه بروى تواندزدن طعنهٔ ﴾ نديدك فاعلى وزير عتيق در آن خردمند وزير جديددر وراحرف تخصيص وبرحرف استعلا رخنهٔ كدك ديمكدر همزه حرف توسل ويا حرف وحدت كه حرف تعليل بروى ضميروزير جديده ورخنه يه راجع ضمير غائبدر تواند فعل مضارع مفرد غائب فاعلى وزير عتيق طعنه ظاهر بودركه هاى رسمى تلى تأنيثدن مبدلدر همزه وغمزه وجمزه كبى وياهاى رسمى تصرفات اعجامدن اوله فتأمل (محصول بيت) وزير عتيق اول عاقلك يعنى وزير جديدك بررخنه سنى يعنى نقصانى كورمدى كه اول رخنه اوزرينه وياوزير جديده وزير عتيق بردخل وطعن اورمغه قادر اوله حاصلى اندن محل دخل وطعن اولجق برنقصان صادر اولمدى ﴿ امين وبداندیش طشتندومور ﴾ نشايددرورخنه كردن بزور ﴾ بداندیش وصف تركيبيدر يرامز فكرلى ديمكدر مراد دشمندر طشت طانك فتحى وشينك سكونيله لكن دركه ابريقيله استعمال اولنور طاتادن مبدلدر زيرا اصل لغتلرده طا اولمازطشتدك نون ودالى اندتك ادات جمعى دركه امين وبداندیش دن كنايتدر معلوم اوله كه بونده برادات تشبيه مضمر در تقديرى همچو طشتند ومورد رنشايد لايق وممكن دكلدر ديمكدر فاعلى مور در درو اصلنده دراو ايدى در حرف ظرف واو طشته راجع ضمير غائبدر رخنه كردن كدك ايلمك ديمكدر وباحرف مصاحبت زور قوت معناسنه در (محصول بيت) امين ومستقيم اولان كيمسه دشمن عدو سيله

باقر لكنله قرنجه كبيدر لف ونشر مرتب طريقيله ممكن دكلدر كه قرنجه لكنده بركدك اچه يعنى انى دلمكه وكدمكه مالك دكلدر ايمدى بداندیش كيمسه امين اولان كيمسه ايله بوكه بكزر زيرا دائما استقامت اولور پس عدوسى اكه ظفر بولمازكه سبب كسر عرض اوله ﴿ ملك رادوخرشيد طلعت غلام ﴾ بسر بركمر بسته بودى مدام ﴾ ملك را راحرف تخصيص خرشيد طلعت وصف تركيبيدر كنش يوزلى ديمكدر زيرا عجم طلعت يوز معناسنده استعمال ايدر بعض نسخده ظلعت برينه پيكر واقعدر كه اول معنايه در زيرا پيكر باى عجمك وكاف عربك فتحه لريله صورت معناسنه در غلام قول واوغلان معناسنده مستعملدر لفظ عربيدر بسر بر حرف استعلا وباانك معناسنى تأكيد ايدر كمربسته وصف تركيبيدر بل بغلمش معناسنه زيرا كمر بيله وقوشغه ديرلر بودى ياى حكايه ايله ادات زمانيه در ويا فعل ماضى مفرد غائبدر (محصول بيت) پادشاهك ايكى كنش يوزلى اوغلان دائما باشى اوجنده يعنى قفاسنده ايدى حاصلى سلاطينك وامرانك عادتيدركه برايكى اوغلان اكسه سنده دائما حاضر وقائمدر ﴿ دوپاكيزه پيكر چوحور وپرى ﴾ چوخورشيد وماه ازسه ديكر برى ﴾ پاكيزه پيكر وصف تركيبيدر پاك صورت ولطيف شكل معناسنه چو ادات تشبيه حورحاى مهمله نك ضميله احورك وحوراءنك جمعيدر حمر احمرك وحمراءنك جمعى اولديغى كبى اما عجم مفرد مقامنده استعمال ايدر والف ونونله جمع ايدوب حوران ديرلر نتكم كلستانده ❊ حوران بهشتى رادوزخ بود اعراف ❊ يورمشدر پرى جن معناسنه در چوكنه ادات تشبيه خورشيد كنش تنها حور واورسميله وشيده كنشه ديرلر فاحفظ ازسه ديكر قياس ازسوم ديكر ديمك ايدى ليكن ضرورت وزنيچون وقرينه قائم اولديغيچون ازسه ديكر ديدى غيرى اوچنجيدن معناسنه يعنى بوايكى غلامك اوچنجى نظيرى يوق ايدى برى بونك كبى يرلرده بعيد معناسنه در (محصول بيت) مذكور ايكى غلام حور وپرى كبى ايكى پاكيزه پيكرلى ونظيف كوهرلى جوانلر ايدى خرشيد وماه كبى غيرى اوچنجيدن برى وبعيد ايديلر حاصلى شويله بى نظير كوزل محبوبلر ايدى كه انلره مشابه ومحاكى برداخى يوق ايدى ﴿ دوصورت كه كفتى يكى نيست بيش ﴾ نموده درآينه همتاى خويش ﴾ كه حرف رابط صفت كفتى فعل ماضى مفرد غائب دير ايدك ديمكدر يعنى كورسك بوجوانلرى دير ايدك

مطلب

بکی براسی یعنی ایکی محبوبك هر بریسی کندی بولداشندن زیاده دکلیدی
بیش زیاده معناسنه در نموده ماضیدن قسمدر لازمله متعدی بینده
مشترکدر بونده متعدیدر کوسترمش دیمکدر یعنی مذکور ایکی غلامك
هر بریسی کوسترمش همتای خویش لامیه در همتا مثل ونظیر معناسنه در
(محصول بیت) مذکور ایکی غلام بی مثل ونظیر صورت ایدی که کورسك
دیرایدك که حسن ولطافتده بری برندن زیاده دکلدر کانه هر بری کندی
مثلنی ونظیرنی آینه ده کوسترمشدر یعنی کویا که بو ایکی جوان بری
برینك عکسیدر که کندینی آینه ده کوسترمشدر ﴿ سخنهای دانای
شیرین سخن * کرفت اندر آن هر دو شمشاد بن ﴾ مصراع اولك
اضافتلری بیانیه در شیرین سخن وصف ترکیبیدر طاتلی سوزلی دیمکدر
سخن بونده سینك فتحی وخانك ضمیله در قافیه ضرورتیچون کرفت کاف
عجمك ورانك کسره لریله لفظ مشترکدر کرفتن دن طوتمق وتأثیر ایلمك
وایکرنمك بینده اما بونده تأثیر معناسنه در اندر ادات ظرفدر اما بونده
بای صله معناسنه در آن اسم اشارتدر هر دو عبارتنه شمشادبن وصف
ترکیبیدر شمشاد شینك فتحی وکسریله وسکون میم ایله چمشیر اغاجنه دیرلر
وبن بای عربك ضمیله دیب وکوك معناسنه در اما بونك کبی یرلرده اوجاق
دیمك ایله تعبیر اولنور مبالغه طریقیله مثلا کابن کل اوجاغی وشمشادبن
شمشاد اوجاغی یعنی چمشیر اوجاغی دیمکدر (محصول بیت) طاتلی
سوزلی وانك سوزلری اول ایکی شمشاد اوجقلغینه تأثیر ایلدی یعنی انك
طاتلی سوزلری ومصاحبتلری اول ایکی موزون قامتلی محبوبه تأثیر ایلدی
﴿ چو دیدند کاوصاف خلقش نکوست * بطبعش هوا خواه کشتند
ودوست ﴾ چو حرف تعلیل وکه حرف بیان اوصاف وصفك جمعیدر
که بونده نعت وصفت معناسنه در خلقه اضافتی لامیه در خلق خانك
ضمیله خوی وعادت معناسنه در خانك فتحیله یازوب ذات معناسیله بیان
ایلین مخالف بیان ایلمش منه سنده اوصاف وخلقش ده جائزدر حرف ردشمی
عطف ایله دیین بی معنی وعندی سویلمش باحرف صله ویاحرف مصاحبت ردشمی
وطبع بونده خلق جبلی معناسنه در اما اصلنده طبع وطبیعت مصدرلردر
وشین ضمیر وزیر جدیده راجعدر بطبعك معناسنی بالطبع دیمك ایله
تعبیر ایلین شخصك طبعنده ذره قدر استقامت یوق ایمش هوا خواه ردشمی

وصف ترکیبیدر محبت معناسنه که دوست اکا عطف تفسیری واقعدر
(محصول بیت) چونکه اول ایکی جوان کوردیلر وزیر جدیدك اطوار
واوصافی واخلاقی خوب وخوشدر آنك خلق وحسننه محب اولدیلر
یعنی دوست اولدیلر حاصلی وزیر جدیدیله محبت اوزره اولدیلر طبعنه
محبت ایلدیلر دیمکدن غرض کندیسنه محب اولدیلر دیمکدر فتأمل
﴿ دروهم اثر کرد میل بشر * نه میلی چو کوتاه بینان بشر ﴾ در حرف
صله در بامعناسنه واو ضمیری وزیره راجعدر میل بشر اضافت لامیه در
یای بطنیله بشر حضرت آدم پیغمبرك صلوات الله علی نبینا وعلیه وعلی
جمیع الانبیاء اولادینه دیرلر وحضرت آدم علیه السلامه ابو البشر دیرلر
میلی یا حرف وحدت چو ادات تشبیه کوتاه بین وصف ترکیبیدر کوتاه بین
صفات ذمیمه دندر الچق نظرلی ودنی بصیرتلی دیمکدر الف ونون
ادات جمعدر بشر باحرف صله ویاحرف مصاحبت وشربر اماز دیمکدر
(محصول بیت) وزیر جدیدده بشرك میلی ورغبتی تأثیر ایلدی یعنی
انلرك بو که میل ورغبتی تأثیر ایدوب بو ده انلره محبت ومودت ایلدی
حاصلی ایکی جانبدن بیله محبت واقع اولدی اما کوته نظرلیلرك شره
وباشرله نظری کبی دکل یعنی نظری ومحبتی صادقانه ایدی شریرلرك
محبتی کبی غرض آلوده وملوث وناپاك دکل ایدی ایکی بشر بینده تجنیس
ترکیب واردر معلوم اوله که هر بیتده صنایع بدیعدن نه واقع اولسه
بیان ایلمك ممکندر لیکن حقیقتله بوفقدن برکتابی کورمیجه اولمز اکلنماسی
ممکن دکلدر فتأمل ﴿ از آسایش آنکه خبر داشتی * که در روی ایشان
نظر داشتی ﴾ آسایش الف ممدوده اسم مصدردر آسایدن دن آرام
وراحت وقرار دیمکدر داشتی فعل حکایت حال ماضی طوتاردی یعنی
مالك اولوردی (محصول بیت) وزیر جدید آسایش وراحتدن اول
وقت خبردار اولوردی که انلرك یوزینه نظر طوتاردی یعنی اول محبوبلرك
روی پاکنه ناظر اولدقده آرام وقرار بولوردی حاصلی وزیرك انلره
محبتی برحده وبرکاله وارمشیدی که یوزلرینه بقمایجه حضور بولوب
راحت اولمازدی ﴿ چو خواهی که قدرت بماند بلند * دل ای خواجه
درساده رویان مبند ﴾ خواهی فعل مضارع مفرد مخاطبدر خواهیدندن
مقام تعلیلده واقع اولمشدر چونکه دیلرسین دیمکدر که حرف بیان

قدرت نا ضمیر خطـاب در بمانَد یای تأکیدله فعل مضارع مفرد غائبدر
مانبدندن خواجه بونده عزیز و بزرك معنـاسنه‌در در حرف صله در
با معناسنه روی ساده وصف ترکیبیدر یالك یوزلی معناسنه یعنی صقلسز
والف ونون ادات جمعدر مبند فعل نهی مفرد مخـاطبدر بندیدندن
بغلمه دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ قدس الله سره العزیز نصیحت
طریقیله بیورر که چون که دیلرسین که قدرك وحرمت وعزتك بلند قاله
یعنی عرضکه قصور ونقصان کلمیه کوکلکی ای عزیز ساده رولره باغلمه
و انلره تعلق ایدوب عاشق اولمه ﴿ وکرخود نباشد غرض درمیـان ❊
حذر کن که دارد بهیبت زبان (محصول بیت) واکرخود اراده غرض
نفسـانی یوق ایسه‌ده یعنی اکر عاشق پاکده اولورسك وسنـده هیچ
بر وجهله حظ نفسـانی اولمـازسه‌ده حذر ایله که هیبتکه وعزتکه ضرر
وزیان طوقنار یعنی نقصان حرمتکه وکسر عرضکه باعث اولور ﴾ وزیر
اندرین شمهٔ راه برده ❊ بخبث این حکایت برشاه برد ﴾ وزیردن مراد وزیر
عتیقدر اندرین اندر ادات ظرف در واین اسم اشارت در وزیر جدیدك
معامله سنه شمهٔ بنـای مره‌در لغتده برنسـنهٔ برکره قوقلقدر اما که
عجم بو لفظی شیء قلیلده استعمـال ایدر همزه حرف توسلدر ویا حرف
وحدت راه برد یول ایلندی دیمکدر یعنی وزیر عتیق وزیر جدیدك قصه
سندن ومعامله سندن برمقدار آکاه اولدی با حرف مصاحبت خبث
خای معجمه‌نك ضمیله ویانك سکونیله مصدردر خبـاثت کبی مردارلق
معناسنه‌در بر بونده اسمدر قت معناسنه که عربجه عند درلر شاهه اضافت
لامیه‌در (محصول بیت) وزیر عتیق بو معامله‌یه فی الجمله یول ایلندی
یعنی بونلرك احوالنه برمقدار واقف اولدی پس خباثت وقباحتله بو قصهٔ
پادشاهك قتنه یعنی حضور عزتنـه ایلتدی حاصلی فرصتی غنیمت
بلوب وزیر جدیدی غمز ایلدی ﴿ که این راندانم چه خوانند وکیست ❊
نخواهد بسامان درین ملك زیست ﴾ که خبیثی بیان ایدر واین اسم
اشارت در وزیر جدیده ورا ادات مفعول در چه نه دیمکدر بونده تحقیر معناسنی
متضمن در با حرف مصاحبت سامان اسم در رفاهیت وانتظام حال
معناسنه حاصلی وسعت وحضور دیمکدر ملك مملکت معناسنه در وسلطنت
مرادد ر زیست بونده زیستن معناسنه در یعنی مصدردر دیرلك وکچنمك

معناسنه‌در (محصول بیت) وزیر غماز پادشاهه دیرکه بیلزم بو که نه دیرلر
وبو کیمدر یعنی اسمی وماهیتی مجهول برشخص بو مملکتده و بو سلطنتده
رفاهیت وحضور ایله دیریلوب کچمك استمز یعنی حضورینی بلیوب حدندن
ومقدارندن زیاده تعدی ایدر ﴿ سفر کردکان لاابالی زیند ❊ که پروردهٔ
ملك ودولت نیند ﴾ سفر کرده بونده سیاح معناسنه‌در وکاف عجم های
رسمی‌دن بدلدر والف ونون ادات جمع‌در لاابالی فعل نفی استقبال نفس
متکلم وحده صیغه سیدر مفـاعله بابندن یعنی ناقص یائیسندن اما کیم
استعمالده متکلم ملحوظ دکلدر بلکه بو عبـارتی عموم اوزره قیرماز
وعجب دکل مقامنده استعمال ایدرلر زیند زانك کسری ویانك فتحیله
فعل مضارع جمع غائبدر زیدنمن زیستن‌دن دیلر خطا ایلمشلر دیریلورلر ردسروری ردشمعی
دیمکدر که حرف تعلیل پروردهٔ ملك لامیه‌در پرورده مربی وبسلنمش
معناسنه‌در وملك سلطنت معناسنه‌در سلطنتك مرباسی دیمکدر نیند نون
حرف نفی ویا همزه‌دن منقلب‌در اصلنده انددر که استك ادات جمعی‌در
بونده دکلرلر دیمکدر (محصول بیت) پادشـاهم سفر کرده‌لر وسیاحلر
لاابالی دیریلورلر هیچ برنسنه‌دن مبالات ایدوب قیرمازلر وپروا چکمزلر زیرا
سلطنت ودولت مرباری دکللردر یعنی سلاطین خدمتنده واعیان دولت
حضورنده تربیه وتأدب بولمامشلر حاصلی اداب وارکانله تربیه اولنامشلر
﴿ شنیدم که بابند کانش سرست ❊ خیانت پسندست وشهوت پرست ﴾
بند کانش شین ضمیر معناده سره مقیددر وسین وتا تکمیل وزن وضرورت
قافیه ایچون کلمشدر تقدیری بابند کانش سرش در پس سرش مبتدا اولور
خیانت پسند وصف ترکیبی خبر مبتدادر خیانت پسند خیانت بکنیجی وقبول
ایدیجی دیمك اولور شهوت پرست‌ده وصف ترکیبیدر شهوته طپیجی
دیمکدر بعض نسخه‌ده بند کانش برینه بند کانت شینك برینه تای خطابله
واقعدر پس سردن صکره برشین ضمیر تقدیر اولنور سرشست تقدیرنده
(محصول بیت) پادشاهم اشتدمکه بندلر کاه سوداسی خیانت پسند
وشهوت پرستدر یعنی اوغلنجقلری خیانت ودفع شهوتله سور محبتده صادق
دکلدر علی کل حال بو ایکی جوانه نظری نفسانیدر ﴿ نشاید چنین خیره
روی تباه ❊ که بدنامی آرد بایوان شاه ﴾ نشاید لایق دکلدر خیره روی
وصف ترکیبیدر الیچق یوزلی دیمکدر بعض نسخه‌ده روی برینه رای

واقعدر الچق فکرلی دیمکدر تباهه اضافتی بیانیه‌در تباه تانك فتحیله فاسد معناسنه‌درکه حرف بیان بد نام و صف ترکیبیدر رسوای معناسنه ویا حرف مصدر بایوان با حرف صله شاهه اضافت لامیه‌در (محصول بیت) لایق دکلدر که بونجلین الچق صورتلی ودنی نفسلی فاسد کیمسه شاهك ایوان وسرایته بدنا ملق کتوره ذکر محل واراده‌ء حال طریقیله شاه کندی مراددر نهایت تأدب طریقیله ایوان ذکر ایلدر ❊ مکر نعمت شه فراش کنم ❊ که بینم تباهی وخامش کنم ❊ نعمت شه لامیه‌در فرامش اصلی فراموش‌در واو ایله ضرورت وزنیچون تخفیف قلنمشدر کنم فعل مضارع متکلم وحده‌در بونده ایلیم دیمکدر که حرف بیان تباهی یاحرف مصدر فاسد دیمکدر خامش اصلی خاموش‌در سابق کبی پس خامش خاموشه وفرامش فراموشه مرادفدر دینن خیلی ثقلت ویرمش کنم بونده شوم معناسه اولام دیمکدر (محصول بیت) ودسروری
مکر پادشاهك نعمت واحسانی اونودام یعنی کفران نعمت اولام که برفسادی کوروب خاموش اولام حاصلی سعادتلو پادشاه ولی نعمتم وسبب دولتم اولمشدر پس عرضنی صیانت بکا لازمدر ❊ بپندار نتوان سخن کفت زود ❊ نکفتم ترا تا یقینم نبود ❊ باحرف مصاحبت پندار بای عجمك کسریله اسمدر پندا ریدندن ظن معناسنه نتوان نون حرف نفی وتوان اسمدر توانیدندن قدرت وامکان معناسنه سخن کفتنك مقدم مفعولیدر کفت بونده کفتن معناسنه‌در زود تیز دیمکدر عجله وسرعتدن عبارتدر تراسکا دیمکدر تا حرف توقیتدر مادام معناسنه نبود بونده اولمدی دیمکدر (محصول بیت) پادشاهم ظن وپنداره بو سوزی علی الفور سویلمك اولماز بن سکا سویلدم بکا یقین اولنجه یعنی بو سوزی بن ظنله سویلیوب آنی غمز ایلك مرادم دکلدر بلکه بو قصه‌ء تحقیق ایلدکدنصکره سکا سویلدم حاصلی سوزمده صادقم کاذب دکلم دیمکدر ❊ ز فرمان برانم یکی کوش داشت ❊ که آغوش را اندر آغوش داشت ❊ فرمان بر وصف ترکیبیدر بریدندن فرمان ایلتیجی قوله وخدمتکاره دیرلر والف ونون ادات جمعدر کوش قولقدر که عرب اذن دیر داشتك مقدم مفعولیدر قولاق طوتدی دیمکدر یعنی دکلدی وایشتدی که حرف بیان آغوش الف ممدوده اول ایکی جوانك برینك اسمیدر بعض نسخه‌ده که آغوش رومی در آغوش

داشت واقعدر صفت نسبی سنی بیان ایچون را ادات مفعول واندر ادات ظرف آغوش بونده قوجقدر یعنی درآغوش ایلدی حاصلی قوجدی دیمکدر (محصول بیت) وزیر عشق شاهه دیر که متعلقات ومنسوباتمدن بریسی قولاق طوتوب دکلدی وبلدیکه آغوش آغوشنده طوتدی یعنی پهلو ایلدی ❊ من این کفتم اکنون ملك راست رای ❊ چنان کازمودم تونیز آزمای ❊ اکنون شمدی دیمکدر همزه‌ء طرح ایدوب کنون ده دیرلر کافك ضمیله اکنون ماقبلنه ومابعدینه صرف اولنغله قابلدر فتدبر ملك پادشاه ورا ادات تخصیص وسین وتا ادات خبر ملکك دربك اولور رای فکر وتدبیر دیمکدر چنان انجلاین دیمکدر که حرف بیان آزمودم الف ممدوده ایله فعل ماضی متکلم وحده تجربه ایلدم دیمکدر آزمای فعل امر مفرد مخاطبدر آزماییدندن سن تجربه ایله دیمکدر (محصول بیت) وزیر دیر که بن بو سوزی سویلدم شمدی فکر وتدبیر پادشاهکدر بن آنی صنادم وتجربه ایلدم سنداخی تجربه ایله کورکه بنم سوزم کرچکمی یالانمی ❊ بنا خوبتر صورتی شرح داد ❊ که بدمرد را روز نیکی مباد ❊ باحرف مصاحبت وناحرف نفی خوب کوزل وتر ادات تفضیل صورت بونده وجه معناسنه‌در ویاحرف وحدت بدمرد اصلنده مرد بدایدی اضافتله ضرورت وزنیچون تقدیم وتأخیر اولندی راحرف تخصیص روز نیکی لامیه‌در ویاحرف مصدر ایلك کونی اولماسون مبادفعل نهی موقع دعاده واقع اولمش اولماسون دیمکدر (محصول بیت) بنا خوبرك وجهلی یعنی چرکینك صورت وادا ایله معامله لربنی شاهه شرح ایلدی که بدمردك یعنی برامازکیمسه‌نك ایلك کونی اولماسون حاصلی بخت ورفعت بولمسون وخدا ایلك ویرمسون دیمکدر مصراع ثانی جمله‌ء معترضه‌در که بددعا واقع اولمش علم بدیعده بو مقوله‌به حشو متوسط دیرلر بعض نسخه‌ده روز نیکی برینه نیك روزی مباد واقعدر یاحرف اصلی اولنجه نصیب معناسنه اما حرف وحدت اولنجه روز کون اولور یوم معناسنه یعنی ایی نسنه نصیبی اولماسون ویا ایی کونی اولماسون دیمکدر فتأمل ❊ بد اندیش بدخرده چون دست یافت ❊ درون بزرکان با آتش بتافت ❊ بد اندیش وصف ترکیبیدر دشمن معناسنه خرده اواق دیمکدر یعنی آتش طوتشتراجق چالی وچرپی بونده مراد قصور ونقصاندر حاصلی عیب دیمکدر دست یافتك مفعول

صریحی در و برخرده غیر صریحی وچون ادات تعلیل وجملهٔ تعلیلیه خبر مبتدادر که بداندیش در درون بزرکان لامیه درمراد دل بزرکاندر بتافت فعل ماضی مفرد غائب لفظ مشترکدر بونده مراد قزدر مقدر یعنی یاقق (محصول بیت) بد اندیش چونکه خرده یه ونقصانه ال بولدی یعنی ظفر بولدی وقادر اولدی اکابرك دلنی آتش حسد وعداوتله یاقوب یاندرر حاصلی جزئی مصلحتی کلی ایدر ❊ بخرده توان آتش افروختن ❊ پس آنکه درخت کشن سوختن ❊ باحرف مصاحبت خرده بونده آتش یاالکلندرجق چرپی مقوله سیدر توان ممکن دیمکدر افروختن یاالکلندرمق یعنی یاقق آتش مفعول صریحیدر و بخرده غیر صریحی درخت کشن بیانیه در کشن کاف عربك وشینك فتحه‌لریله اولو یعنی بیوك وچوق معناسنه در بعض نسخه‌ده کشن یرینه کهن واقعدر اسکی معناسنه مرادکنه اولودر درخت کشن سوختنك مقدم مفعولیدر (محصول بیت) خرده چرپیله آتش پیدا ایلمك ممکن در اندنصکره چوق اولو اغاجلری اول آتشیله یاقق قابلدر حاصلی ازاجق فتنه سببیله کلی فساد پیدا ایلمك قابلدر ❊ ملك راچنان کرم کرد این خبر ❊ که جوشش برآمد چومرجل بسر ❊ کرم کرد قزدردی دیمکدر که حرف بیان جوش جیمك ضمیله اسمدر قاینه معناسنه دروشین ضمیر معناده سره مقید در بسرش تقدیرنده برآمد چیقدی دیمکدر چو ادات تشبیه مرجل میمك کسری وجیمك فتحیله طاشدن قازان وطنجره نته که بغداد جانبنده واقعدر اما بونده مطلقا قزان مراددر هرنه‌دن اولورسه بسر باحرف صله (محصول بیت) پادشاهی بو خبر انجلین قزدر دیکه قزان وچوملك کبی جوشی باشنه کلدی حاصلی دیتماسك طاشار دوکلو رمراد پادشاهه بو خبر زیاده تأثیر ایلدوکن بیاندر ❊ غضب دست درخون درویش داشت ❊ ولیکن سکون دست در پیش داشت ❊ غضب مبتدا دست داشتك مقدم مفعول صریحیدر ودر خون غیر صریحی وجملهٔ فعلیه خبر مبتدادر وداشتك فاعلی تحتنده غضبه راجع ضمیردر مصراع ثانینك اعرابی ده بویله‌در (محصول بیت) پادشاهك خشم وغضبی درویشك قاننه ال طوتدی یعنی هلاکنه قصد ایلدی اما سکون ووقارالنی پادشاه اوکنه طوتدی یعنی هلاکنه سکون مانع اولدی مشهور قضیه‌در که برکسنهٔ

تهور و وحدتله برایشه مباشرتدن منع ایلمك مراد ایلسه‌لر اوکنه ال طوتارلر که ایلمه دیو معلوم اوله که ایکی مصراعده فعللری غضب وسکونه اسناد مجازیدر فتأمل ❊ که پرورده کشتن نه مردی بود ❊ ستم در پی دادسردی بود ❊ که حرف تعلیلدر یعنی درویشی هلاك ایلمك منعنه علتدر پرورده اسم مفعولدر بسلنمش معناسنه بونده مراد بسلمه ومربادر تقدیری مرد پرورده در کشتنك مقدم مفعولیدر مردی ده یاحرف مصدر در ستم ظلم معناسنه در پی بای عجمك فتحیله بونده اردوصوك معناسنه درسرد صوق دیمکدر عرب بردیرو یاحرف مصدر (محصول بیت) پادشاهك سکونی درویشی قتله مانع اولدی زیراکشی بسلمه‌سنی ومرباسنی قتل ایتك مردلك دکلدر پس عدالت ودادن صکره ظلم وجفا بارودتدر یعنی باردوظلمدر حاصلی اولدن بوکابوقدر عزت ایلدك صکره بونی دشمن سوزیله هلاك ایلمك معقول ایش دکلدر معلوم اولکه بو بیت بوندن صکره کلن بیتله سکونك سوزیدر ❊ میازار پروردهٔ خویشتن ❊ چوتیر تو دارد بتیغش مزن ❊ میازار فعل نهی مفرد مخاطب انجتمه دیمکدر آزاریدن آرردندن دکل پروردهٔ خویشتن لامیه در چو حرف تعلیل تیر تو لامیه در سنك اوقك دیمکدر معلوم اولکه اول زمانده برکسه‌یه که پادشاه قلمدن امان ویرسه اکا

مطلب

کندی ترکشندن براوق ویررمش امان ویردکنه نشان اولسون دیو پس بوسببله انی کسه انجتمز ایمش ایمدی اوق طوتمقدن مراد امان اوقیدر بتیغش باحرف استعانت وتیغ قلیجدر ضمیر پرورده‌یه عائددر مزن فعل نهی زیدندن اورمه دیمکدر (محصول بیت) کندی پرورده‌کی انجتمه یعنی مرباکی آزار ایلمه چونکه اکا امان ویروب الینه اوق ویردك انی قلجله اورمه یعنی هلاك ایلمه ❊ بنعمت نبایست پروردنش ❊ چوخواهی ببیداد خون خوردنش ❊ نبایست فعل نفی ماضی مفرد غائب حکایت حال ماضی مراددر کرکزدی دیمکدر چو حرف تعلیل خواهی فعل مضارع کنه حکایت حال ماضی مراددر استردکودیلردك دیمکدر خون قان معناسنه در خوردنش شین ضمیر معناده خونه مقید در خونش خوردن تقدیرنده ضمیر درویشه عائددر (محصول بیت) درویشی اولدن احسانله رعایت وعزت ایلمك کرکزدی چونکه جور وظلمله قانن ایچمك دلردك یعنی چونکه مرادك بونی هلاك ایلمك ایدی اولدن بوقدر تعظیم وتکریم لازم دکل ایدی

❊ازو تا هنرها یقینت نشد ❊ در ایوان شاهی قرینت نشد❊ تا حرف توقیت ایوان شاهی بیانیه‌در زیرا یا حرف نسبتدر قرین بونده مصاحب معناسنه‌در (محصول بیت) اول درویشدن مادام که هنرلر یقین و معلومك اولمدی یعنی هنرلری معلومك اولمینجه شاهه منسوب دیوانخانه‌ده قرین و مصاحبك اولمدی یعنی تمام هنرلرینی معلوم ایلمینجه آنی وزیر ایلمدك ❊کنون تا یقینت نگردد گناه ❊ بگفتر دشمن گزندش مخواه ❊ گناه تقدیری گناهش در ضرورت وزن و قافیه ایچون و گزندش شینی قرینه‌سیله ترك اولندی فتدبر گزند کاف عجمك ضمی و زانك فتحیله ضرر و زیان معناسنه مخواه فعل نهی مفرد مخاطب استمه و دیلمه دیمكدر (محصول بیت) شمدی مادامكه آنك جرم و گناهی یقینك و معلومك اولمینجه دشمن سوزیله انك ضرر و زیانی استمه یعنی ضررنی دیلمه و هلاكنی قصد ایلمه ❊ ملك در دل این راز پوشیده داشت ❊ بقول حكیمان نپوشیده داشت❊ پوشیده اسم مفعول‌در مستور معناسنه كه حرف تعلیل نپوشیده اسم مفعولدر ایشدلمش و دیكلنمش دیمكدر عرب مسموع دیرمرادانلرك قولیله عملدر (محصول بیت) بورازی كوكلنده مستور طوتدی یعنی كسه‌یه افشا ایلمدی زیرا حكما قوانی مسموع و مقبول طوتدی یعنی انلرك كلامیله عامل اولدی حكما دیمشلردر ❊داست ای خردمند زندان راز ❊ چو گفتی نباید بزنجیر باز ❊ زندان راز لامیه‌در زنجیر با حرف مصاحبت (محصول بیت) رازك زندانی كوكلدر ای عاقل چونكه رازی سویلدك یعنی اظهار ایلدك بردخی زنجیرله و زورله زندانه كیرمز یعنی برسر كه فاش اوله انی اخفا ایلمكه چاره اولمز و جائزدر كه بزنجیر باسی حرف صله اوله حاصلی چونكه راز فاش اولدی بردخی حبسه و زنجیره كیرمز یعنی مخفی و مستور اولمز دیمكدر ❊ نظر كرد پوشیده در كار مرد ❊خلل دید در رای هشیار مرد ❊ در حرف صله در با معناسنه كار مرد لامیه‌در رای هشیارده بویله‌در مرد مضاف اولمسه تكلم بعضلرك رأیی بویله‌در لیكن قافیه معیب اولور زیرا مصراع اولده كار مرده مضافدر پس بونده هشیار مرده مضاف اولمینجه ردیف موجود اولوب قافیه اولماق لازم كلور اما هشیاری مرده مضاف ایدنجه انك اضافتی بیانیه ورایه هشیارلق اسنادی مجازی اولور فتأمل (محصول بیت) پادشاه حق بین وزیر جدیدك ایشنه و صفاتنه و حركات و سكناتنه

مطلب

نظر ایلدی حاصلی بونكله مقید اولدیكه كوره‌ین نه وضع ایدر بو مردك رأی هشیارنده خلل و نقصان كوردی یاخود مرد هشیارك رأینده خلل كوردی بونده صكره كلن بیت خللی بیان ایدر معلوم اوله كه هشیار وصف تركیبیدر اصلنده هوشیار ایدی هوش عقل معناسنه‌در خرد كبی و یار یولداش دیمكدر پس هشیار دیمك عقل كندینه یاردیمكدر پس قیاس مرد هشیار ایدی ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر اولندی فتأمل ❊ كه ناگه نظر دریكی بنده كرد ❊ پری چهره در زیر لب خنده كرد❊ كه حرف بیان در كه خللی بیان ایدر در حرف صله د ربا معناسنه كردك نظر مفعول صریحی و دریكی غیر صریحی پری چهره وصف تركیبیدر چهره جیم عجمك كسری ایله صورت معناسنه‌در یعنی یوزدر حرف ظرف زیر لب لامیه‌در كنه كردك مفعول صریحی خنده و غیر صریحی در زیر لب دروا ولیكی كردك فاعلی درویش و ثانینك پری چهره (محصول بیت) پادشاه درویشك حالنه مقید ایكن درویش ناگاه ایكی بنده‌نك برینه نظر ایلدی پری چهره دخی دوداغی آلتنده خنده ایلدی یعنی كولمسه‌دی ❊دو كس را كه باهم بود جان و هوش ❊ حكایت كنانند و دلها خموش ❊ دو كس را را حرف تخصیص كه حرف رابط صفت باهم بریرله دیمكدر اتحاددن عبارتدر حكایت كن وصف تركیبیدر حكایت ایدیجی دیمكدر والف و نون ادات جمعدر و نون و دال ادات خبر اولان استك جمعیدر (محصول بیت) ایكی كسه‌نك كه جانی و عقلی بریرله اوله یعنی متفق و متحد اوله انلر حكایت ایدیجیلردر حال بوكه دوداقلری خاموش حاصلی ایكی كسه‌نك كه بریرله جان و كوكلدن محبتی اوله انلر كوكل دلیله مصاحبت ایدوب ایلری دپرنمز یعنی اسان حالله سویلشرلر ❊چو دیده بدیدار كردی دلیر ❊نگردی چو مستقی از دجله سیر ❊ بدیدار با حرف صله دیدار بونده یوز معناسنه‌در دلیر بهادر بونده بی باك و بی پروا دیمكدر نگردی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر كردیدندن صیرورت معناسنه اولمزسین دیمكدر مراد معنای استقبال و استمراردر چو ادات تشبیه مستسقی اسم فاعلدر استفعال بابندن استسقا برمرضدر كه صاحبی هر كز صویه قانمز دجله دالك كسریله بغداد ارمغنه دیرلر سیر طوق دیمكدر عربجه شبعان دیرلر (محصول بیت) چونكه كوزكی بر كوزلك دیدارینه بهادر ایلدك یعنی بی خوف و بیم

یوز ینه بقدك مستبق دجله ایرماغـندن طوق اولمدیغی کبی سن روی
خوبه بقمدن سیر اولمازسین ﴿ ملك راكان بدی راست شد ❊ زسودا برو
خشمكین خواست شـد ﴾ ملك رارا ادت مفعول كان بدی لامیه در كمان
كاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در تركجه صانمق دیرلر بدی یا حرف مصدردر
یرامزلق دیمكدر راست بونده كرچك معناسنه سودا بونده غضب وخشم
معناسنه در برو یعنی بردرویش خشمكین معلوم اوله كه بركلمه نك كه آخری
میم اوله انده یای نسبتك ماقبلنه بر كاف عجمی ادخال ایدرلر غمكین كبی
فاحفظ پس یا حرف نسبت ونون حرف تأكیـد نسبت خواست خاده روم
ضمه ایله و واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائبدر فاعلی ملكدر خواست
شـد اولمق دیلدی یعنی وزیر غمازك تقریرینی تحقیق ایلـدی پس خشم
وغضبندن انك اوزرینه غضبلی وخشملی اولمق استدی حاصلی اكا غضب
ایلمك دیلدی ﴿ هم از حسن تدبیر ورای تمام ❊ با آهستكی كفتش ای نیك نام ﴾
حسن تدبیر لامیه در رای تمام بیانیه با حرف مصاحبت آهسته الف ممدوده
ایله یاپچه دیمكدر مراد ملایمتدر و كاف عجم هاء رسمیـدن بدل و یا حرف
مصدر كفتش ضمیردر و بشه عائددر (محصول بیت) شاه درویشه غضب
ایلمك دیلدی اما حسن تدبیردن یعنی كوزل تدبیردن وتمام و كامل فكردن
درویشه ملایمتله وزمله دیدی ای آدلی كسه ﴿ ترا من خردمند پنداشتم
❊ بر اسرار ملكت امین داشتم ﴾ پنداشتم بای عجمك كسرایله ظن ایلدم
دیمكدر اسرار ملك لامیـه در وتا ضمیر خطاب (محصول بیت) بن سنی
عاقل ودانا ظن ایلدم انكیچون سنی اسرار ملكه امین ومستقیم طوتدم
یعنی سنی وزیر اعظم ایلدم مصراع ثانی مصراع اوله مقام تعلیل واقعدر
فتأمل ﴿ كمان بردمت زیرك هوشمند ❊ ندانستمت خیره وناپسند ﴾ بردم
فعل ماضی نفس متكلم وحده وتا ضمیر منصوب متصل معناسنه مفعولی سنی
ظن ایلدم دیمكدر ندانستم فعل ماضی متكلم وحده در وتا سابق كبیدر
خیره الحق معناسـه در تنكم خیره رای دیرلر الحق فكرلی كسـه یه پس بد
اندیش دینلر خلاف سویلشلر ناپسند نامقبول دیمكدر (محصول بیت) بن سنی
عاقل وزیرك ظن ایلدم یعنی سنی عقلادن ظن ایلـدم سن خود الحق
ونامقبول كسه ایمش سن حاصلی بن سنی ایی اكلردم سن خوددنی ایمش سن
﴿ چنین مرتفع پایه جای تو نیست ❊ كناه از من آید خطای تو نیست ﴾ مرتفع

مطلب

ردشمی وسروری

پایه بلند مرتبه دیمكدر جای تو لامیه در خطای توده بویله در (محصول بیت)
بونجلین بلند مرتبه یعنی وزارت پایه سی سنك یرلك دكلدر یعنی سكا لایق دكل
وسن اكا لایق دكلسین كناه بندن كلدی بو خصوصده سنك خطالك یوقدر
كنه سنك كبی بر رسوای دنیئ وزیر اعظم ایلدم ﴿ چو من بد كهر پرورم
لاجرم ❊ خیانت روا داردم اندر حرم ﴾ بد كهر بونده بد اصل معناسنه در
پرورم فعل مضارع لاجرم لاشبه ولا محاله دیمكدر یعنی شكسز وشبهه سز
دیمكدر داردم میم ضمیر معناده حرمه مقیددر حرم تقدیرنده داردك خیانت
مفعول اولی وروا ثانیسی ودر حرم مفعول غیر صریحی (محصول بیت)
ملك دیدی كه چونكه بن بد اصل و بد كهر اولان كسه تربیه ایدوب رعایت
ایلیم شبه سز حرمده خیانتی جائز طوتارم حاصلی سنك كبی بد اصلدن كلن
خیانتدر البته ﴿ بر آورد سر مرد بسیاردان ❊ چنین كفت با خسرو
كاردان ﴾ بر آورد قالدردی دیمكدر سر مفعولی مرد بسیاردان بیانیه در
بسیاردان وصف تركیبیدر چوق بلیجی دیمكدر خسرو كارداننده بیانیه در
كاردان وصف تركیبیدر ایش بلیجی یعنی منصر دیمكدر (محصول بیت)
پادشاه درویشه عتاب وخطاب ایلدیكده نصكره درویش بسیاردان
باشین قالدیروب پادشاه كاردانه بویله دیدی مقول بوندنصكره كلن بیتدر
﴿ مرا چون بود دامن از جرم پاك ❊ نباشـد زخبث بد اندیش باك ﴾
مرا بنم دیمكدر دامن اتكدر كه عرب ذیل دریا لثبای عجمله طاهر معناسنه در
خبث بد اندیش لامیـه در بالثبای عربله ایمنك وقیرمق كه عرب مبالات دیر
(محصول بیت) درویش دیر كه چونكه بنم اتكم جرم و كناهدن پاك اوله
دشمن خباثتندن باك وپروا اولمز یعنی صوچم و كناهم اولمیجه دوشمنك خبثندن
پروا چكمم بعض نسخه ده . نباشـد برینه ندارم واقعدر طوتم دیمكـدر
﴿ بخاطر اندرم هرگز این ظن نرفت ❊ ندانم كه كفت آنچه بر من نرفت ﴾
بخاطر با حرف ظرف اندر آنی تأكیـدایدر میم ضمیر معناده خاطره مقیددر
بخاطرم تقدیرنده بر من نرفت اصطلاحلرنده بندن صادر اولمدی دیمكدر
(محصول بیت) بنم خاطرمدن هركز بو سنك سویلدیكك سوء ظن كچمدی
بلمم كیم سویلدی اول نسنه كه بندن صادر اولمدی یعنی بنم حقمده غمازك

سوزنی تصدیق ایله که بن تهمتدن بریم ﴿ شهنشاه کفت آنچه کفتم برت *
بکویند خصمان بروی اندرت ﴾ برت برا سندر قت معناسنه وتا ضمیر خطاب
سنك قاتنده دیمکدر خصمان الف ونون ادات جمعدر معلوم اوله که ظاهرا
درویشه خصم وزیر عتیقدر وجائزدر که نیجه کسنه نك بو خصوصده
الی یار اوله زیرا درویش بیرونیدر پس اکا نیجه کسنه حسد ایدر یاخود وزیر
عتیق واحد کالف مقامنده تنزیل ایدوب خصمان دیمش جمع صیغه سیله
بروی با حرف ظرف واندر آنی تأکید ایدر وتای ضمیر معناده رویه مقیددر
رؤیت تقدیرنده (محصول بیت) پادشاه دیدی اول سوز که سنك یانکده
سویلدم خصملرك اول سوزی یوزیکه سویلر حاصلی بن یانمدن سویلم
غیریلردن ایشتدیکمی سویلرم ﴿ چنین کفت با من وزیر کهن * تو نیز
آنچه دانی بکوی وبکن ﴾ با حرف تأکید وکن فعل امر مفرد مخاطبدر
کنیدندن ایله دیمکدر (محصول بیت) پادشاه درکه اسکی وزیر بکا بویله
دیدی سنك حقکده سن دخی اول نسنه که بیلورسین آنك حقنده سویله
وایله جائزدرکه معنا بویله اوله سنده بو خصوصده اول نسنه که بیلورسین
سویله وایله یعنی عذرك واراسه کتور کوره لم نه دیرسین ﴿ بخندید
وانکشت برلب کرفت * که او هرچه کوید نباشد شکفت ﴾ بر حرف
مصاحبت کرفت طوتدی دیمکدر که حرف تعلیل او ضمیر غائب وزیر
عتیقه راجعدر شکف شینك وکافك کسریله عجب دیمکدر اصلی اشکفتدر
تتکم یوقاروده بیان اولندی (محصول بیت) درویش پادشاهدن
بو خبری ایشیدنجه کولدی و پرمغنی اغزیله طوتدی ویا دوداغنده
طوتدی یعنی تعجبدن پرمغنی اصردیکه اول وزیر هرنه که سویلرسه
عجب اولمز یعنی محل تعجب دکلدر ﴿ حسودی که بیند بجای خودم *
بجا بر زبان آورد جز بدم ﴾ حسودی یا حرف وحدت که حرف رابط
صفت بیند فعل مضارع مفرد غائبدر بینیدندن با حرف ظرف جای خود
لامیه در جای یردر محل معناسنه خود کندی معناسنه درکه مراد حسوددر
ومیم متکلمدن کنایتدر مراد وزیر جدیددر بجا کاف عربك ضمی وجیم
عربله قنده دیمکدر بر حرف صله در با معناسنه جز جیم عربك ضمیله
غیر معناسنه در بدمه اضافتی لامیه در بنم یرامزم دیمکدر یرامازلغم دین
مسامحه ایلمش (محصول بیت) بر حسود که بنی کندی یرنده کوره یعنی — ردشمعی

منصبنده بنم یرامزمدن غیری برنسنه دانه قنده کتورر یعنی کتوردن
حاصلی بنم عیوب ومثالمدن غیری برنسنه سویلمز بجای خودك معناسنی
کندی صدرنده کوره دین صدرندر بیلمزمش ﴿ من آن ساعت انکاشتم — ردشمعی
دشمنش * که خسرو فروتر نشاند ازمنش ﴾ انکاشتم فتح همزه ایله
فعل ماضی متکلم وحده در فروتر اشاغه رق دیمکدر نشاند فعل ماضی
مفرد غائبدر دیکدی دیمکدر یعنی نصب ایلدی فاعلی خسرودر ومفعول
صریحی فروتر وغیر صریحی ازمندر وضمیر ش وزیر عتیقه عائددر
(محصول بیت) پادشاهم بن بو وزیر عتیقی اول وقت واول ساعت کندومه
عدو بیلدم واکله دمکه پادشاه آنی بندن اشاغه رق منصبه نصب ایلدی
یعنی بنی انك اوستنه کچوردی دیمکدر ﴿ چو خسرو فضیلت نهد برویم *
نداند که دشمن بود در پیم ﴾ فضیلت مصدردر زیاده لك معناسنه فضل
نقصك نقیضیدر که اکسکلك معناسنه در تتکم فضل نقصك نقیضیدر
نهد فعل مضارع مفرد غائبدر قور دیمکدر نهیدندن نهادندن دکل — ردسروری وشمعی
بر حرف استعلاوی ضمیر غائبدر وزیر غمازه عائد ومیم ضمیر وزیر جدیددن
کنایتدر معناده فضیلته مقیددر فضیلتم تقدیرنده نداند فعل مضارع
مفرد غائب استفهام انکاری متضمن فاعلی خسرودر بود بای عربك
ضمی واوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر بودندن فاعلی وزیر عتیقدر
در حرف ظرف پی بای عجمك فتحی وبای اصلیه ایله بوندهارد معناسنه در
ومیم ضمیر کنه سابق کبیدر (محصول بیت) چونکه پادشاه الك اوزرینه
فضیلتم قور یعنی بنی اندن افضل طوتوب زیاده عزت ورعایت ایدر
بیلمزمیکه اردمجه دوشمن اولور یعنی بو حال پادشاهك معلومیدر بهمه حال
مصراع اولك معناسی چون سلطان فضیلت قودی بکا الك اوزرینه
دین غریب معنا تصویر ایلمش ومصراع ثانینك معناسنی سویلمزمیکه
دوشمن اولور بکا اردنجه دیدیکیده غریبدر مصراع اولك معناسی چونکه — ردشمعی
سلطان اوزره بکا زیاده لك قوردینده ارتق سویلمش ﴿ مرا تا قیامت نکیرد — ردشمعی
بدوست * چو بیند که در عز من ذل اوست ﴾ مرا بنی دیمکدر تا حرف — ردسروری
انتهادر الی معناسنه بدوست با حرف زائددر مرا نکیردك مفعول اولی
ودوست ثانیسی وفاعلی وزیر عتیق که حرف بیان عز عینك کسری
وزای مشدده عزت وحرمت یعنی عزیزلك دیمکدر ذل ذال معجمه نك ضمی

وتشدیدیله نقیض عزدر یعنی حقارت او ضمیری وزیر غمازه راجعدر وسین وتاادات خبر (محصول بیت) بنی وزیر عتیق قیامته دك دوست طوتماز چون كوره كیم بنم عزتمده در انك ذلتی یعنی بن عزیز اولدقجه اول ذلیل اولور پس بنی قنده دوست طوتار ❊ بر بنت بکویم حدیث درست ❊ اکر کوش باینده داری نخست ❊ بر بنت اصلنده برابنت ایدی وصلله همزه ساقط اولدی بر حرف استعلا واین اسم اشارتدر مذکور قصه یه وتا ضمیر خطابدر پادشاهه حدیث درست بیانیه در بعض نسخه ده حدیثی واقعدر بای وحدتله درست دالك وزانك ضمه لر یله بونده کرچك وصحیح معناسنه در باینده با حرف صله داری فعل مضارع مفرد مخاطبدر داریدندن بونده فعل شرط واقعدر طوتارسك دیمكدر نخست اول یعنی ابتدا (محصول بیت) وزیر جدید پادشاهه دیر که وزیر عتیقله بنم حالم اوزرینه سکا صحیح خبر سویلیه یم اکر اول قولاغك بکا طوطارسك یعنی سوزمی دکلرسك سکا بر کرچك قصه عرض ایده یم ❊ تمثیل ❊ ❊ ندانم بجا دیده ام در کتاب ❊ که ابلیس را دید شخصی بخواب ❊ که حرف بیان ابلیس شیطان ورا ادات مفعول شخصی یا حرف وحدت با حرف ظرف خواب روم ضمیله وواو رسمیله بونده دوشدر رؤیا معناسنه (محصول بیت) حضرت شیخ وزیر جدیدله وزیر عتیقك قصه سنه ابلیسله بر شخصك قصه سنی تمثیل ایراد ایدوب بیورربیلزم کتابده قنده کوردم یعنی خاطرمده یوقدر کوردکم بر که ابلیس لعینی بر شخص دوشنده کوردی ❊ ببالا صنوبر بدیدن چو حور ❊ چو خورشیدش از چهره می تافت نور ❊ با حرف ظرف ویا حرف مصاحبت بالا بونده قامت معناسنه صنوبر چام آغاجیدر اما مراد سرودر بدیدن با سابق کبیدر دیدن اسم مصدر معناسنه مصدردر کورنش دیمك اسم مفعول معناسنه مصدردر یعنی کورنمش دیمكدر دین استقامت اوزره کتمش چو ادات تشبیه حور عربیده لفظ جمعدر اما عجم مفرده استعمال ایدرجنده اولان قیزلره دیرلر چو ادات تشبیه خورشید کنش شین ضمیر معناده چهره یه مقیددر از چهره اش تقدیرنده می تافت فعل حکایت حال ماضی مفرد غائب پلدرازدی وبالقردی دیمكدر نور فاعلدر (محصول بیت) ابلیسی مذکور شخص قامتده وقامتله صنوبر کبی کوردی وکورنشده حور کبی وکنش کبی چهره سندن وبوزندن نور پلدرار ایدی

ردشمعی

یعنی یوزی نورانی ایدی ❊ فرا رفت و کفت ای عجب این تو یی ❊ فرشته نباشد بدین نیکویی ❊ فرافانك فتحیله بونده قت معناسنه در ای حرف ندا مناداسی محذوفدر که شیطاندر عجب تو یی یای اولی اصلیه وثانیسی ضمیر خطاب سنمیسن دیمكدر کمالیله حسننی استغراب ایدوب استفهام ایدر فرشته هاء رسمیله ملك معناسنه در نیکویی یای ثانی حرف مصدر در بونده کوزلك معناسنه در (محصول بیت) شیطانی بو بله مقبول صورتده کورنجه یانته واردی ودیدی ای شیطان عجب بو شکل وصورتله سنمیسن یعنی سنی زیاده کوزل ومقبول کوردم بو حسن ولطافتله ملك اولماز یعنی فرشته دن کوزلسین حاصلی حسننی استغراب ایدوب سؤال ایدر ❊ تو کین روی داری بحسن قمر ❊ چرا در جهانی بزشتی سمر ❊ کین اصلنده که این ایدی وصلله هاء رسمی وهمزه ساقط اولدی که حرف بیان واین اسم اشارتدر روی داری طوتار سین یعنی مالك سن دیمكدر با حرف مصاحبت حسن قمر لامیه در چرا جیمده فتح وکسر جائزدر ادات تعلیلدر استفهامله جهانی یا ضمیر خطابدر شیطانه معناده سمره مقیددر با حرف مصدر زشتی چرکنلك دیمكدر سمر سینك ومیمك فتحه لریله حکایه وافسانه معناسنه لفظ عربیدر (محصول بیت) شیطانه خطاب ایدوب دیر که سنده که حسن قمرله بو روی واردر یعنی سنکه آی کبی کوزلسین نیچون جهانده چرکنلکله افسانه ودستان سین حاصلی سنی زشتلکله سویلرلر ندندر ❊ ترا سهمکین روی پنداشتند ❊ بکرمابه در زشت بنکاشتند ❊ سهم سینك فتحیله قورقیدر خوف معناسنه معلوم اولکه سابقا بیان ایلدك که بر کلمه نك آخرنده میم اولسه اکا یای نسبی داخل اولسه ماقبلنده بر کاف عجمی زیاده ایلمك مطرددر غمکین ونمکین وسهمکین کبی فاحفظ سهمکین روی وصف ترکیبیدر قورقنج یوزلو معناسنه پنداشتند یای عجمك کسری ایله فعل ماضی جمع غائبدر ظن ایلدیلر معناسنه با حرف ظرف کرمابه حمام وابلیجه در در بابك دلالت ایلدیکه معنای ظرفیتی تأکید ایدر با حرف تأکید نونه مقارنتله ساکن اوقنور ضرورت وزن ایچون بنکاشتند فعل ماضی جمع غائبدر یازدیلر ونقش ایلدیلر دیمكدر (محصول بیت) خلق عالم سنی قورقنج ظن ایدرلر حمامده وغیریده سنی چرکین وبدشکل یازدیلر حاصلی سنی هیچ بر وجهله مقبول نقش ایلمزلر ❊ چرا نقش بندت در

مطلب

ايوان شاه ❊ دژم روى كردست وزشت تباه ❊ نقش بند وصف تركيبيدر
نقش بغليجى يعنى نقشلى وتا ضمير خطاب معناده شاهه مقيددر ايوان
شاهت تقديرنده دژم روى ده وصف تركيبيدر دژم دالك فتحى وكسريله
وزاى عجمله لفظ مشتركدر بونده پوتازمش وغصه لى ديمكدر يعنى
پورتامش صورتلى وغملى يوزلى ومخالف روى كردست اصلنده كرده است در
هاء رسمى وهمزه مجتليه ضرورت وزن ايچون ترك اولندى (محصول بيت)
شيطانه اول شخص ديركه چونكه سن بويله لطيف وخوب روى سين
نيچوش نقاش سنى ايوان شاهده پورتامش صورتلى وچركين يوزلى وفاسد
شكللى ايلمشدر يعنى نقش ايلمشدر ❊ شنيد اين سخن بخت بركشته ديو ❊
زدشمى
برارى برآورد بانك وغريو ❊ بخت بركشته وصف تركيبيدر طالعى دونمش
يعنى دولتى منعكس بختك تاسنى كسرله قيدايلين خطا ايلمش ديو شيطانه ديرلر
برآورد بونده كتوردى چيقاردى معناسنه بانك كاف عجمله آواز ديمكدر
غريو فريادوفغان ديمكدر (محصول بيت) بو كشينك سوزينى طالعى نحس
ودولتى بركشته شيطان ايشتدى زار بلغله فريادوفغان كتوردى ❊ كه اى نيك
بخت آن نه شكل منست ❊ وليكن قلم در كف دشمنست ❊ كه حرف بيان
(محصول بيت) شيطان اول شخصه جواب ويرديكه اى طالعى ايى شخص
يعنى دولتلى وسعادتلى كيمسه اول نقش ايدوب وياز دقلرى بنم شكلم
دكلدر اما قلم دشمن الندهدر كه بنى ديلديكى كبى يازار ❊ برانداختم بيخشان
از بهشت ❊ كنونم بكين ميكارند زشت ❊ برحرف تأكيد انداختم اتلم
يعنى چيقاردم ديمكدر بيخشان بيخ باى عربك كسريله كوك ديمكدر بونده
مراد اصلدر كه حضرت آدم صفى اللهدر شين ضمير غائب والف ونون
ادات جمعدر نوع انساندن كنايتدر ويانقاشلردن وكاتبلردن شان ايشان
ردشمى
معناسنهدر دين شانى مستعمل كلمه اكلمزيمش سهو ايدريمش ميكارند فعل
مضارع جمع غائبدر نكاريدندن نقش ايدرلر ديمكدر (محصول بيت)
شيطاندر كه آدم اولادينك اصلنى يعنى حضرت آدمى جنتدن چيقاردم
شمدى بنى انتقام وكينله چركين يازارلر ❊ مرا همچنين نام نيكست ليك ❊
زعلت نكويد بد انديش نيك ❊ مرا بنم ديمكدر همچنين يعنى شيطان كبى
بعض نسخهده همچنان واقعدر انجلين ديمكدر نام نيك اضافتله وقطعله
اولمق جائزدر يعنى اضافت بيانيه ايله واضافتسز اولمق ممكندر ليك ادات

استدراكدر (محصول بيت) حضرت وزير ديركه بنده ابليس كوزل
اولديغى كبى آدم خوب وايى در امادوشمن علت وغرضندن بنم حقمده آنى
سويلمز بهر حال ممكن اولديغى كبى بنى غيبت وذم ايدر زيرا بندن دردليدر
❊ وزيرى كه جاه من آبش بريخت ❊ بفرسنك بايد زمكرش كريخت ❊
وزيرى يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت جاه من لاميه آبش يعنى
آب رويش ضرورت وزن وقرينه قائم اولديغيچون مضاف اليه ترك
اولندى بريخت با حرف تأكيد ريخت دوككدى ديمكدر فاعلى تحتنده
جاهه عائد ضميردر بفرسنك با حرف صله فرسنك اون ايكى بيك آدم
مطلب
رهدير لر تعريب ايدوب فرسخ ديرلر بركلمه نك كه آخرى كاف وماقبلنده نون
ساكن اوله اول كاف البته عجميدر فاحفظ شينلر وزير عتيقه راجعدر
كريخت مصدر معناسنهدر قاچمق ديمكدر (محصول بيت) درويش
پادشاهه ديرير وزيركه بنم منصبم وعزت وحرمتم آنك يوزى صوينى
دوكدى يعنى عرضنى تلف ايلدى آنك مكر وحيله سندن برفرسنك يرمقدارى
قاچمق كرك حاصلى اندن ايراق اولوب صاقنمق كرك ❊ وليكن نينديشم
ازخشم شاه ❊ دلاور بوددر سخن بى كناه ❊ خشم شاه لاميهدر دلاور
بهادر ديمكدر اصلنده وصف تركيبيدر دل كتوريجى يعنى يوركلى
معناسنه زورآور وزبان آوركبى فتدبر (محصول بيت) وزير مكار وحيله
بازدن قورقوب صقنمق كرك اما شاهك غضبندن انديشه چكمم وخشمندن
قورقمم زيرا بى كناه اولان كيمسه سوزده وكلامده بهادر وبى پروا اولور
حاصلى بن بى كناهم اول هرنه ديرسه ديسون كه بندن دردليدر
❊ اكر محتسب كيرد آنرا غمست ❊ كه سنك ترازوى بارش كمست ❊ آنرا
تقديرى آن كس رادر كه حرف بيان سنك ترازوى بار اضافتلرى لاميهلردر
ردسرورى وشمى
باردن مراد موزون اولان اسبابدر هرنه ايسه پس بارى ميوه معناسنه
اخذ ايدنلر سهو ايلمشلر زيرا بار اغاج حاصلنه ديرلر يعنى اول كيمسه غم چكر
وزحمت كورركه ميزانك طاشى يعنى اوقيه ودراهمى اكسكدر بعض
نسخهلرده كردد واقعدر كيرد يرينه يعنى محتسب شهرى طولانوب كزرسه
ديمكدر ❊ چو حرفم برآيد درست از قلم ❊ مرا از همه حرف كيران چه غم ❊
حرفم ميم معناده قلمه مقيددر از قلمم ديمكدر حرف كير وصف تركيبيدر كشينك
اكسكنى وعيبنى طوتيجى كسهيه ديرلر الف ونون ادات جمعدر (محصول بيت)

چونکه بنم قلمدن حرف درست وصحیح چیقار یعنی بنده که بر سهو
وخطا صادر اولمیه بنم جمیع غمازلردن وعیب ونقصان کیرلردن نه
غمم وار یعنی بکا جمیع حساد واعدادن نه غم ونه باك بن مستقیم اولنجه
﴿ ملك درسخن کفتنش خیره ماند ❊ سر دست فرمان دهی برفشاند ﴾
سخن کفتنك مقدم مفعولیدر وشین ضمیردر ویشه عائددر خیره بونده
عاجز وزبون معناسنه‌در سر دست لامیه‌در ال اوجی دیمکدر فرمان‌ده
وصف ترکیبیدر دهیدندن بویرق ویرجی معناسنه ویاحرف نسبت ویاحرف
مصدر مراد حکومتدر برحرف تأکید فشاند فانك فتحی وکسریله
سلکدی (محصول بیت) ملكدر ویشك سوز سویلمه‌سنده یعنی تکلمنده
عاجز وزبون قالدی پس فرمان‌ده ملك الی اوجنی سلکدی معلومدر که
برکیمسه برغیرینك قولنی ویافعلنی ردایلسه الینك ارقه‌سنی اول قولی وفعلی
مردود اولان کیمسه‌یه دوندروکندیسن الك جانبنه سلکر که بونسنه بنم
مردوددر دیو فتأمل حاصلی ملكدرویشك کلامنی الیله رد ایلدی
﴿ که مجرم بزرق زبان آوری ❊ که جرمی که دار دنکرد دبری ﴾ که حرف
تعلیلدر یعنی پادشاهك ردنه علتدر زرق ریا زبان‌آور وصف ترکیبیدر فصیح
وبلیغ معناسنه ویاحرف مصدر جرمی یاحرف وحدت که حرف رابط صفت
نکرددفعل نفی مستقبل کردیدندن صیرورت معناسنه بری بای عربك فتحیله
بی جرم یعنی بی کناه دیمکدر (محصول بیت) پادشاه درویشك کلامنی رد
ایدوب دیدی که یعنی کنهکار زرق وریایله وفصاحت وبلاغتله شول
کناهدن که طوتار یعنی اول کناهدن که اندن صادر اولدی بری وبی عیب
اولمز ﴿ زخصمت هماناکه نشنیده‌ام ❊ نه آخر بچشم خودت دیده ام ﴾
همانا کانه دیمکدر فارسیجه کویا ترکیجه طوتالم دیمکدرکه حرف بیان
آخر تحسین لفظ ایچون ادات تأکیددر باحرف مصاحبت چشم خود
لامیه‌در کندی کوزمله دیمکدر (محصول بیت) پادشاه دیرکه طوتاین که
خصمکدن اشتمشم کندی کوزمله کورمدممی استفهام انکاری طریقیله
یعنی بن کندم کوردم آخر الف ممدود وخانك کسریله برادات‌درکه مقام
تأکیدده استعمال ایدرلر فارسیده پس بولفظی عربی ظن ایلیوب غایت
ونهایت معناسنه دیین سهو ایلمشلر ﴿ کزین زمرهٔ خلق دربارکاه ❊ نمی بایدت ردشعی
جزدر ایشان نکاه ﴾ بو بیتله پادشاه کنا بتله کوردکنی بیان ایدر کزین

اصلنده که ازین ایدی حذف ایصال ایدوب کزین دیدیلر که حرف
بیان وازین اسم اشارتدر زمره‌یه وجائزدرکه این ادات تشبیه اوله
دیوان حافظ شرحنده مفصل سندرله بیان ایلمشز زمرهٔ زانك ضمیله
لفظ عربیدر بلوك معناسنه خلقه اضافتی بیانیه‌در نمی بایدت فعل نفی
مستقبل کرکز میدی دیمکدر استفهام انکاری طریقیله بعض نسخده
باشدت واقعدر اولمزمیدی دیمکدر استفهام انکاری طریقیله در
حرف صله ایشان اسم اشارتدر قریبه والف ونون ادات جمعدر بونلر
دیمکدر که مذکور ایکی بنده مراددر نکاه نونك کسریله نظر معناسنه‌در
(محصول بیت) پادشاه دیرکه بو بارکاهده بربولك خلقدن یاخود
بونلر کبی بارکاهده واقع اولان تازه جوانلردن غیریسه نظر صالمق
کرکزمیدی یعنی مخصوص بکا خدمت ایدن تازه جوانلره عاشق اولمق
لازم دکلیدی بونلردن غیری تازه قوللرم چوغیدی انلری سومك
اولوردی بو سوزلردن معلومدرکه پادشاه اهل دل کیمسه ایمش
﴿ بخندید مرد سخن کوی وکفت ❊ حقست این سخن حق نشاید نهفت ﴾
مرد سخن کو وصف ترکیبیدر سوزسویلیجی ار دیمکدر حقست مقدم خبر
واین سخن مؤخر مبتدا نشایدك حق مقدم مفعول اولی ونهفت نهفتن
معناسنه ثانیسی وفاعلی برمقدر کس ویامرددر فتدبر (محصول بیت)
سوز سویلیجی مرد یعنی درویش کولدی ودیدی ای پادشاه
بو سوز حق‌در حقی کیزلمك اولماز حاصلی سوزك کرچکدر انکاره
مجالی یوق لیکن ﴿ درین نکتهٔ هست اکر بشنوی ❊ که حکمت روان
بادو دولت قوی ﴾ درین اصلنده در این ایدی وصلله همزه ساقط اولدی
درحرف ظرف این اسم اشارتدر جوانلره نظر ایلدوکنه نکته نونك
ضمی وکاف عربینك سکونیله بونده دقیقه معناسنه‌در یعنی اینجه سوز
ودقیق کلام ویاحرف وحدت وهمزه حرف توسل بشنوی باحرف تأکید
وشنوی بونده فعل شرط واقعدر دیکلرسك دیمکدر که حرف رابط دعادر
حکمت حانك ضمیله امر معناسنه‌در وتاضمیر خطاب روان صفت مشبهه‌در
رویدندن یورکن دیمکدر مراد نفوذدر یعنی حکمك وامرك نافذ اولسون
باد اولسون دیمکدر مراد دعادر مصراع ثانی حشو ملیح طریقیله
واقعدر فتدبر (محصول بیت) ای پادشاه بنم بونلره نظرمده برنکته واردر

اکر ایشیدوب دیکلرسك شاها حکمك وامرك نافذ اولسون دولت وسعادتك
قوی ودائم وباقی اولسون ﴿ نبینی که درویش بی دستگاه ❊ بحسرت کند در
توانکرنگاه ﴾ نبینی منادی استفهامی متضمن کورمز میسن یعنی معلومکزدر
که حرف بیان درویشك اضافتی بیانیه بی ادات نفی دستگاه دالك فتحی
وسینك وتانك سکونیله قدرت ووسعت معناسنه دریعنی غنادر حرف صله در
بامعنا سنه توانکر غنی معنا سنه دریعنی کوجلی وقوتلی دیمکدر نگاه نونك
کسریله نظر معناسنه کندك مفعول صریحی ودر توانکر غیر صریحی
(محصول بیت) پادشاهم کورمز میسن که قدرتسز فقیر درویش غنی
کیمسه یه حسرتله نظر ایدر یعنی غنی یه حسرتله باقر زیرا غنا ایله مراد ات
دنیوی ال ویرر اما فقر ایله اولماز ﴿ مرا دستگاه جوانی برفت ❊ بلهو ولعب
زندکانی برفت ﴾ مرا بنم دیمکدر دستگاه جوانی لامیه در یا حرف مصدر
اولنجه اما بیانیه در حرف نسبت اولنجه با حرف مصاحبت لهو لامك
فتحی وسکون ها ایله اویون وحشرلق لعب عطف تفسیریدر ماقبلنه زنده
دیریه دیرلر وکاف عجم های رسمیدن بدلدر والف نون ادات توسل
ویا حرف مصدر اما الف ونون ادات جمع اولنجه یا حرف نسبتدر فتدبر
(محصول بیت) بو بیت بیت سابقدن ناشی اولان سؤاله جوابدر کانه
سؤال کلدی که مذکور بیت صدده مناسب وموافق دکلدر پس بیورر که
بنم جوانلق قدرت وقوتم کیتدی یعنی پیر ناتوان اولدم لهو ولعبله دیرلکم
زمانی کیتدی یعنی هوا وهوس سوره جك مرتبه ده دکلم حاصلی سن
اکلدوغك مقامدن چوقدن کچمشم پس بونلره نظر والتفاتم جوانلغم
یاد ایدوب تحسرمندر بونلره طمعمدن دکلدرنته که کلیجك بیتده تصریح
بیورر ﴿ ز دیدار اینان ندارم شکیب ❊ که سرمایه داران حسنند وزیب ﴾
دیدار اصلنده وصف ترکیبیدن منقول اسمدر یوز معناسنه اینانه اضافتی
لامیه در اینان الف ونون ادات جمعدر بونلر دیمکدر شکیب شین وکاف
عربك کسریله صبر معناسنه اسمدر که حرف تعلیل سرمایه دار وصف
ترکیبیدر داریدن داشتن دن دکل سرمایه طوتیجیلر دیمکدر الف ونون ادات
جمعدر حسنه اضافتی لامیه در ونون ودال ادات استك جمیدر وزیب زای
عربك کسریله اسمدر یاراشقلق معناسنه (محصول بیت) پادشاهم قضیه
ذکر ایلدیکم کبی اولدقدنصکره بونلرك دیدارندن صبر طوتمام یعنی بونلرك

یوزینه باقمقدن صبرم یوقدر زیرا حسن وجمال بهجت صاحبلری وسرمایهٔ
زیب وزینت مالکلریدر حاصلی بو قاروده کوزللر درنته حکایه اولنده وصف
ایلمشدی مجموع بیتك معناسی بنم بونلره نظرم سرمایه دار حسن وجمال
اولدقلری ایچون دکلدر بلکه کندی حالمه تحسر جهتندندر دیبن مرادینه
واصل اولمامش ﴿ مرا همچنین چهرهٔ کلفام بود ❊ بلور ینم از خوبی ردسروری
اندام بود ﴾ مرا بنم همچنین بو ایکی جوان کبی ویا بو ایکی جوانك
کبی چهره جیم عربینك کسریله یوز معناسنه در کلفام وصف ترکیبیدر
کل رنکلی دیمکدر زیرا فام لون ورنك معناسنه بلورین بلور بای عربك
کسری ولامك فتحی وتشدیدیله معروف نسنه در که افرنکدن کلور که
آندن آینه لر وجاملر پیدا ایدرلر ترکیجه ده بلور دیرلر بانك ولامك ضمه لریله
تخفیفله اما عجم ایکی وجهی ایله استعمال ایدرکاه تشدیدله وکاه
تشدیدسز ویا حرف نسبت ونون حرف تأکید ومیم ضمیر متکلم وحده
معناده اندامه مقیددر اندامم تقدیرنده خوبی یا حرف مصدر اندام بونده
اعضا معناسنه در بود ادات زمانیه در ایکی یرده بیله بانك ضمی وسکون
واوله (محصول بیت) بنده بو جوانلرك کبی بر زمان یوزم کل رنکلی
ایدی یعنی رنکده وطراوتده کل کبی ایدی اندامم کمال لطافت وصفوتندن
بلورلی یعنی بلور کبی تابان ودرخشان ایدی ﴿ مرا همچنین جعد شبرنك
بود ❊ قبا در بر از نازکی تنك بود ﴾ جعد صفت مشبهه در شعره یعنی
صفت اولور حاصلی قورجق صچه جعد دیرلر اکثر مقامده انکله زلفدن
کنایت ایدرلر شبرنك اضافت بیانیه در زلف سیاه دیمکدر قبا لغتده اوکی
آچق لباسه دیرلر فراجه کبی اما بونده مطلق لباس مراددر کاه اولور که عجم
قبا عبارتیله اوکی آچق لباسدن غیری چاك معناسنه ده استعمال ایدرلر مثلا
پیراهن قبا کرد دیرلر چاك ایلدی معناسنه اما حقیقتده پیراهنی قبا ایلدی مطلب
یعنی اوکی چاك ایلمك ایله اوکی آچق قفتان ایلدی دیمکدر فاحفظ در حرف
ظرف وبر ادات استعلادر اوست معناسنه بر میم متکلم مقدردر تقدیری
قبا در برم در نازك یومشق ولطیف معناسنه در ویا حرف مصدر در تنك مطلب
بونده طار دیمکدر که عرب ضیق دیر سابقا بیان ایلدك که نون ساکندن
صکره طرفده کاف واقع اوله البته عجمیدر فاحفظ فانه من المهمات
(محصول بیت) پادشاهم غنده برزمان بونلرك کبی شبرنك زلفم مجعد

وسیاه ایدی اوستنده لباسم واعضا واندامم لطافت ونعومتندن طار ایدی یعنی کودم زیاده لطیف وبومشق اولدیغندن لباسمه صغمازدی حاصلی بونلر کبی برزمان بنده مسلم محبوب ایدم دیمکدر ❊ درین غایتم رشت باید کفن ❊ که مویم چو پنبه است ودوکم بدن ❊ درین اصلنده در این ایدی در حرف ظرف واین اسم اشارتدر غایته که مقام ومرتبه دن عبارتدر میم متکلم معناده کفنه مقیددر رشت رانك کسریله فعل ماضی صیغه سیدر مصدر معناسنه رشتن اکرمکدر باید فعل مضارع مفرد غائب کفن رشتك مفعولیدر بونده کفن اکرمکدن مراد حاضرلمق و براقلمقدر که حرف تعلیل مویم یعنی صاچم دیمکدر چو ادات تشبیه پنبه معروف باده اوچ حرکت جائزدر دوك دالك ضمی وکاف عجمیله ایکه دیرلر که ایپلك اکررلر بدن یعنی کوده تقدیری بدنم چود وکست یعنی جسمم ضعفدن وپیرلکدن وارقلقدن ایك کبی انجلمشدر (محصول بیت) پیرلکده بو حده کیم وارمشم بکا کفن اکرمك کرك یعنی کفنمی شمدیدن حاضرلمق کرك زیرا صاچم پنبه کبی آغردی وبدنم ایك کبی انجلدی وبوقلدی حاصلی آخر عمره ایرشدم صبیانله لهو ولعب زمانم دکلدر ❊ دورسته درم دردهن داشت جای ❊ چو دیواری ازخشت سیمین بپای ❊ دو دالك ضمیله ایکی دیمکدر رسته رانك فتحی وضمیله دکانلر صفته وبازارلی کویه دیرلر بونده مراد دیزی دردر دالك ورانك تشدیدیله در اصلنده ولیکن شعرا ضرورت وزنیچون تخفیف ایدرلر میم ضمیر معناده دهنه مقیددر دهنم تقدیرنده داشت جای یرطوتاردی دیمکدر یعنی ثابت وقایم ایدی چو ادات تشبیه دیواری یا حرف وحدت خشت خانك کسریله بونده کرپیچ معناسنه در سیمینه اضافتی بیانیه در یا حرف نسبت ونون حرف تأکید بپای باحرف ظرف در معناسنه پای ایق بوندمر ادا ستحکام وعلدر یعنی ثابت وبرقرار دیمکدر (محصول بیت) دهانمده ایکی صاف اینجی یرطوتاردی یعنی قائم وثابت ایدی کمشدن کرپچلی بر دیوار کبی پایدار وبرقرار ایدی حاصلی جمیع دندانلرم صاغ ایدی که هیچ برنسنه یه نقصان کلمشدی ❊ کنونم نکه کن بوقت سخن ❊ بیفتاده یك یك چو سور کهن ❊ کنونم میم معناده کن فعلنه مقیددر کنم دیمکدر نکه نونك کسری وکاف عجم وهای اصلیه ایله نکاهدن مخففدر نظر معناسنه سابقا بیان اولدیدی که

مطلب

نکاه لفظی کردن وکنیدن وبونلردن غیری مشتقلریله مستعمل اولسه نظر معناسنه در اما داشتن وداریدن وبونلردن مشتق اولنلرله استعمال اولسه حفظ وصیانت معناسنه ﻓﺎ حفظ بوقت باحرف ظرفدر فی معناسنه واضافت لامیه

مطلب

سخن ده وکهن ده ایکی اعتبار وار قیچان کیم سخنی سینك فتحی وخانك ضمیله اوقورسك کهنی کاف عربك فتحی وهانك ضمیله اوقورسك اکر سخن سینك ضمی وخانك فتحیله اوقورسك کهن کافك ضمی وهانك فتحیله اوقورسین ﻓﺎ حفظ بیفتاده اصلی بافتاده در همزه یایه قلب اولمشدرتته که سابقا مفصل بیان ایلدك بیفتاده ماضیدن قسمدر دوشمش معناسنه یك یك بربر دیمکدر چو ادات تشبیه در سور سینك ضمی وسکون واوله حصار وشهر دیوارنده مستعملدر اما بونده مطلق دیوار مراددر کهن اسکی دیمکدر قدیم معناسنه (محصول بیت) ای پادشاه اولکی حالم بیت سابقده مذکور اولان کبی ایدی اما شمدی سوز وقتنده یعنی تکلم ایلدکم حینده بکا نظر ایله یعنی دهانمه باق کیم مذکور اولان اینجی کبی پاك وصافی دیشلرم قدیم دیوار کبی بربر دوشمشدر یعنی دیشلرم دوکلوب شونده بونده برقاچ دیشم قالمشدر ویا هیچ بر دیشم قالمامشدر مسکین سودینك کبی که اغزنده هیچ بر دیش یوقدر ❊ دراینان بحسرت چرا ننکرم ❊ که عمر تلف کرده یاد آورم ❊ در حرف صله با معناسنه اینان جمع ایندر بونلر دیمکدر ننکرم فعل نفی استقبال متکلم وحده نظر ایلمم دیمکدر که حرف تعلیل عمر تلف کرده بیانیه در یای بطنیله تلف کرده نك عمر مقدم مفعولیدر کرده ایلمش دیمکدر ماضیدن قسمدر بعضیلر کرده کاف عجمیله در کردیده دن مخففدر لیکن انجام بینده بو استعمال مسموع اولمامشدر آورم فعل متکلم وحده در آوریدندن بونده کتورم دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاه بونلره نیچون حسرتله نظر ایدوب بقمیام چونکه تلف ایلدوکم عمری یاده کتوررم یعنی بونلره نظرم بچین عمرمه تحسر مدندر آرزوی نفسانیدن دکلدر ❊ برفت ازمن آن روزهای عزیز ❊ بپایان رسد ناکه این روز نیز ❊ روزهای عزیز بیانیه در حرف صله وپایان بای عجمله حد وغایت معناسنه در این روزدن مراد پیرلك کونیدرتته که روزهای عزیز جوانلك ایامندن عبارتدر نیز داخی دیمکدر (محصول بیت) بندن اول عزیز وشریف کونلر کتدی یعنی جوانلق زمانی بو کون دخی ناکاه حد وپایانه ایرشور یعنی پیرلك کونیده بو کون آخره ونهایته ایرشور موت وفوت کونی کلور ❊ چو دانشور این درمعنی بسفت ❊

ملك كفت ازين به محالست كفت ❊ چو ادات تعليل دانش نونك كسريله اسم
مصدردانيدندن دانستن دن د كل وربونده ادات نسبتدر دانشلى ديمكدر

ردسروری وشمعی

يعنى بيلكلى درمعنى بيانيه در يا حرف تأكيد وسفت سينك ضمى وفانك سكونيله
دلدى ديمكدر بونك كبى يرلرده لطيف ومعنى دار سوزسو يلكدن
عبارت اولور كفت ثانى مصدر معناسنه (محصول بيت) چونكه دانشور
بومعنى درنى دلدى يعنى اعلامعنى دارسوزسويلدى پادشاه ديديكه بوندن
يكرك سوز سويلمك محالدر ❊ در اركان دولت نكه كرد شاه ❊ كزين
خوبتر لفظ ومعنى مخواه ❊ درحرف صله در بامعناسنه اركان دولت
لاميه مخواه فعل نهى مفرد مخاطبدر خطاب عام طريقيله فتأمل (محصول
بيت) دانشوردن پادشاه مذكور تقرير وبيانى ايشيدنجه اركان دولته
واعيان حضرتنه نظر ايدوب ديدى يعنى انده حاضر اولان اكابرنه
سويلدى بوندن خوبرك ولطيفرك لفظ ومعنى استمه يعنى فصاحت وبلاغت
انجق بو اولور حاصلى اداسى لفظى ومعناسى بى نظير وبى مثالدر بوندن
زياده اولماز ❊ كسى را نظر سوى شاهد رواست ❊ كه داند بدين شاهدى
عذرخواست ❊ كسى يا حرف وحدت ورا ادات صله در بامعناسنه سوى
شاهد لاميه در شاهد بونده محبوب معناسنه در رواجائز معناسنه وسين
وتاادات خبر كه حرف رابط صفت شاهد بونده ناطق معناسنه در كه
فارسيجه كواه ديرلر كاف عجمك ضميله ويا حرف مصدر عذرخواستك
مقدم مفعوليدر خواست ماضى صيغه سنده مصدر در ايستمك
وديلك ديمكدر (محصول بيت) پادشاه ديديكه بر كيمسه يه محبوب جانبنه
نظر ايتمك جائزدر كه يعنى دلبره باقق بركسه يه لايق وسزا واردر كه
بوشهادتله عذر ديلمك يله يعنى قادر ومالك اوله ديمكدر شاهدى ياسنى
حرف وحدت طوتان شاهدسز طوتمشدر ❊ بعقل ار نه آهستكى كردمى

ردشمعی

❊ بكفتار خصمش بيا زردمى ❊ بعقل با حرف مصاحبت نه ادات نفى
در بمعناده كردمى فعلنه مقيددر نه كردمى تقديرنده آهسته الف ممدوله
ياب ياب ديمكدر كاف عجمى هاى رسيدن بدلدر ويا حرف مصدردر
كردمى حرف مصاحبت نون نافيه ايله ايليمدم ديمكدر مصراع ثانيه
جواب شرط واقعدر باحرف مصاحبت كفتار وصف تركيبيدن منقول
قول معناسنده مستعمل لفظدر خصمه اضافتى لاميه در وشين ضمير

درويشه عائددر بيازردمى با حرف تأكيد ويا همزه دن مبدلدر و يا كنه حرف
حكايت اينجيدردم ديمكدر (محصول بيت) پادشاه ايدركه اكر عقل
وفكرله ايليمدم آنى خصمى سوزيله وافتراسيله اينجيدردم يعنى سياست
ايدردم حضرت شيخ عموما نصيحته شروع ايدوب بيورر ❊ ببندى
سبك دست بردن بتيغ ❊ بدندان برد پشت دست دريغ ❊ با حرف مصاحبت
تندتانك ضميله ايى يعنى كسكنلك وحدت معناسنه سبك سينك فتحى وبانك
ضميله يينى ديمكدر خفيف معناسنه اما بونده مراد تيزلك يعنى فورى
بردن التمك ديمكدر يعنى صونمق بتيغ با حرف صله بدندان با حرف صله
دندان ديش ديمكدر كه عرب ضرس دير برد ايله در ديمكدر فاعلى سبك
دست بردندر مجازا ويانك فاعلى فتدر بعض نسخه برد يرينه كزد واقعدر
ايصرر ديمكدر وفاعلى سابق كيبدر پشت دست دريغ لاميه در مجازا
دريغ بونده حسرت وندامت معناسنه در (محصول بيت) ياوز اغله
فورى ال قليجه صونمق ويا پشمق حاصلى سياسته مباشرت ايلمك حيف
وحسرت وندامت الى ارقه سنى ديشه ايلدر يعنى پشيمان اولوب ال
ارقه سنى ايصرر نته كه ندامتدن بر كيمسه رمغين ايصرر حاصلى عجله شيطان
ايشيدر ❊ زصاحب غرض تاسخن نشنوى ❊ كه كر كار بندى پشيمان شوى ❊
تا حرف تحذير وتنبيه در سخن نشنوينك مقدم مفعول صريحيدر صاحب
غرض غير صريحى كه حرف تعليل كر حرف شرط كاربندينك مقدم مفعوليدر

ردسروری وشمعی

بندى فعل مضارع مفرد مخاطبدر بنديدن بستن دن دينلر خطاسو يلنلر
بغلرسك ديمكدر فعل شرط واقعدر پشيمان شوى جواب شرط شوى فعل
مضارع مفرد مخاطب اولورسين ديمكدر صيرورت معناسنه پشيمان مقدم مفعولى
(محصول بيت) صاقن حذر ايله صاحب غرضدن هيچ كيمسه نك حقنده سوز
دكليه سن يعنى سوزيله عمل ايليه سن زيرا انك سوزيله ايش بغلرسك يعنى
عامل اولورسك پشيمان اولورسك زيرا خطا ايلمش اولورسك ❊ نكونام را جاه
وتشريف ومال ❊ بيفزود وبد كوى را كوشمال ❊ نكونام وصف تركيبيدر
ايى ادلى ديمكدر ورا حرف تخصيص تشريف بغشلمغه ديرلر بيفزود با حرف
تأكيد و يا همزه دن مبدلدر بو لفظ ماقبلنه ومابعدنه مصروفدر سحر حلال
طريقيله بدكويده وصف تركيبيدر ياوز سوزسويليجى كيمسه ديمكدر
ورا حرف تخصيص كوشمالده وصف تركيبيدر ماليدندن قولاق اوومق
ديمكدر مراد تأديب وتنبيه در (محصول بيت) پادشاه نكونامك منصب

وتشریف ومالنی زیاده ایلدی یعنی وزیر جدیدك جمیع خصوصنده
رعایت وعزتنی زیاده ایلدی امابد کوی مفترینك یعنی وزیر عتیقك تأدیب
وکوشمالنی یعنی ذلت وهوانی زیاده ایلدی حاصلی هر کسه لایق وسزا
وارین ویردی ❊ بتدبیر دستور دانشورش ❊ بنیکی بشد نام در کشورش ❊
باحرف مصاحبت سببیتی متضمن تدبیر دستور اضافتی مصدرك فاعلنه در
ودانشوره اضافت بیانیه در دستور عالم ودانا معناسنه وضمیرلر مذکور
پادشاهه عائددر بنیکی باحرف مصاحبت و یاحرف مصدر ایلکله دیمکدر
بشد برفت معناسنه در بای تأکیدله در حرف ظرف کشورش شین معناده
نامه مقیددر نامش تقدیرنده (محصول بیت) عامل وکامل وزیرك تدبیری
سببیله اول پادشاهك نامی ایلکله اقلیمه ومملکته کیتدی یعنی اسمی عالمه
عدالت وانصافله منتشر اولدی ❊ بعدل وکرم سالها ملك راند ❊
برفت ونکونامی ازوی بماند ❊ نکونامی وصف ترکیبیدر حرف مصدرله نام
ایلکی معناسنه در از وضمیر پادشاهه راجعدر (محصول بیت) مذکور
پادشاه عدل وکرمله نیجه ییل سلطنت سوروب پادشاهلق ایلدی اول
اولدی کندی واندن دنیاده آدایلکی قالدی یعنی دنیاده ایو آد قودی
❊ چنین پادشاهان که دین پرورند ❊ ببازوی دین کوی دولت برند ❊
که حرف رابط صفت دین پرور وصف ترکیبی اولدیغی تقدیرجه نون
ودال استك ادات جمعدر اما پروند فعل مضارع اولدیغی تقدیرجه
نون ودال فعلك ادات جمعی اولور وانك سابق کبی مفردی اولماز معناسی
ایلدرلر دیمکدر فتأمل باحرف مصاحبت بازوی دین لامیه در مجازا قوت دین
دیمکدر مراد رعایت شرع شریفدر کوی دولت لامیه در مجازا و یابیانیه
بونده ده ایکی اعتبار وارسابقده اولدیغی کبی (محصول بیت) بونجلین
پادشاهلر که دین پرورلردر یعنی دین اسلامه رعایت ایدوب عزت وحرمت
ایدیجیلردر و یا ایدرلر بازوی دولت وسعادتله کوی دولت برلردر یعنی
دولت طوپنی ایلتجیلردر و یا ایلدرلر حاصلی صاحب دین ودولت اولان
پادشاهلر معلوم اولا که حضرت شیخك دأبندندر که کندی پادشاهنه
مدح وثنا و یا کا نصح و پند ایلمك مراد ایلسه بوکه برقصه و برحکایه توطیه
ایدوب شروع بیورر بونده کی کبی فتدبر ❊ ازآنان نبینم درین عهد کس
❊ وگر هست بو بکر سعدست و بس ❊ ازانان همزه وصلله ساقط اولمشدر

عهد بونده زمان معناسنه بو بکر سعد اضافتله در تقدیری بو بکر بن
سعددر بین العلمین واقع اولان ابن لفظنی حذف ایلمك لغتلرده شایعدر
بس بای عربیك فتحیله وسکون سینله واودنصکره مستعمل اولسه انجق معناسنه
درکه عرب فقط دیر بس و بس واوله فقط معناسنه در دیین ارتق دیمش
(محصول بیت) مذکور پادشاهلردن بوزمانده کیمسه کورمم اکر وار ایسه (ردشمعی)
بوزمانده ابو بکر بن سعد بن زنکیدر انجق حاصلی مذکور پادشاهلر کبی
بوزمانده پادشاه یوقدر واکر وار ایسه ابو بکردر انجق اندن غیری کیمسه
یوقدر یعنی عدالت ولطف بوعصرده بوکه منحصردر ❊ بهشتی درختی
تو ای پادشاه ❊ که افکنده یك سایه ساله راه ❊ بهشتی باحرف نسبت
درختیده یاضمیر خطابدر توضمیر منفصل یای خطابی تأکید ایدر که
حرف تعلیل افکنده همزه نك فتحی وسکون فا وفتح کاف عربی ایله و یا (ردسروری وشمعی)
ضمیر خطاب وهمزه حرف توسل همزه خطابیچوندر دینلر سهو ایلمشلردر
سایه افکنده نك مفعولی اولی و یکساله ثانیسی ساله ده های رسمی معنای
مقدار افاده ایدر راه یکساله بیان ایدر (محصول بیت) ای ابی بکر سن
جنته منسوب درختسین که بریللق بوله سایه برقش سن یعنی سلطنتك
بریللق بوله حکم ایدر حاصلی ربع مکسونك اکثری سنك تحت تصرفکده در
❊ طمع بود از بخت نیك اخترم ❊ که ظل همای افکند برسرم ❊ بخت
بونده دولت وسعادت معناسنه در نیك اختر وصف ترکیبیدر واضافت
بیانیه ومیم ضمیر متکلم که حرف بیان ظل همای لامیه در همانك سایه سی
دیمکدر افکندك مقدم مفعول صریحی و برسرم غیر صریحی وفاعلی
بخت در بعض نسخه ده ظل یرینه بال واقعدر قنت معناسنه (محصول بیت)
نیك اختر طالعمدن امیدم وطمعم وار ایدی که همانك سایه سنی باشم اوزره
بوراغه یعنی امیدم وار ایدی که طالعم بکا مساعده ایدوب بنی دولتلی
وسعادتلی ایلیه ❊ خرد گفت دولت نبخشد همای ❊ گر اقبال خواهی
درین سایه آی ❊ خرد خانك کسری ورانك فتحیله عقل معناسنه در
مبتدا گفت خبری ومابعدی مقول قولی فتدبر دولت نبخشد مقدم مفعولی در
وهمای فاعلی معلوم اولا که کلمه نك آخری الف و یا واو اولسه بونلردن
صکره برپا مقرردر حالت اضافتده اثباتی لازمدر اما غیریسنده گاه ثابت (مطب)
وگاه ساقط اولور بونده قافیه ایچون اثباتی لازمدر درین در حرف صله در
بامعناسنه واین اسم اشارتدر سایه یه آی الف ممدوده فعل امر مفرد

ردسروری وشمعی مطلبـــ

مخاطبدر کل معناسنه آیدندن آمدندن دکل کاه اولور که یاسنی حذف ایدوب آدیرلر الف ممدوده ته که الفدن وواودن صکره واقع اولان یاری محلنده ترك ایتمك جائزدر فاحفظ (محصول بیت) بن طالعمدن دولت ورفعت طلب ایدنجه عقل دیدیکه همای دولت بغشلمز اکردولت واقبال استرسك بوسایه یه کل یعنی پادشاهك در دولت واقبالنه التجا ایله دولتلی اوله سن زیرا بوزمانده ظل الله بودر اعدی بوسایه یه کل پناه ایله که ارباب دولتدن اوله سن ❊ خدایا برحمت نظر کرده ❊ که این سایه برخلق کسترده ❊ کرده نك نظر مفعول صریحی و برحمت غیر صریحی و یا ضمیر خطاب وهمزه حرف توسل که حرف تعلیل این سایه اشارتدر پادشاهك سایهٔ دولتنه ویاظل معهوده کسترده نك این سایه مفعول صریحی و برخلق غیر صریحی کسترده وکرده ماضیدن قسمدر و یا ایکی یرده ضمیر خطابدر (محصول بیت) یارب خلق عالمه رحمتله نظر ایلمش سن که سایهٔ اوزرلرینه دوشمش سین یعنی بویله عادل پادشاهی بونلره حاکم ایلمش سن که سایهٔ دولتنده عالم حضور وصفاده در ❊ دعاکوی این دولتم بنده وار ❊ خدایا تو این سایهٔ پاینده دار ❊ دعای کوی وصف ترکیبیدر این دولته اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر بنده قولدر ووارادات تشبیه در پاینده ثابت و برقرار دیمکدر دار فعل امر مفرد مخاطب تمنی معناسنه طوت دیمکدر (محصول بیت) بودولتك بنده کبی دعا جیسیم یعنی بو دولته قول کبی دعا ایدرم یارب بوسایهٔ دولتی سن ثابت و برقرار طوت زیرا خلقك حضور وصفاسنه سبب در ❊ صوابست پیش از کشش بند کرد ❊ که نتوان سر کشته پیوند

ردشمعی وسروری

کرد ❊ صوابست مقدم خبرو بند کرد مؤخر مبتدا کشش اسم مصدر در کشیدن کشتن دن دکل دپلیش دیمکدر مراد دپلکدر بند بای عجمله اولنجه نصیحت معناسنه در اما بای عربله اولنجه مراد حبس در

ردشمعی وسروری

وبو محل ایکیسنه متحملدر پس حبسه قصر ایدنلر تقصیر ایتمشلردر کرد بونده کردن معناسنه در ایکی مصراعده بیله که حرف تعلیل سر کشته لامیه در و یا بیانیه ایکی اعتبارله یعنی کشته نك باشی و یا کشته باشی حاصلی مقتول باشی دیمکدر مجازا پیوند اتصال وایصال معنالرنده مستعملدر (محصول بیت) صوابدر قتلدن اول نصیحت و یا حبس ایلك یعنی بر مجرمك قتلنه مباشرتدن اول نصیحتله منزجر اولورسه نصیحت ایلك

کرك نصیحتله اولمازسه برقاچ زمان حبس ایلك کرك زیرا قتل ایله سك جائزدر که خطا ایلمش اولاسن پس صوك پشیمانلغی فائده ایلمز وکشته نك سرنی برینه کتوروب احیا ایلك ممکن دکل پس قتلنده عجله ایلك معقول دکلدر حضرت شیخك بوبیت سابقا کندینك وزیر اولوب پادشاهله کچن ماجراسنه مناسبدر حاصلی ارباب دولته عموما نصیحتدر ❊ خداوند فرمان ورای شکوه ❊ زغوغای مردم نکردد ستوه ❊ شکوه هیبت وعظمت معناسنه در ستوه عاجز وبیحضور دیمکدر (محصول بیت) امر ورای وتدبیر وهیبت وعظمت صاحبی خلقك غوغاسندن بیحضور وعاجز اولماز یعنی شکایت ایدیجیلرك وارباب حاجتك ازدحامندن وغوغاسندن دلتنك وبیحضور اولماز ❊ سر پرغرور ازتحمل تهی ❊ حرامش بود تاج فرمان دهی ❊ سر پرغرور بیانیه در تهی بوش دیمکدر خالی معناسنه حرامش شین سره راجعدر بود بانك ضمیله اولور دیمکدر فاعلی تاجدر که اضافتی بیانیه در فرمانده وصف ترکیبیدر بو برق و بریجی معناسنه و یا حرف نسبت و یا حرف مصدر فرمانده منسوب تاج و یا فرمان دهلق تاجی (محصول بیت) تحملدن خالی غروردن طولی باش یعنی مغرور اولوب خلقك ازدحامنه متحمل اولمیان باش ذکر جزء وارادهٔ کل طریقیله ذات مراددر وسره اسنادی مجازیدر بویله سره سلطنت تاجی حرامدر یعنی بویله ذاته پادشاهلق وسرورلك لایق دکلدر ❊ نکویم چوجنك آوری پای دار ❊ چو خشم آیدت عقل برجای دار ❊ جنك آوری جائزدر که آوری فعل مضارع مفرد مخاطب اوله وجنك مقدم مفعولی وجائزدر که جنك آور وصف ترکیبی اوله و یا ضمیر خطاب جنك کتورجیسن دیمك اولور پای دارك مقدم مفعولیدر آیدت تا ضمیر خطاب سکاکله دیمکدر عقل دارك مقدم مفعول صریحی و برجای غیر صریحی (محصول بیت) دیمزم چونکه جنك کتوررسن و یا جنکجی سن جنکده ثابت قدم اول یعنی جنکی باشه چقار دیمزم بلکه بونی دیرمکه چونکه خشم وغضبك کله بر کیسه یه و یا برنسنه یه عقلکی برنده طوت یعنی عقلکی خشمکه مغلوب ایلمه مباداکه غضب سبیله برخطا ایدەسن وصکره پشیمان اوله سن ❊ تحمل کند هرکرا عقل هست ❊ نه عقلی که خشمش کندزیردست ❊ عقلی یاحرف وحدت که رابطه صفت خشمش شین عقله راجعدر زیردست

لامیه در مغلوب معناسنه (محصول بیت) غوغای ناسه وازدحام خلقه تحمل ایدر
هر کیمسه نك که عقلی وار یعنی عاقل اولان خلقك ازدحامندن وکثرتندن
مضطرب اولماز اما عقل دیدیکم شول عقل دکلدر که انی غضب الی التنه
اله یعنی آنی خشم مغلوب ایلیه ﴿چو لشکر برون تاخت خشم از کمین﴾
نه انصاف ماندنه تقوی نه دین﴾ تاخت خانك سکونیله فعل ماضیدر
لازمله متعدی ماییننده مشترك اکثرآت قوشمقده استعمال ایدرلر لشکر
مفعول اولی و برون مفعول ثانی وازکین غیرصریحی وخشم فاعلی کمین
پوسیدر (محصول بیت) چونکه خشم وغضب لشکری پوسیدن سوردی
وچیقاردی یعنی خشم عسکری که پوسیدن طاشره سکرد ، نه انصاف
قلور ونه تقوی ونه دین حاصلی خشم که عقله غالب او له مذکورلردن
اندهنسنه قالماز زیرا بونلر عقلله ثابتدر عقل اولماینجه بونلر اولماز ﴿ندیدم
چنین دیوزیر فلك ﴿ کزو می کریزند چندین ملك ﴿ دیو بونده شیطان
معناسنه در کزو اصلنده که ازودر که حرف رابط صفت وضمیر دیوه عائددر
میکریزند فعل مضارع جمع غائبدر قچارلر دیمکدر قیاس میکریزد ایدی
مفرد صیغه سیله زیرا اسم ظاهره مسنددر پس ضرورت وزنیچون جمع ایراد
ایلدی فقدبر چندین ملکدن مراد تقوی وانصاف و دیندر (محصول
بیت) فلك التنده خشم وغضب کبی دیو کورمدم که اندن بو قدر ملك قچارلر
یعنی دیوله ملك مانعة الجمع اولدیغی کبی خشمله مذکورلر آنك کبیدر فتأمل
﴿ کفتار اندر بخشایش برضعیفان ﴾ ﴿ نه بی حکم شرع آب خوردن
خطاست ﴿ وکر خون بفتوی بریزی رواست ﴾ نه حرف نفی و بی حرف سلب
حکم شرع لامیه در خوردن بونده ایچمك معناسنه در (محصول بیت) شرع
حکم سز یعنی شرع اجازت و یرمینجه صو ایچمك خطادکلیدر استفهام
انکاری طریقیله یعنی خطادر حاصلی صو حلال ایکن شرع اگر ایچمسینه
اجازت و یرمیه ایچمسی خطادر اما اکر فتوی ایله قان دوکرسك جائزدر
یعنی شرعله قتل نفس جائزدر بوتنبیه در که شرع شریفه تشبث لازمدر
هر خصوصده یعنی اوامر ونواهیده بعض نسخه ده نه برحکم شرع واقعدر
سروریده اول نسخه اختیار ایلمش لیکن اختیارنده نظر واردر فتأمل ردسروری
﴿ کرا شرع فتوی بردهد هلاك ﴿ الا تا نداری زکشتنش باك ﴾ کرا تقدیرده
کرا که در رابط ضرورت وزنیچون ترك اولمشدر پس که کاف عربك

کسریله اسمدر کیم معناسنه های رسمی ترکیبله ساقط اولمشدر کیمك که
دیمکدر شرع یعنی اهل شرع مضاف محذوفدر شرع مبتدأ ومابعدی
خبری دهد فعل مضارع مفرد غائبدر ذ هیدندن دادندن دکل و یر
وو یره دیمکدر فتوی مقدم مفعول صریحی و بهلاك غیرصریحی الا ردسروری وشمعی
همزه نك فتحیله حرف تنبیه واستفتاحدر لفظ عربیدر اما عجمده ده
استعمالی شایعدر وعلی الخصوص تاء تحذیرله ترکیده بو معناه مشهوردر
نداری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر داریدندن داشتن دکل طوتمیاسین ردسروری وشمعی
دیمکدر کشتنش نون ضرورت وزنیچون ساکن اوقنمق کرکدر وشین ضمیر
بیتك اولنده که به راجعدر باك بای عربیله مبالات معناسنه در یعنی پرواچکمك
وقیرمق (محصول بیت) کیمك که هلاکنه وقتلنه اهل شرع فتوی و یره
آکاه اول صاقین آنی قتل ایلمکدن خوف وخشیت ایله حاصلی سکا انکیچون کناه
یازلماز ﴿ وکر دانی اندر تبارش کسان ﴿ بریشان بخشای وراحت رسان ﴾
واو استدارکدر اما ولیکن معناسنه کر ادات شرطدر دانی فعل مضارع
مفرد مخاطب بیلرسك دیمکدر اندر ادات ظرف در تبار عربیده هلاك
معناسنه در اما عجمیده استعمالی اصل ونسل معناسنه در شین ضمیر بیت
سابقده مذکور مقتول وکشته یه و یا کشتنی یه راجعدر کسان کسك
جمعی در کیمسه لر دیمکدر دانی فعلینك مفعول صریحیدر واندر تبار غیر
صریحی بر حرف صله یا معناسنه ایشان همزه نك کسریله ضمیر جمعدر
عربیده هم معناسنه بخشای با حرف تأکید بخشای بانك فتحی وخانك سکونیله
فعل امر مفرد مخاطب بخشاییدندن اسرکه یعنی ترحم ایله واو حرف
عطف راحت واستراحت دینلمك دیمکدر آسودن معناسنه رسانك
مقدم مفعولیدر رسان رانك فتحیله فعل امردر الف ونون ادات تعدیه در
اصلی رسیدندر ایرشمك معناسنه (محصول بیت) اما اکر مذکور کشتنی نك
و یا کشته نك اصلنده ونسلنده کیمسه لر بیلورسك یعنی اقربا و تعلقاتندن
کیمسه لری وار ایسه انلره مرحمت ایله وراحت وحضور ارشدر حاصلی
رعایت ایله ﴿ کنه بود مرد ستمکاره را ﴿ چه تاوان زن وطفل بیچاره را ﴾
کنه کاف عربینك ضمیله کناهدن مخففدر صوچ معناسنه بود بانك ضمیله
ادات زمانیه در ایدی معناسنه تقدیرده ستمکاره دن صکره ملحوظدر مرد
ستمکاره اضافتی بیانیه در ستم ظلم معناسنه در وکار کاف عجمیله ادات

فاعلدر بجی معناسنه تاوان دیت معناسنه ده کلور اودلك دیمکدر طفله بیچاره
اضافتی بیانیه در بیچاره بونده مظلوم معنا سنه زنه ده طفله ده قید واقع در
وکاه اولور که ستمکاردن الفنی حذف ایدوب ستمکر دیرلر های رسمی معنای
تخصیص افاده ایدر یعنی ظالمه مخصوص کناه دیمکدر ورا حرف تخصیص در
ستمکارەنك معناسنه تاوان بونده جرم و جنایت معناسنه در (محصول بیت)
جرم وجنایت مرد ظالمکدر و یا ظالمك ایدی پس زن وطفل بیچاره ومظلومك
نه کناهی وجرمی واردر که انلره جفا ایلیه سن یعنی مقتولك مصیبتی انلره تمام
بلادر جور وجفایه لایق دکلدر ❊ تنت زورمند ست و لشکر کران ❊ ولیکن در
کشندینك اقلیم دشمن مران ❊ معلوم اولا که بو بیت و بوندن صکره کلن ابیات
پادشاهنه و مطلقا سلاطینه نصیحتی متضمندر تن بدن معنا سنه در که مراد
اندن وجوددر و تا ضمیر خطابدر زور بونده قوت معناسنه در مند میمك فتحیله
ادات نسبتدر لی معناسنه قوتلی دیمکدر تن مبتدا و زورمند خبری واو حرف
عطف و لشکر مبتدا و کران کاف عجمك کسریله لغتده اغر معناسنه در اما
بونك کبی یرلرده فراوان دیمکدر چوق معناسنه خبر مبتدادر لیکن ادات
استدراکدر اما معناسنه در حرف صله در با معناسنه اقلیمدن مملکت مراددر دشمنه
اضافتی لامیه مران فعل نهی مفرد مخاطبدر رانیدندن لغتده سورمه دیمکدر
اما بونك کبی یرلرده کتمه معناسنه در (محصول بیت) تنك و بدنك قوی و زور
ایدر لشکرکده چوقدر اما بونك بریله دشمنك مملکتنه کتمه یعنی کیرمه دشمنی
سلاطین اسلام معناسنه تخصیص ایلین بی وجه سو یلمشدر ❊ که وی در

ردسرودی

حصاری کریزد بلند ❊ رسد کشور بی کنه را کزند ❊ که حرف تعلیل مران
فعلنه وی واوك فتحیله ضمیر غائبدر هو معناسنه دشمنه راجع در حرف صله در با
معناسنه در بو بیته بریزان خطا یازمش حصاری یا حرف وحدت کریزد فعل

ردشمعی

مضارع مفرد غائب فاعلی تحتنده دشمنه راجع ضمیر در بلند بانك فتحی
وضمیله یوجه و یوکسك دیمکدر حصاره صفت در رسد فعل مضارع
مفرد غائب فاعلی کزند ومفعولی کشوردر رسد ایرشور دیمکدر
کشورك بی کنهه اضافتی بیانیه در تقدیری اهل کشور در کشور
لفظنی یائله یازوب حرف نسبتدر دیین ابکی وجهله خطا ایلمش یا اثباتنده و حرف

ردشمعی

نسبت دیمسنده کزند کاف عجمك ضمیله ضرر و زیان معنا سنه در
(محصول بیت) هر نقدر که تنك زورلی و عسکرك چوق ایسه دشمنك
مملکتنه کیرمه زیرا اول یوکسك وصعب حصاره قاچوب کیدر و کناهسز

رعایا و برایای مملکتنه ضرر و زیان ایرشور پس بو جهتدن سکا معصیت
حاصل اولور حال بوکه عدوکه ده ظفر بولمازسن ❊ نظر کن در احوال
زندانیان ❊ که ممکن بود بی کنه درمیان ❊ کن کنیدندن نظر ایله دیمکدر
یعنی تفتیش و تفحص ایله دیمکدر در حرف صله در با معناسنه احوال
زندانیان اضافتی لامیه در یا حرف نسبتدر و الف و نون ادات جمعدر
ذوی العقوله که حرف تعلیل نظر کن عبارتنه ممکن اسم فاعلدر افعال
بابندن محتمل معناسنه بود فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی بی کنه بی بای
عربك کسریله اسمای جوامده مخصوص ادات سلبدر در حرف ظرف
میان میمك فتحی و کسریله اورته واره معناسنه در یعنی زندانیلر اورته سنده
وارا سنده تقدیری درمیان ایشاندر (محصول بیت) زندانده اولانلرك احوالنه
نظر ایله یعنی محبوسلری تفتیش و تفحص ایله که محتملدر و ممکندر که ارالرنده
کناهسز و جنایتسز کیمسه اولا که اطلاقی لازمدر نکم معهوددر ❊ حضرت
شیخ بربنده دخی شروع بیورر ❊ چو بازارکان در دیارت بمرد ❊ بمالش
خاست بود دست برد ❊ چو ادات تعلیل ادات شرطدیین خطا ایلمش

ردکافی

بازارکان کاف عجمله تاجر معناسنه در سابقا اصلی مفصل بیان اولندی یای
وحدت تقدیریله بر بازارکان دیمکدر فند بر دیار جمع مکسردار در جمع کثرتدر
اولرد دیمکدر اما بونك کبی یرلرده مملکت مراددر و تا ضمیر خطابدر باحرف
تأکید و مرد میمك ضمیله فعل ماضی مفرد غائب در اولدی فوت اولدی
معناسنه فاعلی تحتنده بازارکانه راجع ضمیردر با حرف صله و شین ضمیر
غائب بازارکانه راجعدر خاست خای معجمه نك فتحیله الحق دیمکدر دنائت
دخی دیرلر برد بانك ضمی ورانك سکونیله فعل ماضی در مصدر معناسنه
دست مقدم مفعول صریحی و بمالش غیر صریحی مال ال ایلتمکدن
مراد ماله طمع ایدوب الی قاپمقدر حاصلی مالی اخذ ایلمکدر (محصول بیت)
چون مملکتنده غیری دیاردن بر بازارکان فوت اوله انك مالنه ال قاپمق یعنی
مالنی اخذ ایلمك خساست و دنائتدر حاصلی مالنه طمع ایلمك الحقلق
ونامردلکدر ❊ کزان پس که بروی بکریند زار ❊ بهم باز کویند خویش
وتبار ❊ که حرف تعلیل یعنی مالی المق دنائته علتدر وزای مفرده
منذ معناسنه در یعنی ابتدای زمان ایچون و آن اسم اشارتدر زمان موته
ویا اخذ ماله پس بونده آرد وصوك معناسنه که حرف بیان بر حرف

استعلاوی ضمیر غائب بازارکان مرده‌یه راجعدر باحرف تأکید کربند
کاف عجمنك کسریله ورانك سکونی وبانك فتحیله فعل مضارع غائبدر نون
ودال ساکنه ادات جمعدر زار ذلیل وحقیر معناسنه پس معناسی یالان دیین — ردسروری ردشمعی
ووافر دیین خطا ایلمشلر بهم بای مفتوحه حرف مصاحبت وهم هانك فتحیله
ادات جمعدر بری بریله دیمکدر وجائزدر که حرف صله اوله بری برینه
معناسنه خویش خاده‌روم ضمیله وواو رسمی وسکون یاایله خصم دیمکدر
که‌عرب قریب وجیم ورکن رانك ضمی وسکون کافله خصمه‌دیر تبارنانك
فتحیله قوم وقبیله عربیدر عطف تفسیری طریقیله (محصول بیت)
کندی مملکتکده غیری دیاردن بازارکان فوت اولورسه انك اموالنی
واملاکنی رایکان وبی‌سبب اخذ ایلمك دنائت وخساستدر زیرا مذکور
فوت واخذدنصکره انك اوزرینه ذلت وحقارتله اقربا وتعلقاتی اغلیه‌لر
بری بریله ویابری برینه سویلیه‌لر مقول بیت اتی در معلوم اولا که کوینده
فاعلی خویش وتبار در اما جائزدر که کرینده فاعلی بونلر اوله‌لر وجائزدر که
بونلر قرینه‌سیله برمقدر اوله فتأمل بکریندی پس عبارتنه تعلیق ایدوب
معناسنی اوزرینه اغلدقد نصکره دیین خوای بیتی اغلتمش فقدبرباز — ردشمعی ردشمعی
بونده تأکید افاده ایدر انجق پس آشکاره معناسنه طوتان عندی سویلمش
❋ که مسکین دراقلیم غربت بمرد ❋ متاعی کزوماند ظالم ببرد ❋ که حرف
رابط مقول وقولدر مسکین یعنی بازارکان مسکین مبتدادر حرف ظرف
اقلیم غربت بیانیه بمرد خبر مبتدادر فاعلی تحتنده مسکینه راجع ضمیردر
متاع میمك فتحیله اسباب واثقال معناسنه‌در سلعه ده دیرلر سینك کسری
وسکون لامله متاع منفعت معناسنه‌در یعنی فائده وهرنسنه که انکله
فائده‌لنه‌لر اکادیرلر یاحرف وحدت ویاحرف تنکیر وابهام کزو که حرف
رابط صفت وازحرف ابتدا وواو مفرد مسکینه راجع ضمیر غائبدر
بوعبارتك اصلی که‌ازاوایدی حذف وایصال طریقیله کزواولدی ماند
بونده نونك سکونیله فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده متاعه راجع
ضمیردر ظالمدن مراد بونده مال بازارکان اخذایدن پادشاهدر جائزدر که
ظالم مبتدا باحرف تأکید بردبانك ضمی ورانك سکونیله فعل ماضی مفرد
غائب ایلتدی یعنی خبر مبتدا در ومتاع مقدم مفعولی (محصول بیت)
بازارکان مرده‌نك متعلقاتی اردنجه اغلیوب دیرلر که مسکین غربت

ایلنده فوت اولدی اندن قالان اموال واثقالنی اول اقلیمك ظالم پادشاهی
ضبط ایلدی سلاطینه نصیحتدر که کندینه ظالم دیدرمیه ❋ حذر
کن ازآن طفلك بی پدر ❋ وزآه دل دردمندش حذر ❋ حذر کن
ترکیبیله فعل امر معناسنی افاده ایدر حذرایله یعنی صاقن دیمکدر ازآن
ازحرف ابتدا وآن اسم اشارتدر طفلکه که طفلك تصغیردر تحنن
واشفاق طریقیله لغتده او غلنجق معناسنه‌در امابونده یتیم مراددر
جمیع حیواناتك یاوریلرینه ده طفل دیرلر مولود معناسنه بی پدره اضافتی
بیانیه‌در وواو حرف عطف وازحرف ابتدا آه معروف ومشهوردر نفس
چکمکه دیرلر دله اضافتی لامیه‌در دلك دردمنده بیانیه درد الم دیمکدر اغری
ومند ادات نسبتدر دردلی دیمکدر شین ضمیر طفلکه راجعدر حذر جائز
درکه معمول طریقیله فعل امر مخاطب اوله حذر بدندن طلب طلبیدندن
امر اولدیغی کبی فقدبر وجائزدر که اولکی کبی ترکیبیله معنا افاده ایلیه
حذرکن دیمك اوله (محصول بیت) اول اناسز یتیم او غلنجقدن احتراز
ایله صاقن یعنی انی اغلتمه دخی انك دردلی کوکلنك آهندن مبادا که
دعالر مستجاب اولان ساعتده سکابددعا ایلیه ومؤثر اوله ❋ بسانام نیکوی
پنجاه سال ❋ که یك نام زشتش کند پایمال ❋ بسا وبسی وبسیار چوق
دیمکدر نام نیکو بیانیه وپنجاه ساله اضافتی لامیه‌در پنجاه اللی وافسز اللی
دیمکدر که عرب خمسین دیروسال عمر پنجاه در فقدبر که حرف رابط صفت
نام زشت بیانیه وشین ضمیر نام نیکویه راجعدر پایمال دستمال کبی وصف
ترکیبیدر ایق التنده اولمق وچکنمك حاصلی ایق التنده قالمق (محصول
بیت) حضرت شیخ عموم اوزره نصیحته شروع ایدوب بیور نیجه نیجه
اللی یللق ایی آد یعنی اللی یلده تحصیل اولنان عرض وناموس که انی
برچرکین آد پایمال ایدر حاصلی رسوای ایدر دیمکدر ❋ پسندیده کاران
جاوید نام ❋ تطاول نکردند برمال عام ❋ پسندیده اسم مفعولدر مقبول
معناسنه کار کاف عجمله ادات فاعلدر جی معناسنه جفاکار وستمکار کبی الف
ونون ادات جمعدر پسندیده کاران بکنیجیلر دیمکدر یعنی مقبولجی ومسلمجی
دیمکدر پس کاف عربیله ایش معناسنه‌در دینلر ومعناسی مقبول ایشلی — ردسروری ردشمعی
دیمکله تعبیر ایدنلر اصابت ایلمشلر زیرا کار ایش معناسنه اوانجه ایی
ایش دیمك اوا اور ایشلی دیمك اولماز زیرا ایشلی وصف ترکیبی معناسیدر

وکارایش معناسنه اولنجه وصف ترکیبی اولمازنه که بوفنی تتبع ایدنلره
معلومدر اما کارکار یدندن اولنجه تخم صاچیق یعنی کاشتن وکشتن
معناسنه وصف ترکیبی اولمغه قابلدر لیکن بونک کبی یرده تجویزه ارتکابه
محتاجدر فتأمل جاوید نامه اضافتی بیانیه در زیرا جاوید نام وصف ترکیبیدر
ابدی اپی آدلی معناسنه تطاول تفاعل بابندن مصدردر بونک کبی یرده ظلم
معناسنه مستعملدر یعنی ال اوزنلکی بر حرف صله در بامعناسنه ومال عام
لامیه در عامدن مراد خلقدر (محصول بیت) ابدی آدلی ابلکجیلر
یعنی باقی کسب ایلین مقبول ومرغوب کیسه‌لر حاصلی عالمده آدم ایکلنه
اکلسون دیین عقلا مال عامه ال اوزادوب ظلم وتعدی ایلدیلر زیرا
بدناملغه باعثدر ❊ بر آفاق اگر بر سر پادشاست ❊ چو مال از توانگر
ستاند گداست ❊ بر حرف استعلا آفاق جمع افقدر که لغتده طرف
معناسنه در اما بونده ذکر جزؤ واراده کل طریقیله عالم مراددر سر بسر
ایکی سینک و بانک فتحه‌لری ایله باشدن باشه دیمکدر یعنی تمام عالم پادشاهدن
های اصلی حذف اولنمشدر قافیه ووزن ضرورتندن نه که گیاهدن حذف
ایدوب گیادیرلر وبالجمله بو حذف التباس اولمیان مقامده جاریدر فقد بر
توانگر غنی معناسنه ستاند سینک کسری ونونک فتحیله فعل مضارع مفرد
غائب الور دیمکدر بونده غصب ایدر معناسنه در ایکی مصراعده سین وتا
ادات خبردر (محصول بیت) تمام عالم اوزره بر کیسه پادشاه وحاکم ده
اولورسه چونکه اغنیادن مال الور گدادر یعنی دیلنجی حکمنده در پس
سلاطینه حقوق عباددن استغنا لازمدر ❊ بمرد آن تهی دست آزادمرد
❊ ز پهلوی مردم شکم پر نکرد ❊ با حرف تأکید مرد میمک ضمی ورانک
سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر اولدی یعنی فوت اولدی تهی دست وصف
ترکیبیدر بوش اللی معناسنه که عرب صفر الید دیر صادک کسری
وفانک سکونیله فقردن کنایه‌در آزادمرده اضافتی بیانیه‌در آزادمرد
ترکیب مزجیدر اصلنده مرد آزاد ایدی اضافتله صکره مزج ایلدیلر
حر الاصل معناسنه حاصلی اپی کیسه معناسنده استعمال ایدلر
تهی دستی اضافت ایلین صحت معنایه واصل دگل ایمش پهلو پای ردشمعی
عجمک فتحی ولامک ضمیله یان معناسنه در که عرب جنب دیر جیمک فتحی
ونونک سکونیله شکم شینک کسری وکاف عربک فتحیله قرن معناسنه در

که عرب بطن دیر بانک فتحی وطانک سکونیله پر پای عجمک ضمیله
طولی دیمکدر که عرب ملآن دیر میمک فتحی ولامک سکونیله والف
ممدوده پر نکرد طولدرمدی دیمکدر (محصول بیت) اول حقیر آزادمرد
فوت اولدی یعنی فقر شدتنه صابر اولوب هلاک اولدی کندی کیسه یاننده
قرننی طویورمدی یعنی کیسه‌یه عرض حاجت ایدوب فقر دردینه درمان
دیلمدی بعض نسخه‌ده نمرد واقعدر نون نافیه ایله لیکن صحتنده وانی اختیارده
نظر واردر ❊ حکایت در معنی شفقت بر رعیت ❊ ❊ شنیدم که فرمان دهی ردسروری وشمعی
دادگر ❊ قبا داشتی هر دو روی آستر ❊ فرمان ده وصف ترکیبیدر بویرق
ویریجی دیمکدر مراد حاکمدر ده دالک کسری وهای اصلیه ایله دهیدندن
مشتقدر ویرمک معناسنه دادندن دیلر سهو ایلمشلر یا حرف وحدت دادگر عادل
دیمکدر داد عدل وگر کاف عجمله کاردن مخفف دریجی معناسنه ستمکرده ردسروری وشمعی
وجفا کرده اولدیغی کبی قبا قافک فتحیله عربیده اوکی اچیق قفتانه دیرلر فراجه
کبی مثلا اما عجم کاه اولور که یرتمق معناسنده استعمال ایدر پیراهن قبا کرد دیرلر
چاک کرد دیجک یرده اما حقیقتده پیراهنی اوکی اچیق قفتان کبی
ایلدی دیمکدر داشتی یا حکایت حال ماضی معناسنی افاده ایدر طوتاردی
دیمکدر واراغدن وتملیکدن کنایتدر یعنی قباسی وار ایدی دیمکدر هر دو روی
ایکی یوزی بیله دیمکدر آستر الف ممدوده وتای مفتوحه ره روده الف
مقصوره استر دیدکلری درکه قفتانلرک آلتنه اوررلر عربجه بطانه دیرلر
بانک کسریله (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که ایشتدم که بر عادل
حاکم مثلا خلیفه وپادشاه کبی ایکی یوزی بیله آستر قبا طوتردی یعنی قفتانی
وار ایدی حاصلی یوزی واستری بر ایدی ❊ یکی گفتش ای خسرو نیک روز ❊
قبای ز دیبای چینی بدوز ❊ بعض نسخه‌ده یکی برینه کسی واقعدر
شین ضمیر فرمان ده‌یه راجعدر خسرو نیک روز بیانیه‌در خسرو سلاطین
عجم القابندندر فغفور چینک وقیصر رومک اولدیغی کبی نیکروز وصف
ترکیبیدر اپی کونلی دیمکدر مراد صاحب سعادت ودولتدر قبایی یا حرف
وحدت ویا حرف تنکیر دیبای چینی بیانیه‌در دیبا دالک کسری ویانک
سکونیله ترکجه شیب دیدکلری قماشدر چینی یا حرف نسبت چین ولایتنه
منسوب دیبا دیمکدر با حرف تأکید ودوز فعل امر مفرد مخاطبدر
دوز بدندن دوختندن دیین سهو ایلمش دیک دیمکدر یعنی بوقاشدن ردسروری وشمعی

برقفتان ایدن (محصول بیت) برکیسه مذکور دادکر حاکه دیدی
ای سعادتلی پادشاه دیبای چیندن برقفتان بچن یعنی مذکور دیبادن
برقفتان دیکدر ﴿ بکفت این قدرستروآسایشست ❊ وزین بگذری زیب
وآرایشست ﴿ بکفت حاکم دادکر جوابنده دیدی این قدر بوقدر
یعنی بوزی استردن قفتان سترسینك فتحی وسکون تائله مصدردر نصر
بابندن اورتمك معناسنه مراد ستر عورتدر اماسینك کسریله پرده یه
یعنی قپیلره وغیریلره اصدقلری پرده یه دیرلر بونده ایکیسنده ده مساغ وار
فتأمل آسایش اسم مصدردر آسایدندن دیکنش دیمکدر راحت اولمق
معناسنه وزین اصلنده وازاین ایدی بونك کبی واوه بعضیلر حرف حال
و بعضیلر حرف استدراك دیدی اما معناسنه فتدبر واوینه چویازان
صحیح نسخه‌لره مخالف یازمش این اسم اشارتدر مذکور ایکی یوزی ردسروری
استرقفتانه باحرف تأکید کذری فعل مضارع مفرد مخاطب معنای
شرط متضمن کچرسك دیمکدر زیب اسمدر زیبیدندن یراشقلق معناسنه
بونده زینت معناسنه در آرایش اسم مصدردر آرایدندن آراستن دن
دیین خطا سویلمش بزه‌مك دیمکدر امابونده زیب کبی زینت معناسنه در ردسروری وشمعی
ایکی مصراعده بیله ادات خبرك ماقبلنده همزهٔ مجتلبه یازن املادن آکاه
دکل ایمش (محصول بیت) حاکم عادل اول کسه یه دیدی بومقدار لباس ردسروری
ستر عورته وبدنی اسیجقدن وصوقدن حفظ ایلمکه کفایت ایدر بومقداردن
کیجرسك یعنی سنك دیدکك دیبای چینی زیب وزینتدر که زنلره لایقدر
مردلره دکل پس بکا زینت وآرایش لایق دکل ﴿ نه از بهر آن میستانم
خراج ❊ که زینت کنم برخود وتخت وتاج ﴿ نه ادات نفی معناده‌می
ستانمه مقیددر نمی ستانم تقدیرنده بهر بای عربك فتحی وسکون هاایله
ادات تعلیلدر عربده اجل کبی لاجله دیرلر انکیچون دیجك یرده پس
بهرآن انکیچون دیمکدرمی میمك کسری وسکون یائله ادات حال واستمراردر
ستانم سینك کسریله فعل مضارع نفس متکلم وحده‌در ستانیدندن
المق دیمکدر خراج مفعول صریحی واز بهرآن غیرصریحی که حرف
بیان برخود برحرف صله در بامعناسنه خودواورسیله کندی دیمکدر
(محصول بیت) حاکم عادل دیرکه رعایادن خراجی انکیچون المازم که انی
کندومه وتاج وتخته زینت ایدم یعنی کندومی وتاج وتختمی مزین

قلمغیچون خراجی قبض ایلمم ﴿ اکرچون زنان حله درتن کنم ❊ بمردی
کجا دفع دشمن کنم ﴿ چون واورسیله ادات تشبیه حله حانك ضمیله
ایکی قفتاندرکه برین اوستنه وبرین التنه کیرلر برقفتانه یالکز حله دیمزلر
ایکی اولمالیجه درتن درحرف صله در بامعناسنه بمردی باحرف مصاحبت
ویاحرف مصدر کجا کاف عربك ضمیله قنده دیمکدر دفع دشمن مصدرك
مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) اکرزنلر کبی تنه حله ولباس فاخر
ایدرسم یعنی اکابرانه لباس کیرسم ارلکله و بهادرلکله دشمنی قنده
دفع ایده بیلورم یعنی غازیلره ویریجك مالی کندومه وتاج وتخته زینته
صرف ایلمم بونلرسز یالکز دفع دشمن قنده ایده بیلورم حلهٔ لباس
حریله تفسیر ایلین تفشیر ایلمش ﴿ مرا هم زصد کونه آزوهواست ❊ ولیکن ردشمعی
خزینه نه تنها مراست ﴿ مرا بنم دیمکدر هم بونده عطف معناسنی
افاده ایدر داخی دیمکدر زصدز بونده ضرورتدن و زنیچون کلمشدر کونه
کاف عجمك ضمیله دوراو دیمکدر که عرب نوع دیر آزالف ممدوده ایله
حرص معناسنه در وهوا آرزو دیمکدر نه تنها حرف نفی معناده مرا یه
مقیددر نه مراست تقدیرنده (محصول بیت) مذکور حاکم دیرکه بنده
بوزدورلی حرص وهوام واردر یعنی کندومه وتخته زینت وزیب
ویرمکه آرزوایده‌رم اماخزینهٔ بیت المال یالکز بنم دکلدر عموما مسلمینك
حقیدر علی الخصوص غازیلرك که سد ثغور اسلام ایدرنتکم بیورر ﴿ خزائن
پراز بهر لشکر بود ❊ نه از بهر آیین وزیور بود ﴿ خزائن جمع صیغه‌سیله
ایراد ایلدی زیرا خزائن بیت المال دیرلر وخزینه دیرلرنه که بعض کتب
اصولیه ده تحقیق ایلمشلردر آیین اسلوب و ترتیب معناسنه دروزیور واوك فتحی
وزانك کسریله زینت معناسنه در (محصول بیت) خزائن بیت المال عسکر
ایچون طولیدر یعنی عسکره ولوازم اسلامیه یه صرف ایلمکیچون مملو
ومحفوظدر سلاطینك کندینه وتاج وتختنه زیب وزینت و یرمکیچون
طولی طورماز ﴿ سپاهی که خوشدل نباشد زشاه ❊ ندارد حدود ولایت
نکاه ﴿ سپاه عسکر معناسنه در ویاحرف وحدت ویاحرف ابهام ویاحرف
نسبت مرد سپاهی تقدیرنده که حرف بیان خوشدل وصف ترکیبیدر انکیچون
مرکب یازلدی مرکب یازمینلر قاعده بلمزیمش نباشد فعل نفی مستقبل ردسروری وشمعی
فاعلی تحتنده سپاهه راجعدر لفظ مفرد اولدیغی اعتبارله ندارد نباشد

کبیدرارجاع فاعل مفردده فتأمل حدود حاء مهمله نك ودالك ضمه‌لریله
اطراف وثغور مملکت مراددر ولایت‌دن واوك کسریله مملکت مراددر
نکاه ندارد فعلنه مقیددر نکاه ندارد تقدیرنده حفظ وصیانت ایلمز دیمکدر
معلوم اولا که سابقا بیان ایلدك که نکاه ایکی محلده مستعملدر فتدبر (محصول
بیت) برلشکر که بر پادشاهدن خوشدل وراضی وخوشنود اولمیه مملکتك
حدود وثغورینی حفظ وصیانت ایلمز سلطنتدن مرادخود حراست
مملکتدر مصراع ثانینك معناسنی ولایتك اطرافی حفظ یعنی محفوظ اولماز
دیبن غریب معنا تصویر ایلمش ﴿ چودشمن خرروستایی برد ٭ ملك باژوده ردشمعی
یك چرا میخورد ﴾ خرروستایی لامیه در روستا زانك ضمی وواووسینك
سکونیله کوی دیمکدرده معناسنه ویاحرف نسبت کوبلی دیمکدر بردبانك
ورانك فتحه‌لریله فعل مضارع مفرد غائب فاعلی محتنده دشمنه راجع
ضمیردر ایلدر دیمکدر یعنی غارت ایدر ملك یعنی پادشاه و باژزای عجمله باج
دیمکدر بعض نسخده باج واقعدرده‌یك عشر معناسنه در زیاده دالك
فتحی وهاءی اصلیه ایله اون دیمکدر ویك برپس ده‌یك اوندن بر معناسنه در
(محصول بیت) چونکه دشمن کوبلینك ورعایانك خرنی وسائر اموالنی
واثقالنی غارت ایدوب ایلدر پس پادشاه باج وخراج وقیون حقنی نیچون بیرزیرا
پادشاه چوبان درو بونلر اوجرتدر ایدی چوبانلق ایله نیجه اجرته مستحق
اولماز ﴿ مخالف خرش بردوسلطان خراج ٭ چه اقبال ماندرآن تحت
وتاج ﴾ مخالف یعنی دشمن خرش ضمیر روستایی‌یه راجعدر بردبانك ضمی
ورانك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر فاعلی مخالفه راجع ضمیردر
ومفعولی خردر مخالف مبتدأ وبرد خبری وسلطان مخالفه معطوف
وخراج مقدر برد فعلینك مفعولی تقدیری وسلطان خراجش برددر ماند زدستروری وشمعی
فعل مضارع مفرد غائبدر مانیدندن ماندن دیبن سهو ایلمش قالر دیمکدر
بعض نسخده ده ماند یرینه بینی واقعدر کوررسین دیمکدر فاعلی علی کل حال
استفهام انکاری در (محصول بیت) دشمن که روستایینك خرنی وسائر
اموال واسبابنی ایلتدی یعنی غارت ایدوب ایلده وسلطان خراجنی ایلتدی
الوب ایلده پس بویله اولنجه اول سلطنتده واول تاج وتختده نه دولت
کوررسین وانده نه سعادت واقبال قالور یعنی قالماز ﴿ مروت نباشد
برافتاده زور ٭ بردمرغ دون دانه از پیش مور ﴾ مروت میمك ورانك

ضمه‌لریله وواوك فتحیله ارلك دیمکدر برحرف صله در با معناسنه افتاده
دوشمش یعنی زبون وذلیل زور بونده ظلم معناسنه در مرغ دون بیانیه در
دون بونده دانه ترکیده تخفیف ایدوب دنه دیرلر وعربیده حبه پیش مور
لامیه در پیش اوك وقت معناسنه در ومور قرنجه بردك فاعلی مرغ ومفعولی
صریحی دانه درواز پیش غیر صریحی (محصول بیت) مروت واحسان
وانسانیت دکلدر دوشمشه وزبونه زور وظلم ایلك زیرا الچق قوش
قرنجه اوکندن ویاننده دانه ایلدر حاصلی فقرا وضعفادن اموال واسباب
غصب ایدوب ایلتمك دناءتدر ﴿ رعیت درخنست اکرپروری ٭ بکام دل
دوستان برخوری ﴾ رعیت مبتدا ودرخت خبری معلوم اولا که سابقا
رعیتی بیخه یعنی کوکه تشبیه ایلدی ایدی وپادشاهی درخته و بونده رعیتی
درخته و پادشاهی باغبانه تشبیه ایلدی پروری بانك عجمك فتحی ورانك
سکونی وواوك فتحی ورانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط
واقعدر اکرتربیه ایدوب بسلرسك دیمکدر جمله شرطیه مصراع ثانیه
مرهوندر بکام دل دوستان بو بابی ترکیده‌جه دیمکله تعبیر ایدرلر اضافتلر
لامیه‌لردر دوستلرك کوکلی مرادنجه دیمکدر مرادیله دیبن بلمزیمش برباء ردشمعی
عربك فتحیله بونده اسمدر میوه معناسنه (محصول بیت) رعیت درختدر
اکرتربیه ایدوب بسلرسك دوستلرك کوکلی مرادنجه میوه‌سنی اکل
ایدرسن حاصلی رعیته رعایت ایدرسك اندن مرادکجه فائده اخذ ایدرسین
﴿ بی‌رحمی ازبیخ وبارش مکن ٭ که نادان کند حیف برخویشتن ﴾ با حرف
مصاحبت بی بانك کسریله ادات سلب در که اسماء جوامده مخصوص در
رحمی یا حرف مصدر بیخ کوك باراغاج حاصلی ذکر حال واراده‌ٔ محل
مراددر یعنی دال وبداق ضمیر درخته راجعدر مکن میم مفتوح حرف نهیدر
عربیده لا کبی وکن کاف عربك فتحیله فعل امر مفرد مخاطب میمله فعل نهی
مفرد مخاطب اولور قرمه وقوپرمه و یولمه دیمکدر که حرف تعلیل نادان
جاهل دیمکدر نقیضی دانادر عالم معناسنه بر حرف صله در با معناسنه
خویشتن خاده روم ضمه وواو رسمیله کندی دیمکدر واو رسمیله خود کبی
نادان مبتدا وکند خبری وکندك ظلم مفعول صریحی وبرخویشتن غیر
صریحی (محصول بیت) مذکور درختی کوکندن قازمه ودال وبداغنی
قوپارمه یعنی دالندن بداغندن آیرمه که اندن منتفع اوله‌سن حاصلی درخت

رعیتی تربیه ایله که سکانندن فوائد کثیره حاصل اوله زیرا ظلم وتعدی ایدرسك کندوکه نقصان ویررسین که رعایانك قدرتی وقوتی سلاطینك قدرتی وقوتنه سبب در پس نادان ظالم کندیه ظلم ایدر رعایایه ظلم سببیله

کسان برخورند از جوانی وبخت * که بازیردستان نکیرند سخت

کسان برخورند مبتدا وخبر برفتح بای عربیله لغتده میوه معناسنه در واز جوانی غیر صریحی که حرف رابط صفت بااداة مفعول در را معناسنه زیردست وصف ترکیبیدر ال التندغی دیمکدر محکوم علیه معناسنه بونده مراد رعایا وخدمه در الف ونون اداة جمعدر نکیرند فعل نفی استقبال جمع غایب طوتمازلر دیمکدر سخت قتی دیمکدر شدید معناسنه (محصول بیت) شول کیمسه که جوانلغنده ودولت وسعادتندن متمتع وفائده منداولور که رعایا وخدمه لرنی پك طوتمازلر یعنی شدتله یاپشمزلر بلکه رفق ولین ایدرلر نکیرند برینه نکردند یازوب معناسنی سختی نکردند دیین یانلندن سویلمش ومصراع ثانینك التنده غیلره محکم طوتمازلر دیین معنایی قتی ایچق طوتمش

اکر زیردستی درآید زپای * حذر کن زنالیدنش برخدای

زیردستی یا حرف وحدتدر حرف تأکید آید فعل مضارع مفرد غائب کله وکلورسه معناسنه ایاقدن کلمك سورچمك ودوشمك معناسنه در حاصلی عاجز وزبون اولمقدن کنایه در نالیدنش ضمیر زیردسته راجعدر برخدای بر حرف صله در با معناسنه عربیده الی معناسنه (محصول بیت) اکر بر زیردست ایاقدن سورچوب دوشرسه یعنی ظلم وجفادن عاجز وزبون اولورسه حذر ایدوب قورق خدایه فریاد وفغان ایدوب دعا ایلمسندن حاصلی مظلومك آهندن صقین درآید زپای معناسنی اقد بجا ایله تفسیر ایلین تفشیر ایلمش وعجزندن شکایت ایلمکه قادر اولمیه دیینده اوزنجه کتمش

چو شاید کرفتن بنرمی دیار * بپیکار خون از مشامی میار

شاید لغتده لایق معناسنه در اما بو یله یرده ممکن معناسنه مستعملدر بنرمی با حرف مصاحبت نرم نونك فتحی ورانك سکونیله یومشق دیمکدر ملایم معناسنه دیار جمع داردر بونده مملکت مراددر ویای وحدت مقدردر دیاری تقدیرنده بپیکار با حرف مصاحبت ویا حرف سبب پیکار بای عجمك فتحی وسکون یا وکاف عربیله صواش دیمکدر جنك معناسنه مشام میمك فتحی ایله بورنده قوقی الان یره دیرلر اما بونده بورن مراددر

ذکر حال واراده محل قیلندندن ویا حرف وحدت میار میمك فتحیله فعل نهی مفرد مخاطب آریدندن مخففدر آوریدندن آوردندن دینلر خطا ایلمشلر میارك خون مقدم مفعول صریحیدر واز مشام غیر صریحی (محصول بیت) چونکه بر مملکتی ملایمت ورفق ومدارا ایله الوب ضبط ایلمك ممکن در عسکر چکوب جنك ورزمله بر بورندن قان کتورمه یعنی هیچ بر کسنك بورنی قنته حاصلی هیچ کیمسه یه جور وجفا ایله

بمردی که ملك سراسر زمین * نیرزد که خونی چکد برزمین

بمردی با حرف قسم ومرد ار دیمکدر رجل معناسنه ویا حرف مصدر که حرف رابط قسم ملك میمك ضمیله بونده سلطنت معناسنه در سراسر ایکی سینك فتحیله باشدن باشه دیمکدر زمین یردر ارض معناسنه اما بونده دنیا مراددر نیرزد فتح نون ویائله فعل نفی مستقبل دکز دیمکدر یعنی عوض ومقابل اولماز که حرف بیان خونی یا حرف وحدت مراد برقطره قان در چکد جیم عجمك وکاف عربك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب طاملر وطمار معناسنه در نیرزدك فاعلی ملکه راجع وچکدك خونه (محصول بیت) مردلك وارلك حقیچون که باشدن باشه یریوزینك یعنی تمام دنیانك سلطنتی وپادشاهلغی اکا دکمز وعوض اولماز که یره بر کیمسه نك قانی طمار یعنی بر کیمسه نك قانی دوکمك مقابل اولمز

حکایت

شنیدم که جمشید فرخ سرشت * بسر چشمهٔ بسنکی نوشت

که حرف بیان جمشید جیم عربك فتحی وکسریله قدیم سلاطیندن برینك اسمی درواضافتی بیانیه در فرخ سرشت وصف ترکیبیدر مبارك یاراداشلی وخلقتلی دیمکدر با حرف ظرف سرچشمهٔ رانك سکونیله بیکار باشی دیمکدر ترکیب مزجیدر یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دیین خطا ایلمش بریانك متضمن اولدیغی معنای ظرفیتی تأکیدایدر بسنکی با حرف صله سنك سینك فتحی وسکون نونله وکاف عجمله طاش دیمکدر حجر معناسنه ویا حرف وحدت نوشت نونك ضمی وواوك کسریله وشین وتانك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر واوك یرینه یا ایله لغتدر یازدی دیمکدر (محصول بیت) ایشتدمکه مبارك خلقتلی وطبیعتلی جمشید بر بکار باشنده بر طاشه یازدی یعنی بر طاشك اوزرینه قازدردی یازدیکی بوندن صکره کلن اوچ بیتدر مصراع ثانینك معناسنی بر چشمه باشی اوزره بر طاشه یازدی دیین اداده قصور ایلمش

﴿ برین چشم چون مابسی دم زدند ❊ برفتند چون چشم برهم زدند ﴾ برین
اصلنده براین ایدی حذف وایصال اولدی چون ادات تشبیه مابیز دیمکدر
عربیده نحن کبی بسی سحرحلال طریقیله ماقبلنه ومابعدنه قیداولمغه
قابلدر رفتندبر دم دالك فتحیله نفس دیمکدر زدند زالك ودالك فتحه لریله
فعل ماضی جمع غائبدر اوردیلر دیمکدر یعنی نفس ایلدیلر حاصلی عیش ونوش
ایلدیلر برفتند باحرف تأکیددر رفتند رانك فتحیله وفانك ونونك
سکونیله فعل ماضی جمع غائبدر کتدیلر یعنی فوت اولدیلر دیمکدر چون
بونك کبی یرلرده همانکه معناسنه در سرعت کاردن عبارتدر برهم بانك
وهانك فتحه لریله قرشمورش دیمکدر بونك کبی یرلرده زدند عبارتیله
ترکیب اولوب کوز یومق معناسنه در (محصول بیت) جمشید برکه بو بیکار
باشنده بیزم کبی چوق کیمسه تنفس ایدوب ذوق وصفا سوردیلر اما همان که
کوز یومدیلر کیتدیلر یعنی کوز یوموب اچنجه فوت اولوب کیتدیلر حاصلی
دنیا عیش وعشرتی کیمسه یه باقی قالمدی ﴿ کرفتیم عالم بمردی وزور ❊ ولیکن
نبردیم باخود بکور ﴾ بمردی باسببیتی متضمن حرف مصاحبت در و یاحرف
مصدر وزور قوت دیمکدر باحرف مصاحبت خودواورسمیله کندی دیمکدر
باحرف صله وکور کاف عجمك ضمیله قبر معناسنه در (محصول بیت) جهانی
ارلکله وقوت وقدرت ایله تصرف ایلدك یعنی پادشاه عالم اولدق اما کندیمزله
قبره بیله ایلتمدك بلکه بونده قودق کتدك ﴿ برفتند وهر کس درود
آنچه کشت ❊ نماند بجز نام نیکو وزشت ﴾ درود دالك وورانك ضمه لریله فعل
ماضی مفرد غایبدر بچمك معناسنه ترکیده اوتلق بیچمك کبی کشت کاف
عربك کسری وشینك سکونیله فعل ماضی مفرد غائب اکدی معناسنه
یعنی اکن اکنك بونك کبی یرده عملدن کنایتدر نماند قالمزدیمکدر باحرف زائد
مطلب جزجیم عربك ضمیله غیری معناسنه در معلوم اولاکه جز لفظنك اولنده
واقع اولان بالر دائما زائداولور فاحفظ نام نیکو بیانیه در واوحرف عطف
زشت زای عربك کسریله وشین سکونیله چرکین دیمکدر قبیح معناسنه
(محصول بیت) دنیایه کلنلر هب آخرته کتدیلر بونده کمسه قالمدی
وهر کیمسه هرنه اکدی ایسه انی بیچدی یعنی هرنه عمل ایلدیسه جزاسین
کوردی پس دنیاده قالمز ایی نامدن وچرکین نامدن غیری یعنی دنیاده باقی قالان
عمل صالح وفاسدله کسب ایلدیکی نامدر ﴿ چو بردشمنی باشتد دست

رس ❊ مرنجانش کورا همین غصه بس ﴾ برحرف صله در بامعناسنه
دشمنی یاحرف وحدت باشدت تامعناده دسترسه مقیددر دست رست
تقدیرنده دسترس ترکیب مزجی ظفر وقدرت وقوت دیمکدر مرنجان
میمك ورانك فتحیله ونونك سکونیله فعل نهی مفرد مخاطب نون وشین
ساکن اوقنور ضرورت وزنیچون کورا اصلنده که او رادر که حرف
تعلیل اوضمیر غائبدر دشمنه راجع وراحرف صله در بامعناسنه زیرا
اکادیمکدر همین هم هانك فتحیله ادات تأکید واین اسم اشارتدر معنای
دسترسه بس یتردیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ عموما نصیحته
شروع ایدوب بیورر چونکه بر دشمنه ظفروقدرتك وقوتك اوله یعنی اکاقادر
وغالب اوله سین انی انجتمه حاصلی شرعله سیاست وقتله لایق ومستحق
اولمینجه آنی رنجیده ایلمه زیرا اکاظفر بولوب غالب اولدیغك
غصه سی یتر ﴿ عدو زنده سرکشته پیرامنت ❊ به از خون او کشته بر کردنت ﴾
زنده زانك کسریله دیری دیمکدر که عربجه حی دیر حانك فتحی و یانك تشدیله
سرکشته متحیر معناسنه پیرامن بای عجمك کسری وسکون یایله وفتح
میمله اطرافدر چوره معناسنه وتاضمیر خطاب خون اولامیه در کشته
مقتول معناسنه در کردن کاف عجمك فتحی وسکون داللهٔ بویوندر جید
معناسنه وتاکنه حرف خطاب (محصول بیت) عدو زنده اولوب چورکده
متحیر وسرکردان اولمق مقتول اولوب قانی بوینکده اولمقدن یکدر حاصلی
انی قتل ایدوب کناهنه کرمکدن اطرافکده سرکشته اولوب زنده اولمق یکدر
﴿ حکایت ﴾ ﴿ شنیدم که دارای فرخ تبار ❊ زلشکر جداماند روز شکار ﴾
که حرف بیان دارا سلاطین قدمادن بر پادشاهك اسمی دراقبی کاوشاهدر
باباسنه بهمن شاه دیرلر مذکور دارا فیلقوس رومك قیزین الدی یعنی قیزن
نکاحلندی مکر قزك اغزی قوقارمش بر کیجه انکله جمع اولدی وایرتسی کنه
باباسی اونیه ارسال ایلدی مکر قیز اول بر کیجه که دارا ایله جمع اولمش ایدی اندن
یوکلنمش وقیزدن براوغلی کلدی آدنی اسکندر قودیلر پس اسکندرین
فیلقوس دیدکلری بو اسکندردر فیلقوسك قتنده نشو نما بولدو عجبون
اما حقیقتده دارادن فیلقوسك قیزی اوغلی دراول جهتندر که دارا فوت
اولنجه اسکندر دارای بن دارادن باباسنك مالکنك نصفنه طالب اولدی
اولده ابا ایدوب ویرمدی پس ارالرنده چوق جنك وجدال وفتنه وفساد پیدا

اولدی نتکم بعض اسکندرنامه‌ده وتاریخلرده بیان ایلمشلردر فرخ تباره
اضافت بیانیه‌در وفرخ‌تبار وصف ترکیبیدر مبارك اصللی دیمکدر زیرا
تبار لفظ مشترکدر عربیله عجم بیننده عربده هلاك معناسنه‌در اما عجمده
اصل معناسنه‌در روزشکار لامیه‌در آو کونی دیمکدر (محصول بیت)
ایشتدم که مبارك اصللی دارا آو کونلرندن بر کون لشکردن جدا قالدی
یعنی لشکردن ایری دوشدی ❊ دوان آمدش کله بانی به پیش ❊ بدل کفت
دارای فرخنده کیش ❊ دوان دالك فتحیله صفت مشبهه‌در دوکلمدن
یلرك دیمکدر آمدش شین ضمیری منصوب متصل دارایه راجعدر کله بانی
کاف عجمك ولامك فتحیله وهای اصلیه ایله سوریجی دیمکدر یعنی هر کله‌جی
زیرا سوریه کله دیرلر یا حرف وحدت لامده تشدید ضرورت وزنیچون
درنتکم سابقا بیان اولندی که اغتلرنده تشدید اولمزدی وفتد بر به پیش با حرف
صله آمدش شین معناده پیشه مقید در به پیشش تقدیرنده بدل با حرف صله
دل کوکل کفت یعنی دارای فرخنده کیش اضافت لامیه‌در فرخنده کیش
وصف ترکیبیدر فرخنده فانك وخانك فتحه‌لریله ورانك سکونیله قوتلی
دیمکدر مبارك معناسنه وکیش کاف عربك کسریله مذهب وعادت
معناسنه‌در (محصول بیت) بر کله‌بان دارانك اوکنه یلرك کلدی پس مبارك
مذهبلی وعادتلی دارا بونك یلرك کلشندن وهم ایدوب کوکلینه یعنی
کندیه دیدی ❊ مکر دشمنیست این که آمد بجنك ❊ زدورش بدوزم تیر
خدنك ❊ مکر بونده کانه واو ملور که معناسنه‌در که حرف تعلیل بجنك
با حرف صله ز حرف ابتدا دور دالك ضمی وواوك سکونیله ایراق دیمکدر
بعید معناسنه ضمیر کله‌بانه راجعدر بدوزم با حرف تأکیددر دوزم دالك
ضمی وواوك سکونی وزانك فتحیله فعل امر متکلم وحده‌در دیکمك یعنی
دیکش دیکمك وبرنسنه‌یه چاقمق دیمکدر تیر با حرف مصاحبت خدنك
قین اغاجندن اولان اوقه دیرلر اضافت لامیه‌در مجازا (محصول بیت)
دارا کندی‌یه دیدی کویا بو یلرك قرشمه کلن دشمندر که بنمله جنك ایلمکه
کلدی پس انی ایراقدن تیرخدنکله میخلایم یعنی اکا بر اوق اورایم دیدی
❊ کمان کیانی بزه راست کرد ❊ بیکدم وجودش عدم خواست کرد ❊
کمان یای درکه عربجه قوس دیرلر قافك فتحیله اضافت بیانیه‌در کیان کاف
عربك فتحیله کیك جمعی درمعلوم اولا که پادشاهلرینه کیقباددن فیلقوسه

کانجه کیان دیرلر کیخسرو وکیکاوس وغیریلر کبی ویا حرف نسبت بزه
با حرف صله بزه زانك کسری وهای اصلیه ایله یای کریشی که عربجه وتر
دیرلر بزه راست کرد کرشه تمام کچردی یعنی یابنی قوردی بیکدم با حرف ظرف
یکدم برنفسده وبرساعتده دیمکدر وجودش ضمیری کله‌بانه راجعدر
خواست فعل ماضی مفرد غائب بونده کرد کردن معناسنه‌در (محصول
بیت) دارا کله‌بانك سرعتله کلدکنی کورنجه خوف ایدوب یابنی تمام کرشه
کچردی برنفسده امان ویرمیوب وجودنی عدم ایلك دیلدی یعنی وجودینی
هلاك قصد ایلدی ❊ برآورد چوپان بدل خروش ❊ که دشمن نیم درهلاکم
مکوش ❊ برآورد چیقاردی وکتوردی دیمکدر چوپان اصلنده چوب
بان ایدی چوب جیم عجمك ضمیله اغاج دیمکدر وبان ادات فاعلدر حافظ
معناسنه دربان وسکبان وباغبان کبی صکره کثرت استعمالله بانی ترك
مطلب ایدوب چوپان دیدیلر فاحفظ چوب معناسنه زیرا بو طائفه دائما چوبسز
اولمز پس بای عجمله دیین بو تحقیقی بیلمزمش اضافت بیانیه‌در بدل
ردشمعی قورقاق معناسنه‌در که عربجه جبان دیرلر جیمك فتحیله خروش خانك ورانك
ضمه‌لریله لغتده چوق مقدر مثلا قازانك وچوملكك ایچنده اولان نسنه‌نك
قیناسندن حاصل اولان صدایه دیرلر برآوردك فاعلی چوپان ومفعولی
خروشدر که فریاد وفغاندن مراددر که حرف بیان نیم اصلنده نه‌ام‌در همزه
مطلب یایه قلب ایدوب وهای رسمی ترك ایدوب نیم دیدیلر نیامد ونباید کبی
فاحفظ در حرف صله‌در بامعناسنه میم متکلم چوپاندن کنایه‌در مکوش
فعل نهی مفرد مخاطبدر کوشیدندن چالشمه وسعی ایلمه دیمکدر
(محصول بیت) دارانك اوق ویایه چاپندیکنی کورنجه قورقاق چوپان
فریاد وفغان کتوردی یعنی امان دیلدی که دشمن دکلم بنم هلاکه
وقتلمه سعی ایلمه ❊ بکفت ای خداوند ایران وتور ❊ که چشم بد روزکار
از تو دور ❊ بکفت جواب سؤال مقدردر کانه سؤال کلدیکه سن کیمسن که
بکا دشمن دکلسن چوپان دیدی ای خداوند ایران وتور خداوند صاحب
ومالك معناسنه‌در اضافتی اسم فاعلك مفعولنه‌در ایران کسر همزه
وسکون یایله جیحون ارمغندن اوسنینه واکاروسنه دیرلر وتورانك
ضمی ایله وسکون واوله وتوران جیحونك بریسنه دیرلر پس ایران وتور
ردشمعی عرب وعجم دیین بیلمزمش که حرف رابط دعادر چشم بدروزکار بیانیه

ولامیه در مجازافتدر بعض نسخه ده که چشم بدازرو کارتودور واقعـدر
روز ایام و زمان معناسنه (محصول بیت) دارابه چوبان دیدیکه
ای ایران و تورانك صاحبی یعنی پادشاهی روزکارك کوزی سندن ایراغ
اولسون یعنی روزکارك یراماز کوزی سکادکه سون یاخودیارامازکوزسنك
زمانکدن وسلطنتکدن ایراغ اولسون مصراع ثانی ایکی وجهله جمله
دعائیه در فتأمل ❊ من آنم که اسبان شه پرورم ❊ بخدمت درین مرغزار
اندرم ❊ چوبان جواب ویروب دیدی بن اول کسم که اسبان آت الف
ونون ادات جمعدر اضافت لامیه پرورم بای عجمله وواو ورای ثانینك
فتحه لریله فعل مضارع نفس متکلم وحده پروریدندن پروردندن دیین
خطا ایلمش بخدمت باحرف مصاحبت درحرف ظرف واین اسم اشارتدر زدسروری وشمعی
مرغزاره لغتده بالدرسز نباتاتده مستعملدر مثلا لاله زار و بنفشه زاره
دیرلر امابونك کبی یرلرده چایرچمن مراددر اندردر متضمن اولدیغی
معنای ظرفیتی تأکیدایدر میم معناده خدمته مقیددر بخدمتم تقدیرنده
(محصول بیت) چوبان دیرکه بن اول کسه یم که پادشاهك آتلرن بسلرم
یعنی امیرآخورو یاآخور خلقندن بریمی بوچایرده خدمتده و یاخدمتله ام
حاصلی سنك اتلر وکه خدمت ایدرم بعض نسخه ده بخدمت بدین
مرغزار اندرم واقعدر بنه مذکور معنایه مرغزار چایرلو وچناو یره زدشمعی
دیرلر دیین مرغزاری یازمش ❊ ملك رادل رفته آمد بجای ❊ بخندید
وکفت ای نکوهیده رای ❊ ملك رابونك کبی یرلرده راتخصیص ایچوندر
ملکك دیمکدر دل رفته بیانیه آمد کلدی بجای باحرف صله نکوهیده نونك
کسری وکاف عجمك ضمیله رذیل ومحقر دیمکدر رای فکردر نکوهیده
رای وصف ترکیبیدر الحق فکرلی دیمکدر سکردرك کاوب ترك ادب
ایلدیکیچون بویله دیدی (محصول بیت) دارانك کیتمش کوکلی یعنی
قورقیدن رندن قوچش کوکلی یرینه کلدی داخی سوند کندن کوندی
ودیدی ای دنی وحقیرفکرلی هرکله جی ❊ ترایاوری کردی فرخ سروش
❊ وکرنه ره آورده بودم بکوش ❊ بو بیت بیت سابقده. کفتك مقولیدر
تراسکادیمکدر یاور واوك فتحی ایله یاردمجی دیمکدر و یاحرف مصدر
سروش سینك ضمیله فرشته یه دیرلر پس جبرائیله تخصیص ایدن بی وجه ایلمش زدسروری وشمعی
وکرنه ادات استثنادر والامعناسنه بکوش باحرف صله کوش کاف عجمك

ضمیله قولاق دیمکدر (محصول بیت) پادشاه چوبانه دیرکه سکا مبارك
فرشته یارد مجیلك ایلدی که بنی حالکدن آکاه ایلدی والا آکاه اولسم
کر یشی قولاغکه کتورمشیدم یعنی سنی هلاك ایلمشیدم تیرخدنکله ❊ نکهبان
مرعی بخندیدو کفت ❊ نصیحت زمنعم نشاید نهفت ❊ نکهبان کوزیجی
دیمکدر مرعایه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر مرعی اسم مکاندر
اوتلق معناسنه یعنی حیوانات اوتلیجق یر منعم میمك ضمی وعینك
کسریله اسم فاعلدر افعال بابندن بونده نعمت ویریجی معناسنه نشاید
لایق دکل دیمکدر نهفت نونك وهانك ضمیله فعل ماضی در مصدر معناسنه
(محصول بیت) مرعانك بکجیسی وقورجیسی کولدی ودیدی کشی
منعمندن وصاحب احساندن نصیحت و پندی صاقلمق و کیزلمك
لایق دکلدر حاصلی ولی نعمتدن پندی ادخار ایلمك جائز دکلدر نشاید
یرینه نباید بازان نسخه لره مخالف یازمش ❊ نه تدبیر محمودورای نکوست ردشمعی
❊ که دشمن نداند شهنشه زدوست ❊ تدبیرمحمود ورای نکو بیانیه لردر
که حرف بیان شهنشه ایکی شینك وهانك فتحه لریله وآخرده های
اصلیه ایله پادشاه معناسنه در اصل شاهان شاه ایدی سابقا بیان اولندی
(محصول بیت) ستوده ومقبول تدبیر واییفکر دکلدر پادشاه اولان
کیمسه دشمندن دوستنی تشخیص ایلیه یعنی دوستنی دشمندن اکلیه ❊ چنانست
درمهتری شرط زیست ❊ که هر کهتری رابدانی که کیست ❊
مهمیك کسری وهای اصلیه ایله اولودیمکدر که عرب کبیردیر وترتانك
فتحیله ادات تفضیلدر و یاحرف مصدر زیست زیستن معناسنه یعنی
دیرلمك که حرف بیان که کاف عربك کسری وهای اصلیه ایله کیجی
دیمکدر که عرب صغیردیر وتر کنه ادات تفضیل و یاحرف وحدت ورا ادات
مفعول بدانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر کیست یاهای رسمیدن مبدل
اولمشدر که اسمدر کیم معناسنه وسین وتا ادات خبر کیمدر دیمکدر
(محصول بیت) اکابرلکده واولولقده دیرلك شرط انجلین درکه
هر کیجیی وصغیری بیله سین که کیمدر حاصلی ضعفا وفقرایی اکابردن
فرق ایلیه سن کهتری احقر تفسیرایلین مسامحه ایلمشدر ردشمعی
❊ مرا بارها در حضر دیده ❊ زخیل وچراکاه پرسیده ❊ مرا بنی
بار بونده کره معناسنه دروها ادات جمع کراتله دیمکدر حضر های حطینك

وضادك فتحه‌لریله مقابل سفردر یعنی یانکده وحضورکده خیل
خانك فتحی وسکون یایله اته دیرلرعربیجه‌دوجمعی خیول کلور چرا
جیم عجمك فتحیله اوتلق وکاه بوند. ادات ظرفدر ومکاند را اوتلق
یری دیمکدر دیده‌ٔ پرسیده‌ٔ ده‌اولان همزه‌لر خطاب ایچوندر دیین قابل خطاب
دکل ایمش که همزه حرف توسط ویاضمیر خطابدر (محصول بیت) چوبان ردشمعی
دیرکه‌ای پادشاه‌بنی کراتله حضورکده کورمش سن اتلردن واتلق یرندن
صورمش سن پس سن شمدی بنی بیلمك سکالایق دکلدرابدی ❊ کنونت بهر
آمدم پیش باز ❊ می دانیم ازبداندیش باز ❊ کنون کافك ونونك ضمه‌لریله
اکنوندن مخففدر شمدی دیمکدر وتاضمیرخطاب معناده مهره مقیددر
بهرت تقدیرنده وجائزدرکه پیشه مقیداوله پیشت تقدیرنده نمی دانیم فعل
مضارع مفردمخاطب اخبارو انشایه قابل فتأمل پس یاضمیرخطاب ومیم
ضمیر متکلمدر دیین مسامحه ایلمش زیرا یاضمیرمرفوع متصلدر که
آنکه فعل مضارع دراولمسه هیچ نسنه اولمزفقدبرومیم ضمیرمنصوب ردسروی
متصل بداندیش وصف ترکیبیدر یارامازفکرلی دیمکدریعنی دشمن معناسنه
اولکی مصراعده بازجائزدرکه کرومعناسنه اوله وجائزدرکه ما قبلنی تأکید
ایلیه اماثانی محض تأکید ایچوندرپس ایکی بازه بیله کرو معناسن ویرن
بیلمزمش (محصول بیت) پادشاهم شمدی کنه سنك محبتکه بانکه کلدم وباسکا ردشمعی
محبت سبیله قتکه کلدم پس بنی دشمندن بیلرمسین وبابیلزمسین یعنی بیلمك
سکاعیب وقصوردر ❊ توانم من ای نامورشهی باز ❊ که اسپی رون آرم
ازصدهزار ❊ اسپی یاحرف وحدت برون آرم چیقارپرم دیمکدرصدهزار
یوزبیك (محصول بیت) بن قادرم ای مشهورونامدار پادشاه که یوزبیك
اندن برآت چیقاریرم یعنی برآتی که برکره کورمش اولام انی سائراتلردن
فرق وتشخیصه قادرم ❊ مراکله بانی بعقلست وراى ❊ توهم کلهٔ خویش
داری بپای ❊ مرابنم دیمکدر بکادیمك دکلدر کله‌بانی یاحرف مصدردر
توهم سن ده وسنکده دیمکدرسکادیمك دکلدر کلهٔ خویش لامیه‌در بپای ردشمعی
باحرف ظرف پای اقتداایق دیمکدراما بونده بپای ثابت وقائم معناسنه‌در
وبعضیلردیدیلر بپای فعل امردر پاییدندن پس باحرف تأکیداولور وحفظ
وصیانت ایله دیمکدرنتکم اسدی دیر ❊ بیت ❊ زبان رابپای ازبداندیش ودوست ❊
که نزدیکتردشمن سیرت اوست (محصول بیت) هر کله‌بجی دیرکه بنم

چوبانلغم عقل وتدبیرله‌در یعنی غفلت ونسیانله دکلدرسنده کندی سورك
طوتارسین ثابت وقائم یعنی اتلرك هر برنی نشانلیوب وبیلوب حفظ ایلدیکم کبی
سنده عسکردن هر برینی بیلوب ونشانلیوب حفظ ایله یعنی بنم کبی سنده
تشخیص وتمییزه مالك اولوب هر برنی نشاناوب بیلمك کرکسین ❊ دران
تخت وملك از خلل غم بود ❊ که تدبیرشاه ازشبان کم بود ❊ ملك میمك ضمیله
سلطنت معناسنه درخلل خانك ولامك فتحیله ضرروزیان معناسنه‌شبان
شینله چوبان معناسنه‌درکم کاف عربك فتحیله اکسك دیمکدر (محصول
بیت) تخت وسلطنتده خللدن وضرردن غم اولور که پادشاهك تدبیری
چوبان تدبیرندن ناقص وابتراوله یعنی چوبانك تدبیرنه پادشاه مالك اولمیه
بوبیت حضرت شیخك بی تدبیرسلاطینه تعریضاتندن واقع اولمش
❊ حکایت درآکاهی سلاطین برحال رعایا ❊ ❊ توکی بشنوی نالهٔ دادخواه ❊
بکیوان برت کلهٔ خوابکاه ❊ توسن کی کاف عربك فتحی ویای اصلیه
ایله‌چقان دیمکدر بشنوی باحرف تأکید شنوشینك وواوك کسری ونونك
فتحیله فعل مضارع مفردمخاطب ایشیدرسن دیمکدر شین یاسیله
ساکن اوقنور نالهٔ دادخواه لامیه‌در دادخواه وصف ترکیبیدرعدل
دیلیجی یعنی متظلم بکیوان باحرف ظرف کیوان فتح کافله وسکون یاایله زحل
یلدزینه دیرلر برپانك متضمن اولدیغی معنای ظرفیتی تأکیدایدرتاضمیرخطاب
معناده خوابکاهه مقیددرخوابکاهت تقدیرنده کله کاف عربك کسری ولام
مشددك فتحیله پردیه‌دیرلر لفظ عربیدراضافتی لامیه‌درخوابکه‌یتاق یعنی
اویویاجق یرمعلوم اولاکه زحل یدنجی فلکك یلدزیدر بس کیوان ذکرندن
مرادفلکك سابعیدرذکرحال واراده‌ٔ محل طریقیله پس کیوان اورزه دیمکدر
یعنی فلك سابع اوزره دیمکدرپرده ذکری ونده اکا کوره‌درکه سلاطین دائما
ناموسیه ایچنده یاتورلرپس کیوان اوزره دیتلر مسامحه ایلمشلر (محصول بیت)
حضرت شیخ حکامه عام طریقیله بیورر سن شکایتجینك ومتظلمك فریاد ردسروری وشمعی
وفغانن قنده ایشیده بیلورسن یاتغك یدنجی فلکده‌در یعنی دوشکك
ناموسیه‌سی فلك سابعده قورولور وچکارکله خوابکاهك معناسنی برجای
خوابله بیان ایلین غریب معنی تصورایلمش وسنك اویویاجق یرلك کوشه‌سی ردسروری
کیوان اوزه دردیین ازنجه کتمش ❊ چنان خسب کاید فغانت بکوش ❊ ردشمعی
اکرداد خواهی برآرد خروش ❊ خسب اویو دیمکدرکاید اصلنده که آید در

كه حرف تعليل آيد فعل مضارع غائبدر فغان فاعلی وتای خطاب معناده
كوشه مقيددر بكوشت تقديرنده باحرف صله در داد خواهی يا حرف
وحدت برآرد كتوره وچيقاره ديمكدر خروش بونده فرياد وفغان معناسنه در
(محصول بيت)شويله اويوكه ناله وافغان قولغكه كله يعنی ايشيده سين
اكر برشكايتجی خروش وفرياد ايدرسه يعنی داد وفرياد ايدوب چغر رسد
حاصلی احوال عالمدن غافل وبی خبر اولمه كيم فقرا وغربانك احوالندن
خبردار اوله سين ※ كه نالد زظالم كه دردور تست ※ كه هرجور كرميكند
جور تست ※ كه حرف تعليل نالد فعل مضارع مفرد غائب فاعلی داد
خواهه راجع ضميردر كه حرف رابط صفت دور تست تقديری دور
سلطنت تست كه حرف تعليل جواب سؤال مقدردر يعنی سنك زمانكده
ظالمك ظلمی همان سنك ظلمكدر جو ظالمه ديمكدر كواصلنده كه اوايدی
كه حرف ربط صفت اوضمير غائب ظالمه راجعدر جورتولاميه (محصول
بيت)زيرا دادخواه سنك زمان سلطنتكده اولان ظالمك ظلمندن تظلم ايدوب
ايكلر وفرياد ايدر پس معناسندن فرياد وناله ايلر زيرا هر جور وظلمی كه
اول ايلر حقيقتده سنك ظلمكدر اكا رعايت ايدوب ظلمينه راضيسن مصراع
اوله استفهام انكاری معناسن ويرن انكار ايدر ※ نه سك دامن كاروان دريد ※ — ردسروری
كه دهقان نادان كه سك پروريد ※ نه حرف نفی معناده دريده مقيددر ندريد
تقديرنده دامن كاروانی اضافتی لاميه درويا حرف نسبتدر يدالك فتحی
وكسری ايله فعل ماضی مفرد غائب كه حرف اضراب دهقان نادان بيانيه كه
حرف تعليل ويا حرف رابط صفت پروريد فعل مضارع مفرد غائب بسلدی
ديمكدر (محصول بيت) كاروانلينك اتككنی سك يرتمدی دهقان نادان
رندی كه سكی تربيه ايدوب بسلدی بو بيتی پادشاهله ظالمه تنظير طريقيله
ذكر ايلدی فقدبر ※ دلير آمدی سعديا در سخن ※ چو تيغت بدستست فتحی بكن ※
دليرد الك ولامك كسريله بهادر ديمكدر سعديا الف حرف ندادر تيغ قلج وتا ضمير
خطاب معناسنه دسته مقيددر بدست باحرف ظرف فتحی يا حرف ابهام حرف — ردشمعی
وحدت ديين سهو ايلمش (محصول بيت) ای سعدی سوزده يعنی سوز
سويلمه ده بهادر وبی پروا كلدك يعنی طوغری سوزده وپند ونصيحتده
ماهرسن پس چونكه تيغ زبان وشمشير سخن الكده در فتح باب نصيحت
ايله كيسه دن خوف ايله كه حق سنك الكده در چونكه مصنف پند

ويروب نصيحت سويلده بهادرلك ايلدی مذكور بيتی اعتذار طريقيله
سويلدی ديين سهو ايلمش فتأمل مصراع ثانينك معناسی چونكه سنك — ردسروری
قليجك الكده در ديين ابی ادا ايلمش ※ بكوی آنچه دانی حق كفته به — ردشمعی
※ نه رشوت ستانی ونه عشوه ده ※ كه حرف تعليل حق بونده كرچك
معناسنه در كفته سويلنمش ديمكدر اسم مفعول معناسنه به ايك ديمكدر
رشوت رانك ضمی وكسريله معروفدر رشوت ستان وصف تركيبيدر
رشوت اليجی ديمكدر ويای خطاب معناده حرف نفيه مقيددر ايكی يرده
بيله نهٔ تقديرنده دكلسن ديمكدر عشوه ده وصف تركيبيدر عشوه لغتده
كوكل الدامقدر وده كسر دالله وهای اصليه ايله ويريجی ديمكدر
مصراع ثانی حكم تعليلده در (محصول بيت) ای سعدی سويله شول نسنهٔ
نصايح وموعظه لردن بيلورسن زيرا حق سوز سويلنمش اولمق يكدر
اولمامقدن زيرانه كيمسه دن رشوت اليجيسن ونه كيمسه نك ريايله كوكلن
الدايجيسين حاصلی سوزك ونصيحتك حسبيدر ايمدی بی پروا سويله
كيمسه دن قورقمه مصراع ثانیٔ جملهٔ حاليه طوتان بی حال ايمش ※ طمع — ردشمعی
بند ودفتر ز حكمت بشوی ※ طمع بكسل وهرچه خواهی بكوی ※ بند
فعل امر مفرد مخاطب باغله ديمكدر طمع مقدم مفعولی طمع بغلمقدن
مراد طمعكار اولمق دفتر معروف تقديری دفتر زباندر بشوی فعل امر
مفرد مخاطب يو وآرت ديمكدر دفتر مفعول صريحی واز حكمت غير
صريحی بكسل باحرف تأكيد معلوم اولا كه افعال اوائلنده واقع اولان — مطلب
حرف مثلا دركبی وباكبی دائما تأكيد افاده ايدر فاحفظ بكسل كاف عجمك
وسينك كسريله فعل امر مفرد مخاطب كسلبندن كسيختن دكل
وديين خطا ايلمش (محصول بيت) حرص وطمع طريقنی بغله مادامكه — ردشمعی وسروری
حرص وطمعك واردر نصيحت وحكمت ومعرفت سويلمكدن دفتر
زبانكی يو يعنی مادامكه حرص وطمعك وار نصيحت وحكمت سوزنی
ترك ايله كه مؤثر اولماز زيرا مانعة الجمعدر ايمدی حكمت ونصيحت حسبی
كرك كه مؤثر اوله مصراع ثانی مقصودی بيان ايلر يعنی رشتهٔ طمعی
اوز حاصلی قطع ايله وهرنكه استرسك سويله البتده مؤثر اولور وبالجمله
هر كسده كه حرص وطمع واراندن هركز خير كلمز ※ حكايت ※ ※ خبريافت
كردن كشی درعراق ※ كه ميكفت مسكين از زير طاق ※ خبريافت

يعنى خبردار اولدى حاصلى ايشتدى كردن كش وصف تركيبيدر
كشيدندن جبار ومعاند معناسنده مستعملدر و ياحرف وحدت عراق لفظ
مشتركدر عراق عرب بغداده وعراق عجم اصفهانه ديرلر پس بونده اصفهان
ردشمعى
دين بى سند سويلمش زيرا تحقيقنه قرينه يوقدر كه حرف بيان مسكينى ياحرف
وحدت طاق بونده قصر و كوشك معناسنه (محصول بيت) عراقده
برجبار و قهار حاكم خبردار اولدى برفقير چارداغى آلتنده سويلردى
حاصلى برداد خواه وتظلم ايدوب سويلردى مقول قول بوندنصكره
كلان بيتدر ﴿ توهم بردرى هستى اميدوار ﴿ پس اميد بردرنشينان برآر ﴾
برآر برحرف صله در درقپو و ياحرف وحدت دردن مراد درخدادر
هستى ياضمير خطاب اميدوار وارادات نسبت در اميدلى ديمكدر پس
شرط محذوفك جوابنه داخل اولان فامعنا سنه در اميدك مابعدنه
اضافتى لاميه برحرف ظرف در دركپى درنشين وصف تركيبيدر قپوده
اوتوريجى ديمكدر الف ونون ادات جمعدر برحرف تأكيد آرا الف ممدوده
مفرد مخاطبدر آريدند كه مخففدر آوريدندن حاصل ايله ديمكدر
(محصول بيت) اى حاكم زمان سنده برقپويه اميدلى سن يعنى خدانك احسان
وكرمنه اميدوارسن ايمدى قپوكده اوتورانلرك اميدنى حاصل ايله كه
خداسنك اميدكى حاصل ايليه ايكى مصراعده برحرفنه استعلا معناسنى
ويرن فتى الحق سويلمش ﴿ نخواهى باشد دلت دردمند ﴿ دل درد
ردسرورى وشمعى
مندان برآورزبند ﴾ نخواهى فعل نفى استقبال مفرد مخاطب معناى
استفهامى متضمن ديلرسك ديمكدر (محصول بيت) ديلرسك كه كوكلك
دردلى وخاطرك شكست اوله دردليلرك كوكلنى بنداحتياجدن چيقار
يعنى مراداتنى حاصل ايله كه قيددن كوكللرى خلاص بوله ﴿ پريشانى
خاطر داد خواه ﴿ براندازد ازمملكت پادشاه ﴾ مصراع اولده اضافتلر
لاميه لردر پريشانيده ياحرف مصدر برحرف تأكيد اندازد فعل مضارع
ردسرورى وشمعى
مفرد غائبدر اندازيدندن انداختندن دين سهو ايلمش پريشان مبتدا
واندازد خبرى و پادشاه مفعول صريحى وازمملكت غيرصريحى (محصول
بيت) داد خواهك و متظلمك خاطرى پريشانلغى و قلبنك انكسارى
پادشاهى مملكتدن آتار يعنى سلطنتدن آتاردور ايدر ﴿ توخفته خنك
درحرم نيم روز ﴿ غريب از برون كو بكرمابسوز ﴾ خفته تقديرى

خفتهٔ در ضمير حكايت وهمزهٔ توسط ضرورت وزنيچون ترك اولندى
ياتمش واو يومش سن ديمكدر خنك بونده صوق معناسنه دركه غرب بارد
در تقديرى درهواى خنكدر خانك ونونك ضمه لريله نيم روز لاميه در
نصف اليوم ونصف النهار معناسنه پس اضافتسز اوقيان معنايه واصل
ردسرورى وشمعى
دكل ايمش غريب تقديرى غريب را در كونك مقدم مفعول صريحى در
واز برون غيرصريحى كوفعل امر مفرد مخاطب سويله ديمكدر يعنى
غريبه سويله باحرف ظرف وكرما كاف عجمك فتحيله اسيلك زمانى هوا
اسيسى ديمكدر بكرمابه سوزه متعلق در (محصول بيت) سن معتدل وصوق
هواده حرمكده كون اورته سنده دك ياتمش سن پس بويله اولنجه غريبه دى
ردسرورى
طشره ده اسيجق هواده واسيلكده يان يعنى سنك بويله ايلد كك غريبه
بويله ديمكدر نيم روزه درنصف نهار معناسن ويرن سهو ايلمش مصراع
اولك معناسنى سن ياتمش واو يومش سن او يله وقتى صوق واطيف خانه ده
ردشمعى
دين ومصراع ثانينك معناسنى كه اول غريب طاشره دن حرائله يا تمقده دين
ردشمعى
بيتك مرادينه واصل اولمامش تركيبنده خنك صوقدر كه درخرم خنك
ددشمعى
تقديرنده دين غريب معناتصور ايلمش اجزاء الله ﴿ ستانندهٔ دادآنكس
خداست ﴿ كه نتواند از پادشاه داد خواست ﴾ ستانندهٔ دادآنكس
اضافتلرى لاميه در ستانندهٔ اسم فاعلدر ستانيدندن الجى ديمكدر پس داده
اضافتى اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر ستاننده مبتدا وخدا خبرى كه
حرف رابط صفت نتواند فعل نفى مضارع مفرد غائبدر نتوانيدندن قدرت
معناسنه در خواست خواستن معنا سنه در داد مفعول صريحى واز
پادشاه غيرى صريحى (محصول بيت) اول كيمسه نك دادنى وانتقامنى
خدا الجيدر كه پادشاهدن داداستمكه وديلمكه قادر اولميه ﴿ حكايت ﴾
﴿ يكى از بزركان اهل تميز ﴿ حكايت كندز بن عبد العزيز ﴾ بزرك بالك
ضمى وراك سكونيله اولو معنا سنه وكاه اولوركه زاى مضموم اوقورلر
اضافتلرى بيانيه ولاميه در ابن عبد العزيزدن مراد عمر بن عبد العزيز
دركه عبد الملك جانبندن مدينه ده بك ايدى برمرتبه عادل ايدى كه اكا عمر
ثانى ديرلردى زياده عدالتدن تواريخ خلفاده اندن چوق آثار حميده
ذكر ايلمشلر رحمه الله (محصول بيت) اهل تميز اولولردن بريسى عمر بن
عبد العزيزدن حكايت ايلر حكايت بيوردبغى بوندنصكره كلن ابيات

متضمن اولدیغی معانیدر ﴿ که بودش نکینی در انکشتری ❊ فرومانده در قیمتش مشتری ﴾ که حرف بیاندر محکی اولان معانی بودش ضمیر عمره راجعدر نکین نونك وکاف عجمك کسریله یوزك قاشینه دیرلر ویا حرف وحدت انکشتری همزه نك فتحی وکاف عجمك ضمی ونون وشینك سکونی وتانك فتحی ورانك کسریله یوزکدر که عرب خاتم دیر فرومانده عاجز قالمش دیمکدر (محصول بیت) که عبدالعزیز اوغلنك یوزوکنك برقاشی وارایدی که قیمتنه مشتری عاجز قالمش ایدی یعنی مشتری آکه قیمت بیشدرمزدی بعض نسخه ده در بریشه از دوشمش حاصلی مذکور قاش برکران بها جوهر ایدی که مشتریلر اکا بها تعیین ایدوب ویرمکه قادر دکل ایدی بعض نسخه ده مشتری برینه جوهری دوشمش پس معنادر تعیین قیمتش تقدیرنده در ﴿ بشب کفتی آن جرم کیتی فروز ❊ دری بود در روشنای چو روز ﴾ بشب باحرف ظرف کفتی فعل حکایت حال ماضی دیبیدك دیمکدر یعنی اکر اول نکینی کورسك دیرایدیك جرم جیم عربك کسری ورانك سکونیله علویاتده وجسم سفلیاتده مستعملدر اضافتی بیانیه در کیتی فروز وصف ترکیبیدر فروزیدندن افروختن دن دیین سهو ایلمش جهان یاالکاندرجی جرم دری دالك ضمی ورانك سکونیله ویای وحدتله برایجیدی دیمکدر در حرف ظرف روشنا آیدین و یا حرف مصدر آیدنلك دیمکدر چو ادات تشبیه روز کون وکوندز (محصول بیت) دیدك کیجه قراکلغنده اول جهان روشن ایدیجی جرم روشنالقده کون کبی پرلیبجی ایدی یعنی تابان ودرخشان ایدی بعض نسخه ده در روشنائی روز واقعدر اضافتله وبعضیلر دیدیلر که دری بود در روشنائی بروز پس در دالك فتحیله باب معناسنه در بروز با حرف صله کون کبی دیمکدر مصراع اول جرم برباب ایدی ایدنلغندن کونه یعنی نهاره اچیلور برقپو ایدی یعنی شمسدن نور اخذ ایلدوکی کبی یوم ونهار بو جرم کیتی فروزدن نور وضیا الوردی دیمکدر العلم عند الله ولکن نسخه ده دری دری معناسنه اخذ ایدوب وراویادن تشدیدلر ضرورت وزنیچون حذف اولدی یعنی ییلدرایجی معناسنه دری یلدرایجی کوکب کبی دیین خطاسی روشندر بریلدرایجی درایدی دیینده ارتق سویلمش ﴿ قضارا در آمد یکی خشك سال ❊ که شد بدسیمای مردم هلال ﴾ قضارا ناکهانی واتفاقی دیمکدر قضا ایچون دیین عندی سویلمش یکی بونده بردیمکدر خشك خانك ضمی وشینك سکونیله

ردسروری وشمعی

زدسروری

ردشمعی

ردسروری

قوری دیمکدر سال ییل قورقلق ییل دیمکدر قحط معناسنه که حرف صفت بدر سیما بیانیه در بدر کبی سیما تقدیرنده در سیما یونده یوز دروجه معناسنه مردمه اضافتی لامیه در مردم اسم جنس در پس مردمان دیبوب جمع قصد ایلمکه احتیاج یوقدر (محصول بیت) ناکهان قورقلق ییل کلدی یعنی برقحط سنه پیدا وهویدا اولدی که خلقك بدر کبی کامل یوزی هلال کبی ضعیف ونحیف اولدی حاصلی خلق ارقلدی وزبون اولدی ﴿ چو در مردم آرام وقوت ندید ❊ خود آسوده بودن مروت ندید ﴾ آرام الف ممدوده اسمدر راحت وحضور معناسنه خود بونده کندی معناسنه در آسوده آرام کبی الف ممدوده دکلمش دیمکدر بودن اولمقدر مصدر معناسنه مروت دیمکدر (محصول بیت) چونکه عمر خلقدن آرام وقوت کورمدی یعنی خلقی قتلقدن عاجز وزبون کوردی کندی آسوده حال وفارغ البال اولمغی مروت کورمدی حاصلی کندنی حضور وراحتده اولمغی روا کورمدی ﴿ چو بیند کس زهر در کام خلق ❊ کیش بکذرد آب شیرین زحلق ﴾ حضرت شیخ بو بیتی پند وعبرت طریقیله بیورر کام کاف عربیله بونده دماغ معناسنه در مراد اغزدر کاف عجمله دیین خطا ایتمشدر خلقه اضافتی لامیه در بیندك کس فاعلیدر وزهر مفعول صریحیدر کام غیر صریحیدر کی کاف عربك فتحیله ویای اصلیه ایله نچان دیمکدر وشین ضمیر غائب کسه راجعدر معناده خلقه مقیددر بخلقش تقدیرنده در بکذرد یباحرف تأکیدکذر کاف عجمك وذالك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر کچه وکچر معناسنه آب شیرین بیانیه زحلق زمن معناسنه در حلق حای خطیله بوغاز معناسنه در (محصول بیت) چونکه اهل عدل وانصاف اولان کیمسه خلق عالمك دماغنده زهر کوره یعنی مشقت وبلادن وزیاده اجلقدن اضطراب کوره اول کسك بوغازندن نچان طاتلی صو کچر استفهام انکاردر یعنی بویله اولنجه کندیده اضطرابده اولور حضرت شیخ کنه اصل قصه یه شروع ایدوب بیورر ﴿ بفرمود بفروختندش بسیم ❊ که رحم آمدش برفقیر ویتیم ﴾ باء حرف تأکید فروختند فانك ورانك ضمه لر یله فعل ماضی جمع غائب صاتدیلر دیمکدر شین مذکور نکینه راجعدر بسیم با حرف مقابله که حرف تعلیل آمدش ضمیری عمره راجعدر بر حرف صله در یا معناسنه (محصول بیت) عمر بیوردیکه مذکور نکینی کمشه یعنی اقچه یه صاتدیلر زیرا اکا رحم کلدی

سروری وشمعی

فقیرو یتیمه یعنی فقرایه وایتامه رحم ایلد کیچون نکینی صاندردی که اقچه سنی
محتاجلره بذل ایله مصراع ثانینك معناسی زیرا اکا رحم کلدی فقیرو یتیم
اوزرینه دیین قصور ایلش ❊ بیك هفته نقدش بتاراج داد ❊ بدرویش ردسروری وشمعی
ومسکین ومحتاج داد ❊ باحرف ظرف هفته معروف برهفته دیمکدر بعض
نسخه ده لحظه واقعدر برلحظه ده و برساعتده دیمکدر نقدش ضمیر نکینه
راجع اولورسه برمضاف تقدیر اولنور نقد بهایش دیمك اولور اما شیمه راجع
اولورسه تقدیره احتیاج اولمز فتأمل پس ارجاع ضمیر نکینه تخصیص ایلك
ضعف ملاحظه دندر باحرف صله وتاراج یغما دیمکدر مصراع ثانی ردشمعی
تاراج بیان ایدر (محصول بیت) برهفته ده نقود بهای نکینی یغمایه و یردی
درویشه وفقیره ومحتاجه و یردی حاصلی نقدنی اهل فقر واحتیاجه
بذل ایلدی ❊ فتادند دروی ملامت کنان ❊ که دیکر بدستت نیاید چنان ❊
درحرف صله بامعناسنه وی ضمیر غائب عمره راجعدر ملامت کن وصف
ترکیبیدر کنیدندن ملامت ایدیجی یعنی آزارلیجی وطعن ایدیجی الف ونون
اداتِ جمعدر که حرف بیان دیکر دخی دیمکدر کیرودیمك دکلدر بدست زدشمعی
باحرف صله وتا ضمیر خطاب چنان انجلین دیمکدر چونله آندن مرکبدر چون
ادات تشبیه وآن اسم اشارتدر نکینه چون آن نکین دیمکدر واو ترکیبله حذف
اولنمشدر (محصول بیت) ملامتجیلر وطعن ایدیجیلر عمره دوشدیلر یعنی
دخل وطعنه مقید اولدیلر که انچلین جوهر دخی الکه کلمز یعنی بونچلین
جوهره بر دخی مالك اولمزسن معلوم اولا که نصیرطوسی سوغات نامه سنده مطلب
ذکر ایلمشدر که اینجی کوکرجین یومرده سی قدر اولنجه اکا هیچ قیمت
اولمز و هیچ کیسه اکا بها تعیین ایلمشدر ❊ شنیدم که میکفت و باران دمع
❊ فرو میدو یدش بعارض چو شمع ❊ میکفت یعنی عمرو او حرف حال باران
دمع بیانیه در کوز یاشی یغموری فرو ادات تأکید میدو یدیلردی
وسکردردی یعنی اقردی ضمیر عمره راجعدر با حرف ظرف و یا حرف صله
عارض فاعل وزنی اوزرینه صقل بتن یره دیرلر عجم تصرف ایدوب رای
مفتوح اوقور (محصول بیت) ایشتدمکه عمر سویلردی حال بو که کوز
یاشی یوزینه وعارضنه اقردی شمع کبی یعنی شمع یاند قده اکریال مومی و اکر
یاغ مومی شمعدن اریوب یوزینه واوستنه اقد یغی کبی کوزی یاشی عمرك
یوزینه اقردی خلقه شفقت ومرحمتدن مصراع ثانینك معناسی اشغه

یولنوردی عارضه دیین معنای چرکین یوالتمش چو شمع عارضه صفتدر ردسروری
دیدکیده دلالت ایدر که بیتدن مراده واصل اولمش ❊ که زشتست پیرایه
برشهر یار ❊ دل شهری ازناتوانی فکار ❊ که حرف رابط مقول وقولدر
زشت زانك کسری وشینك سکونیله چرکین دیمکدر پیرایه بای عجمك کسریله
بزك وزینت معناسنه شهریار پادشاه دل شهری لامیه در و یا حرف
نسبت شهرلینك کوکلی دیمکدر فکار فانك فتحی و کسری وکاف عجمله
مجروح وکوتروم معناسنه در اصلی افکاردر همزه مفتوحه ایله مصراع
ثانی جملهٔ حالیه در (محصول بیت) عمر دیدیکه پادشاه اوزره زینت قبیح
ونامقبولدر شهرینك کوکلی ضعف وفقر وعجزو قدرتسزلقدن
مجروح اولدیغی حالده یعنی شهر خلقی مجروح البال و پریشان الحال
اولدقده پادشاهه زیب و زینته مقید اولمق لایق وسزا وار دکلدر
❊ مرا شاید انکشتری بی نکین ❊ نشاید دل خلق اندوهکین ❊ مرا بکا
نشاید لایق وجائز دکل دیمکدر اندوه همزه نك فتحی ونونك سکونی وضم داله
غصه معناسنه در و یا حرف نسبت وکاف عجم حرف تخصیص ونون
حرف تأکید (محصول بیت) بکا یوزك نکینسز اولمق جائزدر یعنی حاتمده
نکین اولمسه بکا عیب وقصور مترتب اولمز لیکن خلقك کوکلی غصه لی
ومجروح اولمق لایق وجائز دکلدر حضرت شیخ نصیحته شروع ایدوب
بیورر ❊ خنك آنکس که آسایش مردوزن ❊ کزیند برآسایش خویشتن ❊
خنك بونده سعادتلی دیمکدر آسایش اسم مصدردر آساییدندن آسودندن
دیین خطا ایلمش مردو اضافتی لامیه در وکزیندك مقدم مفعول صریحیدر درسروی وشمعی
و برآسایش غیرصریحی خویشتنه اضافتی لامیه در (محصول بیت)
سعادتلی اول کیمسه درکه مردوزنك آسایشی وحضوری کندینك
حضورو راحتی اوزرینه مقدم ایلیه ❊ نکردند رعیت هنرپروران ❊
بشادی خویش ازغم دیکران ❊ هنرپرور وصف ترکیبیدر پرور یدندن
پروردن دیین سهو ایلمش الف ونون ادات جمعدر هنرمندلر واهل
هنرلر دیمکدر باحرف صله شادی خویش لامیه در کندی شادیلغنه
دیمکدر ازحرف تعلیل غم دیکران لامیه (محصول بیت) اهل هنر اولانلر
غیریلر غمیچون کندینك سرور وحضورلرینه رغبت ایلمدیلر یعنی غیریلرك
غم وغصه سن چکمکدن کندیلرك ذوق وصفاسنه مشغول اولمدیلر

* اكر خوش بخسبد ملك بر سرير * نپندارم آسوده خسبد فقير *
خسبد فعل مضارع مفرد غائب فاعلی ملكدر سرير تحت معناسنه‌در
نپندارم بای عجمك كسريله فعل نفی مستقبل متكلم وحده ظن ايلمم ديمكدر
(محصول بيت) اكر پادشاه سرير نده حضور وصفا ايله اويورسه
يعنی رعايا وفقرا حاليله مقيد اولمزسه ظن ايلمزمكه درويش وفقرا آسوده
حال ومرفه البال اويويالر حاصلی فقير اول زمان حضورله اويوركه پادشاه
انك غمين چكمكدن اويومايه * وكر زنده دارد شب دير باز * بخسبند
مردم بآرام وناز * واو حرف عطف زنده ديری وحی معناسنه‌در پس
زنده داردیری طوتار ديمكدر امامراد احيا ايلمكدركه اويومقدن كنايتدر
سابقا عثمان شب زنده دارده تفصيلی مرور ايلدی شب دير باز بيانيه‌دركه
بونده درازو ممتد معناسنه وصف تركيبيدر كج اچيلیجی معناسنه ديين خطا
سويلمش زيرا بونده تركيب يوقدر بلكه اصلنده دنيايه ديرلر پس دنيانك
ردسروری وشمعی
مدت وزمانی ممتد وطويل اولديغيچون بويله مقاملرده دير باز استعمال
ايدرلر اوزون اوزاديه معناسنه فتأمل (محصول بيت) واكر پادشاه اوزون
اوزاديه كيجه احيا ايدوب اويومازسه خلق عالم آرام ونازله اويورلر
حاصلی حضور وصفا ايله اويورلر يعنی پادشاه كه خلق عالمك عدل وانصافنه
مقيد اولور رعايا حضور وسرور ايله چكنورلر واويورلر * بحمد الله
اين سيرت وراه راست * اتابك ابو بكر بن سعد راست * سيرت سينك كسری
ورانك فتحيله خلق خوی وعادت واسلوب معناسنه در سعد ابو بكرك باباسی
نامیدر وراحرف تخصيص وسين وتا ادات خبردر سعدكدر ديمكدر
معلوم اولا كه قافيه تركيبله معمول واقع اولمشدر (محصول بيت) الحمد لله كه
مذكوردرت بيتك مذكور اولان خلق وخوی وطريق مستقيم اتابك ابو بكر
ابن سعدكدر يعنی منت خدايه پادشاهمز ابو بكر بونلره مالكدر معلوم
اولا كه حضرت شيخك دأبيدركه مناسبتی دوشدكجه پادشاهی كاه
مدح ايدر وكاه دعاسنه مشغول اولور * كس از فتنه در پارس ديكر نشان
* نبيند مكر قامت مهوشان * پارس بای عجمله وفائله مملكت شيرازدر ديكردخی
ديمكدر كبرو ديمك دكلدر نشان بونده اثر معناسنه‌در قامت مهوشان
لاميه مهوش مه ماهدن مخففدر ووش واوك فتحيله ادات تشبيه‌در آی
كبی ديمكدر والف ونون ادات جمع (محصول بيت) كيمسه اقليم فارسده دخی

فتنه وآشوبدن اثر وعلامت كورمدی كورمز الا قامت مهوشان فتنه
كوررز يرا دلبر قامتنه ديمشلر نظامی * بيت * قدك قيامه كاسه فراقك
دوشردله * زيرا قيام فتنه قيامت نشانيدر * حاصلی ابو بكر زماننده
كيمسه فارسده فتنه وفساد كورمز * حكايت * يكی پنج بيتم خوش
آمد بكوش * كه در مجلس ميسرودند دوش * يكی بر پنج بيتم مبهم معناده
كوشه مقيددر بكوشم تقديرنده پنج ديديكی قلت عددن كنايتدر تعيين
مراد دكلدر همان چند بيت مراددر معناسنی بر بيتك بر يسی ديين خطا
ردشمعی
ايتمشدر مجلسی ياوحدت می سرودند سينك ورانك ضمه‌لری ايله حكايت حال
ماضيدر ايرلرلردی ديمكدر دوش دالك ضميله بونده دون كيجه ديمكدر
(محصول بيت) بر بش بيت قولغمه خوش كلدی يعنی مقبول ومرغوب
كلديكه بر مجلسده دون كيجه ايرلرلردی اول بيتلر بوندنصكره كلن برقاج
بيتلردر يكی پنج بيت بر بنده همين پنج بيت يازان جميع نسخه‌لره مخالف يازمش
ردسروری
* مرا راحت از زندگی دوش بود * كه آن ماه رويم در آغوش بود *
مرا راحت بنم راحتم ديمكدر زندگی يا حرف مصدر درلك ديمكدر حيات
معناسنه كه حرف تعليل ماه رو وصف تركيبيدر آی يوزلی معناسنه ميم
معناده آغوشه مقيددر آغوش الف ممدوده وغينك ضميله قوچق ديمكدر
(محصول بيت) بنم راحتم وحضورم حياتدن دون كيجه ايدی زيرا اول
آی يوزلی جانان قوجغمده ايدی حاصلی حياتدن دون كيجه بهره‌مند وبر
خوردار اولديغم كبی هركز اولمامشم زيرا جانانله قوجشوب وصرمشوب
ياتوردم * مرا او چو ديدم سر از خواب مست * بدو كفتم ای سرو پيش
تو پست * مرا بونك كبی پرده رانك معناسنی تأكيد ايدر پس تحسين لفظ
ايچون زائدردیين زائد سويلمش را ادات مفعول سر اورادن بدلدر بدل
زدشمعی
بعض طريقيله ديدمك سر مفعولی اول صريحی ومست ثانيسی واز خواب
غير صريحی بدو با حرف صله ودال همزه‌دن منقلبدر واو ضمير ماه رويه
راجعدر ايكی مصراعده‌يله بدو كفتك مقدم مفعولی ومابعدی ايكی بيتله
مقول قول ای حرف ندامناداسی محذوف تقديری ای جانا ندر پيش تو لاميه
سنك قتكده ديمكدر پست بای عجمك فتحيله وسكون سينله الچق ديمكدر
بلند مقابلی (محصول بيت) چونكه جانانك سرينی خوابده مست كوردم
يعنی چونكه جانانی اويقو سرخوشی كوردم اكا ديدم ای جانان سروسنك

قنكد • الحقدر يعني اى سرو اوككده پست اولان جانان ❊ دمى نركس
ازخواب نوشـين بشو ❊ چوكابن بخند وچو بلبل بكو ❊ دمى دم نفسدر
و يا حرف وحدت نركسـدن مراد چشمدر تشبيه كنايه طريقيله خواب
نوشين بيانيه در نوش لغتده باله ديرلر يعني عسله امابونك كبي برلرده طاتلى
ديمكدر لذيذ معناسنه يا حرف نسبت ونون حرف تأكيد بشـوى باحرف
تأكيد وشوى فعل امر مفرد مخاطبدر شويدندن شستن دن دينلر سهو
ايلمشلردر بوديمكدر يعني كوزك چـوادات تشـبيه بن لغتده ديب ديمكدر
هر نسنه نك دبى اما بونك كبي برلرده وفرتدن وچوقلقدن كنايتدر كابن
كل اوجاغى ديمكدر باحرف تأكيد خند فعل امر مفرد مخاطب خنديدندن
كل ديمكدر يعني آچل بكو كاف عجمك ضميله سـويله يعني ابرله ديمكدر
(محصول بيت) جانانه ديدم كه نركس كبي چشمكى خواب شيندن يويعنى
كوزيكى اويقودن آچ كل كبي شـكفته وخندان و بلبل كبي خوانده
وكوينده اول ❊ چومى حسبى اى فتنهٔ روزكار ❊ بيا ومى لعل نوشين بيار ❊
خسبى خانك ضميله فعل مضارع مفرد مخاطب نه او يورسين يعني او يومه
فتنهٔ روزكار لاميه در زمانك فتنه سى ديمكدر بيا آيدندن فعل امر مفرد
مخاطب آمدندن دينلر سهو ايلمشلر مى لعل نوشين بيانيه لردر طاتلى سكيجى
شراب يعني باش اغردوب خمار و يرمز ديمكدر بيار يا همزه دن منقلبدر
نته كه مكرر بيان اولندى آريدندن كه مخففدر آوربدندن فعل امر مفرد مخاطب
كتور ديمكدر (محصول بيت) جانانه ديدم كه نه او يورسـين اى زمانك
فتنه سى يعني محبوب بى نظيرى كل وخمار و يرقرمزى شراب كتورسـنك
ايله عيش ونوش ايدهلم ❊ نكه كرد شـوريده ازخواب وكفت ❊ مرا فتنه
كو يى وكو يى مخفت ❊ شـوريده لغتده قرشمورش ديمكدر امابونك كبي
برلرده پريشـان معناسنه در يعني او يقودن پريشـان مصراع ثانى مقول
قولدر مرا بكا مخفت فعل نهى مفرد مخاطب خفتيدندن او يومه معناسـنه
حضرت شيخك مرادى كندى پادشاهنى زياده عدالله توصيفدرته كه
بوندن صكره كلن بيتده بيورر (محصول بيت) جانانه اى فتنهٔ روزكار
نه او يورسـين ديجك او يقودن پريشـان بكا نظر ايدوب ديدى بكا فتنه
ديرسـين وكنه او يومه ديرسـين فتنه خود ياتمق واو يومق كرك زيرا
الفتنة نائمة در ❊ درايام سلطان روشن نفس ❊ نبيند دكر فتنه بيدار كس ❊ ايام

ردسروری وشمعی

ردسروری وشمعی

سلطان روشن لاميه در روشن نفس وصف تركيبدر نفسدن مراد كلامدر
يعني اى سوزلى معقول كلماتلى نبيند فعل نفى مستقبلدر بينيدندن ديدندن
دينلر سهو ايلمشـلر دكر داخى ديمكدر ارتق دين ارادهٔ مسـامحه ايلمشلر
بيدار بانك كسريله او يانمق ديمكدر معلوم اولا كه بو بيت پنج بيتدن دكلدر
(محصول بيت) كوزل سوزلى ومعقول كلاملى پادشـاهك ايامنده • داخى
كيمسـه فتنهٔ بيدار كورمز يعني انك زماننده فتنه وفساد اولمز زيرا عادل
پادشاهدر بعض نسخه ده بيدار يرينه خواب واقعدر يعني كيمسه دوشنده
بيله فتنهٔ كورمز دكل كه اويانقلقده ❊ حكايت ❊ ❊ دراخبار شـاهان
پيشينه هست ❊ كه چون تكله بر تخت زنكى نشـست ❊ اخبار شاهان پيشينه
لاميه و بيانيه در پيشينه يا حرف نسبت ونون وها حرف تخصيص هست واردر
يعني ثابتدر كه حرف بيان چوادات تعليل تكله تانك كسرى وكاف
عربله لغتده نوجوان معناسنه بونده بر پادشـاهك لقبيدر اتابكياندن كه
زنكينك برادر يدر تخت زنكى لاميه در (محصول بيت) اولكى واو كدنكى
پادشاهلرك اخبار وآثارنده واردو ثابتدر يعنى تاريخ اتابكياند • يازمشلردر
كه چون اتابك تكله برادرى زنكى تختينه جلوس ايلدى يعنى برينه
پادشاه اولدى ❊ بدورانش ازكس نيازرد كس ❊ سبق برد اكرخود همين
بودبس ❊ بدوارنش باحرف ظرف وضمير تكله يه راجعدر نيازرد فعل
نفى ماضى مفرد غائب لازم و متعدى بينده مشـتركدر بونده لازمدر
انجمدى ديمكدر سبق سينك وبانك فتحه لريله اوكدل معناسـنه در يعني
ايلرى كچمك برد بانك ضميله فعل ماضى مفرد غائب ايلتدى ديمكدر اكر
خود همـين بو دو بس همـان بو ايديسـه انجق يعني اكـر همـان
بوحالى وبونشـانى وارايديسـه يعني زماننده كيمسه كمسـه دن انجمك
حالى وارايديسـه انجق حاصلى بوندن غيرى اخلاق واطوار حيده سى
هيچ يوق ايديسه سخاو كرم واحسانى كبي (محصول بيت) تكله نك زمان
سلطنتنده كيمسه كيمسه دن انجمدى وظلم كورمدى پس سلاطين سابقده
اوكدل ايلتدى يعني تقدم ايلدى اكر بوندن غيرى هيچ نسـنه سى بوقيسه
همان بوايسه انجق حاصلى بوندن غيرى اطوار پسنديده سندن نسنه سى
بوقيديسده بو يتر كه زماننده كيمسه كيمسه دن انجميه مصراع ثانينك معناسنى
اكرخود بوديدكلرى اولديسه دين مضمون بيته واصل اولمامش ❊ چنين
كفت يكره بصاحب دلى ❊ كه عمرم بسر شدبه بيحاصلى ❊ دلى باحرف

ردسروری وشمعی

ردشمعی

یاوحدت که حرف رابط مقول وقول در بسر یاحرف صله سر بوند ▪ غایت
معناسنه درحرف مصاحبت یحاصلی یاحرف مصدر (محصول بیت) نکله
برکره بر صاحب دله یعنی اولیادن برینه بو یله دیدی که عمرم نهایته واردی
حاصل سزلغیله یعنی عمرمی عبادت وطاعتسز کچوردم آخرته لایق برایش
ایشلمدم ﴿ چو می بکذرد ملك وجاه وسریر ▪ نبرد از جهان دولت الا فقیر ﴾
ملك یعنی سلطنت وجاه منصب سریر تحت (محصول بیت) چونکه سلطنت
وجاه وسریر کچوب فانی اولیسر دنیادن فقیردن غیری دولت وعزت ایلتمدی
یعنی آخرته عزت وسعادتله واردی زیرا مالی بوقدر که حساب وعذاب
چکه ﴿ بخواهم بکنج عبادت نشست ▪ که دریابم این پنج روزی که هست ﴾
باحرف ظرف کنج عبادت لامیه درمجازا نشست ماضی شکلنده مصدردر که
حرف تعلیل درحرف تأکید یام فعل مضارع متکلم وحده در یابیدندن
یافتن دن دیبن سهو ایلش اکلق و یرلمق بیننده مشترکدر لیکن اکلمق معناسی ردشمعی وسروری
مراداولنجه درحرفیله مستعملدر این پنج روز تقدیری درین پنج روز در
ویاحرف وحدت ویاحرف تنکیر (محصول بیت) نکله دیرکه عبادت
بوجغنده اوتورمق استرم یعنی تخت وتاجی ابراهیم ادهم کبی ترك ایدوب
متعبد اولمق استرم اولاکه بو بش کونده دنیایه کلمدین مرادی اکلیوب
بش کون بقیهٔ عمردن کنایت درنته که کلستانده ﴿ مکر این پنج روز دریابی ﴾
بیورمش حاصلی اولاکه بو بش کونلك بقیهٔ عمری ضایع ایلیوب مراده
واصل اولام ﴿ چو بشنید دانای روشن نفس ▪ بتندی بس آشفت کای
تکله بس ﴾ دانای روشن نفس بیانیه در روشن نفس وصف ترکیبیدر
معقول سوزلی وکوزل کلماتلی دیمکدر بعض نسخه ده مشکین نفس واقعدر
باحرف مصاحبت تندانی دیمکدر کسکین معنا سنه بونده حدت مراددر
ویاحرف مصدر برحرف تأکید آشفت الف ممدوده وضم شینله وسکون
فاله کشینك حالی متغیراولمق ودلرمك اما بونده پریشان اولدی معناسنه در
کای اصل که ای ایدی بس بتردیمکدر یعنی بترسویلدك (محصول بیت)
چونکه دانای روشن نفس تکله سوزینی ایشندی حدتله پریشان حال
اولدی ای تکله بترسویلدك سوزی اوزاتمه ﴿ طریقت بجز خدمت خلق
نیست ▪ به تسبیح وسجاده ودلق نیست ﴾ بجز باحرف زاید خدمت
خلق مصدرك مفعولنه اضافتیدر تسبیح وسجاده معروف دلق دالك

کسری ولامك سکونیله فقرا خرقه سی (محصول بیت) ای تکله طریقت
مشایخ وطریق حق خلقه خدمتدن غیری دکلدر تسبیح وسجاده ودلق
ایله دکلدر یعنی خلقه خدمت محض درویشلکدر وعین عبادت
﴿ تو بر تخت سلطانی خویش باش ▪ باخلاق پاکیزه درویش باش ﴾
تو مبتدا بر تخت مابعدیله خبری وباخلاق پاکیزه خبر بعد الخبردر تأمل
سلطانی یاسی حرف نسبت اعتبار اولنورسه لامیه اولور اما خویشه اضافت
اولنورسه لامیه در باش فعل امر مفرد مخاطب اول دیمکدر باشیدندن باحرف
مصاحبت اخلاق پاکیزه بیانیه در (محصول بیت) عزیز بیورد که ای
تکله سن کندی تحت سلطنتکده اول یعنی ترك سلطنت ایله پاکیزه اخلاق
درویش اول یعنی درویشلك تاج وحرفه ایله دکلدر بلکه حسن خلقله در
مصراع ثانی اماخرقیله استدراك ایدوب اما ایو خویلی درویش اول
دیبن معنای بیتی ادراك ایلمامش ﴿ بصدق وارادت میان بسته دار ▪ ردشمعی
نه طامات دعوی زبان بسته دار ﴾ بصدق باحرف مصاحبت حرف صله
طوتوب صدقه واراد ته دیبن کج کتمش ارادت مصدر دراقعال بابندن ردشمعی
دیمك وایسمك دیمکدر دار فعل امر مفرد مخاطبدر داریدندن داشتن دن ردسروری وشمعی
دیبن سهو وخطا ایلش طوت دیمکدر میان مفعول اولی وبسته ثانیسی طامات
رسوم صوفیه یه دیرلر اما بونده لاف مراددر حاصلی تمدح واو کتمك
دعوی واوك فتحیله عربی وکسریله عجمیدر دارك زبان مفعول اولی
وبسته مفعول ثانیسی (محصول بیت) ای تکله فقرا وصلحا خدمتنده
میانك بسته طوت یعنی صدق وارادتله خدمتلرینه بل بغله انانیت وزیادت
ودعوی باطلدن زبانکی بسته طوت یعنی اولوراولمازکلماتدن صامت وساکت
اول حاصلی لاف اوروب او کتمکی ترك ایله ﴿ قدم باید اندر طریقت نه دم
▪ که اصلی ندارد دم بی قدم ﴾ قدم باید مضاف تقدیریله یعنی قدم
صدق باید اندر طریقت یعنی طریقت اولیا وفقرانه دم یعنی دم بی صدق
وارادت نمی باید که حرف تعلیل اصلی یاحرف تنکیر وابهام حرف وحدت
طوتان بی اصل ایمش دم بی قدم بیانیه در یعنی دم خالی از قدم صدق (محصول زدشمعی
بیت) طریق حقده وطریقت اولیا وفقراده قدم صدق و ارادت کرك
نفس بی صدق وارادت کرکز یعنی دعوای بی معنا کرکمز زیرا دعولی
بی معنا وصداقتدن خالی کلامك اصلی وثباتی یوقدر حاصلی طریقتده

صدق وارادت لاز مدر ❊ بزرکانکه نقد صفا داشـتند ❊ چنین خرقه
زرقبا داشتند ❊ که حرف رابط صفت نقد صفا بیانیه چنین خرقه یعنی
خرقهٔ صدق وارادت وقدم صداقت وخدمت (محصول بیت) اکابر
مشایخ واولیا که نقد صفایه مالك اولمشـدر یعنی صفای باطن صاحبلری
که اولمشلردر بونجلین خرقهٔ قباء طاهر ولباس فاخر التنده طوتمشـلر در
یعنی ظاهرلرینی شکل اهل ظاهر وعوامده طوتمشـلردر و باطنلرینی زی
اولیاده حاصلی ظاهرلری عوام وباطنلری خواص صورتنده کیمشلردر
❊ حکایت ❊ شنیدم که بکریست سلطـان روم ❊ برنیك مردی
زاهل علوم ❊ با حرف تأکید کریست کاف عجمك ورانك کسریله وماقبلنك
سکونیله فعل ماضی مفرد غائب اغلدی دیمکدر سلطان روم لامیه در روفعلك
فاعلی بربانك فتحیله اسمدر عند معناسنه نیکه اضافتی لامیه در نیك مرد
ترکیب مزجیدر ایی کشی دیمکدر و یا حرف وحدت اهل علوم لامیه در
(محصول بیت) اشتدم که رومك پادشـاهی اغلدی یعنی شکایت ایلدی
اهل علومدن برایی کیمسه نك قتنده یعنی احوالنی اکه عرض ایلدی ❊ که پایابم
ازدست دشمن نماند ❊ خزائن قلعه وشهر بامن نماند ❊ که حرف بیان
پایاب قدرت وطاعت معناسنه در ومیم ضمیر متکلم وحده (محصول بیت)
سلطان روم دیر که محروسه می یعنی ممالك محروسه می الدی و بکله یعنی
بکا اولدوکم شـهر وقلعه دن غیری قالمدی حاصلی انجق بوکا مالك قالدم
معلوم اولا که بونده مراد روم شرقیه در که سیواس واطرافیدر ❊ بسی
جهد کردم که فرزند من ❊ پس ازمن بود سرور انجمن ❊ که حرف بیان
فرزند من لامیه در بنم اوغلم دیمکدر سرور انجمن همزه نك فتحیله و میمکده
ونونك سکونیله وجیمك ضمیله لغتده درنك یعنی جمعیت معناسنه در اما بونده
خلق دیمکدر (محصول بیت) پادشاه دیر که چوق سعی و کوشش ایلدم
که اوغلم بندن صکره خلقك سروری وسرداری اوله یعنی بندن صکره یریمه
پادشـاه اوله ❊ کنون دشمن بدکهر دست یافت ❊ سر دست مردی
وجهدم بتافت ❊ دشمن بدکهر بیانیه در بدکهر وصف ترکیبیدر بداصل ردشمی
معناسنه دست بونده قدرت معنـاسنه در دیبن مسامحه ایلشدر دست بونده
ظفر معناسنه در سر دست لغـتده ال اوجی دیمکدر اما استعمالده پنجه
معناسـنه در با حرف مصدر اونجه اضافتلری لامیه لردر اما حرف نسبت

اونجه لامیه و بیانیه در جهد جیمك فتحی وضمیله وسـکون هایله طاقت
معناسـنه در با حرف تأکید تافت فعل ماضی مفرد غائب بوند . بوردی
دیمکدر (محصول بیت) شمدی بکا بداصل دشمن ظفر بولوب غلبه ایلدی
ارلکم وطاقتم پنجه سن بوردی حاصلی بنی مغلوب ومقهور ایلدی بنم
ارلك وجهدم الدلك اوجنی چوردی دیبن حق اداسی ایلمش ❊ چه تدبیر
سـازم چه درمان کنم ❊ که ازغم بفرسود جان در تنم ❊ بفرسـود فانك
فتحی وسـینك ضمیله لغتده اشنمق وددلك معناسنه در اما بونك کبی یرلرده
اضطراب ومشقت معناسنه در جان فاعلی وزغم مفعول غیر صریحی
ازتن ظرف مکان (محصول بیت) نه تدبیر قیلم ونه درمان ایلیم که جانم
تنمدن مضطر ومضطرب اولدی حاصلی دشمن غلبه سندن زبون وناتوان
قالدم ❊ برآشفت داناکه کریه چیست ❊ برین عقل وهمت بیاید کریست ❊
بر حرف تأکید آشفت پریشان وغضبناك اولدی که حرف تعلیل کریه
اسمدر اغلمه معناسنه مراد شکایتدر کرچکدن اغلق دکل همت هانك فتحیله
لغتده غم وغصه معناسنه در اما بونك کبی یرلرده قصد معناسنه در کریست
مصدر معنـاسنه در (محصول بیت) دانا پریشـان و بیقدار اولدیکه
بوکریه ندر ونه ایچوندر بوعقل وهمته و بو فکر وفراسـته اغلق کرك
❊ بکفت ای برادر غم خویش خور ❊ که از عمر بهتر شـدو بیشتر ❊
غم خویش لامیه در خور خاده روم ضمیله که حرف تعلیل شـد رفت
معناسنه در (محصول بیت) دانادیدی که ای برادر کندی غمکی یی اوغل قیز
غمنی یمه زیرا عمردن زیاده رکی و یکرکی کچدی کندی یعنی جوانلق زمانی
کیدوب پیرلك زمانی کلدی ❊ بماند ترا این قدر تا بسست ❊ چو رفتی جهان
جای دیکر کسست ❊ ترا سکا دیمکدر این قدر یعنی بو قلعه وشهر مقداری
تا حرف تعلیل بماند فعل ماضی مفرد مخاطب قالاسـین یعنی دنیاده قالدقجه
بس یتر وسین وتا ادات خبر جای دیکر لامیه در غیر ینك بر یدر دیمکدر کس
کیمسه دیمکدر (محصول بیت) دانا دیر که سکا مادامکه دنیاده باقیسین
یعنی حیاتده اولدقجه بو قلعه وشهر یترا ما چونکه دنیادن کیتدك یعنی وفات
ایلدك جهان غیری کیمسه نك بریدر حاصلی هرکسه سلطنتی و برن خدادر
پس فرزند کیچون غم یمه تقدیر یزدانی هرنه ایسـه اول ظهور ایدر بهر
حال ❊ اکر هوشمند ست وکر بی خرد ❊ غم او مخور کو غم خود خورد ❊
مصراع اول جملهٔ شرطیه وثانی جواب واقعدر غم او وغم خود لامیه لردر

كواصلنده كماوايدى كه حرف تعليل اومقدر فرزنده راجعدر فتأمل خورد
خاده روم ضمه ايله فعل مضارع مفرد غائب فاعلى مذكور فرزنددر (محصول
بيت) اى پادشاه فرزندك اكرعاقل واكرلايعقل درانك غمنى يمه وانى قيرمه
زيرا اول كندى غمنى يير واحوالنى تدارك ايدر اما حقيقتده تصرف خدانكدر
انك النده هيچ نسنه يوقدر پس انكيچون غم بيفائده در * مشقت نبرزد جهان
داشتن * كرفتن بشمشير وبكذاشتن * مشقت معنا جهتندن مصراع ثانى يه
مصروفدر فتدبر نبرزد فعل مضارع مفرد غائب فاعلى مصراع ثانينك
مضمونيدر جهان داشتن جهانى طوتمق يعنى سلطنت سوروب پادشاه
اولمق وپادشاهلك ايلك (محصول بيت) جهانى طوتمق يعنى دنيا پادشاهى
اولمق قلجله قبض ايدوب ترك ايدوب كيتمك مشقتنه دكمز يعنى جهانك سلطنتى
زور عسكر قوتله آنى فتح ايدوب قيوب كيتمك زحمتنه برابر اولمز * كرا دانى
از خسروان عجم * ز عهد فريدون وضحاك وجم * كرا اسمدر كيم معناسنه
ورا ادات مفعول هاى رسمى تركيبله ساقط اولمشدر دانى فعل مضارع مفرد
مخاطبدر دانيدندن دانستن دن دينلر سهو ايلمشلر بيلرسين ديمكدر ← زدسروری وشمعی
خسروان عجم سلاطين عجم ديمكدر الف ونون ادات جمعدر عهد بونده
زمان معناسنه فريدن براولو پادشاه ايمش كه ضحاكى قتل ايدن اولدر
وديوانى وزينتى قوران اولدر وحارى آنه سحر ادوب قطر تواید ايدن
اولدر العهدة على الراوى وضحاك برقاتل وقهار پادشاه ايمش كه فريدونك
پدرنى قتل ايلمشدر ايكى اوموزنده كندى كوردسندن برر اژدرها بتمشيدى
الله امريله ومادامكه اج ايديلر حركت ايدوب يوزينى وكوزينى چارپرلردى
حاصلى جفا ايدرلردى وطويدقدنصكره ساكن اولورلردى وغدالرى آدم
بينى سيدى روايت ايدرلر كه انك زماننده حكام قتله مستحق اولان مجرملرى
اكا ارسال ايدرلردى پس هر كون ايكى كيمسه قتل ايدردى اول اژدرلرك
غداسيچون قتله مستحق مجرم بولنمسه رعايادان ايكى كيمسه قتل ايدردى
مكر بونك برعاقل ودانا وزيرى وارايمش اول زمانده فريدايمش حكمايى
جمع ايدوب سؤال ايدر كه حيواناتدن انسان بينى سنه معادل نه نك بينى سيدر
ديرلر كه كچى اوغلاغى پس هر كون بر انسانك وبر اوغلاغك بينى سنى
خلط ايدوب يدوررردى كه ساكن اولورلردى والعهده على الراوى جم
بعضيلر ديديلر كه سلاطين قدمادن برعظيم الشان پادشاهدى كه جام جهان

نمايى آنك زماننده حكما تصنيف ايتديلر اما حضرت شيخ سعدينك
وخواجه حافظك كتابلرندن مستفاد اولان بودر كه جم حضرت سليمان
پيغمبر اوله والعلم عندالله (محصول بيت) مرد دانا پادشاهه ديركه عجم
پادشاهلرندن كيمى بيلورسن فريدون وضحاك وجم زماننده بو بيت بيت
آتيه مرهوندر فتدبر * كه در تخت وملكش نيامد زوال * نماند بجز
ملك ايزد تعال * كه حرف بيان در حرف صله در با معناسنه ملك بونده
سلطنت معناسنه در زوال زانك فتحيله مصدردر نصر بابنك اجوف
واوى بسندن كيتمك معناسنه ايزد همزه نك وزانك كسريله تكرى يه ديرلر
خدا كبى تعال اصلنده تعالى ايدى ضرورت وزنيچون وقافيه ايچون
تخفيف قلندى (محصول بيت) اى پادشاه عجم سلاطيندن كيمى
بيلورسن كه تخت وسلطنتنه زوال كلمدى يعنى البته كلدى استفهام
انكارى طريقيله پس الله تعالينك ملك وسلطنتندن غيرى قالمز باقيسى
هب فانى اولوب كيدر تعال تعالى ايدى ياقافيه ايچون حذف اولندى
ديين قافيه يه قصرنده تقصير ايلمش * كرا جاودان ماندن اميد ماند * ← ردشمعی
چوكس را نبينى كه جاويد ماند * كرا كيمك ديمكدر كيمه ديين سهو ايلمش ← ردسروری وشمعی
(محصول بيت) دنياده ابدى قالمق اميدى يعنى قالمدى استفهام طريقيله
چونكه هيچ كيمسه كورمزسن كه ابدى قالور حاصلى هيچ كيمسه وهيچ نسنه
باقى وثابت قالمدى وقالمز خدادن غيرى بعض نسخه ده ماند برينه هست
واقعدر فتدبر * اكر سيم وزر ماند و كنج مال * پس ازوى بچندى شود
پايمال * بعض نسخه ده اكر برينه كر واقعدر ماند فتح نونله فعل
مضارع مفرد غائبدر مانيدندن ماندندن ديين خطا ايلمش چند نيجه ← ردسروری وشمعی
ديمكدر روزكار وزماندن عبارت اولورسه با حرف ظرف اولور اما آحاد
واحد انساندن كنايت اولورسه با حرف صله اولور على كل حال با حرف
وحدتدر پس معنا برنيجه زمانده پايمال اولور يعنى فنايه وارور ويا برنيجه
كيمسه يه پايمال اولور يعنى پراكنده وپريشان اولور واكل وجهة پس اولكيه
قصر ايدن تقصير ايلمش (محصول بيت) كيمك كه موتندن صكره سيم ← ردسروری وشمعی
وزرى وخزينه ومالى قالوراندنصكره نيجه زمانده ونيجه كيمسه يه پايمال اولور
يعنى ورثه وغيريلر پايمال ايدرلر نتكم هر كسك معلوميدر * وزان كس
كه چيزى نماند روان * دمادم رسد رحمتش بر روان * واو حرف

استدراك اما اول كيمسه دن كه ديمكدر چيزى يا حرف وحدت بماند فعل
مضارع مفرد غائب روان جارى وثابت معناسنه در دمادم ودمبدم
هرنفس وهرساعت ديمكدر رسد رانك وسينك فتحه لريله فعل مضارع
مفرد غائب ايريشور ديمكدر رحمت فاعلى شين ضمير معناده روانه مقيددر
روانش تقديرنده بر حرف صله در با معناسنه روان روح انسانيدير لر
اما جان اعمدر ايكى روان بيننده جناس تام واقعدر (محصول بيت)
اما اول كيمسه نك موتندنصكره برجارى وثابت خيرى قاله هرنفس
وهرساعت آنك روحنه رحمت ايريشور يعنى هرزمان آنك روحنه دعالر
ايدرلر ❊ بزركى كزونام نيكو بماند ❊ توان كفت با اهل دل كو بماند ❊ بزركى
يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت او ضميرى بزركه راجعدر نام نيكو
بيانيه در بماند فعل مضارع مفرد غائب قالدى ديمكدر توان تانك ضميله
ممكن معناسنه در كفت مصدر معناسنه در با حرف صله اهل دل لاميه
كو كه حرف رابط مقول قولدر واو ضميرى بزركه راجعدر (محصول بيت)
براولو كيمسه دنياده اندن ايى نام قالدى اهل دل ديمك اولور كه اول كيمسه
اولمدى دنياده باقى وثابت قالدى زيرا ايونام حيات ابديدر ❊ الا تا
درخت كرم پرورى ❊ كه اميد وارى كزو برخورى ❊ الا حرف تنبيه
واستفتاحدر وتا حرف تحذير درخت كرم بيانيه در پرورى فعل مضارع
مفرد مخاطب بسليه سن ديمكدر اميد معروف ميده تشديد ضرورت
وزنيچوندر وارادات نسبت وياضميرى خطاب كزو كه حرف بيان
واو ضميرى درخت كرمه راجعدر بر بونده ميوه معناسنه در خورى فعل
مضارع مفرد مخاطب ييه سين ديمكدر (محصول بيت) غافل اولمه آكاه
اول تا كه كرم اغاجنى بسليه سين يعنى خلقه كرم ايليه سن اكراميدلى
ايسك كه درخت كرمدن ميوه اكل ايليه سين ❊ كرم كن كه فردا كه
ديوان نهند ❊ منازل بمقدار احسان دهند ❊ كه حرف تعليل فردا
فانك فتحيله يارن ديمكدر مراد روز قيامتدر كه ديوان دالك كسريله
جائزدركه حشر وجمع مراد اوله وجائزدركه دفتر اعمال مراد اوله
پس برينه قصر ايدن تقصير ايلمش نهند نونك وهانك فتحه لريله — ردشمعى وسرورى
فعل مضارع جمع غائبدر قورلر ديمكدر منازل جمع منزلدر مقامات

جنت مراددر بمقدار با تركيده جه معناسنه در مقدار احسان لاميه دردهند
دالك وهانك فتحه لريله فعل مضارع جمع غائبدر ويررلر ديمكدر (محصول
بيت) خطاب عام طريقيله بيورر كه كرم ايله يعنى كرم پيشه اول زيرا يارين كى
كون ديوان قورلر يعنى ديوان حشر ويا ديوان دفتر واعمالكى آچوب
اوكله قورلر منازل ومقامات جنتى احسان مقدارنجه ويررلر ❊ يكى
را كه سعى قدم پيشتر ❊ بدركاه حق منزلت بيشتر ❊ يكى را را حرف تخصيص
برينك ديمكدر كه حرف بيان سعى قدم لاميه پيش باى عجمك كسريله ايلرو
ديمكدر وتر ادات تفضيل ايلريرك ديمكدر با حرف ظرف دركاه حق لاميه منزلت
تا حرف تأنيث بونده مراد مرتبه در بيش باى عربك كسريله زياده معناسنه در
وتر حرف تفضيل (محصول بيت) بركيمسه نك كه سعى قدمى ايلرير كدر يعنى
عملده سعى وكوشش ارتقدر حاصلى خدا بولنده ارتق كوشش ايدر خدا
دركاهنده مقامى ومنزلى زياده ركدر ❊ يكى باز پس خائن وشرمسار ❊ بخواهد
همى مزد ناكرده كار ❊ باز پس اتباع ومزاوجه قبيلندن زياده معنا — ردشمعى
سنده استعمال ايدرلر پس ارده ديين استعمالدن غافل ايمش شرمسار صفت
مشبهه در اوتانغن معناسنه در همى معناده نخواهده مقيددر همى نخواهد
تقديرنده ديلرم واستر م ديمكدر مزد ميمك ضميله وزانك سكونيله اجرت
ديمكدر كرا معناسنه ناكرده ايشلمامش يعنى عمل ايلمامش كار مفعولى مصراع
ثانى اوله حكم تعليلده در (محصول بيت) بريسى مذكوريتده بيان اولنان
كبيدر اما بريسى زياده خائن وخجلدر خدايه تعبدو پرستش ايلمديكندن يعنى
عبادت وطاعت ايلمديكندن زيرا اجرت ديليه مزايش اشلمامش ايكن
حاصلى خدايه عبادت وطاعت ايلمك سزن جنت ديليه مز بعض نسخه ده
بخواهد برينه نترسد واقعدر نون نافيه ايله وبعضنده بترسد واقعدر باى تأكيدله
فند بر مصراع ثانى جمله حاليه در ديين بى حال ايمش ❊ بهل تا بدندان كزد — ردشمعى
پشت دست ❊ تنورى چنين كرم ونانى نبست ❊ با حرف تأكيد هل هانك
كسريله قو ديمكدر ترك ايله معناسنه هليدندن صالى ويرمك وترك ايلمك
تا حرف تعليل بدندان با حرف مصاحب دندان دالك فتحيله ديش ديمكدر
كزد كاف عجمك وزانك فتحه لريله فعل مضارع مفرد غائب ايصرر ديمكدر
اما ونك كبى يرلرده ايصره معناسنه در پشت دست لاميه در ال ارقه سى ديمكدر
تنور اصلنده نونك تشديديله در ضرورت وزنيچون تخفيف اولنمشدر يا حرف

وحدت ویاحرف تنکیرچنین بونجلین دیمکدرماقبلنه ومابعدنه قیداولمغه
قابلدر سحر حلال طریقیله فتأمل کرم کاف عجمك فتحی ورانك سکونیله
اسیجق معناسنه در که عرب حاردیر رانك تشدیدیله واوحرف حال ثانی
یاحرف تنکیر نبست فعل نفی مفردغائب لغتده باعلمدی دیمکدر امابونده
بوغروب بشورمدی معناسنه در (محصول بیت) مذکورخابن وشرمساری
قو یعنی مرحمت ایله تاکه حسرت وندامتدن دیشیله الینك
ارقه سن ایصرسن یعنی چینه سن زیرا بونجلین رایسیجق تنورواریکن
حاصلی مالك ایکن اتمك بشورمدی یعنی دنیا مزرعة الآخرة ایکن
جوانلق سرمایسیله خدایه لایق برعمل صالح ایشلیوب حظ نفسیله عمرینی
نامعقول ایشلره صرف ایلدی ✻ ندانی که غله برداشتن ✻ که سستی
بود تخم ناکاشتن ✻ ندانی فعل نفی حال مفرد مخاطب استفهام انکاری
متضمن بیلزمیسن یعنی بیلرسن دیمکدر بعض نسخه ده بدانی واقعدر
بای تأکیدله بیلرسن دیمکدر که کاف عجمك فتحی وهای اصلیه ایله کاهدن
مخففدر که وقت معناسنه در غله یه اضافتی فی معناسنه در غله دخل
که ترکیده تخل دیرلر یعنی حبوب بغدای وارپه وغیریسی کبی برداشتن
قالدرمق که حرف بیان سست سینك ضمیله ککشك دیمکدر که مقابلی
سختدر قتی معناسنه ویاخود مصدردر تخم تانك ضمیله وخانك سکونیله
دانه دیمکدر ناکاشتن اکمك زیرا کاشتن وکشتن اکین اکمکدر
(محصول بیت) بیلزمیسن غله قالدرمق وقتنده یعنی خرمن تحصیل
ایدوب دانه قالدرمق وقتنده که زیاده زبونلق ونامراداولقدر تخم
اکمك یعنی هرکس خرمن قالدردقده تخم صاچوب اکین زحمت چکوب
پشیمان اولور بن نیچون اکین اکمدم دیو ✻ حکایت پادشاه بیداد کرد ✻
✻ خردمندی درأقصای شام ✻ کرفت ازجهان کنج غاری مقام ✻
خردمند عقللو دیمکدر مردی یاحرف وحدت اقصای لغتده نهایت
معناسنه در امابونده طرف مراددر شامه اضافت لامیه در غارمغاره
دیمکدر یاحرف وحدت کرفتك کنج مفعول اول صریحی ومقام
ثانیسی وازجهان غیرصریحی (محصول بیت) برعقللو مرد شام
طرفنده ناسدن عزلت اختیارایدوب برمغاره بوجغنی کندویه مقام
اخذایلدی حاصلی خلقدن منقطع اولوب برمغاره کوشه سنده منزوی

اولدی ✻ بصبرش دران کنج تاریك جای ✻ بکنج قناعت فرورفت پای ✻
بصبرش باحرف مصاحبت سببیتی متضمن وشین مرد خردمنده عائد
ومعناده پایه مفید کنج کاف عربك ضمی وسکون نونله بوجق دیمکدر اضافتی
لامیه در تاریك جای ترکیب مزجیدر اصلنده جای تاریك ایدی قراکلق
یر معناسنه در خزینه داره کنجور دیرلر مریضه رنجور دیدکلری کبی
قناعته اضافتی بیانیه درفرورفت باتدی دیمکدرفرو بردیوتدی وفروخورد
یودقندی دیدکلری کبی فاحفظ پای فاعلی وبکنج مفعول غیرصریحی
مطلب
(محصول بیت) مردخردمندك صبری سببیله اول قراکلق یرك بوجغنده
یعنی قراکلق مغاره نك کوشه سنده اباغی قناعت مالنه باتدی حاصلی قناعت
وتوکله مالك اولدی مصراع ثانینك معناسنی اباغی قناعت کنجه باتمش
دیین معنای براماز باتورمش مصراع اولك معناسنی صبرله اول قراکلق
رد سروری وشمعی
بوجقده دیین اکسك سویلمش ✻ شنیدم که نامش خدادوست بود ✻ ملك
سیرتی آدمی پوست بود ✻ ملك سیرت وصف ترکیبیدر ملك خوبلی دیمکدر
ویاحرف وحدتدر آدمی بویایه بعضیلر حرف نسبت دیدیلر وبعضیلر
دیدیلر که عجم قتنده آدمی وآدم برمعنایه در یعنی ابوالبشر بولفظی
یاسز یازان ناموزون یازوب خطا ایلمش آدمی پوست وصف ترکیبیدر
آدم دریلی یعنی آدم صورتلی (محصول بیت) ایشتدمکه اول مردك
نامی خدادوست ایدی یعنی خدایی سویجی آدم صورتلی ایدی حاصلی
ظاهری انسان اماباطنی ملك کبی خوی ایدی ✻ بزرکان نهادند
سربردرش ✻ که درمی نیامد بدرها سرش ✻ برحرف صله در بامعناسنه
وشین خدادوسته راجعدر بزرکان مبتدا ونهادند خبری سرمفعول
صریحیدر وبردرغیرصریحیدر که حرف تعلیل در حرف تأکیدمی
بونك کبی یرلرده یعنی فعل ماضی اولنده حکایت حال ماضی افاده ایدر
ردشمعی
کلمزدی دیمکدر پس کلدی دیین بوقاعده دن آکاه دکل ایمش بدرها
باحرف صله (محصول بیت) اکابرخداد وستك قپوسنه یعنی خدمتنه
باش قودیلر یعنی اکاملازمت ایلدیلر زیرا انك باشی خلق قپوسنه کلمزدی
یعنی کیمسه یه ملازمت ایدوب عرض حاجت ایلمزدی ✻ تمنا کند عارف
مطلب
پاکباز ✻ بدریوزه ازخویشتن ترك آز ✻ تمنا کند معلوم اولاکه
تفعیل وتفاعل بابندن مصدرلرك آخرینك ماقبلنی عرب مکسور اوقورلر

تنی وتقاضی دیر اما عجم ماقبلنی مفتوح ایدوب لام الفعلنی الفه قلب ایدوب تمنا وتقاضا دیرلر فاحفظ پس تمنا آرزو معناسنه در که جمعی امانی کلور فند بر عارف پاکباز بیانیه در بونده پاکباز صادق وصالح معناسنه در با حرف مصاحبت در بوزه دالك فتحی ورانك سكونی ویانك ضمیله جر وسؤال معناسنه در که رومده تحریف ایدوب دروازه دیرلر حاصلی دلنمك دیمكدر خویشتن كندی دیمكدر ترك آز مصدرك مفعولنه اضافتیدر آز حرص معناسنه در (محصول بیت) عارف وصادق وصالح جر وسؤال الله كندی نفسندن حرصك تركنی آرزو ایدردی یعنی كندی نفسنه دیر كه ای نفس حرص وطمعی ترك ایله كه ذلت وهوان در وتوكل وقناعته رغبت ایله كه عزت ورفعت در حاصلی حرص وطمعی ترك ایدوب قناعت وتوكله مالك اولمغه همت ایدوب سعی ایدر ❊ چو هر ساعتش نفس کو بدبده ❊ بخوراى بكرداندش ده بده ❊ ساعتش ضمیری عارفه راجعدر ومعناده نفسه مقیددر نفسش تقدیرنده دربده فعل امر مفرد مخاطب دهیدندن دادندن دینلر سهو واتشلرو یردیمكدر بخواری با حرف مصاحبت و یا حرف مصدر حقارتله دیمكدر با حرف تأكید كرداند كاف عجمك فتحی ونونكده فتحیله وسكون رائله فعل مضارع مفرد غائب كردانیدندن كه متعدیدر كردیدندن دوندرر وچكزندرر دیمكدرده دالك كسریله وهای اصلیه ایله كوی در قریه معناسنه دیدده دیرلر یایله ده بده قریه بقریه (محصول بیت) عارف پاكبازك نفسی كه هر دم وهر ساعت ویر دیه یعنی اندن كه مراداتنی وامانیسنی طلب ایلیه نفس آنی حقارت وهوانله كوی بكوی چكزندرر حاصلی آرزولرین تحصیل ایلك سببیله كزدرر وطمعی ترك ایلكه همت ایدر كه نفسك تقاضالرندن خلاص بوله حضرت شیخ مذكور حكایت سببیله مرقوم ایكی بیتی ذكر ایلدیسه بنه اصل حكایه شروع ایدوب بیورر ❊ دران مردكان پیر هشیار بود ❊ یكی مرزبان ستمكار بود ❊ مرزمیك ورانك وزانك سكونیله سرحد وسنور معناسنه در مرزبان سرحد وسنور بكچیسی زیرا بان ادات فاعلدر بجی معناسنه شتربان ودربان كبی ستمكاره اضافتی بیانیه در (محصول بیت) اول سرحده كه اول پیر هشیار انده ایدی یعنی خدادوست اولدیغی یرده بر ظالم سرحد بكچیسی واریدی حاصلی بر ظالم حاكمی وار ایدی ❊ هر ناتوانرا كه دریافتی ❊ بسر پنجكی

پنجه برتافتی ❊ كه حرف رابط صفت ناتوان زبون وضعیف معناسنه در ورا ادات مفعول كه حرف بیان دریافتی یا حكایت حال ماضی افاده ایدر ظالم معناسنه در وكاف عجم های رسمیدن بدلدر و یا حرف مصدردر سر پنجه اكله یعنی ظالمه دیمكدر پنجه تقدیری پنجه اش در برتافتی بر حرف تأكید یا كنه حرف حكایه یعنی بوكردی وبورردی دیمكدر (محصول بیت) اول مرزك بر ظالم حاكمی وار ایدی كه هر زبون وضعیفی بولوردی وا كالی ایرشوردی حاصلی هر زبون وضعیفه كه ظفر بولوردی ظلم وزورله پنجه سن بوكردی یعنی اكا ظلم ایدردی ❊ جهان سوز وبی رحمت وخیره كش ❊ زتلخیش روی جهانی ترش ❊ جهانسوز وصف تركیبیدر سوز یدندن جهان یاندریجی یعنی خراب ایدیجی خیره كش وصف تركیبیدر زبون اولدریجی دیمكدر تلخ تانك فتحی ولامك سكونیله آجی دیمكدر و یا حرف مصدردر وشین ستمكاره راجعدر روی جهان لامیه در و یا حرف نسبت جهان خلقنك یوزی ترش اكشی (محصول بیت) مذكور مرزبان جهان یاندریجی یعنی خراب ایدیجی ورحمتسز زبون اولدریجی حاصلی اظلم ناس ایدی انك اجیلغندن وزهر ناكلغندن یعنی شدت قهر وظلمندن جهان خلقنك یوزی ترش ایدی حاصلی زماننده كیمسه مسرور اولوب كولمزدی ❊ كروهی برفتند ازان ظلم وعار ❊ ببردند نام بدش در دیار ❊ كروه كاف عجمك ورانك ضمه لریله وهاء اصلیه ایله بولك دیمكدر و یا حرف وحدت بر بولك خلق دیمكدر نام بد بیانیه در وشین كنه سابق كیبیدر در حرف صله با معناسنه دیار بونده مملكت معناسنه در (محصول بیت) بر بولك خلق اول ظالمك ظلم وعارندن وطنن قیوب كیتدیلر یعنی ترك دیار ایلدیلر انك بر اماز آدنی مملكت مملكت ایلتدیلر حاصلی كیتدكاری یرلرده انك ظلم وتعدیسنی نشر ایلدیلر ❊ كروهی بماندند مسكین وریش ❊ پس چرخه نفرین كرفتند پیش ❊ پس چرخه لامیه در چرخه چقرق در كه انكله ایپلك صاررلر نفرین نونك فتحیله وسكون فائله در بددعا معناسنه (محصول بیت) بر بولك خلق وطنلرن ترك ایده میوب مسكین ومجروح قالدیلر چقرق اردنده اوكارینه نفرین طوتدیلر یعنی بددعاسنه مشغول اولدیلر حاصلی ارلر واركلر ترك دیار ایدوب طاغلدیلر وعورتلری یرلرنده عاجز ومجروح ومسكین قالدیلر چقرق ونیز كاه اردنده بددعایه مشغول اولدیلر بونده كروهیدن مراد كروه زناندر چقرق قرینه سیله

فندبر ❊ بدظلم جایی که کرد ددراز ❊ نبینی لب مردم از خنده باز ❊ بو بیت
حکایت اثناسنده اعتراض طریقیله عبرت نما واقعدر بدظلم بیانیه درجایی
یا حرف وحدت که حرف بیان کردد کاف عجمک فتحیله فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر صیرورت معناسنه اسمی تحتده بده راجع
خبری درازنبینی لب مردم لامیه خنده اسمدر کوله معناسنه (محصول بیت)
حضرت شیخ مذکور بیتی عبرت طریقیله بیورر بیرده که ظالم الی اوزایا
یعنی جوروجفا زیاده اوله خلقك طوداغنی کولمه دن اچق کورمزسین
یعنی ظالمدن هرکس مجروح اولوب کولمز حضرت شیخ کنه اصل حکایه
شروع ایدوب بیورر ❊ بدیدار شیخ آمدی کاهکاه ❊ خدادوست دروی
نکردی نکاه ❊ با حرف صله دیدار شیخ لامیه درمراد زیارت شیخدر آمدی
یا حرف حکایه کلوردی دیمکدر در حرف صله در بامعناسنه وضمیر
غائب ظالمه راجعدر نکردی یا حرف حکایه ایلازدی دیمکدر نکاه نظر
معناسنه (محصول بیت) مذکور ظالم کاهکاه شیخك زیارتنه کلوردی
اما خدادوست اکا نظر ایلمزدی یعنی التفات قلمزدی ❊ ملك نوبتی کفتش
ای نیك بخت ❊ بنفرت زمن در مکش روی سخت ❊ نوبتی یا حرف
وحدت بر نوبت یعنی برکلشده کفتش ضمیر مفعول شیخه راجعدر وفاعلی
ظالمه نیك بخت وصف ترکیبیدر دولتلی وسعادتلی معناسنه درحرف تأکید
مکش فعل نهی مفرد مخاطب یورشدورمه و یورتارمه دیمکدر روی مفعول
اول صریحی وسخت ثانیسی و بنفرت وزمن غیرصریحلری فتأمل (محصول
بیت) پادشاه ظالم برکلشده خدادوسته دیدی ای دولتلی وسعادتلی شیخ
نفرتله بندن مبارك جمالکی یورشدرمه یعنی بندن منقبض وملول اولمه
❊ مرا باتو دانی سر دوستیست ❊ زادشمنی بامن ازبهر چیست ❊
مرابنم دیمکدر بکادین سهو ایلمشدر سر بونده سوداو هوا معناسنه در ردشمی
دوستی یا حرف مصدر تراسنك دیمکدر دشمنی یا حرف مصدر (محصول بیت)
ظالم شیخه دیرکه بنم سنکله بیلورسین دوستلق ومحبت وسودام واردر یعنی
سکا محبتم اولدیغین بیلورسین پس سنك بنمله عداوتك نه ایجوندر
حاصلی بکانه ایچون دشمن سین مصراع اولك معناسنی بنم سنکله
بیلورسین دوستلغم باشنی واردر دیین باشدن خطای فاحش ایلمش ردسروری
❊ کرفتم که سالار کشورنیم ❊ بعزت زدرویش کمترنیم ❊ کرفتم طوته ایم
یعنی فرض ایده یم که حرف بیان سالار هرقومك اولوسینه سالار

دیرلر مثلا عسکرك اولوسینه سپه سالار دیرلر وقافله نك اولوسنه قافله سالار
دیرلر وقس علی هذا کشوره اضافتی لامیه درنیم نون حرف نفی ویا همزه دن
منقلب اولمشدر اصلنده منه ام ایدی ترکیبله نیم اولدی با حرف ظرف
ویاحرف مصاحبت عزت مصدر در علیا بندن (محصول) ظالم شیخه
خطاب ایدوب بیورر فرض ایده لم که کشورك حاکمی و پادشاهی دکلم
عزتده درویش وفقیردن اکسك دکلم یعنی فقرایه نیجه رعایت ایدرسك
بکاده اویله رعایت ایله زیاده استمم ❊ نکویم فضیلت نهم برکسی ❊ چنان
باش بامن که باهرکسی ❊ فضیلت زیادلك معناسنه درنقیضی اکسکلك
معناسنه اولدیغی کبی نه نونك کسری وهای اصلیه ایله فعل امر مفرد
مخاطب قو دیمکدر ومیم ضمیر معناده فضیلته مقید در فضیلتم نه قدیرنده
یعنی بنی برکسه اوزرینه ترجیح ایدوب افضل طوتمه (محصول بیت)
دیمزم که کمسه اوزرینه فضیلتم قو یعنی غیریلر اوزرینه بنی اعز واکرم
طوت بلکه بنمله شویله اول که هرکسله اولورسین حاصلی سایرلرله اولدیغك
کبی بنمله داخی اول ❊ شنید این سخن عابد هوشیار ❊ برآشفت وکفت
ای ملك کوشدار ❊ عابد هوشیار بیانیه در عابد عاقل دیمکدر برآشفت
پریشان وبیحضور اولدی دیمکدر (محصول بیت) عابد هوشیار ظالمك
مذکور سوزلرین اشیدوب بیحضور اولدی ودیدی ای پادشاه قولق طوت
ودکله سوزمی که سکا دییم سنی نیچون سومزم وسکانه جهتدن حرمت
وعزت ایتمزم ❊ وجودت پریشانی خلق ازوست ❊ ندارم پریشانیٔ خلق
دوست ❊ وجودت مبتداء پریشانیٔ خلق اضافت لامیه ایله مبتدأ ثانی
وازوست خبر ثانی وثانی خبریله خبر اول فتدبر ندارم فعل نفی مستقبل
متکلم وحده طوتمام دیمکدر پریشانیٔ خلق مفعول اولی وازوست ثانیسی
(محصول بیت) خلقك پریشانلغی یعنی اوطانن ترك ایدوب طاغیلوب
غیری دیاره کیتملری سنك وجودکدندر حاصلی پریشان وپراکنده
اولملرینه سن سببسین بن ایسه خلقك پریشان وپراکنده اولملرینی دوست
طوتمام یعنی سومم پریشانیٔ خلقی بیحضورلق معناسنه اخذایدن پریشان
سویلمش ❊ تو باآنکه من دوستم دشمنی ❊ نپندارمت دوستدار منی ❊ ردشمی
با حرف مصاحبت ویاحرف صله آنکه اصلنده آنکس که در حذف
وایصال ایله که حرف ایکن اسم اولدی دشمنی یا ضمیر خطاب نپندارم

ردسروری وشمی

فعل نفی استقبال متکلم وحده پندار یدن پنداشتن دن دیین سهو ایلمش
وضمیر منصوب متصل مفعول اولی ومابعدی ثانیسی دوستدار وصف
ترکیبیدر محبت معناسنه در منه اضافتی اسم فاعلك مفعوله اضافتیدر
و یا ضمیر خطاب (محصول بیت) ای ملك سن اول کمسه ایله که بن دوستم
دشمن سین و یا اول کیمسه یه که دوستم سن دشمن سن یعنی بن خدادوستیم
خدایی سورم سن ایسه سومزسین زیرا بنده لرینه ظلم ایدرسن پس ظن
ایلمزمکه بنی سورسین زیرا خدانك بنده لرندن بریسیده بنم ایمدی خدایی
سومین بنی سومز ❊ چرا دوست دارم بباطل منت ❊ چو دانم که دارد
خدا دشمنت ❊ چرا جیم عجمك فتحیله وکسریله نیچون دیمکدر باحرف
مصاحبت باطل عبث معناسنه در تقدیری بکار باطلدر منت تا ضمیر خطاب
بن سنی دیمکدر چو حرف تعلیل وکه حرف بیان دارد فعل مضارع
مفرد غائبدر خدا فاعلی ودشمن مفعولی ثانیسی وتا ضمیر خطاب مفعول
اولی تقدیری خدا ترا دشمن دارد (محصول بیت) بن سنی عبث ایشلر سببیله
نیچون دوست طوتام یعنی باطل عملر سببیله بن سنی نیچون سوم چونکه
بیلورمکه خداسنی دشمن طوتار یعنی سوزمز حاصلی خدا سومدیکی ظالمی
بن نیچون سورم ❊ کرافتد همی دوستی بامنت ❊ مکن آنچه دارد خدا
دشمنت ❊ کرافتد تقدیری اکر خواهی که افتددر یعنی اکر دیلرسك که
واقع اوله (محصول بیت) اکر دیلرسك که بنمله دوستلغك واقع اوله یعنی
بنمله دوست اولمق استرسك اول نسنه که خدانك سببیله سنی دشمن طوتار
حاصلی بنم مقبولم اولمق استرسك خدانك مردودی ومبغوضی اولان کاری
ایشلمه یعنی کیمسه یه تظلم ایلمه ❊ مده بوسه بردست من دوستوار ❊
برود وستداران من دوست دار ❊ مده بوسه یعنی بوسه ویرمه یعنی اوپمه
بر حرف صله دست من لامیه داران من لامیه در وارادات تشبیه مدهك
بوسه مفعول صریحی وبردست من غیر صریحی دوست داران
من لامیه در ودار فعلنك مقدم مفعولی ودوست ثانیسی (محصول بیت)
بنم الم بوسه ویرمه یعنی المی دوست کبی اوپمه بلکه وار بنم دوستدارلرمی
یعنی احبابمی دوست طوت حاصلی بنی سونلری وبنم سوکلولرمی سو که
مقبولم اولاسین یوخسه بنم المم اوپمکله نسنه حاصل اولمز ❊ خدادوست را
کر بدرند پوست ▪ نخواهد شدن دشمن دوست دوست ❊ خدادوست

ایهام طریقیله ذکر اولمشدر فتأمل را حرف تخصیص بدرند فعل مضارع
جمع غائب یرتسلر دیمکدر راده تشدید ضرورت وزنیچوندر خدادوست
مفعول اولی ▪ پوست ثانیسی نخواهد شدن اولمایسر در دیمکدر فاعلی
خدادوستدر (محصول بیت) خدادوستك اکر دریسنی یرتسلر یعنی
یوزسه لر دوستك یعنی خدانك دشمننه دوست اولماز یعنی خدایی سومه بنی
سومز دشمن دوست تقدیری دشمن دوست را دوست نمی شود در حاصلی
دوستك دشمننه دوست اولماز ❊ عجب دارم آز خواب آن سنکدل ❊ که خلق
بخسبند ازو تنکدل ❊ عجب دارم عجب طوتارم یعنی تعجب ایدرم خواب یوزده
او یقو معناسنه در سنکدل وصف ترکیبیدر طاش یورکلی دیمکدر یعنی
ظالم بی رحم که رابط صفت خلق یا حرف وحدت ویا تنکیر بخسبند فعل
مضارع جمع غائب یتورلر واویورلر از وضمیری سنکدله راجعدر تنکدل
وصف ترکیبیدر طار یورکلی یعنی بیحضور وپریشان دل دیمکدر (محصول
بیت) تعجب ایدرم اول بی رحم ظالمك اویقوسندن یعنی نیجه حضورله اویقو
اویورکه اندن خلق عالم تنکدل وپریشان خاطر یاتور واویور حاصلی آنك
ظلمی سببیله خلقك آه وزارندن وفریاد وفغانندن نیجه اویویابلدوکندن
تعجب ایدرم ❊ حکایت اندر نکاه داری خاطر درویشان ❊ ❊ مها زورمندی
مکن برکهان ❊ که بر یك نمطی نماید جهان ❊ مه میمك کسری وهای
اصلیه ایله بیك ایو دیمکدر اما بونك کبی یرلرده اولو دیمکدر والف حرف ندادر
زور قوت معناسنه در اما بونده ظلم معناسنه در منداد ات نسبت ویا حرف
مصدر بر حرف صله کهان که کاف عربك کسری وهای اصلیه ایله کچی
دیمکدر که نقیض مه در والف ونون ادات جمع که حرف تعلیل نمط نونك
ومیمك فتحه لریله اسلوب معناسنه در می حرف تأکید اصلی نمی ماند در قالمز
دیمکدر (محصول بیت) ای اولو کیمسه فقرا وضعفایه زورمندلك وظلم ایلمه
زیرا عالم بر نمط واسلوب اوزره قالمز متغیر اولور نته که العالم متغیر قضیه سی
مقدر در پس دولت وسلطنت کیمسه یه باقی دکلدر ایمدی ضعفا ومساکینك
آه وانیندن خوف ایله که عالمی خراب ایدر ❊ سر پنجهٔ ناتوان بر مپیچ ❊
که کر دست یابد بر آیی بهیچ ❊ سر پنجهٔ ناتوان لامیه در سر پنجه لغتده پنجه
اوجی دیمکدر یعنی بارمقلر اما بونده همان پنجه مراددر ناتوان قدرتسز
یعنی ضعیف بر حرف تأکید مپیچ فعل نهی مفرد مخاطب بورمه و بوکمه

دیمکدر که حرف تعلیل بونك کبی یرلرده قدرت معناسنه در یرآیی بر حرف
تأکید آیی فعل مضارع مفرد مخاطبدر آیدندن کاورسین دیمکدر — زدسروری وشمی
آمدندن دیین سهو ایلمش یا حرف صله وهیچ جیم عجمله اصلا معناسنه در
نتکم هیچ نکردد دیرلر اصلا ایلمدی معناسنه اما بونك کبی یرلرده عدمدن
کنایتدر هیچه کاورسك دیمکدر یعنی یوق اولورسین دیمکدر (محصول بیت)
ناتوان وضعیفك پنجه سن بورمه یعنی فقرا وضعفایه جور وجفا ایلمه زیرا
اکر قدرت وظفر بولورسه هیچه کاورسین حاصلی سنی یوق ایدر وبالجمله
کمسه یه ظلم ایلمه که روزکاردن ظلم کورمیه سن زیرا دنیا دار المکافاتدر
البته کشی ایتدکین بولور مصراع ثانینك معناسنی قالقارسین هیچله
دیین بی هیچ سویلمش اکر اول ضعیف قدرت بوله هیچله بوقاری کاورسین — ردسروری
یعنی انك قتنده بی اعتبار اولورسین دیین قتی بی اعتبار ایمش مسکین ❊ مبر — ردشمی
کفتمش پای مردم زجای ❊ که عاجز شوی که در آیی زپای ❊ مبر فعل نهی
مفرد مخاطب پای مفعول صریحیدر وزجای غیر صریحی کفتم فعل
ماضی نفس متکلم وحده وتا ضمیر منصوب متصل مفعولی ومجموع بیت
مقول قول پای مردم لامیه که حرف تعلیل شوی فعل مضارع مفرد
مخاطب شو یدندن اولورسین دیمکدر (محصول بیت) سکا نصیحت ایدوب
دیدم خلقك اباغنی یردن ایلتمه یعنی کیسه‌یی ایاقدن دوشرمه حاصلی کیسه‌یی
ایاقدن طایندرمه زیرا عاجز اولورسین اکر سن طاینوب سورچرسك یعنی
کیسه‌یی ایاقدن یقمه زیرا ایاقدن دوشوب اوزولورسین عاجز قالورسین ودخی
کمسه‌نی ایاق اوزره قالدرمز مصراع اولك معناسنی مردی یردن سورمه — ردشمی
دیین معنایی یرامازسورمش وکیسه‌یه ایاق طولامه که انی منصبندن — ردسروزی
دوشورسین دیین معنادن ابرق طوالمش ومصراع ثانینك معناسنی — ردشمی
اکریاشکه برحال کله کیمسه سکا اعتبار ایتمز دیین قتی بی اعتبار ایمش
❊ عدورا بکوچك نباشد شمرد ❊ که کوه کلان دیدم از سنك خرد ❊
عدورا ادات مفعول بکوچك با حرف زایدایکی کاف عربی واولکی مضموم
وجیم عجم مفتوح کوچك دیمکدر که نقیضی بزرکدر بیوك معناسنه شمرد
شینك ومیمك ضمه لریله فعل ماضی شکاندن مصدردر که حرف تعلیل کوه کلان
بیانیه کلان کاف عربك فتحیله نقیض خرددر یعنی اولو وبیوك خرد خانك
ضمی وسکون رائیله اوواق دیمکدر سنك خرد بیانیه (محصول بیت)

عدوی کوچك وزبون صیاق اولمز یعنی انی اعتبارسز طوتمق اولماززیرا
اوواق طاشدن اولو طاغ کوردم حاصلی عدونك کوچکلری واوفقلری
جمع اولنجه قوتلنوب بیوك حکمنی طوتارلار ❊ نبینی که باهم آیند مور ❊
زشیران جنکی برآرند شور ❊ نبینی فعل نفی مضارع مفرد مخاطب استفهام
متضمن که حرف بیان چو حرف تعلیل باهم آیند جمع اولالر مور قرنجه
جنسی مور مراد اوله ویا مفرد مقامنده جمع واقع اولور که آیند فعلنه فاعل
اولمغه قابل اوله فتأمل شیران جنکی بیانیه یا حرف نسبت برآرند کتورر لر
وچقاررلر دیمکدر شور فتنه وآشوب وپریشانلق (محصول بیت) بو بیت
بیت سابق تنویر وتوضیح ایدر کورمزمیسن چونکه قرنجه بربره جمع اولالر
واتفاق ایدلر جنکه منسوب ارسلانلردن فتنه وآشوب کتوررلر حاصلی
قرنجه چوق اولنجه ارسلانلری عاجز وزبون ایدرلر زیرا ارسلانلری قرنجه زبون
وعاجز ایدر فیلی سیوری سکك ایلدوکی کبی ❊ نه مو بی ز ابریشمی کمترست
❊ چو پر شد ز زنجیر محکمترست ❊ نه حرف نفی استفهام متضمن معناده
کتره مفیددر مو بی یا حرف وحدت ابریشم همزه‌نك فتحی ورانك کسریله
وشینك ضمیله ترکیده ابریشم دیدکلریدر که ایپه کی بوکوب ایدرلر یا حرف
وحدت کمترا کسکرك بوندن ضعیفرك معناسنه در پر بای عجمك ضمیله
بونك کبی یرلرده چوق دیمکدر محکمتر قتیراق معناسنه در (محصول بیت)
برقیل برتل ابریشمدن ضعیفرق دکلمیدر ضعیفرقدر اما چونکه
چوغالدی یعنی قیل بربره کلدی وجمع اولدی زنجیردن محکمر کدر حاصلی
چوقلغله پك اولور بو بیت سابقی توضیح ایدر ❊ دل دوستان جمع
بهترکه کنج ❊ خزینه تهی به که مردم برنج ❊ دل دوستان لامیه در
ومبتدا وخبری جمع وخزینه مبتدا وتهی خبری برنج با حرف ظرف
ویا حرف مصاحبت رنج الم وزحمت معناسنه در (محصول بیت) دوستلرك
کوکلی جمع اولمق یکر کدر مال جمع اولمقدن زیرا کوکل ییقلمق مملکت
ییقلمغه سبیدر پس خزینه بوش اولمق یکدر خلق زحمتده ویا زحمتله
اولمقدن یعنی خلقك ظلمله مالین آلوب رنجیده خاطر ایلمکدن خزینه خالی
اولوب خلق المده وبلاده اولمق اولادر ❊ میندازدر پای کار کسی ❊
که افتد که در پایش افتی بسی ❊ میندازفعل نهی مفرد مخاطب انداز یدندن
یاء همزه‌دن منقلبدر نتکم سابقا بیان اولندی در حرف صله در پا معناسنه

کارکسی لامیه‌در ومیندازك مفعول صریحیدر ودر یای غیرصریحی که
حرف تعلیل افتد همزه‌نك فتحی وضمیله فعل مضارع مفردغائب واقع اولور
دیمکدرکه حرف بیان در حرف صله پایش ضمیرکسه راجعدر افتی فعل
مضارع مفرد مخاطب دوشرسین دیمکدر (محصول بیت) خطاب عام
طریقیله بیورر کیمسه‌نك ایشنی ایاغه براقه یعنی هیچ برکسه‌یی تحقیر وتذلیل ایلمه
زیرا واقع اولورکه اکا عرض حاجت ایدوب ایاغنه دوشرسین یعنی ذلیل
وحقیر اولوب اکا ابتذال عرض ایدرسین ﴿ تحمل کن ای ناتوان ازقوی ﴾
که روزی توانا ترازوی شوی ﴿ حضرت شیخ بهانه نصیحتدن فارغ اولوب
کهانه نصیحت ایدوب بیورر بعض نسخه‌ده ازوینه بروافعدر یعنی حرف صله
که حرف تعلیل روزی یاحرف وحدت (محصول بیت) ای ناتوان اولان کیمسه
قویدن و زورلیدن کلن ظلم وجفایه تحمل ایله که خدا امریله برکون اندن
کوجلیرك و زورلیرك اوله سین یعنی تحمل سبیله برکون سن اکاغالب
اول سکا مغلوب اولور وعجز وافتقار له ایاغکه دوشر زیرا عالم
متغیردر یارنکی کون کیمسه نیجه اولاجغین بیلز خدادن غیری ﴿ بهمت
برآرازستیهنده شور ﴿ که بازوی همت به ازدست زور ﴾ بهمت باحرف
مصاحبت تقدیری بقوت همت در همت قوتیله دیمکدر برحرف تأکید
آرفعل امر مفرد مخاطب آریدندن که مخففدر آوریدندن پس آوردندن
دیبن سهو ایلمش چیقاروکتور دیمکدر ستیهنده اسم فاعلدر ستیهیدندن
معاند معناسنه ستبزیدندن اغلدر بومعنایه شور بونك کبی برلرده فتنه
وآشوب معناسنه‌در حاصلی پریشانلق که حرف تعلیل بازوی همت بیانیه
و یالامیه‌در مجاز ادست زورده بویله‌در (محصول بیت) ناتوانه بیورر که
جبار ومتکبر ومعاندن همت وعنایتله فتنه وآشوب کتور یعنی انتقامکی
اندن همت وعنایتله ال زیرا همت بازوسی زور التدن یکدر حاصلی همتله
اولان مصلحت زورله اولماز پس همت خاطرله آنی پریشان ومضطر
ومضطرب ایله ﴿ لب خشك مظلوم راکو بخند ■ که دندان ظالم
بخواهند کند ﴾ لب خشك مظلوم بیانیه ولامیه کوفعل امر مفرد مخاطبدر
خطاب عام طریقیله بخند بای تأکیدله مذکورکبی فعل امردر که حرف
تعلیل دندان ظالم لامیه‌لردر بخواهند کند کندن معناسنه یعنی قوپریسرلردر

ردشعی وسروری

حاصلی چیقاریسرلردر (محصول بیت) مظلومك قوری طوداغینه
یعنی ظلم وتعدی واضطرابندن وبیحضور اغلدن دیسرمش طوداغینه
کولدی حاصلی مظلومه سوبندی زیرا ظالمك دیشلرینی قوپاریسرلردر
وچیقاریسرلردر یعنی اندن انتقامکی الیسرلردر ﴿ ببانك دهل خواجه
بیدارکشت ﴿ چه داندشب پاسبان چون کذشت ﴾ باحرف مصاحبت
سیبیتی متضمن بانك نونك سکونی وکاف عجمله آواز دیمکدر دهله اضافت
لامیه‌در دهل دالك وهانك ضمه‌لریله عوام تحریف ایدوب طاول دیدکلریدر
عربجه طبل دیرلر خواجه دن مراد صاحب دولتدر خواجه دنصکره برکه حرف
مقدردر ربطا ایچون چه داند نه بیلور دیمکدر استفهام انکاری طریقیله یعنی بیلمز
شب پاسبان لامیه‌در تقدیری حال شب پاسبان دیمکدر چون واواصلیه ایله نیجه
دیمکدر کیف معناسنه کذشت کاف عجمك ضمی وذال معجمه‌نك فتحیله کچدی
دیمکدر مرور معناسنه (محصول بیت) خواجه که تمجید وقتنده چالنان
طاول آوازیله اویاندی یعنی صباح نقاره‌سیله بیدار اولدی نه بیلور که
پاسبانك کیجه‌سی نه حالله کچدی صوقدن واویقوسزلقدن حاصلی
پاسبانك نه چکدیکین نه بیلور ﴿ خوردکار وانی غم بارخویش ﴾ نسوزد
دلش برخرپشت ریش ﴾ کاروانی یاحرف نسبت کاروانه منسوب
یعنی تاجر غم بارخویش لامیه‌در باربونده یوکدر کندینك یوکی
غمنی دیمکدر دلش ضمیر کاروانیه راجعدر برحرف صله‌در بامعناسنه
خرپشت ریش بیانیه درپشت ریش وصف ترکیبیدر ارقسی یارلی
یعنی یاغرلی (محصول بیت) کاروان خلق کندینك یوکی غمنی بیرانجق
یعنی حرامیلیه ویازبان ایلیه اما ارقه‌سی یاغرمی کبه کوکلی یانماز
زیرا بیچاره مرکب کراله طوتلمش غیرینك طواری درپس آنی قایروب انکیچون
غم یمز بوابکی بیتدن مقصود بودرکه بی رحم وبی انصاف اولان کندی
نفسیله مقیددر انجق غیری ایله دکل ﴿ کرفتم کزافتادکان نیستی ■
چوافتاده‌ٔ بینی چرا ایستی ﴾ کرفتم طوتایم یعنی فرض ایدین کزاصلنده
که ازایدی افتاد کان جمع افتاده‌در دوشکن دیمکدر نیستی دکل سن
دیمکدر یای خطاب ایله افتاده بیننك مقدم مفعولیدر ایستی کسر
همزه ایله وسکون یاوسینله فعل مضارع مفرد مخاطب طورپرسن

دیمکدر (محصول بیت) فرض ایده این که دوشمنلردن ودوشکنلردن
دکلسن یعنی احوالك بر وجهله منتظمدر و بر وجهله پریشان ومتلاشی
دکلسن اماچونکه دوشمش وسر چش کوررسین نیچون طوررسین
یعنی یاپشوب قالدرمق کرکسین حاصلی مرحمت ایدوب الین الوب انی
ایاق اوزره قالدر یعنی فقراوضعفایه مرحمت ایدوب هرحاللریله مقیداول
مصراع ثانیده ایستی برینه نیستی یازوب نوله معناسنی چون دوشمش کوره
سین نیچون توقف ایتمزسین یعنی دورمازسین دیمین قتی یارامازبرده طررمش ردسروری
وایستی برینه نیستی یازان بابله معنای مستقیمدن پست درجه ایراق دوشمش ردشمعی
﴿ برینت بکویم یکی سرکذشت ❊ که سستی بود زین سخن در کذشت ﴾
برینت اصلنده براینت ایدی همزه ایله برحرف استثقالا این اسم اشارتدر
مذکور ایکی بیتك مضمونه وتاضمیر خطابدر سرکذشت باشدن کچن
قصه یه دیرلر که حرف تعلیل سست اغتده ککشك معناسنه در امابونك کبی
یرلرده دنائت والچقلق معناسنه در زین سخن بوسوزدن یعنی بوکلمك
حکایتدن درحرف تأکید کذشت ماضی مصدر معناسنه در (محصول بیت)
مذکور ایکی بیتك فحواسی اوزره سکا برسرکذشت دییم که بکا واقع
اولش یعنی باشمدن کچمش وکندم انی کورمشم پس سویلمك کرك زیرا
سویلیوب اندن تجاوزایدوب کچمك دنائت ونامردلكدر ایمدی سویلسی
لازمدر که ایشیدن منتصح اوله ﴿ حکایت در معنی رحمت برناتوان —
وقت توانایی ﴾ ﴿ چنان قحط شد سالی اندر دمشق ❊ که یاران فراموش
کردند عشق ﴾ قحط قافك فتحی وسکون حائله قتلق دیمکدر سالی یاحرف
وحدت دمشق دالك کسریله وفتح میله در اصل لغتده اما بونده ضرورت
قافیه ایچون مکسوراوقنورز راعشق عینك کسریله مصدردرعلم یابندن که
حرف بیان یاراندن بونده مراد دوستلردرعشق زیاده محبته دیرلر (محصول
بیت) شویله قتلق اولدی بر ییل شام شهرنده که دوستلر کندی باشی قیدنده
ری برینه محبتی فراموش ایلدیلر حاصلی هرکس کندی باشی قیدینه
دوشدکلرندن دوستلغی اونتدیلر ﴿ چنان آسمان برزمین شد بخیل ❊ که لب
ترنکردند زرع ونخیل ﴾ زرع زانك فتحیله اکین معناسنه ونخیل نونك فتحیله
خرما اغجی معلوم اولا که شامده نخیل اولماز واولسه دخی نخویه محتاج

اولماز بومقامده ذکری قافیه ایچوندر (محصول بیت) شویله آسمان
یره بخیل اولدی یعنی یره یغمورد وشمدی پس زرع ونخیل این ترایلدیلر یعنی
یغمور یغمادی که ترا اولالر ﴿ بخوشید سرچشمهای قدیم ❊ نماند آب جزآب
چشم یتیم ﴾ بخوشید با حرف تأکید خوشید سینله اولنجه قورمق معناسنه در
یعنی خشك شدن اماشینله اولنجه صولمق ودپسرمك سرچشمه بکار باشی
ویاحرف توسل قدیمه اضافت بیانیه در آب چشم یتیم لامیه لردر (محصول بیت
قدیم بکارباشلری قورودی یعنی دائما آقه کلن ماء جاریلر قورقلقدن کسلدی
ویملکتده صوقالمدی یتیمك کوزی یاشندن غیری بای تأکید برینه نون نافیه ایله
نخوشید یازان صحیح نسخه لره مخالف یازمش ﴿ نبودی بجز آه بیوه زنی — ردشمعی
❊ اکر برشدی دودی ازروزنی ﴾ نبودی یاحرف حکایت بجز باحرف
زائده آه بیوه زن لامیه در ویاحرف وحدت ویاحرف ابهام بیوه زن طول
عورت برشدی بای حکایه ایله چقایدی دیمکدر دود توتن و یاحرف وحدت
ویاحرف تنکیر روزن رانك وزانك فتحیله وسکون واوله باجه دیمکدر بونده
مراد اوجقدر ویاحرف وحدت (محصول بیت) اکر اوجقدن طوتن
چقسیدی اول طول عورتك آهی توتندن غیری نسنه دکلدر حاصلی طعام
بشورمکدن حاصل اولان توتن دکل ایدی ﴿ چو درویش بی برك دیدم
درخت ❊ قوی بازوان سست درمانده سخت ﴾ چوادات تشبیه درویش
بی برکه مضاف اولیجق برکدن ازق وقوت وقدرت معناسی مراد اولور
مضاف اولمیجق یاپراق معناسنه درو بالجمله بونده برلك ایهام طریقیله مذکوردر
قوی محکم معناسنه در بازوان بازولك جمعی درقول دیمکدر بازوان وصف
ترکیبیدر قوی بازولی دیمکدر سست ککشك کال ضعفدن کنایتدر فرومانده
عاجز دیمکدر سخت محکم دیمکدر سست ودرمانده یه قیددر محکم سست
ومحکم درمانده دیمکدر (محصول بیت) مذکور قحط سنه ده درختی یعنی جنس
درختی درویش بی برك کبی کوردم ویادرویش کبی بی برك کوردم یعنی برك
وباری یوغیدی محکم بازوایله یعنی قوت ومکنت صاحبلرنی قتی عاجز وزبون
وضعیف قالمشلردی کوردم قانده که بی قوت فقراسی قوی بازوانی درختك
شاخلرینه وبداقلرینه صرف ایلین قوی خطا ایتمش ﴿ نه در کوه سبزی نه در — ردشمعی
باغ شخ ملخ ❊ بوستان خوردومردم ملخ ﴾ سبزی یاحرف وحدت ویاتنکیر

تقدیری درخت سبزی در بیانیه ایله شجر صولی یاپجغه دیرلر شاخدن مخفف
بوراده باغ معناسنه دردیبن عندی سویلمش زیرا سابقده درختی یاپراقسزلغله
توصیف ایلمشدی بد اغسزلغله دکل وعلی الخصوص که قورقلق وقتلق — رد شمعی وسروری
درختك شاخنی منافی دکلدر امابرك وبارنی نفی ایلسه جائزدر ملخ میمك
ولامك فتحه لریله چکرکه در (محصول بیت) مذکورسنه ده نه داغده
یاشارر براغاج وارایدی ونه باغچه ده یالحق وارایدی باخصوص که شامك
اکثرباغچه لرنده صوجریان ایدرجائزدرکه سبزی یاسی حرف نسبت اوله پس
تقدیر مضافه احتیاج اولمز مذکورسنه ده ملخ بوستانی ییدی ومردم ملخی
ییدی زیراعرب ملخك احشاسندن غیرنی یر یعنی قرنی ایچنی یمز باقیسنی
یرجائزدرکه خوردلفظنده بربای حکایه تقدیر اولنه یعنی ییردی معلوم اولاکه
ملخ بوستانی ییدی دیدکنده تجو یزوار یعنی اکله قابل اولان اشیاسنی ییدی
دیمکدر سبزی یاسنه حرف مصدر وحرف وحدت دیین اصابت ایلمش — ردسروری وشمعی
﴿ درآن حال پیش آمدم دوستی ❁ کزومانده بر استخوان پوستی ﴾ پیش آمدم
میم معناده بیشه مقیددر پیشم آمدی تقدیرنده . یانمه کلدی دیمکدر اوکه
کلدی دیین سهو ایلمش دوستی یاحرف وحدت کزومانده که حرف رابط صفت — ردشمعی زدشروری
وضمیردوسته راجعدر کزوبرینه ازان یازان سهو ایلمش استخوان همزه نك
وتانك ضمه لریله وسینك سکونیله وواورسمیله کمك دیمکدر پوستی یاحرف
وحدت دیین خطا ایلمش حرف تنکیردر (محصول بیت) اول حالده یانمه
بردوست کلدی یعنی زیارته کلدی اماشویله ضعیف ونحیف اولمش که اندن
کمك اوزرنده همان دری قالمش حاصلی برمرتبه ارقلمش که اولمز مصراع
ثانینك معناسی بکا دوست ملاقات ایلدی دیین مصراعك معناسنه ایی
ملاقات ایلمش ﴿ شکفت آمدم کوی حال بود ❁ خداوندجاه وزرومال — ردشمعی
بود ﴾ شکفت کسرایله شینك وضمیله وکاف حرکتده اکاتابعدر اشکفتدن
مخففدر همزه نك کسری وضمیله عجب معناسنه آمدم یعنی میم معناده جائز
درکه شکفته مقیداوله شکفتم آمدی تقدیرنده وجائزدرکه آمد لفظنك ضمیر
منصوب متصلی اوله یعنی مفعول صریحی کوکه حرف تعلیل وضمیرمذکور
دوسته راجعدر (محصول بیت) مذکور دوستك بویله لاغر ونحیف
کلمسی بکا عجب کلدی زیرا قوی حال ایدی حاصلی ارباب دولتدن برکمسه
ایدی پس آنی بوحالده کورمجك عجب کلدی بعض نسخه ده خداوندجاه

پرینه خداوندسیم واقعدر ﴿ بدو کفتم ای یار پاکیزه خوی ❁ چه درماندکی
پیشت آمد بکوی ﴾ بدو اصلنده باوایدی همزه داله مبدل اولمشدر پاکیزه
وپاك برمعنایه در پاکیزه خوی وصف ترکیبیدر پاك خوبلی معناسنه در
مانده کی یاحرف مصدر (محصول بیت) مذکوردوستی بوحالده کورمجك
اکا دیدم که ای پاکیزه خوبلی یارسنك اوکوکه نه عاجزلق کلدی سویله
یعنی ندن لاغر ونحیف اولدك سن خود قدرت ومکنت صاحبی ایدك
سایرلرکبی فقیرد کل ایدك ﴿ بغرید برمن که عقلت کجاست ❁ چودانی
وپرسی سؤالت خطاست ﴾ باحرف تأکید غرید غینك کسری
ایله فعل ماضی مفرد غائب حیقرمق واکرمق مثلا ارسلان وقپلان کورلمك
راده تشدید ضرورت وزنیچون در که عقلت تاضمیر خطا بدر دانی
وپرسی فعل مضارع مفرد مخاطبلردر (محصول بیت) بن دوستدن مذکور
سؤالی ایلنجه بنم اوزریمه حیقردی که عقلك قنده در یعنی سنك عقلکه نه
اولدی چونکه حالی بیلوب صورارسن سؤالك خطادر حاصلی سن خطلکی
بیلوب کوررسن پس بوسؤالندن ناشیدر ﴿ نبینی سختی بغایت رسید
مشقت بحد نهایت رسید ﴾ نبینی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی
متضمن کورمزمیسن دیمکدر که حرف بیان سختی یای مصدرله شدت
معناسنه در بارحرف صله در (محصول بیت) کورمزمیسن که شدت وزحمت
غایته ایرشدی مشقت وبلاحد نهایته یتشدی یعنی قتلقدن خلقك طاقتی
طاق اولدی که صبره چاره لری قالمدی ﴿ نه باران همی بارد از آسمان ❁
نه برمیشود دود فریاد خوان ﴾ نه معناده همی بارده مقیددر نمی بارد
تقدیرنده یاغمزدیمکدرنه کنه میشوده مقیددر نمیشود تقدیرنده بعض نسخه ده
میشود برینه میرود واقعدر ایکیسنك ده معناسی کتمزدیمکدر دودفریاد
خوان لامیه در فریادخوان وصف ترکیبیدر (محصول بیت) نه کوکده
یغمور یغارکه نباتات بتوب خلق آسایش ایلیه لر نه فریاد خوانلرك یعنی فریاد
ایدنلرك دودآهی یوقاری کیدر یعنی کوکه اعجزکه اندن بلوت پیدا اولوب
یغمور یاغه ﴿ بدو کفتم آخر ترا باك نیست ❁ کشد زهر جایی که تریاك
نیست ﴾ آخر الف ممدوده وکسر خاله ادات تأکیددر البته معناسنه ترا
سکاوسنك دیمکدر باك باوکاف عربله ایکمك وقارمق معناسنه در امابونده
خوف وبیم دیمکدر کشد فعل مضارع مفرد غائب کشیدندن کشتن دن

ردشمعی وسروری

دیبن خطا ایلمش زهر فاعلی زهر اولدر دیمکدر جایی یا حرف وحدت که
حرف رابط صفت تریاکنك کسری وکاف عربیله زهرك ضررنی دفع
ایلین دوادر عرب قافله تریاق دیر (محصول بیت) مذکور دوستدن
تقریر اولان سوزلری ایشیدنجه اکادیدم سنك قتلقدن هیچ باکك یوقدر یعنی
سن سائرلر کبی بی قدرت ومکنت دکلسن بس قتلقدن سکانه بیم وخوف زیرا
حیوانی زهر شول یرده هلاك ایدر که تریاکی یوقدر یعنی بو قدرت ووسعت که
سنده وار قحطلق سکانه ضرر ایدر ✻ کرازنیستی دیکری شد هلاك ✻ راهست
بط رازطوفان چه باك ✻ نیستی یا حرف مصدر یوقلق دیمکدر دیکری یا حرف
وحدت برغیریسی دیمکدر ترا را حرف تخصیص سنك دیمکدر بط بای
عربك فتحی وتشدید طا ایله قازدیرلر اوردك دیبن خطا ایلمش ورا حرف
تخصیص قازك دیمکدر طوفان صویك ویغمورك غلبه سنه دیرلر که هر برشیء

ردشمعی

اورته (محصول بیت) اگر فقر وفاقه دن برغیریسی هلاك اولدیسه سنك
هرنسنك واردر قازك طوفاندن نه پرواسی واردر یعنی بو قدرت ومکنت که
سنده وار قتلق سکانه تأثیر ایدر ✻ نکه کردر نجیده برمن فقیه ✻ نکه کردن
عالم اندرسفیه ✻ رنجیده ده های رسمی یه حرف ترتیب دیرلر معناسی
انجذوب دیمکدر پس اسم مفعول طوتوب حال معناسنی ویرن های ترتب

ردسروری وشمعی

معناسندن بی خبرایمش برحرف صله در بامعناسنه فقیه مذکور دوستدن
عبارتدر بو عبارت انی خبرویرر که اول دوست فقهادن اوله نکه کردن نظار
ایلمك دیمکدر عالمه اضافتی لامیه در اندر حرف صله در بامعناسنه سفیه سینك
فتحی وفانك کسریله نقیض حلیمدر اما اصلی خفت وحرکتدر (محصول
بیت) چونکه مذکور دوست بندن بو کلماتی ایشتدی بکا انجذوب نظر ایلدی
عالمك سفیهه وجاهله نظر ایلدکی کبی نظر ایلدی حاصلی بندن مذکور
کلماتی مستنکره کوردی کأنه سکا بو حالده بو یله سوز لایق دکل ایدی دیمکدر
✻ کم مرا رچه برساحلست ای رفیق ✻ نیاساید ودوستانش غریق ✻

زدشمعی

که حرف تعلیل بر یرینه دریازان احوال استعمالدن بیکانه ایمش ساحل دریا
کناریه دیرلر نیاساید فعل نفی مستقبل مفرد غائب راحت اولماز دیمکدر واو

ردسروری وشمعی

حرف حال حرف زائد دیبن زائد سویلمش غریق مغرق معناسنه در یعنی
صوده بوغلمش صفت مشبهه سی غرق کلور فرق وزنی اوزره (محصول
بیت) بو بیت مذکور دوستك حضرت شیخه حقارت نظریله نظر ینه

علتدر ای رفیق اگرچه کشتی دریا کنارنده اولوب غرق اولمقدن
بی پروا ایسه ده غرق اولان دوستلری اجیدکندن حضور ایلمز وراحت
اولماز ✻ من از بی نوایی نیم روی زرد ✻ غم بی نوایان رخم زرد کرد ✻ بعض
نسخه ده رحم زرد کرد بر ینه دلم خسته کرد یازلمش نوانونك فتحیله بونده
قدرت ووسعت معناسنه در ازغه ده دیرلر ویا حرف مصدر نیم اصلی
نه ام دره همزه یایه منقلب اولمشدر وهای رسمی ترکیبله ساقط اولمش
روی زرد وصف ترکیبیدر غم بی نوایان لامیه در (محصول بیت) فقیه دیر که
بن عدم قدرتدن وفقر وفاقه دن صاری بکزلی دکلم بلکه قدرتسزلرك
وفقرانك غم وغصه سی رویمی زرد ایلدی حاصلی فقرایی اجیوب ترحم
ایلدیکمدن بنی بو حاله قودی ✻ نخواهد که بیند خردمند ریش ✻ نه برعضو
مردم نه برعضو خویش ✻ که حرف بیان ریش یاره عضو مردم لامیه در
عضو عینك ضمی وضادك سکونی ایله کوده یه دیرلر عضو خویش لامیه در
(محصول بیت) عاقل کیمسه یاره کورمك ایستمز نه خلقك کوده سنده
ونه کندی کوده سنده یعنی عاقلاك قتنده خلق کندیله برابردر هر خصوصده
حاصلی کندی یه نه صارسه غیری یه انی صانر ✻ بحمد الله ارچه زریش
ایمنم ✻ چوریشی بینم بلرزد تنم ✻ ایمن همزه نك ومیمك کسریله وسکون
یا ایله امین معناسنه در ریشی یا حرف وحدت بلرزد بای تأکیدله فعل مضارع
مفرد غائب دترر دیمکدر (محصول بیت) الحمد لله اگرچه یاره دن امینم اما
چونکه یاره کورم تنم اضطرابدن دترر یعنی شکر اللهه که بن هر بلادن
امینم چونکه بر بلازده ومصیبت رسیده کورم زیاده اضطرابمدن تنم دترر
مصراع ثانیء چوریشی به بیند بلرزد تنم یازوب به بیندك و بلرزدك فاعلی
تنم درتنازع طریقیله دینلفظنده ومعناسنده خطا ایلمش مصراع ثانیده

ردسروری
ردشمعی

ریش مجروح معناسنه اخذایدن مسامحه ایلمشدر ✻ منغص بود عیش
آن تن درست ✻ که باشد به پهلوی بیمار سست ✻ منغص اسم مفعولدر تفعیل
بابندن مکدر دیمکدر عیش آن تندرست لامیه در تن درست وصف ترکیبیدر
مقابل بیمار یعنی صاغ که حرف رابط صفت پهلو بای عجمك فتحی وهانك
سکونی ولامك ضمیله یان معناسنه در که عرب جنب دیر جیمك فتحی ونونك
سکونیله اما بونك کبی یرلرده قت معناسنه در که عرب عند دیر بیماره
اضافتی لامیه در و بیمارك بیانیه (محصول بیت) اول صاغك وسالمك عیش

مكدر دركه بيمار ضعيفك فقنده اوله يعنى شول صاغ كيمسه كه خسته نك
يانده در دراكى وحياتى كدورتله كچر مصراع ثانى؛ كه باشد به بهلوش
بيمار وست يازان صحيح نسخه لره مخالف يازمش ❊ چو بينم كه درويش مسكين *زدسروری*
نخورد ❊ بكام اندرم لقمه زهرست ودرد ❊ نخورد خاده روم ضمه ايله ييدى
ديمكدر با حرف ظرف كام كاف عربيله دماغ معناسنه در كاف عجمله
دين خطا ايلمش اندرم ميم معناده كامه مقيد دراندر كام تقديرنده (محصول *ردشعی*
بيت) چونكه كورمكه درويش مسكين ييموب آج قاله دماغمده و بوغازمده
لقمه زهر ودرد والمدر حاصلى ييدكم طعام الممدن بكا سيكمز بكام اندرون
يازان صحيح نسخه لره مخالف يازمش ❊ يكى رابزندان درش دوستان ❊
نجاماندش عيش دربوستان ❊ يكى را راحرف تخصيص بزندان با حرف *زدسروری*
ظرف ودربانك متضمن اولديغى معناى ظرفيتى تأكيد ايدر شين ضمير معناده
دوستانه مقيددر بعض روابطى حذف ايصاله يكى راكه دوستانش
درزندانست تقديرنده درماند فعل مضارع مفرد غائب قالور ديمكدر شين
ضمير يكى رايه راجعدر ومعناده عيشه مقيددر عيشش تقديرنده (محصول
بيت) برينك كه دوستلرى زندانده اوله انك بوستانده فنده عيش وصفاسى
قالور يعنى دوستلرى زندانده محبوس اولان كيمسه نك بوستانده ذوق
وصفاسى قالماز مصراع اول يكى را بزندان برى دوستان يازوب معناسنى *زدسروری*
يعنى كس كه دوستانش حبس كنى دين لفظده و معناده خطا ايلمش
❊ حكايت ❊ ❊ شبى دود خلق آتشى برفروخت ❊ شنيدمكه بغداد نيمى
بسوخت ❊ شبى يا حرف وحدت دود خلق لاميه تقديرى دود آه خلقدر
آتشى يا حرف وحدتدر برحرف تأكيد فروخت فانك ورانك ضمه لريله
يالكلندردى يعنى برآتش پيدا ايلدى اصلى افروختدر همزه نك فتحى
وخانك سكونيله بغداد تقديرى شهر بغداد درنيمى يا حرف تنكير نيم نصف
معناسنه در جائزدر حقيقتده نصفى اوله وجائزدر كه ادعا طريقيله نصفى اوله
سوخت لازم اولديغى تقديرجه ياندى ديمك اولور متعدى اولديغى تقدير
جه ياقدى ديمك اولور على كل حال بر حرف واسقدر وفاعلى تحتنده آتشه
راجع اولان ضميردر (محصول بيت) بركيجه خلقك آهى دودى و كوكلينك
حرارتى برآتش يالكلندردى يعنى پيدا ايلدى ايشيدمكه بغداد شهرينك
نصفى ياندى و يامذ كور آتش شهرك نصفنى ياقدى بو كلامدن معلومدر كه

مملكته آتش دوشمك ظلم وتعديدن ناشى اولان آمدروندندر ❊ يكى شكر
كفت اندرآن حال زود ❊ كه دكان مارا كزندى نبود ❊ اندر شكر كفته ظرف
زماندر آن حال اشارتدر احراق حالنه زودتيز ديمكدر قوى معناسنه
يعنى بلامكث وتراخ كه حرف تعليل دكان ما لاميه در ورا ادات صله در
بامعناسنه كزند كاف عجمك ضمى وزانك فتحى ايله ضرروزيان معناسنه در
نبود بونده اولمادى معناسنه در (محصول بيت) بريسى اول يانغين حالنده
على الفور خدايه شكر سوبلدى يعنى شكر خدايه ديدى كه بيزم دكانمزه
ضرر اولمادى يعنى بزم دكانمز يانمدى ديو خدايه شكر ايلدى ❊ جهان
ديده كفتش اى بوالهوس ❊ تراخود غم خويشتن بودوبس ❊ جهان
ديده وصف تركيبيدر و همزه حرف توسل و يا حرف وحدت اغنده جهان
كورمش ديمكدر اما مراد سياحدر كفتش ضمير شكر دينه راجعدر اى
مطلب حرف ندا منادى محذوفدر تقديرى اى مرد بوالهوس ابودن همزه حذف
اولمشدر هوس باباسى ديمكدر معلوم اولاكه اب ايله ام ايله مصدر اولان
الفاظده مبالغه قصد اولنور مثلا ابو الخيرات ديرلر زياده خيرات صاحبى
وام الفساد ديرلر زياده فسادلر صاحبى معناسنه پس ابو الهوس زياده
هوس وهوا صاحبى ديمكدر حاصلى برمذموم صفتدر تراسنك ديمكدر
خود بونك كبى يرلرده تأكيد افاده ايدر انجق غم خويشتن لاميه كندى
غمك ديمكدر بود ادات خبر اولمق جائز وادات زمانيه اولمق جائز واودن صكره
كلن بس انجق معناسنه دركه عرب فقطدير (محصول بيت) شكرسو يلينه
برجهان ديده ديدى اى ابوالهوس سنك همان كندى غمك چكرسين
انجق ياخود همان كندى غمكى چكرمش سن انجق حاصلى بو قدر مسلمانك
ضرروزيانيچون غم چكمزميسن ❊ پسندى كه شهرى بسوزد بنار ❊
اكرچه سرايت بوددر كنار ❊ پسندى فعل مضارع مفرد مخاطبدر لايق
كوررميسن ديمكدر كه حرف بيان شهرى يا حرف وحدت بونده بر
شهر يوردیغى ظاهرا مبالغه طريقيله درز برا سابقا نصف شهر يورمش
ايدى بنار با حرف صله و يا حرف مصاحبت سرايدن بونده خانه مراد در
بود فعل مضارع مفرد غائب و يا ادات زمانيه دركنار يعنى دركنار
شهر ديمكدر (محصول بيت) بو بيت مقول قول جهان ديده در
يعنى لايق كوررميسنكه برشهر آتشه يانه اكرچه كه سرايك كنارنده اولور

وياشهر كَذارنده‌در يعني اكرچكه يانغن سكاضرر ايلدى اما ضرر ايلديكى
كيسه‌لرى اجيوب مغموم ومهموم اولمازميسن ❊ بجز سنكدل نا كند
معده تنك ❊ چو بيند كسان برشكم بسته سنك ❊ بعض نسخه‌ده ناكند
يرينه‌كى كند واقعدر سنكدل طاش يوركلى بى رحم ديمكدر اصلى نه آكند
الف ممدودله وكاف عجم وفتح نونله فعل مضارع مفرد غائبدر طقار
ديمكدر آكنيدندن بصدغه يوك طقمق كبى ادات نفيله طقماز ديمكدر
معده ميمك كسريله وسكون عينله بونده اما ميمك فتحى وعينك
كسريله ده لغتدر انسانده معده حيوانده شيردان يرنده در
تنك تانك فتحى وكاف عجمله اقنده طار ديمكدر اما بونك كبى يرده محكم
معناسنه‌در كسان كسك جمعيدر كيسه‌لر معناسنه برحرف استعلاشكم
قارن (محصول بيت) طاش يوركلى بى رحمدن غيرى كيسه معده‌سنى
طعام ايله محكم طقماز يعنى پرايلز چونكه كوره كيسه‌لر اجلقدن قارننه
طاش بغلمش اولەنتكه مشايخك چوغندن مرويدركه حالت رياضتده
قارننه طاش بغلرلرمش آچيقميه ديو اما بونده مراد طعامه مالك اوليوب
بويله ايدندر يعنى بو بيت حكايت آخرنه‌دك حضرت شيخك عبرت
آميز وحكمت انكيز كلماتيدر ❊ توانكرآن لقمه چون ميخورد ❊ چو بيند
كه‌درويش خون ميخورد ❊ توانكر غنى ديمكدر آن لقمه يعنى يدوكى لقمهٔ
چون نيجه خون ميخوردقان ايچر ديمكدر زيرا خوردن مشتركدر يمك وايچمك
بيننده (محصول بيت) غنى اولان كيسه اول يدوكى لقمهٔ نيجه يريعنى
صفاى خاطرله يير چونكه كوره كه فقرا اچلقدن وفقر وفاقه‌دن قان
ايچرقان ايچمك اضطرابدن كنايتدر ❊ مكو در سستت رنجوردار
كه مى پيچد از غصه رنجور وار ❊ مكو فعل نهى مفرد مخاطبدر خطاب
عام طريقيله سويله ديمكدر تن درست وصف تركيبيدر تن بدن ودرست
دالك وراتك ضمه‌لريله وسكون سينله صاغ وبوتن معناسنه رنجور وار وصف
تركيبيدر رنجور رانك فتحى وسكون نونله وضم جيمله مريض ديمكدر
عوام تحريف ايدوب مستعمل اوغلانه رنجل ديرلر داردا رنده‌دن مرخم
اسم فاعلدر بحسب اللغت خسته طوتيجى ديمكدر اما مراد صاحب شخص
مريضدركه حرف تعليل ميپيچد فعل مضارع مفرد غائبدر پيچيدندن
لازمله متعدى بيننده مشتركدر بونده لازمدر بوريلور و بوكلور ديمكدر

اضطرابدن كنايتدر وار بونده وبونك كبى يرلرده ادات تشبيه‌در
(محصول بيت) سن ديمكه مريض صاحبى صاغ وسالمدر يعنى خسته
دكلدر ديمه زيرا خسته كبى غم وغصه‌دن اضطراب چكر حاصلى خسته
ايچون مريضدر ومريض حكمنده‌در ❊ تنكدل چو ياران بمنزل رسند
❊ نخسبند كه وامانده كان از پسند ❊ تنك تانك فتحى ونونك ضمى وكاف
عربيله بوفقه معناسنه‌دركه عرب دقيق دير تنكدل وصف تركيبيدر مشفق
ورقيق القلب معناسنه‌در بعض نسخه‌ده تنكدل يرينه سبك پى واقعدر
سبك سينك فتحى وكاف عربيله وبانك ضميله يينى ديمكدر خفيف معناسنه
وپى باى عجمك فتحى وياى اصليه ايله بونك كبى يرلرده ايق ديمكدر پاى
كبى حاصلى وصف تركيبيدر يينى اياقلى معناسنه يعنى چويك اصل تركيب
چو ياران تنكدلدر ضرورت وزنيچون تقديم وتأخير اولندى بمنزل
با حرف صله رسند فعلنه متعلق نخسبند او يومازلر وحضور ايلمزلر ديمكدر
نون حرف نفيدركه حرف تعليل وامانده بولده كيروقالمشه‌دلركاف عجم هاى
رسيدن بدلدر والف ونون ادات جمعدر پسند پس بونده ارده معناسنه‌در
ونون ودال ادات جمعدر (محصول بيت) بغرى يوفقه مرحمتلى ياران چونكه
قونغه ومنزله ايريشه‌لر يعنى قونغه يولداشلرندن ايلرو واره‌لر غم وغصه‌دن
اويومازلر كه ارده وكيروده يورغونلر ودورغونلر وارديو حاصلى يولده
دوروب قالنلرى اسركدكلرندن راحت اولمازلر يينك معناسنده يوفقه كوكلى
وشفقتلى اولان كيسنه ياران منزله دخى ايرسه كندويله دخى اولسه يانماز
واويومازكه كيروده قالانلر ارده درديو ديبن غريب معنا تصور ايلمش ردسرورى
جزاه الله معلوم اولا كه چون اولكى باب عدل وتربيهٔ خلق بياننده درهر
حكايه‌ده سلاطين وحكامه بومعنا ايچون تنبيه ايدوب بيورر ❊ دل پادشاهان
شود باركش ❊ چو بينند دركل خرخاركش ❊ دل پادشاهان لاميه‌در باركش
وصف تركيبيدر يوك چكيجى معناسنه بيحضور لقدن كنايتدر كل كاف عجمك
كسريله بالچق معناسنه‌در خرخاركش بيانيه ولاميه اولمغه قابلدر فتدبر
(محصول بيت) پادشاهلرك دللرى بلا كش ومضطرب اولور يعنى اهل
عدل وانصاف اولان حكام بيحضور وبى قرار اولورلر چون كه ديكن
چكيجى مركبنى وياخود ديكن طاشيجى كيسه‌نك مركبنى بالچقده كوره‌لر
حاصلى عادل پادشاهلر فقرا ورعايايه مرحمت ايدرلر وقتا كه مصنف

مذكور نصایح ومعارفی بیوردیسه تنبیه وایقاظ ایچون بیورر ﴿ اكر در سرای
سعادت كسست ✻ زكفتار سعديش حرفی بسست ﴾ سرای سعادت بیانیه
كسست سین وتا ادات خبردر كفتار وصف تركیبیدر بداروفتار كبی خفی
طریقیله فتدبر اضافتی لامیه در سعدیش ضرورت وزن ایچون یا ساكن اوقنمق
كرك حرفی یا حرف وحدت بونك كبی یرلرده حرفدن مراد كلام مفید
ومختصردرنته كه خواجه حافظ تفسیرای دوحرفست بیور دیكی كبی
مصراع ثانیده ایكی فقره دن عبارت ایلمش فتأمل بس ونده یتر دیمكدر كافی
معناسنه وسین وتانه سابق كبیدر (محصول بیت) اكر سعادت سراینده كیمسه
وارایسه یعنی سعادته لایق ومستحق وارایسه سعدینك كلماتندن اكا بر حرف
بس دریعنی سعدینك نصح وپندایله متنصح اولمق دلیل سعادتدر اول پند كرك
كثیر اولسون كرك قلیل ﴿ همنت بسندست اكر بشنوی ✻ كه كرخار كاری
سمن ندروی ﴾ همنت هم بونك كبی یرلرده تأكید افاده ایدرانجق واین اسم
اشارتدر مصراع ثانینك محصولنه وتا ضمیر خطاب بسندبای عربك
وسینك فتحه لری ایله وسكون نونله ودال ایله كافی معناسنه اسمدر بشنوی
باحرف تأكید شنوی شینك واوك كسره لریله ونونك فتحیله فعل مضارع
مفرد مخاطب خطاب عامله فعل شرط واقعدر ایشیدوب دیكارسك
دیمكدر كه حرف بیان كر حرف شرط خار دیكن كاری كاف عربله
فعل مضارع مفرد مخاطبدر خطاب عامله كاریدندن اكمك یعنی یره
دانه صاچمق كاشتندن دین خطا ایلمش خار مقدم مفعولی درسمن — ردسروری وشمعی
سینك ومیمك فتحه لریله اق كله دیرلر ندروی نون حرف نفی دروی دالك
وواوك كسری ورانك فتحی ایله فعل مضارع مفرد مخاطبدر
خطاب عامله درویدندن بچمكه دیرلر اوتلق وغیر بسینی بچمك كبی
معلوم اولاكه بشنوی وندروی وبونلردن غیری افعالك فاء الفعللری بعض — مطلب
حروفك دخولی سببیله ساكن اوقنور ضرورت وزن ایچون فاحفظ
سمن ندرو ینك مفعولیدر (محصول بیت) سكا بو مقدار یتر اكر دكیوب
عمل ایدرسك یعنی اكر دیكن ایكرسك اندن اق كل بیچمزسین حاصلی فاسد
عمل اشلرسك اندن ثواب تحصیلین رجا ایله تركیده ضرب مثلدركه
كیشی اكدوكن بیچر دیرلر حاصلی كلام خبرایله كه خبر بوله سین
﴿ حكایت درعدل وثمره او وظلم وعاقبت آن ﴾ ﴿ خبرداری ازخسروان

عجم ✻ كه كردند بر زیر دستان ستم ﴾ خبردار ینك مفعولیدر داری فعل
مضارع مفرد مخاطب استفهام معناسنی متضمندر خبر طوتارمیسین یعنی خبرك
وارمی دیمكدر وجائزدر كه خبردار وصف تركیبی اولوب یا ضمیر خطاب
اوله كنه خطاب عام طریقیله استفهامی متضمن خسرو ارباب تواریخ
اصطلاحنده عجم پاشاهلرینه دیرلر الف ونون ادات جمعدر عجمه اضافتی
بیانیه ولامیه اولمغه قابلدر فتدبر كه حرف رابط صفت كردند فاعلی
خسروانه راجع ضمیردر بر حرف صله در با معناسنه زیردست سكون
رایله وصف تركیبیدر كشینك الی آلتنده اولنلردن عبارتدر خدمه ورعایا
وعباد كبی الف ونون ادات جمعدر ستم سینك كسری وتانك فتحیله ظلم
معناسنه در كردندك مفعول صریحی وبرزیردستان غیر صریحی
(محصول بیت) خطاب عامله بیورر خبردار میسین وخبرك وارمیدر
كه عجم پادشاهلرندن زیردستلرینه ظلم وجفا ایلدیلر یعنی ظلمله مشهور
اولان عجم پادشاهلرینك احوالندن خبردارمیسن كه ظلمله عالمی خراب
ویباب ایدرلردی وجائزدر كه خطاب عام اولیوب كندی پادشاهنه خطاب
اوله ﴿ نه آن شوكت پادشاهی بماند ✻ نه آن ظلم بر روستایی بماند ﴾
شوكت شینك وكاف عربك فتحی وسكون واوله عرب شدت جنكه دیر
اما عجم عظمت معناسنده استعمال ایدر پادشاهی یای اول اصلیه — مطلب
وثانی مصدریه در معلوم اولا كه پادشاهه پادشای ده اغندر كیاه
وكیای كبی فاحفظ روستا رانك ضمی وواوك وسینك سكونیله كویه دیرلر
دیه ده دهده دیرلر ویای اولی اصلیه وثانی حرف نسبت كویلی دیمكدر
(محصول بیت) نه اول ظالم پادشاهك عظمت وسلطنت باقی قالدی
ونه كویلی اوزرنده اول ظلم باقی قالدی یعنی هپ فانی اولدی شویلكه دنیاده
اثری قالدی پادشاهیده یا ضرورت قافیه ایچون دیین سهو ایلمش — ردسروری وشمعی
﴿ خطا بین كه ازدست ظالم برفت ✻ جهان ماند واو با مظالم برفت ﴾
بعض نسخه ده خطا بین یرینه خطایی واقعدر یای وحدتله خطا بینك
مقدم مفعولیدر كه حرف رابط صفت دست ظالم لامیه در وبرفت بای
تأكیدله فعل ماضی مفرد غائبدر صادر وواقع اولدی معناسنه درماند
فعل ماضی مفرد غائب لازمله متعدی بیننده مشتركدر لازم اولنجه تحتنده
ضمیر جهانه راجع اولور متعدی اولنجه ظالمه راجعدر فتدبر واو حرف

حال واو ضمیر ظالمه راجعدر باحرف مصاحبت مظالم مساجد وزننده اوزره مظلمه‌نك جمعیدر لامك كسریله كه مصدردر ضرب بابندن ظلم كبی برفت بوند كیتدی دیمكدر (محصول بیت) ظالمدن صادر وواقع اولان خطابی كورسیراله جهان قالدی وباظالم جهانی قودی یعنی اولدی حال بوكه مظالم ناسله دنیادن كیتدی ❊ خنك روز محشر تن داد كر ❊ كه در سایه عرش داردمقر ❊ خنك سعادتلی ودولتلی دیمكدر روز محشر لامیه‌در تن داد كردن مراد وجود عادلدر كه حرف تعلیل وباحرف رابط صفت سایهٔ عرش لامیه در مقر مصدر میمی وبااسم مكان (محصول بیت) وجود عادل محشر كوننده سعادتلی در كه عرش سایه سنده قرار طوتار یعنی خلق عالم عذاب وعقابده اولدیغی حالده حاكم عادل عرش سایه سنده قرار وآرام طوتار معلوم اولا كه بوبیت برمطول حدیث شریفك بعض مضمونه دالدر مراد سلاطینی عدالته ترغیبدر ❊ بقومی كه نیكی پسند دخدای ❊ دهد خسری عادل نیك رای ❊ باحرف صله قومی یاحرف وحدت كه حرف رابط صفت نیكی یاحرف مصدر ایلك ایلمك پسند دفعل مضارع مفرد غائب فاعلی خدادر لغتده بكنور دیمكدر اما مراد ایا قتدر لایق كورر دیمكدر خسروی یاحرف وحدت عادل نیك رای بیانیه در نیك رای وصف تركیبیدر ایی فكرلی معناسنه (محصول بیت) برقومه كه خدای تعالی ایلك ایلمكی لایق وسزاوار كوره اول قومه ایی فكرلی وخوب تدبیرلی برپادشاه ویریر ❊ چو خواهد كه ویران كند عالمی ❊ نهد ملك در پنجهٔ ظالمی ❊ چو حرف تعلیل كه حرف بیان ویران كندك مقدم مفعول اولی وعالم مفعول ثانیسی ویاحرف تنكیردر در حرف صله بامعناسنه پنجهٔ ظالم لامیه و یاحرف وحدت ملك میمك ضمیله نهدك مفعول صریحی ودر پنجه غیر صریحی پنجه‌دن مراد تصرف سلطنتدر (محصول بیت) چون خدا عالمی ویران ایلمك مراد ایلیه ملك عالمی وتصرف وسلطنتی برظالمك الته وضع ایلر وپادشاهلغی اكا رایكان كورب تسلیم ایلر یعنی قبضهٔ تصرفنی الینه ویریر مصراع ثانینك معناسی ملكی برظالم التده ایلر دیبن اداده قصور ایلمش ❊ سكالند ازونیك مردان حذر ❊ كه خشم خدایست بیداد كر ❊ سكالند سینك ولامك فتحی وكاف عجم وسكون نونله فعل مضارع جمع غائب ظن ایدرلر دیمكدر او ضمیر ظالمه راجعدر نیك مرد سكون كاف عربیله تركیب مزجیدر اصلنده

ردشمی

مردنیك ایدی ایو كشی دیمكدر الف ونون ادات جمعدر سكالندك حذر مفعول صریحیدر وازو غیر صریحیدر ونیك مرد فاعلی كه حرف تعلیل خشم خدا لامیه‌در ومقدم خبر وبیداد كر مؤخر مبتدا (محصول بیت) ظالم پادشاهدن ایو كیمسه‌لر حذر وخشیتی تخیل وتفكر ایدرلر یعنی ضرر وزیانندن احتراز ایدرلر زیرا خدانك خشمیدر ظالم حاكم حاصلی ایو اولان كیمسه‌لر ظالمدن حذر اوزره اولورلر زیرا بیلورلر كه ظالم خلق عالمه خدانك قهریدر پس اندن خوف ایدرلر ❊ بزركی ازودان ومنت شناس ❊ كه زائل شود نعمت ناسپاس ❊ بزركی یاحرف مصدر ازو ضمیر خدایه راجعدر دان فعل امر مفرد مخاطبدر دانیدندن بل دیمكدر منت شناسك مقدم مفعولدر كركسه من توبیخی اولسون كركسه من تنبیهی شناس شینك كسریله فعل امر مفرد مخاطب شناسیدندن كه حرف تعلیل نعمت ناسپاس لامیه ویابیانیه در مجازا فقدر (محصول بیت) حضرت شیخ تجدید خطاب ایدوب بیورر كه عظمت وسلطنتی خدادن بیل یعنی هر كسه لایقنی خدا ویریر پس عظمت ورفعتی خدادن منت بیل واكا شكر ایله زیرا شكرسز اولان كیمسه‌نك نعمتنی ویاشكرسز نعمت یعنی برنعمتكه مشكور اولمیه زائل وضایع اولور علی كل حال نعمت خدایه شكر وسپاس واجبدر تته كلستانده بیورر ❊ اكر شكر كردی برین ملك ومال ❊ بمالی وملكی رسی بی زوال ❊ كردی فعل ماضی مفرد مخاطبدر اما بونده مراد استمراردر یعنی دائما شاكر وحامد اوله سین دیمكدر برحرف صله در بامعناسنه واین اسم اشارتدر بمالی باحرف صله ویاحرف وحدت ملكی یاحرف وحدت رسی فعل مضارع مفرد مخاطبدر ایریشرسن دیمكدر بی مال وملكه صفتدر علی سبیل البدل (محصول بیت) اكر بومال وملكه كه شمدی الكده‌در شاكر وحامد اولورسك یعنی دمبدم شكر ایدرسك آخرتده زوالسز مال وملكه واصل اولورسن زیرا نعیم آخرت بی زوالدر اكا فناطاری اولماز ❊ وكر جوردر پادشاهی كنی ❊ پس از پادشاهی كدایی كنی ❊ پادشاهی یاایله در رعایت قافیه ایچون (محصول بیت) اكر پادشاهلغك حالنده خلقه جور وجفا ایدرسك پادشاهلقدن صكره یعنی آخرتده هر كسدن شفاعت اومارسن ❊ حرامست برپادشه خواب خوش ❊ كه باشد ضعیف ازقوی بار كش ❊ خواب خوش بیانیه در

ومؤخر مبتدا وحرامست مقدم خبر خواب خوش واورسیلرله لذیذ او یقو دیمکدر که حرف رابط صفت بارکش وصف ترکیبیدر کشیدندن یوك چکیجی یعنی ظلم کوریجی دیمکدر (محصول بیت) پادشاهه طاتلی اویقو حرامدر که ضعیفه قو یدن بلازده وجفاکش اوله یعنی پادشاه اولان کسه لذیذ اویقو یی ترك ایتمك کرك که رعایا وضعفا احوالنه مقید اوله واطلاع حاصل ایده وظلمه لك جور وجفاسنی انلردن دفع ایلمکه قادر اوله زیرا نوم محض غفلتدر حال بو که امور سلطنت غفلتله حاصل اولماز ✻ میازار عامی یك خردله ✻ که سلطان شبانست وعامی کله ✻ میازار فعل نهی مفرد مخاطب درآزار یدندن انجتمه یعنی ظلم وتعدی ایلمه دیمکدر عامی روزمره لرنده جاهله دیرلر اما بونده جنس رعیت مراددر یك یا حرف صله سببی متضمن خردله معروف وها تای تأنیثدن مبدلدر که وحدت افاده ایدر که حرف تعلیل سلطان مبتدا وشبان خبری وعامی مبتدأ وکله خبری کله لامك تخفیفیله اصل اوزره کلمشدر فتدبر (محصول بیت) خطام عام طریقیله بیورر رعایا یی بر خردل دانه سی مقدارنجه یعنی بر ذره مقدارنجه ظلم وتعدی ایلمه زیرا سلطان چوباندر یعنی حافظ وصاحب رعایادر رعیت ایسه چوبانك سوریسیدر پس سوریی ایی کوزتمك کرکدر که ایی محصولی حاصل اوله ✻ چو پرخاش بیند و بیداد ازو ✻ شبان نیست کرکست فریاد ازو ✻ پرخاش بونده ظلم معناسنه در و بیداد عطف تفسیری (محصول بیت) چونکه رعایا پادشاهدن ظلم وجور وجفا کوره لر اول پادشاه دکلدر قورددر فریاد اندن یعنی شکایت اندن حاصلی ظالم پادشاهدن داد وفریاد ✻ بدانجام رفت و بداندیشه کرد ✻ که با زیردستان ستم پیشه کرد ✻ بدانجام وصف ترکیبیدر عاقبتی براماز معناسنه کردك بداندیش مفعول اولی واندیشه مفعول ثانیسی که حرف رابط صفت تقدیری پادشاهی که با حرف صله زیردست رعایا وخدمه مراددر والف ونون ادات جمعدر کردك کنه ستم مفعول اول صریحی و پیشه ثانیسی وبا زیردستان غیر صریحی (محصول بیت) عاقبتی براماز کیتدی ویارامز فکر قوللندی شول پادشاه که زیردستان اولانلره ظلمی فن وعادت ایلدی حاصلی ظالم اولان پادشاه آخر یاراماز لغیله فوت اولدی و یاراماز تدبیر ایلدی که رعایا وفقرایه ظلمی قانون ایلدی ✻ بسستی وسختی برین بکذرد

✻ بماند بر وسالها نام بد ✻ بسستی با حرف مصاحبت و با حرف مصدر واو حرف عطف سختی یا حرف مصدر بر حرف استعلا واین اسم اشارتدر زیردستانه بکذرد فعل مضارع مفرد غائب کچر یعنی تجاوز ایدر براو ضمیر پادشاه ظالمه راجعدر نام بد یا نیه در (محصول بیت) مذکور ظلم وستم ضعف وشدتله زیردستلر اوستندن کچر هرنه حال ایسه ظلم وجور زیردستلردن تجاوز ایدر واندن خلاص بولورلر اما ظالملك اوزرنده یاراماز آد نیجه یللر قالور یعنی بد نام لغیله دستان عالم اولور نیجه زمان ✻ نخواهی که نفرین کنند از پست ✻ نکو باش تا بد نکو ید کست ✻ نفرین بد دعا معناسنه در پس پای بجمله اردوصوك دیمکدر وتا ضمیر خطاب تا حرف تعلیل کس کیمسه وتا ضمیر خطاب (محصول بیت) اکر دیلرسك که اولدکدنصکره سکا بد دعا ولعنت ایلیه لر سن ایی اول تاکه هیچ بر کیمسه اردنجه یاماز سوز سویلیه یعنی سن خیر ایش ایشله که خیرله مذکور ومشهور اوله سن ✻ حکایت ✻ شنیدم که مرزی از باختر ✻ برادر دو بودند از یك پدر ✻ مرز میمك فتحی وسکون رائله سرحد وسنور معناسنه در یا حرف وحدت باختر خائله وفتح تایله اکثر لغاتده مغرب معناسنه یازار وخاور واوك فتحیله مشرق معناسنه وبعض کیمسه لر عکسنه حکم ایلدی والعلم عندالله (محصول بیت) ایشتدمکه مشرق جانبنده بر بابادن ایکی قرداش وارایدیلر یعنی بر پاشاهلك اتا برابکی اوغلی وارایدی ✻ سپهدار و کردن کش و پیل تن ✻ نکو روی ودانا و شمشیرزن ✻ سپهدار وصف ترکیبیدر سردار عسکر معناسنه کردن کش ده وصف ترکیبیدر جبار ومتکبر معناسنه پیل تنده وصف ترکیبیدر جسیم وعظیم الجسم معناسنه نکوروی ده وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی شمشیرزن ده وصف ترکیبیدر قلج اورجی یعنی شجیع و بهادر معناسنه (محصول بیت) شهزاده نك هر بری سردار عسکر اولمغه لایق وجبار وجسیم وعالم وصاحب سیف ایدی حاصلی هر بری سلطنته لایق کیمسه لر ایدی سپهداری پادشاه معناسنه اخذایدن سهو ایلمش ✻ پدر هردورا — ردشمعی
سهمکین مرد یافت ✻ طلبکار جولان وناورد یافت ✻ سهمکین معلوم اولا که بر کلمه نك آخری میم اولسه حالت نسبتده بر کاف عجمله توسط ایدرلر — مطلب
غمکین ونمکین وسهمکین کبی پس یا حرف نسبت ونون حرف تأکید اولور قورقنج دیمکدر مرد بونده بهادر معناسنه درنته ترکیده ارلك ایلدی دیرلر بهادرلك

معنا سنه یافت بونده افعال قلو بدندر اکلدی معنا سنه و بیلدی معناسنه
جولاندن مراد آت ارقه سنده هنر اظهار ایلدی دیمکدر یعنی سلاحشورلق
اصلنده واو مفتوح اوقنور ناوردواوك فتحی وسکون راٸله جنك در صواش
معناسنه (محصول بیت) پادشاه ایکی شهزاده نك هر بربنی قورقمچ ومهیب
ار بیلدی واکلدی وسپاهیلغه و جنکه لایق وسزا وارا کلدی حاصلی
هر بری بهادر وسلاحشور ایدی ﴿ برفت آن زمین را دو قسمت نهاد ﴿
بهر یك پسرزان نصیبی بداد ﴿ قسمت بونده حصه معناسنه در نهاد
قودی یعنی ایلدی دیمکدر بهر یك باحرف صله هر برینه دیمکدر زآن
اشارتدر زمینه نصیبی بونده حصه معناسنه در و یاحرف وحدت (محصول
بیت) پادشاه واردی کندی متصرف اولدیغی ملکی ایکی حصه
ایلدی اوغللرینك هر برینه بر حصه و یردی حاصلی هر بربنی بر ولایته
والی وحاکم ایلدی یعنی مستقل پادشاه ایلدی ﴿ مبادا که هر یکدکر سر کشند
﴿ به پیکار شمشیر کین برکشند ﴿ بو بیت بیت سابقه حکم تعلیلده باحرف
صله و یاحرف مصاحبت پیکار بای عجمك فتحی وکاف عربله جنك
معناسه در شمشیر کین بیانیه (محصول بیت) پادشاه حال حیاتنده مملکتی
ایکی اوغلنه قسمت ایلدی کینك سببی اولدرکه اولمیاکه کندودن صکره بری
بری اوزرینه باش چکوب سرکشلك ایلیه یعنی کندودن صکره اولمیاکه
بر برینه عدو اولهلر صواش ایچون بر برینه کین قلجین چکهلر حاصلی
ارالرنده جنك وجدال اولمسون دیو بویله ایلدی ﴿ پدر بعد از آن
روزکاری شمرد ﴿ بجان آفرین جان شیرین سپرد ﴿ بعد ازآن یعنی از
قسمت روزکاری یاحرف وحدت یعنی برزمان شمرد شینك ومیمك ضمیله
ورانك سکونیله اعتده صایدی دیمکدر امابونك کبی یرلرده سوردی معناسنه در
باحرف صله جان آفرین وصف ترکیبیدر جان یرادیجی معناسنه در جان
شیرین بیانیه در (محصول بیت) پدرلری اول تقسیمدن صکره برزمان عمر
سوردی یعنی صاغ اولدی جان یرادیجی خدایه جان شیرینی تسلیم ایلدی
حاصلی برزماندن صکره فوت اولدی ﴿ اجل بکسلاندش طناب امل ﴿
وفاتش فرو بست دست عمل ﴿ اجل بونده موت معناسنه در باحرف تأکید
کسلاند کاف عجمك ضمی وکسریله سینکده فعل ماضی مفرد غائبدر
کسلانیدندن برنسنهٔ قرمق واوزمك معنا سنه الف ونون ادات

تعدیه در تأمل تدبر شین ضمیر پادشاهه راجعدر طناب امل بیانیه در
طناب چادر ایپنه دیرلر اما بونك کبی یرلرده مطلقا ایپ مراددر امل
همزه نك ومیمك فتحیله امید معناسنه در فرو بونده تأکید افاده ایدر
انجق دست عمل بیانیه در (محصول بیت) مذکور پادشاهك اجل
امیدی ایپنی قطع ایلدی یعنی امیدی ایکی پسرك بیله عدل ودادنی
وظلمنی وتصرف سلطنتنی کورمك ایدی لیکن عمر وفا ایلمدی وفات دخی
عملی النی بغلدی یعنی مرادنجه بو خصوصده سعی وکوشش ایلمدی عملی
باطل اولدی هیچ برنسنهٔ منتج اولمدی ﴿ مقرر شد آن مملکت بر دو شاه ﴿
که بی حد ومر بود کنج وسپاه ﴿ مر بونده میمك فتحیله عد معناسنه در
بی حد وعد دیمکدر (محصول بیت) پادشاه وفات ایلدکدنصکره اول
مملکت ایکی پادشاه اوزرینه مقرر اولدی زیرا خزینه وعسکر بیحد
وعد ایدی بونده معلوم مدرکه سلاطینه قوت ویرن خزینه ومالدر
وعسکردر ﴿ بحکم نظر در بهافتاد خویش ﴿ کرفتند هر یك یکی راه
پیش ﴿ باحرف مصاحبت حکم نظر لامیه در نظردن مراد ترتیب امور
معلومه در درحرف ظرف به یك معناسنه درز یرا فعل مضاف اولماز فتأمل
(محصول بیت) ترتیب امور معلومه حکمیله وامریله هر بریسی کندی
اوکنه بریول طوندی یعنی هر بریسی بر سمته سلوك ایلدی بوندنصکره
کلن بیت مقصودی بیان ایلر ﴿ یکی عدل تانام نیکو برد ﴿ یکی ظلم تامال
کرد آورد ﴿ (محصول بیت) بریسی عدل طریقنی طوتدی تاکیم دنیادن
آخرته ایو نام ایلده یعنی خیر یله مذکور اوله وخیر دعایه باعث اوله و بریسی
ظلم طریقنی اختیار ایلدی تاکیم مالی جمع ایلیه یعنی خزینه ومالم چوق
اولسون دیو ظلم طریقنه ذاهب اولدی ﴿ یکی عاطفت سیرت خویش
کرد ﴿ دوم داد تیمار درویش کرد ﴿ عاطفت مرحمت وشفقت دیمکدر
سیرت خوی وعادت معناسنه در خویشه اضافتی لامیه در وتیمار درویش
لامیه در فقرایه رعایتدن کنایتدر (محصول بیت) عدالت طریقنه سالك
اولان شهزاده مرحمت وشفقت کندی یه عادت وخوی ایلدی فقرا
ودرویشانه رعایت ایدوب درم ودینار ویردی حاصلی محتاجلره بذل
مال ایلدی ﴿ بنا کردونان داد ولشکر نواخت ﴿ شب از بهر درویش
شبخانه ساخت ﴿ بنادن مراد عمارت وتکیه وزاویه در نان و یرمکدن مراد

فقرایه یمك و یرمکدر که عمارتلرده وتکیه لرده بشمر تواخت نونك فتحی وضمیله
فعل ماضی مفرد غائبدر لغتده اوخشادی دیمکدر اما بونك کبی یرلرده رعایت
مراددر شبخانه کیجه اوی دیمکدر که مراد مسافر خانه در که رومده
غریب خانه دیرلر (محصول بیت) عادل شهزاده عمارتلر وتکیه لر یاپدی
فقرایه یمکلر تعیین ایلدی وعسکره رعایتلر ایلدی حاصلی هر طائفه یه
حاللرینه مناسب رعایتلر ایلدی کیجه لر درویش وفقرا التجا ایلمك ایچون
مسافرخانه لر یاپدی حاصلی خیراته سعی بلیغ ایلدی ❊ خزائن تهی کرد و
پر کرد جیش ❊ چنان کز خلایق بهنگام عیش ❊ خزائن جمع خزینه در
ودیدیلر که جمع خزانه در وخزانه کسر خا ایله خزینه معناسنه در تهی تانك
فتحی وکسریله خالی معناسنه در یعنی بوش پر باء عجمك ضمیله بوندن چوق
معناسنه در جیش جیم عربك فتحی وسکون یا ایله لشکر معناسنه در خلایق
جمع خلیقه در خلق معناسنه با حرف ظرف هنگام وقت معناسنه در عیشه
اضافتی ظرفیه در عیش عینك فتحی وسکون یا ایله در جیش وزنی اوزره
لغتده دیرلك معناسنه در اما بونده ذوق وعشرت وصفا معناسنه در
(محصول بیت) مذکور شهزاده خلقه بذل واحسانله خزائنی تهی وخالی
ایلدی اما لشکری چوق ایلدی حاصلی باباسی عسکرندن زیاده ایلدی
شویله که عیش وعشرت وقتنده خلق زیاده اولور زیرا لشکره غنا کلمکله
ذوق وصفایه دوشدیلر وهر جانبدن یانینه لشکر جمع اولمغه زیاده اولدی
❊ برآمد همی بانك شادی چو رعد ❊ چو شیراز در عهد بو بکر سعد ❊
برآمد همی تقدیری همی برآمد در حکایت حال ماضی مراددر چیقاردی
دیمکدر زیرا بونده معنای استملا افاده ایدر پس بو قاری کلدی دیین مذکور
تقدیردن آکاه دکل ایمش بانك شادی لامیه در ویا حرف مصدر چو ادات
تشبیه در رعد رانك فتحی وسکون عین مهمله ایله کوك کورلمکه دیرلر چو کنه
ادات تشبیه شیراز یعنی شهر شیراز عهد بونده زمان معناسنه در بو بکر سعد
تقدیری ابو بکر بن سعد در زیرا بن لفظی بین العلمین واقع اولسه انی حذف
ایدوب ماقبلنی مابعدینه اضافت قاعده در (محصول بیت) مذکور
شهزاده نك زماننده کندینك تحت تصرفنده اولان مملکتك خلقندن شنلك
وشادمانلق آوازی رعد کبی چیقاردی که بیچه وایچمه اولان یرلرده مملکت
شیراز ابو بکر بن سعد بن زنکی زماننده معمور وشن اولدیغی کبی واهلندن
وخلقندن بانك شادی رعد کبی ❊ خدیو خردمند فرخ نهاد ❊ که شاخ

ردسروری وشمعی

مطلب

امیدش برومند باد ❊ خدیو خانك ودالك کسریله اولو پادشاه وفرید عصر
ویکانهٔ زمان معنالرنده مستعملدر اضافتلری بیانیه در فرخ نهاد وصف
ترکیبیدر مبارك طبیعتلی دیمکدر که حرف رابط دعادر شاخ امید بیانیه در
شاخدن مراد درختدر ذکر جزؤ وارادهٔ کل طریقیله برومند یمشلی
دیمکدر میوه دار معناسنه باد ادات دعادر خبرده وشرده (محصول بیت)
ابو بکر بن سعد مبارك طبیعتلی عاقل اولو پادشاهدر که درخت امیدی
میوه دار اولسون یعنی جمیع زمانده امید ایلدیکی اشیا احسن وجهله حاصل
اولسون حضرت شیخ مذکور ایکی بیتی کندی پادشاهی خصوصنده
بیوردیسه بنه اصل حکایه شروع ایدوب بیورر ❊ حکایت شنو کودك
نامجوی ❊ پسندیده پی بود پاکیزه خوی ❊ شنو شینك فتحی ونونك
کسری ایله فعل امر مفرد مخاطب حکایت مقدم مفعول اولی حکایهٔ
ایشت دیمکدر کودك ایکی کاف عربیدر واوالکیسی مضموم ودال مفتوح
اوغلنجق دیمکدر تحسین مراددر تحقیر دکلدر اضافتی بیانیه در نامجوی
وصف ترکیبیدر آد استیوجی معناسنه یعنی شهرت بولوب مشهور عالم
اولمق استیوجی پسندیده پی وصف ترکیبیدر مبارك ایزلی دیمکدر یعنی
ذاهب اولدیغی طریق طریق حق اولدیغیچون پسندیده پی دیدی
پاکیزه پاك دیمکدر پاکیزه خوی وصف ترکیبیدر بعض نسخه لرده پاکیزه
رینه فرخنده بازار مبارك معناسنه (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر
ذکرنده اولدیغمز اصل حکایتی دکله که نامجوی کودك یعنی شهرزاده
مقبول یوللی ویوریشلی ومبارك خویلی وعادتلی ایدی حاصلی طریق حقه
ذاهب وسالك ایدی ❊ ملازم بدلداریٔ خاص وعام ❊ ثنا کوی حق
بامدادان وشام ❊ با حرف صله دلداریٔ وصف ترکیبیدر کوکل طوتیجی
یعنی کوکل ایجی دیمکدر ویا حرف مصدر خاصه اضافتی لامیه در ثناکوی ده
وصف ترکیبیدر حقه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه در بامدادان و بامداد
ایرته دیمکدر صباح معناسنه (محصول بیت) عادل شهزاده خواص
وعوامك کوکلین ایجلغه ملازم ایدی یعنی هرکسك کوکلین اله المغله
مقید ایدی وهرکسك خاطرین تسلی ایدر ایدی صباح واخشام خدایه
ثنا وشکر سویلیجی یعنی شکر ایدیجی ایدی ❊ دران ملك قارون برفتی دلیر ❊
که شه داد کر بود درویش سیر ❊ قاروندن مراد مالدارلردر دلیر بهادر

دیمکدر یعنی بی پروا که حرف تعلیل ذادکر عادل دیمکدر سیر سینك
کسری وسکون یایله طوق دیمکدر ضرب شبعان دیر (محصول بیت) عادل
شهزاده نك ملکنده تاجرلر ومالدارلر بی خوف و بیم یورردی زیرا پادشاه
عادل ایدی کیمسه نك مالنه طمع ایلمزدی وملکتنك فقراسی طوق ایدیکه
کیمسه کیمسه نك مالنه ال صونمازدی حاصلی کیمسه کیمسه نك مالنه طالب
وحریص دکل ایدی پادشاهك کمال عدلندن اول مملکته بازارکان دایر
وبی باك کیتدی دیبن حق اداسی ایلمش فتأمل ﴿ نیامد در ایام او بردلی ﴾ ودشمی
نکو بم که خاری که برك کلی ﴿ ایام اولامیه وضمیر شهزادهٔ عادله راجعدر
بردلی برحرف صله در با معناسنه ویاحرف وحدت ویاحرف تنکیر که حرف
اضرابدر عربیده بل معناسنه برك کلی اضافت لامیه ویاحرف وحدت
(محصول بیت) مذکور شهزاده نك زماننده برکوکله کلدی دیکن دیمزم
بلکه برکول بپراغی یعنی هیچ برکیمسه نك خاطری انك ایامنده بر وجهله
شکسته وپریشان اولمدی زیاده عدالتدن اول کوچك برادری زماننده
برکوکل اوزره کلدی دیبن عندی معنا وپرش فتأمل ﴿ سرآمد بتأیید ودشمی
ملك ازسران ﴾ نهادند سر برخطش سروران ﴿ سرآمد باش کلدی
یعنی سردار وسر افراز اولدی باحرف مصاحبت تأیید ملك مصدرك
فاعلنه اضافتیدر تأیید تفعیل بابندن مصدردر قوت معنا سنه سران
جمع سردر که مراد اندن اکابر خلقدر خطدن مراد امر وحکمدر
(محصول بیت) مملکت تقویتله اواولردن باش کلدی یعنی سردار وسر
افراز اولدی سرورلر فرماننه باشلرین قودیلر یعنی مطیع ومنقاد اولدیلر
ملك ودولت قوتیله جمیع اواولردن باش کلدی دیبن اداده خطا ایلمش ودشمی
﴿ سرانجام دیکر برادر شنو ﴾ اکر نیك بختی ومردانه رو ﴿ سرانجام
وانجام عاقبت معناسنه در دیکره اضافتی لامیه در نیکبخت ومردانه رو
وصف ترکیبلردر ای طالعلی وار یوریشلی دیمکدر یعنی اهل الله طریقنه
ذاهب وسالکیسك (محصول بیت) اول بر برادرینك عاقبتنی دیکله وایشت
اکر نیکبخت ومردانه روایسك یعنی دولت وسعادت شکارایسه انك عاقبت
حالنی سکا دیبن بندن ایشت وانك کندوکی بوله کتمه حضرت شیخ
پادشاهنه خطابا بیورر ویاعموما سلاطینه فندبر دیکر برادردن مراد
یوق قرداشیدر دیبن عندی سویلمش تأمل تدر مذکور بیت اکثر نسخه ده ودشمی

موجود دکل ﴿ دکر خواست کافزون کند تخت وتاج ﴾ بیفزود بر
مرد دهقان خراج ﴿ دکر یعنی برادر دیکر کافزون که حرف بیان
مرددهقان بیانیه اکیجی ار دیمکدر (محصول بیت) مذکور شهزاده نك
اول برادری دیلدی که تخت وتاجی زیاده ایلیه یعنی سلطنتی ارترمق
ایستدی پس کوی خلقی اوزرینه خراجی زیاده ایلدی حاصلی ظلمه
باشلدی خزینه ومالی ارتر مغیچون ﴿ طمع کرد در مال بازارکان ﴾
بلا ریخت برجان بیچارکان ﴿ در حرف صله در بامعناسنه مال بازارکان
لامیه در بر حرف صله در جان بیچارکانده لامیه در (محصول بیت)
برادر دیکر بازارکان مالنه طمع ایلدی بو سببله بیچاره لرك جاننه
بلا دوکدی زیرا مال جاندندر پس کشینك مالنی المق جانن المقدر قدر
﴿ بامید بیشی نداد ونخورد ﴾ خردمند داند که ناخوب کرد ﴿ باحرف
مصاحبت امید بیشی لامیه در ویاحرف مصدر زیاده لك امیدیله دیمکدر
نداد ونخورد فعل نفی ماضی مفرد غائب صیغه لریدر واوحرف رسمی
وخاروم ضمه ایله اوقنور (محصول بیت) زیاده لك امیدیله یعنی مالم زیاده
اولمق امیدیله نه کیمسه یه احسان ایلدی ونه کندی یدی نته که خسیسلرك
عادتیدر عاقل بیلور بوخصوصده چرکین ایش ایلدی حاصلی امساك
عیبدن اولدیغی هرکسك معلومی ومعروفیدر ﴿ تاکه جمع کردان
زراز کریزی ﴾ پراکنده شد لشکر از عاجزی ﴿ که حرف تعلیلدر
ناخوب کرد عبارتنه تابونده حتی والی معناسنه در کریز کاف عجمك
وبای عربیك ضمیله وسکون رایله بونده قوی وغالب معناسنه در ویاحرف
مصدر ایکی برده یله (محصول بیت) مذکور شهزاده ناخوب ایش
ایشلدی زیرا اول خزینه ومالی قوت قاهره وغلبهٔ سلطنتله جمع ایلیجه
لشکر زیاده عجزندن پراکنده وپریشان اولدی یعنی قپوسنی قبوب کیتدیلر
نته که هرکسك معلومیدر رعایت اولنیجه خدمتده کیمسه دورماز
﴿ شنیدند بازارکان خبر ﴾ که ظلمست در بوم آن بی هنر ﴿ که حرف
بیان بوم بای عربیك ضمیله مملکت معناسنه در (محصول بیت) بازارکانلر
خبری ایشتدیلر که اول هنرسزك مملکتنده ظلم وتعدی وار دیو
﴿ بریدند ازآنجا خرید وفروخت ﴾ زراعت نیامد رعیت بسوخت ﴾
بریدند بای عجمك ضمی ورانك کسریله ودالك فتحیله فعل ماضی جمع

غائبدر کسدیلر معناسنه خرید خانك ورانك کسریله اسم مصدردر
الم معناسنه فروخت فانك ورانك ضملریله وباقینك سکونیله اسم مصدردر
صتم معناسنه نیامدکلدی یعنی حاصل اولدی اطرافدن کلمدی دیین عندی
سویلمش (محصول بیت) تجار مذکورشومك ولایتدن المایی وصتمایی کسدیلر
حاصلی تجار ظلم خبرین ایشدنجه انك مملکتنه کلمز اولدیلر والم وصاتم ایلز
اولدیلر مذکور ظلم سببیله اکین وبیچم حاصل اولماز اولدی ورعیت
قحطلقدن وقتلقدن یاندی یعنی ذراعت حاصل اولمدیغندن رعیت مضطر
اولدیلر زیرا برمملکتده که ظلم وتعدی حددن آشه انده ارض وسمادن
حاصل اولان برکت مرفوع اولور پس رعیت بی نان وزاد قالنجه فقر آتشینه
یانمق ضروری اولور خرید وفروخت فعل ماضیلردر مصدر معناسنه دینلر
ردشعی مسامحه ایلشلر ﴿ چواقبالش ازدوستی سوبتافت ❊ بناکام دشمن برودست
یافت ﴾ اقبالش ضمیری مذکور ظالمه راجعدر ومعناده دوستیه مقیددر
ازدوستیش تقدیرنده بتافت بونده دوندردی دیمکدرکه مراد اعراضدر
بناکام کاف عربیله ناچار وبالضروری معناسنه در بو برحرف استعلاوضمیر
کنه مذکور ظالمه راجعدر دست یافت ال بولدی یعنی اوزرینه غالب وظفر
بولدی دیمکدر (محصول بیت) چونکه دولت واقبال انك دوستلغندن
ومحبتندن باشین دوندردی ویوزین چوبردی حاصلی اندن کلیا اعراض
ایلدی ناچاروبالضروری اکادشمن ظفر بولوب غلبه ایلدی ﴿ ستیز فلك بیخ
وبارش بکند ❊ سم اسب دشمن دیارش بکند ﴾ ستیز اسمدر عناد معناسنه
فلکه اضافتی لامیه در بیخ کوك وبار حاصل ویمش معناسنه در بکند بای
تأکیدو کاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب قازدی وقوپاردی دیمکدر
سم اسب دشمن لامیه لردر سم سینك ضمیله انك طرناغی یعنی دشمنك اتینك
طرناغی دیار بونده مملکت معناسنه در (محصول بیت) فلکك عنادی
وسرکشلکی اصلنی وفرعنی قازدی یعنی خراب ایلدی دشمنك اتی طرناغی
دیاربنی چکنیوب خراب ویباب ایلدی حاصلی مملکتنه دشمن کیروب
زدشعی معمور اولان یرلرینی خراب ایلدی ﴿ وفا ازکه جوید چو پیمان کسیخت ❊
خراج از که خواهد که دهقان کریخت ﴾ که اسمدر کیم معناسنه
پیماندن بونده مراد عهد وامانندر کسیخت کاف عجمك ضمی وسینك کسری
وباقینك سکونیله فعل ماضی مفرد غائبدر قیردی دیمکدر مثلا ایپلك

وایب قرماق کبی پیمان قرمقدن مراد ترك و فارغ‌دار اقدر کنه که
اسمدر کیم معناسنه کریخت کاف عجمك ورانك کسره‌لریله وباقینك
سکونیله فعل ماضی مفرد غائب قاچدی دیمکدر فرار ایتدی معناسنه
(محصول بیت) مذکور ظالم وفایی کیمدن استر چونکه عهد وپیمانی
صدی یعنی ترك عدالت وامانت ایلدی خراجی کیمدن طلب ایلر چونکه
کویلی واکنجی قاچوب کندی حاصلی خراج کذارلر فرار ایدنجه خراجی
ومحصولی کیمدن آلور بیت استفهام انکاری متضمندر فتدبر ﴿ چه نیکی
طمع دارد آن بی صفا ❊ که باشد دعای بدش در قفا ﴾ نیکی یا حرف
مصدر داردك طمع مفعول اولی ونیکی ثانیسی بی صفا باکدورت دیمکدر
زیرا صفا رفع اولنجه کدورت لازمدر نقصان اولدیغیچون که حرف
رابط صفت دعای بد بیانیه در ضمیر ظالم بی صفایه راجعدر قفا اکسه یه
دیرلر اما بونده مراد ارد وصوك در (محصول بیت) نه ایلك طمع دوتار
یعنی نه ایلك امید ایلر اول بی صفا ومروت که آنك اردنجه یرا ماز دعا
اوله حاصلی خلق بد دعاسنه مشغول اولان بدبخت خدادن نه کرم
والطف امید ایلر ﴿ جو بختش نکون بود در کاف کن ❊ نکرد آنچه نیکانش
کفتند کن ﴾ چو حرف تعلیل بختش ضمیر مذکور ظالمه راجعدر نکون
وسرنکون باشی اشاغه دیمکدر در حرف ظرف کاف کن لامیه در مراد
ازلدر یعنی خداعالی خلق ایلك مراد ایلدکده کن دیدی که عالم یوقدن
وجوده کلدی زیرا کن فعل امردر کان یکوندن اول دیمکدر پس کاف
کندن مراد خدانك تقدیر ازلیسی در نیکان جمع نیکدر وضمیر اولکی کیدر
ونون ساکن اوقمق کرك ضرورت وزنیچون کن فعل امر مفرد مخاطبدر
کنیدن دن ایله دیمکدر اولنکی کن ایله تجنیس تامدر (محصول بیت)
چونکه مذکور ظالمك طالع باشی اشاغه ایدی یعنی نحس ایدی
ازل ازلده ایلر ایله دیدوککنی ایلمدی حاصلی ازلده بدبخت مخلوق
اولدیغیچون ایلرك نصیحتنی قبول ایلمدی ﴿ چو کفتند نیکان بدان
نیك مرد ❊ تو برخور که بیدادکر برنخورد ﴾ بدان اصلنده با آن ایدی
فتدبر نیك مردن مراد مذکور عادل شهزاده در ترکیب مزجی طریقیله
برخور بر بونده میوه معناسنده در یعنی عمر میوه سی بیدادکردن مراد
ظالم پادشاهزاده در (محصول بیت) حضرت شیخ استفهام طریقیله

بیورر بیلورمیسن ایلر اول‌ای مرده نه‌دیدیلر یعنی ظالم شهزاده هلاك اولدوغندنصکره عادل شهزادهیه نه‌دیدیلر یعنی ایی کشیلر اکا نه دیدکین بیلورمیسن دیدیلرکه سن برخورد ازعمر اول که اول ظالم برخورد ازعمر اولمدی حاصلی عمر نازنینی صفا ایله کچورمدی پس سن صفا وذوق ایله کچور ❊ کانش خطا بود وتدبیر سست ❊ که در عدل بود آنچه درظلم جست ❊ که حرف تعلیل (محصول بیت) بو بیت مابعدنده اولان بیت ایله مقول قول نیکاندندر یعنی ظالمك تدبیر خطا وکانی سست ایدی یعنی عبث ایدی زیرا عدالتده حاصل ایدی اول نسنه که اول ظلمده ارادی حاصلی عدل ایله تحصیل ممکن ایدی اول نسنه که ظلم ایله تحصیل ایتمك مراد ایتدی ایدی ❊ ازین رسم بد ماند ازان نام نیك ❊ بد ازنیا شد سرانجام نیك ❊ ازین دن مراد ظالم شهزاده‌در وازان‌دن مراد عادل شهزاده‌در نباشد مشترکدر مضارعله امر غائب مابیننده سرانجام نیك بیانیه‌در (محصول بیت) بو ظالم شهزاده‌دن یراماز قانون قالدی وعادل شهزاده‌ده ایی آد یعنی نام عادل قالدی یرامازلك سرانجامی ایی اولماز ویا اولمسون حاصلی عاقبتی خیر اولماز ویا اولمسون ❊ حکایت ❊ ❊ یکی بر سر شاخ بن می برید ❊ خداوند بستان نکه کرد ودید ❊ سر بونده اوج وغایت معناسنه‌در اضافتی لامیه شاخ بونده دال معناسنه‌در بن بانك ضمیله دیب معناسنه‌در میبرید فعل حکایت حال ماضیدر بریدندن کسردی یعنی قطع ایدردی خداوند بستان لامیه بستان واوسز عربیدر واو ایله محمیدر نکه کرد نظر ایلدی ودید کوردی یعنی بویله ایلدیکنی کوردی (محصول بیت) بر کیمسه براغاج دالینك اوجنده اوتوروب دالك دیبنی کسردی بستان صاحبی بونك بو ایشنه نظر ایلدی ودیدی یعنی دالك اوجنده اوتوروب دیبنی کسدیکن کوروب دیدی ❊ بکفتا کراین شخص بد میکند ❊ نه با من که با نفس خود میکند ❊ بو بیت مقول صاحب بستاندر کرحرف شرط کر یرینه که یازانلر صحیح نسخه‌لره مخالف یازمشلر نفس خود لامیه‌در خود خاده روم ضمه ایله وواو رسمیله بونده کندی معناسنه‌در (محصول بیت) اکر بو شخص یراماز ایش ایشلرسه بکا دکل کندی نفسنه ایدر زیرا دال کسلدکدنصکره کندین بیره دوشوروب یا هلاك ایلر ویا بر یری سقط اولور علی کل حال براغاجك بردالی کسلمکیله بکا چوق زیان اولماز اما کندینه کلی زیان اولور

ردشمی وسروری

بو حکایه‌دن مراد بوندنصکره کلن ابیاتك مضمونیدر ❊ نصیحت بجایست اکر بشنوی ❊ ضعیفان میفکن بکتف قوی ❊ نصیحت مبتدا وبجایست خبری بعض نسخه‌ده بجایست یرینه نجایست واقعدر نون ایله نصیحت‌دن مراد مصراع ثانینك مضمونیدر میفکن فعل نهی مفرد مخاطبدر افکنیدندن براقه ودوشرمه دیمکدر با حرف مصاحبت کتف قوی بیانیه کتف کاف عربك فتحی وکسریله ومکسون تا ایله اموزده اولان کوکه دیرلر فارسیجه شانه دیرلر (محصول بیت) نصیحت برنده‌در اکر دیکلرسك یعنی نصیحت هر کیمدن صادر اولوب نه وجهله صادر اولورسه حکیم طبع اولان اندن متنصح اولور بو کلام جواب سؤال مقدردر کانه سؤال کلدی که بو حکایه‌نك باب سلاطینه نه مناسبتی واردر جواب بیورر که غرض نصیحتدر هر قنده ایسه ایمدی ضعیفلری وزبونلری قوی بازولر ایله براقه وایاقدن دوشرمه حاصلی عاجزلری پایمال ایتمه بلکه مرحمت ایدوب ممکن اولدیغی دکلی رفع ایدوب ایاق اوزره قالدر ❊ که فردا بداور برد خسروی ❊ کدایی که پیشت نیرزد جوی ❊ که حرف تعلیل فردا یعنی قیامت کوننده دیمکدر بداور با حرف صله داور واوك فتحیله حاکم دیمکدر بونده خدا مراددر بردبانك وراك فتحه‌لری ایله فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی مصراع ثانی اولنده‌کی کدادر ومفعول صریحی خسرو وغیر صریحی بداوردر ویای حرف وحدتدر که حرف رابط صفت پیش قتو یان معناسنه‌در وتا ضمیر خطابدر نیرزد فعل نفی مستقبل مفرد غائب دکز یعنی بهایه دکز معناسنه جو جیم عربك فتحیله اربه‌یه دیرلر (محصول بیت) زیرا یارین قیامت کوننده خدانك حضورنده ایلدور بر پادشاهی بر کدا که سنك قتکده براربه دکز یعنی سنك قتکده مالاشی وناچیز اولان بر کدا حشر دیوانده بر پادشاه عالی شانله خصومت ایدرو که اولور که خصومتده پادشاهه غالب اولور ❊ چو خواهی که فردا بری مهتری ❊ مکن دشمن خویشتن کهتری ❊ بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلدهسن دیمکدر بعض نسخه‌ده بری برینه شوی واقعدر پس مهتری یاسی حرف وحدت اولور اما بری نسخه‌سی اوزره یا حرف مصدر اولور فتأمل دشمن خویشتن لامیه‌در کهتری یا حرف وحدت دشمن خویشتن مکنك مفعول اولی وکهتر ثانیسی (محصول بیت) چون دیلرسین که یارین قیامتده اولولق ایلده‌سین یعنی عزیز ومحترم اولمق

استریسك دنیاده هیچ بر کمسه‌یی آزرده ایتمه که یارن سنکله خصومت ایلیه
﴿ که چون بکذرد بر تو این سلطنت * بکیرد بقهر آن کدا دامنت ﴾ که حرف
تعلیل (محصول بیت) زیرا چونکه بو دنیا سلطنتی سندن و سنك اوزرکدن
کیچه یعنی چونکه سن اوله‌سین و دنیا سلطنتی سندن بر غیریه انتقال ایلیه
اول بکیمدکك کدا دار آخرتده سنك دامنکه یاپشوب سندن حق طلب ایلر
زیرا انده شاه و کدا برابر اولور بلکه بعض کدا شاهدن اعز واکرم اولور
﴿ مکن پنجه از ناتوانی بدار * که کر بفکنندت شوی شرمسار ﴾ مکنك
مفعول مقدردر ظلم و تعدی مکن تقدیرنده پنجه بدارك مفعول صریحی
واز ناتوان غیر صریحی پنجه‌دن مراد ظلم و زوردر ال معناسنه‌ده کلور ذکر
جزؤ و اراده‌ء کل طریقیله یعنی ظلمدن و جفادن الکی چك و هیچ کمسنه‌ء
رنجیده ایلمه که حرف تعلیل یا حرف تأکید فکنند فانك فتحی و کسری و کاف
عربك و نونك زیله فعل مضارع جمع غائب و تا ضمیر خطاب شرمسار شینك فتحی
وراو میمك سکونیله صفت مشبهه‌در عربیده خجل کبی خانك فتحی و جیمك
کسریله اوتانغن دیمکدر (محصول بیت) ظلم ایلمه ضعفادن ال چك کیمسه‌ء
انجتمه زیرا اکر سنی یقارلرسه شرمنده و شرمسار اولورسین پس ظلم و تعدی‌ء
ترك ایله که آخرتده رسوای اولمیاسین ﴿ خجالت بود پیش آزاد کان *
بیفتادن از دست افتاد کان ﴾ آزاده بونده دنیا قیودیله مقید اولمیاندر
یعنی عارف بالله اولنلر افتاد کاندن مراد عاجز زور بونلردر (محصول بیت)
عارفلر قتنده خجالت و شرمسارلقدن دوشکونلر الندن دوشمك یعنی عاجزلره
وزبونلره مغلوب اولمق زیاده خجالتدر عارفلر قتنده ﴿ بزرکان روشن دل نیك
بخت * بفرزانکی تاج بردند و تخت ﴾ اضافتلر بیانیه‌در روشن دل وصف
ترکیبیدر کشاده دل معناسنه نیکبخت ده وصف ترکیبیدر ایی طالعلی دیمکدر
باحرف مصاحبت فرزانه عاقل وزیرك معناسنه‌در کاف عجم های رسمی‌دن
بدلدر و یا حرف مصدر بردند بونده سور دیلر دیمکدر (محصول بیت)
ایی بختلی روشن دل اولولر یعنی پادشاهلر عاقللغیله و زیرکلکیله تاج
و تختی سور دیلر حاصلی لطف و کرمله سلطنت سوروب ایی آد قودیلر
﴿ بدنباله‌ء راستان کج مرو * و کر راست خواهی زسعدی شنو ﴾
با حرف صله دنباله بونده آرد معناسنه در راستانه اضافتی لامیه در
(محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر طوغریلر وایلر اردنجه

اکری کیتمه یعنی ایلره تابع اولوب انلره ییرولك ایله و اکری یوله کیتمه و اکر
سوزك کرچکنی و ایدیسنی و طوغریسنی استریسك سعدی‌دن استماع ایت که
سوزلری هپ حکمت و معرفتدر پس نصیحتیله متنصح اولمق کرك
﴿ صفت اوقات جمعیت درویش راضی ﴾ ﴿ مکو جاهی از سلطنت
بیش نیست * که ایمن تر از ملك درویش نیست ﴾ جاهی یا حرف وحدت
بیش بای عربك کسریله زیاده معناسنه در که حرف تعلیل ایمن کسر
همزه و میمله و سکون یا ایله امین معناسنه و ترادات تفضیل ملك درویش
لامیه‌در ملك بونده مملکت و سلطنت معناسنه اولمغه قابلدر مصراع ثانی
اوله نسبت حکم تعلیلده‌در (محصول بیت) خطاب عام طریقیله
بیورر سن دیمه که سلطنتدن ارتق و مقبول و مرغوب بر منصب یوقدر زیرا
ملك درویش قانعدن امین‌رك بر منصب یوقدر که سنك سلطنتکده نیجه
دورلو خوف و بیم وار و درویشلکده هر بلادن امن و امان وار ﴿ سبکبار
مردم سبك تر روند * حق اینست و صاحب دلان بشنوند ﴾ سبکبار وصف
ترکیبیدر یینی یوکلی دیمکدر خفیف معناسنه و بار بونده یوك در حمل معناسنه
حانك کسری و میمك سکونیله مردم اسم جنسدر انکیچون اکا مسند
اولان فعلی جمع صیغه سیله ایراد ایلدی بشنوند فعل مضارع جمع غائب
و یا فعل امر جمع غائب ایشیدرلر و یا ایشیدسونلر دیمکدر (محصول بیت)
یکنی یوکلی مردم ییتیرك یوررلر یعنی دنیا قیودیله مقید اولمیان آسایش
و راحتده‌در زیرا تعلق دنیا عذاب الیم در غایتی بوکم خلق عالم اکا
زیاده تهالکندن عذابی دوچارلر حق صریح بودر که بن دیرم و طریق
مستقیم بنم دیدککدر صاحب دیللر ایشیدرلر و قبول ایدرلر زیرا سوزم
محض نصیحتدر ﴿ تهی دست تشویش نانی خورد * جهانبان بقدر
جهانی خورد ﴾ تهی دست صفر الید معناسنه‌در یعنی فقیر اولان کیمسه
تشویش نانی لامیه‌در و یا حرف وحدت بر اتمك غمنی و فکرنی چکر انجق
جهانبان حافظ جهان یعنی اهل حکم و سلطنت بقدر جهان لامیه‌در
تقدیری اهل جهان مقدارنجه دیمکدر و یا حرف تنکیر (محصول بیت)
فقیر کیمسه بر قرینین طویراجق اتمك غمینی یرانجق اما پادشاه عالم اولان
کیمسه تمام عالم اهلنك غمینی یر بعض نسخه‌ده جهانبان یرینه ملك غم
واقعدر مآل بردر ﴿ کدارا چو حاصل شود نان شام * چنان خسبد که

سلطان شام ﴿ كدارا راحرف صله ویاحرف تخصیص چو حرف
تعلیل بعض نسخه‌ده چو یرینه که واقعدر نان شام لامیه در اخشام اتمكی
دیمكدر سلطان شام لامیه‌در یعنی پادشاه ملك شام (محصول بیت)
كدانك كه اخشـام یمه جك اتمكی حاصل اوله انجلین خوش او یور كه
سلطان سریرنده یعنی بی غم یاتروا ویور ﴿ غم وشادمانی بسرمیرود ﴾
بمرك این دواز سربدر میرود ﴿ بسر باحرف صله وسردن نهـایت
وغایت مراددر بدوطاشره دیمكدر میرود كیدر یعنی چیقار دیمكدر بمرك
باحرف صله یاحرف سبب این دو یعنی غم وشادمانی (محصول بیت)
غم وشادمانلق پایانه وارور یعنی دو كز مرك سببیله ایكیسی بیله باشدن
چیقار كیدر حاصلی نه غم باقی قالور ونه سرور ﴿ چه آنرا كه برسر نهادند
تاج ﴾ چه آنرا كه بركردن آمد خراج ﴿ چه تقدیری چه فائده آنرا كه
كه حرف رابط صفت برسر باشی اوزره نهادندك تاج مفعول صریحی
وبرسر غیر صریحی چه آنرا تقدیری چه نقصان آنرادر كه حرف رابط
صفت برحرف صله كردن بیون (محصول بیت) نه فائده اول كیمسنه یه كه
باشنه تاج قودیلر یعنی پادشاه عالم ایلدیلر ونه نقصان اول كیمسنه یه كه
بوینه خراج كلدی یعنی اوزرینه خراج وضع ایلدیلر حاصلی ایكیسنده
بیله بقا وثبات یوقدر صـاحبنك فناسیله فانی اولور مصراع اولك
معنـاسنی نه فرق انلر ایچون كه باشلرینه تاج قودیلر ومصراع ثانینك
معنـاسنی نه فرق انلر ایچون كه بیونلری اوزرینه خراج كلدی دیبن
غریب معنا تصویر ایلمش ﴿ اكر سرفرازی بكیوان برست ﴾ وكر تنكدستی
بزندان درست ﴿ سرفراز عالی مقدار معنـاسنه ویاحرف وحدت زدشمی
بكیوان برست باحرف تأكید وبرحرف استعلا تقدیری برفلك كیوانست
درزبرا كیوان زحل یلدزینه دیرلر بدنجی فلكده در تنكدستی یاحرف
وحدت بزندان درباحرف ظرف ودرانی تأكید ایدرسین وتا ادات
خبر در ایكی یرده بیله (محصول بیت) بو بیت بیت ثانیه مرهوندر
اكر عالی قدر كال رفعتدن فلك زحل اوزره ایسه ده ﴿ چوخیل اجل
برسر هردو تاخت ﴾ نمی شاید ازیكدكرشان شناخت ﴿ خیل بونده
بولك معناسنه در اجله اضـافتی بیانیه در وبرحرف استعلا سر بونك
كبی یرلرده مقحمدر ضرورت وزنیچون تاخت فعـل ماضی مفرد غائب

سكردم ضالدی دیمكدر نمی شاید ممكن دكل دیمكدر شـان شین ضمیر
غائب والف ونون ادات جمعدر انلر دیمكدر شـنا ختك شان مفعول
صریحی وازیكدكر غیر صریحی تقدیر كلام شنا ختشـان ازیكدكردر
(محصول بیت) چونكه خیل اجل ایكیسنكده اوزرینه اتی صـالدی
یعنی ایكیسنه بیله موت ایرشـدی ممكن دكلدر انلری بری برندن تمیز
وتشخیص ایلمك مكر اسباب قبردن كفن وغیریسی كبی فقدبر ﴿ نكهبانی
ملك ودولت بلاست ﴾ كدا پادشاهست ونامش كدا است ﴿ نكهبانی
وصف تركیبیدر كوزجی معناسنه در ویاحرف مصدر ملكه اضافتی اسم
فاعلك مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) ملك ودولت حفظ وصیانتی
بلادر یعنی دنیانك سلطنتی برقوری باش اغرسیدر پس پادشاه دیدكلری
كدادر لیكن آدی درویش وكدادر انجق حاصلی پادشاهلق كدالقدر
بیله ﴿ حكایت عابدا ستخوان پوسید ﴾ ﴿ شنیدم كه یكباردر دجله ﴾
سخن كفت باعابدی كله ﴾ دجله دالك كسریله وسكون جیمله بغداد
ایرمغینه دیرلر اما بونك كبی یرلرده مطلقـا ایرمق مراد در ویاحرف
وحدت وهمزه حرف توسل باحرف صله عابدی یاحرف وحدت كله كاف
عربك ولامك فتحه‌لریله باش در كه مریجه رئس دیرلر ویاحرف وحدت
وهمزه حرف توسل اكثر نسخ تحریر اولان كبیدر امابعضنده دجله یرینه
حله واقعدر حای مهمله ولام مشدده بغداد جانبنده برقصبه‌نك اسمیدر
ومطلق منزله دیرلر بونده منزل مراددر حله دجله كنارنده بریرك اسمیدر
وآخرنده همزه زائده‌دردیبن زائد سویلمش (محصول بیت) ایشتدم كه ردشمی
بركره برمنزلده ویا برایرمق كنارنده اسان حاله برعابده بركله سوز سویلدی
مقول كله‌دن صكره كلن اوچ بیتدر ﴿ كه من فرفرماندهی داشتم ﴾
بسر بركلاه مهی داشتم ﴾ كه حرف رابط مقول وقولدر فرفانك فتحه‌له
بونده قوت وقدرت مراددر رانك تشـدیدر ضرورت وزنیچوندر
اضافتی لامیه ویایسـانیه‌در فرمانده وصف تركیبیدر دهیدندن بویرق
ویریجی دیمكدر ویاحرف مصدر ویاحرف نسبت داشتم فعل حكایت حال
ماضی درایكی مصراعده بیله طوتاردم دیمكدر یعنی بنم واریدی دیمكدر
بسر باحرف تأكید وبرحرف استعلا كلاه مهی لامیه‌در ویاحرف مصدر
اولولق كلاهی دیمكدر (محصول بیت) كه عابده دیركه بن دنیاده ایكن

حاكمالك قوت وقدرتم وار ايدى يعنى عظمت و سلطنتم وار ايدى حاصلى
پادشاه وقت ايدم باشمده شوكت وعظمت تاج وكلاهم وار ايدى حاصلى
عالمه پادشاه ايدم ❊ سپهرم مدد كرد ونصرت وفاق ❊ كرفتم ببازوى
دولت عراق ❊ سپهر سين مهمله نك وباى عجمك كسريله فلكدر ضمير
معناده مدده مقيددر نصرت تقديرى نصرت خدادر وفاق واوك
كسريله مفاعله بابنك مصدريدر باحرف مصاحبت بازوى دولت بيانيه‌در
عراق عرب بغداد وعراق عجم اصفهاندر بونده ايهام اوزره واقعدر
ليكن بغداد اولمق مناسبدر (محصول بيت) كله ديركه زمان سلطنتمده
سپهر بكا مدد ايلدى ونصرت خداده موافقت ايلدى پس بازوى دولت
وبختله ممالك عراقى فتح ايدوب تصرف ايلدم ❊ طمع كرده بودم كه
كرمان خورم ❊ كه ناكه بخوردند كرمان سرم ❊ كه حرف بيان كرمان
كاف عربك كسريله وسكون رائله بر مملكت اسمى در كه حوجوى شاعر اول
يرندر واپى پو لادله مشهور در خورمك مقدم مفعوليدر كه حرف
استدراكدر لكن معناسنه ناكه ناكاهدن مخففدر كرمان جمع كرم در كاف
عربك كسرى وسكون رائله قورد جنسنه ديرلر كه پنيرده وغير يسنده اولور
(محصول بيت) كاه ديركه طمع ايلمشيدم كه ملك كرمانى قبض ايدوب
يم يعنى حاكم اولام اما ناكاه قورتلر بنم باشمى يديلر يعنى موت وفوت واقع
اولدى ❊ بكن پنبهٔ از كوش هوش ❊ كه مردكان پندت آيد بكوش ❊
بكن باحرف تأكيد كن كاف عربك فتحيله مفرد مخاطب امردر كندندن
قرمق ويولمق وقوپرمق بونده چيقارمق ديمكدر پنبهٔ غفلت بيانيه‌در كوش
هوشده بويله‌در كه حرف تعليل مردكان جمع مرده‌در اوليلر ديمكدر
پندت تاى ضمير معناده آيده مقيددر وباكوشه (محصول بيت) غفلت
پنبه‌سنى عقل قولغندن اخراج ايله يعنى عقلكى جمع ايله تاكه موتادن سكا
نصيحت كله حاصلى مرده‌لر پنديله متنصح اوله سين نته كه كامللر ايده كلمشلر
❊ كنتاراندر نكوكارى وعاقبت آن وبدكارى وعاقبت آن ❊ ❊ نكوكار
مردم نباشد بدش ❊ نورزد كسى بد كه نيك آيدش ❊ نكوكار بونك كبى يرلرده
كاف عجمله اولمق قياسدر ستمكار وجفاكار كبى ليكن كاف عربله مشهوردر
وصف تركيبى اعتباريله ايوايشلى معناسنه اما بعض حذاق وصف تركيبى
اولمسنى قبول ايلمديلر زيرا نكوكار ايى ايش ديمكدر ايى ايشلى ديمك دكلدر

نتكه لامعى چلبى كلستان شرحنده يكى از بندكان كنهكار بيورديغنده
تحقيق ايلمشدر اما كار كاريدندن اولمجك كه اكين اككدر كاشتن وكشتن
كبى وصف تركيبى اولمغه قابلدر تأمل تدبر مردم ضرورت وزنيچون
تأخير قلندى اصلنده مردم نكوكاردر ايلكجى وياايوايشلى مردم ديمكدر
بدش ضميرى مردمه راجعدر نورزد نونك وواوك وزى هوزك فتحيله
فعل نفى مستقبل مفرد غائبدر ورزيدندن ايشلمك وبرنسنهٔ عادت وخوى
ايدنمكدر كسى ياحرف وحدت (محصول بيت) ايلكجى ويا ايى ايشلى
مردم يراماز اولماز يعنى ايى كسه‌دن يرامازلق وضرر وزيان كلمز اما يراماز
ايش ايشلمز بر كيمسه كه اكا ايى نسنه حاصل اوله يعنى ايلك كله بلكه هر نه
ايشلرسه انك جزاسين كورر ان خيرا فخير وان شرا فشر ❊ سرانكيز
هم در سر شر شود ❊ چو كژدم كه باخانه كمتر شود ❊ سرانكيز وصف
تركيبدر انكيزيدندن پيدا ايلمك معناسنه شرقوپارجى يعنى شر پيدا ايدجى
ديمكدر سر شر لاميه در سر بونك كبى يرلرده سودا وهوا معناسنه در شود
فعل مضارع مفرد غائبدر رود معناسنه كيدر ديمكدر يعنى فانى وهالك اولور
ديمكدر چو ادات تشبيه كژدم كاف عربك فتحى وزاى عجمك سكونيله
ودالك ضميله عقربه ديرلر باخانه باحرف صله خانه‌دن مراد يتاغى وخانه
سيدر شود كنه رود معناسنه‌در (محصول بيت) شرقوپارجى يعنى پيدا ايدجى
كنه شر سوداسنده وهواسنده كيدر يعنى شر ايشنده هالك وفانى اولور
عقرب كبى كه ايشى دائما شر درخانه‌سنه وارمق آزواقع اولور وجائزدر كه
كمتر بونده عدم صرفدن عبارت اوله يعنى هيچ خانه‌سنه وارماز ديمك اولور
نته كه خواجه حافظ راز دهر كمترجو بيورر مشهدر ❊ اكر نفع كس در
نهاد تونيست ❊ چنين جوهر وسنك خارا يكيست ❊ نفع كس مصدرك
مفعولنه اضافتيدر نهاد بونده خلقت وطبيعت معناسنه‌در سنك خارا
بيانيه (محصول بيت) خطاب عام طريقيله بيوررا كر سنك خلقتكده
وطبيعتكده كيمسه‌يه فائده يوق ايسه يعنى سندن كيمسه بر فائده كورمزسه
بو نجلين جوهرله يعنى سنك كبى جوهرله قراطاش بردر يعنى برابردر
بلكه قراطاش سندن انفعدر نته كه كندى بيورر ❊ غلط كفتم اى يار
فرخنده خوى ❊ كه نفعست در آهن سنك وروى ❊ غلط بكاش ديمك
يار فرخنده خوى بيانيه‌در فرخنده خوى وصف تركيبدر مبارك خويلى

معناسنه كه حرف تعليل آهن الف ممدوده وهانك فتحيله دمره ديرلر عربده حديد ديرلر روى رانك ضميله توجه ديرلر (محصول بيت) اى مبارك خويلى ياريكلش ديوب خطا ايلدم زيرا دمورده وطاشده وتوجده فائده واردر كه هربريسى برنسنه يه فائده لى در اماسن برنسنه يه كركز سين ❊ چنين آدمى مرده به ننك را ❊ كه بروى فضيلت بود سنك را ❊ آدمى آدم اوغلانى ننك نون اولك فتحى وثانينك سكونى وكاف عجميله عار معناسنه در وراحرف تعليل ننك ايچون ديمكدر كه حرف رابط صفت برحرف استعلاوى ضمير غائب آدمى يه راجعدر فضيلت ارتقلق وزيادلك معناسنه در سنك را راحرف تخصيص سنكك ديمكدر (محصول بيت) بونجلين آدم اوغلانى هلاك اولمق يكدر عار وناموسيچون كه انك اوزرينه سنكك فضيلتى اوله يعنى بركيمسنك كه اوزرينه قراطاشك فائده سى اوله عار ايدوب هلاك اولمسى صاغ اولمسندن يكدر ❊ نه هر آدمى زاده ازدد بهست ❊ كه ددز آدمى زادهٔ بد بهست ❊ دد دالك اولك فتحى وثانينك سكونيله يرتيجى جنسنه ديرلر ارسلان وقپلن وقورد كبى كه حرف تعليل آدمى زادهٔ بد بيانيه در (محصول بيت) هر آدمى زاده يرتيجى جانوردن يك دكلدر زيرا يرتيجى جنسى براماز آدمى زاده دن يكدر كه هر برنمه نيجه فائده وخاصه واردر كه براماز آدمى زاده ده اول خاصه وفائده بولنماز ❊ بهست ازدد انسان صاحب خرد ❊ نه انسان كه درمردم افتد چو دد ❊ كه حرف رابط صفت در در حرف صله در مردم افتد يعنى مردمه ضرر وزيان ايليه ديمكدر (محصول بيت) صاحب عقل انسان يرتيجى جانوردن يكدر بالاتفاق اما اول انسان يك دكلدر كه خلق عالمه ضررى وزيانى دكه حاصلى فائده لى انسان يكدر دددن زيانلى وضررلى دكل وبالجمله انسانك حيوانات اوزره فضيلتى عقله در ❊ چو انسان نداند بجز خورد وخواب ❊ كدامش فضيلت بود بر دواب ❊ دواب دالك فتحيله دابه نك جمعى در دورد ايقلى حيوانه ديرلر اصلنده بانك تشديديله در فتدبر (محصول بيت) چونكه انسان ييمكدن وايچمكدن غيرى نسنه بيلميه يعنى همان ييه وايچمه حالنى بيله انجق پس انك دواب اوزره قنغى فضيلتى اولور يعنى حيوانات اوزرينه فضل وكمالى اولماز پس اعتبار فضائل انسانيه يه در ❊ سوار نكون بخت بى راه رو ❊ پياده برفتن بردزو كرو ❊ سوار نكون بخت

بيانيه در سوار اتلى اولان كيمسه يه ديرلر نقيضى پياده در نكون بخت وصف تركيبيدر طالعى باشى اشاغه ديمكدر مراد بد بختدر بى راه روه اضافتى بيانيه در بى حرف سلب وراه رو وصف تركيبيدر رويدندن بوجلى ديمكدر سلب ايله يولسز ديمكدر بردبانك ورانك فتحه لريله فعل مضارع مفرد غائبدر ايلدر ديمكدر روده اولان ضمير سواره راجعدر برفتن باحرف مصاحبت وياحرف ظرفدر برينه قصر ايلين تقصير ايلمش كروكاف عجمك كسرى ورانك فتحى وواو اصليه ايله بونده اوكدل معناسنه در اوچ معناسنه دين اوچدن سويلمش سبقت ايلدرديننده كلامده سبق ايلده مش (محصول بيت) يولسز يوريين نكون بخت سوار طوغرى يوله يوريين يياق كيتمكله وياكيتمده اندن اوكدل الور يعنى منزله ايرشمده انى كچر وقوننغه اندن اول وارور ❊ كسى دانهٔ نيك مردى نكاشت ❊ كز وخرمن كام دل برنداشت ❊ كسى ياحرف وحدت دانهٔ نيك مردى بيانيه نيك مرد تركيب مزجى وياحرف مصدر وياحرف نسبت فتأمل نكاشت كاف عربيله وباقيسنك سكونيله فعل ماضى مفرد غائب اكدى ديمكدر كه حرف تعليل وضمير غائب مصراع اولك مضموننه راجعدر خرمن كام دل بيانيه ولاميه در برنداشت قالدرمدى ديمكدر (محصول بيت) هيچ بركيمسه ايى آدمك دانه سنى اكدى كه اندن كوكل مرادى خدمتنى قالدرمدى يعنى دنياده ايلك اوزره اولان البته كوكل مرادينى حاصل ايدر مصراع ثانينك معناسنى كه اندن كوكل مرادى خدمتنى بوقاردن طوتمدى دينقتى يوقاردن سويلمش ❊ نه هرگز شنيديم در عمر خويش ❊ كه بد مردرا نيكى آمد به پيش ❊ نه حرف نفى معناده شنيديمه مقيددر نشنيديم تقديرنده عمر خويش لاميه در كه حرف بيان بد مرد تركيب مزجى وراحرف تخصيص نيكى ياحرف مصدر به پيش اوكنه ديمكدر تقديرى به پيشش در (محصول بيت) هركز كندى عمرمزده ايشتمدك كه براماز كسنك اوكنه ايلك كلدى ديو يعنى بد اولان كيمسه يه هركز ايلك كلمزز براكاندين تدان وكانكيل تكال درفتدبر ❊ حكايت كرژدم آزار ❊ ❊ كزرى بچاهى درافتاده بود ❊ كه از هول اوشيرز ماده بود ❊ كزبر كاف عجمك وزاى معجمه نك كسريله اغتده وزبروعوان معناسنه در اماشرق ديارنده كوى كتخداسنه ديرلر وياحرف وحدت بچاهى باحرف صله وياحرف وحدت كه حرف رابط صفت هول هانك

ردسروزى وشمعى

ردشمعى وسرورى

ردشمعى

فتحی وسکون واوله خوف معناسنه شیرز بیانیه ارکك ارسلان دیمکدر
ماده دیشیسی دیمکدر هرنسنه نك ارککنه نرودیشیسینه ماده دیرلر اما بونده
نردن مراد قوی اولان کیمسه لر ومادهدن ضعیف مراددر (محصول بیت)
برکز بر برقویویه دوشمش ایدی یعنی قویویه دوشدی انجلین کز برکه
انك قور قوسندن ارکك ارسلان دیشی ایدی یعنی قوی کیمسه لر انك
مغلوبی ایدی والندن عاجزلر ایدی حاصلی زیاده موذی ایدی که خلق
شرندن فرومانده ایدی ❊ دل آزارمردم بعجز بدندید ❊ بیفتاد وعاجزتر
ازخودندید ❊ بعض نسخهده دل آزار یرینه بداندیش واقعدر دل آزار
وصف ترکیبیدر کوکل اینجیدیجی معناسنه ایکی نسخهده بیله مردمه
اضافتی اسم فاعلك مفعو لنه در بعجز باحرف زائد (محصو ل بیت)
خلقك دل آزار وبداندیش برامازدن غیری نسنه کورمدی یعنی ایلدوکی
شر لكو جنایتك جزاسی براماز اولدی قویویه دوشدی و کندیدن
عاجزرق کیمسه یعنی انی چاهدن چیقارمغله کیمسه مقید اولمدی ❊ همه
شب زفریاد وزاری نخفت ❊ یکی برسرش کوفت سنکی وکفت ❊ زاری
اسمدر زاریدندن ایکلدی معناسنه سرش ضمیری کز بره راجعدر کوفت
فعل ماضی مفرد غائبدر دوکدی واوردی دیمکدر سنکی یا حرف
وحدت کفت دیدی مقول وقول بوندن صکره کلن دوزت بیتدر
(محصول بیت) کز برقویوده بتون کیجه فریاد وزاریدن اویومادی
بریسی باشنه برطاش اوردی ودیدی ❊ توهر کز رسیدی بفریاد کس ❊
که میخواهی امروز فریادرس ❊ رسیدی فعل ماضی مفرد مخاطب معنای
استفهامی متضمن ایرشدکمی دیمکدر یا حرف صله فریادرس لامیه در
که حرف تعلیل فریاد کس وصف ترکیبی رسیدندن کشینك مددینه
ایرشیجی معناسنه (محصول بیت) کز برك باشنه طاشی اوران کیمسه دیدی
سن هرکز کیمسنك مددینه ایرشدکمی که بوکون فریاد وفغانکه ومددیکه
ایریشیجی استرسن یعنی سنی قویدن چیقاریجی دیلرسین ❊ همه تخم
نامردمی کاشتی ❊ ببین لاجرم برکه برداشتی ❊ تخم نامردمی بیانیه در
یا حرف مصدر کاشتی کاف عربله فعل ماضی مفرد مخاطبدر اکدك
دیمکدر ببین کور نظر ایله لاجرم لاشك ولا شبهة دیمکدر بر بونده
حاصل معناسنه در که حرف رابط صفت که یرینه چه یزانلر صحیح

نسخه لره مخالف یازمشلر برداشتی فعل ماضی مفرد مخاطب قالدردك یعنی
حاصل ایلدك دیمکدر (محصول بیت) جمیع عمرکده نامردلك ونادانلق
تخمنی اکدك یعنی خلقه تمام عمرکده اذا وجفا وموذیلق ایلدك شکسز
وشبهه سز نظر ایله کور که نه حاصل قالدردك ونه محصول تحصیل ایلدك
یعنی بو ندامت تخمنی که صاچدك سکا نه فائده ایلدی سیر ایله ❊ که برجان
ریشت نهد مرهمی ❊ که جانها ز نیشت بنالد همی ❊ که بونده اسمدر
کیم معناسنه بر حرف صله در یا معناسنه جان ریش بیانیه در مجروح جان
معناسنه تا ضمیر خطاب مرهم معروف ویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر
مصراع اول استفهام انکاری متضمن در که حرف تعلیل نیش آرینك
وغیرینك دیکنی بعض نسخه ده دست واقعدر بنالد فعل مضارع مفرد غائب
ایکلر دیمکدر جمع محلی در یعنی بنالند دیمکیدی ایکن ضرورت وزنیچون
مفرد ایراد اولندی فندبر همی ضرورت وزنیچون تأخیر اولندی تقدیری
همی نالد در بو تقدیرجه یا حرف تأکید اولور فتأمل (محصو ل بیت)
ای کزبر سنك جان مجروحکه کیم مرهم قور یعنی سکا مرحمت ایدوب
کیم درد که درمان ایدر ومدد که کیم ایریشور که خلقك جانلری سنك
نیشکدن وجفا وجورکدن ایکلر یعنی خلقه جفا ایلمشکن سنی کیم اسر کیوب
چاهدن اخراج ایدر ❊ تومارا همی چاه کندی براه ❊ بسر لاجرم
اوفتادی بچاه ❊ همی معتاده کندی فعلنه مقید در همی کندی تقدیرنده
حکایت حال ماضی مراددر براه با حرف ظرف تقدیری تو براه ماچاه همی
کندیدر بسر با بونده بر معناسنه در اوفتاده متعلقدر که اوزوا وله اصل اوزره
کلمشدر بچاه با حرف صله (محصول بیت) دائماسن بزم یولمزه قویی قزردك
پس شکسبزسن دپك اوزره قویویه دوشدك یعنی ال ایچون قازدكك
قویه کندك دوشدك دپك اوزره حضرت شیخ تخصیصدن تعمیمه عدول
ایدوب بیورر ❊ دوکس چه کنند از پی خاص وعام ❊ یکی خوب سیرت
یکی زشت نام ❊ چه جیم عربك فتحی وهای اصلیه ایله چاهدن مخففدر
ره راهدن وشه شاهدن اولدیغی کبی کنند فعل مضارع جمع غائبدر
کنیدندن کنندن دیین سهو ایلمش پی بای عجمك فتحی ایله ویای اصلیه
ایلهادات تعلیل در پی اصل معناسنه در دیین بی اصل بیلز ایمش خوب سیرت
وصف ترکیبی خوش خوی معناسنه زشت نام ده وصف ترکیبدر

ردسروری وشمعی
ردشمعی

چرکین ادلی دیمکدر (محصول بیت) ایکی کسه خواص وعوام ایچون قویی قازر بریسی مرد خوب سیرت وبریسی مرد زشت نامدر حضرت شیخ دوکسك احوالنی تفصیل ایدوب بیورر ❊ یکی تاکنند تشنه را تازه حلق ❊ یکی تابکردن در افتند خلق ❊ تاحرف تعلیل تشنه را راحرف تخصیص حلق حاء مهمله ایله وسکون لامله بوغز معناسنه در که عجم کلودیر کاف عجمك فتحیله وضمیله وضم لامله بکردن بابر معناسنه در درحرف تأکید افتند فعل مضارع جمع غائبدر دوشه لر دیمکدر صیغهٔ جمع ایراد بیوردیغی ضرورت وزنیچوندر والامفرد مقامی ایدی فتدبر خلق خاء معجمه ایله وسکون لامله مخلوق معناسنه در (محصول بیت) بریسی انکیچون قویی قزر تاکیم تشنه نك بوغزنی صویله تازه ایلیه یعنی تشنه لکدن قورومش بوغزی آب چاهله تازه وطری ایلیه وبریسی انکیچون قویی قازر که خلق ایچینه بویینی اوزره دوشب بوینی اوزیله ❊ اکر بدکنی چشم نیکی مدار ❊ که هرکز نیارد کز انکور بار ❊ چشم نیکی لامیه در ایلك امیدی معناسنه که حرف تعلیل کز کاف عجمك فتحی وزای عربله ایلغون اغاجی انکور همزه نك فتحی وسکون نون وکاف عجمله یاش اوزمه دیرلر وبار حاصل ویمش معناسنه در (محصول بیت) اکر براماز ایش ایشلرسك خدادن ایلك امیدینی طوتمه که خدا برامازی سومز پس اندن خیر رجا ایله زیرا هرکز ایلغون اغاجی یاش اوزم حاصل کتورمز یعنی ایلغون اوزم ویرمز انکور بار میوه در دیین خطا ایلمش ❊ نپندارم ای در خزان کشته جو ❊ که کندم ستانی بوقت درو ❊ نپندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحده ظن ایلمم دیمکدر ای حرف ندا منادی محذوفدر خزاندن مراد فصل خزاندر کشته کاف عربك کسریله اکش دیمکدر ماضیدن قسمدر جو جیم عربك فتحیله وواو اصلیه ایله ارپه دیمکدر که حرف بیان کندم کاف عجمك فتحی وسکون نون وضم داله بغدای دیمکدر ستانی سینك کسری ایله فعل مضارع مفرد مخاطبدر ستانیدندن الق معناسنه با حرف ظرف وقتدر واضافتی ظرفیه در درو دالك کسری ورانك فتحی وواو اصلیه ایله اسمدر درویدندن بچم معناسنه عرب حصاد دیرلر (محصول بیت) ای خزان فصلنده ارپه اکش کیمسه ظن ایلرم که بچم وقتنده بغدای الاسین یعنی ارپه اکوب بغدای حاصل المازسین بلکه نه اکرسك انی بچرسین

ز دسروری

❊ درخت زقوم ار بجان پروری ❊ مپندار هرکز کزو برخوری ❊ درخت زقوم لامیه در زقوم زانك فتحی وقافك تشدیدیله در اصلنده بونده ضرورت وزنیچون تخفیفیله در برزهرناك اغجدر که زیاده بویلی اولمازو یمش ویرمز مصرده ارباب دولتدن برینك باغچه سنده کوردم (محصول بیت) زقوم اغاجنی اکر جانله بسلیوب تربیه سنده زیاده سعی وکوشش ایدرسك ده ظن ایله که اندن یمش بیه سن واندن میوه ایله منتفع اولاسن ❊ رطب ناورد چوب خر زهره بار ❊ چه تخم افکنی برهمان چشم دار ❊ رطب رانك ضمی وطانك فتحیله تازه یاش خرمایه دیرلر ناورد اصلنده نیاورد در ضرورت وزنیچون تخفیف قلندی خر زهره لامیه در چوب اغجدر خرزهره زهر اغاجنه دیرلر بار حاصل ویمش اغاجنه دیرلر افکنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر افکندندن براغه سین دیمکدر برهمان برجائزدر که اسم اوله میوه وحاصل معناسنه وجائزدر که حرف صله اوله یامعناسنه فتدبر چشم امید معناسنه سابقا کچن کبی (محصول بیت) چوب خرزهره رطب حاصلین کتورمز یعنی خرما ویرمز پس نه تخم که یره بوراغورسین همان اول تخمك حاصلین امید طوت ویاهمان اول تخمی امید طوت حاصلی نه اکرسك انی بچرسین غیرنسنه دکل نته که رومده مثلدر کشی اکدوکین بچردیرلر ❊ حکایت حجاج یوسف ومرد حق کوی ❊ ❊ حکایت کنند ازیکی نیك مرد ❊ که اکرام حجاج یوسف نکرد ❊ نیك مرد کاف عربك سکونیله ترکیب مزجیدر که حرف بیان اکرام حجاج یوسف مصدرك مفعوله اضافتیدر اصلنده حجاج بن یوسفدر بین العلمین واقع اولان ابن لفظی بواغنده حذف ایتمك قاعده در حجاج بن یوسف عبد الملك بن مروان بن حکم جانبندن عراق حرمین وخراسان اوزره حاکم ایدی حضرت کعبه یه منجنیقلر قوروب یقدی کنه یاپدی الآن حضرت کعبه آنك بناسیله در درت بیك ویرآی مقداری مذکور ممالکه والی اولدی وبو مقدار زمانده بیك کره بیك والتی یوز کره بیك یعنی اون التی کره بیك مسلمان قتل ایلدی واون سکز بیك مسلمان حبسنده اولدی جارتسنی بولیله ازوب محبوسلره ایچردی بونك برله که غایتله فصیح وبلیغ وسخی کیمسه ایمش جمیع احوالنی یازمقده فائده اولمدیغیچون بو مقدار اله اکتفا اولندی جمیع ظلمی بیلك دیلین کیمسه تاریخ خلفایه نظر ایلسون (محصول بیت) برانی کیمسه دن حکایت ایدرلر که حجاج بن یوسفه اکرام

وتعظیم ایلدی ❊ بسود اچنان بروی افشاندست ❊ که حجاج رادست حجت پست ❊ باحرف مصاحبت سودادن بونده مراد خشم وغضب در بروی ضمیری حجاجه راجعدر افشاند فعل ماضی مفرد غائبدر فاعلی مذکور صالحه راجعدر تحتنده ضمیر مستتردر ودست مفعولی حجاجك اوزرینه الین سلکدی دیمکدر یعنی حجاجك هرسوزنی حجت وبرهانله ردایلدی دیمکدر که حرف بیان حجاج رارا حرف تخصیص دست حجت لامیه‌در مجازا (محصول بیت) مرد صالح خشم وغضبله انجلین النی سلکدی حجاج اوزرینه که حجتی الینی بغلدی وباحجتی الی باغلندی یعنی مذکور مرد له حجت وبرهانله بحثه قادر اولمدی بلکه عاجز وفرومانده قالدی حاصلی مرد صالح هیچ برسوزنی پسند ایلمدی وهرسوزنی وجه معقوله ومقبولله ردایلدی ❊ بسرهنك دیوانی نکه کرد تیز ❊ که نطعش بینداز وخونش بریز ❊ باحرف صله سرهنك لغتده چری باشی وچاوشدر بونده مراد دیوانه خدمت ایدندر دیوانه اضافتی لامیه‌در مجازا تیز بونده حدت وغضب معناسنه‌در که حرف بیان نطع نونك فتحی وطانك سکونیله دوشنن اسبابك برقسمی درکه دریدن یعنی مشندن وسختیاندن اولور صوق اولدیغیچون یازکونلرنده دوشنوب اوستنده اوتوررلر دیار عربده چوق اولور ضمیر معناده بینداز مقیددر ومرد صالحه راجعدر خونش ضمیری ده بوبله‌در بریز باحرف تأکیدر بز فعل امر مفرد مخاطبدر دوك دیمکدر (محصول بیت) مرد صالح حجاجك هرسوزنی ردایدنجه خجل اولوب سرهنك دیوانه حدتله نظر ایلدیکه اکا نطع دوشه وقانین دوك معلوم اولا که اول زمانده سلاطین برکیمسنك یعنی برمعتبر کیمسنك بوینن اورملی اولسه‌لر برنطعك اوزرینه برمقدار قوم دوکرلرمش وانك اوزرنده بوینن اوررلر ایمش تاکیم نطع قانله ملوث اولماسون دیوحتی تاجی زاده‌نك سلطان سلیم اماسیه‌ده بوینن اوردقده بوبله ایلمش دیرلر حجاج ظالمده بوبله ایدرمش وانسان قتلیله زیاده حظ ایدوب متلذذ اولورمش نته که بعض تواریخ خلفاده یازمشلر مصراع ثانینك معناسی نطعی دوشه وقانی دوك دیین مخالف معنا ویرمش فتدبر ❊ چوحجت نماند جفاجوی را ❊ بپرخاش درهم کشد روی را ❊ جفا جوی وصف ترکیبیدر جو یدندن جفاجی دیمکدر بعض نسخه‌ده جوبدنه جیم برینه خا بزار جفاخوی یعنی جفا خویلی ردشمی

وعادتلی دیمکدر راحرف تخصیص ایکی نسخه‌ده بیله باحرف مصاحبت پرخاش بای عجمك فتحی وضمیله وسکون رائله جنك وغوغا درهم دالك وهانك فتحه‌لریله وسکون رائله قرشمورش معناسنه‌در کشد ترکیبیله بورشدرمق معناسنه مستعملدر روی مفعول صریحی وبه پرخاش غیرصریحی ورا ادات مفعول (محصول بیت) چونکه جفا جوینك یعنی ظالمك دلیل وحجتی قالمیه یعنی مدعاسنه حجت وبرهانه مالك اولمیه یوزینی جنك وجدال ایله بورشدرر حاصلی ظالم وتعدیه باشلر حق سوزه قائل اولماز ❊ بخندید وبکریست مرد خدای ❊ عجب داشت سنکین دل تیره رأی ❊ مرد خدای لامیه‌در الله دوستی دیمکدر سنکین دل وصف ترکیبیدر طاش یورکلی دیمکدر تیره رایه اضافت بیانیه‌در بوده وصف ترکیبیدر قره فکرلی والحق تدبیرلی معناسنه‌در (محصول بیت) مرد خدا یعنی مذکور مردنیك کولدی اندنصکره بونك کولك اغلدیغنی ظالم طاش یورکلی قره فکرلی حجاج بن یوسف تعجب طوتدی یعنی استعجاب واستغراب ایلدی ❊ چودیدش که خندید ودیکر کریست ❊ بپرسید کین کریه وخنده چیست ❊ دیدك فاعلی حجاجدر وضمیر مرد صالحه راجعدر دیکر بونده دخی معناسنه‌در بپرسید یعنی حجاج کین اصلنده که این ایدی حذف وایصال‌الله کین اولدی (محصول بیت) چونکه حجاج کوردی مرد صالح کولدی اندنصکره اغلدی سؤال ایلدیکه بوکولمه واغلمه نه ایچوندر ❊ بکفتا همی کریم از روزکار ❊ که طفلان بیچاره دارم چهار ❊ که حرف تعلیل طفلان طفلك جمعیدر مراد اولاددر بیچاره‌یه اضافت بیانیه‌در بو بیت کریه‌نك علتین بیان ایدر (محصول بیت) مرد صالح جواب ویردیکه روزکاردن اغلرم زیرا دورت بیچاره اولادم واربنلرم بندنصکره حاللری نیجه اولور پس اغلدیغم انکیچوندر ❊ همی خندم از لطف یزدان پاك ❊ که مظلوم رفتم نه ظالم بخاك ❊ لطف یزدان پاك لامیه وبیانیه یزدان بوداده خدانك اسمیدر که حرف تعلیل یعنی بو بیت خنده‌یه علتدر (محصول بیت) خدانك لطف وکرمندن واحسان عمیمندن خنده ایدرم که قبره مظلوم کیتدم ظالم کیتمدم که عذاب قبردن وسؤال وجوابدن اندیشه ایدم ❊ یکی کفتش ای نیك دل شهریار ❊ چه خواهی ازین پیر ازودست دار ❊

نيك دل وصف تركيبيدر خوش دل معناسنه شهر يار هانك ورانك سكونيله پادشاه معناسنه حجاجه شهر يار بيورديغى مجازادر ز راعبد الملك جانبندن خان وبكلر بكى مقامنده ايدى ازو ضمير پيره راجعدر دست دارك مقدم مفعول صريحيد رواز وغير صريحى ال طوتمقدن مراد عفو ايلمكدر بعض نسخه ده پسر واقعدر بكى پرينه يعنى پسر حجاج (محصول بيت) بر كيمسه حجاجه ديديكى اى شهر يار خوش دل نه استرسن بو پيردن الدن الك طوت يعنى اندن الك چك حاصلى انى قتلدن عفوايله بعض نسخه ده مصراع ثانى مكن دست ازين مرد صالح بدار واقعدر مكن فعل نهى مفرد مخاطب ايله ديمكدر يعنى قتل ايله الكى بو مرد صالحدن طوت حاصلى قتلندن فراغت ايله ❊ كه خلق بدوروى دارند و پشت ❊ نه رايست خلق بيكبار كشت ❊ كه حرف تعليل يا حرف وحدت بر بولك خلق ديمكدر بدو يعنى باوروى يوز ديمكدر مراد توجه در بعض نسخه ده روى پرينه تكيه واقعدر بو تقديرجه پشت عطف تفسيرى واقعدر معناسى طاينورلر وارقه لنورلر ديمكدر بيكبار براوغور دن ديمكدر كشت ماضى صورتنده مصدردر (محصول بيت) بو مرد صالحى قتل ايلمه زيرا بر بولك خلق اكا توجه ايدوب استظهار ايدرلر يعنى انلرى بسليوب هر لازملرين كورن بودر پس رأى وتدبير دكلدر بر بولك خلق براوغوردن قتل ايله زيرا آنى قتل ايلمك انلريك هلاكنه سببدر ❊ بزركى وعفوو كرم پيشه كن ❊ زخردان اطفالش انديشه كن ❊ بزركى يا حرف مصدر درخردان اطفال تقديرى اطفال خرداندر اضافت بيانيه ايله ضرورت وزنيچون تقديم وتأخير اولندى (محصول بيت) اولولغى وعفو وكرمى كنديكه پيشه ايله اواجق اطفالندن انديشه وفكر ايله يعنى انلرك بددعاسندن وآه وآتش بارندن حذر ايله ❊ مكر دشمن خاندان خودى ❊ كه بر خاندانها پسندى بدى ❊ دشمن خاندان خود لاميه لردر و يا ضمير خطاب كه حرف تعليل بر حرف صله در با معناسنه پسندى فعل مضارع مفرد مخاطب بكنورسن يعنى لايق كورورسن بدى يا حرف وحدت و يا حرف تنكير حرف مصدرده اولور ضعف او زره قدر ❊ مپندار دلها بداغ نوريش ❊ كه روز پسين آيدت خير پيش ❊ مپندار فعل نهى مفرد مخاطب صائمه ديمكدر مصراع ثانى يه مرهوندر ريش مجروح معناسنه در كه

حرف تعليل روز پسين بيانيه در قيامت كونى ديمكدر آيدت ضمير معناده بيشه مقيددر پيشت تقديرنده (محصول بيت) كوكللركه عالمده سنك داغ دردكله مجروح و پريشان وشكسته اوله ظن ايلمه كه صوك كونى يعنى قيامت كونى سنك اوكوكه خيركله يعنى دنياده شر ايشين اشله سن ظن ايلمه كه آخرتده سكا خير كلور زيرا بونده هرنه كه ايشلرسك انده جزاسن كوررسك (ان خيرا فخير وان شرا فشر) ❊ شنيدم كه نشنيد وخوش بر بخت ❊ زفرمان داور كه داند كريخت ❊ نشنيد فعل نفى ماضى مفرد غائب فاعلى تحتنده حجاجه راجع ضميردر ايشتمدى يعنى شفاعتجينك شفاعتين قبول ايتمدى فرمان داور لاميه در جائزدركه داوردن خدا مراد اوله وفرماندن حكم ازلى يعنى قضا وقدر وجائزدركه پادشاه مراد اوله وفرماندن امرى وحكمى مراد اوله ولكل وجهة فتدبر كه بونده اسمدر كيم معناسنه داند فعل مضارع مفرد غائب بيلور ديمكدر بونده قادر اولور معناسنه در تركيده ده كيم ايده بيلور درلر يعنى كيم قادر اولور كريخت بونده كريختن معناسنه در (محصول بيت) حضرت شيخ بيورر ايشتدمكه حجاج ظالم شفاعتكرك شفاعتنى ديكليوب قبول ايلمدى وقاندوكدى يعنى مسكينى قتل ايلدى خدانك تقدير ازليه سندن و يا پادشاهك حكمندن وامرندن كيم قچه بيلور استفهام انكارى طريقيله يعنى قچماز ❊ بزركى درآن فكرت آن شب بخفت ❊ بخواب اندرش ديد وپرسيد وكفت ❊ بزركى يا حرف وحدت يعنى براولى كيمسه درآن فكرت يعنى مقتولك فكرى خصوصنده بخفت ياتدى واو يودى بخواب اندرش يا حرف ظرف واندر ثانى تأكيد ايدر وضمير مقتوله راجعدر تقديرى اندر خوابش درد يدك فاعلى مذكور بزركدر پرسيد كده واو حرف عطف وكفتك فاعلى مقتولدر (محصول بيت) براولو كيمسه مقتولك فكرى خصوصنده اول كيجه اويودى يعنى اول فكرله ياتدى واو يودى مقتولى دوشنده كوردى وحالنى سؤال ايلدى اولده ديدى ❊ دمى بيش بر من سياست نراند ❊ عقوبت برو تا قيامت بماند ❊ دمى دم بونده نفس وساعت معناسنه درويا حرف وحدت بيش باى عربله زياده معناسنه در نراند فعل نفى ماضى مفرد غائب فاعلى حجاجه راجع ضميردر برو ضميريده تا انتهاى غايت ايچوندر الى معناسنه عربيده (محصول بيت) مقتول ديديكه بردمدن زياده بنم اوزريمه سياست سورمدى

یعنی بردمده بنی قتل ایلدی اما انك اوزرنده عقوبت وسیاست قیامته دك
قالدی یعنی بنی ناحق یره قتل ایلدیکیچون قیامته دك عذاب چکر ✻ نخفتست
مظلوم ازآهش بترس ✻ زدود دل صبحگاهش بترس ✻ (محصول بیت)
حضرت شیخ نصیحت طریقیله بیوررلر ای ظالم اولان کمسه مظلوم اویومامشدر
انك آهندن خوف وحذر ایله صباح وقتنده آنك دود دلندن حذر ایله یعنی
غافل اولمه که دل پرسوزندن چکدکی آه سنی یاقوب کلکی برباد ایدر ✻ نترسی که
پاك اندرونی شبی ✻ برآرد ز سوز جکر یار بی ✻ پاك اندرون وصف ترکیبیدر
پاك دل وصافی قلب معناسنه و یا حرف وحدت شبی یاسیده وحدتیچوندر
سوز جکر لامیه‌در یار بی یا حرف وحدت و یا تنکیر مراد یارب دیبوب سکا
بددعا ایلسیدر (محصول بیت) ای ظالم خوف وحذر ایلزمیسین که
بر پاك دل وصافی درون بر کیجه سوز جکردن ودل آتشیندن خدایه تضرع
ایدوب سکا بددعا ایلیه وسنك دنیا وآخرتکی خراب ایده ✻ نه ابلیس
بد کرد ونیکی ندید ✻ بر پاك ناید ز تخم پلید ✻ بر پاك بیانیه برمش وحاصل
معناسنه‌در وتخم پلید بیانیه پلید بای عجمك فتحیله ناپاك دیمکدر (محصول
بیت) بویله دکلیدر که ابلیس بر اماز ایش ایشلدی وایلك کورمدی یعنی
بویله در استفهام انکاری طریقیله یعنی خدا امرینه اطاعت ایلیوب عصیان
ایلدیکیچون بوینه طوق لعنت چکدی ابلیس لعین ناپاکلك ایلدی حال بوکه
تخم ناپاکدن پاك میوه ومحصول کلمز بلکه خبیثدن حاصل اولان کنه
خبیثدر ✻ مزن بانك برشیر مردان درشت ✻ چو با کودکان برنیایی
بمشت ✻ بانك کاف عجمله آواز معناسنه‌در شیر مرد بهادره
دیرلر ترکیده تحریف ایدوب شرمت دیرلر الف ونون ادات جمعدر
درشت دالك ورانك ضمه‌لریله ایری دیمکدر قتی معناسنه با حرف مصاحبت
کودك اوغلنجق والف نون ادات جمعدر بمشت با حرف صله مشت میمك
ضمیله یومرق دیمکدر (محصول بیت) بهادر ارلره درشت بانك اورمه
یعنی اوزرلرینه پك پك چاغرمه چونکه اوغلنجقلر یله یومرغه کلمزسن یعنی
انلرله یومرقلشمزسن حاصلی زبونلر ایله برابرلك ایده‌مینجه قویلرله جنك
وجداله مباشر اوله مراد بودر که ادانی ناسله مقابله ایده‌مینجه اهل اللهله
معارضه ایله ✻ حکایت ✻ یکی پند میداد فرزندرا ✻ نکه دار پند
خردمندرا ✻ میداد حکایت حال ماضی طریقیله ویردی دیمکدر ویردی

ردشمعی دیمك دکلدر بعضیلر ظن ایلدوکی کبی فرزندرا تقدیری فرزندش رادر
ضرورت وزنیچون ضمیر ترك اولندی نکه دار داریدندن فعل امر مفرد
ردسروزی مخاطبدر داشتن دن دیین سهو ایلمش پند خردمند لامیه‌در (محصول بیت)
بری اوغلنه نصیحت ایدردی پند بیوردیغی بوند نصکره کلن بیتدر یعنی
ای اوغل عاقلك پندنی حفظ ایله یعنی باباك نصیحتنی طوت وانکله عامل
اول ✻ مکن جور برخورد کان ای پسر ✻ که یك روزت افتد بزرکی
بسر ✻ خرد کاندن مراد ضعفادر که حرف تعلیل یك روزت بر کون سنك
دیمکدر معناده ضمیر بسره مقیددر بسرت تقدیرنده بزرکی یا حرف مصدر
بسر با حرف صله (محصول بیت) ای اوغل ضعفایه جور وظلم ایلمه تا که
بر کون باشکه اولولق دوشه یعنی خرده‌لره ظلم ایلمه که باشکه عزت ودولت
دوشه حاصلی عادل اول عزیز ومحترم اوله‌سن مصراع ثانی که یکروزت
افتد بزرکی زسر یازوب ومعناسنی که بر کون اولولغك باشدن دوشر یعنی
ریاستك سندن کیدر وسندن اولو بر کمسه سکا جفا ایدر بعض نسخه‌ده
زسر یرینه بسر واقع اولمش که معنا بویله اولور که بر کون بر اولو سنك
باشکه دوشر یعنی سکا جفا ایدر دیین تزریق معنا ویرمش غریب اولولق
ردشمعی ایلمش عفی الله عنه ✻ نمی ترسی ای کرك ناقص خرد ✻ که روزی پلنکیت
رده سروری برهم درد ✻ نمی ترسی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب استفهام متضمن
ای حرف ندا کرك ناقص خرد لامیه کرك ایکی کاف یله عجمی درواولکیسی
مضمومدر ناقص خرد وصف ترکیبیدر عقلی اکسك دیمکدر که حرف بیان
روزی یا حرف وحدت پلنك بای عجمك ولامك فتحه‌لریله وکاف عجمله
قپلن دیدکلری یرتجی حیوان و یا حرف وحدت و یا تنکیر برهم درددالك
فتحی وکسریله ورانك فتحیله یرتاردیمکدر یعنی هلاك ایلیه (محصول بیت)
قورقمزمیسن ای عقل ناقص یرتجی حیوان یعنی ای بی عقل ظالم که
بر کون سنی بر قپلن یرتار یعنی سندن اظلم بر ظالم سکا جور وجفا ایلیه بلکه
هلاك ایلیه ✻ حکایت ✻ ✻ بخردی درم زور سر پنجه بود ✻ دلی زیر
دستان زمن رنجه بود ✻ بخردی با حرف ظرف و یا حرف مصدرودر
حرف تأکید زور سر پنجه لامیه‌در قوت سر پنجه دیمکدر دل زیردستان
لامیه‌در رنجه اسمدر رنجیدندن بمعضور معناسنه (محصول بیت) خردلغمده
یعنی اوشاقلغم زماننده زور سر پنجم وار ایدی یعنی پنجه‌ده قوت وار ایدی

زیردستلرك كوكلی یعنی الیمز التنده اولان كیمسه لرك كوكلی بندن بحضور ایدی حاصلی پنجه لرین بوزاردم بوجهتدن بندن رنجیده خاطر ایدیلر
* بخوردم یكی مشت زور آوران * نكردم دكرزور برلاغران * مشت زورآور لامیه در زورآور وصف تركیبیدر زورلی یعنی قوتلی معناسنه الف ونون ادات جمعدر لاغر ارغه دیرلر بونده مراد ضعیفدر بنه الف ونون ادات جمعدر (محصول بیت) خردلقده حالم بو یله ایكن بركون برزورلی كیمسه نك بومروغن یدم اندنصكره ضعفایه زور ایلدم یعنی اول مشتی بدیكیدنصكره دخی كیمسه یه جوروجفا ایلمدم نتكم مشیحی بیورر
* بیت * بیمین كیشی یادالدن تبانجه ▪ دموردندر صانور قولده پنجه *
* كفنار درنواخت افتاد كان * لاتابغفلت نخسبی كه نوم * حرامست برچشم سالار قوم * الاحرف تنبیه تاحرف تحذیر نخسبی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب او یومایه سن دیمكدر كه حرف تعلیل نوم نونك فتحی وواوك سكونیله او یقو معناسنه درعربیده نوم مبتدا وحرامست خبری چشم سالار قوم لامیه در سالار هرطائفه نك اولوسنه دیرلر (محصول بیت) اكابرناسه خطاب ایدوب بیورر آكاه اولوب حذرایله غفلتله او یومایه سین زیرا هرقومك اولوسنك كرزینه او یقو حرامدر خصوصا كه سردار عسكر اسلام اوله كه انك اوزرینه تدبیر تدارك عسكر لازم ضروریدر * غم زیردستان بخور زینهار * بترسی ازز بردستی روزكار * غم زیردستان لامیه زبردستی روزكار لامیه در زبردست وزیردست نقیضاندر ضعیف وقویدن عبارتدر (محصول بیت) الك التنده اولانلرك غم وغصه سزیی البته زمانك وروزك الی اوستلی لكندن خوف وحذر ایله یعنی ضعفایه رعایت ایله كه روزكار بردستك مغلوب ومقهوری اولمیه سن * نصیحت كه خالی بود ازغرض * چوداروی تلخست دفع مرض * كه حرف رابط صفت دارو دوا معناسنه در دفع مرض مصدرك مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) نصیحت كه غرض وعلتدن خالی اوله یعنی غرض آمیز وعلت آلوده اولمیه آجی دوا كبیدر مرض دفع ایلیه ده یعنی غرضسز نصیحت فائده و یرمده دوا كبیدر مرض دفع ایلیه ده زیرا كل مر دواه درلر * حكایت *
* یكی راحكایت كنند از ملوك * كه بیماری رشته كردش چودوك * كه حرف بیان بیماری رشته رشته مرضی دیمكدر كه بومرض یمن دیارنده

چوق اولور بومرضك اصلی بودر كه ابتدای ظهورنده برشكل پیدا اولور پس برچر پی یاررلر واول شكلی اول اغاجه قصدررلر وایلك اوزادیجه مذكور اغاجه انی صاررلرچاق دو كنجه شو یله كه اول رشته قیریله هلاكا كه سبب اولور یمن دیارین كورنلر دیدیلر كه بومرض دیزدن اشاغه ایاقده اولور العهدة علی الراوی دوك ایكه دیرلر كاف عجمله مشهوردر اما ملوكله قافیه اولدیغندن عربی اولمق كوستردر والاقافیه عیبلو اولورفندبر (محصول بیت) سلاطیندن برینی حكایت ایدرلر كه رشته خستلغی انی ایك كبی ضعیف ونحیف ایلدی مصراع ثانینك معناسی كه خسته لك
ردسروری
انی ایپلك ایلدی ایك كبی دیین معنای بیتی ایكتمش * چناش بینداخت ضعف جسد * كه میبرد برزردستان حسد * چنانش ضمیری یكی یه راجعدر بینداخت فعل ماضی مفرد غائب بونده دوشردی و یقدی معناسنه در ضعف جسد لامیه ایله فاعلی كه حرف بیان میبرد فعل حكایت حال ماضی مفرد غائب فاعلی یكی یه راجع ایلدردی دیمكدر برحرف صله درباء معناسنه حسد میبردك مفعول صریحی و برزیر دستان غیر صریحی (محصول بیت) مذكور پادشاهی ضعف بدن ایاقدن انجلاین یقدی ودوشردیكه قوللرینه وخدمتكارلرینه حسد ایلدردی كه نولیدی ونلرك صحتی بنده اولایدی دیو مصراع ثانینك معناسی كه نوایدی بونلردن بری اولایدم بو یله خسته اولمیایدم دیین حسدایله
ردشمعی
غبطه فرق ایلمزمش * كه شاه ارچه برعرصه نام آورست * چوضعف آمداز بیدقی كمترست * ارچه اكرچه دن مخففدر عرصه دن بونده مراد بساط شطرنجدر نام آور وصف تركیبیدر نامدار معناسنه یعنی آدچیقارمش مشهور اولان كسیه دیرلر اماغنده آدكتور یجی دیمكدر بیدقی یاحرف وحدت (محصول بیت) حضرت شیخ تمثیل ایدوب بیورر كه شاه شطرنج بساط اوزره اكرچه نامداردر یعنی سرداردر اما اكا ضعف كلنجه بر بیدقدن كمتردر زیراكاه اولور كه بر بیدقله شاه مات اولور پادشاه دخی اكرچه عزت ورفعتده در اما اكا برمرض طاری اولنجه الك كم بنده سندن كمتر وزبون قدر انكیچون بنده لرینه حسد ایدر حضرت شیخ كنه اصل حكایه یه شروع ایدوب بیورر * ندیمی زمین ملك رابوسه داد * كه ملك خداوند جاوید باد * ندیمی یاحرف وحدت مصاحب دیمكدر بعض

نسخه ده ندیم بر نه وز بر واقعدر زمین ملك لامیه در بوسه داد بوسه و یردی
یعنی پادشاهه تعظیم ایلدی که حرف بیان ملك خداوند لامیه در مراد
سلطنت خداونددر (محصول بیت) پادشاه مصاحبلرینك بریسی پادشاه
اوکنده یر اوپدی یعنی تعظیم ایدوب دعا ایلدی که پادشاهك سلطنتی ابدی
اولسون دیدی تقدیرا مقول قول بوندن صکره کلن بیتدر ✻ درین شهر
مردی مبارك دمست ✻ که در پارسایی چو او بی کست ✻ مردی یا حرف
وحدت مبارکدم وصف ترکیبیدر مبارك نفسلی یعنی مستجاب الدعوه که
حرف رابط صفت پارسایای مجمله عابد معناسنه در و یا حرف مصدر چو ادات
تشبیه او ضمیر غائب و یا حرف وحدت معلوم اوله که الفدن و واودن
صکره کلن یا حالت اضافتده وغیریده اصلی در فقد برکم بونك کبی یرلرده عدم
صرفندن عبارتدر نته که مکرر بیان اولندی (محصول بیت) ندیم دیر که
ای پادشاه بو شهرده مبارك نفسلی برار واردر که زهد و تقواده انك کبی
مستجاب الدعوه هیچ کسه یوقدر یعنی بی نظیردر ✻ نه بردند پیشش مهمات
کس ✻ که مقصود حاصل نشد در نفس ✻ پیش بونده قت معناسنه در
و ضمیر مذکور عزیزه راجعدر مهمات کس لامیه در درنفس فی الحال
معناسنه در (محصول بیت) کیمسنك مهماتنی قتنه ایلتمدیلر که فی الحال
مقصود حاصل اولمدی یعنی هرکسه که بر مراد ایچون یانته وارد یسه آن
واحدده مرادی حاصل اولدی ✻ نه رفتست هرکز برو ناصواب ✻ دلی
روشن و دعوتی مستجاب ✻ برو ضمیری شیخه راجعدر ناصواب یعنی خطا
و نامشروع دلی روشن تقدیری روشن دلی در ضرورت وزن ایچون تقدیم
و تأخیر قلندی واو حرف عطف دعوتی مستجاب دخی مستجاب دعوتی
ایدی فقد بر یالر حرف وحدتدر روشن دل و برمستجاب دعوت کسه در
معناسنه یعنی اهل کشف و دعاسی مقبول خدادوستی براردر (محصول
بیت) پادشاهم دیدیکم کسه دن هرکز عصیان و خطا صادر اولمامشدر
دعاسی مقبول و کشف قلوبه مالك برکسه در حاصلی اولیاء اللهدن بر
صاحب سعادتدر ✻ بخوان تا بخواند دعای برین ✻ که رحمت رسد از
آسمان بر زمین ✻ بخوان آنی دعوت ایله تا بخواند تاکیم اوقویه دعایی
یا حرف وحدت و یا حرف ابهام برین یعنی برین مرض که حرف تعلیل
رسد فعل مضارع مفرد غائبدر ایرشه دیمکدر (محصول بیت) مذکور

مطلب

شیخی پادشاهم یانکه دعوت ایله کیم بو مرضه دعا ایلیه تاکیم کوکدن یره
خدانك رحمتی ایرشه و بو مرضدن مبارك نفسی سببیله خلاص بوله سین
✻ بفرمود تا مهتران خدم ✻ بخواندند پیر مبارك قدم ✻ تا حرف تعلیل
مهتران خدم لامیه خدم خانك و دالك فتحه لریله جمع درخدمتکارلر دیمکدر
ارککدن و دیشیدن اما بونده ارآدم مراددر بخواندند جمیع نسخه لرده بویله
واقعدر اما قیاس بخوانند دیمك ایدی فتأمل پیر مبارك قدم بیانیه در مبارك
قدم وصف ترکیبیدر مبارك ایاقلی دیمکدر (محصول بیت) پادشاه بیوردی
تاکیم خدمتکارك اولولری مبارك قدملی پیری دعوت ایده لر یعنی تعظیم ایچون
عظیم الشان کیمسه لر کوندردی انی دعوت ایلمکه ✻ برفتند کفتند آمد فقیر
✻ تن محتشم در لباس حقیر ✻ تن محتشم بیانیه در تندن ذات مراددر و محتشم
معظم دیمکدر لباس حقیر بیانیه در (محصول بیت) خدمتکارلر واردیلر
و پادشاه دعوت ایلدکنی اکا سویلدیلر مذکور فقیرده کلدی حقیر لباس
ایچنده معظم و مکرم ذات ایدی یعنی فقرا خرقه لرنده بر مکرم وجود ایدی
✻ بکفتا دعایی کن ای هوشمند ✻ که در رشته چون سوزنم پای بند ✻ بکفتا
الف حرف اشباعدر ضرورت وزن ایچون دعایی یا حرف وحدت و یا حرف
تنکیر که حرف تعلیل در رشته یعنی مرض رشته سوزن سینك ضمی و رانك
فتحه سیله ایکنه یه دیرلر پای بند وصف ترکیبیدر ایاغی بغلی معناسنه
(محصول بیت) پادشاه عزیزه دیدی ای هوشمند دعا ایله صحتم ایچون یعنی
بکا دعا ایله اولا که سنك دعاك برکاتیله و سببیله خدا بکا صحت و یره زیرا رشته
مرضنده ایکنه کبی پای بندم حاصلی عاجز و زبونم ✻ شنید این سخن پیر خم
بوده پشت ✻ بتندی برآورد بانك درشت ✻ پیر خم بوده بیانیه خم بوده
بوکلمش و اکلمش پشت خم بودنك فاعلیدر بتندی با حرف مصاحبت و تند
تانك ضمی و نونك سکونیله ایتی یعنی کسکن و یاوز معناسنه در بونده مراد
حدتدر یا حرف مصدر برآورد کتوردی و چیقاردی دیمکدر بانك درشت
بیانیه (محصول بیت) پادشاهك بو سوزنی ارقه سی بوکلمش پیر ایشتدی
حدتله ایری آواز و یردی و کتوردی یعنی قوت ایدوب پادشاهك اوزرینه
بك چاغردی بویله دیو ✻ که حق مهربانست برداد کر ✻ ببخشای و بخشایش
حق نکر ✻ که حرف بیان حق یعنی خدا مهربان وصف ترکیبیدر محبتلی
معناسنه دادکر عادل معناسنه در ببخشای فعل امر مفرد مخاطبدر

بخشایندن اسم که دیمکدر و بخشایش اسم مصدردر بخشایندن
اسیرکیش معناسنه حقه اضافت لامیه‌در نکرنونك کسریله و کاف عجمك
فتحی ایله فعل امر مفرد مخاطب نظرایله دیمکدر (محصول بیت)
ای پادشاه خدای تعالی عادل حاکه محبتلی و شفقتلی در ایمدی سن
بیچاره‌لره مرحمت ایله اندنصکره سکا خدانك مرحمتی نظرایله یعنی سن
مظلوملری اسیرکه خداسنی اسیرکه سن ❊ دعای منت کی شود سودمند ❊
اسیران مظلوم درچاه و بند ❊ سود مند فائده‌لی دیمکدر اسیران مظلوم
بیانیه‌در چاه قیوم‌راد زندان قویسیدر مراد حبسدر (محصول بیت)
ای پادشاه بنم دعام سکا نجان فائده ویرر مظلوم اسیرلر حبسده وزندانده
ایکن یعنی زندان ایچنده حبسده ایکن یعنی بوقدر مظلوم ناحق یره محبوس ایکن
سکا بنم دعام فائده ویرمز ❊ تو ناکرده بر خلق بخشایشی ❊
کجا بینی ازدولت آسایشی ❊ ناکرده ایلمشکن دیمکدر بخشایش اسم
مصدردر ترحم معناسنه و یاحرف مصدر و یا حرف ابهام آسایشده
اسم مصدردر آسایدن‌دن حضور و راحت معناسنه و یاسابق کبیدر
(محصول بیت) ای پادشاه سن خلقه ترحم ایلمك سزین یعنی خلقی اسیرکمك
سزین دولت وسعادتدن قنده آسایش وحضور کورسین ❊ ببایست
عذر خطا خواستن ❊ پس ازشیخ صالح دعاخواستن ❊ باحرف تأکید
بایست فعل ماضی مفرد غائب کرك دیمکدر عذر خطا مصدرك مفعولنه
اضافتیدر (محصول بیت) پادشاهم اول سن ایلدکك خطانك عذرین
خدادن دیلمك کرکسین اندنصکره شیخ صالحدن دعا دیلمك کرکسین
❊ بجا دست کیرد دعای ویت ❊ دعای ستم دیدکان در پیت ❊ دعای
وی لامیه ضمیر شیخ صالحه راجعدر وتای ضمیر معناده کیرده مقیددر
کیردت تقدیرنده دعای ستم دیدکان لامیه‌در ستم دیده وصف ترکیبیدر
مظلوم معناسنه ظلم کورمش دیمکدر کاف عجم های رسمیدن بدلدر
والف نون ادات جمعدر پی بای عجمك فتحی و یای اصلیه ایله ارد وایز
معناسنه‌در وتا ضمیر خطاب (محصول بیت) پادشاهم شیخ صالحك دعاسی
قیچان الکی طوتار مظلوملرك دعاسی اردکده ایکن یعنی مظلوملر سکا بد
دعا ایدرکن اولیانك خیر دعاسی سکا فائده ایلمز ❊ شنید این سخن شهریار
عجم ❊ زخشم و خجالت برآمد بهم ❊ برآمد بهم منقبض و بیحضور اولدی

دیمکدر (محصول بیت) شیخك مذکور سوزینی پادشاه عجم ایشتدی غضبندن
وخجالتدن منقبض و بیحضور اولدی ❊ برنجیدو پس بادل خویش کفت
❊ حقست این سخن حق نشاید نهفت ❊ پس بای عجمك فتحیله اندن
صکره دیمکدر باحرف صله دل خویش لامیه کندی کوکلنه دیمکدر نهفت
نونك وهانك ضمیله نهفتن معناسنه‌در کیزلمك یعنی انکار ایلمك (محصول بیت)
پادشاه انجندی اندنصکره کندی کوکلنه یعنی کندیه دیدی شیخك سوزی
حقدر حقی انکار ایلمك اولماز ❊ بفرمود تا هرکه دربند بود ❊ بفرمانش آزاد
کردند زود ❊ (محصول بیت) پادشاه بیوردی تا کیم حبسده ایدی انك امریله
آزاد ایلدیلر فوری یعنی هیچ تأخیر و تراخی ایلمدیلر یعنی زنداندن صالی
ویردیلر ❊ جهان دیده بعد از دو رکعت نماز ❊ بداور برآورد دست نیاز ❊
جهان دیده یعنی شیخ بداور باحرف صله وداور خدا دربونده برآورد
قالدردی دیمکدر دست نیاز لامیه‌در مجازا (محصول بیت) مذکور شیخ
ایکی رکعت نمازدنصکره خدایه نیاز الینی قالدردی و پادشاهك صحتیچون
دعا ایلدی دیدی ❊ که ای فرازنده آسمان ❊ بجنکش کرفتی بصلحش
بخوان ❊ که حرف رابط قول مقدر بر حرف تأکید فرازنده آسمان اسم
فاعلك مفعولنه اضافتیدر برافرازنده اسم فاعلدر افرازنده‌دن مخففدر
یوجلدیجی معناسنه‌در معناسی ای کوکی یوقاری طوتیجی دیین غلط ردشمعی
سویلمش آسمان سینك سکونیله اصلنده وصف ترکیبدر ترکیب خق
طر یقیله آسه بکزه‌ییجی دیمکدر آس دکرمنه دیرلر آسیاب کبی و مان ماننددن
مرخم بکزه‌ییجی دیمکدر بوندنصکره جمع مرکب کوکه اسم اولدی فتأمل
باحرف مصاحبت سببیتی متضمن جنکدن بونده عصیان وخطا مراددر
وضمیر غائب مذکور پادشاهه راجعدر کرفتی کاف عجمك ورانك وتانك
کسره‌لریله وسکون فائله فعل ماضی مفرد مخاطب طوتدك یعنی مؤاخذه
ایلدك دیمکدر بصلحش باسابق کبیدر و یا حرف صله ضمیر غائبده سابق
کبیدر بخوان فعل امر مفرد مخاطب دعوت ایله دیمکدر بعض نسخه‌ده
بخوان یرینه بمان واقعدر قو معناسنه یعنی خطاسنی ترك ایله دیمکدر
حاصلی آنی مؤاخذه ایله دیمکدر قندر (محصول بیت) شیخ پادشاهك
صحتی ایچون نیاز الینی قالدردی ودیدی که ای آسمانی یوجلدیجی خدا
چونکه عصیان وخطاسیله آنی مؤاخذه ایلدك صلح وتوبه سبیله

يدشمى

انى كنندوكه دعوت ايله ويانى صلحه دعوت ايله ويا صلح وعدل سبيله مؤاخذه ايلمسنى قو يعنى ترك ايله ديمكدر بعض عبارتنى بعدعمك ايله تعبير ايدين خطا ايلمش ❊ولى همچنان بر دعا داشت دست ❊ كه بر سر آورد و بر پاى جست ❊ ولى يعنى مذكور عزيز همچنان ادات تشبيه آنچنان ديمكدر بر حرف صله در بامعنا كه حرف تعليلدر همچنان ادات تشبيه او انچه اما حرف بيانيدر هنوز معناسنه او انچه شه يعنى پادشاه سر برآورد باشن يصدقدن قالدردى بر پاى اياغ اوزره جست صچرادى ديمكدر (محصول بيت) عزيز انچنين صدقله جان و كوكلدن دعايه ال طوتدى يعنى دعاده خدايه انچنين توجه ايلدى كه پادشاه بالينندن باش قالدردى و اياغ اوزره صچرادى باخود معنا بو يله اوله عزيز هنوز الى دعاده طوتاردى يعنى الن دعايه قالدروب دعايه مشغول ايدى كه شاه باشن قالدردى و صاغ و سالم اياغ اوزره صچرادى ولكل وجهة ❊ تو كفتى ز شادى بخواهد پريد ❊ چو طاووس كورشته در پاى ديد ❊ تو كفتى سن ديردك ديمكدر يعنى كورسك ديردك خطاب عام طريقيله ز شادى با حرف مصدر پريد پريدن معناسنه چو حرف تشبيه طاوس معروف كو اصلنده كه او ايدى كه حرف رابط صفت و ضمير طاوسه راجعدر رشته ايپلك (محصول بيت) پادشاه انچنين صحت بولديكه كورسك ديردك فرحندن اوچيسردر طاوس كبيكه اياغنده كورمدى يعنى باغدن خلاص بولان طاوس كبى بعض نسخه ده طاوس يرينه كنجشك واقعدر سرچه معناسنه حاصلى پادشاه كمال صحتندن طاوس كبى اوچمق مرتبه سنه واردى يعنى زياده سوندى ❊ بفرمود كنجينهٔ كوهرش ❊ فشاندند در پاى و زر بر سرش ❊ كنجينهٔ كوهر خزينهٔ كوهر ديمكدر شين ضمير عزيزه راجعدر ومعناده پايه مقيددر يابش تقديرنده (محصول بيت) پادشاه سونديكندن بيوردیكه جوهر خزينه لرينى عزيزك اياغنه نثار ايلديلر و التون خزينه سنى باشنه صاچديلر ❊ حق از بهر باطل نشايد نهفت ❊ ازان جمله دامن بيفشاند و كفت ❊ حق تقديرى سخن حقدر باطلدن مراد دنيادر نهفت فعل ماضى صورتنده مصدردر بيفشاند فعل ماضى مفرد غائبدر سلكدى معناسنه در (محصول بيت) حق سوزى باطل دنيا ايچون ستر ايدوب كيزلمك اولماز يعنى حق سوزى سويلمك كرك اول جميع جواهردن و زردن اتكنى

سلكدى وديدى معلوم اولا كه مصراع اول حضرت شيخك كلاميدر و يوندن صكره ايكى بيت مذكور عزيزك مقوليدر ❊مرو باسر رشته بازد كر ❊ مبادا كه ديكر كند رشته هر ❊ با حرف صله سررشته تقديرى سررشته ظلمدر بازد كر و كره دخى ديمكدر هر بونده اوج معناسنه در (محصول بيت) سر رشته سنه برد خى كتمه يعنى ظلمه برد خى مائل اوله كه كنه رشته مرضى اوج ايلمسون يعنى باش و يروب پيدا اولميه يعنى ظلم ايله اولميه كه رشته مرضى عودت ايدوب اوج و يره حاصلى ظاهر اوله ❊چو بارى فتادى نكه دار پاى ❊ كه يكبار ديكر نه لغزد زجاى ❊ بارى با حرف وحدت يكبار ديكر بركره دخى ديمكدر نه لغزد فعل نفى مستقبل مفرد غائب فاعلى تحتنده پايه راجعدر طيرنمه ديمكدر (محصول بيت) چونكه بركره سور چوب دوشدك اياغك صاقله اوليه كه بركره دخى اياغك طيرنه يعنى چونكه بركره بر بلايه كرفتار اولوب اندن خلاص بولدك انك اسبابندن احتراز ايله اوليه كه بركره داخى اول بلايه مبتلا اوله سين ❊ز سعدى شنو كين سخن راستست ❊ نه هر بارا فتاده برخاستست ❊ شنو شينك كسرى و نونك فتحى و واو اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطب ايشت ديمكدر كين كه حرف تعليل واين اسم اشارتدر مصراع ثانينك مضمونه (محصول بيت) خطاب عام طريقيله بيورر سعديدن ايشت ز يرا بو سوز كرچكدر كه هر كره دوشمش قالقمش دكلدر يعنى بو كره بو كرفتار اولديغك بلادن خلاص بولدك ايمدى شمدن كرو حذر ايله صاقن كه برداخى كرفتار اولورسك خلاص بولماز سك ديمكدر ❊ كفتا راندر ملك دنيا و دولت آن كه بقايى ندارد ❊ ❊ جهان اى پسر ملك جاويد نيست ❊ ز دنيا وفادارى اميد نيست ❊ ملك جاويد بيانيه وفادارى يا حرف مصدر (محصول بيت) اى اوغل دنيا باقى ملك دكلدر كيمسه يه باقى قالمز پس دنيادن وفادارلق اميدى يوقدر يعنى كيمسه دوست اوليوب وفا ايلمز يادۀ بى وفادر ❊ نه بر باد رفتى سحرگاه و شام ❊ سرير سليمان عليه السلام ❊ نه حرف نفى معناده رفتى فعله مقيددر كه فعل حكايت حال ماضيدر سحرگاه و شام شامكاه تقديرنده در سرير سليمان تخت سليمان ديمكدر ولاميه ايله (محصول بيت) استفهام انكارى طريقيله بيورر كه صباح واخشام وقتى يل اوزره كتمزميدى حضرت سليمان پيغمبرك تختى يعنى حضرت سليمان پيغمبر عليه السلام دطندوكى يره تختنى يل ايلدردى ❊ با آخر نه ديدى كه بر باد رفت ❊ خنك آنكس كه با دانش و داد رفت ❊ با حرف ظرف

آخر عاقبت دیمکدر ندیدی استفهام انکاری طریقیله نفی ماضی مفرد
مخاطب کورمدکمی دیمکدر یعنی حضرت قرآنده سلیمان پیغمبرک احوالنی
یازدیغی و بیان ایلدیکی یرده کورمدکمی که برباد رفت بر حرف صله باده
کتدی یعنی فانی اولدی دیمکدر خنک خانک و نونک ضمی وکاف عربیله
بختلو وسعادتلو دیمکدر آن یعنی آن پادشاه دانش اسم مصدر علم
معناسنه در داد عدالت دیمکدر (محصول بیت) آخر حالده و عاقبت
امرده کورمدکمی که سریر سلیمان یله واردی و فنا اولدی کندی کبی
یعنی دنیاده اثر ونشانی قالدی پس سعادتلو اول حاکمدر که دنیادن علم
وعدالت ایله آخرته واردی ﴿ کسی زین میان کوی دولت ربود ❊ که در بند
آسایش خلق بود ❊ زین میان بو اورتادن و ارادن یعنی دنیادن کوی
دولت بیانیه در کوی کاف عجمک ضمیله طوپ دیمکدر تمثیل طریقیله
چوکان اویننده واقع اولان طوپدن کنایه در ربود رانک فتحی وضمیله فعل
ماضی مفرد غائبدر که حرف رابط صفت بند آسایش خلق لامیه
(محصول بیت) برکیمسه بو اورتادن یعنی دنیا میداننده دولت طوپنی
قاپوب کتوردی که خلقک حضوری قیدنده اولدی یعنی خلقک آرام
وصفاسنه مقید اولدی ﴿ بکار آمد آنها که برداشتند ❊ نه کرد آوریدند
وبکذاشتند ﴾ آنها انلر دیمکدر یعنی اول اموال واسباب دنیا که حرف رابط
صفت برداشتند فعل ماضی جمع غائبدر قالدر دیلر یعنی کندیلرله بیله
کتوردیلر نه حرف نفی کرد کاف عجمک کسریله بونده جمع معناسنی
متضمن درلکن برغیر لفظله مرکب مستعملدر مثلا کرد کرد وکرد
آورد بونده آوریدند فعلیله مستعملدر که فعل ماضی جمع غائبدر
بکذاشتند فعل ماضی جمع غائبدر قودیلر دیمکدر یعنی ترک ایلدیلر
(محصول بیت) ایشه و آخرته اول اموال واسباب یرادی که بونلردن قالدروب
آخرته بیله کتوردیلر یعنی دنیاده خیراته صرف ایدوب کتدیلر اما اول
اموال واسباب ایشه یرامادی که بونده قیوب کتدیلر زیرا بونده حسرت
وندامت و آخرتده عذابه وحسابه باعثدر ﴿ حکایت در زوال کار و انتقال
الملك ﴾ ﴿ شنیدم که در مصر میراجل ❊ سپه تاخت بر روز کارش اجل ﴾
میراجل پیانیه در اجل اصلنده اجلل ایدی اسم تفضیل اجتماع حرفین
متحرکین اولدیغیچون ادغام واجب اولدی میراجل اولورق بك دیمکدر

سپه سینک کسری وبای عجمک فتحی وهای اصلیه ایله سپاهدن مخففدر
عسکر معناسنه تاخت فعل ماضی مفرد غائب سکردم صالدی دیمکدر
بر حرف صله در بامعناسنه روزکار ایام دیمکدر یعنی روزکار عمر دیمکدر
ضمیر میراجله راجعدر اجل بونده موت معناسنه در ایکی اجل بیننده تجنیس
تام واقعدر (محصول بیت) ایشتدم که مصرده اولو رق بکک یعنی پادشاهك
روزکار عمرینه موت آتن صالدی یعنی اجل اوستنه عسکر صالدی ﴿ جمالش
برفت از رخ دلفروز ❊ چو خور زرد شد بس نماند ز روز ﴾ جمال کوزللك
وضمیر میراجله راجعدر رخ دلفروز بیانیه دلفروز وصف ترکیبیدر
کوکل یالکندرجی یعنی روشن قلبجی چو حرف تعلیل خور خانک ووای
ضمه ایله وواو رسمیله کنش معناسنه در خورشیدده دیرلر زرد صاری
پس بای عربیله چوق معناسنه در روز کون دیمکدر (محصول بیت)
رخ دلفروزندن خوبلق ولطافت کتدی یعنی شدت مرضدن چهرهسی
متغیر اولدی مصراع ثانی مثل طریقیله بیورر چونکه کنش صارردی
کوندن چوق قالماز کنش صارردقدنصکره طولنمسی قریب اولور
پس بونك چهرهسنك صارارمسی موتنك قربنه دلالت ایدر ﴿ کزیدند
فرزانکان دست فوت ❊ که در طب ندیدند داروی موت ﴾ کزیدند کاف عجمك
فتحی ایله وزانك کسریله فعل ماضی جمع غائبدر اصردیلر دیمکدر فرزانه
فانك فتحی ورانك سکونیله عاقل دیمکدر وکاف عجم های رسمیدن بدلدر
والف ونون ادات جمعدر دست فوت لامیه در مجازا که حرف تعلیل طب
یعنی علم طب ویا کتب طب دیمکدر داروی موت مصدرك مفعولنه اضافتی
قبیلندندر موته دوا دیمکدر (محصول بیت) مصرك عقلاسی فوت النی
اصردیلر یعنی انك فوتیچون تحسر وتغابن الینی چینه دیلرز یرا کتب طبده
انك موتنه علاج بولمدیلر فرزانکاندن طبیبلر مراددر دیبن عندی سویلش
﴿ همه تخت وملکی پذیرد زوال ❊ بجز ملك فرمانده ذو الجلال ﴾ ملك میمك
ضمیله بونده سلطنت معناسنه در ویا حرف تنکیر پذیرد بای عجمك فتحی وذالك
کسریله ورانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر قبول ایلر معناسنه زوال
فنا دیمکدر بجز با حرف زائد جز غیر معناسنه در واضافتلری لامیه لردر
فرمانده وصف ترکیبیدر دهیدندن بویرق ویریجی معناسنه که بونده
مراد خدادر ذو ذالك ضمیله صاحب معناسنه در جلال عظمت معناسنه

ردسروری

(محصول بيت) حضرت شيخ عبرت طريقيله بيورر جميع تخت وسلطنت زوال وفنا قبول ايلر عظمت وجلال صاحبى خدانك سلطانلغندن غيرى يعنى خدانك سلطنتنه زوال وفنا يوق باقى لايزالدر وباقيسى هپ فانى وزائلدر ✻ شنيدم كه ميگفت درز ير لب ✻ چو نزديك شد روز عمرش بشب ✻ چو حرف تعليل نزديك يقين ديمكدر قريب معناسنه روز عمرش لاميه در مجازا ضمير مذكور پادشاهه راجعدر بشب باحرف صله زيراب لاميه (محصول بيت) حضرت شيخ كنه اصل قصه يه شروع ايدوب بيورر چونكه مذكور پادشاهك روز عمرى شب موته قريب اولدى يعنى چونكه موتى مقرر اولدى ايشتدم يعنى انده حاضر اولانلردن وياكندم ايشتدم كه طوطاغى التنده يابچه يابچه سويلردى يعنى فسلديله سويلردى سويلدوكى كليچك ايكى بيتك مضمونيدر ✻ كه در مصر چون من عزيزى نبود ✻ چو حاصل همين بود چيزى نبود ✻ كه حرف رابط مقول وقولدر چون ادات تشبيه عزيزى ياحرف وحدت وياحرف تنكير همين يعنى موت وفوت چيزى نبود هيچ نسنه دكل ايمش (محصول بيت) پادشاه دير كه مصرده بنم كبى بر عزيز اولمامشدر يعنى مصره بنم كبى بر پادشاه كلمامشدر چونكه حاصلى همان بوايمش يعنى چونكه آخر موت وفوت ايمش عزيز مصر واجل ملوك اولمق هيچ نسنه دكل ايمش چونكه بقاسى يوقدر ✻ جهان كرد كردم بخردم ✻ بر ش برفتم چو بيچارگان ازسرش ✻ كرد كردم جمع ايلدم جهان مقدم مفعول جهانى جمع ايلكدن مراد مال واسباب جهانى جمع ذكر محل اراده حال طريقيله بر ميوه وحاصل معناسنه در ضمير جهانه راجعدر سرش تقديرى مر كرد كردنش در و يلسردن مراد اوست اوله يعنى اوستندن ديمك اوله (محصول بيت) اموال واسباب جهانى جمع ايلدم لكن ميوه وحاصلنى يمدم يعنى انكله متمتع اولوب فائده سن كورمدم فقرا و بيچاره كان كبى انى جمع ايلدك سوداسنده كيتدم ويامحتاجلر كبى اوستندن وتصرفندن كيتدم حاصلى جمعانيه مالك اولدمسه بونده قبوب كيتدم حضرت شيخ بوندن صكره نصيحته شروع ايدوب بيورر ✻ پسنديده راى كه بخشيد وخورد ✻ جهان از پى خويشتن كرد كرد ✻ پسنديده راى وصف تركيبيدر مقبول فكرلى معناسنه و ياحرف وحدت كه حرف رابط صفت پى خويشتن لاميه كرد كرد جمع ايلدى (محصول

بيت) مقبول فكرلى بر كيمسه در كه سخاوتنه بذل ايدوب كندى يدى اموال واسباب جهانى كندى ايچون جمع ايلدى يعنى عاقل اولدر كه جمع ايدوب يدى ويدردى اول دكلدر كه جمع ايدوب غير يلره قيوب كندى ✻ درآن كوش تا باتو ماند مقيم ✻ كه هرچه از تو ماند در يغست وبيم ✻ در حرف صله آن اسم اشارتدر مابعدنك مضموننه و يابيت سابقك مضموننه كوش كاف عربك ضميله فعل امر مفرد مخاطبدر سعى ايله ديمكدر تا حرف تعليل باحرف مصاحبت مقيم اسم فاعلدر افعالدن بوندمثابت وقائم ديمكدر كه حرف تعليل ماند فعل مضارع مفرد غائب قالور ديمكدر وقاله ديمكدر دريغ دالك ضمى وكسريله حيف ديمكدر وبيم بانك عربك كسريله خوف معناسنه (محصول بيت) اول نسنه يه سعى ايله كه سنكله دائم و باقى قاله يعنى جمع ايدوب ييوب يدرمكه كوشش ايله زيرا سندن صكره قالان حيف وخوفدر كه حلالى حسابى حرامى عذابدر ✻ كند خواجه بر بستر جان كداز ✻ يكى دست كوتاه ديكر دراز ✻ خواجه مطلق عظيم الشان معناسنه در بستر جان كداز بيانيه در جان كذار وصف تركيبيدر جان اريديجى معناسنه كداز يدتدن بستر باى عجمك كسريله دوشك ديمكدر كوتاه كاف عربك ضميله قصه ديمكدر قصير معناسنه دراز دالك فتحى وكسريله اوزون ديمكدر طويل معناسنه (محصول بيت) خواجه بستر جان كدازده برالينى اوزادر و برالينى قصالدر بو بيتدن مرادى بوندن صكره كلن ايكى بيت بيان ايدر ✻ در آندم تراى نمايد بدست ✻ كه دهشت ز بانش ز كفتن ببست ✻ كه حرف تعليل دهشت دالك وشينك فتحه ريله مصدر درعلم يابندن حيرت معناسنه بناه مفعولده ده مستعملدر دهش فهو مدهوش (محصول بيت) اول دمده سكا اليله كوستررز يراحيرت ديلنى تكلمدن باغلدى يعنى نطقه وتكلمه قادر اولمديغيچون اليله اشارت ايدر ✻ كه دستى بجود كرم كن دراز ✻ وكر دست كوته كن از ظلم وآز ✻ دستى ياحرف وحدت بجود باحرف صله و ياحرف مصاحبت وآز حرص معناسنه در (محصول بيت) كه برالكى جود وكرمه وياكرم وجودله اوزاد ودرازايله و برالكى ظلم وحرصدن كوتاه ايله يعنى سخى اول ظالم وحريص اولمه ديمكدر حضرت شيخ بيورر ✻ كنونت كه دستست دستى بزن ✻ دكر كى برآرى تو دست از كفن ✻ كنون كاف عربك ضميله

اكنوندن مخففدر شمدی دیمكدر كه حرف بیان دستیست یاحرف تنكیر دستی یاسیده بو یله دربزن اوردیمكدر كی كاف عربك فتحی و یای اصلیه ایله نچان دیمكدر برآری چیقاررسین دیمكدر (محصول بیت) شمدی كه سنك الك وقدرتك واردر ال اور یعنی خیرانه سعی ایله زیرا بردخی نچان چیقاررسین النكی كفندن كه برعمل اشلكه قادر اوله سین یعنی حال حیاتكده ایكن برخیر ایش ایشله والاموندن صكره فرصت فوت اولور ﴿ بتابد بسی ماه و پروین وحور ✻ كه سر برنداری زبالین كور ﴾ بتابد مضارع مفرد غائب یلدرر یعنی ضیا ونور و یرور دیمكدر پروین بای عجمك فتحی وراناك سكونی وواوك كسریله اولكر یلدزینه دیرلر حورحانك ضمیله كنشدر كه حرف بیان برنداری قالدرمزسن دیمكدر بالین كور لامیه در بالین یاصدق وكور قبر معناسنه (محصول بیت) ماه وشمس نیجه زمان طلوع وغروب ایدركه سن باشكی قبر یاصدوغندن قالدرمزسین یعنی حشر كوننه دك باشكی قالدرمزسین پس خیرانه نه زمان كوشش ایدرسن كه آخرتده سكا ذخیره اوله فتأمل ﴿ حكایت قزل ارسلان باداشمند ﴾ ﴿ قزل اسلان قلعهٔ سخت داشت ✻ كه كردن بالوند برمی فراشت ﴾ سابقاچه حاجت كه نه كسی آسمان یتی بیانده قزل اسلانك ظهیر قصه سی بیان اولمشدر تكراره احتیاج یوقدر قلعهٔ سخت اضافتی بیانیه سخت محكم دیمكدر كه حرف رابط صفت كردن كاف عجمك ودالك فتحی وسكون رانك بیون دیمكدر كه عرب جید دیر جیمك كسریله بالوند بامعنای استعلای متضمن در الوند همزه نك وواوك فتحه لریله و باقیسنك سكونیله همدانه قریب برداغك اسمیدر علم مساحه نك بعض رسائلنده یازار كه دنیا طاغلرنده اندن یوكسك طاغ یوقدر دیو بربانك متضمن اولدیغی معنای استعلائی تأكید ایدرمی فراشت فانك فتحی وكسریله اصلنده فعل حكایت حال ماضی در امابونده معنای استمرار مراددر یوجلدر دیمكدر قزل ارسلانك محكم قلعه سی وارایدی كه كوه الوند اوزره بوینی بوجلدر یعنی كوه الونددن یوجه بلند ایدی روایت اولنور كه مذكور قلعه دیار بكرده آمد قلعه سیدر فی الحقیقه بعض یورچنده قزل ارسلان تاریخن یازمشلر و بیورد یغی كبی برمحكم حصاردر وجمیع شهر حصارك ایچنده در طاشره ده نسنه سی یوقدر حاصلی شهر مسوردر

﴿ نه اندیشه ازكس نه حاجت بهیچ ✻ چوزلف عروسان رهش پیچ پیچ ﴾ اندیشه بونده خوف معناسنه درپیچ دولاشق دیمكدر و تكرار تأكید ایچوندر (محصول بیت) مذكور حصارك نه كیمسه دن پرواسی ونه خوفی وارایدی زیرا مستحكم ایدی نه برنسنه یه احتیاجی زیرا جمیع لوازمی كندنده مهیا ایدی خارجدن برنسنه یه احتیاجی یوغیدی كلنلرزلفی كبی دولشق دولاشق ایدی یعنی صعب ایدی ﴿ چنان نادر افتاده در روضهٔ ✻ كه در لاجوردی طبق بیضهٔ ﴾ افتاده ماضیدن قسمدر واقع اولمش معناسنه فاعلی مذكور قلعه در روضه چایر وچمن معناسنه در و یاحرف وحدت وهمزه حرف توسل كه حرف رابط صفت لاجوردی لاجورد معربدر لاژوردن كه برمعین رنكدر و یاحرف نسبت طبق معروف بیضه بونده یومرده معناسنه در و یاحرف نسبت وهمزه حرف توسل (محصول بیت) مذكور قلعه انجلین نادر واقع اولمش بر روضه ده كه لاجوردی طبقده براق یومرده مذكور قلعهٔ آق بیضه یه وواقع اولدیغی چمنی لاجوردی طبقه تشبیه ایلمش فندبر ﴿ شنیدم مردی مبارك حضور ✻ بنزدیك شاه آمد ازراه دور ﴾ مردی یاحرف وحدت مبارك حضور وصف تركیبیدر باحرف صله نزدیك شاه لامیه در راه دور بیانیه (محصول بیت) شیخ بیورر ایشتدم كه حضوری مبارك بر یعنی اهل اللهدن برمبارك كیمسه شاهك یاننه كلدی ایراق یولدن ﴿ حقایق شناسی جهان دیده ✻ هنرمند آفاق كردیده ﴾ حقایق شناس وصف تركیبیدر حقایقی بیلیجی معناسنه و یاحرف وحدت بعض نسخه ده یاسز واقعدر اضافت بیانیه ایله فتأمل جهان دیده وصف تركیبیدر جهان كورمش معناسنه و یاحرف وحدت وهمزه حرف توسل هنرمند آفاق كردیده بیانیه در و یاهمزه سابق كبیدر بعض نسخه ده هنرمندی یایله واقعدر فند بر روضه ده و بیضه ده و بو بنده واقع اولان همزه لری وحدتیچون طوتان اظهار جهل ایلمش (محصول بیت) كلن مرد جهان كورمش وعالم سیر ایلمش بركیمسه ایدی یعنی سیاح عالم ایدی اطراف جهانی چكزمش یعنی جهانی كورمش اهل هنر ایدی حاصلی اهل معرفت وكمال بركیمسه ایدی مذكور اوصاف حضرت شیخه مناسب اوصافدر نته كه زدریای عمان برآمد كسی حكایه سنده واقع اولمشیدی زیرا قزل ارسلان اتابكیلردن ایمش نته كه ظهیرك

درسروی وشمعی

قصایدندن مفهومدر وحضرت شیخ اتابکیلر زماننده ایمش نته که
کتابلرندن معلومدر فتأمل ﴿ بزرکی زبان آوری کاردان * حکیمی سخن کوی
بسیاردان ﴾ یالر حرف وحدتدر زبان آوروصف ترکیبیدر فصیح معناسنه
شاعره ده اطلاق اولنور کاردانده وصف ترکیبیدر ایش بیلیجی یعنی احوال
عالمدن خبردار حکیم بونده عالم معناسنه در سخن کوی ده وصف ترکیبیدر
متکلم معناسنه بسیاردانده وصف ترکیبیدر ذوفنون معناسنه (محصول
بیت) کلن مرد براولور فصیح خبردار عالم ذوفنون متکلم حکیم بر کیمسه
ابدی حاصلی ظاهری وباطنی معمور بر کیمسه ایمش حضرت شیخ کبی
﴿ قزل کفت چندین که کردیدهٔ * چنین جای محکم دکر دیدهٔ ﴾ کردیدهٔ
یاضمیر خطاب وهمزه حرف توسل چکرمش ودولانمش سن دیمکدر
یعنی سیاحت ایلمش سین جای محکم بیانیه دکر اخی دیمکدر کیرو
دبین کیرودن سو یلمش دیدهٔ یاضمیر خطاب وهمزه حرف توسل (محصول ردشمی
بیت) قزل ارسلان کلن عزیزه دیدی بو قدر که عالمی طولانوب کزمش
سن یعنی بوقدر که سیاحت ایلمش سن بردخی بو نجلین محکم حصار
کورمش میسن یعنی بو استحکامده وصعوبتده بربیردخی کوردکی دیمکدر
کردیده ده ودیده ده همزه خطاب ایچون در دبین قابل خطاب دکلدر ردشمی
فتأمل ﴿ بخندید کین قلعه خرمست * ولیکن نپندارمش محکمست ﴾
بخندید تقدیر بخندید وکفت در که حرف رابط مقول قولدر واین اسم
اشارتدر مذکور قلعه یه قلعهٔ خرم بیانیه وسین وتا ادات خبر نپندارمش ضمیر
قلعه یه راجعدر (محصول بیت) عزیز قزلدن مذکور کلامی اشیدیجک
کولدی ودیدی که بو دیدکك قلعه قلعهٔ خرمدر مفرح ودلکش قلعه در
اماظن ایلمزم که مستحکم در یعنی کیمسه یه باقی وثابت دکلدر بلکه نیجه سنك
کبی پادشاه کورمشدر پس اکر محکم اولسه ملك الموت ایچنه کیرمزدی
﴿ نه پیش از تو کردن کشان داشتند * دمی چند بودند و بکذاشتند ﴾
نه پیش از تو حرف نفی معناده داشتند فعلنه مقیددر استفهام انکاری
طوتدیلرمی دیمکدر دمی یاحرف وحدت بونده فعل ماضی جمع غائب
قودیلر دیمکدر یعنی ترك ایدوب کیتدیلر (محصول بیت) سندن اول بو قلعهٔ
متکبر وجبار پادشاهلر طوتدیلرمی وانده کامرانلق وعیش وصفا ایلدیلرمی
عاقبت بر نیجه دم ایچنده اولدیلر وترك ایدوب کتدیلر ﴿ نه بعد از تو شاهان
دیکر برند * درخت امید ترا برخورند ﴾ نه بعد از تو حرف نفی معناده

برند فعلنه مقیددر استفهام انکاری طریقیله بیت سابق کبی فتأمل شاهان
دیکر بیانیه برند فعل مضارع جمع غائب ایلدیرلر یعنی تصرف ایدرلر درخت
امیدتو لامیه لر درسنك امیدك درختنك دیمکدر بر بونده میوه وحاصل
معناسنه در (محصول بیت) سندن صکره غیری پادشاهلر بو قلعه نك حکمنی
وامرنی ایلتمزلرمی یعنی تصرف ایدوب ایچنده سلطنت سوروب کامرانلق
ایلمزلرمی سنك امیدك درختنك میوه سنی یمزلرمی یعنی سن امید که واصل
اولمایوب انلر اول امیده واصل اولوب عیش وصفا ایلمزلرمی ﴿ ز دوران
ملك پدر یاد کن * دل از بند اندیشه آزاد کن ﴾ دوران ملك پدر لامیه لردر
باباك سلطنتی دیمکدر یاد کن یاد ایله یعنی تذکر ایله دیمکدر بند اندیشه لامیه در
مجازا اندیشه بونده نتیجه سر وفکردن عبارتدر آزاد کن آزاد ایله (محصول
بیت) باباك که قره ارسلاندر انك سلطنتی زماننی یاد ایله یعنی خاطره
کتور کوکلکی اوزاق افکار مالخولیادن فارغ وخالی ایله یعنی طول املی
ترك ایله ﴿ چنان روزکارش بکنجی نشاند * که بر یك پشیز تصرف نماند ﴾
روزکارش ضمیری پدره راجع با حرف صله و یا حرف ظرف کنج کاف
عربك ضمیله وسکون نونله بوجق دیمکدر و یاحرف وحدت نشاند فعل
ماضی مفرد غائب دیکدی یعنی نصب ایلدی دیمکدر فاعلی روزکاره راجع
ضمیردر که حرف بیان بر حرف صله در یا معناسنه پشیز بای عجمك فتحی
وشینك کسریله پول دیمکدر منقر معناسنه (محصول بیت) باباکی روزکار
بر بوجغه انجلین اوتورتدی که بر منقره تصرف قالمدی یعنی افقرناس اولدی
ردشمی وسروری
یرا جمیع اموال واملاك وسلطنتی هلاکو حادثه سنده بر باد اولدی نته که
مستوفی قزوینی تاریخنده مفصل بیان اولمشدر کنجی بونده قبر معناسنه
اخذایدن اصل قصه دن بی خبر ایمش ﴿ چو نومید ماند از همه چیز وکس
امیدش بفضل خدا ماند وبس ﴾ نومید نونك فتحیله مأیوس معناسنه در
چیزدن مراد اموال واثقالدر و معین وظهیردر امیدش ضمیر پدره
راجعدر با حرف صله فضل خدا لامیه در (محصول بیت) چونکه پدرك
جمیع اموال واثقال ومعین وظهیردن مأیوس اولدی امیدی فضل خدایه
قالدی انجق زیرا جمیع مال وملك وسلطنت الدن کتدی بو مقام زیاده
تفصیل استرلکن اوقاتمزده وسعت یوقدر ﴿ بر مرد هشیار دنیا خسست *
که هر مدتی جای دیکر کسست ﴾ بر مرد هشیار لامیه وبیانیه در خس خانك

فتحيله چورچوب معناسنه در كه حرف تعليل مدتى يا حرف وحدت جاى ديكر
لاميه در (محصول بيت) عاقل كشينك قتنده دنيا چورچوبدر يعنى هيچ نسنه
دكلدرز يرا هرزمانده برغيرى كيسنك بر بدر حاصلى كيسه به وفاسى و قدر
زياده بى وفا غدادر ﴿حكايت﴾ ﴿چنين كفت شور يده عجم ﴾ بكسرى
كه اى وارث ملك جم ﴾ شور يده بونده ديوانه معناسنه در يا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدت دين سهو ايلمش يا حرف صله

ردسرورى وشمعى

كسرى عجم پادشاهلرينه ديرلر اما بونده نوشروان مراددر كه حرف
رابطه قول و قوادر اى حرف ندا وارثك ملكه اضافتى اضافات مفعوليه
اضافتيدر وجمله اضافت لاميه در جمدن مراد سليمان پيغمبر عليه
السلامدر وملكدن مراد سلطنتدر (محصول بيت) ديار عجمده برديوانه
بويله ديدى كسرى يه كه اى وارث ملك جم يعنى سلطنت سليمان صاحبى
﴿اكر ملك برجم بماندى و بخت ﴿ تراكى ميسر شدى تاج وتخت ﴾ اكر ملك
يعنى سلطنت بر حرف صله در باء معناسنه بماندى فعل حكايت حال ماضيدر
بخت دولتدر ترا سكا شدى فعل حكايت حال ماضى اولدى ى ديمكدر
(محصول بيت) اكر سلطنت ودولت جمه باقى قالايدى سكا قچان ميسر
اولوردى بو تاج وتخت پس اكا باقى ومؤبد اولماديغيچون سكا انتقال
ايلدى ﴿اكر كنج قارون بچنك آورى ﴿ نماند مكر آنچه بخشى برى ﴾
كنج قارون لاميه در كثرت مالدن كنايتدر با حرف صله وچنك بونده ال
معناسنه در آورى فعل مضارع مفرد مخاطب كتوررسك ديمكدر بخشى
فعل مضارع مفرد مخاطب بغشلرسين ديمكدر برى ده بويله در (محصول بيت)
اكر قارون مالنى دنياده اله كتوررسك يعنى اول قدر مال اله كتوررسك
واكا مالك اولورسك سنكله قالماز الا اول نسنه كه محلنه بذل ايدرسين
پس آخرته انى ايلدرسين وسكا فائده اولور ﴿حكايت﴾ ﴿چو الب
ارسلان جان بجان بخش داد ﴿ پس تاج شاهى پسر برنهاد ﴾ چو
حرف تعليل الب ارسلان آل سلجوقيه دن سلطان ملكشاهك باباسيدر
كه لقبى جلال الدين در كلستانده اول اردبهشت ماه جلالى بويورد يغى
بوجلال الدين مراددر دعا كوى كلستان شرحنده حالنى مستوفى
بيان ايلمشم الب ارسلان بهادر ارسلاندر كه مراد قزل ارسلاندر دين

ردشمعى

قزلى قراينى فرق ايدر دكل ايمش با حرف صله جان بخش وصف تركيبيدر

جان بغشليجى ديمكدر كه داد فعل ماضى مفرد غائب فاعلى الب ارسلانه
راجع ضميردر تحتنده ومفعول صريحى جان و غير صريحى بجان
بخشدر بسر يعنى بسرش كه مراد جلال الديندر تاج شاهى بيانيه در
بسر با حرف تأكيد و بر حرف استعلا نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى
ديمكدر (محصول بيت) چون كه الب ارسلان جانى جان بغشليجى خدايه
و يردى يعنى تسليم روح ايلدى اوغلى تاج شاهى باشنه قودى حاصلى
يرينه پادشاه اولدى ﴿بتربت سپردندش ازنا جكاه ■ نه جايى نشستن
بد آماجكاه ﴾ با حرف صله تربت قبردر سپردند فعل ماضى جمع غائب
تسليم ايلديلر ديمكدر ضمير الب ارسلانه راجعدر تا جكاه اسم مكاندر
تاج يرى ديمكدر مراد تختدر نه حرف نفى معناده بدلفظينه مقيددر جاى
نشستن لاميه در بد بانك ضميله بو ددن مخففدر حرف ثقيله نبود تقديرنده در
آماج واو ماج اوق نشانته ديرلر وكاه كاف بجمله ظرف مكاندر اوق
نشانكاهى ديمكدر (محصول بيت) الى قبره تسليم ايلديلر يعنى دفن
ايلديلر تختندن زيرا او تراق يرى دكلدر اوق نشانكاهى يعنى دنيا نشانكاه
حوادث روزكاردر قرار وثبات يرى دكلدر حاصلى كلن البته كيدر طورماز
﴿چنين كفت ديوانهٔ هوشيار ﴿ چو ديدش پسر روز ديكر سوار ﴾
ديوانهٔ هوشيار جائزدر كه تركيب اضافى اوله وجائزدر كه توصيفى اوله
تقديرى چو ديد پسرش در روز ديكر بيانيه در بركون داخى ديمكدر يعنى
دفن كوندن غيرى كونده سوار آتلى ديمكدر (محصول بيت) برديوانه اوصلى
بويله ديدى چونكه بر كون داخى اوغلنى سوار كوردى يعنى چونكه دفن
كوندن صكره بر كون اوغلنى آتلى كوردى مقول قول بوندن صكره كلن
اوچ بيتدر ﴿زهى ملك ودوران سر در نشيب ﴿ پدر رفت و پاى پسر در
ركيب ﴾ زهى زانك وهانك كسريله وهاى اصليه ايله ادات تحسين در
كاه اولور كه مجازا ذمده واستهزاده استعمال اولنور پس بو لفظى قبيل
اضداددر دينلمز يمش وكاه اولور كه ياسنى حذف ايدوب زه ديرلر دوراندن

ردشمعى

مراد زماندر بعض نسخه ده مصراع اول زهى دولت وملك وسر در
نشيب واقعدر اما ملك ودولت كه سر در نشيب نسخه سنى كورمدك

ردسرورى

پس بويله يازانك فارسيسى بوندن معلومدر دوران سر در نشيب بيانيه
سر در نشيب باشى اشاغه ديمكدر سرنكون معناسنه پاى پسر لاميه در

ترکیب رانك وکاف عربك کسریله اماله ٔ رکابدر یعنی الف یایه اماله اولنشدر ضرورت قافیه ایچون نته که اوائل کتابده مفصل بیان ایلدك (محصول بیت) نه خوش ملك سر درنشیبدر ونه خوش زمان سرور در نشیب یعنی تعجب زمان ودولت سلطنت معکوسدر که باباکندی واوغلك ایاغی اوزنکیده در یعنی اولداخی اردنجه کتمه ده در حاصلی دنیا قرار وثباتیری دکلدر بلکه فنا وزوال مقامیدر ﴿ چنینست کردیدن روزکار ❊ سبك سیر وبد عهد وناپایدار ﴾ کردیدن روزکار لامیه در ومؤخرا مبتدأ زمانك دونمه سی دیمکدر سبك سیر وصف ترکیبیدر تیز سیردیمکدر بدعهدده وصف ترکیبیدر امامرء عهدلی معناسنه ناپایدارده وصف ترکیبیدر بی ثبات وبی قرار دیمکدر مصراع ثانی اولك مضمونني بیان ایدر (محصول بیت) روزکارك دونمسی یعنی تقلبی وتحولی بویله در یعنی تیز حرکتلی وبدعهد وبی امندر وناپایدار وبی ثبات وقراردر حاصلی هیچ بروجهله اعتبار واعتماد لایق دکلدر ﴿ چودیرینه روزی سر آورد عهد ❊ جوان دولتی سر برآردزمهد ﴾ دیرینه روز وصف ترکیبیدر یعنی اسکی کونلی دیمکدر ویا حرف وحدت سر بونده نهایت معناسنه در تقدیری بسر در آوردکتوردی عهد زمان معناسنه در جوان دولت وصف ترکیبیدر جوان دولتلی یعنی جوان بخت دیمکدر ویا حرف وحدت سر برآوردباش قالدردی دیمکدر یعنی بکیدن ظهور ایلدی مهد میمك فتحی وهانك سکونیله بشیك دیمکدر (محصول بیت) چونکه براسکی کونلی قوجه یعنی باشلی کیمسه زمان عمرینی نهایته وپایانه کتوردی یعنی فوت اولدی برجوان دولتلی وجوان بخت باشنی بشیکدن قالدردی یعنی بریسی فوت اولنجه بریسی برینه کلور حاصلی برینه بری داخی کلور دنیایه بربدلی طوغار الی یوم القیمة ﴿ منه برجهان دل که بیکانه ایست ❊ چومطرب که هر روز درخانه ایست ﴾ جهاندن مراد اموال واسبابدر ذکر محال اراده ٔ حال طریقیله بیکانه یاد دیمکدر آشنا مقابلی ویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر چو ادات تشبیه مطرب اسم فاعلدر افعال بابندن سازنده یه دیرلر خانه ایست یا سابق کبیدر (محصول بیت) دنیایه کوکل قومه یعنی بغلمه زیرا بیکانه در مطرب کبی که هر کون برخانه ده در یعنی کیمسه یه وفالیلر بی وفادر مطرب کبی ﴿ نه لایق بود عشق بادلبری ❊ که هر بامدادش بود شوهری ﴾

نه حرف نفی معناده بوده مقیددر نبود تقدیرنده با حرف صله دلبری یا حرف وحدت که رابط صفت بامداد وبامدادان ایرته دیمکدر یعنی صباح وضمیر دلبره راجعدر شوهر شینك فتحی وضمیله وسکون واوله عورتلری زوج معناسنه ویا حرف وحدت (محصول بیت) بردلبرله عشقبازلق وبردلبره عشق لایق دکلدر که هر ایرته الك برزوجی اوله یعنی دنیا که نیجه بیك بیك کیمسه دن کیرو قالمشدر اکا محبت وتعشق لایق دکلدر زیراکه زیاده غدا وبی وفادر ﴿ نکویی کن امسال جون ده تراست ❊ که سال دکر دیکری ده خداست ﴾ نکویی یا حرف مصدر ایلك دیمکدر امسال بو ییل دیمکدر معلوم اوله که سالده وروزده وشبده این برینه ام کتوررلر کسر همزه ایله بو ییل وبو کون وبو کیجه فاحفظ ده دالك کسری وهای اصلیه ایله کوی دیمکدر قریه معناسنه اصلی دیه در یایله تراسنك دیمکدر وسین وتا ادات خبردر که حرف تعلیل سال دیکر بیانیه دیکری یا حرف وحدت ده خدا ترکیب مزجی کوی کتخداسی دیمکدر (محصول بیت) بو ییل ایلك ایله که کوی سنکدر یعنی شمدیکی پادشاه عالمسین احسان وکرم وعدالت ایله زیرا برغیری ییل غیری کیمسه کوی کتخداسیدر یعنی شمدی که دنیانك سلطنتی الکده در لطف واحسان پیشه ایله زیرا برزماندنصکره برغیری بروکه پادشاه اولور مراد قصه دن حصه در ﴿ وکر زورمندی کنی بافقیر ❊ همین پنج روزت بود داروکیر ﴾ زورمندی یا حرف ـــدر بافقیر با حرف صله پنج روز قلت زماندن کنایتدر تا ضمیر خطاب داروکیر عطف تفسیردر طوتمه وقاپمه معناسنده مستعملدر اکثر حرب وقتالده مستعملدر (محصول بیت) اکر حالت سلطنتکده فقرا وضعفایه ظلم ایدرسك انجق بش کون اولور طوتمق وقاپمق یعنی تصرف سلطنتك هرنقدر چوق زمان ایسه ده بش کون حکمنده در زیرا عدالت ایلدك که جریده ٔ عالمده نام ملك مؤبد وباقی قاله وآخرتکه فائده ویره ﴿ چوفرعون ترك تباهی نکرد ❊ بجز تالب کورشاهی نکرد ﴾ ترك تباهی مصدرك مفعولنه اضافتیدر تباهی یای مصدرله فساد معناسنه در تا حرف انتهادر الی کبی لب کور قبر کناری دیمکدر شاهی یا حرف مصدر (محصول بیت) چونکه فرعون فسادی والوهیت دعواسنی ترك ایلدی مقبره کنار ینه دك ایدی غیر پادشاهلق ایلدی یعنی سلطنتی همان دنیاده ایلدی اما آخرتده

مطلب

عذاب وعقابدن نسنه کورمدی تتکم کتابلرده یازار ﴿حکایت﴾ ﴿حکیمی
دعا کرد بر کیقباد ✻ که در پادشاهی زوالت مباد﴾ حکیم عاقله واهل حکمته
دیرلر و یا حرف وحدت بر حرف صله با معناسنه کیقباد کیانیاندن
بر پادشاهك اسمیدر که حرف بیان پادشاهی یا حرف مصدر زوالت تا ضمیر
خطاب (محصول بیت) بر حکیم کیقباد شاهه دعا ایلدی که پادشاهلقده
زوال اولماسون یعنی سلطنتکه نقصان کلمسون دیو معلوم اوله که
بو حکایت شیخك کلیاتندن و اکثر نسخه سنده بولنمادی لیکن بعض
نسخه ده موجود اولوب وشارحلر یازدیغیچون یازدق ﴿بزرکی در ین خرده
بروی کوفت ✻ که دانا نکوید محال ای شکفت﴾ بزرکی یا حرف وحدت
در ین یعنی درا ین دعا خرده یعنی قصور ونقصان بروی حکیمك اوزرینه
کرفت طوتدی محال حصولی ممکن اولمیانه دیرلر ای حرف نداشکفت
بونده شینك وکاف عربك کسریله عجب معناسنه در ضمه لریله ضبط
ایدن احوال قافیه دن بیخبرایمش (محصول بیت) براولو کیمسه بو دعاده
حکیمك اوزرینه عیب وقصور طوتدی که دانا اولان کیمسه محال سویلمز
ای حکیم سن نیچون محال سویلرسین دیدی ﴿کرادانی ازخسروان عجم
✻ زعهد فریدون وضحاك وجم﴾ کرا کیمی دیمکدر دانی فعل مضارع مفرد
مخاطب کرادانی استفهام متضمندر خسروان عجم لامیه در عجم پادشاهلری
دیمکدر عهد فریدون لامیه در زمان فریدون معناسنه فریدون بر پادشاهك
اسمیدر (محصول بیت) حکیمك سوزینه اعتراض ایلین دیر که ای حکیم
فریدون وضحاك وجم زمانندن بری عجم پادشاهلرندن کیمی بیلورسین
﴿که در تخت وملکش نیامد زوال ✻ نشاید که فرزانه کوید محال﴾ زدشمی
که حرف بیان در حرف صله در با معناسنه ملك میمك ضمیله سلطنت
معناسنه در فرزانه عاقل دیمکدر (محصول بیت) سلاطین عجمدن
کیمی بیلورسین که تخت وسلطنتنه زوال کلمدی یعنی البته فنا وزوال کلدی
پس لایق دکلدر که عاقل اولان کیمسه محال سوز سویلیه ﴿کرا
جاودان ماندن امید ماند ✻ چو کس را نبینی که جاوید ماند﴾ کرا کیمك زدشمی
دیمکدر کیمه دیمك دکلدر ماندن مصدردر قالمق معناسنه بعض نسخه ده
ماندن برینه بودن واقعدر چو حرف تعلیل کس را کسه دیمکدر (محصول
بیت) دنیاده کیمه ابدی قالمق امیدی قالدی استفهام طریقیله یعنی

قالدی چونکه کیمسه کورمزسین که ابدی قالدی یعنی کلن کیتدی
﴿چنین کفت فرزانه هوشمند ✻ که دانا نکوید سخن ناپسند﴾ فرزانه
هوشمند بیانیه در فرزانه بونده حکیم معناسنه در نکویدك سخن مفعول
اولی وناپسند ثانیسی قیاس سخن ناپسندایدی اضافتله ضرورت وزن
وقافیه ایچون ترك اولدی (محصول بیت) بویله دیدی عاقل حکیم
معترضه که دانا نامعقول وناعقبول سویلمز یعنی بنم قباده دعامده اعتراضه
وجه یوقدر ﴿من اورانه عمر ابد خواستم ✻ بتوفیق خیرش مدد
خواستم﴾ نه حرف نفی معناده خواستم فعلنه مقیددر عمر ابد بیانیه
یا حرف صله توفیق خیر مصدرك مفعولنه اضافتیدر ضمیر قباده راجعدر
(محصول بیت) حکیم دیر که بن اکا عمر ابد دیلمدم بلکه خدا جانبندن
خیره مدد دیلدم یعنی خدا جانبندن خیرایش ایشلمکه اکا توفیق دیلدم
حاصلی خیره موافق اولدیغی استدم ﴿که کو پارسا باشد و پاکرو ✻
طریقت شناس وحقیقت شنو﴾ که حرف تعلیل پاکرو وصف ترکیبیدر
رویدندن پاك یوریجی یعنی متدین وصالح ومتشرع دیمکدر طریقت
شناس وصف ترکیبیدر شناسیدندن طریقت بیلیجی معناسنه حقیقت شنو
وصف ترکیبیدر شنویدندن حقیقت سوزنی اشیدیجی یعنی دیکاجی
بو بیت جملهٔ شرطیه واقعدر حکم وجواب بوندنصکره کلن بیتدر
(محصول بیت) زیرا اکر قباد صالح ودیندار اولورسه طریق خدایی بیلیجی
وحقیقت کلامنی دیکلیجی وقبول ایدیجی اولورسه ﴿ازین ملك روزی
که دل برکند ✻ سراپرده در ملك دیکر زند﴾ ملکدن بونده مراد
ملك دنیادر روزی یا حرف وحدت که حرف بیان بر حرف تأکید کند
کاف عربك ونونك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب قوپاره دیمکدر
یعنی قالدیره فاعلی قباددر ومفعولی دلدر سراپرده اولرده وچادرلرده
چکلن پردهیه دیرلر تقدیری سراپردهٔ سلطنتدر ملك دیکر بیانیه
زند زانك ونونك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب قوپارر یعنی قورار
(محصول بیت) بو دنیا ملکندن برکون که کوکل قالدره سراپردهٔ
سلطنتی بر ملکه داخی قورار یعنی ملك دنیادن که قطع رجا ایلیه ملك
آخرتده کنه پادشاه اولور ﴿پس این مملکت را نباشد زوال ✻ زملکی
بملکی کند انتقال﴾ مملکت بونده سلطنت معناسنه در (محصول

بيت) ايمدى بوذكر ايلديكمز كبى اولورسه بو سلطنته زوال اولماز
و پادشاهلغى منقرض اولماز بلكه برملكدن ملك آخره انتقال ايدر زيرا
المؤمنون لايموتون در فتأمل ﴿ بمركش چه نقصان اكر پارساست ❊
كه درآخرت نيز او پادشاست ﴾ باسببيتى متضمندر مصاحبت معناسنه مرك
ميمك فتحيله اجلدر ضمير قباده راجعدر كه حرف تعليل نيز داخى ديمكدر
او ضميرى كيقباده راجعدر پادشادن ها حذف اولنمشدر ضرورت
قافيه ايچون (محصول بيت) موت سببيله نه نقصان مترتب در اكر صالح
ايسه زيرا كنه آخرتده پادشاهدر ﴿ كسى راكه كنجست وفرمان
وجيش ❊ جهاندارى وشوكت وكام وعيش ﴾ جيش جيمك فتحيله
عسكر معناسنه در جهاندار وصف تركيبيدر جهان طوتجى
يعنى پادشاه ديمكدر ويا حرف مصدر شوكت شينك وكاف عربك
فتحيله عظمت معناسنه در كام كاف عربله مراد معناسنه عيش عينك
فتحيله اغنده ديرلك معناسنه در اما بونده حضور وسرور معناسنه در
(محصول بيت) بو بيت بيت آتى يه مرهوندر بركيمسه نك كه مالى
وحكم وحكومتى وعسكرى و پادشاهلغى وعظمت كامرانلغى وحضور
وسرورى اوله ﴿ كرش سيرت خوب وزيبا بود ❊ همه وقت عيشش
مهيا بود ﴾ كر حرف شرط سيرت خوب بيانيه زيبا ياشق ديمكدر
خوبه معطوف عيشش ضمير مذكور كسه راجعدر مهيا تفعل بابندن
اسم مفعولدر حاضر ديمكدر (محصول بيت) اكر مذكور كسك خوب
خلق وزيبا طور وطريقى اولورسه جميع وقتده انك عيش وصفاسى وحضور
وسرورى مهيا وحاضر اولور شويله كه هيچ كسه يه محتاج اولماز ﴿ حكايت
پادشاه غور باروستايى ﴾ ﴿ شنيدم كه از پادشاهان غور ❊ يكى پادشه
خر كرفتى بزور ﴾ پادشاهان غورلاميه غور سرحد توركستانده برولا
يتك اسميدر بزور ظلمله ديمكدر (محصول بيت) اشتدمكه غور پادشاهلرينك
بريسى رعايانك حمارلرينى ظلمله اخذ ايدردى يعنى خرلرينى غصب
ايدردى ﴿ خران زير بار كران بى علف ❊ بروزى دو مسكين شدند تلف ﴾
زير بار كران لاميه و بيانيه در بروزى ده با حرف ظرف و يا حرف
وحدت برايكى كونده ديمكدر بى علف يمسز و يه جكسز ديمكدر علف
حيوانات يدوكنه ديرلر اوتلق وارپه وصمان كبى (محصول بيت) حمارلر

اغر يوكك التنده علفسز برايكى كونده مسكينلر تلف اولورلردى يعنى
اغر يوك التنده تلف اولورلردى اجلقدن وزحمتدن ﴿ چو منعم كند
سفله را روزكار ❊ نهد بر دل تنك درويش بار ﴾ منعم افعال
بابندن اسم فاعلدر صاحب نعمت معناسنه اسم مفعول دين اظهار
جهل ايلمش سفله سينك كسريله وضميله الچق ديمكدر ورا ادات ردشمى
مفعول دل تنك درويش بيانيه در بار بونده يوك ديمكدر (محصول بيت)
چون كه روزكار بر الچغى صاحب نعمت ودولت ايلر درويش وفقيرك تنك
وبى قرار كوكلنه يوك قور يعنى ظلم وجفا يوككى يوكلدر بو بيت
ومابعدنده كى بيت حضرت شيخك تمثيلاتندندر ﴿ چو بام بلندش بود
خودپرست ❊ كند بول وخاشاك بر بام پست ﴾ بام بلندش ضمير معناده
بامه مقيددر تقديرى بامش بلند بوددر خودپرست وصف تركيبى مغرور
ومتكبر ديمكدر تقدير كلام چو بام خودپرست بلند بوددر بام پست بيانيه در
بام بلندر فعت شاندن و پست ذات حالدن كنايه در (محصول بيت) چون كه
مغرور ومتكبر بامى بلند اوله يعنى چون كه صاحب قدرت ومكنت اوله الچق
داملره بول وخاشاك دوكر يعنى فقرا وضعفايه اذا وجفا ايلر حاصلى
حضور قوماز محصول بيتدن صكره حضرت شيخ اصل حكايه يه عودت
ايدوب بيورر ﴿ شنيدم كه بارى بعزم شكار ❊ برون رفت بيدادكر شهريار ﴾
بارى يا حرف وحدت بركره ديمكدر با حرف صله ويا حرف مصاحبت سببيتى
متضمندر عزم شكار مصدرك مفعولنه اضافتيدر (محصول بيت)
ايشتدم كه بركره آوقصدنه ويا آوقصديله شهردن طاشره كتدى مذكور
پادشاه ظالم ﴿ تكاور بدنبال صيدى براند ❊ شبش در كرفت از خشم
بازماند ﴾ تكاور اصلنده وصف تركيبيدر يله كتوروجى معناسنه زيرا تك
اسمدر يله ويوپورمه معناسنه وآور آوريدندن مرخم اسم فاعلدر يله
كتورجى صكره يورغه ويوروكن وسكرده كن آتلرده استعمال ايلديلر
اما مطلق آت مراددر فاحفظ بابونده تركيده جه ديمكله تعبير ايدرلر دنبال
صيدلاميه در ويا حرف وحدت دنبال بونك كبى يرلرده آرد معناسنه در پى كبى
براند سوردى ديمكدر فاعلى مذكور پادشاهدر ومفعول صريحى تكاوردر
وغير صريحى بدنبالدر شبش ضمير معناده كرفته مقيددر كرفتش تقديرنده
اسناد مجازى طريقيله يعنى انى كيجه باصدى ديمكدر خشم حاى مهمله نك

وشینك فتحه‌لریله خدمتكارلره دیرلر بازماندابرادی دیمكدر (محصول بیت)
پادشاه آتینی برصیدك اردنجه سوردی یعنی برآولك اردینه دوشوب آتی
قوودی پس آتی كیجه قرا كوسی باصدی آدمیسندن ایری دوشدی ❊ بتنها
ندانست روی ورهی ❊ بینداخت خودرا بشب دردهی ❊ باحرف زائدتنها
یالكز دیمكدر روی وره روی بونك كبی یرلرده جهت وسمت معناسنه وره یول
ویاحرف وحدت ویاحرف تنكیردرحرف صله بامعناسنه ده كوی ویاحرف
وحدت (محصول بیت) یالكز بیلدی كه نه جانبه واراجاغن ونه سمته
كیده جكن یعنی یول وایزنه جانبه اولدیغن بیلدی ناچار كندوبی كیجه بر كویه
اندی یعنی برقریه‌یه دوشدی ❊ یكی پیرمرداندران ده مقیم ❊ زپیران
مردم شناس قدیم ❊ پیران مردم وشناس قدیم بیانیه‌لردر (محصول
بیت) پادشاه نزول ایندیكی كویده مقیم برپیروارایدی قدیم مردم شناس
پیرلردن یعنی اسكی سلاطین احوالی ورعایا احوالنی بیاور پیرلردن ایدی
قدیم جائزدر كه پیرمرده صفت اوله وجائزدركه مردمه فتأمل
❊ پسررا همی كفت كای شادبهر ❊ خرت رامبر بامدادان بشهر ❊ كای
اصلنده كه ای ایدی كه حرف رابط مقول قولدر وای كسرهمزه ایله
حرف ندا وشادبهر وصف تركیبی منادی شادبهر وافرنصیبلی دیمكدر
حاصلی نیك بخت معناسنه درعلم پسر دكلدر بعضلر ظن ایلدیكی ردشمعی
كبی خرت را تاضمیر خطاب ورا ادات مفعول مبرفعل نهی مفردمخاطب
ایلتمه دیمكدر بشهر باحرف صله (محصول بیت) مذكورپیر پسرینه
ندا ایدوب دیدی ای بهره‌مند و برخوردار اوغل ایرته خركی شهره ایلتمه
❊ كه این ناجوان مرد بركشته بخت ❊ كه تابوت را بینمش جای تخت ❊
كه حرف تعلیل این پادشاه غوره اشارتدر اما پیركو یه نزول ایلین
پادشاه اولدیغن بیلمزدی اما پادشاه اولدیغین بیلدی دین زائد سویلمش ردشمعی
ناجوان مرد و بركشته بخت اضافت بیانیه ایله وصف تركیبلردرمشارالیه
اولان پادشاهه صفتدركه حرف رابط دعا تابوت معروف ورا ادات
مفعول بینمش ضمیر معناده تخته مقیدر تخش تقدیرنده جای تخت لامیه در
(محصول بیت) زیرا بو بركشته بخت ناجوانمرد كه تختی یرنده تابوتنی
كوره‌ین یعنی تختی تابوت اولسون تیزكونده حاصلی هلاك اولسون
❊ كمر بسته دارد بفرمان دیو ❊ بكردون شدازدست جورش غریو ❊

كمرقوشقدر بسته بغلی دیمكدر دارد طوتار باحرف صله ویاحرف مصاحبت
فرمان دیولامیه در دیو شیطاندر دیوك بوروغنه و بیورغیله باحرف صله
كردون بونده فلك در شدرفت معناسنه در دست جور لامیه در مجازا
غریوغینك ورانك كسریله فریاد وفغان معناسنه در (محصول بیت)
شیطانك فرمانه كمر بسته طوتار یعنی انك بویرغینه بیل بغلمش واكا اطاعت
ایلمش انك ظلمی الندن فریادوفغان خلق فلكه كندی یعنی مظلوملرك
نفیری انك جفاسندن فلكه چیقدی ❊ درین كشور آسایش خرمی ❊
ندید ونبیند بچشم آدمی ❊ كشوراقلیم آسایش اسم مصدردر خرم شاد
دیمكدر ویاحرف مصدر ندید كورمدی نبیند كورمز بچشم باحرف
مصاحبت كوزیله دیمكدر آدمی آدم اوغلانی دیمكدرایكی فعل منفی‌نك
فاعلی در ومفعول صریحلری آسایش وخرمی در وغیرصریحلری
بچشم در (محصول بیت) بوملكتده حضور وراحت وفرح كورمدی
وكورمیسردر آدم اوغلانی یعنی بوظالمك زماننده بوولایتده كمسه آرام
وآسایش كورمدی وكورمیسردر ❊ مكر كین سیه نامهٔ بی صفا ❊ بدوزخ
رود لعنت اندرقفا ❊ مكر بونده ادات استثنادر الا معناسنه سیه نامه
ظالم و كنهكاردیمكدر بی صفایه اضافتی بیانیه دربا حرف صله دوزخ جهنم
رودك فاعلی سیه نامه‌یه راجع تحتنده ضمیردرلعنت مبتدأ واندرقفا خبری
تقدیركلام لعنت اندر قفایش در (محصول بیت) جمیع زمانده بوملكتده
آسایش اولماز بوظالمك زماننده مكر كیم بوصفاسزظالم دوزخه كیده
لعنت انوك اردنجه كیده مقدر رود جائزدر كه فعل امر غائب اوله كیتسون
معناسنه یعنی خدانك لعنتی انك اردنجه كیتسون ❊ پسر كفت راهم درازست
وسخت ❊ پیاده نیارم شد ای نیك بخت ❊ نیارم فعل نفی مستقبل
متكلم وحده در یاریدندن برمصدریده یارستن در قادراولمق معناسنه نیارم
قادردكلم دیمكدر شدفعل ماضی دراجتماع فعلیندن ایچون مصدر رددرفتن
معناسنه نیكبخت وصف تركیبیدر دولتلی معناسنه (محصول بیت) باباسی
بوبله دینجه پسر دیدی یولم اوزاق وصعبدر پیاده كتمكه قادردكلم ای دولتلی
بابام ❊ طریقی بیندیش ورائی بزن ❊ كه رأی توروشنترازرأی من ❊
بو بیت مقول قول پسردندر طریقی یاحرف وحدت كه حرف تعلیل رای
تولامیه در رای منده بوبله‌ در (محصول بیت) باباسنه دیركه طریق ایله

وتدبیرویو یعنی برتدبیروتدارك ایله زیراسنك رأی وتدبیرك بنم رأی وتدبیرمدن
واضحرق وقویرقدر ﴿پدر کفت اکر پندمن بشنوی ❊ یکی سنك برداشت
بایدقوی﴾ برداشت بونده برداشتن معناسنه در (محصول بیت) باباسی اوغلنه
دیرکه ای اوغل بنم سوزمی دیکلرسك برقوی طاش قالدرمق کرك
﴿زدن برخر بارکش چندبار ❊ سر ودست و پهلوش کردن فکار﴾
زدن سابقده بایده مقیددر بایدزدن تقدیرنده بر حرف صله در بامعناسنه
خربارکش بیانیه یوك چکیجی خردیمکدر بارکش وصف ترکیبیدر
کشیدندن چند بار برنیچه کره دیمکدر پهلو بای عجمك فتحیله یان معناسنه در
ضمیر خره راجعدر کردن کاف عربك فتحیله مصدردر ایلمك معناسنه
بوده بایده مقیددر بایدکردن معناسنه (محصول بیت) برطاش الوب
مسکین خره برنیچه کره اورمق کرك الینی واپاغنی ویانینی وارقه سنی
مجروح ایتمك کرك ﴿مکر کان فرومایهٔ زشت کیش ❊ بکارش نیاید
خرپشت ریش﴾ مکر بونده ادات تمنی در اولا که معناسنه کان اصلنده که
آن در که حرف بیان آن اسم اشارتدر مذکور ظالم پادشاهه فرومایهٔ زشت
کیش بیانیه در فرومایه الحق اصللی والحق معناسنده مستعملدر زشت
کیش وصف ترکیبی چرکین مذهبلی وعادتلی بکارش باحرف صله
وضمیر مذکور ظالمه راجعدر خرپشت ریش بیانیه پشت ریش وصف ترکیبی
ارقه سی مجروج یعنی یاغر (محصول بیت) خری مجروح ایله اولا که اول
الحق اصللی بد فعال وزشت خویك ارقسی یاغر خرایشنه کلمیه یعنی
مصلحتنه کلمیه مصراع ثانیده خرزشت ریش یاز وب معناسنی یاره سی
یرامزمرکب دین صحیح نسخه لره مخالف یازمش ﴿چو حضر پیمبر که ردسروری
کشتی شکست ❊ وزآن دست جبار ظالم ببست﴾ چو ادات تشبیه حضر پیمبر
بیانیه درکه حرف رابط صفت کشتی کاف عربك فتحی و یای اصلیه ایله کمی
دیمکدر شکست فعل ماضی مفرد غائب فاعلی حضره راجع ضمیر درو کشتی
مفعولی واو حرف حال زآن اصلنده از آن ایدی از حرف ابتدا و آن اسم اشارتدر
کشتی یه و یا شکستك مصدرینه فقد بر دست جبار ظالم لامیه و بیانیه در
(محصول بیت) خری مجروح ایلمکدن مراد ظالمك غصبندن تخلیصدر
حضرت حضر پیغمبر کبی که کمی یی شکست ایدوب اندن ظالم جبارك
الی بغلادی یعنی کشتی یی غصبدن خلاص ایلدی بو قصهٔ حق سبحانه وتعالی

سورة الکهفده بیان بیورمشدر ﴿بسالی که در بحر کشتی کرفت ❊ بسی
سالها نام زشتی کرفت﴾ بسالی با حرف ظرف و یا حرف مصاحبت
سببی متضمندر و یا حرف وحدت نام زشتی لامیه در یا حرف مصدر
آدچرکینلکی دیمکدر کرفت طوتدی یعنی کسب ایلدی دیمکدر (محصول
بیت) بریلده که دریا خلقندن کیلرنی کرفت ایلدی یعنی غصبله اخذ ایلدی نیجه
ییللر آدچرکنلکنی الوب قبول ایلدی یعنی قیامته دك بدنامله مشهور اولدی
نته که حضرت حق تعالی قرآنده بیان بیورمشدر ﴿پسر چون شنید سخن
از پدر ❊ سر از خط فرمان نبردش بدر﴾ خط فرمان بیانیه در نبردش ضمیر
معناده فرمانه مقیددر خط فرمانش تقدیرنده بدر طشره دیمکدر (محصول
بیت) چونکه پسر پدرندن بو سوزی اشتدی انك بو یروغی خطندن
باشنی طشره ایلتمدی یعنی امرینه اطاعت ایلدی ﴿فروکوفت بیچاره
خررا بسنك ❊ خر از دست عاجز شد وازپای لنك﴾ فر وفانك ورانك
ضمه لریله بونك کبی یرلرده تأکید افاده ایدر انجق کوفت کاف عربك ضمیله
وباقیسنك سکونیله دوکدی دیمکدر حیواناتده اولك ایاقلره ال استعمالی
شایعدر پای مطلق ایاقدر لنك اقسق دیمکدر (محصول بیت) پسر
بیچاره خری طاشیله محکم دوکدی شویلکه الدن وایاقدن لنك اولدی
حاصلی الی وایاغی اقسادی ﴿پدرکفتش اکنون سر خویش کیر
❊ هران ره که می بایدت پیش کیر﴾ سر خویش لامیه در سر سودا
وهوا معناسنه در (محصول بیت) پسر خرك النی وایاغنی اقسادنجه
پدری دیدی شمدی آرزو ایلدیکك ایشك طوت یعنی هواك اردنجه
اول هر اول یول که کرکدر او ککه طوت حاصلی دیله دیکك یوله کیت که خر که
کیمسه یا یشمز بونده سری باش معناسنه اخذ ایلین باشدن خطا ایلمش ردشمی
﴿پسر در پی کاروانی فتاد ❊ ز دشنام چندان که دانست داد﴾ پی بونده
ارد معناسنه در کاروانه اضافتی لامیه در و یا حرف نسبت دشنام سوکمکدر
شتم معناسنه (محصول بیت) پسر کاروانلینك اردنه دوشدی شتمدن
اولقدرکه بیلدی ویردی یعنی پادشاهه وافر سوکدی بلدوکی کبی
﴿وزین سو پدر روی بر آستان ❊ که یارب بسجادهٔ راستان﴾ سوجانب
معناسنه در آستان یعنی آستان خدا بعض نسخه ده آستان یرینه آسمان

واقعدر که حرف بیان بسجاده با حرف قسم سجادهٔ راستان لامیه در
مرادعبادت راستاندر یعنی اهل الله عبادتی مجازمرسل طریقیله بعض
نسخه ده سرجادهٔ راستان واقعدر طریق مستقیم مراددر (محصول
بیت) پسرد شنام ویرهرك کاروانك اردینه دوشوب کندی وبوجانبده
پدری یوزین آستان خدایه ایدوب ایدردیکه یارب ایلر عبادتی وطاعتی
حقیچون ❊ که چندان امانم ده از روزکار ❊ کزین نحس ظالم برآید دمار ❊
که رابط دعا چندان اولقدر دیمکدر کزین اصلنده که ازین ایدی که حرف
تعلیل واین اسم اشارتدر نحس ظالمه که بیانیه در بر حرف تأکید آیدکله
دیمکدر دمار دالك فتحیله فارسیده انتقام وعربیده هلاك معناسنه در
(محصول بیت) پدردیرکه یارب بکاروزکاردن اولقدر امان ویرکه یعنی
بکا اولقدر حیات ویرکه بونحس ظالمدن هلاك کلك که یعنی هلاك اولدیغن
کورم تاکه خرم وشاد اولام وتشفیهٔ صدر حاصل ایدم ❊ اکرمن نبینم
مراورا هلاك ❊ شب کور چشمم نخسبد بخاك ❊ مربونك کبی یرلرده
رانك متضمن اولدیغی معنای تأکید ایدراو ضمیر غائب ظالمه راجعدر
ورا ادات مفعول نبینم فعل مضارع متکلم وحده مفعول اولی ضمیر ثانیسی
هلاکدر شب کور لامیه قبر کیجه‌سی نخسبد فعل نفی مضارع مفرد
غائب اویوماز یعنی حسرت وندامت چکر فاعلی چشمم در بخاك با حرف
ظرف (محصول بیت) پدردیرکه اکرین اول ظالمی هلاك کورمزسم
اولدوکم کیجه کوزم خاکده اویوماز اچق قالور حاصلی تغابن وحسرت
چکرم ❊ زن از مرد موذی بسیار به ❊ سك از مردم مردم آزار به ❊
بیانیه مردم آزار وصف ترکیبی انجیدیجی معناسنه (محصول بیت)
حضرت شیخ معرفت طریقیله بیورر عورت موذی وجافی ارکشیدن
چوق یکدر یعنی موذی اولمیان عورت یکدر والاموذی زندن نعوذ بالله
ایت مردم انجیدیجی مردمدن یکدر یعنی عقور اولمیان سك والاعقور
سکده موذیدر ❊ مخنث که بیداد برخود کند ❊ از آن به که برمردمان
بد کند ❊ مخنث تفعیل بابندن اسم مفعولدر مستعمل اوغلانه دیرلر
که رابط صفت (محصول بیت) مخنث که اول فعل شنیع سبیله کندینه
ظلم ایدر اول غیری مخنثلردن یکدر که مردملره ظلم وجفا ایدر زیرا انك
قباحتی کندی نفسنه راجعدر امابونك غیریلره ساریدر بعض نسخه ده

برنجه بیت واقعدر نه کلیات شیخده واقعدر ونه اکثر نسخه ده لیکن
شارحلر شرح ایلدیکیچون اهمال ایلمدك ❊ خری دید بوینده
وبار بر ❊ توانا وزور آور وکار کر ❊ خری یا حرف وحدت دید
کوردی یعنی پادشاه ظالم بوینده بای محمله اسم فاعلدر یوریدندن
یلیجی یعنی سکردیجی دیمکدر بار بر وصف ترکیبیدر بریدندن یوك چکیجی
توانانك ضمیله کوچلو وقوتلو دیمکدر زور آورده وصف ترکیبیدر
آور یدندن زور کتورجی دیمکدر قوتلی معناسنه کارکر ایشه یرار
(محصول بیت) جونکه مذکور پادشاه مذکور قریه‌یه نزول ایلدی
بریلیجی ویوك چکیجی وکوچلو وقوتلو ایشه یرار خر کوردی حاصلی
هر وجهله استخدام واستعمالی قابل خر کوردی ❊ یکی مرد کرد
استخوانی بدست ❊ چنان میزدش کاستخوان برشکست ❊ کرد کاف
فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر استخوان همزه‌نك ضمیله وخاده
روم ضمه ایله کموك دیمکدر ویا حرف وحدت بدست با حرف صله کرد فعلنه
متعلق کرد فعلنی کردطن ایدن کاف عجمك ضمیله ومعناسنی بهادر
بزان غریب روستایلق ایلمش میزدش فعل حکایت حال ماضی اوردی ردشمی
دیمکدر امابونده مراد حکایت دکل همان اوردی دیمکدر کاستخوان که
حرف رابط صفت بر حرف تأکید بعض نسخه ده بریرینه می واقعدر
(محصول بیت) بر کیسه الینه بر کموك ایلدی یعنی برکك آلدی مسکین
مذکور خره انجلین اوردیکه کموکی شکست اولدی حاصلی صندی
❊ شهنشه برآشفت وکفت ای جوان ❊ زحد رفت جورت برین بی زبان ❊
برآشفت غضب ایلدی دیمکدر جورت تا ضمیر خطاب دربرین اصلنده
براین در بر حرف صله در با معناسنه این اسم اشارتدر بی زبانه بودلسزه
دیمکدر (محصول بیت) پاشاه اول کیسه خرك کمکنی شکست ایلدیکنی
کورنجه خشم وغضبله عتاب وخطاب ایدوب دیدی ای جوان
بو بی زبانه حدن اشدی جور وظلمك یعنی مسکین خره محکم ظلم ایلدك
❊ چوز ورآوری خود نمایی مکن ❊ برافتاده زور آزمایی مکن ❊
زورآور وزور آزمای وصف ترکیبیلر در رومده زورباز دیدکلرینه
دیرلر ویا ضمیر خطاب خودنماده وصف ترکیبیدر نمایدندن کندین
کوسترجی دیمکدر خودبین معناسنه ویا حرف مصدر زور ازمایی

یاسیده حرف مصدردر (محصول بیت) چونکه زور آورسین یعنی
قدرت وقوت صاحبیسین کندوك کوریجیلك ومغرورلق ایله
پردو شکنه ودو شمشه زوراز مالق ایله یعنی قوت وقدرتك اول
بی زبانده صینمه ❊ پسندش نیامد فرمایه قول ❊ یکی بانك برپادشه زد بهول ❊
پسندش ضمیراضمار قبل الذکر طریقیله فرمایه راجعدر که مراد جواندر
قولی یعنی قول پادشاه با حرف مصاحبت هول هالك فتحیله بونده
هیبت دیمکدر (محصول بیت) خرك کمکنی شکست ایلین فرمایه پادشاهك
قول مقبول کلمدی پس پادشاه اوزرینه خشم وغضبله بر بانك اوردی یعنی
اوزرینه چاغردی فرمایه پادشاهه صرف ایدوب فرومایه پادشاهك
اول جوانه قولی دین فرومایه لق ایتمش ❊ بس که آخر ندارم باسب تو کار ❊ رواى ردشمی
ترك دست از خرمن بدار ❊ بعض نسخه ده بویله واقعدر پس که بونده بانکی
بیان ایدر وبیت ثانی بو بیتده مقام تعلیلده اولور آخر بونك کبی یرلرده
تأکید افاده ایدر (محصول بیت) سنك اتکله بنم ایشم یوق یعنی بن کندی
خرمی رنجیده ایلدم سنکا تکی ایلدم پس ای ترکوار بنم خرمدن الکی چك
ترکدن بونده مراد تاتاردر زیرا تاتارك مملکتنده در بس پادشاهی سپاهینك
برینی ظن ایدوب ترك دیدی ❊ که بیهوده نکرفتم این کاربیش ❊ بروچون ندانی
پس کارخویش ❊ که حرف تعلیل بیهوده زائد دیمکدر پس کارخویش
لامیه در (محصول بیت) پادشاهه چاغردی که بن بوایشی قولانه ورمعنی
اوکه طوتمادم یعنی بوایشه بیهوده یره مشغول اولمادم چونکه مرادمی
بیلرسین وارکندی ایشکه مشغول اول وکندی ایشك اردینی طوت
❊ بساکس که پیش تو معذور نیست ❊ چو وابینی از مصلحت دور نیست ❊ پیش
تو لامیه در سنك قتکده دیمکدر وا باز معناسنه در که بونك کبی یرلرده تأکید
افاده ایدر (محصول بیت) چوق کیمسه که سنك قتکده معذور دکلدر یعنی
ایشنی معذور طوتمازسین اما چونکه امعان نظر ایدوب کوره سن انك ایشی
مصلحتدن بعید دکلدر بنم ایشم کبی ❊ ملك را درشت آمد از وی جواب ❊
بکفتا بیا تا چه بینی صواب ❊ درشت دالك ورانك ضمه لریله ایری دیمکدر که
عرب خشن دیر خانك فتحی وشینك کسریله (محصول بیت) پادشاهه
جوانك جوابی ایری وناپسند کلدی پس جوانه دیدی کل بوله بوایشده
نه فائده کوررسین ونه صواب اکلرسین ❊ که پندارم از عقل بیکانه ❊ نه مستی

همانا که دیوانهٔ ❊ که حرف تعلیل بیکانه یاد دیمکدر بونده بعید معناسنه در
یا ضمیر خطاب وهمزه حرف توسل خطاب ایچوندر دین قابل خطاب
دکل ایمش مستی یا ضمیر خطاب همانا کانه معناسنه در دیوانهٔده همزه ردشمی
سابق کبیدر (محصول بیت) پادشاه جوانه دیرکه ظن ایدرم که عقلدن
بعیدسین زیرا عاقلدن بویله ایشلر صادر اولماز مست خوددکلسین کانه که
دیوانه سین که بویله ایشلدك ❊ بخندید کای ترك نادان خموش ❊ مکر حال
حضرت نیامد بکوش ❊ کای اصلنده که ای ایدی که حرف تعلیلدر خندیده
ترك نادان بیانیه در ترك کنه تاتاردر که مراد سپاهیدر خموش تخفیف
همزه ایله فعل امر مفرد مخاطب اپسم اول دیمکدر مکر کانه معناسنه در
بکرز که دیمکدر حال حضر لامیه در حضر بونده حانك کسری وضادك مطلب
سکونیله در کبد کبی کافك کسری وبانك سکونیله حضرده لغتدر حانك
فتحی وضادك کسریله کبد کبی کافك فتحی وبانك کسریله فاحفظ پس
حضر بونده حانك فتحیله در دین خطا ایلمش زیرا مفتوح اولنجه
ضاد مسکور اولور بویله اولنجه بیت ناموزون اولور فتأمل تا ضمیر خطاب
معناده کوشه مقید بکوشت تقدیرنده بکوشده با حرف صله در (محصول
بیت) جوان کولدی که ای ترك نادان اپسم اول دیبو مکر حضرت زدشمی
حضرك حالی قولاغکه کلمدیمی یعنی آنك قصه سنی ایشتمدکمی که بویله
سو یلرسن دیو ❊ نه دیوانهٔ خداوند کس اورانه مست ❊ جرا کشتیٔ
ناتوانان شکست ❊ (محصول بیت) حضرت حضر پیغمبره کیمسه نه
دیوانه دیر نه اسرك پس نیچون ناتوان فقیرلرك کمیسنی صدی ودریایه
باتوردی ❊ شهنشاه کفت ای ستمکاره مرد ❊ ندانی که حضر آن برای
چه کرد ❊ ستمکاره مرد ترکیب مزجی در ظالم اردیمکدر (محصول بیت)
پادشاه جوانه دیدی ای ظالم ار بلزمیسین که حضرت حضر اول ایشی
نیچون ایشلدی سکا بیان ایدهیم ❊ دران بحر مرد جفا پیشه بود ❊ که
دلها ازو بحر اندیشه بود ❊ مرد جفا پیشه بیانیه جفا پیشه وصف
ترکیبیدر جفا صنعتلی دیمکدر یعنی ظالم که حرف رابط صفت بحر اندیشه
لامیه در مجازا غم وغصه دکیزی (محصول بیت) یعنی آنك اطرافنده ظالم
ار وار ایدی که کوکللر انك ظلمندن غم دکزی ایدی یعنی زیاده غمناك ایدی
❊ خلایق ز کردار او پرخروش ❊ جهانی ز دستش چو دریا بجوش ❊ کردار

اصلنده وصف ترکیبیدر رفتار ودیدار کبی آریدندن که مخففدر آوریدندن فعل کتوربجی دیمکدر زیرا کرد کاف عربیك فتحیله فعل معناسنه اسمدر کردن دن صکره مجموع مرکبی عمله اسم ایلدیلر دیداری یوزه ورفتاری

رد شمعی

یوررو یشه اسم ایلدکلری کبی پس کافك کسریله ضبط ایدن نه اصلنی بیلور نه فرعنی ضمیر اضافتی لامیه در که جفاپیشه یه عائددر پر بونك کبی برلرده چوق معناسنه درخروش فریاد وفغان معناسنه در جهانی یا حرف تنکیر ویا حرف نسبت با حرف ظرف وجوش بونده اضطراب معناسنه در بعض نسخه ده خلایق برینه جزا اواقعدر که جزیره نك جمعی در (محصول بیت) پس خلایق اول جفا پیشه نك عملندن زیاده فغان وناله ده ایدی جهان انك الندن دریا کبی اضطرابده ایدی یعنی بیقرار وبی آرام ایدی ﴿ پس آورابرای مصالح شکست * که سالار ظالم نکیرد بدست ﴾ که حرف تعلیل سالار ظالم بیانیه در سالار هر طائفه نك اولوسنه دیرلر اما بونده مراد خلایقك کبلرینی غصب ایدن جباردر (محصول بیت) حضرت حضر نبی اول کمی نیجه فائده ایچون صدی تاکیم جبار ظالم غصب ایدوب تملك ایلیه ﴿ شکسته متاعی که در دست تست * ازآن به که در دست دشمن درست ﴾ متاعی یا حرف وحدت که رابط صفت درست بتون وصاغ معناسنه در (محصول بیت) پادشاه تمثیل طریقیله بیوروربر صنمش متاع که سنك الکده در اندن یکدر که دشمن النده اولوب بتون وصاغ اوله زیرا الکده شکسته ایله فی الجمله انتفاع قابلدر اما دشمن النده اولان درست ایله قابل دکلدر ﴿ بخندید دهقان روشن ضمیر * که پس حق بدست منست ای امیر ﴾ دهقان روشن ضمیر بیانیه در روشن ضمیر وصف ترکیبیدر روشن فکرلی معناسنه که رابط قول مقدردر تقدیری بخندید وکفت که (محصول بیت) دهقان روشن ضمیر کولدی ودیدی که پس حق بنم المده در ای امیر یعنی پادشاه مذکور قصهٔ بیان ایدنجه دهقان کولدی بونده امیر پادشاه خر کیم معناسنه اخذ ایلین

رد شمعی

مسکین امیر ایله سلطانی فرق ایلزایمش زیرا انلر سپاهی جنسنه امیر دیرلر رومده فلان بك دیدکلری کبی سپاهی جنسنه کرك نفسنده بك اولسون کرك اولماسون قدیر ﴿ نه ازجهل می بشکنم پای خر ■ که آن جور سلطان بیداد کر ﴾ می حرف تأکید پای خر لامیه در که حرف اضرابدر بل معناسنه جور سلطان بیداد کر لامیه وبیانیه (محصول بیت) دهقان

پادشاهه دیر که جهلمدن مرکبك ایاغنی شکست ایلمزم بلکه پادشاه ظالم غصب ایلیه دیو ایاغنی کسر ایدرم ﴿ خرا ینجا یکه لنك وتیمار کش * ازآن به که پیش ملك بارکش ﴾ اینجا یکه بونده دیمکدر تیمار کش وصف ترکیبیدر رنج معناسنه زیرا تیمار رنج والم معناسنه کلور بارکش ده وصف ترکیبیدر یوك چکیجی معناسنه (محصول بیت) خر بونده اقسق ورنج وزحمت اولمق اندن یکدر که پادشاه قتنده یوك چکیجی اوله یعنی اکرچه اقسقلقدن بکانو عاز یان واردر ولیکن ملکك غصب ایلمسنده کلی ضرر وار در بوندن صکره کلن ابیات جائزدر که حضرت شیخك اوله وجائزدر که دهقانك اوله فتأمل ﴿ تفو برچنان ملك ودولت که راند * که لعنت برو تا قیامت بماند ﴾ تفو تانك وفانك ضمیله یوزه توکرمك ملك سلطنت که حرف رابط صفت راند فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر که حرف تعلیل

رد شمعی

(محصول بیت) تفوانجلین ملك ودولته که سوردی زیرا لعنت انك اوزرینه قیامته دك قالدی تفو بونده بدعت وظلم معناسنه در دیبن معناده بدعت ایلمش ﴿ اکرمار زاید زن باردار * به ازآدمی زادهٔ دیوسار ﴾ زاید فعل ماضی طوغوره دیمکدر متعدی معناسنه لازمده کلور طوغدی معناسنه زن باردار بیانیه در یوکلی عورت دیمکدر زیرا باردار وصف ترکیبیدر یوکلی معناسنه آدمی زادهٔ دیوسار بیانیه دیوسار وصف ترکیبیدر شیطان صفتلی دیمکدر (محصول بیت) اکر یوکلی عورت مار طوغررسه شیطان سیرتلی آدمی زادهٔ طوغورمقدن یکدر زیرا ماری طوغردیغی کبی قتل ایدرلر کیسهٔ صوقوب ضرری طوقنماز ﴿ ستمکر جفا برتن خویش کرد * نه برجان درویش دلریش کرد ﴾ تن خویش لامیه جان درویش دلریش ده لامیه وبیانیه در (محصول بیت) ظالم جفایی کندی جاننه ایلدی درویش دلریشك یعنی قلبی مجروح درویش دلریشك جاننه ایلدی ﴿ که فردا در آن محفل نام وننك * بکیرد کریبان ور بشش بجنك ﴾ که حرف تعلیل محفل نام لامیه ننك عار وناموس کریبان کاف عجمك وراناك کسریله یقه معناسنه در ریش رانك کسریله بونده صقل معناسنه در با حرف مصاحبت چنکدن بونده مراد الدر (محصول بیت) ظالم جفایی کندیسه ایلدی زیرا یارن اول نام وننك مجلسنده درویش یقاسنی وصقالینی الی ایله طوتار یعنی دیوان حشرده اندن حق طلب ایدرنته که هر کس انده

خصمندن و مظلوم ظالمدن حق طلب ایدر پس آنده زیاده شرمنده لك
ورسوالك چكر ﴿ نهدباراوزارر كردنش ☼ نباردسرازپیش بر كردنش ﴾
نهد فعل مضارع مفرد غائب قوردیمكدر باراوزارلامیه در مجازا
اوزارجمع وزردر واوك كسریله كناه معناسنه كردنش ضمیردرویشانه
ظلم ایدن ظالمه راجعدر كردن قالدرمق معناسنه درو ضمیر معناده سره
مقیددر سرش تقدیرنده ضمیر ظالمه راجعدر بعض نسخه ده پیش یرینه عار
واقعدر (محصول بیت) دیوان حشرده درویش شاه ظالمك كردننه قورشول
اوزاری كه اول درویش دنیاده ایلشیدی یعنی درویشه ایلدیكی ظلم خدا
امریله انك كردننه یوكلنور وقادراولماز باشنی اوكندن قالدرمغه عار
ایلدیكندن درویش كناهلری یوكنی انك اوزرینه قوردیغی داده ایهام
ایلمش ﴿ كرفتم كه حرف بار كش اكنون كشد ☼ دران روز بار خران
چون كشد ﴾ كرفتم طوتایم یعنی فرض وقیاس ایده‌یم دیمكدر كه حرف
بیان بارش ضمیر ظالمه راجعدر بار خران لامیه در اشكار یوكنی دیمكدر
چون نیجه دیمكدر كیف معناسنه (محصول بیت) طوتایمكه جنس خرشمدی
انك ظلمنی و یوكنی چكر اما حشر كوننده خرلرك یوكنی ظالم نیجه چكر
یعنی دنیاده خرلره ایلدیكی ظلمك جزاسنی نیجه چكر وجوابنی نیجه ویرر
﴿ كرانصاف پرسی بداختر كیست ☼ كه درراحتش رنج دیكر كیست ﴾
یاحرف وحدت كه حرف رابط بیان راحتش ضمیر كسه راجعدر رنج دیكر
كس لامیه در كسی یا كنه حرف وحدت (محصول بیت) اكر انصاف وعدالتی
صورر سك بدبخت بركیمسه در كه انك راحت وحضورنده غیری
كیمسه نك رنجی والمی اوله یعنی كندی حضور ایلمك ایچون غیریلر رنج
والم چكه ﴿ همین پنج روزش تنعم بود ☼ كه شادیش در رنج مردم بود ﴾
پنج روزش ضمیر اضمار قبل الذكر طریقیله مصراع ثانی اولنده مقدر
كسه راجعدر تقدیری آن كس كه در حذف وایصال طریقیله آن كس حذف
اولنوب كه حرف ایكن اسم اولدی كیم معناسنه شادیش ضمیر كسنه مقدر
آن كس اعتباریله كه یه راجعدر فتدبر رنج مردم لامیه در (محصول
بیت) همان بش كون تنعم وتعیشی اولور اول كیمسه نك كه شادلغی
وفرحی خلقك زحمت والمنده اوله یعنی كیمسه نك كه ذوق وصفاسی
حصولی خلقك الم وبلاسیله اوله انك حضوری ممتد اولماز بش كون
یوردقلری قصروقتدن كنایه‌در ﴿ اكر برنخیزد به آن مرده دل ☼ كه

ردشعی

خسبد ازومردم آزرده دل ﴾ اكر برنخیزد اكردوشكدن قالقمازسه یعنی
اولورسه به یكدر آن مرده دل یعنی اول ظالم كه حرف رابط صفت
اآزرده دل وصف تركیبیدر رنجیده خاطر معناسنه (محصول بیت)
كردوشكندن صحتله قالقمزسه چوق یكدر وزیاده فائده لیدر اول
ظالم فاسقكه اندن خلق رنجیده خاطر وپریشان دل یاتوب اویورلر
حاصلی خلق رنجیده خاطرایلین ظالمك حیاتندن مماتی چوق یكدر
﴿ شه این جمله بشنید وچیزی نكفت ☼ بیست اسب وسر برنمدزین
بخفت ﴾ معلوم اوله كه شمدنكرو بقیهٔ قصه ده جمیع نسخ متفقدر نمدزین
لفتلرده تكلتی یه دیرلر اما حقیقتده اكرك كچه سیدر كه تكلتی یرینه استعمال
ایدرلر بونك اصلی بودر كه بربیوك كچهٔ قت قت ایدوب تكلتی یرینه اكر
التنه قورلر ومنزله واردقده اول كچهٔ یایوب كلیم یرینه استعمال ایدرلر
اما بیتدن مفهوم اولان بودر كه پادشاه انی یایوب باشی التنه المش اوله
بخفت یاتدی دیمكدر (محصول بیت) پادشاه جمیع سویلنن سوزلری
اشتدی اما نسنه دیمدی یعنی كندی پادشاه اولدیغن اظهار ایلمدی
بلكه اتنی بغلیوب باشنی تكلتیه قیوب یاتدی ﴿ همه شب ز بیداری اختر شمرد
☼ زسودا واندیشه خوابش نبرد ﴾ بیداری یاحرف مصدر اختر یلدز
خوابش ضمیر معناده نبرده مقیددر تقدیری خواب نبردش در (محصول
بیت) بتون كیجه پادشاه اویانقلقدن یلدز صایدی یعنی بتون كیجه
او یومادی غضب وفكردن آنی او یقو ایلتمدی یعنی او یقویه وارمدی
﴿ چوآواز مرغ سحر كوش كرد ☼ پریشانیٔ شب فراموش كرد ﴾
مرغ سحر لامیه در پریشانیٔ شب ده لامیه در (محصول بیت) چونكه
پادشاه مرغ سحر آوازنی اشتدی فرحندن كیجه چكن پریشانلغی
فراموش ایلدی ﴿ سواران همه شب همی تاختند ☼ سحر كه پی اسب
بشناختند ﴾ سواراندن مراد پادشاه طائفه سیدر همی بونده تاكید
افاده ایدر انجق تاختند یلدیلر و یوپردیلر یعنی پادشاهی ارادیلر سحر كه
كه كاف عجمك فتحیله وهای اصلیه ایله كاهدن مخففدر وقت معناسنه
سحروقتی دیمكدر پی بای عجمك فتحیله و یای اصلیه ایله اثر معناسنه دركه
عربیده اثردیرلر كسر همزه وسكون ثا ایله اثرده دیرلر ایكی فتحه ایله اسبه
اضافتی لامیه در (محصول بیت) بتون كیجه پادشاهی اشاغه یوقاری

سکردوب اراديلر عاقبت سحر وقتنده اتلك ايزنی ايزلديلر ❊ بر آن عرصه براسب ديدند شاه ❊ پياده دويدند بكسر سپاه ❊ عرصه بونده ميدان معناسنه‌در دويدند فعل ماضی مفرد غائب يلديلر يعنی سکردیلر دیمکدر فاعلی سپاهدر عرصه واسب وشاه وپياده جمعنده مراعات نظير واردر قندير (محصول بيت) اول ميدانده پادشاهی آت اوزره کورديلر پس سپاه براوغردن پياده يعنی دفعةً پياده اولوب سکردشديلر تکلم عادتدر بويله يرده پادشاه قاتنه پياده واررلر ❊ بخدمت نهادند سر بر زمين ❊ چو دريا شد ازموج لشکر زمين ❊ بخدمت باحرف مصاحبت موج لشکر لاميه‌در مجازا (محصول بيت) سپاه خدمت وحرمتله باشلرين يره قوديلر يعنی پادشاهه تعظيم ايلديلر موج لشکردن زمين دریا کبی اولدی حاصلی امواج دريانجه که کثير وبی نهايه درسپاه عسکرده بی نهايت اولوب بر يوزنی قبلدی ❊ بزرکان نشستند وخوان خواستند ❊ بخوردند ومجلس بياراستند ❊ (محصول بيت) اکابر اوتورديلر سفره ونعمت طلب ايلديلر نعمتی يديلر وباده مجلسنی چنك وچغانه ايله تزيين ايلديلر ❊ يکی کفتش ازدوستان قديم ❊ که شب صاحبش بود وروزش نديم ❊ کفتش ضمير پادشاهه راجعدر از حرف بيان يکيدر دوستان قديم بيانيه‌در که حرف رابط صفت صاحبش ضمير کنه پادشاهه راجعدر روزش ضمير يده سابقلر کيدر نديم بونده مصاحب معناسنه‌در (محصول بيت) قديم دوستلردن بريسی پادشاهه ديدی انجلين دوستکه کيجه مصاحبی وکوندز اکلنجه‌سی ايدی بعض نسخه‌ده صاحب يرينه حاجب واقعدر که قپوجيه ديرلر عجم دربان ديرونده مراد بکجيدر يعنی پاسبان زيرا عادتدر که کيجه پادشاهلری بکلرلر اما بزم پادشاهلر بزی سفرده بکلرلر حضرده بکلمزلر زيرا حضرده بکجی يه احتياج يوقدر زيرا سرای همايونك اطرافی محکم محفوظدر ❊ رعيت چه نزلت نهادند دوش ❊ که مارا نه چشم آرميد ونه کوش ❊ نزل مسافر اوکنه ماحضر طعامه ديرلر وتا ضمير خطابدر دوش دالك ضميله بونده دون کيجه معناسنه‌در که حرف تعليل مارا بزم دیمکدر (محصول بيت) پادشاهه نديم دير که رعيت سنك اوککه نه طعام قوديلر وسنی نيجه ضيافت ايلديلر که سنی ارامقدن بزم نه کوزمز آرام ايلدی هر جانبنه باقمقدن ونه قولغمزانك کيشنمسنی

ديکنه‌مدن حاصلی سنك فراقکدن وسنی آجيديغمزدن صباحه دك کوز يمزه اويقو کيرمدی ❊ شهنشه نيارست کردن حديث ❊ که بروی چه آمد زخبث خبيث ❊ نيارست فعل نفی ماضی مفرد غائب قادر اولمادی دیمکدر که حرف بيان خبث خبيث مصدرك فاعلنه اضافتيدر (محصول بيت) نديم پادشاهدن سؤال ايدنجه حجابندن جواب ويرمکه قادر اولمادی اوزرينه نه چکدی خبث خبيثدن يعنی دهقان ناداندن اوزرينه نه جاری اولدی دیمکدر حاصلی اول دشنامار واول بد دعالر که کويده اشتدی تقرير ايلمکه قادر اولمادی حجاب ايلدی ❊ هم آهسته سر برد پيش سرش ❊ فروکفت پنهان بکوش اندرش ❊ آهسته الف ممدوده وهانك فتحيله يابجه دیمکدر برد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی پادشاهدر ومفعول اولی سر وثانيسی پيشدر که اضافت لاميه‌در وضمير سرش نديمه راجعدر فرو ادات تأکيد کفت فاعلی پادشاهدر بکوش با حرف صله واندرانی تأکيد ايدر وشين کنه نديمه راجعدر (محصول بيت) پادشاه نديمه حقيقت حالی بيان ايتمکه قادر اولمدی بلکه آهسته باشنی نديمك باشنه يعنی قاتنه ايلدوب يابجه يابجه قولاغنه فسيلده‌دی ❊ کسم پای مرغی نياورد پيس ❊ ولی دست خر رفت ازاندازه بيش ❊ کسم ميم معناده نياورده مقيددر کس نياوردم تقديرنده کيمسه بکا کتورمدی دیمکدر پای مرغ لاميه‌در مرغدن مراد طاوقيدر که تاوغه ديرلر ويا حرف وحدت برتاوق اياغی دیمکدر نياورد پيش تقديری نياورد بپيشم‌در اوکومه کتورمدی ولی ادات اضطراب پای خر لاميه‌در رفت کتدی دیمکدر اندازه بولك کبی يرده حد ومقدار شيئدن عبارتدر بيش زياده دیمکدر مصراع ثانی ارارنده ضرب مثلدر زياده شتم وناسزا کلمات واقع اولان يرده استعمال ايدرلر (محصول بيت) پادشاه نديمه ديديکه اوکه برتاوق اياغنی کتورمدی اما بر کيك اياغی حددن ومقداردن زياده کتدی يعنی بکا دشنام وبد دعا حددن اشدی ❊ چو شور طرب در نهاد آمدش ❊ زدهقان دوشينه ياد آمدش ❊ شور بونده باده کيفيتندن ناشی اولان شوقدر وطرب عطف تفسيريدر در حرف صله بامعناسنه نهاد بونده طبع معناسنه آمدش ضمير نهاده مقيددر در نهادش آمد تقديرنده دهقان دوشينه يانيه باحرف نسبت نون حرف تأکيد وهای رسمی حرف تخصيص ياد آمدش تقديری

بادش آمددر (محصول بيت) چونكه پادشاهك باد • كيفيندن طبعنه ذوق وشوق كلدى يعنى طربناك وفرحناك اولدى دونكيجه كى دهقانك ايلديكى خباثتلر يادنه كلدى ﴿ بفرمود جستند وبستند سخت ❊ بخوارى فكندندش در پاى تخت ﴾ جستند فعل ماضى جمع غائب آراديلر ديمكدر بخوارى باحرف مصاحبت ويا حرف مصدر فكندند فعل ماضى جمع غائب براقديلر ديمكدر در حرف صله در بامعناسنه پاى تخت لاميه در تخت اياغنه يعنى دبنه (محصول بيت) پادشاه بيوردى دهقانى ارايوب بولديلر ومحكم باغليوب تخت اياغنه حقارتله براقديلر ﴿ سيه دل برآهيخت شمشير تيز ❊ ندانست بيچاره راه كريز ﴾ سيه دل ظالم ديمكدر برحرف تأكيد آهيخت فعل ماضى مفرد غائب قليجى وبيچاغى وغيرى يراغى قيندن چيقارمغه ديرلر فاعلى پادشاه ومفعولى شمشير تيزدر بيچاره يعنى دهقان راه كريز لاميه در قچاجق يول ديمكدر كريز اسمدر كريختن معناسنه (محصول بيت) پادشاه ظالم كسكين قليجين قيندن عريان ايدوب چيقاردى بيچاره دهقان قچاجق يير بولمدى وبيلدى يعنى قچماغه قادر اولمدى زيرا الى واياغى محكم باغلى ايدى ﴿ شمرد آن دم از زندكى آخرش ❊ بكفت آنچه كرديد در خاطرش ﴾ شمرد شينك ضمى وميمك ضمى وفتحيله عد ايلدى يعنى صايدى دم نفس وساعت معناسنه در زندكى حيات ديمكدر ديرلك معناسنه آخرش ضمير زندكيه مقيددر ودهقانه راجعدر تقديرى از زندكيش در كرديد كاف عجمك فتحيله فعل ماضى مفرد غائب چكرندى يعنى خطور ايلدى ديمكدر (محصول بيت) پادشاه تيغنى قيندن عريان ايدنجه دهقان نفسى واول ساعتى آخر حياتندن عد ايلدى يعنى حياتندن قطع رجا ايدوب موتنى مقرر بيلدى وخاطرينه خطور ايلين معنالرى بى پروا سويلدى ﴿ نبينى كه چون كارد بر سر بود ▫ قلم از زبانش رواننتر بود ﴾ كارد كاف عربله وباقينك سكونيله بچاق ديمكدر اما قلمتراش مراددر مردن اوچدر قلمرا ادات تخصيص قلمك ديمكدر زبانش ضمير قلمه راجعدر روانتر جاريرك ديمكدر يعنى جريانى زياده اولور (محصول بيت) كورمزميسينكه چون قلمك اوجى اوزرينه قلمتراش اوله يعنى قلمتراش كه اوجى كسه دلى اولكيدن دخى جاريرك اولور وروانرك اولور بو بيت حضرت

شيخك دهقانك قليجى عريان كوروب دلنه كلنى سويلدكنى تمثيل وتنظيردر ﴿ چو دانست كز خصم نتوان كريخت ❊ به بى باكى اونيز تركش بريخت ﴾ كريخت كريختن معناسنه در باحرف مصاحبت بى باكى ياحرف مصدر تركش معروف (محصول بيت) چونكه دهقان بيلديكه خصمدن قاچمق اولمز يعنى خلاص اولمق ممكن دكلدر بى باكلكيله اولداخى خصومت تركشنى دوكدى يعنى خاطرينه ودلنه كلن سوزلرى سويلكه باشلدى حاصلى پادشاهه بى پروا طعن اوقلرين آتدى ﴿ سر نا اميدى برآورد وكفت ❊ نشايد شب كور در خانه خفت ﴾ سر نا اميدى لاميه در مجازا برآورد قالدردى ديمكدر نشايد بوندە ممكن دكل ديمكدر شب كور لاميه قبر كيجه سى ديمكدر يعنى قبرده ياتجق كيجه در حرف ظرف دربرينه بريزان استعمالدن آكاه دكل ايمش خفت خفتن معناسنه در (محصول بيت) دهقان اميدسزلك باشنى قالدردى وديدى يعنى حياتدن رجاسنى قطع ايدوب ديدى قبر كيجه سى خانه ده ياتمق ممكن دكلدر حاصلى اجل كليجك بر نفس تأخير وتراخى ممكن دكلدر ﴿ نه تنها منت كفتم اى شهريار ❊ كه بركشته بختى وبدروز كار ﴾ (محصول بيت) اى پادشاه بن سكا يالكز ديمدم يعنى تمام عالم سويلر كه بركشته بختسك بدبخت وتحسر طالعسين وبدروزكارسن حاصلى زمان سلطنتكده يرامازونامقبول درديو عالم سويلر ﴿ نه من كردم از دست جورت نفير ❊ كه خلقى زخلقى يكى كشته كير ﴾ نفير فرياد وفغان وناله معناسنه در كه حرف اضراب بل كه معناسنه خلقى ياحرف وحدت مخلوقى معناسنه يعنى برشخص مخلوق زخلقى ياحرف وحدت ويا ابهام برجماعت ديمكدر كير فعل امر مفرد مخاطب بونده فرض وقياس معناسنه در (محصول بيت) دهقان پادشاهه ديركه سنك ظلم وجورلك اليندن همان بن نفير وفرياد ايلدم بل كه بندن غيرى نيجه شكايتجك داخى واردر پس برجماعتدن برشخص قتل ايلمش سن طوت اندن سكا نه فائده حاصلدر يعنى بنى اولدرمك ايله سكا بددعاجى اكسك اولمز زيرا تمام عالم بددعاجى در ﴿ زنا مهربانى كه در دور تست ❊ همه عالم آوازه جور تست ﴾ مهربان شفقتلى ومحبتلى معناسنه در ويا حرف مصدر ادات نفيله شفقتسزلك ديمك اولور دور بونده زمان معناسنه در آوازه جور تو لاميه لردر (محصول بيت) دهقان پادشاهه ديركه شول شفقتسزلك كه سنك سلطنتك زماننده در يعنى شول مرحمتسزلك كه سندن صادر در جميع عالم سنك

ردشمعی

ظلمك آوازه سندن پردر جوروجفاك عالمی طوتمشدر ❊ چراخشم برمن كرفتی وبس ❊ منت پیش كفتم همه خلق پس ❊ برمن برحرف صله در بس واوله مستعمل اولسه انجق دیمكدر عربیده فقط كبی منت تای ضمیر معناده پیشه مقیددر پیشت تقدیرنده پس بونده اراد معناسنه در (محصول بیت) پادشاهم نیچون خشم وغضبی همان بكا طوتدك انجق بن سنك اوكڭده وقتكده سویلدم اما جمیع خلق اردكده سویلدی حاصلی بن سنك اوكڭده سویلدم ایسه جمیع خلق اردكده سویلرلر پس بنم نه صوچم ونه كناهم واردر ❊ عجب كرمنت بردل آمد درشت ❊ بكش كرتوانی همه خلق كشت ❊ منت تای ضمیر معناده دله مقیددر وبرحرف صله در بامعناسنه كوكله دیمكدر درشت بونده غلیظ واغر معناسنه كشت بونده كشتن معناسنه در (محصول بیت) عجبدر كه بندن سكا سوز اغر كلدی یعنی كوكلكه بنم سوزم همان كران كلدی پس بنی قتل ایله اكر تمام عالمی قتل اتمكه قادر ایسك زیرا بد دعاده انلرله شریكز ❊ وكرسخت آمدنكوهش زمن ❊ بانصاف بیخ نكوهش بكن ❊ سختت ضمیر معناده آمده مقیددر نكوهش نونك وهانك كسریله وكاف عجمله اسم مصدردر نكوهیدندن تحقیر ومذمت معناسنه در باحرف مصاحبت انصاف افعال بابندن مصدر در عدالت معناسنه نصفتده كلور اوچ فتحه ایله بیخ نكوهش لامیه در مجازا بكن باحرف تأكید وكن كاف عربك فتحیله فعل امر مفرد مخاطب قوپار دیمكدر (محصول بیت) ای پادشاه اكر سكا نكوهش بندن قتی كلدیسه یعنی خلق عالمدن همان بنم ذم وقدحم كوچ كلدیسه انجق عدل وانصاف ایله مذمت وقدح درختنك كوككنی قوپار یعنی كلیا قطع وقلع وقمع ایله حاصلی ذم وبد دعایه سبب ظلمدر پس ظلم وجفایی ترك ایله مذموم اولمیه سن ❊ چو بیداد كردی توقع مدار ❊ كه نامت بنیكی رود در دیار ❊ توقع تفعل بابندن مصدردر امید ورجا معناسنه كه حرف بیان بنیكی باحرف مصاحبت ویاحرف مصدر دردیار تقدیری دردیارت در (محصول بیت) چونكه ظلم ایلدك امید طوتمه كه آدك جهانده ایلك ایله كیده یعنی امید ایله كه نامك خیرله منتشر اوله عالمده ❊ ورایدون كه دشوارت آمد سخن ❊ دكرهرچه دشوارت آید مكن ❊ ورواكر دن مخففدر ایدون همزه مقصورنك فتحیله شویله كه دیمكدر بواقتدن آكاه اولمسان ینده ای

زدسروری ردشمی

دون یازوب ای دنی دیمش حرف ندا ایله ورایدونك یرینه وكرزانكه معناسنی وكس آند نكه دیینی سابق كبی هم افظده خطا ایلش هم معناده دشوار دالك ضمیله صعب یعنی چتنك معناسنه در وتا ضمیر خطاب د كردخی دیمكدر كیرو دیمك دكلدر (محصول بیت) واكرشویله خلق سوزی سكا كوچ كلدیسه وكاورسه دخی هرنه كه سكا كوچ كلورسه انی ایله یعنی ظلمی ترك ایله كه سكا كیمسه بددعا ایتمسون وسوكمسون ❊ تراچاره ازظلم بركشتنست ❊ نه بیچاره بی كنه كشتنست ❊ بیچاره بی كنه اضافتله واضافتسز اولمق ممكندر (محصول بیت) ذمدن و بددعادن سكا خلاص اولمغه چاره ظلمدن فراغت ایلمكدر بركناهسز بیچاره قتل ایلمك دكلدر حاصلی سنك ذم و بددعا كه سبب ظلمكدر پس ظلمی ترك ایله خلاص بوله سین ❊ مرا پنج روزی دكرمانده كیر ❊ دوروزی دكرعیش خوش رانده كیر ❊ مرا بنم دیمكدر روزی یاحرف وحدت و یاحرف تنكیر بعض نسخه ده یاسز اضافتله واقعدر دكرداخی دیمكدر كیرو دیمك دكلدر مانده قالمش كیرطوت یعنی فرض ایله روزی یاینه سابق كبیدر عیش خوش بیانبه در رانده سورمش دیمكدر رمانده ورانده ماضیدن قسمدر فتأمل (محصول بیت) بنم بش كونم داخی قالمش طوت یعنی بنی قتل ایلدیككله تقدیرجه حیاتمدن بربش كون داخی قالمش فرض ایله یعنی بش كون داخی یشامش طوت برایكی كون كوزل ذوق وصفا سورمش فرض ایله امابنی قتل ایلدیكك تقدیرجه بن شهید اولوب وسن آخرتده چزاسین چكرسین و بالجمله بنم قتلمدن سكا هیچ فائده یوقدر بلكه چوق زیان اولور ❊ نماندستمكار بدروزكار ❊ بماند برولعنت پایدار ❊ ستمكار بدروزكار بیانیه لعنت پایدار ده بویله در (محصول بیت) زمانی وایامی یرامازظالم جهانده قالماز و باقی اولماز امالعنتی اوزرینه ثابت و باقی قالور یعنی كندیسی جهانده باقی قالماز امالعنتی اوزرینه لعنت باقی قالور بو بیت كلستانك اول بابنده مسطوردر ❊ ندانم كه چون خسبدت دیده كان ❊ نخفته زدستت ستم دیده كان ❊ كه حرف بیان چون واو اصلیه ایله نیچه دیمكدر عربیده كیف معناسنه نخسبد فعل مضارع مفرد غائب او یور دیمكدر وضمیر معناده دیده كانه مقیددر دیدكانت تقدیرنده دیده كان جمع دیده در بونده چشم معناسنه دروكاف عجم هاى رسمیدن بدلدر والف ونون ادات جمعدر

نخفته نون حرف نفی وخفته ماضیدن قسمدر بونده او یومش دیمکدر ستم
دیده وصف ترکیبیدر ظلم کورمش معناسنه والف ایله نون ادات
جمع وکاف های رسیدن بدلدر (محصول بیت) بن بلزمکه سنك کوزلرك
نیجه او یقوا اویور یعنی حضورله نیجه اویویه بیلورسین سنده ظالمك
الندن ستم دیده لر یعنی ظلم کورمش مظلوملر اویومامشیکن یعنی سنك
ظلمکدن مظلوملر اویومایجه سن نیجه ونه یورکله اویویه بیلورسین ایکی
پرده بیله دیدکان تجنیس تام واقعدر فتأمل ❊ ترا نیك پنداست اکر بشنوی ❊
وکر نشنوی خود پشیمان شوی ❊ (محصول بیت) دهقان ظالمه دیرکه بنم
سوزلرم سکا ایو نصیحتدر اکر اشیدوب قبول ایدرسك اما اکر دکلیوب
قبول ایلمزسك البته پشیمان اولورسین پندی شمدنکیرو کلن ابیاتی ظن ایدن
ردسمروری
اصابت ایلمش بلکه مرورایلین ابیاتدر ❊ بدان کی ستوده شود پادشاه که ❊
خلقش ستایند دربارگاه ❊ بدان اصلنده بان ایدی با حرف مصاحبت کی
چن ستوده سینك وتانك ضمیله اسم مفعولدر ممدوح معناسنه شود شینك وواوك
فتحه لریله فعل مضارع مفرد فاعلی پادشاهدر که حرف بیان خلق خانك
فتحیله خلق عالم تقدیرنده در وضمیر پادشاهه راجعدر ستایند سینك کسریله
فعل مضارع جمع غائبدر ستا یبدندن مدح ایده لر دیمکدر بارگاه اغتده
اجازت یری دیمکدر زیرا بار بونك کبی یرده اجازه دیرلر وگاه ظرف
مکانیه دندر اما بونده مراد دیوان خانه در (محصول بیت) اول وجهله
واول اسلوبله قچان ممدوح اولور پادشاه که خلق انی بارگاهنده ودیوان
خانه سنده مدح ایده لر بلکه مدح وتحسین اولدر که غیبتنده اوله مواجه
سنده اولمیه اول مدح که مقابله ده اوله مدح دکلدر ❊ چه سود آفرین بر سر
انجمن ▪ پس چرخه نفرین کنان پیره زن ❊ آفرین الف ممدوده بونك
کبی یرلرده تحسین افاده ایدر برادات ظرفدر فی معناسنه سر بونده اوج
وباش معناسنه در انجمن همزه نك فتحی وسکون نونله وضم جیم وفتح میمله
درنك وجمعیت معناسنه پس چرخه لامیه در چرخه جیم عجمك فتحیله
چقرقدر که چولحه لر استعمال ایدرلر نفرین کن وصف ترکیبیدر ایلینجی
یعنی بد دعا ایدیجی معناسنه والف ونون ادات مبالغه در پیره زن قری عورت
دیمکدر (محصول بیت) درنك اوجنده وجمعیت صدرنده تحسین وآفرین
نه فائده ویرر چقرق اردنده نفرین وبد دعا ایدیجی ایکن قری عورت

یعنی اورکه سنه وسائر احوالنه مشغول ایکن غائبانه بد دعا ایدرکن طول
عورتلر وقوجه قریلر سکا مواجهه تحسین ومدح نه فائده ویرر ❊ همی
کفت شمشیر بالای سر ❊ سپر کرده جان پیش تیر قدر ❊ همی کفت سویلردی
شمشیر مبتدا بالای سر اضافت لامیه در ایله خبری وجمله اسمیه حال واقعدر
همی کفتك فاعلندن بالا بونده اوست معناسنه در یعنی فوق سپر سینك
وبای عجمك فتحیله قلقان دیمکدر کرده های رسمی حرف ترتبدر ایلیوب
معناسنه جان مفعول اولی وسپر ثانیسی وپیش مفعول فیهی پیش
تیر قدر لامیه لردر (محصول بیت) دهقان مذکور کلمانی سویلردی
پادشاهك شمشیر باشی اوستنده ایکن جانی قضا وقدر اوقی اوکنده
سپر ایدوب حاصلی قضای خدایه رضا ویروب مذکور سوزلری بی محابا
وبی پرواسویلردی ❊ شه از مستی غفلت آمد بهوش ❊ بکوشش
فرو کفت فرخ سروش ❊ شه یعنی ظالم پادشاه مستی غفلت لامیه در
مجاز بهوش با حرف صله در بکوشش تقدیری کویا که بکوشش فرو ادات
تأکید فرخ مبارك معناسنه در (محصول بیت) دهقانك پندی سببیله شاه
ظالم مستلك غفلتندن اوصه کلدی کویا که سمعنه مبارك فرشته نصیحت
ایدوب بو کلن بیتك معناسنی سمعنه سویلدی حاصلی پادشاهی خلقه ایلدکی
ظلم وجفادن متنبه ایلدی ❊ کزین پیر دست عقوبت بدار ❊ یکی کشته
کیر از هزاران هزار ❊ که حرف رابط مقول وقول مقدردر پیردن مراد
دهقاندر که سابقا بسر بنه پند ویردی که خرلك الینی وایاغنی لنك ایلیه دست
عقوبت لامیه در مجازا اشکنجه الی دیمکدر بدار طوت یعنی الك چك هزاران
جمع هزاردر خلاف قیاس اوزره هزاران هزار بیك کره بیك دیمکدر
(محصول بیت) کویا که فرشته پادشاهه دیدی که بو پیره عقو بندن الکی
چك یعنی بو فقیر پیری قتل ایلمکدن فراغت ایله بو قتل ایلمکدن نیجه بیك
کره بیك کیمسه قتل ایلمش سن فرض ایله زیرا تمام عالم سنك ذمامکدر یالکز
بودکل ❊ زمانی سرش در کریبان بماند ▪ پس انکه بعفو آستین برفشاند ❊
زمانی یا حرف وحدت سرش ضمیر پاشادهه راجعدر پس انکه اندنصکره
دیمکدر آستین الف ممدوده وسکون سینله وکسر تایله یك دیمکدر عرب
کم دیر کافك ضمی ومیمك تشدیدیله بر حرف تأکید فشاند سلکدی مراد
عفو ایلمکه اشارتدر (محصول بیت) سروش بویله دینجه پادشاهك بر زمان

باشی یقه‌سنده قالدی یعنی باشنی اوکنه صالوب برزمان متفکر اولدی اندنصکره عفو وصفح یکنی سلکدی یعنی عفوه اشارت ایلدی ﴿ بدستان خود بند از ودر کرفت ٭ سرش رابپوسید ودر برکرفت ﴾ باحرف مصاحبت دستان خود لامیه‌در کندی اللریله دیمکدر دستان الف ونونله جمعی شاذدر قیاس دستهادر برکرفت قالدردی در بر کرفت قوجدی (محصول بیت) دهقانك شاه باغنی کندی الی ایله قالدردی یعنی بندینی کندی چوزدی باشنی او پدی وانی قوجدی یعنی شفقت وحرمت ورعایت ایلدی ﴿ بزرکیش بخشید وفرمان‌دهی ٭ بشاخ امیدش برآمد بهی ﴾ بزرکی یاحرف مصدر وضمیر دهقانه راجعدر فاعلی پادشاه در فرمانده وصف ترکیبیدر دهیدندن بویرف ویرجی یعنی حاکملك یاحرف مصدر باحرف ظرف شاخ امید لامیه‌در مجازا ضمیر کنه دهقانه راجعدر برآمد حاصل اولدی بهی به‌یك یاحرف مصدر (محصول بیت) پادشاه دهقانه اولواق وحاکملك بغشلدی یعنی بریره حاکم ایلدی امیدی درخت شاخنده ایلك میوه‌سی حاصل اولدی یعنی دنیاده بوندن اول تمنی ورجا ایلدیکی مرادات وحسنات الوبردی بعض نسخه‌ده مصراع اول بویله واقعدر درآندم که طالع نمودش بهی یعنی اول دمده که طالع دهقانه ایلك کوستردی حاصلی دولت اکا مساعد اولدی ﴿ بکیتی حکایت شداین داستان ٭ روز نیك بخت از پی راستان ﴾ باحرف ظرف کیتی جهان شد اولدی وطاغلدی معناسنه داستان یعنی پادشاهله دهقان قصه‌سی وانك نصیحتیله متنصح خواب غفلتدن ومستی طغیاندن متنبه اولمسی نیك بخت وصف ترکیبیدر دولتلی معناسنه راستان طوغریلر وایلر (محصول بیت) عالمده مذکور قصه داستان اولدی یعنی دهقانله پادشاه ظالم حالی مشهور اولدی پادشاه روز ازلده نیك بخت ایمش حالبوکه نیکبخت طوغریلر وایلر اردنجه کیدر یعنی ایلره تابع وتالی اولور اول جهتدندر که پادشاه جابر [illegible] زیله متنصح اولوب طریق حقه سالك اولدی ﴿ بیاموزی از [illegible]قلان حسن خوی ٭ نه‌چندانکه ازجاهلی عیب جوی ﴾ بیاموزی فعل مضارع مفرد مخاطب اوکرنورسن دیمکدر حسن خوی مصدرك فاعلنه اضافتیدر و بیاموزینك مفعولی صریحی وازعاقلان غیرصریحی

که حرف بیان جاهلی یاحرف وحدت عیب جوی وصف ترکیبی جوییدندن ایستمك معناسنه عیب استیجی دیمکدر مراد عیبلیجیدر نتکم جنسك جوی دیرلر صواشجی یه فتأمل (محصول بیت) عقلادن حسن خلق تحصیل ایدرسن اما اولقدر دکل که جاهل عیب جودن یعنی عیب جو جاهلدن حسن خلق زیاده وایی اوکره‌نورسین نتکم علتنی کندی بیان ایدر ﴿ زدشمن شنو سیرت خود که دوست ٭ هرآنچه از توآید بچشمش نکوست ﴾ سیرت خود لامیه که حرف تعلیل مرهوندر بچشمش ضمیر دوسته راجعدر (محصول بیت) کندی خلقنی دشمندن ایشت زیرا دوستك هرنسنه که کوزینه سندن کلورسه ایودر یعنی هرکسك عیبنی کورن دشمنیدر زیرا دوست دوستك عیبنی کورمز که عیب بین اولان کشینك دشمنیدر ﴿ ستایش سرایان نه یارتواند ٭ ملامت کنان دوستدارتواند ﴾ ستایش سرا وصف ترکیبیدر سرایدندن سینك فتحی وکسریله ایرلمق معناسنه ستایش اسم مصدردر مدح وتمدح معناسنه پس معناً مدح سرا دیمکدر الف ونون ادات جمعدر ملامت کن وصف ترکیبیدر کنیدندن والف ونون ادات جمعدر ملامت ایده‌کنلر دیمکدر دوستدار وصف ترکیبیدر داریدندن دوست طوتجی دیمکدر اندایجی مصراعده بیله استك جمعیدر (محصول بیت) مدح کولرسنك یارك دکللردر بلکه ملامتجیلرسنك دوستدارك ومحبلرکدر زیرا دوستك سکا طعن وتعرض ایلمز اما ملامت کورلك سکا طعن وتعرض وتشنیع ایلمك سببیله کندی عیوبکه مطلع اولورسین ﴿ وبااست دادن برنجور قند ٭ که داروی تلخش بود سودمند ﴾ که حرف رابط صفت داروی تلخ بیانیه‌در داجی دوا دیمکدر سودمند فائده‌لی معناسنه (محصول بیت) مریضه شکر ویرمك وبال وضلالدر که اجی دوا اکا فائده‌لی اوله یعنی مریضه که اجی دوانافع اوله اکا لذیذ دوا ایله علاج فاسددر ﴿ ترش روی بهتر کند سرزنش ٭ که یاران خوش طبع شیرین منش ﴾ ترش روی وصف ترکیبیدر اکشی یوزلی دیمکدر سرزنش ترکیب مزجی باشه قاقش دیمکدر عر[illegible] دیرلر من تفضیلیه معناسنه‌در یاران خوش طبع بیانیه‌در خوش طبع وصف ترکیبیدر شیرین منش ده وصف ترکیبیدر ماقبلنه عطف تفسیر حکمند زیرا منش میمك فتحی ونونك کسریله طبع معناسنه‌در (محصول

بیت) اکثری یوزلی طعن وتشنیع وتوبیخ وسرزنشی ایی رك ایدر زیرا
دوستك دكلدر خاطر که رعایت ایلیه پس سکا سرزنشی زیاده ایدر خوش
طبع وشیرین خوی اولان یاراندن ایسه زیرا بونلرك یوزی یومشق اولور
آدمك یوزینه اجی سو یلیه که مالك دکللردر که تبدیل اخلاقه سبب اوله
امارش روی بونلرك عکسنجه در فتدبر ❊ ازین نصیحت نکوید کست ❊
اکر عاقلی یك اشارت بست ❊ کست وبست تاری وعاقلی یاسی خطاب
ضمائردر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر بوندن یك نصیحت کیمسه سکا سویلز
اکر عاقل ودانا ایسك بر اشارت بس در بونده خودنیجه نصیحت حاصلدر
❊ حکایت مأمون خلیفه با کنیزك ❊ ❊ چو دور خلافت بمأمون رسید ❊ یکی
ماه پیکر کنیزك خرید ❊ چو حرف تعلیل دور خلافت لامیه با حرف صله
مأمون خلفای عباسیه دن هارون الرشیدك اوغلیدر بر قره جاریه دن
ماه پیکر وصف ترکیبی ماه صورتلی معناسنه پیکر بای عجمك وکاف
عربك فتحه لریله صورت وشکل دیمکدر کنیزك ایکی کاف ایله عربیدر
اولکسی وزای مفتوح ونون مکسوردر کنیزده دیرلر جاریه یه خرید
خانك ورانك کسریله فعل ماضی مفرد غائب صاتون الدی دیمکدر
(محصول بیت) چونکه زمان خلافت مأمون خلیفه یه دکدی یعنی
چونکه برادری امینی قتل ایدوب یرینه خلیفه اولدی برماه صورتلی
کوزل جاریه صاتون الدی ❊ بچهر آفتابی بتن کلبنی ❊ بعقل خردمند
بازی کنی ❊ با حرف ظرف چهر جیم عجمك کسریله صورت وبکز
چهره ده دیرلر آفتابی یا حرف وحدت بتن با حرف ظرف تن تانك فتحیله
بدن معناسنه در کلبن بانك ضمیله کل اوجغنه دیرلر مبالغه مراددر کانه که
باشدن ایاغه کلدر پس ذهل ایله شرح ایدنلرعندی سو بلشلر و یا حرف
وحدت و یا حرف تنکیر بعقل خردمند با حرف مصاحبت واضافت
لامیه در بازی کن وصف ترکیبیدر اوینایجی معناسنه و یا حرف وحدت
(محصول بیت) مذکور جاریه صورتده بر آفتاب ایدی یعنی کنشه بکزردی
و بدنده یعنی بدنی کویا که بر کل اوجاغی ایدی یعنی باشدن ایاغه دك
کل ایدی عاقلك عقلیله او یوناوینایجی ایدی یعنی کمال حسن ولطافتدن
عقل عقلا مفتون ومغلوبی ایدی ❊ بخون عزیزان فرو برده چنك ❊
سرانکشتها کرده عناب رنك ❊ با حرف مصاحبت خون عزیزان لامیه در

زدسروی وشعمی

فرو برده باتورمش دیمکدر چنك مفعول صریحی و بخون غیر صریحی
سرانکشت پارمق اوجی دیمکدر وها ادات جمع عناب رنك وصف ترکیبیدر
عینك ضمیله ونونك تشدیدیله ایکده دیدکلری یمش در (محصول بیت)
عزیزلك قاننه پنجه سین باتورمش ایدی یعنی انی کورن عزیزلر عشقندن
هلاك اولمش پارمقلر ینك اوجنی عناب رنك ایلمش کویا که پارمقلری
خنادن ملون دکل ایدی بل که عزیزلك قاننه باتورمقدن خون آلود
اولمش ایدی ❊ بر ابروی عابدفریبش خضاب ❊ چو قوس قزح بود
بر آفتاب ❊ ابروی عابدفریب بیانیه عابد فریب وصف ترکیبیدر عابد
الدیجی دیمکدر یعنی عباد و زهادی بی اختیار میل ایتدیریجیدر خضاب
خای معجمه نك کسریله بویه دیرلر اما بونك کبی یرلرده خاتونلر قشلرینه
چکدکلری راستق مراد جوادات تشبیه قوس قزح عربیدر فارسیسی
کمان رستم در ترکیسی ایلکم صاغمادر (محصول بیت) اول جاریه نك
عابدفریب ابروسی اوزرنده راستق آفتاب اوزرنده قوس قزح کبی ایدی
یعنی غریب یراشمش ایدی ❊ شب خلوت آن لعبت حور زاد ❊ مکرتن
درآغوش مأمون نداد ❊ شب خلوت لامیه کردلك کیجه سی دیمکدر
لعبت حور زاد بیانیه لعبت لامك ضمی وبانك فتحی وسکون عینله قوقله یه
وکوچك قزجاغزلر یایدقلری بی بیلره دیرلر اما شعرا دللرنده دلفریب
ودلاشوب معناسنده مستعملدر حورزاد وصف ترکیبیدر حوردن طوغمش
یعنی حوری قزی مکر بونده غالبا معناسنه در تنتدن مراد وجود دیدر
در حرف صله در با معناسنه آغوش قوجق مأمونه اضافتی لامیه در
(محصول بیت) خلوت کیجه سی یعنی دوشك کیجه سی اول شیوه کر حور
زاد مکر وجودنی یعنی کندینی مأمونك قوجغنه ویرمدی یعنی قوچلمدی حاصلی
اکا تسلیم اولمادن ابا ایلدی ❊ کرفت آتش خشم در وی عظیم ❊ سرش
خواست کردن چو جوزا دونیم ❊ کرفت فعل ماضی مفرد غائب بونك کبی
یرلرده تأثیر ایلدی معناسنه در مضارع وسائر اشتقاقی بوکه قیاسیدر
آتش خشم بیانیه عظیم آتشه صفتدر سرش ضمیر کنیزکه راجعدر
جوادات تشبیه جوزا عربیده اورته سی آق قیونه دیرلر و بر یلدزك
اسمیدر و بو یلدز اولدیغی برجك اسمیدر که بر انسانه بکزرکه بیلدن
یوقاریسی ایکی کودلی در واشاغه سی بر کودلی اوله بو برجه عرب

مطلب
بیان جوزا

ذواجسدین دیر وعجم دو پیکر دیر فاحفظ دونیم ایکی شق یعنی ایکی پاره
دیمکدر (محصول بیت) جاریه مأمونه تسلیم اولمقدن ابا ایدنجه
اکا غضب آتشی محکم تأثیر ایلدی شویله که باشنی جوزا کبی ایکی پاره ایلمك
دیلدی یعنی جاریهٔ قتل ایلمك قصدین ایلدی ❊ بکفتا سرابنك
بشمشیر تیز ❊ بینداز و بامن مکن خفت وخیز ❊ بکفتا جاریه مأمونك
غضب وحدتنی کورنجه دیدی سرابنك تقدیری سر م اینکدر اشته
باشم دیمکدر باحرف استعانت بینداز متعلق شمشیر تیز بیانیه در کسکین
قلج معناسنه بینداز فعل امر مفرد مخاطب آت دیمکدر یعنی دوشور حاصلی
کس باشمی دیمکدر واو حرف عطفدر خفت وخیز اسملردر یاتمه وقالقمه
معناسنه (محصول بیت) جاریه دیدی که ایشته باشم کسکین قلج ایله
کس و بنمله یاتمه وقالقمه ایلمه یعنی بنمله یاتوب قالقمه که بوکه تحمل ایده
مزین ❊ بکفت از که بردل کرزند آمدت ❊ چه خصلت زمن ناپسند
آمدت ❊ که بونده اسمدر کیم معناسنه بر حرف صله در بامعناسنه کزند
کاف عجمك ضمی وزانك فتحیله ضرر وزیان معناسنه در آمدت تامعناده
دله مقیددر خصلت حانك ولامك فتحه‌ریله خوی وخلق معناسنه در
ناپسند نامقبول دیمکدر آمدت تامعناده ناپسنده مقید ناپسندت تقدیرنده
(محصول بیت) مأمون دیدیکه کوکلکه کیمدن ضرر وزیان کلدی
بنم نه خصلتم سکا نامعقول ونامقبول کلدی که بوقدر نفرته سبب اولدی
❊ بکفت ار کشی ور شکافی سرم ❊ ز بوی دهانت برنج اندرم ❊ ار حرف
شرطدر کشی فعل مضارع مفرد مخاطب کشیدندن قتل ایدرسك
دیمکدر کشتن دن دین خطا ایلمش ور واو حرف عطفدر ورا اکردن
مخففدر واکر دیمکدر شکافی فعل مضارع مفرد مخاطب شکافیدندن
یارمق دیمکدر شکافتن دن دینلر سهو ایلمشلر بوی دهان لامیه در
وتا ضمیر خطاب برنج باحرف ظرف واندر بانك متضمن اولدیغی معنای
ظرفیتی تأکید ایدر ومیم ضمیر معناده رنجه مقیددر تقدیری اندر
رنجمدر (محصول بیت) جاریه دیدی اکر بنی قتل ایدرسك واکر باشمی
یارارسك سنکله یاتوب قالقمم زیرا اغزك قوقوسندن المده وزحمتده یم اندن
المچکرم معلوم اوله که مصراع ثانی مقام تعلیلده در ❊ کشد تیغ پیکار
وتیرستم ❊ بیکبار وبوی دهن دمبدم ❊ تیغ پیکار لامیه در جنك قلیجی

ردسروری وشمی

ردسروزی وشمی

معناسنه در تیرستم ده لامیه در ظلم اوقی معناسنه بیکبار باحرف ظرف بر کره
یعنی دفعهٔ واحدهٔ بوی دهن ده لامیه در دمبدم ساعت بساعت دیمکدر
دمبدمده بوی دهنه نسبت لطافتدر (محصول بیت) صواش تیغی وظلم
تیری دفعه قتل ایدر یعنی بر کره اما اغز قوقیسی هر نفسده وهر ساعتده
قتل ایدر ❊ شنیداین سخن سرور نیك بخت ❊ بر آشفت نیك و بر بجید
سخت ❊ سرور نیك بخت بیانیه نیك بخت وصف ترکیبیدر دولتلی
معناسنه بر حرف تأکید آشفت فعل ماضی مفرد غائب غضبه کلدی دیمکدر
نیك بونك کبی یرلرده محکم معناسنه در (محصول بیت) جاریه‌دن بو سوزی
دولتلی مأمون ایشتدی پس محکم غضب ایلدی وقتی انجندی ❊ همه شب
درین فکر بود و نخفت ❊ دکر روز باهوشمندان بکفت ❊ درین فکر
در فکر علاج دکر روز یعنی ایرتسی مراددر باحرف صله در هوشمندان یعنی
عالمان وطبیبان مراددر (محصول بیت) مأمون اول کیجه بتون کیجه
او یوما دی بوکا علاجك فکرنده ایدی و یا فکرنده اولدی واو یومادی
ایرتسی علما وحکمایه عرض ایلدی تا کیم علاج ایدهلر ❊ طبیعت شناسان
هر کشوری ❊ سخن کفت باهر یك از هر دری ❊ طبیعت شناس وصف
ترکیبیدر طبیعت احوالنی بلیجی اهل تجربه مراددر الف ونون ادات
جمعدر هر کشوره اضافت لامیه درو یا حرف وحدت باحرف صله و یا حرف
مصاحبت هر یك هر برینه دیمکدر از هر دری یا حرف وحدت و یا تنکیر
(محصول بیت) هر اقلیمك وهر مملکتك طبایع احوالنی وامراض انواعنی
بیلن علما وحکمانك هر بریله هر بابدن سوز سویلشدی یعنی هر مرضدن
وهر علتدن بهانه ایله فتح باب ایلدی وکندی علتنی دفعه بونلره بلدرمدی
آخر الامر الکلام یجر الکلام حسبنجه کندی دردینی اورتایه کتوروب
ذکر ایلدی حاصلی ظرافتله اغز قوقوسنك علاجنی دخی بونلرله سویلشدی
اما حالنی بونلره اظهار ایتمدی ❊ دلش کرچه درحال ازو رنجه شد ❊
دوا کرد وخوشبوی چون غنچه شد ❊ دلش ضمیر مأمونه راجعدر درحال
فی الحال دیمکدر یعنی جاریه‌نك تکلمی حیننده رنجه اسمدر رنجیده معناسنه
خوشبو وصف ترکیبیدر کوزل قوقولی معناسنه چون ادات تشبیه غنچه
بونده جیم عربیله اولمق کرکدر کیم رنجه ایله قافیه اولمق صحیح اوله والا قافیه
معیب اولور لیکن انجام جیم عجمله اوقورلر فتأمل (محصول بیت) اکرچه

مأمون جاریه‌نك اغزی قوقوسی شکایتی حیننده اندن رنجیده‌خاطر اولدی
ایکن علاج ایلدی وغنچه کل کبی کوزل قوقولی اولدی ❊ پری چهره‌را
همنشین کردو دوست ❊ که این عیب من کفت یار من اوست ❊ پری
چهره یعنی جاریه‌را ادات مفعول این جائزدر که عیبه اشارت اوله بنم بو عیبه
دیمك اوله وجائزدر که جاریه‌یه اشارت اوله بوجاریه بنم عیبم دیمك اوله
ولکل وجهة عیب من لامیه در یار منده لامیه در او ضمیر جاریه‌یه راجعدر
وسین وتا ادات خبر معلوم اوله که قافیه معمول طریقیله واقع اولشدر
فتدبر (محصول بیت) مأمون مذکور علاجدنصکره جاریه‌ٔ دوست
ومصاحب ایدندیکه بنم بو عیبمی بکا دیدی پس بنم یار ومصاحبم بودر غیریسی
دکلدر دیدی زیرا بنی عیبمه غیریسی مطلع ایلمدی حضرت شیخ بوندنصکره
پند ومعرفت کلماتنه شروع ایدوب بیورر ❊ نزد من آن کس نکوخواه
تست ❊ که کوید فلان خار در راه تست ❊ با حرف ظرف نزد من لامیه در
نکوخواه وصف ترکیبیدر کشینك ایلکین دیلیجی تسته اضافتی لامیه در
که حرف رابط صفت فلان خار معلوم اولا که اسم مبهم اولان فلان بنی آدمده
مستعملدر حقیقة غیرسنده استعمالی مجازیدر فتأمل (محصول بیت) حضرت
شیخ بیورر بنم قتمده اول کمسه سنك دوستك وخیرخواهکدر یعنی ایلکك
استیجیدر که سکا تنبیه ایدوب سویلر فلان دیکن سنك یولکده در یعنی
سنك حرکات وسکناتکده واوضاع واخلاقکده نقصان وقصور وعیب
وریب واردر دیه ❊ بکمراه کفتن نکو میروی ❊ جفای بزرکست وجور قوی ❊
با حرف صله کمراه یول یتورن کیمسه جفای بزرك بیانیه جور قوی ده بویله در
(محصول بیت) یولن یتورنه یعنی یولدن ازمیشه ای کیدرسین دیمك
یعنی طوغری یولدر کتدوکك یول دیمك اواو ظلم وقوی جفادر حاصلی
یوله کیدنه ای کیدرسن دیمك عظیم کناهدر ❊ هر آن کس که عیبش نکویند
پیش ❊ هنر داند از جاهلی عیب خویش ❊ حضرت شیخ بو بیت عینیله
کلستانده ایراد بیورمشدر (محصول بیت) هر اول کیمسه که عیبنی قتنده
سویلیه‌لر یعنی عیب وقصورنی یوزینه اورمیالر جاهلکدن کندی
عیبنی هنر بیلور یعنی عیبنی یوزینه اورمادقلرندن عیبی یوق صانور وجمیع
ایشلرینی هنر بیلور ❊ مکو شهد شیرین شکر فائقست ❊ کسی‌را که
سقمونیا لایقست ❊ شهد شینك فتحی وضمیله موملی باله دیرلر مبتدا

مطلب

وشیرین خبری شکر فائقدر بویله در وایکی جمله مقول قول کسی یا حرف
وحدت ورا حرف صله در بامعناسنه که حرف رابط صفت سقمونیاسینك
ومیمك ضمه‌لریله وقافك سکونی ونونك کسریله نبات جنسندن براجی
زیاده صفرایی مسهل رنباتدر عرب محموده دیر (محصول بیت) خطاب
عام طریقیله بیورر بال طاتلی وشکر اعلادر دیمه شول معاوله که سقمونیا
لایق رحاجتلی هر معاوله لایقنی ویرمك کرك کرکسه شیرین اولسون
کرکسه تلخ ❊ چه خوش کفت یکروز دارو فروش ❊ شفا بایدت داروی
تلخ نوش ❊ دارو فروش وصف ترکیبیدر دارو صاتیجی یعنی عطار بونده
مراد طبیبدر دیبن سهو ایلمش داروی تلخ بیانیه نوش فعل امر مفرد
مخاطب ایچ دیمکدر (محصول بیت) نه کوزل دیدی برکون اوت صاتیجی
عطار خطاب عام طریقیله سکا شفا کرکیسه اجی اوت ایچ زیرا کل
مر دواء قضیه‌سی مسلمدر ❊ اکر شربتی بایدت سودمند ❊ ز سعدی
ستان داروی پند ❊ شربتی یا حرف وحدت باید فعل مضارع مفرد
غائب کرك دیمکدر وتا ضمیر خطاب عموم اوزره ستان سینك کسریله فعل
امر مفرد مخاطب درستاندن صاتون الق معناسنه داروی تلخ بیانیه در
وتلخ پند بیانیه در (محصول بیت) خطاب عموم اوزره بیورر اکر سکا بر فائده‌لی
نافع شربت کرکیسه سعدیدن صاتون ال آجی نصیحت دواسنی یعنی
سعدینك نصیحتی اجی در اما دنیا ودینه نافعدر ❊ بپرویزن معرفت بیخته
❊ بشهد عبارت بر آمیخته ❊ با حرف استعانت پرویزن بای عجمك وزانك
فتحیله ورانك سکونی وواولك کسریله الکه دیرلر که عرب منخل دیر خلاف
قیاس اوزره معرفته اضافتی لامیه در مجازا بیخته اسم مفعول النمش یعنی
الکدن کچمش دیمکدر با حرف مصاحبت شهد عبارت لامیه در مجازا عبارتدن
مراد الفاظدر بر حرف تأکید آمیخته اسم مفعولدر مفرد غائب قرشدرلمش
دیمکدر وجائزدر که بو ایکی لفظ ماضی دن قسم اولوب فاعللری سعدی اوله
الهمش وقرشدرمش دیمك اوله (محصول بیت) مذکور داروی تلخ پند
ومعرفت الهکیله النمش ویاسعدی الهمش یعنی محض علم ومعرفتدن صادر
اولمش الفاظ وعبارت عسلیله قرشدرلمش ویاسعدی قرشدرمش یعنی
نصیحتی معنی دار الفاظدر ❊ حکایت درویش صادق با پادشاه بی داد کر ❊

ردشمعی

❊ شنیدم که ازنیك مردی فقیر ❊ دل آزرده شد پادشاهی کبیر ❊ نیك مرد ترکیب مزجی و یا حرف وحدت فقیر صفت مرددر (محصول بیت) ایشتدم که برفقیرابو کشیدن براولو پادشاه دل آزرده و پریشان خاطر اولدی حاصلی بردرویشدن برپادشاه انجندی سببین بیورر ❊ مگر وزبانش حق رفته بود ❊ زگردن کشی بر وی آشفته بود ❊ مکرکانه دیمکدر بربونك کبی یرلرده ازمعناسنه درزبانش ضمیر درویشه راجعدر حق یا حرف وحدت برحق سوز مراد دررفته بود صادر اولمشیدی کرد نکش وصف ترکیبیدر جبار ومتکبر معناسنه ویاحرف مصدروی ضمیر غائب درویشه راجعدر آشفته بود غضب ایلمشیدی دیمکدر (محصول بیت) مکر درویشك دلندن برحق سوز صادر اولمشیدی پادشاه داخی جبارلغندن اوزرینه غضب ایلتمشدی وانجنمشدی ❊ بزندان فرستادش ازبارگاه ❊ که زورآزمایست بازوی شاه ❊ بزندان باحرف صله فرستاد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی پادشاهدر کوندردی دیمکدر شین درویشه راجع مفعول صریحی وازبارگاه غیرصریحی که حرف تعلیل زورآزمای وصف ترکیبیدر قوت صنایجی دیمکدر مرادومده زور باز دیدکاریدر حاصلی قوتدن کنایتدر بازوی شاه لامیه در (محصول بیت) درویشی پادشاه بارگاهدن زندانه کوندردی زیرا پادشاهك بازوسی قوی درعدله ده ظلمه ده مالك در بعض نسخه ده شاه یرینه جاه زار منصب معناسنه ❊ زیاران یکی کفتش اندرنهفت ❊ مصالح نبود این سخن گفت کفت ❊ کفتش ضمیر بارز درویشه راجعدر ومستتر یاراندن یکی یه اندر نهفت خفیه دیمکدر یعنی تنها اولکی کفت کفتن معناسنه در کفت درویش دیدی یعنی جواب ویردی (محصول بیت) درویش محبوسك یاراندن بریسی مخفی اکادیدی مصلحت دکل ایدی بوسوزی سویلك درویشده جوابنده دیدی ❊ رسانیدن امرحق طاعتست ❊ ززندان نترسم که یك ساعتست ❊ رسانیدن امرحق اولکی مصدر مفعولنه وثانیسی فاعلنه مضافدرفقد بر رسانیدن مبتدا وطاعت خبری (محصول بیت) خدانك امرینی ایصال ایلك امر حقدرز یرا امر معروف نهی منکر عبادتدر زنداندن قورقازم که برساعتدر یعنی دنیانك بقاسی برساعت حکمنده در و بنم حبسده اولمام بو برساعتدن نمقدار اوله معلومدر ❊ همان دم که خفیه این راز رفت ❊ حکایت بگوش ملك بازرفت ❊

همان دم فی الحال دیمکدر خفیه کیزلی یعنی پنهان (محصول بیت) فی الحال که درویشله یاراندن بریسی بورازی سویلشدی یعنی اندن بوراز صادر اولدی بوقصه پادشاهك قولغنه واردی یعنی پادشاهه بوحالی بیان ایلدیلر ❊ بخندید کوظن بیهوده برد ❊ نداند که خواهد در بن حبس مرد ❊ کو اصلنده که او ایدی که حرف بیان وضمیر درویشه راجعدر ظن بیهوده بیانیه ظن فاسد دیمکدر خواهد معناده مرده مقیددر مرد خواهد تقدیرنده اولیسر دردیمکدر (محصول بیت) پادشاه که درویشك سوزین ایشتدی کولدی که اول ظن فاسد ایلتدی یعنی باطل خیال ایلدی بلمز که بو حبسده اولیسر در یعنی ابدی حبس اولیسر در ❊ غلامی بدرویش بردا ین پیام ❊ بکفتا بخسرو بکوای غلام ❊ غلامی یا حرف وحدت پیام بای عجمك فتحیله خبر دیمکدر (محصول بیت) پادشاه قوللرندن بریسی درویشه حبس ابدی خبرین ایلتدی درویش دیدی که ای غلام پادشاهکه سویله ❊ مرابار غم بر دل ریش نیست ❊ که دنیا همین ساعتی بیش نیست ❊ مرا بنم دیمکدر بارغم لامیه در مجازادل ریش بیانیه که حرف تعلیل ساعتی یا حرف وحدت بیش بای عربینك کسریله زیاده دیمکدر (محصول بیت) درویش پادشاهه دیرکه حبس ابدیدن بنم دل مجروحمده غم یوکی یوقدر یعنی عمرجه زندان چکمکدن غم چکمم زیرا دنیا برساعتدر انجق زیاده دکلدر بس ابکی نفس زندانده قالمقدن نه غم چکرم ❊ نه کر دست گیری کنی خرمم ❊ نه کر سر بری در دل آید غمم ❊ نه حرف نفی معناده کنی یه مقیدر اولمق جائز خرمه مقید اولمق جائز و گیری فعل مضارع مفرد مخاطب اولمق جائز دسته وصف ترکیبی اولوب یا حرف مصدر اولمق جائز ومصراع ثانیده حرف نفی آیده مقیددر بری بای عربینك ضمی ورانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطبدر بریدندن کسمك معناسنه غمم ضمیر معناده دله مقیددر تقدیری در دلم در (محصول بیت) اگر دستگیرلك ایلمزسکده خرمم واگر دستگیرلك ایدرسکده خرم وشاد دکلم حاصلی الم طتوب بکامعین وظهیر اولورسکده شاد وخرم دکلم واگر اولمازسکده مغموم ومهموم دکلم یاخود معنا بویله اوله بویله دکلدر که الم طوتارسك یعنی معینم اولورسك بنی خرم ایدرسین حاصلی اندن فرحناك اولمم و باشمی کسرسکده کوکلمه غم وغصه کلمز یعنی باشم کسلمك خوفندن غمناك دکلم زیرا قضای

خدایه رضا ویرمشم باشمه هرنه کاورسه خدادن بیلورم ❋ تو کر کامرانی
بفرمان کنج ❋ دکر کس فرومانده درخوف ورنج ❋ کامرانی وصف
ترکیبیدر ویاضمیر خطاب یاحرف مصاحبت سببیتی متضمن کامرانه متعلق
فرماندن مراد حکمدر و کنجدن مراد مالدر فرومانده عاجز قالمش دیمکدر
(محصول بیت) اکرسن حکم وسلطنت وقوت ومال و کنج ایله کامران
وکامبین ایسك واکر غیر کسه خوف ورنجده عاجز وزبون وبیچاره
قالدیسه ❋ بدروازهٔ مرك چون درشویم ❋ بیك هفته باهمه برابرشویم ❋
بابونده از معناسنه در دروازه بونده صوقاق قپوسیدر که کوندز آچق
طورر و کیجه قپانور مرك اضافتی لامیه در مجازا چون حرف تعلیل
شویم فعل مضارع متکلم مع الغیر کیره وز دیمکدر بیك هفته باحرف ظرف
باهمه بری بریمزله دیمکدر برابرشویم برابراولوروز دیمکدر (محصول بیت)
اجل دروازه سندن چون که ایچرو کیره وز یعنی موت مقرر اوله بر هفته ده
بلکه بر کونده وبرساعتده برابر اولورز فرق ارامزده کفن واسباب
قبردر انجق مصراع اولك معناسی مرك دروازه سندن چون طشره
چیقاوز دیین کیرندن چیقاندن بیخبر ایمش مسکین ❋ منه دل برین
دولت پنج روز ❋ بدود دل خلق خودرا مسوز ❋ دولت پنج روز لامیه در
ردشمعی
بش کون دولتی باحرف صله ویاحرف مصاحبت دوددل خلق لامیه لردر
خلقك کوکلی دوتنی دیمکدر یعنی آه وناله سی مسوز فعل نهی مفرد مخاطب
بونده متعدیدر یقمه دیمکدر (محصول بیت) بوبش کون دولتنه کوکل
بغلیوب محبت ایلمه یعنی بوزمان قلیل دولتنه تعلق وتعشق ایلمه خلقك آه
وبددعاسنه کندوکی یاقوب یاندرمه حاصلی آتش دل سوزناکنه کندوکی
توترق ایلمه ❋ نه پیش ازتو بیش ازتواند وختند ❋ به بیداد کردن جهان
سوختند ❋ نه پیش ازتو نه حرف نفی استفهام انکاری متضمن در پیش
بای عجمله اول دیمکدر وبیش بای عربیله زیاده معناسنه در اندوختند فعل
ماضی جمع غائب قزندیلر یعنی کسب ایلدیلر باحرف مصاحبت سببیتی
متضمن در بیداد کردن ظلم ایلمك دیمکدر سوختند فعل ماضی جمع غائب
یاقدیلر دیمکدر (محصول بیت) سندن اول کلن سلاطین سندن زیاده
مال قازنمدیلرمی یعنی قزاندیلر ظلم ایلمك سببیله جهانی یعنی عالمی یاقوب
یاندرمدیلرمی یعنی یاندردیلر لیکن عاقبتلری خیر اولمدی ❋ چنان زی که

ردسروری وشمعی
ذکرت بتحسین کنند ❋ چو مردی نه برکور نفرین کنند ❋ زی فعل امر
مفرد مخاطبدر زیدندن دیرلك ایلمك دیمکدر زیستندن دین غلط سویلمش
که حرف تعلیل ذکرت تاضمیر خطاب بتحسین باحرف مصاحبت کننده
متعلق ومصراع ثانیه مرهون چو حرف تعلیل مردی فعل ماضی مفرد
مخاطب اولدك دیمکدر لیکن بونده استقبال معناسنه در اوله سین دیمکدر
نه حرف نفی کورت کور قبر وتاضمیر خطاب قبردن مراد صاحبیدر ذکر
محل وارادهٔ حال طریقیله نفرین بددعا دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاه
خلق عالمه انجلین زندکانی ایله که ذکرك ویادك اولدکدن صکره تحسین
وخیر دعا ایله اوله انجلین دیرلك ایلمه که قبرکه بددعا ایده لر وسنی یرامازلغیله
اکه لر ❋ نباید برسمی بد آیین نهاد ❋ که کویند لعنت بروکین نهاد ❋
نباید فعل نفی مستقبل مفرد غائب فاعلی نهاددر که نهادن معناسنه در
فتأمل برسمی بد باحرف صله ویاحرف مصدر واضافت بیانیه رسم بددن
مراد بدعتدر آیین الف ممدوده ویای اولك کسریله وثانینك سکونیله
اسلوب وقانون دیمکدر نهادك آیین مفعول صریحی وبرسم بد غیر
صریحی که حرف تعلیل کین اصلنده که این در که حرف رابط صفت واین
اسم اشارتدر رسم بده بعض نسخه ده بر وبرینه بر آن واقعدر نهاد بونده
فعل ماضی مفرد غائبدر فاعلی او ضمیریدر ومفعول اسم اشارتدر
(محصول بیت) کرکمز یعنی لایق دکلدر یرامازعادتی قانون قومق یعنی
بدعتی خلق اوزره وضع ایلمك معقول دکلدر زیرا خلق دیرلر اللهك لعنتی
اواسون اول کیمسنك اوزرینه که بو بدعتی قودی حاصلی بوظلمی احداث
ایدنه لعنت ایدوب بددعا اوقورلر ❋ اکر برسراید خداوند زور ❋ نه زیرش
کند عاقبت خاك کور ❋ برسراید غایته وکماله ایریشه خداوند زور لامیه در
قوت صاحبی دیمکدر نه حرف نفی استفهام انکاری متضمن درزیرزانك
کسریله آلت معناسنه در عربجه تحت دیرلر شین خداوند زوره راجعدر
خاك کور لامیه در (محصول بیت) اکرزور وقوت صاحبی کماله کلوب باشه
چیقارسه یعنی منصبده وسلطنتده وحکومتده غایته ایروب اعلا مرتبه یه
واصل اولورسه عاقبت مقبره طپراغی انی التنه ایلرمی یعنی آخرالامر فوت
اولوب قبره کیرور حضرت شیخ درویشك کلامنی تمام ایدوب اصل
قصه یه عودت ایدوب بیورر ❋ بفرمود دلتنك روی ازجفا ❋ که بیرون

کندش زبان ازقفا ❊ بفرمود پادشاه دلتنك روی وصف ترکیبیدر قساوت
یوزلی معناسنه ازجفا جائزدرکه بفرموده متعلق اوله وجائزدرکه دلتنك
رویه فتأمل که حرف بیان بیرون طشره دیمکدر کندش ضمیر معناده زبانه
مقیددر زباش تقدیرنده ازقفا اکسه دن دیمکدر (محصول بیت) اکشی
وقساوت یوزلی پادشاه درویشك پندینی استماع ایدنجه کمال ظلمندن
بیوردیکه دلینی اکسه سندن اخراج ایده لر یعنی قطع ایده لر دلتنك روی
ازجفانك معناسی یعنی ازروی جفادیمن معنایه جفاایلمش ❊ چنین کفت ردسروری
مرد حقایق شناس ❊ کزین هم که کفتی ندارم هراس ❊ مرد حقایق
شناس بیانیه ووصف ترکیبیدر کزین اصلده که ازیندر که حرف رابط
مقول قولدر واین اسم اشارتدر پاشاهك قطع لسانله امرینه هراس
اسمدر خوف معناسنه هراسیدندن قورقمق دیمکدر (محصول بیت) مرد
حقایق شناس یعنی درویش بویله دیدی بودیدیککدنده خوف طوتمزم
❊ من از بی زبانی ندارم غمی ❊ که دانم که ناکفته داند همی ❊ بی زبانی
یاحرف مصدر دلسزلك دیمکدر غمی یاحرف تنکیر که حرف تعلیل دانم
فعل مضارع متکلم وحده در دانیدندن بلورم دیمکدر که حرف بیان
ناکفته سویلنمش سوزه دیرلر داند همی اصلی همی داندر ضرورت
وزنیچون تقدیم وتأخیر قلندی (محصول بیت) بن دلسز اکدن ودل
یوقلغندن غم طوتمزم یعنی غم چکمم زیرا بلورم که خدا سویلنمش
سوزلری بلور یعنی باش دلی کیدرسه کوکل دلی باقیدرکه خدا کوکلدن
کچنی بیلور ❊ اکر بی نوایی برم ورستم ❊ کرم عاقبت خیرباشد چه غم ❊
بی نوایی بونده بی نعمت وقدرت دیمکدر ویاحرف مصدر برم بانك ورانك
فتحه لریله فعل مضارع متکلم وحده ایلدم دیمکدر وراصلنده واکر ایدی
حذف وایصال اولدی ستم ظلم کرم کر حرف شرطدر ومیم متکلم
معناده عاقبته مقیددر عاقبتم تقدیرنده ایکنجی شرطیه اولك جوابیدر
(محصول بیت) اکر نعمتسزلك ایلدم واکر ظلم یعنی دنیاده هرنه عذاب
چکرسم عاقبتم وآخرتم خیر اولورسه نه غم زیرا نظر آخرته درکه باقی وثابتدر
ودنیا سریع المروردرکه بیك ییل برساعت حکمنده دکلدر ❊ عروسی مطلب
بودنوبت ماتمت ❊ کرت نیك روزی بود خاتمت ❊ عروس عینك فتحی
ورانك ضمیله کردك اولمزدن اول اره وعورته اشتراك طریقیله اطلاق

اولنور وکردك دنصکره اره زوج وعورته زوجه دیرلر فاحفظ ویاحرف
نسبت عروسی دوکون دیمکدر نوبت ماتم لامیه در وقت ماتم دیمکدر
وتا ضمیر خطابدر روزی یای اصلیه ایله بونده نصیب دیمکدر خاتمت عاقبت
وباقیت وزنی اوزره مصدر درپس تای ثانی خطابیچوندر دیمن قابل
ردشمعی خطاب دکل ایمش (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر درویشك
اغزندن که سنك ماتمك کونی ونوبتی دوکن و بیرام اولور اکر خاتمتك
ایی نصیبی اولورسه یعنی سنك عاقبتك خیرله ختم اولورسه حاصلی دنیادن
آخرته ایمانله کیدرسك وجائزدرکه نیك روزی وصف ترکیبی اوله نیك بخت
معناسنه ویا حرف مصدر اوله یعنی خاتمتك دولت ایمانله وسعادت اسلامله اوله
❊ حکایت مشت زن تنك دست ❊ یکی مشت زن بخت وروزی نداشت ❊
نه اسباب شامش مهیا نه چاشت ❊ مشت زن وصف ترکیبیدر یومرق اورجی
معناسنه بونك اصلی بودرکه بونلر برطائفه درکه یومرقله جنك ایدرلر
یعنی صاغ الیله شویله معلوم اولاکه زیاده ادماندن صاغ الینك برمقلری
نصراتندن برخیاره دونمشدر تحصیلم زمانمده برقاج سمرقندی طالب علملر
کادیلر انلردن کوردم ایدی نه طریقله جنك ایدوب نیجه اویناد قلری
کلستان شرحنده مشت زن حکایه سنده حاللرینی مفصل بیان ایلمشم مراد
ایدینن اکا مراجعت ایلسون پس مشت زن زوربازله بیان ایدنلر اصلندن
ردسروری وشمعی خبردار دکل ایمشلر روزی بونده رزق معناسنه در اسبابدن مراد مأکولات
ومشروباتدر شام اخشامه دیرلر وچاشت جیم عجمله قوشلق ومهیا
حاضر دیمکدر (محصول بیت) برمشت زنك دولتی ورزقی یوق ایدی
شویله که نه اخشام ییجکی وار ایدی ونه قوشلق حاصلی افقرناسدن ایدی
❊ زجور شکم کل کشیدی به پشت ❊ که روزی محالست خوردن بمشت ❊
جورشکم لامیه در مجازا کل کاف عجمك کسریله بالچق دیمکدر وبه پشت
باحرف مصاحبت وپشت بای عجمك ضمیله ارقه دیمکدر که حرف تعلیل
روزی رزق بمشت باحرف مصاحبت (محصول بیت) مذکور مشت زن قرنی
جور وجفاسندن ارقه سیله بالچق طاشردی یعنی ابرغادلق ایدردی
زیرا یومرق ایله رزق ییمك محالدر زیرا برصنعت دکلدرکه انکله مال ورزق
کسب اوله بلکه اوتسی ارغا القدر ❊ مدام از پریشانی روزکار ❊ داش
حسرت آلوده تن سوکوار ❊ پریشانی روزکار لامیه حسرت آلوده

وصف تركيبي سوكوار سينك ضميله و واو و كاف عربك سكونيله ياسلى يعنى مصيبتلى (محصول بيت) دائما روز كارك پريشانلغندن وكنديناك نامراد لكندن كوكلى حسرت آلوده ايدى يعنى پرحسرت ايدى وتنى ماتملى وياسلى ايدى يعنى باطنى پرحسرت وظاهرى بسيار مصيبت ايدى ﴿ كهش جنك باعالم خيره كش ❊ كه ازبخت شوريده رويش ترش ﴾ كهش ضمير مشت زنه راجعدر باحرف مصاحبت عالم خيره كش بيانيه‌در خيره كش وصف تركيبيدر زبون اولدرجى معناسنه بخت شوريده بيانيه نامساعد طالع ديمكدر رويش ضمير كنه مشت زنه راجعدر ترش اكشى ديمكدر (محصول بيت) مشت زنك عالم زبون وضعيف كشله ايدى جنك وجدالى وكاه بخت نامساعد وطالع ناموافقدن يوزى ترش يعنى عبوس الوجه ايدى ﴿ كه ازديدن عيش شيرين خلق ❊ فروميشدى آب تلخش بحلق ﴾ ديدنك عيشه اضافتى مصدرك مفعولنه‌در وعيشك شيرينه بيانيه وخلقه لاميه فروميشدى ياحرف حكايه فرومير فتى ديمكدر اشغه ايزدى معناسنه آب تلخ بيانيه وضمير كنه سابق كيدر باحرف صله وحلق حاء مهمله نك فتحيله بوغز ديمكدر كلو معناسنه (محصول بيت) كاهى خلقك طاتلى ديرلكنى كورمكدن بوغزينه اجى صوايزدى يعنى زهر حسرت يودر ايدى ﴿ كه ازكار آشفته بكريستى ❊ كه كس ديدازين تلختر زيستى ﴾ كارآشفته بيانيه بكريستى ياحرف حكايه اغلردى ديمكدر كه حرف تعليل كس ديد استفهام انكارئ متضمن دركيم كوردى معناسنه ازين اشارتدر كنديناك تعيشنه يعنى ديرلكينه تلختر آجى‌رق زيست بونده زيستن معناسنه‌در ياحرف وحدت وياحرف ابهام (محصول بيت) كاه كنديناك پريشان وناساز كار ديرلكندن وچكمسندن اغلردى كه كيم كوردى بوندن اجيرق و بوندن مشكلرك ديرلك ديو يعنى كيمسه كورمدى بعض نسخه‌ده مصراع ثانى بويله واقعدر كه ديدست ازين تلختر زيستى وبعضنده نه كس ديدازين صعبتر زيستى ﴿ كسان شهد نوشند ومرغ وبره ❊ مراروى نان مى نبيند تره ﴾ كسان جمع كس‌در والف ونون ادات جمع كساندن مراد اغنيادر شهددن بونده مراد مطلق بالدر نوشند فعل مضارع جمع غائبلر ديمكدر زيرا لفظ مشتركدر يمك وايچمك بينده فاحفظ ومرغدن مراد تاوقدر

بره بانك وراناك فتحه لريله وهاى رسميله قوزى مرابنم ديمكدر را تخصيص افاده ايدر روى نان لاميه مجازا اتمكمك يوزى ديمكدر مى حرف استمرار نبيند فعل نفى مستقبل مفرد غائب فاعلى روى نانه راجع ضمير ومفعولى تره‌در كه معروف برسبزه‌نك اسميدر (محصول بيت) غنى كيمسه‌لر عسل وتاووق وقوزى يرلر امابنم اتمكمك يوزى تره‌يله كورمز يعنى اتمكى تره ايله يمكه مالك دكلم دكل كه نفايس ﴿ كرانصاف پرسى نه نيكوست اين ❊ برهنه من وكربه راپوستين ﴾ انصاف افعال بابندن مصدردر عدل معناسنه پرسى باى عجمك ضميله فعل مضارع مفرد مخاطب صوررسك ديمكدر فعل شرط واقعدر اين اسم اشارتدر مصراع ثانينك مضموننه برهنه باى عرك ضمى وفتحيله وراناك فتحيله چبلق ديمكدر عريان معناسنه در كربه كاف عجمله كديه ديرلر عربجه هره ديرلر هاناك كسريله راحرف تخصيص پوستين كركه ديرلر (محصول بيت) اكر عدالتجانبى صوررسك يعنى عدلله حكم ايدرسك بوحال ايى وناممعقول دكلدر بن چبلق اولام وكدينك كوركى اوله يعنى بن لباسه محتاج اولم واناك احتياجى اولميه ﴿ چه بودكه پايم درين كاركل ❊ بكنجى فرورفته بازكام دل ﴾ بودى ياحرف حكايه تمنئ متضمن كاركل لاميه‌در باحرف صله كنج كاف عجمك فتحيله مال ديمكدر وياحرف وحدت فرو رفتى ياحرف حكايه باتايدى ديمكدر فاعلى پاى در ازحرف بيان كام دل لاميه كوكل مرادى ديمكدر (محصول بيت) نه اولايدى اياغم بو بالچق اشنده يعنى ارغادلقده برماله باتيدى كوكلم مرادندن نه اولايدى كوكلم ديلدوكى مالى بوليدم بعض بونسخده بو بيت واقعدر ﴿ دريغ ازفلك شيوهٔ ساختى ❊ كه كنجى چنك من انداختى ﴾ دريغ دالك كسرى وضميله وراناك كسريله حيف معناسنه‌در شيوه شيناك كسريله صنعت وفن معناسنه‌در وياحرف وحدت وهمزه حرف توسل همزهٔ حرف وحدت طوتان سهو ايلمش ساختى ياحرف حكايه دوزيدى ديمكدر ردشمعی
كه حرف بيان كنجى ياحرف وحدت برمال ديمكدر باحرف صله چنك من لاميه‌در دست من ديمكدر انداختى ياحرف حكايه آتايدى ديمكدر (محصول بيت) حيف اكر فلك برصنعت وبرفن ايديدى يعنى برحالت ايديدى كه بنم اله برمال كيريدى وبوراغيدى مصراع اولك معناسى ردشمعی
دريغ بنم حالمه اكر فلك برشيوه دوزيدى ديين معنابه حيف ايلندى

❊ مکر روز کاری هوس راندمی ❊ ز خود کرد محنت بیفشاندمی ❊
مکر ادات تمنی و یا ادات تعلیل روز کار ایام معناسنه در و یا حرف وحدت
هوس آرزو معناسنه در راندمی یا حرف حکایه سوریدی دیمکدر کرد محنت
لامیه مجازا محنت توزی دیمکدر بیفشاندمی یا حرف حکایه سلکیدم دیمکدر
(محصول بیت) نولیدی فلك بویله ایدیدی تاکیم بر زمان آرزوی دل
ومراد خاطر سوریدم یعنی کامرانلق ایدیدم کندمدن محنت وفقر توزنی
سلکیدیم یعنی افلاس وفقردن خلاص بولیدم ❊ شنیدم که روزی
زمین می شکافت ❊ عظام زنخدان پوسیده یافت ❊ میشکافت حکایت
حال ماضی یارادی وقزاردی دیمکدر عظام عینك کسریله عظمك جمعیدر
عینك فتحیله کمکلر دیمکدر زنخدانه اضافت لامیه در زنخدان اکك در
که عربجه ذقن دیرلر پوسیده یه اضافتی بیانیه در پوسیده چورومش دیمکدر
(محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که ایشتدم که مشتزن برکون یر
قزارکن یعنی ارغانلق ایدرکن برچورك چکه کمیکنی بولدی یعنی قزارکن
یردن چیقدی ❊ بخاك اندرش عقد بکسیخته ❊ کهر های دندان فرو
ریخته ❊ با حرف ظرف واندرانی تأکید ایدروشین عقده مقیددر عقدش
تقدیرنده عقد عینك فتحیله بونده بوغوم مراددر که اعضاده واقعدر
بکسیخته اسم مفعول مفرد غائب فاعلی عقد، راجع تحتنده ضمیردر کهر
های دندان بیانیه دیش کوهرلری دیمکدر فرو ریخته فرو ادات تأکید
ریخته اسم مفعول مفرد غائب فاعلی کوهرهای دندانه راجع تحتنده ضمیردر
دوکلمش دیمکدر (محصول بیت) عظام زنخدانك طپراق ایچنده بوغمی
بری برندن ایریلوب قرلمش واوزلمش دیش کوهرلری تمام دوکیلوب کتمش
حاصلی طپراقدن چقان برچورك کمکدر ❊ دهان بی زبان پند میکفت
وراز ❊ که ای خواجه بابی نوابی بساز ❊ دهان بی زبان دلسز اغز
دیمکدر میکفت فعل حکایت حال ماضی سویلردی دیمکدر که حرف رابط
مقول قولدر خواجه بونده عزیز معناسنه مجازا با حرف مصاحبت
بی سلب نوایی قدرت ووسعت ویا حرف مصدر بساز فعل امر مفرد مخاطب
قانع اول دیمکدر (محصول بیت) دلسز اغز پند وراز سویلردی یعنی
حال دلیله نصیحت ایدردی که خواجه یوقلغیله وفقرله قانع اول دیو
یعنی اظهار شکوا ایلیوب قانع وصابر اولکه مقدر اولان البته کلور

بتشور ❊ نه اینست حال دهن زیر کل ❊ شکر خورده انکار با خون دل ❊
نه اینست استفهام انکاری طریقیله بو دکلیدر دیمکدر یعنی بودر حال دهن
لامیه در زیر کلده لامیه بالچیق التنده دیمك یعنی قبرده انکار همزه نك فتحی
وکاف عجمله فعل امر مفرد مخاطبدر انکار بندن ظن ایلمك معناسنه یا حرف
عطف عربیده ام کبی واو حرف لریله عطف ایده جك مقامده یا حرفیله
عطف ایدرلر خون دل لامیه در یورك قانی دیمکدر بلا ومشقتدن کنایه در
(محصول بیت) زنخدان پوسیده دیر که طپراق التنده یعنی قبرده دهانك
حالی بو دکل میدر یعنی آخری چوریوب دوکلمك دکلیدر صاغلغنده
شکر یمش قیاس ایله کندیکی یایورك قانینی حاصلی عمرکی کرك وارلغیله
کچر کرکسه یوقلغیله آخری فنادر ❊ غم از کردش روز کاران مدار ❊
که بی ما بکردد بسی روز کار ❊ کردش اسم مصدردر کردیدندن
دونش دیمکدر روز کارانه اضافت لامیه در الف ونون ادات جمعدر
ایام دیمکدر مدار فعل نهی مفرد مخاطب طوتمه دیمکدر که حرف تعلیل
بی مابزسز دیمکدر یعنی بزدن صکره بکردد کاف عجمك فتحیله فعل
مضارع مفرد غائبدر فاعلی روز کاردر (محصول بیت) زنخدان دیر که
ایامك دور وسیرندن غم طوتمه یعنی مغموم اوله زیرا بزسز حاصلی بزدن
صکره روز کار چوق دور وسیر ایدر یعنی بزفانی اولوب روز کار بزدن صکره
قیامته دك باقی قالور ❊ همان لحظه کین خاطرش روی داد ❊ غم از خاطرش
رخت یکسو نهاد ❊ لحظه بونده ساعت معناسنه در خاطر بونده کوکله
کلن معنادر وضمیر کنه سابق کیدر رخت اسباب معناسنه در یکسو
برجانب دیمکدر زیرا سوی سینك ضمیله جانب معناسنه در نهادنونك فتحی
وکسریله فعل ماضی مفرد غائب قودی معناسنه (محصول بیت) همان که
مشتزنه مذکور نصیحتلر یوز ویردی یعنی بو معنالر خاطرینه خطور ایلدی
کوکلندن غم اسبابنی برجانبه قودی یعنی کوکلندن غم کیدوب اندنصکره
نفسنه خطاب ایدوب نصیحته شروع ایلدیکه ❊ ای نفس بی رای وتدبیر
وهش ❊ بکش بار تیمار وخود را مکش ❊ که حرف بیان ای حرف ندا نفس
بی رای بیانیه هش هوشدن مخفف اولمقدر اوص معناسنه یعنی عقل بکش
فعل امر مفرد مخاطب چك دیمکدر بار تیمار لامیه در مجازا خود خاده روم
ضمه ایله کندی دیمکدر ورا ادات مفعولدر مکش کاف عربك ضمیله

فعل نهى مفرد مخاطب اولدرمه ديمكدر (محصول بيت) مشت زن نفسنه خطاب ايدوب دير كه اى تدبيرسز وفكرسز وادراكسز نفس افلاس وفقر يوكنى چك وكنديكى غم وغصيله اولدرمه يعنى دنيا ايچون غم چكوب كنديكى هلاك ايله ﴿ اكر بندهٔ بار برسر برد * وكرسر باوج فلك بر برد ﴾ بنده با حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزهٔ حرف وحدت دن تفرد ايلمش مراد بندهٔ خدادر بار يعنى بار بلا برد فعل مضارع غائب ايلده ديمكدر باوج فلك بر با حرف تأكيد واضافت لاميه در وبر حرف استعلا تقديرى بر اوج فلكدر (محصول بيت) اكر بر بندهٔ خدا باشى اوزره يوك چكوب زحمت ومشقت كوررسه واكر باشنى اوج فلكه ايلدوب عالى جناب اولورسه حاصلى بركشى كركسه بلا ورنجده وكركسه عزت ورفعتده اوله ﴿ درآن دم كه حالش دكركون شود * بمرك ازسرش هرد وبيرون شود ﴾ دم بونده نفس وساعت معناسنه در كه حرف رابط صفت حالش ضمير بنده يه راجعدر دكركون غير دورلى ديمكدر شود اوله معناسنه در بمرك با حرف سبب اجل سببيله ديمكدر سرش ضمير كمنه بنده يه راجعدر بيرون طشره شود بونده رود معناسنه در (محصول بيت) اول نفسده واول ساعتده كه حال مرض طارى اولمق ايله متغير اوله مرك سببيله باشندن ايكيسى بيله طشره حاصلى موت سببيله فقر وغنا قلقار كيدر يعنى نه فقيرك فقرى باقى قالور ونه غنينك غناسى حضرت شيخ تلخيص نصيحت ايدوب بيورر ﴿ غم وشادمانى نماندو ليك * جزاى عمل ماندو نام ونيك ﴾ نماند قالماز وليك ادات استدراك جزاى عمل لاميه ماند قاله نام نيك بيانيه (محصول بيت) دنياده نه غم قالور ونه فرح مركله ايكيسى بيله كيدر قالان جزاى عمل ونام نيكدر حاصلى كشينك عمليله ايى آدى قالور انجق ﴿ كرم پاى دارد نه ديهيم وتخت * بده كز تواين ماند اى نيكبخت ﴾ پاى دارد ثابت اولور يعنى باقى قالور ديهيم تاج مرصع بده فعل امر مفرد مخاطب وير يعنى بذل واحسان ايله ديمكدر كز تو اصلنده كه از تودر كه حرف تعليل اين اسم اشارتدر بذل واحسانه ماند فعل مضارع مفرد غائب قالور (محصول بيت) كرم ثابت وقائمدر تاج وتخت دكل ايمدى بذل واحسان ايله كه سندن بو قالور اى صاحب سعادت ﴿ مكن تكيه بر ملك وجاه وحشم * كه پيش از تو بودست بعد ز تو هم ﴾ مكن تكيه اعتماد ايله ديمكدر ملك — ردشمعي وسروري (margin, beside the line دين تفرد ايلمش …)

سلطنت جاه منصب حشم بونده عسكر مراد در كه حرف تعليل (محصول بيت) سلطنته ومنصبه وعسكره اعتماد ايدوب مغرور اولمه زيرا بونلر سندن اول اولمشدر وسندن صكره اوليسردر حاصلى دنيا برادبله لى بويله اولمشدر وبويله اوليسردر ﴿ خداوند دولت غم دين خورد * كه دنيا بهر حال مى بكذرد ﴾ خداوند دولت لاميه غم دين ده بويله در خداوند مبتدا وخورد خبرى غم دين مفعول خبر دين غمنى يعنى دين يولينه سعى ايدر كه حرف تعليل دنيا مبتدا مى بكذرد خبرى مى بونده تأكيد افاده ايدر بكذرد كيچر ديمكدر (محصول بيت) دولت وسعادت ابديه صاحبى اولان كيمسه دين غمنى يير يعنى دين يولينه سعى ايدر زيرا دنيا بهر حال كيچر حاصلى خطام دنيانك ثباتى يوقدر باقى خلاق عالمدر انجق وباقيسى فانىٔ مطلقدر ﴿ نخواهى كه ملكت برآيد بهم * غم ملك ودين خورد بايد بهم ﴾ ملكت تا ضمير خطابدر سلطنت معناسنه برآيد بهم قرش ومورش اوله ديمكدر ارالزنده بو عبادت بو معناده مستعملدر بس بهم بايله همدم مركبدر همله يعنى غمله دينى زياده ترزيق اولديغندن غيرى احوال قافيه ورد يقدن ذره دكلى خبردار دكل ايمش فتأمل غم ملكت لاميه در غم مملكت ديمكدر خورد بايد تقديرى بايد خورد در ضرورت وزن وقافيه ايچون تقديم وتأخير قلندى بهم بانك وهانك فتحه لر بله بله ديمكدر معناسنه (محصول بيت) استمزسك كه مملكتك زيروزبر اولميه يعنى خراب ويباب اوليه مملكت ودينك غمنى بيله ييك كركدر حاصلى دين ودنيا ايچون غم ييك كركدر كه هم دنيانك هم آخرتك معمور اوله مصراع اولك معناسى ديلرسك كه — ردشمعي وسروري (margin, beside the line ورد يقدن ذره …)
ملكك اوليه غمله دين خوب معنا بيان ايلمش واستمزايسك ملكك غمله — ردسروري (margin)
بوقارى كله دينى معناتى قتى اشغه قومش طيب الله انفاسه ﴿ زرافشان — ردشمعي (margin)
چو دنيا نخواهى كذاشت * كه سعدى در افشاند كر زر نداشت ﴾ افشان همزه نك فتحيله فعل امر مفرد مخاطب نثار ايله ديمكدر نخواهى كذاشت ترك ايليسر سين دنيا مقدم مفعول كه حرف تعليل در دالك ضميله اينجو معناسنه دركه فارسيجه مرواريد دير لر ميمك ضميله تشديد ضرورت وزنيچون ترك اولنمش افشاند فعل ماضى مفرد غائب صاچدى يعنى نثار ايلدى نداشت فعل نفى ماضى مفرد غائب فعل شرط واقعدر طوتمديسه ديمكدر معلوم اولا كه بو عبارتكاه طوتمق معنالرنده مستعملدر وكاه

وارلق معنالرنده مثلا مالدار صاحب مال يعنى مال دار معناسنه مستعملدر
فقس الباقية عليها (محصو ل بيت) اقچه كى والتونكى فقرا و مستحقنه
بذل وايثار ايله چونكه فوت اولوب دنياده انى ترك ايدسرسين ز ر ا سعدى
جواهر نثار ايلدى اكرزرى يوق ايسه يعنى حكمت ومعرفت ونصيحت
جواهرنى عالمه نثار ايلدى اكر بذل ايدجك زرى ودينارى يوق ايديسه
سائر اغنيا كبى ❊ حكايت درفائدهٔ خاموشى ازنصيحت به كسى كه پندنه
پذيرد ❊ ❊ حكايت كنند از جفا كسترى ❊ كه فرما ن دهى داشت
بر كشورى ❊ جفا كستر وصف تركيبدر جفادوشيجى معناسنه ظالمدن
كنايتدر و ياحرف وحدت كه حرف رابط صفت فرمانده وصف تركيبدر
بويروجى ديمكدر يعنى حاكم وياحرف مصدر داشت بونده طوناردى ديمكدر
وار ايدى معناسنه كشورى ياحرف وحدت (محصول بيت) حكايت ايدرلر
برجفا بساطنى فرش ايلين ظالمدنكه برمملكت اوزرينه حكومتى وار ايدى
يعنى بريرك حاكمى ايدى ❊ درايام اوروز مردم چوشام ❊ شب از بيم
اوخواب مردم حرام ❊ ايام اولاميه درايام حكم سلطنت اوتقديرنده در
روز مردم لاميه چو ادات تشبيه شام اخشام معناسنه در اما بونده
مراد كيجه در بيم اولاميه خواب مردمده بويله در (محصول بيت) مذكور
ظالمك زمان سلطنتنده خلقك كونى كيجه ايدى يعنى ماتمده و بلاده ايدى
كيجه انك جفاسى خوفندن خلقك كوزلرينه اويقو حرام ايدى حاصلى
هروجهله جورندن اضطرابده ايديلر ❊ همه روز نيكان ازودر بلا ❊
بشب دست پاكان ازو بردعا ❊ همه روز هر كون و بتون كون ديمكدر
نيكان يعنى صلحا وعباد دست پاكان لاميه در بردعا بر بونده فى معناسنه در
دعاده ايدى ديمكدر (محصول بيت) هر كو ن اييلر انك ظلمندن بلاده
ايدى يعنى محنت ومشقتده ايدى كيجه پاكلرك الى انده دعاده ايدى يعنى
ال قالدروب خدايه نياز ايدوب بوظالمه بد دعا ايدرلر ايدى ❊ كروهى
بر شيخ آن روزكار ❊ زدست ستمكر كرستند زار ❊ كروهى كاف عجمك
ورانك ضمه لريله بلوك ديمكدر و ياحرف وحدت شيخ آن روزكار لاميه لردر
اول زمانك شيخى قتنده يعنى معتقدلرى اولان عزيزك يانده دست ستمكر
لاميه لردر كرستند كاف عجمك ضمى وكسرى ورانك كسريله فعل ماضى
جمع غائبدر اغلديلر يعنى شكايت ايلديلر يا ضرورت وزيچون ساقط

اولمشدر زار ذليل معناسنه در (محصول بيت) برجماعت اول زمانك
مستجاب الدعوه اولان شيخى قتنده ظالمك النّدن زار وذليل اغلشديلر يعنى
ذات وهوان ايله اغلشوب شكايت ايلديلر ❊ كه اى پيرداناى فرخنده راى ❊
بكواين جوانرا بترس ازخداى ❊ كه حرف بيان شكايتدر پيرداناى فرخنده
راى بيانيه لردر مبارك فكرلى پيردانا ديمكدر فرخنده فالك وخانك فتحه لريله
مبارك ديمكدر قوتلى معناسنه رايله وصف تركيبدر پير صفت ثانيدر
(محصول بيت) مذكور جماعت پيره شكايتلرنده بويله ديديلر كه اى مبارك
فكرلى عالم پير بو جوان حاكمه خدادن خوف ايله ديوسويله ديديلر يعنى
نصيحت طريقيله خدادن قورقدى اكا كه خلقه جفادن ال چكسون
❊ بكفتا دريغ آمدم نام دوست ❊ كه هر كس نه درخورد پيغام اوست ❊
بكفتا الف حرف اشباعدر اكثر جوابه داخل اولور نام دوست لاميه در
دوستدن مراد خدادر كه حرف تعليل درخورد داله ودرخور داليه
لايق معناسنه در پيغام باى عجمك فتحيله خبر معناسنه در واضافت لاميه در
(محصول بيت) پير جماعته ديدى يعنى شكايتلرنده جواب و ردى بويله
ديوكه بكا حيف كلور دوستك نامى يعنى خدانامنى ذكر ايلمكه حيف صيرم
زيرا هركيمسه خدانك ذكرنى ونام شريفنى ايشتمكه لايق دكلدر زيرا
سنكدلدر اكا سوز تأثير ايلمز ❊ كسى راكه بينى زحق بركران ❊ منه باوى
اى خواجه حق درميان ❊ كران كاف عربيله كنار معناسنه در
درميان درحرف صله در بامعناسنه (محصول بيت) عزيزدركه بر كيمسهٔ
كه حقدن كنارده كوره سن يعنى حقه قائل اولميه كوره سين اى عزيز
انكله حق سوزى اورته يه كتوروب سويله حاصلى اكا حق سوزى سويله كه
سوزك ضايع اولور اكا سوز تأثير ايلمز بو بيت وبوندن صكره ابيات حضرت
شيخك درنصيحت طريقيله در ❊ دريغست باسفله كفتن علوم ❊ كه ضايع
شود تخم در شوره بوم ❊ باسفله باحرف صله كه حرف تعليل شوره بوم
چورق يرزيرا شوره چورق وبوم يردر ارض معناسنه (محصول بيت)
سفليه علوم ومعارف سويلمك حيفدر زيرا تخم چورق يرده ضايع دركه
اندن نسنه حاصل اولماز ❊ چودروى نكيرد عدو داندت ❊ برنجد بجان
وبرنجاندت ❊ دروى درحرف صله وضمير سفليه راجعدر نكيرد فعل نفى
مستقبل مفرد غائب تأثير ايلمز ديمكدر برنجد فعل مضارع لازم برنجاند

متعدیسی (محصول بیت) چون که سفله‌یه سویلیه سین البته اکا تأثیر ایلمز بر حق سوز سویلدکك ایچون سنی عدو بیلور و نجان کوکلدن انجنور وسنی زیاده انجیدر حضرت شیخ بوندنصکره کندی پادشاهنه خطاب ایدب بیورر ﴿ ترا عادت ای پادشاه حق رویست * دل مرد حق کوی ازینجا قویست ﴾ ترا عادت سنك عادتك دیمکدر حق رو وصف ترکیبیدر و یا حرف مصدر حقه کیدیجیلك دیمکدر یعنی طریق مستقیمه سلوك ایدیجیلك دل مرد حق کوی لامیه و یا نیه ازینجا یعنی سنك رو اولدیغك قوی‌در (محصول بیت) ای پادشاه سنك عادتك طریق حقه کیدیجی لکدر یعنی طریق هدایته سلوکدر بویله اولدیغکدن اوتری حق سوز سویلین کشینك کوکلی قویدر که حق سوزی بی پروا سویلر زیرا بیلور که سکا تأثیر ایدوب انی قبول ایدرسین ﴿ حقت کفتم ای خسرو پاك رای * توان کفت حق پیش مرد خدای ﴾ حقت تا ضمیر خطاب خسرو پاك رای بیانیه‌در پاك رای وصف ترکیبی توان کفت کفتن معناسنه‌در پیش مرد خدای لامیه‌لردر (محصول بیت) ای پاك فکرلی پادشاه سکا سویلدکم سوز حقدر ریا وخوش آمد دکلدر پس مرد خدانك قتنده حق سوز سویلك ممکن‌در زیرا قبول ایدرو کیمسه‌یه بحضور اولماز ﴿ نکین خصلتی داردای نیکبخت * که در موم کیر دنه در سنك سخت ﴾ نکین نونك وکاف عجمك کسریله یوزك قاشی دیمکدر خصلتی یا حرف وحدت و یا حرف تنکیر که حرف بیان در حرف صله در موم دن مراد بال مومی‌در کیرد فعل مضارع مفرد غائب تأثیر ایلر دیمکدر سنك سخت بیانیه قتی طاش معناسنه (محصول بیت) ای نیکبخت صاحب سعادت نکینك خصلتی واردر که اول بال مومنه تأثیر ایدر قتی طاش دکل حق سوزده بویله‌در اهل حق اولانه تأثیر ایدر زیرا قلبی ملایم‌در حق سوزدن متأثر اولور اما ظالمك قلبنه تأثیر ایلمز زیرا سنك سیاه‌در نسنه‌دن منفعل اولماز ﴿ عجب نیست کر ظالم از من بجان * برنجد که دزد ست ومن پاسبان ﴾ بجان مصراع ثانیه مرهوندر که حرف تعلیل ودزد دالك ضمیله اوغری معناسنه‌در پاسبان عسس دیمکدر (محصول بیت) عجب دکلدر اکر ظالم بندن جانله انجنورسه یعنی زیاده بحضور اولورسه زیرا اول سارقدر وبن پاسبانم انی حق سوزله ظلمدن زجر ایدرم ﴿ تو هم پاسبانی بانصاف داد *

که حفظ خدا پاسبانی تو باد ﴾ پاسبانی یا ضمیر خطاب که حرف رابط دعادر حفظ خدا مصدرك فاعلنه اضافتیدر پاسبان تو اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر باد دعادر اولسون معناسنه (محصول بیت) پادشاهم سنده پاسبان سین که انصاف و عدله که فقرا ورعایایی ظلمدن حفظ ایدر سین حفظ خدا سنك پاسبانك اولسون جمیع بلیاتدن سنی حفظ ایلسون ﴿ ترا نیست منت زروی قیاس * خداوندرا من و فضل وسپاس ﴾ منت بونده من تنبیهی معناسنه‌در تو بخی دکل فتأمل روی قیاس لامیه‌در قیاس جهتندن دیمکدر خداوندرا را ادات خبر مقدردر خداوند کدر دیمکدر من نونك تشدیدیله منت معناسنه‌در فضل بونده نعمت معناسنه‌در سپاس شکر دیمکدر (محصول بیت) پادشاهم قیاس جهتندن منت سنك دکلدر یعنی عدل وداد ایلدکك ایچون منت سنك دکلدر بلکه من وفضل وسپاس خدانکدر که سنی عادل ومنصف یراتدی حاصلی سنی عدل و کرمه موفق خلق ایلدیکیچون منت انکدر بوندنصکره کلن بیت منت خدایی بیان ایدر ﴿ که در کار خیرت بخدمت بداشت * نه چون دیکرانت معطل کذاشت ﴾ که حرف تعلیل کار خیر بیانیه‌در و تا ضمیر خطاب بخدمت با حرف صله خدمته دیمکدر بداشت با حرف تأکید طوتدی دیمکدر نه حرف نفی معناده کذاشته مقیددر نکذاشت تقدیرنده (محصول بیت) منت خدانکدر که سنی خیر ایشده خدمته طوتدی یعنی خیرات ایشلمکه توفیق وخدمت وقدرت ویردی غیریلر کبی سنی امور خیردن معطل خلق ایلمدی پس بو جهتدن منت وفضل خدانکدر ﴿ همه بمیدان کوشش درند * ولی کوی دولت نه هر کس برند ﴾ با حرف ظرف میدان کوشش لامیه‌در مجازا میدان سعی دیمکدر شین ثانی اسم مصدر حرفیدر درمعنای ظرفیتی تأکید ایدر ونون ودال اسلك ادات جمعیدر ولی ادات استدراك کوی دولت لامیه‌در مجازا نه حرف نفی معناده برند متعلقدر نبرند تقدیرنده ایلتمزلر دیمکدر (محصول بیت) هر کیمسه سعی وهمت میداننده در اما دولت طوپنی هر سعی وکوشش ایلین ایلتمز یعنی عالمده هر کیمسه بر کاره مشغولدر اما دولت دنیا وآخرت هر کسه میسر اولماز حاصلی دادخدادر سعیله اولماز ﴿ تو حاصل نکردی بکوشش بهشت * خدا در تو خوی بهشتی بهشت ﴾ خوی بهشتی بیانیه در سرشت فعل ماضی مفرد غائب

بوغردی یعنی خلق ایلدی دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاهسن سعی
وکوشش ایله بهشتی تحصیل ایلدك بلکه خداسنده جنته لایق وسزاور
خوی وخصلت یراتدی پس بومعناده من وکرم خدانکدر که عادل وکریم
وجنته لایق یراتدی ❊ ذات روشن ووقت مجموع باد ❊ قدم ثابت و پایه
مرفوع باد ❊ (محصول بیت) کوکلك نور ایمانله واسلامله منور وروشن
اولسون اوقات شریفکده غم تفرقه‌دن خالی وحضور وصفاله مجموع
وزوالدن محفوظ ومصون اولسون قدمکده اسلام اوزره ثابت وجادهٔ
شریعت اوزره قائم وحد ذاتنده مرتبهٔ آخرتك مرفوع و بلند اولسون
❊ حیاتت خوش ورفتنت برصواب ❊ عبادت قبول ودعا مستجاب ❊
حیاتت تا ضمیر خطاب مراد دنیاده دیری اولمسیدر رفتنت تا کنه سابق
کبیدر صوابدن مراد طریق مستقیمدر عبادت کنه برتامقدردر دعاده‌ده
وجمعیتدن صکره بر یاده مقدردر مستجاب اسم مفعولدر استفعال بابندن
مقبول معناسنه (محصول بیت) دنیاده دیرلکیله وایلکیله وصفا ایله
اولسون وآخرته کتمك نهج صواب وطریق مستقیم اوزره اولسون
وعبادتك مقبول ومبرور ودعاڭ مستطاب ومستجاب اولسون ❊ حکایت
اندرز ای پادشاهان وتدبیر مملکت وآیین جهانداری وقانون لشکرکشی ❊
❊ همی تا برآید بتدبیر کار ❊ مدارای دشمن به از کارزار ❊ همی تا برآید
اصلنده تا همی برآیددر همی بویله یرلرده تأکید افاده ایدر تا انتهاء
غایتیچوندر وتوقیت معناسنیده افاده ایلمك قابلدر برآید حاصل اوله دیمکدر
باحرف مصاحبت برآیده متعلق تدبیر ایشك صوکنه نظر ایلمکه دیرلر
کار برآیدك فاعلی و تدبیر مفعول غیرصریحی مدارا مفاعله بابندن
مصدردر که تا قصدن ثانی حذف ایدرلر مدارا ومحابا ومحاکا دیرلر ققس
دشمنه اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر کارزار جنکه دیرلر (محصول
بیت) ایش تدبیرله حاصل اولنجه و یا مادام ایش تدبیرله حاصل اوله
دشمنه مدارا یکدر صواشدن ایسه یعنی دشمنله جنك وجدال ایله چکشمکدن
مدارا ایله چکشمك یکدر ❊ چو نتوان عدورا بقوت شکست ❊ بنعمت بباید
درفتنه بست ❊ شکست شکستن وبست بستن معناسنه (محصول بیت)
چونکه عدویی قوت عسکرله وقدرت قاهره ایله صیمق ممکن اولمیه نعمت
ومال قدرتیله جنك وفتنه قپوسنی بغلمق کرك حاصلی مصالحه سبیله فتنه

وفسادی دفع ایلمك کرك ❊ کراندیشه باشد زخصمت کزند ❊ بتعویذ احسان
زبانش ببند ❊ زخصمت ضمیر معناده کزنده مقیددر تعویذ احسان بیانیه
تعویذ دیل باغنه دیرلر حمائل معناسنه ببند فعل امر مفرد مخاطب بغله دیمکدر
(محصول بیت) اکر سکا عدودن ضرر وزیان اندیشه‌سی وخوفی وار ایسه
احسان تعویذیله دیلنی بغله زیرا حقیقتده تعویذ ایله دل باغلنور حاصلی
هرنه ایلرسك ایله دشمن غالبله صلح اوزره اول که سکا ضرر وزیان
ایرشدرمیه ❊ عدورا بجای حسك زر بریز ❊ که احسان کند کند دندان
تیز ❊ عدورا بزرك مفعول اولی وزر ثانیسی و بجای حسك غیرصریحی
باحرف صله واضافت لامیه در حسك حای حطینك وسین مهمله نك
فتحه‌لریله دمردن دوکاری برمدور نسنه در برنیجه سیوری ایاغی وار
زیاده اینی یعنی کسکین هر یاریکه مذکور حسکی یره قوسك اوچ ایاغی اوزره
طورر و برقاچ ایاغی یوقاری هوایه دیکلور ومذکور حسکی اول زمانده
مذکور وجه اوزره دشمن حصاره یوریدیکی وقتن حصار اطرافنه
دوکرلر ایمش عدو یورومکه قادر اولمیه الان شام قلعه‌سنك بربرجنده
پاسلنوب یاتور ومذکدر حسك لفظ عربیدر تکم جوهریده مصرح یازار
بس بونی لفظ عجمی ظن ایدوب وکافنی حرف تصغیر اکلینلر ومعناسنی
چورچوب وخارخس دینلر نیجه جهتدن خساست ودنائت ایلشلردر ردسروری وشمعی
فتأمل واحفظ فانه ینفعك که حرف تعلیل احسان مبتدا کند کاف عربك
ضمی ونونك فتحی ایله فعل مضارع مفرد غائب خبر مبتدادر کند کاف
عربك ضمی وسکون نونله چونکه معناسنه یعنی کسمز کند فعلنك مفعول
اولی ودندان ثانیسی وتیزه اضافت بیانیه (محصول بیت) حضرت شیخ
پند ایدوب بیورر عدویه حسك یرینه التون دوك یعنی دشمنی کندوکه
مال واسباب و یرمك سبیله باقلشدرمه زیرا احسان و کرم کسکین
دندانی کند ایدر حاصلی دشمن یولنه مال دوکمك ضررنی دفع ایلمك
ایچون حسك دوکمکدن انفع واولیدر ❊ بتدبیر شاید جهان خورد
دولوس ❊ چودستی نشاید کزیدن ببوس ❊ لوس لامك ضمیله تواضع
وتملاق کزیدن اصیرمق ببوس فعل امر مفرد مخاطب اوپ دیمکدر (محصول
بیت) جهانی تدبیر وتواضع وتملقله یمك کرك زیرا مثلدر چونکه برالی کسمك
وایصرمق ممکن اولمیه اوپ دیمشلر حاصلی مدارا لازمدر خصوصا که

سلطنت وحکومتده بعض نسخده کزیدن برینه بریدن واقعدر اما اول بردز
﴿مراعات دشمن چنان کن که دوست ۞ که وی را بفرصت توان کند پوست﴾
مراعات مصدردر مفاعله یا بندن دشمنه اضافت مصدرك مفعولنه در
که حرف رابط صفت تقدیری که دوست رادر که حرف تعلیلدر حتی معناسنه
وی ضمیر غائب دشمنه راجعدر ورا حرف تخصیص بفرصت با حرف
مصاحبت کند کندن معناسنه در توان کندك مفعول صریحی و بفرصت
غیر صریحی (محصول بیت) دشمنه انجلین رعایت ایله که دوست ایده سین
تا کیم فرصتله ویا وقت فرصتده در یسین یوزه سین و یا یوزمك ممکن اوله
یعنی اندن انتقام ایلمکه قادر اوله سین ﴿بتدبیر رستم در آید به بند ۞ که
اسفندیارش نه جست از کمند﴾ بتدبیر با حرف مصاحبتدر آیده متعلق رستم
مبتدا ودر آید خبری وبه بند خبره متعلق که حرف رابط صفت حرف زدشعی
تعلیل طوتان معلول ایمش اسفندیار همزه نك کسریله شاهنامه ده ذکر
اولان پهلوانلرك بریسیدر رویین تن ایله ملقبدر توج کوده لی دیمکدر
انسان خود توج کوده یی اولماز لکن انواع یاره متحمل اولوب دکه
یاره دن متأثر ومنفعل اولمدیغندن رویین تن دیمشلردر بویله ایکن رستم
انی بر تدبیر ایله هلاك ایلدی شین ضمیر رستمه راجعدر نه جست فعل ماضی
مفرد غائب فاعلی اسفندیاردر صچرامدی دیمکدر ازکمند جسته متعلقدر
(محصول بیت) تدبیر وتدارکله رستم زال کبی بهادر ار بنده کیرور که
اسفندیار رویین تن انك کمندندن خلاص بولمدی یعنی رستم بویله زورلی
وقوتلی پهلوان ایکن تدبیرله شکار اولور دکل که غیریلری مقصود
بند وعبرتدر خارجده بونك کبی نك وقوعی اولمق لازم دکل ﴿حذر کن
زپیکار کمتر کسی ۞ که از قطره سیلاب دیدم بسی﴾ پیکار بای عجمك
فتحیله جنك دیمکدر کمتره اضافتی لامیه در که حرف تعلیل قطره طامله
سیلاب سینك فتحیله صو طاشقنی (محصول بیت) شیخ بیورر کمتر کیمسه نك
جنکندن حذر ایله یعنی الك زبون دشمنله صواشدن حذر ایله صاقن زیرا
قطره دن سیل پیدا اولدیغن چوق کوردم حاصلی دشمنی حقیر وزبون
طوتمق جائز دکلدر ﴿مزن تا توانی برابرو کره ۞ که دشمن اکرچه زبون
دوست به﴾ تا حرف توقیت بر حرف استعلا ابرو همزه نك فتحی وبانك
سکونیله وزانك ضمیله قاشه دیرلر عرب حاجب دیر کره کاف عجمك وراتك

کسریله وهای اصلیه ایله قاشه دیرلر بونده قاش بورشدرمقدن کنایتدر
که حرف تعلیل زبون تقدیری زبونست درضرورت وزنیچون حذف اولدی
(محصول بیت) مادامکه قادرسین قاشکه کره اورمه یعنی دشمنه بحضورلق
کوستروب قاشك چاتمه حاصلی عداوت اظهار ایتمه زیرا دشمن زبون
ایسه ده دوست اولمق یکدرکه وقت حاجتده سکا معین اوله ﴿بود دشمنش
تازه ودوست ریش ۞ کسی کش بود دشمن از دوست بیش﴾ دشمنش
شین اضمار قبل الذکر طریقیله مصراع ثانی اولانده که کسی یه عائددر ریش
بونده مجروح معناسنه در کش شین معناده دشمنه مقیددر (محصول بیت)
دشمنی تازه ومسرور ودوستی مجروح ومغموم ومقهور اوله زیرا بیك دوست
ازدر وبیر دشمن چوقدر دیمشلر ﴿مزن با سپاهی زخود بیشتر ۞ که نتوان
زدن مشت بر نیشتر﴾ با حرف صله سپاه عسکره دیرلر ویا حرف وحدت
که حرف تعلیل مشت میمك ضمیله یومرق بر حرف صله بر برینه یابازان
صحیح نسخه لره مخالف یازمش نیشتر نشتر دیمکدر (محصول بیت) بیورر که
کندکدن زیاده عسکره کندیکی اورمه یعنی انلرله جنك ایلمه زیرا یومریغی
نشتره اورمق معقول دکلدر وایی ایش دکلدر یعنی کندیکی اغرعسکره
اورمق یومریغی نشتره اورمق کبیدر حاصلی کندیکی تهلکه یه
براقمقدر ﴿وکر زو توانا تری در نبرد ۞ نه مردیست با ناتوان زور
کرد﴾ نبرد نونك وبانك فتحه لریله جنك معناسنه در با ناتوان با حرف
صله کرد مصدر معناسنه در (محصول بیت) واکر خصمدن جنکده قوتلیرك
ایسك ناتوانه وزبونه ارلك ایلمك وزور ایلمك ارلك دکلدر یعنی خصمکدن
هروجهله قدرتلی وقوتلی ایسك اوستنه عسکر چکوب اکا غلبه کوسترمك
معقول ایش دکلدر ﴿اکر پیل زوری وکر شیرچنك ۞ بنزدیك من صلح
بهتر که جنك﴾ پیل زور وصف ترکیبیدر فیل قوتلی دیمکدر ویای ضمیر
خطاب شیرچنکده وصف ترکیبیدر ارسلان پنجه لی دیمکدر کنه ریای
خطاب مقدردر (محصول بیت) اکر فیل زورلی وارسلان پنجه لی ایسك بنم
قتمده صلح یکدر جنکدن زیرا الصلح خیردر ﴿چو دست از همه حیلتی
در کسست ۞ حلالست بردن بشمشیر دست﴾ چو حرف تعلیل دست مبتدا
حیلتی یا حرف تنکیردر حرف تأکید کسست کاف عجمك ضمی وکسریله فعل
ماضی مبنی للمفعول معناسنه اوزلدی دیمکدر منقطع اولدی معناسنه خبر

مبتدا حلالاست مقدم خبر بردن مؤخر مبتدا باحرف صله شمشیرشینك فتحی
وکسریله قلجدر عرب سیف دیر دست بردنك مفعول صریحی و بشمشیر
غیرصریحی (محصول بیت) ممکن اولدقچه خصمله مدارا مرغوبدر اما
چونکه الی حیله لردن منقطع اوله ومدارا ومداهنه یه مجال قالمیه بو کزال
قلجه صونوب جنك ایلمك حلالدر زیرا آخرالحیل السیف در ﴿ اکرصلح
خواهد عدو سر مپیچ ❊ وکرجنك جوید عنان بر مپیچ ﴾ مپیچ فعل
نهی مفرد مخاطب دوندرمه و بورمه و بوکه عنان عینك کسریله اویان
دیزکنینه دیرلر (محصول بیت) اکرعدو صلح وجنك ایسترسه صلحدن
باشکی دوندرمه البته صلح ایله واگر محاربه ومقاتله ایسترسه دیزکنکی
جنكدن دوندرمه یعنی اعراض ایلمه الله کریمدر ﴿ که کروی ببندد کارزار ❊
تراقدر وهیبت شود صدهزار ﴾ بو بیت طلب صلحه علتدر که حرف
تعلیلوی یعنی عدو درکارزار لامیه در مجازا تراسنك دیمکدر (محصول
بیت) عدوصلح طلب ایدوب جنك قپوسن بغلرسه سنك قدر وهیبتك
یوز بیك زیاده اولور ﴿ وراو پای جنك آورد دررکاب ❊ نخواهد بمحشر
ازتود اورحساب ﴾ بو بیت طلب جنکه علتدر ورواکر تقدیرنده در
پای جنك لامیه در مجازا در حرف صله رکاب رانك کسریله اوزنکی
دیمکدر بمحشر باحرف ظرف داور حاکم یعنی خدادر (محصول بیت) واکر
عدوجنك ایاغنی اوزنکو یه کتورر یعنی جنکه سوار اولورسه خدای تعالی
روز محشرده فلانك قانی حسابنی سندن طلب ایلمز زیراجنکه بادی اول
اولمش اولور ﴿ توهم جنك را باش چون کینه خاست ■ که با کینه ورمهر
بانی خطاست ﴾ جنك را باش تقدیری جنك را حاضر باش در کینه و کین
عداوت معناسنه درخاست قالقدی یعنی پیدا اولدی دیمکدر ورواوك
فتحیله ادات نسبت در کینه ور کینه لی دیمکدر مهربان محبتلی دیمکدر
و باحرف مصدر (محصول بیت) چونکه اراکزده کینه پیدا
سنده جنکه یرا قلان حاضر اول زیراکینه دار ایله اظهار
محبت اوزره اولمق خطادر ﴿ چو باسفله کویی بلطف وخوشی ■
فزون کردش کبرو کردن کشی ﴾ باحرف صله سفله سینك ضمیله الحق
دیمکدر خوشی یاحرف مصدر کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر
شین معناده کبره مقیدر کبرش تقدیرنده کردن کش وصف ترکیبیدر
جبار معناسنه و یاحرف مصدر (محصول بیت) چونکه بر الحقه ملایمت
ولطف ایله سو یلیه سن تکبری وجبارلغی زیاده اولور بعض نسخه ده

بوابکی بیت واقعدر ﴿ باسبان تازی ومردان مرد ❊ برآرازنهاد بداندیش
کرد ﴾ باحرف استعانت اسبان تازی یانیه عربی اتلر دیمکدر مردان
مرد بهادر ارلر دیمکدر نهاد نونك کسریله خلقت وطبیعت معناسنه در
بداندیش وصف ترکیبیدر دشمن معناسنه کردکاف عجمك فتحیله توز
دیمکدر غبار معناسنه نهادندن کرد کتورمکدن مراد انتقام ایلمك در
(محصول بیت) تازی اتلرله وکزیده بهادرلرله عدونك وجودندن انتقام
آل حاصلی هلاك ایله ﴿ وکر باز آید بنرمی وهوش ❊ بتندی و خشم
ودرشتی مکوش ﴾ بنرمی باحرف مصاحبت نرم نونك فتحی وسکون رائله
یومشق دیمکدر ملایم معناسنه و یاحرف مصدر بتندی باحرف مصاحبت
تندتانك ضمی وسکون نونله بونده یاوز معناسنه در ویاحرف مصدر درشت
دالك ورانك ضمه لریله وسکون شینله ایری دیمکدر غلیظ معناسنه و یاحرف
مصدرمکوش فعل نهی مفرد مخاطب دورشمه یعنی سعی ایلمه دیمکدر
(محصول بیت) واکر خصمك ملایمت ورفق وعقلله وتدارکله صلحه کلوب
طالب اولورسه حدته وخشم وغلظته سعی ایلمه یعنی بونلری ترك ایدوب
سنده ملایمت ایله مصالحه دن قاچمه ﴿ چودشمن درآمد بعجزاز درت ■
بدرکن زدل کین وخشم ازسرت ﴾ (محصول بیت) چون که دشمن عجزله
قپوکدن ایچرو کله یعنی سکا اظهار عجز ایلیه کوکلکدن کینی و باشکدن
خشم وغضبی اخراج ایله یعنی ظاهر اعداوتی ترك ایله ﴿ چوزنهار خواهد
کرم پیشه کن ❊ ببخشای واز مکرش اندیشه کن ﴾ زنهار امان معناسنه در
کرم کن فعلنك مفعول اولی و پیشه ثانیسی ببخشای فعل امر مفرد مخاطب
ترحم ایله دیمکدر کرمی بیان ایدر واوحرف اضراب مکرش ضمیر دشمنه
راجعدر اندیشه بونده حذر معناسنه در (محصول بیت) چون که دشمن عجزله
قپوکه کلوب امان دیلیه کرم ومروتی پیشه و عادت ایله اکا ترحم ایله اما مکر
وحیله سندن حذر ایله اولیه که تلبیس ایدوب رفساد ایلیه ﴿ زتدبیر پیر کهن
برمکرد ❊ که کارآزموده بود سال خورد ﴾ تدبیر پیر کهن لامیه
و بیانیه در برحرف تأکید مکرد فعل نهی مفرد مخاطب طولانمه ودونمه
یعنی اعراض ایلمه کردیدندن که دونمك معناسنه در نته که سابقا مفصل
بیان اولندی فتدبر که حرف تعلیل کارآزموده ایش صنامش یعنی مجرب
امورسال خورده یشامش معناسنه (محصول بیت) اسکی پیرك تدبیرندن

دوغه يعنى انكله مشاوره دن قاچه زيراعمر سورمش كيمسه يعنى چوق ياش
يشامش قوجه ايش صنامش وهرنسنه نك قولاين بلمش اولور پس انكله
مشاوره وتدبير لازم اولور ❊ بينديش در قلب هيجا مفر ❊ چه دانى
كزآن كه باشد ظفر ❊ بينديش فعل امر مخاطب فكر وتدبير ايله ديمكدر
قلب هيجا لاميه جنك اورتاسنده ديمكدر زيرا هيجا هانك فتحى
وسكون يائله عربيده جنك معناسنه در مفر ميمك وفانك فتحه لريله
اسم مكاندر ضرب بابنك مضاعفندن چه دانى نه بيلورسن كزآنكه
اضافتله اصلنده كه ازآن كه دركه حرف رابط وازحرف ابتدا وآن كه كه
اسمدر كيم معناسنه آن كه كيمك ديمكدر فتأمل ظفر مصدر درخصم
غالب اولمق معناسنه (محصول بيت) جنك اورتاسنده وعسكر اورتاسنده
ايكن قچاجق يرى فكر ايله زيرا نه بيلورسنكه ظفر كيمك جانبنده اولور
پس تدارك اوزره اولمق كرك مصراع ثانينك معناسنى نه بيلورسن كه
جنكدن صكره كيم ظفر بولور دين معنايه ظفر بولمامش ❊ چون به بينى كه ردشمى
لشكر زهم دست داد ❊ بتنها مده جان شيرين بباد ❊ زهم دست داد
برى برندن ال ويردى يعنى عسكر برى برندن ايريلوب منهزم اولدى
ديمكدر باحرف تأكيد تنها بالكز جان شيرين بيانيه بباد باحرف صله باديلدر
(محصول بيت) چونكه كوزه سنكه عسكر پراكنده وپريشان اولدى
يعنى منهزم اولدى يالكز قاوب جان شيرينكى يله ويرمه باشكى معركه دن
خلاص ايتمكه سعى ايله ❊ اكر دركارى برفتن بكوش ❊ وكر درميان
لبس دشمن بپوش ❊ كارى ياضمير خطاب برفتن باحرف صله رفتندن مراد
قاچمقدر لبس لامك كسرى وسكون بائيله لباس معناسنه در دشمنه اضافتى
لاميه در بپوش فعل امر مفرد مخاطبكى ديمكدر (محصول بيت) اكر
دشمن عسكرينك كارنده ايسك كتمه يعنى قاقمغه چالش واكر ارالرنده
واقع اولورسك انلرك لباسنى كيكه دشمن سنى كندولردن ظن ايدوب هلاك
ايتماسون وموتكه سعى وكوشش ايليه لر على كل حال تدارك اوزره اولمق
كركدر كشى كه جانن خلاص ايليه ❊ وكر خود هزارى ودشمن دويست
❊ چوشب شد در اقليم دشمن مأيست ❊ هزارى ياضمير خطاب
دويست دالك ضمى وواوك كسرى وباقينك سكونيله ايكيوز ديمكدر
مأيست ميمك فتحى وهمزه نك كسريله وباقينك سكونيله فعل نهى مفرد

مخاطب دورمه ديمكدر استبدندن (محصول بيت) اكرسن بيك ايسك
يعنى عسكرك بيك مقدار ايسه ودشمن ايكيوز مقدارى ايسه ده چونكه كيجه
اولدى دشمن مملكتنده طوروب قرار ايلمه اولميا كه سكا شبخون ايده لر
عرضكه نقصان كله ❊ شب تيره پنجه سوار ازكمين ❊ چو پانصد بهيبت
بدرد زمين ❊ شب تيره بيانيه پنجه باى عجمك فتحيله اللى ديمكدر پنجاهدن
مخففدر سوار آتلى كمين كاف عربك فتحى وميمك كسريله پوسو ديمكدر عربيدر
پانصد بشيوز بدرد فعل مضارع مفرد غائب يرتار ديمكدر راده تشديد
ضرورت وزنيچوندر (محصول بيت) قرانكلق كيجه ده اللى آتلى
پوسودن غافل ايكن بشيوز آتلى كبى هيبت وعظمت ايله يرى يرتار يعنى
عالمى خراب ايدر ❊ چوخواهى بريدن بشب راهها ❊ حذركن نخست
ازكمين كاهها ❊ (محصول بيت) چونكه كيجه ايله يوللر كسوب دشمن
اولكه سنه الغاروافق صالمق استرسك اول پوسويرلرندن حذر ايله اولميا كه
دشمن پوسو قورمش اوله وسنك اوزركه على الغفله هجوم ايليه لشكرك
پريشان ايدوب سكا كسرويره ❊ ميان دولشكر چويك روزه راه ❊ بماندبزن
خيمه برجايكاه ❊ ميان دولشكر لاميه بكر وزه بركونلك ديمكدر هاى رسمى
بولك كبى برلرده مقدار معناسنى افاده ايدر فاحفظ راه مصراع ثانى يه مطلب
مرهون دريكروزه راه مبتد او بماندخبرى وبزن خيمه چادر قور ديمكدر
عجم چادر قورمغى زدن ايله استعمال ايدرلر وعرب ضربله مثلا ضرب
الخيمة ديرلر برجايكاه محلنده ديمكدر بوبرنسه در يازان صحيح نسخه لره
مخالف يازمش (محصول بيت) ايكى لشكر اورتاسنده يعنى سنك لشكركله زدشمى
دشمن لشكرى اورتاسنده بركون مقدارى يول قاله چادركى محلنده
قوروب اوتوراشاغه حاصلى يرمقبول يرده قوروب آرام ايله ❊ اكراو پيش
دستى كند غم مدار ❊ ور افراسيابست مغزش برآر ❊ پيش دست وصف
تركيبيدر اول ال صونجى ديمكدر وياحرف مصدر افراسياب قديم تركستان
پادشاهلرندن براولو پادشاهك اسميدر مغز ميمك فتحى وغينك سكونيله
بينى معناسنه در وضمير دشمنه راجعدر برآر فعل امر مفرد مخاطب چيقار
معناسنه (محصول بيت) سن چادرك قوروب اوتورركن اول اوزرو كه كلوب
سكا ال قاتوب جنكه باشلرسه غم چكمه واكر قوت وخشمنده افراسياب
دكلى ايسه ده انك بينى چيقار يعنى اكاغالب اولورسن بى اشتباه بوندنصكره

بیت علتنی بیسان ایدر فتدبر ❊ ندانی که دشمن چو بکروزه راند ❊ سر پنجه زور مندش نماند ❊ ندانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب استفهامی متضمن بیلمزمیسین دیمکدر یعنی بیلورسین که حرف بیان سرپنجهٔ زورمند لامیه وبیانیه در قوتلی سرپنجه سی وزور بازوسی یعنی قوتی وقدرتی قالمیوب زبون اولدی کندو سیده مندش ده شین ضمیر دشمنه راجعدر (محصول بیت) بلمزمیسین که چون دشمن برکونلك یول سوردی یعنی یورودی زورلی سرپنجه سی قالمدی حاصلی برکون یول یورمکله کندیده اتی ده برمقدار یواشور بهر حال ❊ توآسوده برلشکر مانده زن ❊ که نادان ستم کرد برخویشتن ❊ آسوده دیکنمش وراحت اولمش معناسنه در لشکر مانده بیانیه در زن فعل امر مفرد مخاطب اوردیمکدر که حرف تعلیل برحرف صله (محصول بیت) سن دکنوب وراحت اولوب قالمش وطورمش لشکر اوزرینه اورغالب اوله سن زیرا اول نادان بویله عجله ایله عسکری زبون ایدوب کندینه ظلم ایلدی ❊ چودشمن شکستی بیفکن علم ❊ که بازش نباید جراحت بهم ❊ بیفکن فعل امر مفرد مخاطب دوشور دیمکدر علم سنجق دیکدر تقدیری علمش در ضمیر دشمنه راجعدر که حرف تعلیل بازش ضمیر معناده جراحته مقیددر جراحت کسر جیمله یاره دیمکدر بهم بانك وهانك فتحه لریله نبایده متعلقدر یاره سی بریره کلیه یعنی اوکلیه دیمکدر (محصول بیت) چونکه دشمنی صیدك سنجاغنی دوشور تاکیم کنه یاره سی اوکلیه یعنی سنجاغی دیکلوب برنده طورنجه ینه جمع اولوب جنك ایدرلر ایمدی سنجاغی باشی اشغه ایله که جمع اولوب جنك ایلمیه لر مصراع اولك معناسی جنکدن فراغت ایله دینی یتدن مراده واصل اولما مشددر زدشمی
❊ پسی درقفای هزیمت مران ❊ مبادا که دورافتی از یاوران ❊ در حرف صله قفای هزیمت لامیه در مجازا هزیمت هانك فتحی وزانك کسریله مصدردر ضرب بابندن عسکر صمق معناسنه بونده مصدر اسم مفعول معناسنه در مران فعل نهی مفرد مخاطبدر راندندن رانیدندن دیلر خطا ایلمشلر سورمه دیمکدر مبادا فعل نهی غائب اولمیه دیمکدر که حرف بیان دور ایراق یاوران جمع یاوردر یاردمجی معناسنه مراد عسکر در (محصول بیت) صمش عسکر اردنجه چوق کتمه اولمیا که یولداشلرکدن ایراق دوشه سین یعنی دنج آنلر قوتیله اردلرینه دوشوب چوق کتمه

اولمیه که تنها قالوب سکا ظفر بوله لر ❊ هوا بینی کرد هیجا چو میغ ❊ بکیرند کردت بزو پین وتیغ ❊ هوا هانك فتحیله برله کوك اراسنه دیرلر حاصلی کرهٔ ما ثله کرهٔ آتش ما بینی کرهٔ هوا در بینی فعل مضارع مفرد مخاطب معنای شرطی متضمن کوررسك دیمکدر کرد هیجا لامیه در صواش توزی معناسنه میغ میمك کسریله بولت معناسنه در بکیرند فعل ماضی جمع غائب طوتارلر دیمکدر کرد کاف عجمك کسریله اطراف دیمکدر چوره معناسنه تا ضمیر خطاب با حرف مصاحبت زوپین حربه ونیزه (محصول بیت) هوایی که صواش توزندن بولوط کبی توزدن سیاه کوررسن یعنی یرله کوك اراسی که توزدن سیاه اولوب قراره سنك اطرافکی نیزه وتیغ ایله طوتارلر حاصلی هوانك قرارمسی دشمنك هجومنه دلالت ایدر که اطرافکی آلت حربله احاطه ایدرلر ❊ بدنبال غارت نراند سپاه ❊ که خالی نماند پس پشت شاه ❊ با حرف صله دنبال بونده آرد معناسنه درغارته اضافت لامیه در نراند فعل نفی مستقبل مفرد غائب نهی معناسنی متضمن سوررمسك دیمکدر که حرف تعلیلدر تهی بوش دیمکدر خالی معناسنه پس پشت شاه لامیه در پادشاهك ارقه سنك اردی دیمکدر (محصول بیت) عسکر یغما اسبابنك اردنجه کیتمسون یعنی طوپلق اردینه دوشمسون تاکیم پادشاهك اردی خالی قالسون زیرا پادشاهك اکسکلکی تمام عسکرك اکسکلکندن اشددر تکه کندی بیورر ❊ سپهرا نکهبانیٔ شهریار ❊ بسی بهتراز جنك در کارزار ❊ سپه را عسکره نکهبانی شهریار اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) عسکره پادشاهی حفظ ایلمك یعنی دشمندن قورتارمق چوق یکدر معرکه ده دشمنله جنك ایلمکدن یکدر زیرا جائزدرکه عسکر جنکده ایکن پادشاه تنها قاله ودشمن فرصت بوله ❊ کفتار اندرنواخت عسکر درحال امن ❊ ❊ دلاور که باری تهور نمود ❊ بباید بمقدارش اندرفزود ❊ دلاور اصلنده وصف ترکیبیدر یورك کتورجی معناسنه حاصلی یورکلی دیمکدر صکره بهادر جنسنه اسم اولدی یورکلی اولدیغیچون که حرف رابط صفت باری یا حرف وحدت برکره دیمکدر تهور تفعل بابندن مصدردر برامره بی پروا دخوله دیرلر بونده مراد بها درلقدر بمقدارش بابونك کبی یرلرده ترکیده جه معناسنه در مقدارنجه دیمکدر وضمیر جائزدر که دلاوره راجع وجائز

تهوره فتأمل اندر حرف تأكيد فزود فعل ماضی مصدر معناسنه در (محصول بيت) بر بهادر كه بر كره ارلك وپهلوانلق كوستردی آنك مقدارنجه وبهساد رلغی مقدارنجه وظيفه سنی وروعايتنی ارتمق كركدركه بردخی هنر اظهار ايليه وغير يسيده انی كوروب بهادرلق كوسترمكه اقدام ايده نته كه حضرت شيخ بيورر ❊ كه بارد كر دل نهد بر هلاك ❊ ندارد ز پيكار يأجوج باك ❊ كه حرف تعليل بارد كر بر كره دخی ديمكدر دل نهدك مفعول صريحی و بر هلاك غير صريحی ندارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب طوتمه ديمكدر پيكار يأجوج لاميه در جنك يأجوج معناسنه باك بوند مخوف معناسنه در (محصول بيت) تا كيم برداخی كوكلنی جنك عدوده قيوب يأجوج جنكندن باك طوتميه يعنی كنديني عسكر كثيره بی پروا اوره ❊ سپاهی را در آسودكی خوش بدار ❊ كه حالت سختی آيد بكار ❊ سپاهی بدارك مفعول اولی وخوش ثانيسی ودر آسودكی مفعول فيهی آسود كی ده كاف عجم هـای رسميدن بدلدر و يا حرف مصدر راحتلكده ديمكدر كه حرف تعليل حالت سختی لاميه در و يا حرف مصدر بكار با حرف صله آيده متعلق (محصول بيت) عسكری راحت الكده ايی طوت وكوزل رعايت ايله تاكيم شدت حالنده ايشه كله و يارارق كوستره ❊ كنون دست مردان جنكی ببوس ❊ نه آنكه كه دشمن فرو كوفت كوس ❊ دست مردان جنكی لاميه وبيانيه جنكی يا حرف نسبت فرو حرف تأكيد كوفت فعل ماضی مفرد غائب دوكدی ديمكدر كوس مفعولی (محصول بيت) شمدی دشمندن فراغت حالنده ايكن يعنی كيمسه ايله جنك وجدالك يوغيكن يعنی آسوده حال ايكن صواش ارلرينك الينی پوس ايله يعنی انلره رعايت وتعظيم ايله اول وقت الين اوپمه كه دشمن جنك كوسنی دوكه حاصلی دشمن كوس حربی دوكه كدن صكره عسكره رعايت ايلمك فائده ويرمز اول كركدر كه لوازمنی كوره وتدارك ايليه وسكا محبت ومودت اوزره اولوب يولوكه جان وباش اوينايه ❊ سپاهی كه كارش نباشد ببرك ❊ بجا دل نهد روز هيجا بمرك ❊ سپاهی يا حرف وحدت برلشكر ديمكدر كه حرف رابط صفت كارش ضمير سپاهی يه راجعدر با حرف مصاحبت برك بونك كبی برده انتظام حال معناسنه در روز هيجا اضافتی ظرفيه در با حرف صله مرك موت ديمكدر (محصل بيت) بر عسكر كه ايشی

يعنی احوال دنياسی انتظامله اولميه يعنی حالی منتظم اوليه قنده كوكل قور صواش كوننی موته حاصلی اجلنی قنده اختيار ايدر يعنی سنك يولكه جان وباش و يرور ❊ نواحی ملك از كف بدسكال ❊ بلشكر نكهدار واشكر بمال ❊ نواحی جميع ناحيه در اطراف معناسنه ملكه اضافتی لاميه كف بدسكال ده بو يله در بدسكال وصف تركيبيدر بلشكر وبمال بالری حرف استعانه لردر (محصول بيت) ممالك اطرافنی لشكرله دشمن الندن حفظ ايله ولشكری مال ايله حاصلی لشكره وظيفه سن و يرمكله مملكت صيانت اولور ❊ ملك را بود بر عدو دست چير ❊ چو لشكر دل آسوده باشند وسير ❊ ملك ميمك فتحی ولامك كسريله پادشاه ورا حرف تخصيص چير جيم عجمك كسريله غالب معناسنه در دل آسوده وصف تركيبيدر كوكلی راحت ديمكدر باشند فعل مضارع جمع غائب اولالر ديمكدر سير بوند مطوق معناسنه در (محصول بيت) پادشاهك عدو اوزره الی غالب وقادر اولور چونكه لشكرك قلبی آسوده وراحت اوله وطوق اوله لر يعنی بر نسنه يه محتاج اولميه لر ❊ بهای سر خويشتن ميخورند ❊ نه انصاف باشد كه سختی برند ❊ بهای سر خويشتن لاميه لردر سختی يا حرف مصدر (محصول بيت) لشكر كندی باشی بهاسنی يرلر يعنی وظيفه لری باشلری بهاسيدر پس انصاف دكلدر كه شدت فقر واحتياج چكه لر ❊ چو دارند كنج از سپاهی دريغ ❊ دريغ آيدش دست بردن بتيغ ❊ بو بيت كلستانك اولكی بابنده واقعدر دريغ حيف معناسنه در آيدش ضمير سپاهی يه راجعدر (محصول بيت) چونكه سلاطين سپاهيدن وعسكردن خزينه دريغ طوتار يعنی صاقنه لر عسكره ده حيف كلور الينی قلجه ايلتمك يعنی جنك ايلمك ❊ چه مردی كند در صف كارزار ❊ چو دستش تهی باشد وكار زار ❊ صف كارزار لاميه در جنك صفنده معناسنه دستش ضمير سپاهی يه راجعدر تهی تانك كسريله وفتحيله بوش ديمكدر خالی معناسنه كارزار لفظ مركب در كار له زاردن كار ايش وزار ذليل وحقير معناسنه در (محصول بيت) نه ارلك ايدر جنك صفنده وقتال محلنده او كيمسه كه تهی دست اوله يعنی الی بوش اوله وايشی زار وذليل حاصلی فقير اولوب النده مال اولميان كيمسه يور كمسز اولور النده هنر كلمز ❊ كفتار اندر تقويت مردان كار آزموده ❊ بپيكار دشمن دليران فرست ❊ هزبران بناورد

ودسروری وشمعی

شیران فرست ﴿ باحرف صله پیکار بای عجمك فتحی وکاف عجمله جنك در
دشمنه اضافت لامیه لردر دلیران دالك ولامك کسریله بهادر دیمکدر
والف ونون ادات جمعدر فرست فانك ورانك کسریله وسکون سینله
امر مفرد مخاطبدر فرستیدندن فرستادندن دیلرسهو اعتشلر کوندر دیمکدر
ارسال ایله معناسنه هزبر هانك کسری وزانك فتحی ایله وسکون بائله
ارسلان دیمکدر الف ونون ادات جمعدر باحرف صله ناورد جنك معناسنه در
شیرانه اضافت لامیه در (محصول بیت) بو قطعه تمام خطاب عام طریقیله
واقعدر دشمنك جنکنه بهادر ارلر کوندر ارسلانلر جنکنه ارسلانلر
کوندر یعنی بهادرلر جنکنه بهادرلر کوندر که عرضه که نقصان کلیه ﴿ برای
جهان دیدکان کار کن * که صید آزموده ست کرك کهن ﴾ باحرف
مصاحبت رای جهان دیدکان لامیه در جهان دیده وصف ترکیبیدر
جهان کورمش معناسنه مراد مجرب روزکاردر الف ونون ادات جمع که
حرف تعلیل صید آزموده وصف ترکیبیدر آوصنامش معناسنه کرك کهن
بیانیه قوجه مش قورد دیمکدر (محصول بیت) جهان دیده لرك رای وتدبیریله
ایش ایشله یعنی انلرله مشاوره ایله اموردز یرا قوجه قورد صید احوالنی
یکرك بلور تجربه ایلمشدر قولاینی بلور پس بونلرله تدبیر ایلك کرکسین که
یاکلمیه سن ﴿ مترس ازجوانان شمشیرزن * حذر کن ز پیران بسیار فن ﴾
مترس فعل نهی مفرد مخاطب قورقمه دیمکدر جوانان شمشیرزن بیانیه
شمشیرزن وصف ترکیبیدر قلیج اوریجی معناسنه پیران بسیارفن ده بیانیه در
بسیارفن وصف ترکیبی چوق بلیجی معناسنه (محصول بیت) قلیج اوریجی
جوانلردن قورقمه اما چوق فنلی پیرلردن حذر ایله غرض بودر که چوق
بلیجی اهل مکر وحیله وتدبیر صاحبی پیرلردن حذر ایله دیکلکی صاحب سیف
جوانلردن اولقدر حذر ایله مراد پیرلر حیله سندن زیاده احتراز ایله دیمکدر
﴿ جوانان پیل افکن شیرکیر * نداننددستان روباه پیر ﴾ مصراع اول
اضافتلری بیانیه لردر پیل افکن شیرکیر وصف ترکیبیلردر فیل ییقیجی
وارسلان طوتیجی دیمکدر بهادرلقدن کنایه در دستان روباه پیر لامیه
و بیانیه در دستان بونده حیله معناسنه در روباه رانك ضمیله دلکو دیمکدر
(محصول بیت) بهادرلغیله فیل ییقیجی وارسلانلر شکار ایدیجی جوانلر روباه
پیرك حیله سنی بیلمزلر یعنی پهلوانلر اسکی پیرلرك مکر وحیله سنی بیلمزلر ومالك

اولمازلر ﴿ خردمند باشد جهان دیده مرد * که بسیار کرم آزموده ست
وسرد ﴾ جهان دیده وصف ترکیبی جهان کورمش یعنی مجرب احوال
که حرف تعلیل کرم کاف عجمك فتحیله اسیجق آزموده ست اصلنده آزموده
است در های رسمیله ضرورت وزنیچون حذف وایصال اولدی سرد سینك
فتحی وسکون رائله صوق دیمکدر عرب برددر (محصول بیت) جهان
کورمش سیاح عالم ارکشی عاقل ودانا اولور زیرا چوق اسی وصوق
صنامشدر حاصلی تجارب کثیره ایله زیاده عاقلدر یعنی عاقل ودانا اولمشدر
﴿ جوانان شایستهٔ بخت ور * ز کفتار پیران نه پیچند سر ﴾ مصراع اولده
اضافتلر بیانیه لردر شایسته لایق ومقبول دیمکدر ورواوك فتحیله ادات
نسبت در کفتار پیران لامیه در پیرلر سوزی دیمکدر نه پیچند فعل نفی مستقبل
غائب دوندرمزلر دیمکدر سر مفعول صریحی وز کفتار غیر صریحی
(محصول بیت) دولته وسعادته لایق ومقبول حق جوانلرکه پیرلر
نصیحتندن ونه بیرلرندن اعراض ایدوب باشلرین دوندرمزلر بلکه
سوزلرین قبول ایدرلر * بیت * نصیحت کوش کن جانا که از جان دوستر
دارند * جوانان سعادتمند پند پیر دانارا * ﴿ کرت مملکت باید آراسته * مده کار
معظم بنوخاسته ﴾ کرت تا ضمیر خطاب آراسته اسم مفعول مفرد غائب
بزنمش دیمکدر کار معظم بیانیه در بنو باحرف صله نوخاسته تازه بتشمش
یعنی جوان معظم اسم مفعولدر افعال بابندن عظیم معناسنه (محصول بیت)
اکرسکا مملکتك معمور وپیراسته کرکایسه اولو ایشی یکی بتشمش جوانه
ویرمه یعنی تازه کیمسهٔ مملکت اوزره حاکم ایتمه ﴿ سپه را مکن پیشرو وجز
کسی * که در جنکها بوده باشد بسی ﴾ سپه مخفف سپاه در ورا ادات
صله در پیشرو وصف ترکیبیدر رو یدندن ایلرو یوریجی دیمکدر قولاغز
معناسنه لکن بونده مراد سردار عسکردر کسی یاحرف وحدت که رابط
صفت در جنکهای جنکك جمعیدر صواشلر معناسنه بوده باشد اولمش اوله
دیمکدر (محصول بیت) عسکره سردار ایله بر کیمسه دن غیری که
جنکلرده چوق اولمش اوله یعنی نیجه کره صواشلره کیرمش وچیقمش اوله
اول کیمسه کرك سرداراولغه حاصلی مجرب امور اولان کیمسه سردارلغه
﴿ بخردان مفرمای کار درشت * که سندان نشاید شکستن بمشت ﴾
باحرف صله خرد خانك ضمی وسکون رائله اوفاق دیمکدر که ورب صغیردر

مفرمای فعل نهی مفرد مخاطب بیورمه دیمکدر کار درشت بیانیه در درشت
لغتده ایری دیمکدر خشن معناسنه اما بونده عظیم معناسنه‌در که حرف
رابط صفت سندان سینك کسری وسکون ایله اورس دیمکدر که
اوزرنده دمر جیلر وغیر یلر دمری وغیری دوکرلر (محصول بیت)
اوقلره و کوچکلره عظیم ایش بیورمه یعنی ایش کورمش واحوال
تجربه ایلمش کیمسه یه عظیم ایشلر ایلك دمر اورسی بومر غله
صمق کبیدر ﴿ رعیت نوازی وسر عسکری ﴾ نه کاریست باز بچه
وسر سری ﴿ رعیت نواز وصف ترکیبیدر نوازیدن اوخشامق
دیمکدر مراد تربیه‌در ویا حرف مصدر سرعسکر بونك کبی یرلرده پادشاه
معناسنه‌در کاریست یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر باز بچه تصغیر
بازیدر اویونجق دیمکدر سرسری زائد وبی فائده دیمکدر (محصول بیت)
رعیت تربیه ایدیجیلك وسرعسکرلك اویونجق ومسخره‌لق ایشی دکلدر
حاصلی قولاینه مصلحت دکلدر ﴿ نخواهی که ضایع کنی روزکار ﴾ بناکار
دیده مفرمای کار ﴿ با حرف صله بناکار دیده تقدیری کارنادیده‌در
ضرورت وزنیچون تقدیم وتأخیر قلندی (محصول بیت) ایش کورمش
کیمسه یه مصلحت بیورمه حاصلی دولت ورفعتدن دور دوشمك استرسك
دولته لایق اولمیانلره دولت ایشنی بیورمه ﴿ نتابد سك صید روی از پلنك ﴾
زرو به رمد شیر نادیده جنك ﴾ نتابد فعل نفی مستقبل مفرد غائب دوندرمز زدسروزی وشمی
دیمکدر تابیدندن تافتن دیلر خطا ایتمشلر سك صید لامیه‌در آو ایتی
معناسنه پلنك بای عجمله قپلان دیدکاری یرتجی حیواندر روبه روباهدن
مخففدر رمد فعل مضارع مفرد غائب اورکر دیمکدر رمیدندن شیر
نادیده جنك بیانیه (محصول بیت) بو بیتی حضرت شیخ ایش کورمش
کیمسیله ایش کورمش کیمسه یه تمثیل طریقیله ایراد ایتمشدر که آو ایتی
قپلاندن یوز دوندرمز زیرا صیده یاپشمغه معتاد اولمش اما صوش
کورمش ارسلان دلکیدن اورکر چار یعنی دلکو ایله جنك ایتمکه قادر
اولمز زیرا که جنکه کیروب تجربهٔ جنك ایلمشدر ﴿ چو پرورده باشد
پسر در کنار ﴾ بترسد چو پیش آیدش کار زار ﴾ کناردن بونده مراد
قوجقدر (محصول بیت) چونکه براوغلان اناسی ودایه‌سی قوجغنده

بسلنه یعنی اناسی قوینده بیویه او کنه صواش کلنجه قورقار حاصلی
جنك کوربجه قورقار ﴿ بکشتی وتخجیر وآماج وکوی ﴾ دلاورشود مرد
پرخاش خوی ﴾ با حرف ظرف سبب طوتانلر بی سبب طوتمشلر کشتی زدسروزی وشمی
کاف عربك ضمی ویای اصلیه ایله کورش نخجیر نونك فتحیله آودیمکدر شکار
معناسنه آماج اوق نشانی اما بونده تیراندازلق مراددر کوی کاف عربك
ضمیله طوپ دیمکدر اما بونده مراد چوکاندر دلاور بهادر دیمکدر مرد
پرخاش بیانیه در پرخاش بای عجمك ضمیله وفتحیله وسکون رائله جنکدر
صواش معناسنه پرخاش جوی وصف ترکیبی جنك جو کبی صواشاری
بهادر معناسنه (محصول بیت) کورشده وآوده واوق آتمقده وچوکان
اوینامقده بهادر اولور صواش اری اولان کیمسه یعنی بونك کبی ایشلرده
پرخاش جوهنرمند اولور بو اویونلرسببیله پرخاش جو اولور آدم دیبن قضیهٔ زدشروزی وشمی
عکس ایلمش ﴿ بکرمابه پرورده وعیش وناز ﴾ بترسد چو بیند در جنك باز ﴾
با حرف ظرف کرمابه ایلیجه وحمام در جنك لامیه‌در مجازا باز اچق
دیمکدر (محصول بیت) حمامده وعیش ونازده تربیه اولنمش کیمسه جنك
قپوسنی اچق کوربجه قورقر یعنی احوالی کورمین وتجربهٔ امور ایلمین
ادنی نسنه‌دن خوف ایدر ﴿ دومرد ش بنشانند بر پشت زین ﴾
بود کش زند کودکی برزمین ﴾ دومرد ش ضمیر بیت سابقده
ناز پرورده راجعدر نشانند فعل مضارع جمع غائب بیکدیررلر دیمکدر مطلب
بو حرف استعلا پشت زین لامیه‌در اکرارقه‌سی دیمکدر زین اکره دیرلر کش
که حرف بیان وضمیر سابق کبی بو کافی بعضلر مکسور او قورلر لکن قاعده‌یه
مخالف اوقورلر زیرا ضمیرلرك ماقبلی مفتوح اولنور الاضرورت وزنیچون کاه
اولور ساکن اوقنور فاحفظ زند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر کودك
ایکی کاف عربی در واولکی مضموم ودال مفتوحدر ویا حرف وحدت
(محصول بیت) مذکور ناز پروری ایکی کشی آته بندرر یعنی کمال ترلکندن
ونازکلکندن کندی آته بنمز بلکه غیری کیمسه انی آته بندرمکه محتاجدر زیرا
آته بنمکه چوبکلك کرکدر اعتیادده کرك بوایسه معتاد اولمامش پس
یالکز بنه‌مز ایمدی جسیم اولدیغیچون کندی یالکز آته بینه‌مزدین فکرسز
سو یلمش ﴿ یکی را که دیدی تو در جنك پشت ﴾ بکش کرعدو در مصافش زدشمی
نکشت ﴾ مصاف میمك ضمی وصاد مهمله ایله جنك معناسنه در بکش

شروری وشمعی

فعل امر مفرد مخاطبدر کشیدندن قتل ایله دیمکدر کشودندن دین خطا
ایلمش (محصول بیت) برینك که جنکده وجنك محلنده ارقه سین
کوره سین یعنی قاچدیغن کوره سین سن انی قتل ایله اکر عدو جنکده
قتل ایلمدیسه تا کیم غیربلره عبرت اولسون ❊ مخنث به ازمرد شمشیرزن
❊ که روز وغا سر بتابد چوزن ❊ مخنث تفعیل بابندن اسم مفعولدر مستعمل
اوغلانه دیرلر مرد شمشیرزن بیانیه که حرف رابط صفت روز وغا لامیه
وغالغتده غین معجمه ایله وعین مهمله ایله جنك محلنده اولان صوت وجلبه یه
دیرلر صکره نفس جنکه دیدیلر صوت جلبه جنکده اولدیغیچون مجاز مرسل
طریقله بتابد فعل مضارع مفرد غائب دوندره دیمکدر (محصول بیت)
مخنث اول ضارب سیفدن یکدر که جنك کونی باشن میدان جنکدن دوندره
عورت کبی یعنی فرار ایلیه ❊ حکایت ❊ ❊ چه خوش کفت کرکین بفرزند
خویش ❊ چو قربان پیکار بربست وکیش ❊ خوش خاده روم ضمه ایله وواو
رسمیله ایو وکوزل دیمکدر کرکین ایکی کاف عجمله اولکیسی مضموم وثانی
مکسور وسکون راثله شاهنامه ده بازبلان پهلوانلردن برینك اسمیدر باحرف
صله فرزند خویش لامیه در کندونك اوغلنه دیمکدر قربان پیکار لامیه در مجازا
قربان قافك ضمی وسکون راثله بلکك یای طوردیغی جانبیدر وکیش کاف
عربك کسریله اوق طوران جانبنه قربانه معطوف وبر بست جمله معترضه در
بر حرف تأکید بست فعل ماضی مفرد غائب فاعلی فرزنددر کرکین دردیلر
خیلی کرکالك ایلمشلر (محصول بیت) نه کوزل سویلدی پهلوان کرکین
کندونك اوغلنه چونکه اوغلی جنك ترکشنی بغلندی یعنی صواش
قصدیله آلت حرب بغلندی ❊ اکرچون زنان جست خواهی کریز ❊
مرو آب مردان جنکی مریز ❊ جست جیم عجمك ضمی وسکون سینله
بونده چویك وتیز معناسنه در کریز کاف عجمك وراثك کسره لریله
اسمدر کریختن معناسنه مرو فعل نهی مفرد مخاطب کیتمه دیمکدر
آب مردان جنکی لامیه وبیانیه در آبدن مراد آبرودر که عرض
عرض دیرلر جنکی یا حرف نسبت مریز فعل نهی مفرد مخاطب دوکه دیمکدر
(محصول بیت) بو بیت مقول قول کرکیندر فرزندی آلات حربی
کندینه بغلندقده اکا نصیحت طریقیله دیر که اکر دشمنك
جزوی یابقراسندن فوری عورتلر کبی قاچق استرسك هیچ جنکه واروب
صواش ارلکینك یوزی صوین دوکه یعنی اکر بویله ایده جك ایسك

رد سروری وشمعی

هیچ جنك مردلرینك عرضنه نقصان ویرمه زیرا برفردلكقا چه سی
لشکرك انهزامنه باعث اولور وعلی الخصوص که قچان عسکرك متین
ارلرندن اوله نتکم حضرت شیخ بیورر عبرت ومعرفت طریقیله ❊ سواری
که درجنك بنمود پشت ▪ نه خود را که نام آوران رابکشت ❊
سواری یا حرف وحدت که حرف رابط صفت بنمود فعل ماضی مفرد
غائب کوسترد ی دیمکدر متعد ی معناسنه ارقه سن کوسترمکدن مراد
قاچقدرنه حرف نهی خود کندی ورا ادات مفعول که حرف اضراب
نام آور الف ممدوده وواو مفتوح ایله وصف ترکیبیدر نامدار کبی
آد چقارمش معناسنه یعنی مشهور اولمش الف ونون ادات جمعدر ورا ادات
مفعولدر بکشت فعل ماضی غائب هلاك ایلدی معناسنه (محصول بیت)
براتلو که صواشده ارقه سین دوندروب فرار ایلدی تنها کندینی دکل بلکه
نامداربهادرلری بیله هلاك ایلدی زیرا انك فراری سببیله عسکر منهزم
اولور ❊ شجاعت نیاید مکر زان دو یار ❊ که افتند در خلقۀ کارزار ❊
یار بونده دوست معناسنه در که حرف رابط صفت خلقۀ کارزار لامیه
وبیانیه در (محصول بیت) بهادرلق کلمز الا اول ایکی دوستدن که جنك
خلقه سنه دوشدیلر یعنی صواش میداننده وجنك معرکه سنده واقع اوله لر
❊ دو همجنس همسفره همزبان ❊ بکوشند در قلب هیجا بجان ❊
دو همجنس یعنی مذکور ایکی یار که همجنس اوله لر همسفره ده اوله لر همزبانده
یعنی دللری براولوب برلغت سویلر اوله لر قلب هیجاده لامیه در صواش اورتاسی
بجان با حرف مصاحبت بکوشنده متعلق (محصول بیت) مذکور ایکی یار که
همجنس وهمسفره وهمزبان اوله لر یعنی مصاحب اوله لر جنك اورتاسنده
جانله کوشش ایدرلر بیت اتی مقام تعلیلده در بو بیته ومذکور ماقبلنده کی
بیته مربوط اولدیغن بیلین نامر بوطایمش ❊ که ننك آیدش رفتن از پیش تیر ❊
برادر بچنکال دشمن اسیر ❊ که حرف تعلیل ننك نون اولك فتحی وکاف
عجمله عار وناموس دیمکدر آیدش ضمیر ایکی یارك هر برینه علی سبیل البدل
راجعدر پیش تیر لامیه در مصراع ثانی اولکیدن حال واقعدر برادر مبتدا
ومابعدی خبری با حرف ظرف اسیره متعلق چنکال افتده یرتیجی حیوانلرك
قاسنغه دیرلر امابونده ال مراددر دشمنه اضافتی لامیه در (محصول بیت)
قلب هیجاده ایکی یارك هر بریسی جانله کوشش ایدرلر زیرا هر برینه عار

رد شمعی

کاوراوقله قلج او کندن قاچق یعنی صاولمق قارداشی ویولداشی دشمن النده اسیرایکن پس هر برسی جانله کوشش ایدرلر بوزاقلغی اظهارایله ﴿چوبینی که یاران نباشند یار * هزیمت زمیدان غنیمت شمار﴾ که حرف بیان یاران یعنی یولداشلرك وعسكرك نباشند فعل نفی مضارع جمع غائب اولمیه لر دیمکدر اسمی تحتنده یارانه راجع ضمیردر وخبری یاردر که معین وناصر معناسنه در هزیمت مصدر انهزام معناسنه امابونده مراد فراردر شمارك مفعول اول صریحی وغنیمت ثانیسی وزمیدان غیرصریحی شمار فعل امر مفرد مخاطب شماریدندن شمردندن دیرلر بیلمش (محصول بیت) ردسروری وشمعی
خطاب عام طریقیله بیورر چون که کوره سین که یولد اشلرك وعسكرك سكا معین وظهیر اولمیه لر میدان جنکدن انهزامی وفراری غنیمت بیل زیرا عسکرسز تنها جنك ایلمكلك هلاكلكه باعثدر ﴿کفتار اندر دلداری هنرمندان﴾ ﴿دو تن پرور ای شاه کشور کشای * یکی اهل رزم ودوم اهل رای﴾ تندن مراد شخصدر پرور بای عجمك وواوك فتحیله وسكون رایله مفرد مخاطب خطاب عام طریقیله بسله یعنی تربیه ایله دیمکدر شاه کشور کشای بیانیه در وکشور کشای وصف ترکیبیدر مملکت آچیجی یعنی فتح ایدیجی دیمکدر اهل رزم لامیه در جنك اهلی معناسنه یعنی بهادر اهل رای ده لامیه در اهل فکر وتدبیر معناسنه (محصول بیت) ای شاه اقلیم کشای ایکی جنس آدمه رعایت ایله بریسی صواش اهلی وبهادر اولانی وبریسی تدبیر وتدارك اهلی اولانی ﴿زنام آوران کوی دولت برند * که دانا وشمشیرزن پرورند﴾ نام آور وصف ترکیبی یعنی ادلی مشهور معناسنه در الف ونون ادات جمعدر کوی دولت لامیه در مجازا برندك مفعول اول صریحی وزنام آوران غیر صریحی که اصلنده آنان که در ضرورت وزنیچون آنان حذف اولدی برندك مقدم فاعلی در پس که حرف رابط صفتدر شمشیرزن وصف ترکیبی قلج اوریجی دیمکدر مراد اهل رزمدر پرورند فعل مضارع جمع غائب فاعلی تحتنده آنانه راجع ضمیردر ودانا وشمشیرزن مقدم مفعوللری (محصول بیت) نام آورلردن یعنی آدچقاران پادشاهلردن دولت طوپنی ایلدرلر یعنی انلره دولت ورفعتده غالب اولوب اوکلرینه کچرلر شول پادشاهلر که عقلا وبهادر اهل سیف اولانلری بسلیوب تربیه ایلدیلر یعنی مشهور عالم پادشاهلردن

دولت وسعادتده ایلری کچرلر زیرا تدبیره عقلا لازمدر ودفع اعدایه بهادرلر لازم پس سلاطینه بوایکی طائفه لازمدر ﴿هر آن کو قلم را نورزید وتیغ * بروکر بمیرد مکوای دریغ﴾ هر آن کو اصلنده هر آن کس که اودر او ضمیری آن کسه راجعدر حذف وایصال هر آن کو اولدی نورزید فعل نفی ماضی مفرد غائب سعی وکوشش ایلمدی دیمکدر قلم را مقدم مفعولی وتیغ اکا معطوف بونده واو عاطفه حرف معناسنه در عربیده ام واو کبی فتأمل برو اصلنده بر او ایدی حذف وایصال ایله برو اولدی وضمیر مذکور آن کسه راجعدر بمیرد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط واقعدر اولورسه دیمکدر مکو فعل مفرد مخاطب خطاب عمومله سویلمه دیمکدر ای حرف خطابدر یعنی حرف ندا کسر همزه ایله عجمی وفتح همزه ایله عربیدر فتدبر دریغ دالك کسری وضمیله ورانك کسریله حیف دیمکدر (محصول بیت) هر اول کسه که قلم وقلجه سعی ایلمدی یعنی اهل قلم ویا اهل سیف اولمدی اکر اولورسه آجیوب اوزرینه حیف دیمه حاصلی فوت اولورسه اوزرینه تغابن چکوب آجیمه زیرا سلاطینه بوایکی طائفه لازمدر یعنی علما ودلیران علما تدبیر ایچون ودلیران دفع اعدا ایچون ﴿قلم زن نکودار وشمشیرزن * نه مطرب که مردی نیاید ززن﴾ قلم زن وشمشیرزن وصف ترکیبلردر کاتب وغازی مراددر نکودار ایی طوت دیمکدر زیرا دار فعل امر مفرد مخاطبدر طوت معناسنه نه حرف نفی مطرب سازنده جنسنه دیرلر که حرف تعلیل مردی یا حرف مصدر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر اهل سیفی واهل قلمی ایی طوت وخوب رعایت ایله مطربی وسازنده یی انکه الوب رعایت ایله زیرا عورتدن ارلك كلمز یعنی سازنده وکوینده زن کبیدر عدم بهادرلکده پس انلروك رعایتیله مقید اولمه ﴿نه مردیست دشمن در اسباب جنك * تو مدهوش ساقی وآواز چنك﴾ نه حرف نفی مردی یا حرف مصدر اسباب جنك لامیه در مدهوش ساقی وآواز چنکده بویله در ساقینك وآواز چنكك مدهوشی ساقی یه وآواز چنکه حیران دن اصابت ایتمش (محصول بیت) ارلك دکلدر که دشمن اسباب ردشمعی
جنکده وتهیئه رزمده اوله یعنی صواش ایچون یارقده اوله وسن ساقینك وآواز چنكك مدهوش ولایعقلی اوله سین معلوم اوله که عربیده بعض افعال بنای مفعول صیغه سی اوزره مستعملدر جمیع زمانده بنای فاعل صیغه سی

مطلب

اوزره استعمال اولماز جله دن بریسی دهش فعلیدر دالك ضمی وهانك
کسریله دهش فهو مدهوش دیرلر فاحفظ ﴿ بسا اهل دولت ببازی
نشست ❊ که دولت برفتش ببازی زدست ﴾ اهل دولت لامیه در باحرف
صله بازی او یون دیمکدر یای اصلیه ایله که عربجه لعب دیرلر لامك فتحی
وعینك کسریله که حرف سبب برفتش ضمیر معناده دسته مقید درزدستش
تقدیرنده ببازی باحرف مصاحبت سببیتی متضمن (محصول بیت) نیجه
نیجه اهل دولت او یونه وذوق وصفایه اوتوردیلر یعنی مناهی وملاهی یه
مشغول اولدیلر که ملاهی ومناهی سببیله اللرندن دولت کندی حاصلی
سلاطینه لازم ولایق اولان امور سلطنته واحوالی رعیت ومملکته مشغول
اولمقدروعیش وعشرته توغل سلطنته ضرروزیان ویرور نتکم حضرت شیخ
بیورر ﴿ کفتاراندرحذرکردن ازدشمنان درهمه حال ﴾ ﴿ نکویم زجنك
بداندیش ترس ❊ که درحالت صلح ازویش ترس ﴾ جنك بداندیش لامیه در
دشمنك جنکی دیمکدر ترس فعل امر مفرد مخاطب قورق دیمکدر یعنی
خوف ایله که حرف اضراب حالت صلح لامیه درازو ضمیر بد اندیشه
راجعدر بیش زیاده معناسنه در (محصول بیت) حضرت شیخ خطاب
عام طریقیله بیورر بن سکا دیمزمکه دشمنك جنکندن خوف ایله زیرا
بومعنا بدیهیاتدندر تنبیهه احتیاجی یوقدرکه هرکس دشمندن خوف ایدر
بهرحال بلکه دیرم که دشمنله مصالحه حالنده اندن زیاده خوف ایله
جائزدرکه دوستلق یوزندن سکا مکر وحیله ایلیه که دفعنه مالك اولمیه سین
﴿ بسا کس بروز آیت صلح خواند ❊ چوشب شدسپه برسر خفته راند ﴾
بروز باحرف ظرف ورروز بونده کوندز معناسنه در آیت صلح لامیه در
مجازا خواند واورسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی یعنی صلح استدی
سپه سپاهدن مخففدر عسکر دیمکدر برحرف استعلا وسر تحسین لفظ
وتکمیل وزن ایچون کلمشدر خفته ماضیدن قسم مفرد غائب یاتمش
واویومش دیمکدر راند فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر خواندك
وراندك فاعلی بساکس در یعنی اکه راجع ضمیردر (محصول بیت) نیجه کیمسه
کوندزدشمنله صلح آیتین اوقودی یعنی ظاهرا صلح ایتمك استدی اماچونکه کیجه
اولدی یاتمش واویومش اوزرینه عسکر سوردی یعنی هرکس غفلت وخضورده
شبخون ایلدی یعنی دون باصقنی ایلدی حاصلی هرحالده دشمنك حیله

﴾ ومکرندن ﴿

ومکرندن غافل اولمامق کرك ﴿ زره پوش خسبنده جنك آوران ❊ که
بستر بود خوابکاه زنان ﴾ زره پوش وصف ترکیبیدر زره کیجی دیمکدر
خسبند یاتورلر دیمکدر جنك آور وصف ترکیبیدر صواش کتوریجی
دیمکدر یعنی بهادر والف ونون ادات جمعدر که حرف تعلیل بستر
بای عجمك وتانك فتحیله دوشك دیمکدر خوابکاه ظرف مکاندر او یوباجق
یرمعناسنه زنانه اضافت لامیه در (محصول بیت) بهادر صواش
ارلری زره پوش یاتورلر یعنی آلات حربله یاتورلر زیرا دشمندن امین
دکلدرکه دوشك عورتلر یتاجغیدر حاصلی عورتلر دوشکده یاتورلر
بی پروا و بهادرلر چادرده یاتورلر باپروا ﴿ بخیمه درون مرد شمشیرزن
❊ برهنه نخسبد چودرخانه زن ﴾ بخیمه باحرف ظرف درون ایچ
معناسنه در خیمه ایچنده دیمکدر مرد شمشیرزن وصف ترکیبیدر قلیج
اورجی معناسنه برهنه عریان دیمکدر (محصول بیت) چادر ایچنده
بهادر ارلر عریان یاتمز خانه ده عورت عریان یاتدیغی کبی حاصلی رزم
اهلی هرحالده احتیاط اوزره در حضرده وسفرده ﴿ بباید نهان جنك را
ساختن ❊ که دشمن نهان آوردتاختن ﴾ بباید فعل مضارع مفرد
غائب کرکدر معناسنه عرب ینبغی دیر نهان نونك کسریله کیزلی دیمکدر
جنك رارا ادات مفعول و یاادات صله ساختن دوزمك و یارقلمق معناسنه در
که حرف تعلیل آورد فعل مضارع مفرد غائب کتورر دیمکدر تاختن
چاپمق یعنی ایلغار ایلمك (محصول بیت) کیزلیدن جنك اسبابنی دوزمك
وحاضرلمق و یاجنکه حاضرلنمق و یراقلنمق کرك حاصلی هروجهله
دشمندن غافل اولمق کرك زیرادشمن خفیة الغار کتورر یعنی غافل
ایکن اوستکه اقن صالر حاصلی هر وجهله دشمندن غافل اولمق کرك
مصراع اولك تحقیقنده دشمن غافل ایکن حضدن کلمك کرکدیمن مراده
واصل اولمامش ﴿ حذر کاد مردان کار آکهست ❊ بزك سد روین
ردشمی
لشکر کهست ﴾ حذر حانك وذالك فتحه لریله مصدردر صاقنمق
معناسنه کار مردان کار آکه لامیه و بیانیه در بزك یانك وزانك فتحه لریله
بونده قراول معناسنه در سدر و بین لشکر که لامیه و بیانیه در سد رو ین
توجدن دیوار دیمکدر لشکر که اسم مکاندر لشکر طوراجق یر معناسنه در
(محصول بیت) صاقنمق ایشدن وصواشدن آکاه وخبردار اولان ارلر

ایشیدر قراول لشکر کاهك توجدن دیواریدر یعنی لشکری دشمندن
حفظ ایدر حاصلی دشمندن عسکری آگاه ایدر غافل بولنمازلر * گفتار اندر
دفع دشمنان برای وتدبیر * میان دو بد خواه کوتاه دست * نه فرزانکی
باشد این نشست * بدخواه وصف ترکیبیدر دشمن معناسنه کوتاه
دست ده وصف ترکیبیدر قصه اللی معناسنه مراد عاجز و زبوندر
فرزانه عاقل دیمکدر کاف عجم های رسمیدن بدلدر نشست مصدر معناسنه در
(محصول بیت) ایکی عاجز دشمنك اراسنده اوصیلك دکلدر امین
اوتورمق یعنی بونلرك هر بریسی بندن زبوندر بوحیله لرندن و اتفاقلرندن
غافل اولمق کرکدر نتکم کلن بیتده حضرت شیخ بیورر * که گرهردو
باهم سگالند راز * شود دست کوتاه ایشان دراز * که حرف تعلیل
باهم بری بریله سگالند سینك فتحی وکاف عجمله فعل مضارع جمع غائب
ظن ایدرلر معناسنه در مراد همراز ومتفق اولالر دیمکدر دست کوتاه
ایشان لامیه و بیانیه در شودك دست اسمی ودراز خبری (محصول
بیت) ایکی عاجز دشمنك اراسنده غافل اوتورمق کرك زیرا اکر ایکیسی
بیله بری بریله همراز وهم زبان ومتفق ومتحد اولالر انلرك قصه وز بون
اللری اوزون وقوتلی اولور یعنی ایکیسی براولمغله قوتلنورلر * یکی
را بنیرنگ مشغول دار * دگر را برآور زهستی دمار * یکی را برینك
دیمکدر یعنی برینی نیرنك نونك فتحی وکسریله حیله معناسنه دگررا
اول برینك دیمکدر برآور کتور هستی یای مصدریه ایله وارلق دیمکدر
دمار دالك فتحیله عربیده هلاك معناسنه در اما فارسیده انتقام معناسنه در
(محصول بیت) مذکور ایکی دشمنك برینی حیله ومکرله وصلح وبهانه
سیله مشغول طوت یعنی بربهانه ایله اویاله واول برینك وارلغندن یعنی
وجودندن انتقام کتور یعنی هلاك ایله * اگر دشمنی پیش گیرد ستیز *
بشمشیر تدبیر خونش بریز * دشمنی یاحرف وحدت ستیز سینك وتانك
کسریله عناد معناسنه در باحرف استعانت شمشیر تدبیر لامیه در مجازا
بریز فعل امر مفرد مخاطب دوك دیمکدر (محصول بیت) اکر بر دشمن
اوکه عناد وسرکشلك طوتارسه یعنی صلحه راضی اولمازسه تدبیر
شمشیریله قانن دوك یعنی برای وتدبیر ایدوب قانن دوك وحقندن کل
بوندنصکره کلن بیت تدبیری بیان ایدر * برو دوستی گیر با دشمنش

* که زندان شود پیرهن بر تنش * دشمنش ضمیر بیت سابقده دشمنه
راجعدر که حرف تعلیل پیرهن کوملك در پیراهندن مخفف تنش ضمیر
سابق کبیدر (محصول بیت) وارمذکور معاندك دوستیله الفت طوت
یعنی دشمنیله صلح ایله تا کیم تنی اوزرنده کی کوملکی کندیه زندان اوله
حاصلی دشمنیله صلح ایدنجه بلا واضطرابه دوشر یعنی عالم باشنه تنك
اولور * چو در لشکر دشمن افتد خلاف * تو بگذار شمشیر خود در
غلاف * لشکر دشمن لامیه افتد فعل مضارع مفرد غائب دوشه یعنی
واقع اوله بگذار فعل امر مفرد مخاطب قو دیمکدر غلاف غینك کسریله
قین دیمکدر (محصول بیت) چونکه دشمنك عسکرینه خلاف وشقاق
دوشه یعنی ارالرنده اتفاق واتحاد اولمیه سن کندی قلیجك قینه قوی
یعنی جنکدن فارغ اولوب حضور وقرار ایله زیرا بوحالده ایکن سکا
انلردن ضرر وزیان کلمز * چو گرگان پسندند باهم گزند * برآساید
اندر میان گوسفند * گرگان قوردلر دیمکدر الف ونون ادات جمع
پسندند فعل مضارع جمع غائب بکنه لر ولایق کوره لر دیمکدر باهم بری
بریله دیمکدر گزند کاف عجمك ضمی وزانك فتحیله ضرر
معناسنه در بر حرف تأکید آساید فعل مضارع مفرد غائب راحت
اولور معناسنه گوسفند کاف عجمك ضمی وفانك فتحیله و باقینك
سکونیله قیون جنسنه دیرلر (محصول بیت) بو بیت بیت سابقه تمثیل معناسنه
یوارکه چونکه قوردلر بری برینه ضرر ایرشدرمکی لایق وسزا اوار کوره لر
ارالرنده قیون راحت اولور یعنی قیون ارالرنده حضور وراحت ایدر زیرا انلر بری
برینه دشمن اولمغله قویونلری فراموش ایدرلر و بونلر انلردن سالم وامین اولورلر
* چو دشمن بدشمن شود مشتغل * تو با دوست بنشین بآرام دل * بدشمن
باحرف صله و باحرف مصاحبت مشتغل اسم فاعلدر افتعال بابندن مشغول
معناسنه بآرام دل باحرف مصاحبت واضافت لامیه در کوکل راحتی
وحضوری دیمکدر (محصول بیت) چون دشمن دشمنه مشغول اوله یعنی
بری بریله جنك وجدال ایلیه سن دوستکله حضور قلب وصفای خاطرله
اوتور بو بیتده بیت سابقی تنویر وتوضیح واردر * گفتار در عاطفت دشمن
ازروی عاقبت اندیشی * چو شمشیر پیکار برداشتی * نگهدار پنهان ره

آشتی ﴾ شمشیر پیکار لامیه در مجازا بر داشتی فعل ماضی مفرد مخاطب قالدردك
نكه نونك كسری وكاف عجمك فتحی ویای اصلیه ایله نكاهدن مخففدر كه
سابقا بو لفظك استعمالی مفصل بیان اولنمشدر بونده دارلفظیله حفظ
معناسنه در یعنی صاقله ره آشتی لامیه در مجازا ره راهدن مخففدر وآشتی الف
ممدوده ویای اصلیه ایله صلح معناسنه در (محصول بیت) خطاب عام
طریقیله بیورر چونكه جنك تیغنی قالدردك یعنی جنكه مباشرت ایلدك
كیز لیجه صلح طریقنی حفظ ایله یعنی خصم صلحه میل ایدرسه صلحدن
قاچمه كه الصلح خیر در علی كل حال جنكده خسران مقرردر پس طریق خیری
اختیار ایلمك اولیدر ﴿ كه لشكر كشایان مغفر شكاف ٭ نهان صلح جستند
وپیدا مصاف ﴾ كه حرف تعلیل كشكر كشا وصف تركیبیدر كشایدندن كه
اچمق معناسنه در كشودن وكشادن كاف عربك ضمه سیله الف ونون ادات
جمعدر لشكر اچیجی كیمسه لره دیرلر مراد بهادرلردر وبعض نسخه ده
كشایان یرینه شكوفان واقعدر شكوفیدندن كه شكفتن وشكفیدن معناسنه در
متعدی در كنه اچمق معناسنه در مغفر شكافده وصف تركیبیدر شكافیدندن
یارمق معناسنه در مغفر اسم آلتدر ضرب وعلم بابندن اصلنده زره رسمنده
اورلمش تولغه دیرلر اما مطلقا تولغه معناسنده استعمال ایدرلر پس مغفر شكاف
تولغه یارجی معناسنه در یعنی بهادر پیدا آشكاره معناسنه مصاف میمك ضمیله
جنكه دیرلر (محصول بیت) خصم صلح ایدرسه یعنی صلح دیلرسه صلحدن
قاچمه زیرا عسكر فتح ایدوب تولغه یارجی دلاورلر فتح استدیلر كیزلی
یعنی كیزلیجه صلحه میل ایلدیلر اما آشكاره حرب وجنك استیوب صواشه
میل ایدرلر یعنی تصلب ایدوب یایقرایله خصمه جبه صاتدیلر اما كوكللرنده
صلحه میل مقرردر ﴿ دل مرد میدان نهانی بجوی ٭ كه باشد كه در پایت
افتد چو كوی ﴾ دل مرد میدان لامیه در بجوی فعل امر مفرد مخاطب
دیله یعنی اله ال وتسلی ایله كه باشد كه واقع اولور كه دیمكدر در پایت در حرف
صله در پا معناسنه چوادات تشبیه كوی كاف عربك ضمیله طوپ دیمكدر كه
عربجه كره دیرلر (محصول بیت) صواش اریننك كوكلنی كیزلیجه اله آل
وخاطرنی تسلی ایله حاصلی اكا استمالت ویر زیرا اولور كه بر كون اایاغكه
طوپ كبی دوشر یعنی یولكه باشنی فدا ایدر ﴿ چو سالاری از دشمن افتد
بجنك ٭ بكشتن درشت كردبا بدرنك ﴾ سالاری هر طائفه نك اولوسنه

وكبیرینه دیرلر ویا حرف وحدت یا حرف صله وجنك جیم وكاف عجمله ال
معناسنه درنته كه سابقا بیان اولندی بكشتن با حرف ظرف ودر معنای ظرفیتی
تأكید ایدر وشین سالاره راجعدر كرد كردن معناسنه در باید كرك درنك دالك
كسری وفتحی وراءك فتحیله وكاف عجمله اكلنمك دیمكدر كه عربجه ابت
ومكث دیرلر (محصول بیت) چونكه دشمن جانبندن بر شریف كیمسه الكه
دوشه یعنی سكا اسیر اوله انی قتل ایلمده تأنی وتراخی ایلمك كرك یعنی قتلنده عجله
ایتمك كرك بیت اتی درنكك فائده سین بیان ایدر ﴿ كه افتد كزین نیمه هم
سروری ٭ بماند كرفتار در چنبری ﴾ كه حرف تعلیل افتد بونده واقع اولور
معناسنه در كزین كه حرف بیان ونیمه بونك كبی یرلرده جانب معناسنه در سروری
یا حرف وحدت براولو كسه دیمكدر كرفتار كاف عجمك وراءك فتحه لریله
بونده اسیر معناسنه در چنبری جیم وبای عربك فتحیله لغتده قصنق معناسنه در
اما بونده كند مراددر اسیر اولمق معناسنه (محصول بیت) دشمنك شریف
اولان اسیرنی قتل ایلمده درنك ایله زیرا واقع اولور كه بو جانبنده یعنی سنك
جانبكنده بر شریف كیمسه دشمنك كمندنه اسیر اولا كه دشمن شر یفندن
وجوهله اشرف واكبر اوله ﴿ اكر كشتی این بندی ریش را ٭ نبینی دكر
بندی خویش را ﴾ بندی ریش بیانیه بندی یای نسبتله محبوس
معناسنه دركه بونده مراد اسیردر ریش بونده مجروح معناسنه در دكر
داخی دیمكدر بندی خویش لامیه در كندی محبوسكی دیمكدر (محصول
بیت) اكرسن سكا اسیر اولانی دشمنك سرورلرندن قتل ایدرسك بردخی
سن دشمنه اسیر اولان سروركی كورمزسین یعنی دشمنده انی قتل ایدر
﴿ نترسد كه دورانش بندی كند ٭ كه بر بندی یا آن زورمندی كند ﴾
نترسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب استفهامی متضمن قورقمزمی دیمكدر
یعنی قورقار كه حرف بیان دوران نون ضرورت وزنیچون ساكن اوقنور
ضمیر شین اضمار قبل الذكر طریقیله مصراع ثانی اولنده كیه راجعدر كه
نترسدك فاعلی در بندی محبوس كه اصلنده آنكس كه در حذفله كه حرفیدن
اسمیه تبدیل اولدی بر حرف صله بندیان جمع بندیدر زورمند زورلی
ویا حرف مصدر (محصول بیت) قورقمزمی كه زمان انی محبوس واسیر ایلیه
اول كسه كه محبوسلره واسیرلره ظلم وزور ایلر یعنی محبوس اولمقدن قورقسون
زیرا دنیا مقام جزادر ﴿ كسی بندیان را بود دستكیر ٭ كه خود بوده

باشد بندی اسیر ❊ کسی یاحرف وحدت دستکیر وصف ترکیبیدر کیر یدندن ال طوتیجی معناسنه یعنی معین وظهیر که حرف رابط صفت بندی یاحرف صله (محصول بیت) بر کیمسه محبوسلره معین وظهیر اولور که کندی محبوسلره اولان دردی کوروب محبوسلغه کرفتار اولوب اسیر اوله ❊ اکر سر نهد برخطت سروری ■ چونیکش بداری نهد دیکری ❊ نهد فعل مضارع مفرد غائب در نهیدندن قومق دیمکدر خط بونك کبی یرلرده فرمان معناسنه در وتا ضمیر خطاب سروری یاحرف وحدت نیکش ضمیر سروره راجعدر دیکری یاحرف وحدت برغیریسی دیمکدر (محصول بیت) اکر دشمندن برشر بف امر که باش قویه یعنی کلوب سکا تابع اوله وامر که منقاد اوله چونانی رعایت ایدوب خوش طوته سین امر که برغیریسی باش قور یعنی سکا تابع اولور ❊ اکر خفیه ده دل بدست آوری ❊ ازآن به که صدره شبخون بری ❊ خفیه کیزلی بدست باحرف صله صدره یوز کره دیمکدر شبخون دون باصقنی بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلدهسین دیمکدر (محصول بیت) اکر کیزلیجه اون کوکل اله کتوررسك یعنی اون کیمسه کندوکه مطیع وتابع ایدرسك اندن یکدر که یوز کره دون باصقنی ایلده سین یعنی کیجه ایله ناکهانی یوز کره دشمن باصمقدن اون کیمسه کندوکه دشمندن صفای خاطرله تابع ایلمك یکدر رواولی واحری در زیرا شبخونده البتد بوجانبده نقصان اولور ❊ کفتار اندر حذر کردن از دشمنی که در طاعت آید ❊ ❊ کرت خویش دشمن شود دوستدار ❊ زتلبیسش ایمن مشوز نهار ❊ کرت تا ضمیر خطاب معناده شوده مقید در خویش دشمن لامیه در دشمنك خصمی دیمکدر دوستدار وصف ترکیبیدر دار یدندن دوست طوتیجی دیمکدر یعنی محبت تلبیس تفعیل بابندن مصدر حیله ومکر معناسنه (محصول بیت) اکر دشمنك خصمی سکا محب ودوست اولورسه انك حیله ومکرندن امین اوله زنهار بیت آنی علتین بیان ایدر ❊ که کردد درونش بکین تور یش ❊ چو یاد آیدش بمهر پیوند خویش ❊ کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر صیرورت معناسنه درون یعنی قلب ضمیر خویش دشمنه راجعدر باحرف مصاحبت کین نو لامیه در سنك کینك سببیله دیمکدر ریش مجروح یاد آیدش خاطره کله دیمکدر وضمیر سابق کیبدر مهر محبت معناسنه در پیونده اضافت لامیه در پیوند بای عجمك وواوك فتحه لریله بونده قرابت معناسنه

وخویش لفظ مشترکدر کندی وخصم معنالرینه بونده مهره مضاف اولیجق خویش کندی معناسنه در امابعض نسخه ده مهر وپیوند واقعدر عطف تفسیری طریقیله پس خویش خصم معناسنه اولور فتدبر (محصول بیت) زینهار خویش دشمندن امین اوله زیرا قلبی سنك کینك سببیله مجروح اولور چونکه خاطرینه کندونك قرابتی کلور یعنی خصمنه ایلدکك جفایی اکدجکه سکا کینی وعداوتی زیاده اولور بونده خویشی خصمه تخصیص ایلاین بی وجه ایلمش ❊ بداندیش را لفظ شیرین مبین ■ که ممکن بود زهر در انکبین ❊ بداندیش را حرف تخصیص دشمنك دیمکدر لفظ شیرین بیانیه مبین فعل نهی مفرد مخاطب کورمه دیمکدر یعنی اکا اعتماد ایلمه که حرف تعلیل انکبین بال یعنی عسل (محصول بیت) دشمنك طاتلی لفظنه اعتماد ایلمه یعنی طاتلی دلینه الدانمه ممکندر که عسل ایچنده زهر اوله یعنی طاتلی دلی عسل کبی اوله که ایچنده زهر اوله حاصلی جائزدر که باطننده عداوت مضمر اوله پس محبتی ظاهر عداوتی مخفی اولور نتکم عسلده زهر تعبیه اولور ❊ کسی جان ز آسیب دشمن ببرد ■ که مر دوستان را بدشمن شمرد ❊ کسی یاحرف وحدت نوعیه آسیب الف ممدوده وسین مکسوره بونده فتنه وفساد معناسنه در دشمنه اضافت لامیه در که حرف رابط صفت مر دوستان را معلوم اولا که مر بونك کبی یرلرده مابعدنده حرف را دلالت ایلدیکی معنای تأکید ایدر ورا بونده ادات مفعولدر بدشمن باحرف تأکید شمرد شینك ومیمك ضمیله فعل ماضی مفرد صایدی یعنی اعتداد ایلدی (محصول بیت) بر کیمسه دشمنك فساد وضررندن جان ایلتدی یعنی قورتاردی وخلاص ایلدی که دوستلرینی دشمن صایدی یعنی ظن ایلدی زیرا کاه اولور که دوستلق دشمنلکه مبدل اولور علی کل حال احتیاط لازمدر که خلقدن منضجر ومنفعل اولمیه سین ❊ نکه دارد آن شوخ در کیسه در ❊ که بیند همه خلق را کیسه بر ❊ نکه دارت حفظ ایدر شوخ بونده زکی وتحسند معناسنه در کیسه کاف عربك کسریله کسه دیمکدر لفظ عربیدر دردالك ضمی ورانك تشدیدیله اینجی دیمکدر ضرورت وزنیچون را تخفیف اولنمشدر که حرف رابط صفت کیسه بر وصف ترکیبیدر یان کسیجی معناسنه (محصول بیت) کیسه سنده در وجوهری محکم حفظ ایدر اول کسه که جمیع عالمی یان

ردشمی

کسیجی واوغری کوره حاصلی هر کسدن احتیاط ایدر بو بیت بیت سابق
متضمن اولدیغی معنای احتیاطی تنویر وتوضیح ایدر ﴿سپاهی که عاصی
شود بر امیر * ورا تا توانی بخدمت مگیر﴾ سپاه اسم جنس در عسکر معناسنه
یا حرف وحدت ویا حرف نسبت بر سپاه ویا سپاهه منسوب بر شخص بر حرف
صله امیرك دیمکدر ورا اولك فتحیله اصلنده وی در ترکیبله یا ساقط اولمشدر
تا حرف توقیت توانی فعل مضارع مفرد مخاطب قادرسین دیمکدر بخدمت
یا حرف صله مگیر فعل نهی مفرد مخاطب کیریدلن گرفتن دن دیین سهو ایلمش (محصول بیت) بر سپاهی که کندی قدیمی بکنه عاصی وطاغی اوله ردسروری وشمی
اول سپاهی مادام که قادرسین خدمتکه ویاخد متکده طوتمه حاصلی آنی
یانکه الوب استخدام ایلمه علتنی بیت آتی ده بیان ایلر ﴿ندانست سالار خودرا
سپاس * تراهم نداند زروی قیاس﴾ بعض نسخه ده زغدرش هراس
واقعدر غدر وفا سزلغه دیرلر هراس هانك کسریله فعل امر مفرد مخاطب
هراسیدندن قورق دیمکدر بو بیت بیت سابقه مقام تعلیلده در ندانست
فعل نفی ماضی مفرد غائب فاعلی سپاهی در سالار خود لامیه در ورا حرف
تخصیص سپاس شکر دیمکدر تراسنك دیمکدر نداند تقدیری تراهم سپاس
نداند زروی قیاس لامیه در مجازا وجه قیاس معناسنه (محصول بیت)
زیرا مذکور سپاهی کندینك بکینك واولوسنك شکرنی ونان ونمکی حقنی
بیلدی قیاس بودر که انك بلمیجه سنکده بیلمز پس انك مکر وغدرندن حذر ایله
﴿بسوکند وعهد استوارش مدار * نگهبان پنهان برو بر گمار﴾ با حرف
مصاحبت سوکندسینك وکاف عجمك فتحه لریله انده دیرلر یمین معناسنه
عهد بونده یمین معناسنه عطف تفسیری در استوار همزه نك وتانك
ضمیله وسینك سکونیله محکم دیمکدر ضمیر مذکور غدار سپاهی یه راجعدر
نگهبان نونك کسری وکاف عجمك فتحیله کوزجی دیمکدر ناظر معناسنه
پنهانه اضافت لامیه در بر حرف تأکید گمار کاف عجمك فتحیله وضمیله
فعل امر مفرد مخاطبدر گماریدندن حواله ونصب ایلمك معناسنه
(محصول بیت) مذکور سپاهی یی یانکه الدیغك تقدیرجه یمینی وعهدی
سببیله آنی محکم طوتمه یعنی اندینه وعهدینه اعتماد ایتموب اندن امین اولمه
اوزرینه بر گزلی کوزجی نصب ایله یعنی حواله ایله که دائما احوالنی تجسس
ایلسون ﴿نو آموز را ریسمان کن دراز * نه بکسل که دیگر نه بینیش

باز﴾ نو آموز وصف ترکیبیدر آموزیدندن یکی اوکرنیجی دیمکدر یعنی هنوز
اسیر وگرفتار اولمش کیمسه را حرف تخصیص نو آموزك دیمکدر ریسمان
ایپ کن دراز اوزون ایله یعنی اوزات نه بکسل قیرمه یعنی ضبطنی اهمال
ایله دیگر داخی دیمکدر نه بینیش نو آموزی کورمزسین دیمکدر باز بونده
ادات تأکیددر (محصول بیت) یانکه تازه کلمشك ایپنی اوزات یعنی
براوغردن صقمه برمقدار ارخای عنان ایله که سکا انوس اولسون اما ایپنی
قطع ایله یعنی حفظ وصیانتده اهمال ایدوب آنی کندی حالنه قومه
که برداخی آنی کورمزسین یعنی فرار کیدر حاصلی بنده نو آمده طوغان
جنسنه تشبیه ایدر تعلیمده قندیر ﴿چو اقلیم دشمن بجنگ وحصار * گرفتی
بزندانیانش سپار﴾ اقلیم دشمن لامیه در حصار بونده مصدردر مفاعله
بابندن محاصره کبی مصراع اول ثانیه مرهوندر بزندانیانش با حرف صله
ویا حرف نسبت وضمیر اقلیمه ویا دشمنه راجعدر سپارسینك کسری ویای عجمله
فعل امر مفرد مخاطب تسلیم ایله دیمکدر (محصول بیت) چونکه دشمنك
مملکتنی جنگ ومحاصره سببی ایله قبض وفتح ایلدك فتح ایله کلك اقلیمی زندانده
بولندوغك محبوسلره ویرینی انلره تسلیم ایله سببنی بیت آتیده بیان ایلر
﴿که بندی چو دندان بخون در برد * ز حلقوم بیداد گر خون خورد﴾
که حرف تعلیل بندی یای نسبتی ایله محبوس دندان دیش در بخوان
با حرف صله در برد در حرف تأکید برد فعل مضارع مفرد غائب ایلده یعنی
باتوره دیمکدر تقدیری بخوان بیدادگردر حلقوم حای مهمله ایله ودخی
قافك ضمیله ولامك سکونیله بوغاز دیمکدر که عجم کاودیر کاف عجمك
ولامك ضمیله وفتح کافله ده لغت در بیدادگر ظالم (محصول بیت) فتح ایلدکك
اقلیمی بندیلرمو برز یرا بندی چونکه بیدادگر خوننه دیشین باتوره الك
حلقومندن قانی ایچر یعنی محبوس که ظالمه فرصت بوله انی هلاك ایلمیجه
قومازه مصراع اولك معناسنی بندی چونکه کندی دیشن ایله ده یعنی
کندینك هلاکنه قصد ایلیه دیین یتك معناسنی هلاك ایلمش ﴿چو بر ردشمی
کندی از چنك دشمن حصار * برعیت بسامانتر از وی بدار﴾
بر کنسی قوپاردك یعنی الدك چنك دشمن لامیه در حصار بعض نسخه ده
حصاری یه دیار واقعدر سامان انتظام حال معناسنه در بو با حرف
مصاحبت وتر ادات تفضیل وی ضمیر دشمنه راجعدر (محصول بیت)

چون که دشمن الندن بر حصاری الدکانك رعیتی اول دشمندن منتظمرك
وحضورلیرك طوت كه سكاهروجهله تسلیم ومنقاد اوله‌لر ودوستكه
دوست ودشمنكه دشمن اوله‌لر تنكم یبوز ر ﴿ كه كرباز كوبد دركار
زار ❊ برآرند عام ازدماغش دمار ﴾ كوبد كاف عربك وبانك فتحیله
مفرد غائب مضارع كوبیدندن كوفتن‌دن دیبن خطا ایلمش فاعلی دشمندر
عام یعنی رعیت دماع دالك كسریله باشده اولان بینی دمار انتقام
وهلاك معناسنه‌در (محصول بیت) رعیتی دشمندن ایوطوت وانلره
آرام وحضور ویر كه اكر دشمن ینه جنك قپوسن دوكرسه واچارسه یعنی
تكرار جنك مراد ایدرسه رعیت دماغ پرفسادندن انتقامی اخراج ایدرلر
یعنی انی هلاك ایدرلر شویله كه سكاهیچ احتیاجی اولماز ﴿ وكر
شهر یان رارسانی كزند ■ در شهر بر روی دشمن مبند ﴾ واو حرف
استدراك شهریان یاحرف نسبت والف ونون ادات جمع شهرخلق
دیمكدر درشهر لامیه روی دشمنده لامیه در مبند فعل نهی مفرد مخاطب
بغله دیمكدر (محصول بیت) اما اكر مملكت خلقنه ضرر وزیان ایرشدررسك
شهر وكوچه قپوسنی دشمن یوزینه بغلمه زیرا ایچنده اولان خلق سكا دشمن در
غیری دشمن لازم دكلدر ﴿ مكو دشمن تیغ زن بردرست ❊ كه انباز دشمن شهر
اندرست ﴾ كه حرف تعلیل انباز فتح همزه ایله اورتاق دیمكدر شریك
معناسنه دشمنه اضافتی لامیه در بشهر باحرف ظرف واندر ظرفیت معناسنی
تأكید ایدر (محصول بیت) شمشیرزن دشمن شهر قپوسنده دردیه زیرا
دشمنك شریكی عداوتده دشمنلكده شهرك ایچنده در یعنی سن ظالم اولنجه
جمیع عالم سكا دشمندر بلدی وقروی ﴿ كفتار اندر پوشیدن راز خویش ﴾
﴿ بتدبیر جنك بد اندیش كوش ❊ مصالح بیندیش ونیت بپوش ﴾ با حرف
صله تدبیر جنك مصدرك مفعولنه اضافتیدر وجنكك بد اندیشه مصدرك
فاعلنه ویا مفعولنه اضافتیدر مصالح بیندیشك مقدم مفعولیدر نیتده
بپوشك (محصول بیت) دشمنك جنكی تدبیرینه سعی ایله یعنی انكله جنكه
حاضر اول اهمال ایله مصالح جنك تدبیرنده اول ونیتكی اغیاردن ستر ایله كه
قصدكی هیچ كسه بلسون ﴿ منه در میان راز باهر كسی ❊ كه جاسوس
همكاسه دیدم بسی ﴾ منه فعل نهی مفرد مخاطب قومه در حرف صله
میان اورته رازمنهك مفعول صریحی و باهر كسی غیر صریحی ودرمیان

ردسروری وشمی

مفعول فیه كه حرف تعلیل جاسوس فاعول وزنی اوزره اسم فاعلدر ناطور
كبی چاشت دیمكدر همكاسه قدحدش (محصول بیت) هر كسله سركی
اورتایه كتوروب سویلشمه یعنی كسه‌یه رازكی افشا ایلمه زیرا جاسوسی راز
صاحبی ایله نیجه كره قدحدش ومصاحب كوردم پس راز صاحبی
هر كمی سر ینه دشمن بیلك كركه افشای سردن امین اوله ﴿ سكندر كه
باشرقیان حرب داشت ❊ در خیمه كویند در غرب داشت ﴾ سكندر
یعنی ذوالقرنین كه حرف بیان با حرف مصاحبت شرقیان یا حرف نسبت
والف ونون ادات جمع شرقه منسوب خلق دیمكدر حرب حای مهمله‌نك
فتحیله جنك معناسنه در در خیمه لامیه در درقپو وخیمه چادر كویند
حكایت ایدرلر دیمكدر درغرب در حرف صله (محصول بیت) سكندر كه
شرقیلرله حرب قصدنی طوندی یعنی انلرله جنك ایتمكه نیت ایلدی
دیرلر كه چادری قپوسنی غرب جانبنه آچوب طوتاردی یعنی قصدی
نه اولدیغین كیمسه بلمك ایچون زیرا عادت چادر قپوسنی نه جانبه كتمك
نیت ایدرسه اول جانبه آچقدر بوایسه تلبیس ایدردی كیمسه بلمسون دیو زیرا
الحرب خدعة ﴿ چو بهمن بزاولستان خواست شد ◘ چپ آوازه افكند
وازراست شد ﴾ بهمن بای عربك وهیك فتحیله وهانك سكونیله سلاطین
عجمدن اسفندیار روبین‌تنك اوغلیدر با حرف صله زاولستان واوك كسری
ولامك سكونیله در بونده لامك كسریله ده لغتدر بوتقدیرجه سین ساكن
اوقنور كلستان وكلستان كبی بر مملكتك اسمی در پس لامك سكونیله
ضرورت وزن ایچون در اصلنده لام مكسوردر دیمین اظهار جهل ایلمش
معلوم اوله كه بالله لغتدر زیرا واوله بانك بیننده تبادل وتواخی واردر فاحفظ
خواست فعل ماضی مفرد غائب دیلدی دیمك شد مصدر معناسنه دررفتن
دیمكدر چپ جیم وبای عجمله صول دیمكدر مثلا صول اله دست چپ دیرلر آوازه
چاو معناسنه در یعنی مشهور اولق افكند فعل ماضی مفرد غائب فاعلی
بهمندر راست بونده صاغ معناسنه در مثلا صاغ اله چپ راست دیرلر
شد رفت معناسنه در (محصول بیت) چونكه بهمن زابلستان ولایتنه
كتمك دیلدی یعنی اول مملكتی فتح ایلمك مراد ایدندی صول جانبه كتمكی
چاولندردی وصاغ جانبه كتدی بویله ایلمكدن مرادی مقصودنی
بلدرممكدر علی الغفله دشمنه ظفر بوله ﴿ اكر جز تو داند كه عزم تو چیست

ردشمی
مطلب

* براندرأی ودانش بباید کریست ﴾ عزم تولامیه درکریست کریستن معناسنه دراغلق دیمکدر (محصول بیت) اکرسندن غیری کیمسه بیلورسه که سنك قصدك ندر فکر وفراستهواول عقل وکیاسته اغلق کرکدر که فکرفاسد وعقل کاسددرز یرابرنسنه‌ٔ منتج دکلدر بلکه فسادی موجبدر ﴿ کرم کن نه پرخاش وکین آوری * که عالم بزیرنکین آوری ﴾ کین آور وصف ترکیبیدر کین کتورجی یعنی کین طوتیجی ویاحرف مصدردر که حرف تعلیل نکیندن مراد حکمدر آوری فعل مضارع مفرد مخاطب کتوره‌سین دیمکدر (محصول بیت) خلق عالمه کرم واحسان ایله جنك وکین داراق دکل یعنی کیمسه‌یه کین طوتوب انکله جنك وجدال ایلمه تاکیم خلق عالمی امرلك وحکمك آلتنه کتوره‌سین حاصلی تاکیم خلق عالم محکوم ومنقاد اوله‌لر ﴿ چوکاری برآید بلطف وخوشی * چه حاجت بتندی وکردن کشی ﴾ کاری یا حرف وحدت برآید حاصل اولور دیمکدر خوشی یاحرف مصدر یاحرف صله تندابتی یعنی کسکین دیمکدر ویاحرف مصدر کردن کش وصف ترکیبیدر جبار ومتکبر معناسنه ویاحرف مصدر (محصول بیت) چونکه برایش لطفله وایلکله حاصل اولق ممکندر حدته وجبارانه نه حاجت یعنی بویله کارك تحصیلنه عنف وقهر لازم دکل ﴿ نخواهی که باشد دلت دردمند * دل دردمندان برآور زبند ﴾ (محصول بیت) اکر ایسترسك که کوكلك مغموم ومهموم اولمیه یعنی بیچاره‌لرك ودردلیلرك کوکلنی غم وغصه بندندن چیقار یعنی کوکللرینی قساوتدن خلاص ایله زیرا عرب دیرکاتدین تدان یعنی کشی ایلدوکین بولور ﴿ بازو توانا نباشد سپاه * برو همت از ناتوانان بخواه ﴾ توانا صفت مشبهه‌در کوجلی وقدرتلی معناسنه برو فعل امر مفرد مخاطب وار دیمکدر همت هانك فتحی وکسریله قصد دیمکدر ناتوانان یعنی درویشان بخواه فعل امر مفرد مخاطب دیله یعنی طلب ایله (محصول بیت) عسکر بازویله وبهادرلکله وآلت حربله قادر وقوی اولمازایمدی سن وار همتی وعنایتی ناتوانلردن یعنی کامل اهل دل درویشلردن طلب ایله که عالك تصرفی انلرك ضبطنده‌در ﴿ دعای ضعیفان امیدوار * زبازوی مردی به آید بکار ﴾ دعای ضعیفان امیدوار لامیه وبیانیه‌در امیدلی فقرانك دعاسی دیمکدر یعنی خدادن رحمت وشفقت امیدایلین درویشان معناسنه بازوی مردی لامیه‌در مجازا ویاحرف مصدر بکار

باحرف صله (محصول بیت) خدادن رأفت ورحمت امیدایلین درویشلرك وصلحانك دعاسی ارلك وبهادرلق بازوسندن ایشه وصواشه یك کلور زیرا نظام عالم انلرك دعاسیله در پس هرکس انلرك دعاسنه محتاجدر ﴿ هرآن که استعانت بدرویش برد * اکر برفریدون زد از پیش برد ﴾ هرآن که اصلنده هرآن کس که در تتکم مکرر بیان اولنمشدر استعانت استفعال بابندن مصدردر عون طلب ایله دیمکدر بدرویش باحرف صله فریدون سلاطین سالفه دن برمشهور پادشاهك نامیدر تتکم سابقا مفصل بیان اولنمشدر از پیش برد غلبه دن کنایتدر یعنی غالب اولدی دیمکدر (محصول بیت) هرکیمسه که درویشه طلب عون ایلتدی یعنی درویشلردن همت وعنایت طلب وانلردن استظهار ومدد دیلدی اکر فریدون کبی عظیم پادشاهه اورر ایسه اوکندن کوترور یعنی اکا غالب اولور دیمکدر

﴿ باب دوم در احسان ﴾

مطلب ﴿ اکر هوشمندی بمعنی کرای * که معنی بماند به صورت بجای ﴾ هوشمند اوصلی دیمکدر ویا ضمیر خطاب باحرف صله معنی نونك کسریله ویاایله اسلوب عجمدر وفتحیله والفله اسلوب عربدر هر برده بونك کبی الفاظك حالی بویله‌در موسی وعیسی وباونا ویاکبی فاحفظ کرای کاف عجمك کسریله فعل امر مفرد مخاطبدر کرایدندن میل ایلمك معناسنه که حرف تعلیل بماند قالور دیمکدر بجای باحرف صله ویاحرف ظرف (محصول بیت) اکر اوصلی ایسك صورتده قالمیوب معنایه میل ایله زیرا معنی برنده قالور صورت قالماز یعنی احسانات وخیراته کوشش ایله که عالمده نامك ایلك ایله باقی وثابت قاله زیرا صورت انسان لابدفانی وهالك اولور وباقی وقائم اولان معنای انسان حقیقی درکه اکا هیچ فنا وقدر امدی احسان اوزره اول که ذکر جمیلکه سبب اوله وبوذکر جمیل شخصکه وصورتکه باقی وثابت قاله حضرت شیخك که معنی بماند صورت بجای بیوردیغندن مراد بومعنادر تتکم بوند نصکره کلان بیت بومعنای اجمال ایدر ﴿ کرادانش وجود تقوی نبود * بصورت درش هیچ معنی نبود ﴾ کراتقدیری کرا که درکیمك که دیمکدر دانش علم جود جیم عربك ضمیله سخا وکرم تقوی زهد وعبادت بصورت درش باحرف

ظرف ودرانی تأکیدایدر وضمیرکراده که که یه راجعدر (محصول بیت)
هر کیمك که علمی و سخا وکرمی و زهد وصـلاحی عالمده اولمدی یعنی
بوصورتلرله متصف اولیان کیمسه نك صورتنده ووجودنده هیچ معناموجود
اولمامشدر حاصلی صورت بی معنادرمثل صورت دیوار بصورت درش
زدشمی
باسی زاند دردین زاندسوبلش ❊ کسی خسبد آسوده درز یر کل ❊ که خسبد
ازومر دم آسوده دل ❊ کسی یاحرف وحدت خسبد خانك ضمی وسینك
سکونی و بانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب یاتور واو یور دیمکدر آسوده
راحت معناسنه در زیرکل لامیه در بونده کلدن مراد طپراقدر که زیر کلدن
مراد قبردر که حرف رابط صفت خسـبد فعل مضارع مفرد غائب یاتور
واو یور دیمکدر آسوده دل وصف ترکیبیدر راحت کوکللی یعنی کوکلی
راحت حاصلی غم وغصه دن آزاد (محصول بیت) بر کیمسه طپراق التنده
یعنی قبرده راحت یاتور که خلق عالم حیاتنده اندن فارغ البال آسـوده
حال یاتور لر حاصـلی دنیاده خیرایشـلین آخرتده خیر بولور ❊ غم
خویش درزندکی خورکه خویش ■ بمرده نپردازد ازحرص خویش ❊
غم خویش لامیه در کندی غمکی دیمکدر در زندکی در حرف ظرف
زنده دیری دیمکدر حی معناسنه وکاف عجمهای رسمیدن بدلدر و یا حرف
مصـدر دیرلکده دیمکدر یعنی کندی دیرلکده دیمکدر خور فعل امر
مفرد مخاطب یی دیمکدر تدبیر وتدارکدن کنایتدر غم مفعولدر زندکی
ظرف زمان که حرف تعلیل خویش سابق کبیدر خاده ر وم
ضمه ایله وواو رسمیله قوم وقبیله معناسنه در مبتدا واقعدر ونپرداز دخبری
بمرده با حرف مصاحبت خبره متعلقدر نپرداز فعل نفی استقبال مفرد
زدشمی وسروزی
غائب تقید ایلمز دیمکدر پرداز یدن ن پرداختن دن دین سهو ایلمش فتدبر
حرص خویش لامیه در کندی حرصندن دیمکدر معلوم اوله که بیتك
ابتداسنده وانتهاسنده واقع اولان خویش لفظی رد العجز علی الصدر
طریقیله در واما عروضده واقع اولان خویش ایله بو ایکسی بیننده تجنیس
تام طریقیله در فتأمل (محصول بیت) کندی غمکی حال حیاتکده یی یعنی
زاد آخرتکی دنیاده ایکن تدبیر وتدارك ایله زیرا قوم واقربا مرده ایله
تقید ایلمزلر کندیلرك حرصندن ارالرندن چقدقدنصکره حاصـلی لوازم
آخرتکی کندك کورکه سندنصکره سنی کیمسه قیرماز ❊ زرو نعمت اکنون

بده کان تست ❊ که بعد از تو بیرون زفرمان تست ❊ زردن بوند ٭ مطلق
مال مراددر واو حرف عطف الخاص علی العام قبیلندندر اکنون
همزنك فتحی وکاف عربك سکونیله شمدی دیمکدر کان تست اصلنده که
آن تست درکه حرف تعلیل ویا حرف رابط صفت وآن الف ممدوده له
ادات تخصیص سـنك دیمکدر وسین وتا ادات خبردر سنکدر وسـکا
مخصوص درمعناسنه که حرف تعلیل بعدازتو همزه وصلله لفظدن ساقط
اولمشدر معنا جهتندن ترکیب اضافیدر سندنصکره معناسنه بیرون بای
عربك کسریله طـاشره دیمکدر خارج معناسـنه فرمان بوند ٭ حکم
معناسنه درتسته اضافتی لامیه در زر بدهك مفعولی واکنون ظرف زمان
(محصول بیت) مال ونعمتی مستحقنه شمدی دنیاده و یرکه سنکدر وسکا
مخصوصدر یعنی تصرفنده مالکه سن زیرا سندنصکره سـنك حکمکدن
وتصرفکدن خارجدر زیرا غیر مالك ومتصرفه انتقال ایلر ❊ نخواهی که
باشی پراکنده دل ❊ پراکنده کانرا زخاطر مهل ❊ پراکنده دل وصف
ترکیبیدر پریشان خاطر معناسـنه پراکنده کان الف ونون ادات جمعدر
پریشـان حال بیچاره لر مراددر مهل میمك فتحی وهانك کسریله فعل نهی
مفرد مخاطب قومه یعنی ترك ایلمه (محصول بیت) دیلمزسك که پریشان
خاطر ومضطرب اوله سن یعنی بیچاره ومنضجر اولمق استمزسك بیچاره لری
ونانوانلری خاطرکدن قومه یعنی اهمال ایدوب خاطرکدن چیقارمه زیرا
هر کس ایتدیکن بولور حاصلی فقرا ومساکینه رعایت ایله که دنیاده وآخرتده
خیر کوره سین ❊ پریشان بکن امروز کنجینه چست ❊ که فردا کلید ش
نه درست تست ❊ کن فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر پریشان ایله یعنی
طاغت کنجینه کاف عجمك فتحیله خزینه معناسنه درچست جیم عجمك
ضمیله وسکون سینله بونده فوری یعنی تیز دیمکدر که حرف تعلیل کلید کاف
عربك کسری وفتحیله مفتاح خزینه معناسنه در کاف عجمی دیوب کسره یه
تخصیص ایلین بیلمزایمش ضمیر کنجینه راجعدر دست تو لامیه در (محصول
ردشمی
بیت) بوکون خزینه کی فوری بلاتوقف مستحقنه بذل ایله ونثار قیل
سنك الکده ایکن زیرا یارنه مفتاحی سنك الکده دکلدر یعنی دنیاده ایکن
فقرا ومسـاکینه مالکی تصدق ایله خدا یولینه موتدنصکره مالك
غیریه انتقال ایدروسـنك تصرفکدن چیقار ❊ تو باخود ببر توشـه

خو يشتن ❊ كه شفقت نبايد زفرزند وزن ﴾ توشهٔ خو يشتن لاميه در
كندى ازغك ديمكدر كه حرف تعليلدر شفقت اصلنده فا مفتوحدر
ضم و ر ت وزنيچون ساكن اوقنور مرحمت ديمكدر (محصول بيت)
سن كندى آخرتك ازغكى كندكله بيله ايلت زيرا فرزندوزنك سكا شفقت
ومرحمتى كلمز يعنى سندن صكره سنى اسركيوب جانك ايچون صدقه ويرمزلر
پس سن حال حياتكده الكله ويركه آخرتده قرشوكه كله ﴿ كسى كوى
دولت زدنيا برد ❊ كه باخود نصيبى بعقبى برد ﴾ بعض نسخه ده برد يرينه
ببرد واقعدر برد فعل مضارع مفرد غائب ايلدر ديمكدر و ببرد فعل ماضى
مفرد غائب ايلتدى معناسنه در واكل وجهه كه حرف تعليل و يا رابط صفت
نصيبى يا حرف وحدت و يا حرف تنكير عقبا آخرت معناسنه در (محصول
بيت) كوى دولت وسعادتى دنيادن بركيمسه ايلدر يعنى دنيادن بركيمسه
عز و رفعتله كيدر كه آخرته كنديله بيله ازغين ايلده يعنى كيمسه اعتماد
ايتميوب بيله كتوره بوندن مراد زاد آخرتدر ﴿ بغمخوارى چون
سرانكشت من ❊ نخارد كس اندرجهان پشت من ﴾ بغمخوارى باحرف
مصاحبت غمخوار وصف تركيبيدر غم يبجى يعنى سنى قير يجى معناسنه كاف
عجمىهاى رسميدن بدلدر و ياحرف مصدر غم يبجيلكله ديمكدر چون ادات
تشبيه سرانكشت بارمق اوجى منه اضافتى لاميه در (محصول بيت)
بنم غمم ييوب بنى قيرمغله بنم غصمم چكمكيله بنم پارمغم اوجى كبى يعنى
طرناغم كبى جهانده ارقى كيمسه قاشماز عرب ده وعجمده بو ضرب مثلدر عرب
دير كه لايحك ظهرى مثل ظفرى وعجم دير كه كس نخارد پشت من چون
ناخن انكشت من مراد بودر كه بنم ايشمى بنم كبى كيمسه كورمز ﴿ كنون
بركف دست نه هرچه هست ❊ كه فردا بدندان برى پشت دست ﴾ كف
دست لاميه در ال اوجى معناسنه نه نونك كسرى وهاى اصليه ايله فعل امر
مفرد مخاطب قو ديمكدر كه حرف تعليل بدندان باحرف صله برى ايلدرسين
بعض نسخه ده برى يرينه كزى واقعدر ايصيررسين ديمكدر پس باحرف
مصاحبت اولور پشت دست لاميه ال ارقه سى معناسنه (محصول بيت)
هرنه كه وارايسه يعنى مالك ايسك شمدى حياتده ايكن اوجكه قيوب بذل
ايله زيرا ايلمزسك يارين قيامتده پشيمان اولوب ال ارقه سنى ديشلكله
ايصيررسين نيچون قادر ايكن ايلمدم ديو بعض نسخه ده كنون يرينه

مكن واقعدر بخل وحست مكن تقديرنده ﴿ بپوشيدن ستر درويش كوش ❊
كه ستر خدايت بود پرده پوش ﴾ باحرف صله پوشيدن ستر درويش لاميه
لردر واولكسى مصدرك مفعولنه اضافتيدر ستردن مراد بونده عورتلر يعنى
ادب يرى كه حرف تعليل ستر خدا مصدرك فاعلنه اضافتيدر ضمير
خطاب معناده پوشه مقيددر پرده پوش وصف تركيبيدر پرده اورتيجى
معناسنه (محصول بيت) درويش وفقيرك عورتنى اورتمكه وستر ايلمكه
سعى ايله تاكه خدانك سترى وحفظى سنك پرده پوشك يعنى عيبك
اورتيجى اوله حاصلى سن فقرايه مرحمت ايله كه خدا سكا مرحمت ايليه
﴿ مكردان غريب ازدرت بى نصيب ❊ مبادا كه كردى بدرها غريب ﴾
مكردان فعل نهى مفرد مخاطب دوندرمه ديمكدر بى نصيب يعنى محروم
مبادا فعل نهى مفرد غائب اولميه كه ديمكدر كردى فعل مضارع مفرد مخاطب
لفظ مشتركدر كرديدندن اولمق وچكرنمك بيننده يعنى اوله سين
وچكرنه سين ديمكدر (محصول بيت) غريبى وكدايى قپوكدن بى نصيب
كوندرمه ومحروم دوندرمه و يا ايله اولميه كه قپولرده غريب اوله سين و يا
قپودن قپويه غريب چكزنه سين ﴿ بزركى رساند بمحتاج خير ❊ كه
ترسد كه محتاج كردد بغير ﴾ بزركى يا حرف وحدت كه رابط صفت ترسد
فعل مضارع مفرد غائب قورقه ديمكدر كه حرف بيان كردد اوله ديمكدر
(محصول بيت) براولوسعادتلو كيمسه محتاجه خيرواحسان ايرشدرركه
قورقه كه غيره محتاج اوله حاصلى احتياجدن خوف ايلين محتاجلره احسان
وانعام ايدر ﴿ بحال دل خستكان درنكر ❊ كه روزى دلت خسته باشد
مكر ﴾ باحرف صله حال دل خستكان لاميه لردر حرف تأكيد نكرنونك
كسرى وكاف عجمك فتحيله فعل امر مفرد مخاطب نظر ايله ديمكدر كه
حرف تعليل روزى ياحرف وحدت مكر بونده جائزكه واوله كه معناسنه در
(محصول بيت) خسته لرك و بيچاره لرك كوكلى حالينه نظر ايله يعنى
غمناك و پريشان خاطرلرى ايله الوب تسلى ايليه زيرا جائزدركه بركون
سنك كوكلك وخاطرك غمناك و پريشان اوله پس سنك كوكلك حالينه
نظر ايلسونلر حاصلى سن فقرا حالنه نظر ايله كه خدا سنك حالكه نظر ايلسون
﴿ درون فروماندكان شاد كن ❊ زروز فروماندكى ياد كن ﴾ درون مراد
بونده قلبدر اضافتى لاميه در فرومانده عاجز وزبون معناسنه در وكاف

عجم های رسمیدن بدلدر والف ونون ادات جمعدر فروماندکی لامیه‌در مجازا و یا حرف مصدر یادکن الك یعنی تذکر ایله دیمکدر (محصول بیت) عاجزوز بونلر درونی شادوخرم ایله عجز وناتوانلق کونی یادایله وخاطرکه کتور یعنی ناتوانلری اسرکه تاکه ناتوان اولمیه‌سین ﴿ نخواهندهٔ بردر دیکران ❊ بشکرانه خواهنده ازدرمران ﴾ نه حرف نفی خواهندهٔ خاده روم ضمه وواو رسمیله بونده دیلنجی معناسنه‌درکه عرب سائل دیرضمیر خطاب وهمزه حرف توسل همزه خطاب ایچوندر دین غلطسو یلمش
ردشمعی وسروری
دردیکران لامیه‌در باحرف مصاحبت شکرانه بر نسنه‌نك حصولی ایچون و یریلن صدقه‌یه دیرلر قربان والتون اقچه کبی های رسمی تخصیص افاده ایدر (محصول بیت) غیریلر قپوسنده دیلنجی دکل سین یعنی خداسنی غنی خلق ایلدی فقیر خلق ایلمدی پس بوشکرانه‌سیله دیلنجی قپوکدن سورمه ومحروم کوندرمه یعنی بی نصیب رد ایله حاصلی مهما امکن الیه و بر قپوکدن بوش کوندرمه ﴿ کفتاراندرنواخت یتیم ورحم برحال او ﴾ ﴿ پدر مرده راسایه برسر فکن ❊ غبارش بیفشان وخارش بکن ﴾ پدرمرده وصف ترکیبدر یتیم دیمکدر را حرف تخصیص سایه کولکه فکن فانك کسری وضمیله فعل امر مفرد مخاطب فکندندن براق وصال دیمکدر بیفشان فعل امر مفرد مخاطب افشانیدندن سیلك دیمکدر خار دیکن بکن کاف عربك فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر کنیدندن قوپارمق معناسنه بونده مراد چیقار مقدر ضمیرپدر مرده یه راجعدر (محصول بیت) یتیمك باشنه سایه صال یعنی مرحمت وشفقت ایله توزنی سیلك وایاسه وایاغندن دیکنی چیقار وارایسه مرادحالنه التفات ایدوب اسرکه دیمکدر ﴿ ندانی چه بودش فرومانده سخت ❊ بودتازه بی بیخ هرکز درخت ﴾ ندانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب استفهامی متضمن بیلمزمیسین دیمکدر چه بونده چرامعناسنه بودفعل ماضی مفردغائب اولدی معنانه ضمیر یتیمه راجعدر بود فعل مضارع مفرد غائب استفهامی متضمن اواورمی دیمکدر (محصول بیت) بیلمزمیسین نیچون محکم عاجز اولدی یعنی دنیاده عجزی ندن اولدی بیلمزمیسین استفهام طریقیله جواب ویروب بیودواغاج کوکسز هرکزتازه اواورمی یعنی کندی تازه نهال وباباسی کوکی حکمنده‌در پس نهال کوکسز تازه قالورمی

بهرحال قالماز ﴿ چوبینی یتیمی سرافکنده پیش ■ مده بوسه برروی فرزندخویش ﴾ سرافکنده پیش باشنی اوکنه براقمش برحرف صله روی فرزند خویش لامیه لردر (محصول بیت) چونکه بریتیمی باشنی اوکنه دوشرمش کوره سین یعنی اوکسزلکدن زیاده محروم ومغموم کوره سین اول کوررکن کندی فرزندکی اوپمه تاکه غصه‌سی زیاده اولمیه ﴿ یتیم اربکریدکه نازش خرد ❊ وکرخشم کیرد که بارش برد ﴾ بکرید کاف عجمك کسریله فعل مضارع مفرد غائب فاعلی یتیم درکه بونده اسمدر کیم معناسنه خرد خانك ورانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب صاتون آلور دیمکدر کیرد طوته یعنی ایلیه که کنه اسمدر کیم معناسنه برد ایلدر یعنی کتورز (محصول بیت) یتیم اکراغلرسه انك نازنی کیم آلور یعنی نازنه وکریه سنه کیم مقید اولور واکر قاقیوب غضب ایدرسه انك خشمنی کیم کتورر حاصلی هرنه که ایلرسه کیمسه انکله مقید اولماز ﴿ الاتانکریدکه عرش عظیم ❊ بلرزد همی چون بکریدیتیم ﴾ الابونده حرف تنبیه‌در تاحرف تحذیرکه حرف تعلیل عرش عظیم بیانیه بلرزد فعل مضارع مفرد غائب دترر معناسنه همی بکریده وبلرزده مقید اولمق قابلدر فتأمل (محصول بیت) آکاه اول صقین که عرش عظیم دترر چونکه یتیم اغلیه حاصلی یتیمی اغلتمیوب کوالدرمك کرکدر که ثوابی چوقدر ﴿ برحمت بکن آبش ازدیده پاك ❊ بشفقت بیفشانش ازچهره خاك ﴾ آبش ضمیرمعناده دیده یه مقیددر ازدیده اش تقدیرنده بیفشانش ضمیرمعناده چهره یه مقیددر ازچهره اش تقدیرنده (محصول بیت) مرحمت ورأفت ایله کوزندن یاشنی سیل پاك ایله شفقت وترحمله چهره سندن طپراغنی سلك حاصلی حالنه نظر ایدوب ممکن اولدیغی دکلی رعایت ایدوب تسلی ایله ﴿ اکرسایهٔ خود برفت ازسرش ■ تودرسایهٔ خویشتن پرورش ﴾ (محصول بیت) اکریتیمك کندی کولکه‌سی یعنی باباسی باشندن کتدیسه یعنی فوت اولدیسه سن انی کندی کولککده پرورش ایله حاصلی سن اکا اتالق ایله ﴿ من آنکه سرتاجورد اشتم ❊ که سر در کنار پدر داشتم ﴾ سرتاجور بیانیه تاجلی باش دیمکدر که حرف بیان کنار پدر بیانیه ولامیه‌در کناردن مرادیان دریعنی قوجاق (محصول بیت) بنم اول زمان تاجلو یعنی دولتلو باشم وار ایدی

بعنی اول وقت باشمه سلطان ایدم که باشم بابام قوجاغنده
ایدی حاصلی حضوروسرورم بابام زماننده ایدی مصراع اولك معناسی
بن اول وقت تاجلی باش طوتاردم یعنی صاحب دولتلر کبی باشم اوزره تاج
وار ایدی دیبن معنای حقیقته حمل ایلمش اسلوب کلامه وفوق اولمادیغندن زدشمی
﴿ اکر بروجودم نشستی مکس * پریشان شدی خاطر چند کس ﴾
یاحرف حکایه مکس میمك وکاف عجمك فتحیله سكك دیمكدر كه عرب
ذباب دیرشدی یاحرف حکایه در (محصول بیت) بابام زماننده اکروجودمه
سكك قونسیدی یعنی برجزؤی یردن متألم ومنضجر اولسیدم نیجه کسنك
خاطری پریشان اولوردی حاصل متعلقاتدن نیجه کسه بحضوراولوردی
﴿ کنون دشمنان کر برندم اسیر * کس ازدوستانم نباشد نصیر ﴾ برند بانك
ورانك فتحه لریله فعل مضارع جمع غائب ومیم ضمیر منصوب متصل مفعولی
بنی ایلده لر دیمكدر نصیر فعیل بمعنی فاعل معین وظهیر دیمكدر (محصول
بیت) پدرم زماننده حالم مذکور کبی ایدی اماشمدی اکر دشمنلر بنی زبون
ایدوب اسیر ایلیوب ایلته لر دوستلردن کسه معین و یاور اولوب بنی قورتارمغه
مقید اولماز ﴿ مرا باشد ازدرد طفلان خبر * که درطفلی ازسر برفتم
پدر ﴾ درد طفلان لامیه در مراد ایتام در که حرف تعلیل طفلی یاحرف
مصدر طفلیت زماننده دیمكدر برفتم میم معناده بدره مقیددر پدرم تقدیرنده
(محصول بیت) ایتام دردندن بن خبردارم كه طفلیت حالتنده باشم
اوزرنده پدرم کیتدی یعنی فوت اولدی ﴿ کفتار اندر بخشایش بر ایتام ﴾
﴿ یکی خار پای یتیمی بکند * بخواب اندرش دید صدر خجند ﴾ خار پای
یتیمی لامیه لردر ویاحرف وحدت بریتیمك اباغی دیکنی دیمكدر بکند کاف
عربك فتحیله بونده چیقاردی دیمكدر بخواب باحرف ظرف واندرائی تأکید
ایدر دوشنده دیمكدر شین معناده خوابه مقیددر اندرخوابش تقدیرنده
صدرخجند لامیه در صدر استعمالرنده قاضی عسکره دیرلر امابونده مراد
صدرالدین خجند نام شیخدر وخجند جیحون ایرماغی کنارنده برشهرك
اسمیدر كه کمال شاعر اول شهردندر (محصول بیت) بریسی بریتیمك اباغندن
دیکنن چیقاردی دیکنی چیقاران کسه صدرالدین خجند دوشنده کوردی
﴿ که میکفت ودر روضهای چمید * کزان خار برمن چه کلها دمید ﴾
که حرف بیان روضه دن مراد جنت در وهاادات جمعدر می حرف حکایه

چمید جیم عجمك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب می حرفیله صالنوردی دیمكدر
کزان که حرف رابط مقول قولدر برمن برحرف صله چه بونك کبی یرلرده
مبالغه افاده ایدر خواجه حافظك چه خون افتاد دردلها بیودیغی کبی
کلستانده حضرت شیخك چه سالهای فراوان وعمرهای دراز بیوردیغی
کبی دمید دالك فتحیله بونده اچلق معناسنه در (محصول بیت) صدر
خجند مذکور خارکنی دوشنده کوردی سویلردی وجنتلرده صالنوردی
كه چیقاردیغم دیكن سببیله بكانه کوللر اچلدی یعنی خدادن بكا نه احسان
ونه اطفلر ظاهر اولدی دیمكدر مصراع ثانینك معناسی یتیمك اباغندن
چیقاردیغم خاردن بنم اوزرمده نه کوللر بتدی دیبن معنابی ابی بتورمش ردشمی
حضرت شیخ پند ومعرفته شروع ایدوب بیورر ﴿ مشو تا توانی زرحمت
بری * که رحمت برندت چو رحمت بری ﴾ تاحرف توقیت بری لفظ عربیدر
دور معناسنه که حرف تعلیل برندت تا ضمیر خطاب زحمت زاله ورانله اولق
قابلدر بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلده سین دیمكدر (محصول بیت)
مادام كه قادرسین فقرا وغربا وایتامه ترحم وشفقت ایلمكدن دور اولمه
زیراسكا رحمت ایلدرلر چون کهسن بونلره مرحمت ایدوب احسان اوزره
اوله سین ایکی بری بیننده تجنیس تام واقعدر مصراع ثانینك آخرنده
رحمت اولورسه رائله قافیه اول تقدیرجه حاجب وار اولور امازائله اولورسه
مردف اولور فقدبر ﴿ چو انعام کردی مشو خودپرست * که من سرورم
دیکران زیردست ﴾ خودپرست وصف ترکیبی مغرور ومتکبر معناسنه که
حرف بیان زیردست خدام ورعایا وفقرا مراددر (محصول بیت) چونكه
خلقه انعام واحسان ایلدك خودبین وخودپرست اولمه كه بن سرورم
وشریفم و بندن غیریلر الم التنده بكا محتاجلردر دیو مغرور اولمه زیرا
ایلدیكك احسانك فضیلتی ضایع اولور ﴿ اکر تیغ دورانش انداخنست
نه شمشیر دوران هنوز آختست ﴾ تیغ دوران لامیه در مجازاو ضمیر جائزدر كه
مذکور زیردسته راجع اوله وجائزدر كه یتیمه فتأمل انداخنست اصلنده
انداخته است در ضرورت وزنیچون حذف وایصال اولادی براقش وبقمش
دیمكدر نه حرف نفی شمشیر دوران لامیه در مجازا آختست اصلنده آخته
است در سابق کیبدر آختن قلج وخنجری وغیری براغی غلافدن چیقارمغه
دیرلر (محصول بیت) اکر دوران قلجی یتیمی وزیردستی یبقوب ذلیل

ایلدیسه دوران تیغی هنوز یعنی شمدی غلافندن چقمش دکلدر یعنی تیغ
دوران اکاچکلدیسه سکاده چکلور حاصلی دنیادورالی تیغ دوران خلق
عالمه اوروله کلمشدر همان شمدی دکل پس غیریسنه اورلدیسه سکاده
اورولور واولادك یتیم قالور یتنك فحواسنده نامعقول تصرفلر ایدوب
ترزیق معناورنه التفات اولنماسون کهصداع ایراث ایدر ✻ چو بینی دعا زردشی
کوی دولت هزار ✻ خداوندرا شکر نعمت کزار ✻ دعاکوی دولت اسم
فاعلك مفعولنه اضافتی در هزاردن مراد کثرتدر حصر عدد دکلدر
شکر نعمت مصدرك مفعولنه اضافتیدر کزار کاف عجمك ضمی وزای معجمه
ایله فعل امر مفرد مخاطب ادا ایله دیمکدر کزار بدندن (محصول بیت)
چونکه دولتکه چوق دعا کوی کوره سین خدای تعالی ویردکی نعمتك
قدرنی بیلوب ادای شکر نعمت ایله کهزیاده ویره ✻ کهچشم ازتودارند
مردم بسی ✻ نهتوچشم داری بدست کسی ✻ کهحرف تعلیلدر ادای
شکره چشم بونك کبی یرلرده امید معناسنه در بسی چشمه ومردمه قید
اولمق جائز بدست کسی باحرف صله واضافت لامیه و یاحرف وحدت
(محصول بیت) خدایه شکرایله که نیجه کیمسه سکا امید طوتارلر انعام
واحسانکی توقع ایدرلر وسن کیمسنك الله امید طوتمازسین یعنی غیربلر
سکاامید واردر وسن کیمسیه امید طوتمازسین پس بونعمت ایچون خدایه
شکر ایله ✻ کرم خوانده ام سیرت سروران ✻ غلط کفتم اخلاق
پیغامبران ✻ سیرت سروران لامیه اخلاق پیغمبران ده بویلهدر
(محصول بیت) کرمی اولولرك اخلاق واطواری دیمشم یعنی کرم
اشراف خوبی وعادتیدر غلط دیمشم که انبیانك اخلاقی واحوالی در
وانلردنصکره اولیای کرامك ومشایخ عظامكدر حاصلی کرم واحسان
دکه کیمسهیه میسر اولماز بل که خدایه وانك مقبوللرینه میسردر انجق
✻ حکایت ابراهیم علیه السلام وکرم اوباخاص وعام ✻ ✻ شنید مکهیك
هفته ابن السبیل ◘ نیامد بمهمان سرای خلیل ✻ ابن السبیل عرب
یولجیهدیر یاحرف صله ومهمان سرای ترکیب مزجی قونق اوی دیمکدر
کهروم ایلنده اکاغربخانه دیرلر خلیله اضافت لامیه در خلیلدن مراد
حضرت ابراهیم پیغمبردر علیه السلام (محصول بیت) حضرت شیخ
بیورر ایشتدمکه برهفته مقداری یولجی ابراهیم پیغمبرك مسافرخانهسنه

کلمدی حاصلی برهفته مقداری یانینه قونق کلمدی ✻ زفرخنده خوبی
نهخوردی پکاه ✻ مکربی نوایی در آید زراه ✻ فرخنده فانك وخانك
فتحهلریله مبارك دیمکدر خوبی یاحرف مصدر خوی عادت معناسنه در
پکاه بای عجمله ایرکن دیمکدر امابای عربله باحرف ظرف وکاه وقت
معناسنه اولور وقتده دیمکدر مکرادات تمنی اوله که دیمکدر بی نوا ازقسمز
دیمکدر امابونده مراد آج کیمسه در (محصول بیت) حضرت ابراهیمه
برهفته مسافر کلمیجك مبارك خویلی افندن وقتده ایرکن یمك یمزدی
اوله که کیمسه یولدن کله انکله یییم دیو حاصلی مسافرله ییکه معتاد اولمغین
مسافرسز تنها یمزدی زیاده کرمندن ✻ برون رفت هرجانبی بنکرید
✻ دراطراف وادی نکه کردودید ✻ حضرت ابراهیم قریهده اواوردی
پس چون کوردیکه یانیه کیمسه کلمدی مسافردن برون طشره هرجانبی
یاحرف تنکیر بنکرید فعل ماضی مفرد غائب نظر ایلدی دیمکدر اطراف
وادی لامیه در وادی درهنکه نونك کسریله وکاف عجمك فتحی وهای
اصلیه ایله نظر معناسنه در نکاهدن مخفف (محصول بیت) طاشره
کتدی وهرجانبه نظر ایلدی وادی اطرافنده کوردی یعنی ایراقدن
دره کنارنده کوردی ✻ بتنهایکی دربیابان چو بید ✻ سرومویش از برف
پیری سفید ✻ باحرف ظرف تنها یالکز بید بای عربك کسریله سکود
اغاجی برف پیری لامیه در مجازا برف بای عربك فتحی وسکون رائله قاردر
کهعربجه تلج دیرلر سفید سینك وفانك کسریله بیاض دیمکدر فادن بدل
بائیله ده لغتدر (محصول بیت) نظر ایلدی کوردی تنهاده بریی سکود
کبی بیابانده باشی وصاچی پیرلك برفندن سفید اولمش یعنی ایرقده صاچی
وصقالی آغارمش برکیمسه کوردی ✻ بدلداریش مرحبایی بکفت
◘ برسم کریمان صلایی بکفت ✻ باحرف مصاحبت دلدار وصف
ترکیبیدر کوکل طوتجی یعنی الیجی ویاحرف مصدر وشین بکیه راجعدر
مرحبایی یاحرف تنکیر باحرف مصاحبت رسم کریمان لامیهدر صلایی
یاحرف ابهام (محصول بیت) کوکل الجیلکله یعنی اعزاز واکرامله اکا
مرحبا دیدی کریملر قاعده وقانونجه اکاصلا دیدی بیت آتی مضمون
صلایی بیان ایدر ✻ کهای چشمهای مرامردمك ✻ یکی مردمی کن
بنان ونمك ✻ کهحرف بیان لامیه در چشمها چشمك جمعید رورا

حرف تخصیص مردمك ایکی میمك فتحی ودالك ضمی وکاف عربله
کوز ببکی دیمکدر بکی دمردمی یاحرف مصدرنمك نونك ومیمك فتحه‌لریله
وکاف عربله طوز دیمکدر که عرب ملح دیر (محصول بیت)
خلیل پیغمبر دیدی ای بنم کوزلرمك ببکی بومردملك ایله نان ونمکه یعنی
بیزمله طوز اتمك یی احسان ایله ﴿ نعم کفت وبرجست وبر داشت کام ﴾
که دانست خلقش علیه السلام ﴿ برجست فعل ماضی مفرد غائب
سچرادی برداشت کام ایاغنی قالدردی یعنی یورودی که حرف تعلیل
خلقش ضمیر ابراهیمه راجعدر تقدیری خلق ابراهیم علیه السلامدر
(محصول بیت) پیر ابراهیمه نعم دیدی وایاغ اوزره سچرادی وایاغین
قالدردی یعنی حضرت ابراهیمك خانه‌سی جانبنه یورودی زیرا حضرت
ابراهیمك خلقنی سمتندن بیلدی ﴿ رقیبان مهمان سرای خلیل ﴾
بعزت نشاندند پیرذلیل ﴿ مصراع اولك اضافتلری لامیه‌لردر رقیبلردن
مراد خدمه‌در پیرذلیل بیانیه‌در ذلیل حقیر دیمکدر (محصول بیت)
حضرت خلیلك مسافر خانه سنك بکجیلری پیری عزت و اکرام ایله
قوندردیلر یعنی تعظیم طریقیله یریه اوتورتدیلر ﴿ بفرمود ترتیب کردند
خوان ﴾ نشستند برهر طرف همکنان ﴿ همکنان هانك فتحی ومیمك
سکونی وکاف عجمك کسریله اسم جمعدر جمیع معناسنه پس همه‌نك جمعی در
ومیم ضرورت وزنیچون ساکن اولمشدر دینی عندی سویلمش (محصول بیت) ردشمی
حضرت ابراهیم بیوردی سفره ترتیب ایلدیلر انده اولانلر جمیعا سفره
اطرافنه اوتوردیلر ﴿ چو بسم الله آغاز کردند جمع ﴾ نیامد زپیرش
حدیثی بسمع ﴿ پیرش ضمیر معناده سمعه مقیددر سمعش تقدیرنده وابراهیمه
راجعدر (محصول بیت) چونکه جمیع سفره اطرافنده اوتورنلر بسم الله
دیمکه باشلدیلر حضرت ابراهیمك قولغنه پیردن سوز کلدی یعنی اندن
بسم الله سوزین اشتمدی ﴿ چنین کفتش ای پیر دیرینه روز ﴾ چو پیران نمی
بینمت صدق وسوز ﴿ پیر دیرینه روز بیانیه‌در دیرینه روز لغتده
چوقدنکی کونلی دیمکدر استعمالده یاشامش معناسنه‌در بینمت ضمیر خطاب
معناده سوزه مقیددر صدق سوزت تقدیرنده (محصول بیت) حضرت
ابراهیم اکا دیدی ای چوق یشامش پیرسنده پیرلر کبی صدق وسوز کورمزم
یعنی پیرلر کبی صدق وسوزك یوقدر ندر اصلی ﴿ نه شرطست وقتی که

روزی خوری ﴾ که نام خداوند روزی بری ﴿ بیت استفهام انکاری
متضمندر وقتی یاحرف وحدت که رابط صفت روزی رزق که حرف
بیان نام خداوند روزی لامیه‌لردر بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلده
سین دیمکدر (محصول بیت) بو بیت مقول ابراهیمدن بعض در شرط
دکلمی در که برزمان نعمت ورزق یی یه سین که رزق صاحبنك نامنی ایلده
سین یعنی خدانك آدنی آکه سین بهرحال دیمزده شرطدر ﴿ بکفت نکیرم
طریقی بدست ﴾ که نشنیدم ازپیر آزرپرست ﴿ طریقی یاحرف وحدت
که حرف رابط صفت حرف تعلیل دین معلومدر که بینك مرادینه واصل
دکل ایمش پیر آزرپرست بیانیه‌در آزرپرست وصف ترکیبدر آتشه طابجی ردشمی
معناسنه آزر الف ممدوده وزایله آتشه دیرلر زاریه ذالده لغتدر آزرزایله
حضرت ابراهیمك باباسنك اسمیدر پس آزرپرستده ایهام واردر فتأمل
(محصول بیت) پیر دیدی برطریق ومذهب الده طوتمم که آنی پیر آتش
پرستدن ایشتمشم یعنی اندن ایشیدوب کورمدکم مذهب وملتی طوتمم
حاصلی بن کبرم اهل اسلامدن دکلم دیمکدر ﴿ بدانست پیغمبر نیك فال ﴾
که کبرست پیر تبه بوده حال ﴿ پیر تبه بوده بیانیه تبه تباهدن مخفف در
فاسد معناسنه بعض نسخه‌ده تبه برنه کرده واقعدر (محصول بیت)
پیر بویله دینیجه مبارك فاللو پیغمبر بلدیکه آتش پرستدر حال فاسد اولمش
پیر یعنی کافردر مسلمان دکل ﴿ بخواری براندش چو بیکانه دید ﴾ که منکر
بود پیش پاکان پلید ﴿ منکر اسم مفعولدر افعال بابندن اسم فاعلدر
دین منکره منکرایز پلید بای عجمك فتحیله مردار معناسنه‌در (محصول بیت)
حضرت ابراهیم پیری مجلسندن ذلت وحقارتله سوردی چونکه دیندن ردسروری
آنی بیکانه وراء حقدن بعید کوردی زیرا پاکلر قتنده مردار کیمسه منکر
ونامقبولدر یعنی پاکلر ناپاکی سومز ﴿ سروش آمد از کردکار جلیل ﴾
بهیبت ملامت کنان کای خلیل ﴿ سروشدن بونده وحی مراددر
کردکار جلیل بیانیه‌در کردکار کاف اولك فتحیله عربیدر ورا ودالك
سکونیله وکاف ثانی عجمی در سابقا بو عبادت مرادجه تحقیق اولمشدر
بونده خدا مراددر جلیل عظیم معناسنه ملامت کنان ملامت ایدرك
کنان صفت مشبهه‌در (محصول بیت) پیری مجلسندن سوردیکك خدادن
جبرائیل امین کلدی هیبتله ملامت ایدرك ودیدی که ای خلیل ﴿ منش

داده صدساله روزی وجان ❊ ترانفرت آمدازویك زمان ❊ منش ضمیر
پیره راجعدر داده تقدیری داده‌ام‌در ضرورت وزنیچون حذف اولدی
مصراع ثانی استفهام متضمن‌در (محصول بیت) مقول سروش دندر
ای خلیل بن اکا یوزیللق عمر وجان وبردم سکا اندن برجزؤی زمانده
نفرت‌می کلدی یعنی برطعـام بیجك زمانده سن اندن اکراهمی ایلدك
سن خود برکریم کیمسه‌ایدك ❊ کراومیر دیش آتش سجود ❊ تو واپس
چرامیری دست جود ❊ واباز معناسنه کیرودیمکدر وپس انی تأ کیدایدر
میری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلدر سین دیمکدر دست جود لامیه‌در
مجازا (محصول بیت) بوبیت تتمهٔ مقول سروش‌دندر یاابراهیم اکراول
پیرآتش اوکنه سجده ایلدرسه یعنی آتشه عبادت ایدرسه سن سخـا
وکرم الینی نیچون کیرو چکرسین یعنی کرم‌واحساندن نه‌قچارسین حکایت
اولنورکه‌حضرت ابراهیم جبرائیلدن بو جوابی اشیدیجك پیرك اردینه
دوشوب یتشـدی ومجلسدن سوردو کندن عذر دیلدی پیر ایتدی
بونك اصلی‌ندر دیدی حضرت ابراهیم احوالی بربرحکایت ایلدی پیره
تنبه‌کلدی ودیدی برخداکه دشمنندن اوتری‌دوستیله بویله معامله‌ایلیه
آنك دینی قبول ایلمك‌کرك پس ایمان کتوروب مسلمان اولدی
❊ کفتاراندراحسان‌بامردم‌نیك وبد ❊ ❊ کره‌بوسر بنداحسان‌مزن ❊
که‌این زرق وشـیدست وآن مکر وفن ❊ کره کاف عجمك وراتك
کسری وهای اصلیه‌ایله دوکه‌دیرلر کره بنده‌دیرلر برحرف صله‌در
بامعناسنه سراوجدر یعنی نهایت وغایت بونك کبی مقاملرده تصرف
ایدوب سره معناویرورز اما عجمك فارسی بیلنلری بونك کبی یرلرده
سری مقحم طوتارلر بنه احسـانه اضافتی بیانیه‌درکه مضـاف الیهك
عینی‌در خاتم فضه کبی فتدبر احسـان باغی دیمکدر مزن فعل نهی مفرد
مخاطبدر زیدندن اورمه دیمکدر کره‌مفعول صریحی‌وبرسرغیرصریحی
که‌حرف تعلیل این وآن اسمـای اشـارتلردر لیکن بونده کنایت طریقیله
مذکوردر معین نسنیه اشـارت دکلدر وبوطریق هردلده جاریدر مثلا
ترکیده مالنی شوکه بوکه تلف ایلدی دیرلر شـوکه بوکه‌دیدکلری معین
نسنه‌دکلدربلکه بعض‌اشیادن کنایت‌در بونده‌بویله‌درزرق‌ریایه‌دیرلر
برمضاف مقدردراهل زرق دیمکدر وشیدشینك فتحیله حیله وفن وکذب

معنـاسنه‌درمکروفن‌معروف (محصول بیت) بند احسانه دوکم دوکـه
یعنی‌احسان ایلمدن ممتنع اولمه حاصلی‌احساندن قاچمه که فلان‌اهل‌ریادر
وفلان مکروحیله‌دراحسانه لایق دکللردر دیوبل که احسانی تعمیم ایله
هرکیمه اواورسـه کافر ومسلمان دیمه‌تنه که حضرت خلیل‌حکایه سنده
مرورایلدی پس‌این لفظیله فقرای صوفیه‌یه وآن‌لفظیله فقرای علمـایه
اشارتدر دینلرمذکور بیتدن‌مراده‌واصل‌اولماش‌تأمل‌تدبر ❊ زبان‌میکند ردسروری وشمعی
مردتفسیردان ❊ که‌علم وادب میفروشد بنان ❊ مردتفسیردان وصف
ترکیبیدرتفسیر بلیجی معنـاسنه که رابط صفت ویاحرف تعلیل علم عامدر
جمیع علومه اما ادب علوم عربیه‌یه مخصوص‌درمیفروشدفعل‌مضارع
مفرد غائب صتـار دیمکـدر بنان باحرف مقـابله (محصول‌بیت) بوبیت
زرق شیدومکر وقته نسبت‌وارد اولمشدرمر دتفسیر دان کندی نفسنه
زیان ایدرکه‌علم ادبی نانه‌صتار یعنی دینی‌دنیایه صتارسه کندی‌به‌زیان‌ایدر
غیره‌دکل‌تنه که زرق وشـید ومکر صـاحبنه نقصان‌ویرور غیره ویرمز
ایمدی‌احسانکی تعمیم ایله محلك لیـاقتنه وعدم لیاقتنه التفـات ایله که
هرکس نه‌ایدرسـه کندیه ایدر کرکسه محسن اولسون کرکسـه‌مسیٔ
❊ بکجـاعقل یاشرع فتوی‌دهد ❊ که‌اهل‌خرددین بدنیی دهد ❊ یابونده
حرف‌عطف‌درعربیده‌ام کبی‌واوکبی یابرینه بایزان صحیح‌نسخه‌لره‌مخالف درسروری
یازمش‌فتواودنیـاالف‌ایله‌اولمق جائز اسلوب عرب اوزره یائله اولمق جائز
اسلوب عجم اوزره که حرف بیان (محصول بیت) عقل وباشرع قنده
فتوی‌ویرر که‌اهل عقل وادراك دینی‌دنیایه ویره‌یعنی دکشه‌حاصلی اعلایی
ادنایه‌بدل ایلمکه نه عقل تجویز ایدر ونه‌شرع پس هرکس که بوتبدیلی
ایلدی‌خاسروخائب ایلدی‌اماغیری‌یه‌ضرری یوق کندیسنه‌در ❊ ولیکن
تودستان که صاحب خرد ❊ ازارزان فروشـان برغبت خرد ❊ بستان
فعل امرمفرد مخـاطب صاتون آل دیمکدرکه حرف‌تعلیل ارزان فروش
وصف ترکیبیدر اوجوز صاتیجی دیمکدر والف ونون ادات جمعدر خرد
فعل‌مضارع مفرد غائب‌صاتون آلور دیمکدر ایکی‌خرد بیننده تجنیس تام
واقعدر (محصول بیت) اماسن اوجوزصاتیجیدن‌صاتون‌آل‌زیراصاحب
عقل اوجوزصاتیجیدن رغبتله صاتون آلور الدیغنی یعنی زراق وشیاید
سکافریب ویروب احسانك الدیسه‌سن فائدهٔ احساندن محروم قالمازسین

اما اول زرق وریا سببیله ثوابدن خاسر وخائب قالور معلوم اوله که بودرت بیتك
خواسنه شار حلر واصل اولمامشلر ❊ حکایت عابد ودستان شوخ چشم ❊
❊ زبان دانی آمد بصاحب دلی ❊ که محکم فروماند ام در کلی ❊ زبان دان
وصف ترکیبی سوز بلیجی یعنی خلق فریب جرار دیمکدر یالر حرف وحدتدر
یا حرف صله صاحب دل وصف ترکیبیدر اهل الله معناسنه که حرف بیان
کل کاف عجمك کسریله یالحق دیمکدر (محصول بیت) برسخن آفرین
برصاحب دله کلدی که دیکن یالچغندن قتی عاجز قالمشم یعنی دین بلاسنه
مبتلایم بوندنصکره کلن بیت حرامدنی بلدیرر ❊ یکی سفله راده درم برمنست
❊ که دانکی ازو بردلم ده منست ❊ سفله سینك ضمی وکسریله الحق دیمکدر
وراحرف تخصیص ده دلك فتحی وهای اصلیه ایله اون دیمکدر یعنی عشر درم
دالك فتحی وکسری وراءنك فتحیله اقچه معناسنه در که عرب درهم دیر دالك
کسریله هر یرده بردورلی اولور برحرف استعلامن بن دیمکدر که رابطه صفت
دانك وقیراط ومثقال بونلرك تحقیق تفصیل استرلکن بومحل مقام استیفاسی
دکلدر هله دانك کاف عجمیله چکردکدر یا حرف وحدت ازو جارزدر که درمه
راجع اوله وجائز که دانکه من اصلنده نونك تشدیدیله در ضرورت
وزنیچون تخفیف قلنمشدر یمان دیمکدر رهر یرده بردورلی اعتبار اولنور
(محصول بیت) جرار شیخه دیدی که برالحق کیسه نك اون اقچه سی
واراوستمده یعنی برناکسه اون اقچه مدیونم که اول اون اقچه دن ویا اول
ناکس دن برچکردك یوره کم اوز باتماندر حاصلی دینبدن زیاده پریشان
خاطرم ایکی من بیننده تجنیس تام واقعدر پس ایکی من لفظ فارسیدر
دبینبیته زیاده اغر معنا ویرمش ❊ همه شب پریشان اوزحال من ❊ همه ردشعی
روزچون سایه دنبال من ❊ همه بونده احاطهٔ افرادایچوندر جمیع معناسنه
دنبال من لامیه در دنبال دالك ضمیله بونده ارد معناسنه در (محصول بیت)
هر کیجه انك تقاضاسندن بنم حالم پریشاندر وهر کون کولکه کبی
آردمده در هر قنده کتمك دله سم آردمده در بندن کسلمز ❊ بکرد
ازسخنهای خاطر پریش ❊ درون دلم چون درخانه ریش ❊ سخنهای
خاطر پریش بیانیه خاطر پریش وصف ترکیبیدر پریشیدندن طاغتمق
دیمکدر خاطر طاغدیجی دیمکدر درون دلم لامیه در یورکم ایچی دیمکدر
چون ادات تشبیه درخانه لامیه تقدیری درخانه ام در ضرورت وزنیچون

ترك اولندی معلوم اوله که دله نسبت ریش یاره در اماده ره نسبت شکاف
اولمقدر (محصول بیت) جرار دیرکه دانك خاطر پریشان ایدیجی
سوزلردن یوره کم ایچی یاره یاره واومك قپوسنی قاقمقدن شکاف شکاف
ایلدی ❊ خدایش مکر تازمادر بزاد ❊ جزاین ده درم چیزی نداد ❊
خدایش ضمیری که دانك اولان یکی یه راجعدر مکر کانه معناسنه در تا ابتداء
غایت ایچوندر زمانده عربیده منذ کبی مادرانازاد فعل ماضی مفرد غائب
طوغدی دیمکدر فعل لازمدر متعدید . کلور طوغردی معناسنه
(محصول بیت) خدای تعالی اکا کویاکه اناسندن طوغالی بو اون
اقچه دن غیری برنسنه ویرممشدر که بویله تقاضا ایدر ❊ ندانسته
از دفتر دین الف ❊ نخوانده بجز باب لاینصرف ❊ لاینصرف بونده
ایهام طریقیله مذکوردر زیرا انصراف رجوع ایدوب کتمکه
دیرلر یعنی اردمه دوشوب کلدکدنصکره داخی دونوب کیتمك بیلز پرده
مقام جرده واقع اولماز یعنی جراره نسنه . برمن زیاده خسندن
(محصول بیت) دین دفتردن الف اکلامش یعنی دین بابندن برحرف
بیلمش بی دیندر وباب لاینصرفدن غیری نسنه اوقومامش برفقیره برنسنه
ویرمن زیاده حسندن ویا اردیه دوشوب کلدکدنصکره داخی رجوع
بیلز شویله مقدمدر دیمکدر ❊ خور ازکوه یکروزسر برزد ❊ که آن قلتبان
حلقه بردرزد ❊ خور واو رسمیله کنشدر سر برزد باشین یوقاری اورمادی
یعنی طاغدن باشین چیقارمدی حاصلی طلوع ایلمدی قلتبان کیدیه دیرلر
عرب دیوث دیر دالك فتحی ویای مشددك ضمیله (محصول بیت) برکون
کنش طاغدن یوقاری باش اورمدی یعنی طلوع ایلمدی که اول دیوث
قاپومده حلقه اورمدی یعنی قاقمدی حاصلی کون طوغدغی کبی کلوب قاپمده
حلقه قققدر باشلر ❊ دراندیشه ام تا کدام کریم ❊ ازآن سنکدل دست
کیردبسیم ❊ تابونك کبی برلرده تعجب افاده ایدر عجبا دیمکدر کدام
قنغی دیمکدر وضمیر متکلم معناده دسته مقیددر دستم تقدیرنده سنکدل
ظالم وبی رحم دیمکدر بسیم باحرف مصاحبت سیمدن مراد اقچه در
(محصول بیت) فکرده ام عجبا بیلرم قنغی کریم اول بی رحم ظالمدن المی برقاچ
اقچه ایله طوته یعنی برقاچ اقچه احسان ایلمکله بنی اندن تخلیص ایلیه ❊ شنیدابن
سخن پیرفرخ نهاد ❊ درستی دودرآستنش نهاد ❊ پیرفرخ نهاد بیانیه در

نهاد بونده طبع وخلقت معناسنه درست دالك ورانك ضميله وباقينك
سكونيله التون معناسنه در و ياحرف وحدت دوواورسميله ايكى ديمكدر
درحرف صله آستين الف ممدوديله وسكون سينله وتاى مكسورله يك ديمكدر كه
عرب كم دير كافك ضمى وميم مشدديله نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى
ديمكدر (محصول بيت) مبارك طبيعتلى بوجرارك بوسوزين اشتدى پس
برايكى فلورى يكنه قودى يعنى احسان ايلدى يكنده قودى ديين اداده
قصور ايلش ايكى نهادك بيننده تجنيس تام واقعدر فتدبر ❊ زرافتاد ردشمی
در دست افسانه كوى ❊ برون رفت ازآنجا چوزر تازه روى ❊ درحرف
صله دست افسانه كوى بيانيه افسانه كوى وصف تركيبيدر ياوه كوى
معناسنه تازه روى وصف تركيبيدر تازه يوزلى يعنى كولج يوزلى (محصول بيت)
ياوه كويك الله التون كيردى طاشره كتدى اول مجلسدن التون كبى تازه
يوزلى يعنى سوند كندن كوله كوله طاشره كتدى ❊ يكى كفت شيخا اين
ندانى كه كيست ❊ بروكر بميرد نبايد كريست ❊ شيخ منادى وحرف ندا
محذوف اى شيخ تقديرنده ندانى فعل نفى مضارع استفهامى متضمن
بيلزميسن ديمكدر كه حرف بيان كيست اصلنده كه است در كه اسمدر كيم
معناسنه و باهاى رسميدن بدلدر برو برحرف استعلا وضمير جراره راجعدر
بميرد اولورسه ديمكدر فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط واقعدر نبايد
فعل نفى مستقبل كركمز ديمكدر كريست مصدردر اغلمق معناسنه (محصول
بيت) مجلسده حاضر اولانلردن بريسى ديدى ياشيخ بونى بيلزميسن كه كيمدر
بو بركسه دركه اكر اولورسه انك اوزرنده اغلمق كركدر شويله بربدبختدر
❊ كدايى كه برشيرنر زين نهد ❊ ابوزيدرا اسب وفرزين نهد ❊ كدا
ديلنجى وياحرف وحدت كه رابط صفت شيرنر بيانيه اركك ارسلان
ديمكدر زين زانك كسريله اكره ديرلر ابوزيد شطرنج اويوننده برماهر
ومشهور كيمسه در را ادات صله فرزين شطرنجده فرزيدكارى آلتدر
بعض نسخه ده بونده نهد يرينه دهد واقعدر پس بيت ذوالقافيتين اولور
(محصول بيت) بو بركدادركه اركك ارسلانه مكروحيله ايله اكرقور
يعنى اكرليوب اوستنه سوار اولور ابوزيدسروجييه ظرافت ونزاكتده
فروى طرح ايدر كنه اكا حيله ومكرله غلبه ايدر ابوزيدسروجى مقامات
حريرينك منشيسيدركه زياده فاضل وعالم كيمسنه ايمش كه جوامع ومجالسده

انواع فضائل اظهار ايلد كندنصكره انده حاضر اولنلرى جرايدرمش
حاصلى شويله عيار ايمش كه فريب ويردكى كيمسلر برنخسند جهان ايمش
اما كنه فريفته سى اولورمش وبالجمله احوالنه مطلع اولمق ديلين كيمسه
مقامات حريريه مراجعت ايلسون ❊ برآشفت عابد كه خاموش باش
❊ تومردزبان نيستى كوش باش ❊ برآشفت غضبلندى حاصلى قاقيدى كه
حرف بيان مردزبان لاميه در مجازا (محصول بيت) عابد قائلدن مذكور
مصاحبتى اشيدنجه خشمه كلدى كه ايسم اول دبو سن دل ارى يعنى سوز
اهلى دكلسين قولق اول يعنى حقيقت حاله واقف دكلسين سكوت ايله
❊ اكرراست بود آنچه پنداشتم ❊ زخلق آب روى نكه داشتم ❊ راست
بونده كرچك معناسنه در بود سكون واوله حكايت حال ماضى معناسنه
ايدى ديمكدر پنداشتم فعل ماضى متكلم وحده در ظن ايلدم معناسنه
آب روى عرض وعزت معناسنه نكه داشتم حفظ ايلدم ديمكدر (محصول
بيت) اكر كرچك ايديسه اول نسنه كه بن انك حقنده ظن ايلدم يعنى
ايلديكى تقريرى صحيح ايسه خلقدن يوزى صوبنى صيانت ايلدم حاصلى
انى خجالتدن خلاص ايلدم ❊ وكرشوخ چشمى وسالوس كرد ❊ الا تا نپندارى
افسوس كرد ❊ شوخ چشم بونده كستاخ و يوزسز معناسنه در وياحرف
مصدر سالوس بونده ريا وحيله معناسنه در الا حرف تنبيه تاحرف تحذير
نپندارى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب ظن ايلميه سين ديمكدر افسوس بونده
تمسخر ومكر معناسنه در (محصول بيت) واكربو جرار ادبسز حيله ايدر ايسه
آكاه اول صقين ظن ايلميه سين بنى مسخره لغه الوب الدادى بويله دكل
❊ كه خودرا انكه داشتم آب روى ❊ زدست چنان كربزى ياوه كوى ❊ كه
بونده حرف اضرابدر كربز كاف عجمك و بانك ضميله ورانك سكونيله
زيرك ودانا ديمكدر بونده نخسند وعيار مراددر ياوه كوى وصف تركيبيدر
زوايد كوى ديمكدر بيانه سو يليجى معناسنه كربزه صفتدر بعض نسخه ده
كربز ياسمز اضافتله در (محصول بيت) سن ديدكك وظن ايلدكك دكل
بلكه كنديمك عرضنى صيانت ايلدم انجلين برنخسند ياوه كويدن
زيرا بونك كبيلر ذمام اولور آدم كسمكه اختيارى اولمز حضرت شيخ پند ايدوب
بيورر ❊ بدونيك رابذل كن سيم وزر ❊ كه اين كسب خيرست وآن دفع شر ❊
كه حرف تعليل اين اشارتدر نيكه بذله وآن اشارتدر بده بذله دفع

شر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) براماز وابیده سیم وزر بذل ایله یعنی احسان ایله زیرا ایی کیسه یه احسان ایلمك کسب خیردر و براماز احسان شری نفسکدن دفعدر که عرضکی صاقون المقدر زیرا الاحسان یقطع اللسان ﴿ خنك آنکه در صحبت عاقلان ■ بیاموزد اخلاق صاحب دلان ﴾ خنك بختلی وسعادتلو صحبت عاقلان لامیه در اخلاق صاحب دلاند . لامیه در (محصول بیت) سعادتلو اولدر که عقلا صحبتنده . صاحب دللر یعنی اهل الله اخلاق واطوارنی اوکرنه یعنی کسب ایلیه ﴿ کرت عقل ورایست وتدبیر وهوش ❊ بعزت کنی پند سعدی بکوش ﴾ حضرت شیخ خطاب عام طریقیله بیورر کرت تا ضمیر خطاب (محصول بیت) اکر سنك عقل وفکر وتدبیر وهوشك یعنی اوصك وارایسه سعدینك پندنی عزت وحرمتله اله کتوروب کوش ایدرسن یعنی تعظیم وتبجیل ایله دکلرسین حاصلی پند پذیر اولوب انکله عامل اولورسین ﴿ که اغلب درین شیوه دارد مقال ❊ نه درچشم وزلف وبنا کوش وخال ﴾ که حرف تعلیل اغلب اکثر دیمکدر درین شیوه بوشیوه ده یعنی پند ومعرفت وحکمت شیوه سنده یعنی فننده مقال مصدر میمیدر قول معناسنه (محصول بیت) سعدینك پندنی عزتله ایشت زیرا اکثر کلماتی ومقالاتی پندطریقنده در چشم وزلف و بنا کوش یعنی عذارده ورخسارده وخالده دکل زیرا بونلر مجاز اقتضا ایدر طریق خدا مجاز کتورمز حاصلی حسنیات سوزی سویلمز حقایق ودقایق سویلر ﴿ حکایت مرد ممسك بافرزند خلف ﴾ ﴿ یکی رفت ودینار ازوصد هزار ❊ خلف برد صاحب دلی هوشیار ﴾ رفت فوت اولدی واو حرف حال دینار بردك مقدم مفعولی خلف مبتدا و بردخبری خلف ایی اوغوله وناخلف یرامز اوغوله دیرلر صاحب دل صفت خلف ویا حرف وحدت هوشیار صاحب دله صفتدر و یاخلفه (محصول بیت) بر کیمسه فوت اولدی حالبوکه یوز بیك فلوری آندن برایی اوغلی میراث ایلتدی یعنی بر صاحب دل هوشیار ایی اوغلی اندنصکره یوز بیك دیناری ارثله قبض ایلدی ﴿ نه چون ممسکان دست برزر کرفت ❊ چو آزادکان دست از و بر کرفت ﴾ ممسك اسم فاعلدر افعال بابندن خسیس و بخیل معناسنه الف ونون ادات جمع است در برزر کرفت التی التون اوزرینه

طوتدی یعنی حفظ ایلدی امساکدن کنایتدر آزاد کان جمع آزاده در کریملر وسخیلر دیمکدر دست از و بر کرفت دینار دن الینی قالدردی یعنی حفظ ایلیوب مستحقنه بذل ایلدی (محصول بیت) خلف اوغول ممسکلر وخسیسلر کبی النی دنیار اوزرینه طوتوب حفظ وصیانت ایلدی بل که کریملر وسخیلر کبی حفظدن وامساکدن الینی چکوب بذل وسخاوت ایلدی ﴿ زدرویش خالی نبودی درش ■ مسافر بمهمان سرای اندرش ﴾ نبودی حکایت حال ماضی اولمزدی دیمکدر بمهمان سرای با حرف ظرف واندر آنی تأکید ایدر وضمیرلر فرزند خلفه راجعدر مسافردن صکره بر خالی نبودی تقدیر اولنور (محصول بیت) فرزند خلفك قپوسی درویشدن وفقیردن خالی اولمازدی مسافرخانه سنده مسافر خالی اولمازدی حاصلی سخا و کرم اوزره بر ذات کریم الشان ایدی ﴿ دل خویش و بیکانه خرسند کرد ❊ نه همچون پدر سیم وزر بند کرد ﴾ دل خویش لامیه خصمك کوکلنی بیکانه یاد کشی خرسند خانك ضمی وسینك فتحیله قانع وراضی ایلدی (محصول بیت) باباسی کبی سیم وزری بند ایدوب حفظ ایلدی خصم وبیکانه نك کوکلنی قانع ایلدی حاصلی هر کسه احسان اوزره اولدی ﴿ ملامت کی کفتش ای باد دست ❊ بیك ره پریشان مکن هرچه هست ﴾ ملامت کن وصف ترکیبیدر کنیدندن ملامت ایدیجی دیمکدر یعنی ازارلیجی دیمکدر ویا حرف وحدت باد دست وصف ترکیبی مسرفه دیرلر بیك ره براوغوردن یعنی دفعه پریشان مکن طاغتمه دیمکدر هرچه هست هرنه وارایسه مالدن واسبابدن (محصول بیت) بر ملامتجی اکا دیدیکه ای یل اللی یعنی مسرف براوغردن طاغتمه هر نیه مالك ایسك ﴿ زرو ناز و نعمت نماند بسی ❊ مکر این حکایت نکفتت کسی ﴾ (محصول بیت) زرو ناز و نعمت چوق زمان قالماز یعنی اسرافله پایدار اولمازتیز کیدر کانه بو حکایتی سکا کیمسه دیمدی یعنی ایشتمدك کبی بو حکایتی کیمسه دن حکایت دیدوکی کلن بش بیت متضمن اولدیغی مضمون در ﴿ حکایت ﴾ ﴿ درین روزها زاهدی باپسر ■ شنیدم که میکفت جان پدر ﴾ زاهدی یا حرف وحدت باپسر با حرف صله جان پدر منادی حرف ندامقدر (محصول بیت) بو یقین کونلرده بر زاهد اوغلنه ایشتدم که سویلردی یعنی نصیحت و یردی که ای بابانك جانی ﴿ مجرد رو وخانه پرداز باش ❊ جوان مرد ودینار برانداز باش ﴾ مجرد رو جائزدر که وصف ترکیبی اوله مجرد یوردیجی معناسنه وجائزدر که رو فعل امر مفرد مخاطب اوله مجرد یوری یعنی

مجرد كز ولكل وجهة خانه پرداز وصف تركيبدر پردازيدندن بوشلتمق يعنى
خالى قيلمق معناسنه باش فعل مفرد مخاطب اول ديمكدر (محصول بيت)
باباسى ديركه اى جان پدر مجرد در واول يعنى تجرد اوزره اول خانه كى اموال
واثقالدن بوشلدجى اول يعنى تعلقاتدن خالى اول وتارك دنيا يعنى دنيا
خطامنه تعلق ايلمه زيرا بونلرك تعلق آخرته زيان وير ﴿ پسر پيش بين بود
وكار آزماى ۞ پدر را ثنا گفت كه اى نيك راى ﴾ پيش بين وصف تركيبى
ايلريسين كورجى ديمكدركه عرب اكه حازم دير مصدرى حزامت كاور
پيش باى عربيله قيدايدوب معناسنى بصيرتله بيان ايلين اسمعالرندن بيخبر
ايمش كار آزمايده وصف تركيبدر ايش صنايجى معناسنه نيك راى ده وصف
تركيبدر راى فكرلى معناسنه (محصول بيت) پسر پيش بين يعنى حزامت اهلى
وايش صنايجى يعنى امور دنيايى تجربه ايديجى ايدى باباسنه ثنا ديدى يعنى دعا
ايلدى وديدى اى خوب فكرلى بابا ﴿ بسالى توان خرمن اندوختن ۞ بيك
دم نه مردى بود سوختن ﴾ بسالى با حرف ظرف ويا حرف وحدت مردى
يا حرف مصدر (محصول بيت) بر يلده خرمن كسب ايلمك ممكن در يعنى
خرمن بر يلده كسب اولنور پس مردلك دكلدر آنى بردمده وبر ساعتده يانمق
حاصلى تحصيلنده بر يل زحمت چكوب بر ساعتده تلف ايلمك نامردلك
بلكه محض جنوندر ﴿ چو در تنكدستى ندارى شكيب ۞ نكه دار
وقت فراخى حسيب ﴾ تنكدست وصف تركيبدر طار اللى عرب صفر
اليد دير وعجم تهى دست وتنكدست دير مفلسه يا حرف مصدر شكيب
صبر وقت فراخى لاميه فراخ فانك فتحى وكسريله كيك ديمكدر واسع
معناسنه ويا حرف مصدر در حسيب حانك وسينك كسريله ممال
حسابدر يعنى حسابدن اماله اولنمشدر ضرورة قافيه ايچون (محصول بيت)
چونكه ال طارلغندن افلاس وفقره صبر وقرارك وتحمل وآرامك يوقدر
ايمدى وسعت وقتنده حسابى حفظ ايله يعنى حسابله كچن وحسابله
خرجان كه ايكى اوجى برابر كله ﴿ تمثيل ﴾ ﴿ بدخترچه خوش گفت بانوى ده
۞ كه روز نوا برك سختى بنه ﴾ با حرف صله دخترد الك ضمى وتانك فتحى
وسكون خايله قيز ديمكدر تقديرى بدخترش در بانو قادن وخاتون معناسنه در
ده دالك كسرى وهاى اصليه ايله كوى ديمكدر قريه معناسنه كه حرف
بيان روز نوا لاميه نوا بونده قدرت ووسعت معناسنه در برك سختى

ردشمى

لاميه در شدت واحتياج ازغى ديمكدر بنه فعل امر مفرد مخاطب قو يعنى
صاقله تا كيم وقت حاجتده سكا ذخيره اوله (محصول بيت) كويك
خاتونى قيزينه نه كوزل سويلدى يعنى معقول ديدى ونصيحت ايلدى
ديديكى بوندنصكره اوج مصراعك مضاسيدركه قدرت ووسعت
كوننده شدت واحتياج ازغى صاقله كه وقت حاجتده سكا ازق اوله
وذخيره اوله ﴿ همه وقت پردار مشك وسبوى ۞ كه پيوسته درده روان
نيست جوى ﴾ پر طولى مشك ميمك فتحى وكاف عربله تولم وقربه سبوى سينك
فتحيله دستى كه حرف تعليل پيوسته متصل روان صفت مشبهه درروبدندن
آقغان ديمكدر جوى ايرمق (محصول بيت) بانو دخترينه ديركه جميع
اوقاتده قربه كى ودستكى طولى طوت يعنى صوقابلربنى دائما طولى طوت
زيرا متصل كويده ايرمق جارى دكلدر بوندنصكره ملامت كن كنه
اصل قصه يه شروع ايدوب دير ﴿ بدنيا توان آخرت يافتن ۞ بزر
پنجه شير بر بافتن ﴾ بدنيا وبزر بالرى مصاحبت زردنصكره بر توان
لفظى مقدردر (محصول بيت) دنيا ايله آخرت بولمق ممكن در ودينارله
ارسلانك پنجه سين بورمق ممكندر حاصلى مال الله دنيا وآخرت كسب ايلمك
ممكندر ﴿ اكر تنكدستى مرو پيش يار ۞ وكر سيم دارى بيا وبيار ﴾
تنكدست الى بوفقه معناسنه در ويا ضمير خطابدر پيش يار لاميه در يارك
قتنه ديمكدر او كنه ديمك دكلدر (محصول بيت) اكر الك يوفقه ايسه
يعنى مفلس ايسك يارك قتنه بوش الله وارمه اما اكر كمشك والتونك
وار ايسه كل ومالكك كتور مقبول اوله سين ﴿ وكر روى برخاك پايش
نهى ۞ جواب نكويد بدست تهى ﴾ پايش ضمير ياره راجعدر نهى
نونك فتحى وكسريله فعل مضارع مفرد مخاطب تهى تانك فتحى وكسرى
وهانك كسريله بوش ديمكدر (محصول بيت) اكر يارك اياغنه يوزك
قورسك يعنى اياغى طپراغى اولورسك الك بوش ايكن سكا جواب
سويلمز ويوزكه بقماز حاصلى يانته الك بوشله وارسك سكا التفات ايلمز
﴿ خداوند زر بركند چشم ديو ۞ بدام آورد صخر جنى بريو ﴾
بركند كاف عربك فتحيله قوپارر ديمكدر يعنى چيقارر چشم ديو لاميه در
شيطانك كوزيني معناسنه بدام با حرف صله ودام طوزق صخر جنى حضرت
سليمان پيغمبر عليه السلامك مهريني اله كتورن ديودر ديو مكر وحيله ديمكدر

ردشمى

(محصول بيت) زرصاحبی اولان كيسه شيطانك كوزينی قطع ايدر يعنی مال قوتيله زياده مشكل ايشلر صخرجنی حيله ومكرايله اله كتورر طوزاغه دوشر وربعنی حبس ايلمكه مالك اولورز برابعض خواص اوقومغيله ديوی شيشه ده حبس ايدرلر حاصلی صخر جنی زياده حيله باز ومكارايكن غنی اولان كيسه انی مال قوتيله مغلوب ايدر * تهی دست درخوب رويان مپيچ * كه بی هيچ مردم نيرزد بهيچ * درحرف صله در بامعناسنه خوب رو وصف تركيبيدر كوزل يوزلی معناسنه الف ونون ادات جمعدر مپيچ فعل نهی مفرد مخاطب طولشمه وچكزمه ديمكدر كه حرف تعليل بی هيچ هيچسز يعنی برنسنه يه مالك اولميان مردم بونده آدم ديمكدر نيرزد فعل نفی مستقبل مفرد غائب دكزديمكدر بهيچ باحرف صله (محصول بيت) الی بوشله خوب رولره طولشمه وانلردن وصال طالبی اوله زيرا برنسنه يه مالك اولميان مردم هيچه دكز يعنی ماله مالك اولميانك ذره دكلی اعتبار يوقدر * زدست تهی برنيايد اميد * بزربركنی چشم ديوسفيد * بركنی فعل مضارع مفرد مخاطب قوپاررسين وچيقاررسين ديوسفيداق ديوديمكدر مازندرانده رستم زال قتل ايلديكی ديودر (محصول بيت) بوش الدن اميد حاصل اولماز يعنی مراده واصل اولمز اما التونله يعنی مال قوتيله ديوسپيدك كوزنی قطع ايدرسين بوقدر زورلی ومكارايكن * بيكبار بردوستان زرمپاش * وز آسيب دشمن برانديشه باش * بيكبار براوغردن يعنی دفعه باحرف تأكيد برحرف صله مپاش بای عجمله فعل نهی مفرد مخطب صاچه يعنی نثارايله آسيب ضرر وفتنه دشمنه اضافت لاميه در انديشه بونده خوف معناسنه درباش فعل امر مفرد مخاطبدر باشيدندن اول ديمكدر (محصول بيت) مالكی براوغردن دوستلركه بذل ونثارايله ودشمنك ضرر وفتنه سندن امين اول كه دفعه مال اولمينجه قادر اولمازسين * اكرهرچه يابی بكف برنهی * كفت وقت حاجت بماند تهی * بكف باحرف صله كف فانك تشديديله در اصلنده ضرورت وزنيچون تخفيف قلينور برحرف تأكيد نهی فعل مضارع مفرد فعل شرط واقعدر قورسك ديمكدر (محصول بيت) هرنسنه كه بولورسين يعنی مالك اولورسين كفكه يعنی اوجكه قورسك يعنی بذل ايدرسك احتياج وقتنده كفك تهی قالوركه

هيچ نسنه يه مالك اولميازسن بلكه غيرلره محتاج اولورسين * كدايان بسعی توهزكرقوی * نكردند ترسم تولاغرشوی * هركزقوی مصراع ثانی يه مرهون درلاغرارق نكردند كاف عجمك فتحيله فعل نفی مستقبل جمع غائب اولمازلرديمكدر (محصول بيت) كدالرسنك سعيكله واحسانكله هركزقوی وغنی اولمازلر اما قورقرم كه سن لاغر يعنی مفلس وفقيراوله سن ملامت كننده نك فرزند خلفه پندی بونده تمام اولدی * چومتاع خيران حكايت بكفت * زغيرت جوانمرد دارك نخفت * متاع خيراسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر جوانمرد دارا حرف تخصيص رلك رانك فتحی وكاف عجمله طمرمعناسنه در نخفت فعل نفی ماضی مفرد غائب ياتمدی يعنی ساكن اولمادی (محصول بيت) چون خيری منع ايديجی ملامت كوخلفه بوحكايتی سويلدی غيرتندن جوانمردك طمری ياتمدی يعنی غيرت ايدوب غضبه كلدی شويله كه طمرلرنده قانی قالمادی الاقايناديدی * پراكنده دل كشت ازان عيب جوی * برآشفت وكفت ای پراكنده كوی * پراكنده دل وصف تركيبيدر پريشان خاطر معناسنه يعنی بحضور عيب جويده وصف تركيبيدر عيب ايديجی ديمك برآشفت فعل ماضی مفرد غائب غضبه كلدی پراكنده كوی ده وصف تركيبی نامعقول سويليجی ديمكدر (محصول بيت) فرزند خلف ملامت كويدن مذكور حكايه يی ايشيدنجه پريشان خاطر وبحضور اولدی اول عيبجيدن غضب ايلدی وای نامعقول سويليجی ديدی حاصلی پندندن پريشان اولوب قاقيدی * مرادستكاهی كه پيرامنست * پدر كفت ميراث جدمنست * دستكاه كشينك الی ايرشديكی ومالك اولديغی اموال واثقالدن عبارتدر حاصلی قدرت ووسعت معناسنه دروياحرف وحدت كه حرف رابط صفت پيرامن وپيرامون اطراف معناسنه درميراث جدمن لاميه لردر بنم دده مدن قالمشدر ميراث در (محصول بيت) بنم بومالك اولديغم اموال واثقالكه چوره يانمده در بابام ديديكه دده مدن قالمش ميراثمدر * نه ايشان نخستين نكه داشتند * بحسرت بمردند وبكذاشتند * نخستين ياحرف نسبت ونون حرف تأكيد مال نخستين تقديرنده مصراع اول استفهام انكاری متضمن در (محصول بيت) اجدادم وبابام اولكی اللرنده اولان مالی حفظ ايلديلرمی بهرحال ايلديلر حفظ ايلسه لر بكا انتقال ايلمزدی پس حسرت وندامتله اولديلر وماملكلرنی بونده قويوب كتديلر * بدستم بيفتاد مال پدر * كه بعدازمن

افتدبدست پسر﴾ بدستم باحرف صله يفتادباله اولنجه كلام اخبارى
اولورتونله اولنجه انشائى اولور يعنى استفهام انكارى مال پدرلاميه دركه
حرف بيازو ياخود حرف تقرير بدست پسرباحرف صله واضافت لاميه دو
(محصول بيت) بنم اليمه بابامك مالى دوشدى ويلدشمدى يعنى دشدى ايمدى
مقرردركه بندنصكره اوغلمك النه دوشربا كا بابامدن دوشديكى كبى
﴿همان به كه امروز مردم خورند * كه فردا پس ازمن بيغما برند﴾
مردم بونده اسم جنس جمعدركه خورندجمع صيغه سيله وارداولمشدركه
حرف تعليل فردا ايرته ديمكدر يعنى بعد الموت بيغما باحرف مصاحبت
(محصول بيت) دنيا كيمسه يه باقى قالمايجق پس اولى يكدركه بوكون مردميه
زيرايارن بندن صكره ورثه يغمايله الوب ايلدرلر حاصلى يغما ايدرلر﴿ خور
و پوش وبخشاى وراحت رسان * نكه مى چه دارى زبهر كسان ﴾ رسان
فعل امر مفرد مخاطب ايرشدر ديمكدر رسانيدندن الف ونون ادات تعديه در
نكه مى چه دارى چه اعتراض ايلمشدر تقديرى چه نكه ميدارى درنه صاقلرسز
ديمكدر بهر كسان لاميه در كيمكيچون وكيمدن اوترى ديمكدر (محصول
بيت) دنيا كيمسنه يه باقى قالميجق بى وكى ومستحقنه احسان ايله وفقرايه راحت
ايرشدر نه صاقلرسين واوسنه ديترسين كيمدن اوترى حاصلى وارثلر
هب سكا دشمندر دشمندن اوترى مى حفظ ايدرسين ﴿ برند ازجهان باخود
اصحاب راى * فرومايه ماند بحسرت بجاى ﴾ (محصول بيت) ارباب
رأى و تدبير ما ملكلرنى تصدق واحسان ايلمك سببيله آخرته كتديلر
بيله ايلدرلر اما دنى ودنى الاصل اولان يرنده حسرتله قور وغيرى كيسلر
انك ماليله متمتع اولورلر وآخرتده حساب وعذابن چكرلر ﴿ بدنيا توانى كه
عقبى خرى * بخر جان من ورنه حسرت خورى ﴾ بدنيا باحرف مقابله
كه حرف بيان خرى خانك ورانك كسريله فعل مضارع مفرد مخاطب
صاتون الاسين ديمكدر (محصول بيت) دنياله قادرسين كه آخرت صاتون
الاسين اى بنم جانم صاتون ال يوخسه حسرت وندامت برسين حاصلى
پشيمان اولورسين ﴿ زرونعمت آيد كسى رابكار * كه ديوار عقبى كندزر
نكار ﴾ كه حرف رابط صفت ديوار عقبى لاميه در مجاز زرنكار وصف
تركيبيدر التونله منقش نسنه يه ديرلر (محصول بيت) زرونعمت دنيا
بر كيمسه نك ايشنه يارار كه يعنى بر كيمسه يه فائده ايدر كه آخرت ديوارنى

التونله منقش ايليه يعنى مالنى دنياده اهل استحقاقه تصدق ايليه حاصلى
مالنى خدا يولنه بذل ايلكله جنت ديوارنى مزين ومنقش ايلمش اولور
﴿ چنان خورد وبخشيد كاهل نظر * نديدند ازان عين درروى اثر ﴾
كاهل نظر اصلنده كه اهل نظردر كه رابط صفت اهل نظر مصراع
ثانى يه مرهوندر لاميه در عين بونده التون معناسنه در (محصول بيت)
فرزند خلف انجلين يدى وفقر اوغربايه احسان ايلدى كه اهل نظر
وصاحب فراست اول عيندن واول اموالدن انكله اثر كورمديلر حاصلى
يوز يك التونى شويله پريشان ايلديكه اندن اولقدر مالدن نشان
واثر كورمديلر يعنى كندينده يوز يك التوندن هيچ نسنه قالمدى عين بريته
غين يازوب معناسنى فريفته شده ايله بيان ايلين فريفته اولمش ﴿ با آزاد ردسرورى
مردى ستودش كسى * كه در راه حق سعى كردى بسى ﴾ باحرف
مصاحبت آزادمرد تركيب مزجى و ياحرف مصدر كريملكله ديمكدر
ستود سينك وتانك ضميله فعل ماضى مفرد غائب مدح ايلدى ديمكدر
ضمير فرزند خلفه راجعدر (محصول بيت) فرزند خلفى آزادمردلكيله
يعنى كرم ولطفله مدح ايلدى بركيمسه اكه خدايولنه سعى بليغ وكوشش
بى دريغ ايلدك ديو يعنى بوقدر مالى خدايولنه تصدق ايلدك مصراع
اولك معناسنى برآزاد مردى بركيمسنه مدح ايلدى دين بيتك مرادينه ردشمعى
واصل اولمامش مصراع ثانينك معناسنى يعنى بويدلله مغرور اولمدى
دين عجب غافل ايمش معلوم اوله كه مدح بيو رديغى مصراع ثانينك
مضمونيدر ﴿ همى كفت سردر كريبان خجل * چه كردم كه درروى
توان بست دل ﴾ همى كفت حكايت حال ماضى سردر كريبان باشى
ياقه ده خجل خانك فتحى وجيمك كسريله صفت مشبهه در اوتنغان
معناسنه بونده مراد اوتانجيدر چه كردم نه اشلدم يعنى حقه لايق نه عمل
ايلدم كه حرف بيان در حرف صله وى ضمير غائب عقبادر عمله راجعدر
توان ممكن اوله ديمكدر بست بستن معناسنه دردل مفعول صريحى ودرروى
غير صريحى (محصول بيت) فرزند خلف اوتانوب باشى ياقه ده سويلردى
يعنى اوتاندغندن باشنى ياقه يه چكوب سويلردى خدايولنده نه عمل ايلدم كه
اكا كوكل بغليوب جنت اميدين ايلمك ممكن اوله حاصلى بوقدر پراكنده
وپريشان ايلدم اكا اعتماد واتكام بوقدر كه موجب دخول جنت اوله

❊ امیدی که دارم بفضل خداست ❊ که بر سعی خود تکیه کردن
خطاست ❊ امیدی یا حرف وحدت که رابط صفت یا حرف صله فضل
خدا لامیه در که حرف تعلیل بر حرف صله سعی خود لامیه در تکیه کردن
طیانمق اعتماد معناسنه (محصول بیت) بنم بر امیدم یری واردر که
خدانك فضلنه در زیرا کشی کندی سعی وعملنه اعتماد ایلمك خطادر
زیرا سعی وعمل موجب دخول جنت دکلدر ❊ طریقت همینست کاهل
یقین ❊ نکوکار بودند وتقصیربین ❊ طریقت مبتدا همینست خبر
که حرف بیان اهل یقین لامیه در مراد اهل الله در نکوکار کاف ثانی
عجمی اولمق قیاسدر نکو ایو وکار یجی معناسنه در یعنی ایلکیجی لیکن حلق کاف
عربی اوقیوب وصف ترکیبی اعتبار ایدرلر ایی ایشلی معناسنه تقصیربین
وصف ترکیبی نقصان کوریجی دیمکدر (محصول بیت) طریقت همان
بودر که اهل الله ایلکیجی وایو ایشلو ایدیلر یعنی اعمال صالحه یه سعی
ایدرلردی واعمالنده نقصان وتقصیراتلرینه نظر ایدیجیلردی حاصلی
خوب ایشلر ایتمشلردی وکنه انك سببیله مغرور ومتکبر اولمزلردی ❊ مشایخ
همه شب دعا خوانده اند ❊ سحرکه مصلی برافشانده اند ❊ مصلی
تفعیل بابندن اسم مفعول وزنی اوزره سجاده معناسنه در (محصول بیت)
مشایخ بتون کیجه دعا اوقیوب عبادت ایلمشلردر لیکن سحر وقتنده
سجاده لری سیلکوب پنهان ایلمشلردر که کیمسه عبادتلرینه مطلع اولمیه که
نفسلرینه غرور کلیه حاصلی ماعبدناك حق عبادتك ایله عامل اولمشلردر
❊ مقالات مردان بمردی شنو ❊ نه از سعدی از سهروردی شنو ❊
مقالات مقاله نك جمعیدر مصدر میمیدر قول معناسنه مردانه اضافت
لامیه در بمردی با حرف مصاحبت ویا حرف مصدر شنو شینك کسری
ونونك فتحی وواو اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب شنویدن دن اشتمك ودکلك
سهروردی اسم منسوب مشایخ کبار اولیادن شیخ شهاب الدینك صفت
نسبی سیدر حضرت شیخك پیر ارشادیدر (محصول بیت) اقوال مردانی
یعنی اهل اللهی ارلکله یعنی جان وکوکل ایله ایشت حاصلی درون دلدن
سوزلرینی دکله سعدیدن اشیدوب دکله شیخ شهاب الدین سهروردیدن
ایشت که سعدینك پیر بدر وسعدی انك نصیحتیله متصحدر حضرت
شیخك مناقبنده یازمشلردر که پیر نظر حضرت شیخ سعدی حضرت

سلطان العاشقین شیخ روزبهانست کویند که پدر حضرت سعدی
خادم حضرت شیخ بوده وچون حضرت سعدی متولد شد بخدمت
شیخ آورده وحضرت نظر فرموده اند وفرموده اند که عشق را بخش
میکردیم بدو هم نصیبی دادیم امام مرشد شیخ شهاب الدین سهروردیست
قدس الله ارواحهم ❊ مرا شیخ دانای مرشد شهاب ❊ دو اندرز فرمود
کشتی برآب ❊ مرا بکا شیخ دانای مرشد بیانیه لردر شهاب عطف بیان
شیخدر اندرز همزه نك ودالك فتحه لریله وسکون نونله وصیت ونصیحت
معناسنه در کشتی برآب کمی صواوزرنده ایکن دیمکدر بعض نسخه ده
واو عطفله در پس واو حالیت معناسنی افاده ایدر (محصول بیت) بکا شیخ
دانا شهاب الدین سهروردی حضرتلری ایکی نسنه وصیت ایلدی کندیله
کمی ده بیله اولدیغمز حالده یعنی شط ار مغنده کندیله برکیده مسافر اولدقده
انده بکا ایکی نسنه وصیت ایلدی شیخ شهاب الدین شیخ اکبر ایله معاصر ایمشلر
وبر کره ملاقات ایدوب بری بریله باقشمشلر اما تکلم ایلمکسزین مفارقت
ایلمشلرنته که ملا جامی نفحاتنده تحقیق بیورمشلردر که علم تصوفده عوارف
المعارف آنکدر مکه ده تصنیف ایلمشدر ❊ یکی آن که در جمع بدبین مباش ❊
دوم آنکه در نفس خودبین مباش ❊ جمع بدبین بیانیه در بدبین وصف
ترکیبیدر یراماز کوریجی دیمکدر یعنی بر نسنه یه یراماز کوزله باقوب یراماز دیمه
زیرا هر نسنه که خدانك مخلوقیدر مقبولدر نفس خودبین ده وصف ترکیبیدر
متکبر ومغرور معناسنه (محصول بیت) ایکی وصیتك بریسی اولا که
بدبین وبدپسند جماعت اراسنده اولمه وانلرله طوروب اوتورمه یعنی اختلاط
ومصاحبت ایتمه ایکنجی وصیتی اولدر که خودبین نفسده اولمه یعنی هرکز
کندی نفسکده خودبین وخودپسند اولمه حاصلی مغرور ومتکبر اولمه جائز
در که جمع ونفس مضاف اولیوب مقطوع اوله فتدبر ❊ شبی دائم از هول
دوزخ نخفت ❊ بکوش آمدم صبحگاهی که گفت ❊ شبی یا حرف وحدت
هول دوزخ لامیه در بیم دوزخ دیمکدر نخفت یاتمدی واویومادی بکوش
با حرف صله آمدم میم معناده کوشه مقیدر بکوشم تقدیرنده صبحگاهی
یا حرف تنکیر که حرف بیان گفت دیدی (محصول بیت) خاطرمده در که برکیجه
شهاب الدین خوف جهنمدن اویومدی صباح وقتنده قولغمه کلدی یعنی
اشتدم که سویلدی مقول قول بیت آتی ❊ چه بودی که دوزخ زمن

پرشدی ❊ مکر دیکر از ارهایی بدی ﴾ بودی وشدی یاری حکایچوندر یعنی
ایچوندردیبن بیلرمش زیرا معنای تمنی مجموع مصراعدن مستفاددر ردشمعی
مکرادات تعلیل دیکران غیر یلردیمکدر ورا ادات صله رهایی یا حرف
مصدرقورتلمق یعنی خلاص اولمق بدی بانك ضمی ودالك کسریله بودی
دن مخففدر (محصول بیت) صباح وقتنده شیخ شهاب دیدیکه نه اولیدی
دوزخ بندن پراولیدی تاکیم غیر یلره دوزخدن قورتلمق اولیدی یعنی
جهنمدن خلاص اوله‌لردی شهاب الدین حضرتلرینك بو کلامی عامهٔ
خلقه شفقت ومرحمت ایلمسین خبرو یرور ﴿ حکایت ﴾ ﴿ بزاریدوقتی زنی
پیش شوی ❊ که دیکر مخر نان ز بقال کوی ﴾ بزارید فعل ماضی مفرد غائب
لغتده ایکلدی اما بونده مراد شکایتدر شکایت ایلدی دیمکدر وقتی
یا حرف وحدت زنی ده بویله در پیش شوی تقدیری پیش شویش در
ضرورت وزنیچون ترك اولندی شوی شینك ضمیله عورت اریندر بولر
عرب زوج دیر که حرف بیان دیکرداخی وارتق معناسنه‌در مخر خانك
کسریله فعل نهی مفرد مخاطب صاتون المه دیمکدر نان مفعول صریحی
وز بقال مفعول غیر صریحی بقال مبالغه ایله اسم فاعلدر سبزه فروش
دیمکدر اکرچه رومده بقال دیرلر اما عرب سمان دیریاغ صاتیجی معناسنه
یا نمزده نسخه‌لرده بقال واقعدر اما قیاس خباز دیمك ایدی اتمکچی
معناسنه تتکم بیت آتی بو که قرینه‌در کو یه اضافتی لامیه‌در کوی کاف عربك
ضمیله محله دیمکدر (محصول بیت) بروقت برزن اری یاننده شکایت ایلدیکه
داخی محله بقالندن اتمك المه دیو علتنی بیت آتی بیان ایدر ﴿ ببازار کندم فروشان
کرای ❊ که این جوفروشت کندم نمام ﴾ با حرف صله بازار کندم فروشان
لامیه‌در کندم فروش وصف ترکیبیدر فروشیدندن بغدای صاتیجی معناسنه الف
ونون ادات جمعدر کرای کاف عجمك کسریله فعل مفرد مخاطب کرایدندن
میل ایلمك معناسنه که حرف تعلیل این بقاله اشارتدر جوفروش وصف
ترکیبیدر تقدیری نان جوفروشست درضرورت وزنیچون ترك اولندی کندم
نمای ده وصف ترکیبیدر نمایدندن کندم کاف عجمك فتحی ودالك ضمی
وسکون نونله بغدای دیمکدر (محصول بیت) زن شوینه دیرکه بغدای
صاتیجی لرك بازارنه میل ایله یعنی اتمکی انلردن آل زیرا بو بقال بغدای
کوستروب ارپه اتمکی صاتیجی درحاصلی مکاردر بوندن شمدن کیرو اتمك المه

﴿ نه از مشتری کازدحام مکس ❊ بیك هفته رویش نه دیدست کس ﴾
کازدحام اصلنده که ازدحام در ضرورت وزنیچون حذف وایصال
اولدی که حرف اضراب ازدحام افتعال بابندن مصدر در لغتده صقشمقدر
اما بونك کبی یرلرده غلو وکثرت مراددر مکسه اضافتی لامیه در مصراع
ثانیه مرهوندر رویش ضمیر بقاله ونانه راجع اولمق جائزدر (محصول
بیت) مشتریدن دکل بلکه سکك کثرتندن برهفته‌ده یوزینی کیمسه
کورمامشدر یعنی برهفته کچرکه یاننه مشتریدن کیمسه اوغرامازاتمکی
ایی اولمادیغندن برهفته یوزنی کورمز زیرا یوزینی اورتلی طوطاردیبن
معنای اورتمش یاننه مشتری کلسه یوزینه واتمکنه بوقدر سکك اوشمزدی ردسروری
دین معنایه سکك اوشورمش ﴿ بدلداری آن مرد صاحب نیاز ❊ ردشمعی
بزن کفت کای روشنایی بساز ﴾ با حرف مصاحبت دلدار وصف
ترکیبیدر کوکل طوتیجی یعنی الیجی معناسنه ویا حرف مصدر مرد
صاحب نیاز بیانیه در نیاز عرض احتیاجه دیرلر بونده تضرع مراددر
بزن کفت با حرف صله که حرف رابط صفت مقول وقولدر وای
حرف ندادر روشنایی روشنالیك ویا حرف مصدر ایدکاق
دیمکدر ضیای چشم مراد در بساز فعل امر مفرد مخاطب قانع وراضی اول
دیمکدر (محصول بیت) کوکل الهالمغله یعنی استمالتله اول صاحب نیاز مرد
زوجه سنه دیدیکه ای کوزم ایدکاغی بو بقالك اتمکیله قانع اول علتنی
بیت آتی بیان ایدر ﴿ بامید ما کلبه انجا کرفت ❊ نه مردی بود ازووا کرفت ﴾
با حرف مصاحبت امید میمك تشدیدیله ضرورت وزنیچون در مایه اضافت
لامیه در کلبه شیراز وصفاهان واطرافی کاف عجمك ضمیله اوقورلر اما خراسان مطلب
وحوالیسی کاف عربك ضمیله فاحفظوا بازمعناسنه بونده کیروطوتمق الیقومق
معناسنه در (محصول بیت) مردزنینه دیرکه بیزم امیدمزله بونده دکان
طوتمشدر پس ارلك دکلدر اندن فائده الیقویوب کیروطوتمق حاصلی نفع دریغ
طوتمق مروت دکلدر حضرت شیخ نصیحت طریقیله بیورر ﴿ ره نیك
مردان آزاده کیر ❊ چواستادهٔ دست افتاده کیر ﴾ ره نیك مردان آزاده
لامیه وبیانیه در آزاده بونده حرالاصل وکریم معناسنه در استاده همزه‌نك
کسریله ماضیدن قسم مفرد مخاطب ویاضمیر خطاب وهمزه حرف توسل
طورمش سین دیمکدر قائم معناسنه دست افتاده لامیه در دوشمشك الی
دیمکدر (محصول بیت) کریم الشان اولان ایی مردلك طریقنی وخلقنی طوت

يعنی انلره پیرولك ایله چونکه طورمش سین یعنی چون که سنده قدرت وقوت واردر دشمنلرك وز بونلرك الني طوت يعنی انلره معين وظهير اول حاصلی چون كه سن دوشمش دكلسين دوش كونلره مرحمت وشفقت ایله ﴿ ببخشای كانان كه مرد حقند ﴾ خریدار دكان بی رونقند ﴾ ببخشای اسركه كه حرف تعليل آنان جمع آندركه اسم اشارتدر بعيده كه حرف رابط مردحق لاميه در مردحدا يعنی اهل الله ديمكدر نون ودال استك ادات جمعدر خريدار وصف تركيبيدر ديدار ورفتار كبی صاتون الجی ديمكدر دكانه اضافتی اسم فاعلك مفعوله اضافتيدر و بی رونقه اضافت بيانيه در رونق رانك ونونك فتحه لريله وسكون واوله بونده رواج معناسنه در ونون ودال سابق كبيدر ايكی مصراعده جمع صيغه لری آنان اعتباريله در (محصول بيت) بيچاره لری اسركه زيرا انلركه مرد خدالردر يعنی رنسنه صاتون الملی اولسه لر خلق المديغی دكاندن الورلر صاحبنه برقاچ ده دكسون ديو دكان المقدن مراد ايچنده اولان حوايجی المقدر ذكر محل ارادهٔ حال معناسنه ﴿ جوان مرد اكر راست خواهی ولیست ﴾ كرم پيشه شاه مردان عليست ﴾ جوان مرد تركيب مزجی سخی ديمكدر رومده تحريف ايدوب جومرد ديرلر راست بونده كرچك معناسنه در خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط واقعدر سؤال ايدرسك ديمكدر جوان مرد مبتدا وولیست خبری پيشه شاه مردان لاميه لردر وجملهٔ اسميه يعنی جوان مرد وليست جواب شرط مصراع اوله ثانی مقام تعليلده واقعدر كرم پيشه مبتدا ومابعدی خبری پيشه شاه مردان لاميه لردر علی شاه مردانك عطف بيانيدر پيشه صنعت شاه مردان ارنلر پادشاهی (محصول بيت) اكر كرچكين صورر ايسك وكرچك سؤل ايدرسك جوان مرد ولی الله در زيرا كرم شاه مردان علينك پيشه سيدر اول ايسه شاه مردان اولديغی كبی شاه اوليادر داخی ﴿ حكايت ﴾

﴿ شنيدم كه پيری براه حجاز ﴾ بهر خطوه كردی دو ركعت نماز ﴾ كه حرف بيان پيری يا حرف وحدت براه با حرف ظرف حجازه اضافت لاميه در حجاز رنيجه شهرلرك وكويك اسميدر كه نجدله غور بيننده واقعدر اما بونده كعبة الله مراددر خطوه خانك ضمی وطانك سكونله آديم ديمكدر اما خانك فتحيله وسكون طانله مصدردر ادملق معناسنه كردی يا حرف حكايه

(محصول بيت) حضرت شيخ بيوررايشتدم كه بر پير كعبه يولنده هر آديمده ايكی ركعت نماز ادا ايدردی ﴿ چنان كرم رو در طريق خدا ﴾ كه خار مغيلان نكندی زپای ﴾ كرم رو وصف تركيبيدر رو بدندن تيز يوريجی ديمكدر يعنی شوقله كيديجی ايدی طريق خدا لاميه كه حرف بيان خار مغيلان لاميه در مغيلان كعبه يولنده اوزون ديكنلی براغاچدركه يولده اتی بقارلر مدينه نك اطرافنده اولان كويلرك اودنی اولدر نكندی فعل نفی حكايت حال ماضی قوپارمزدی يعنی چقارمزدی (محصول بيت) مذكور پير طريق خداده انجلين قزغون سالك ايدی كه اياغنه مغيلان ديكنی باتسه عبادته زياده تقيدندن چقارمسيله مقيد اولمازدی حاصلی طريق خداده عبادته شويله حريص ايدی كه كنديدن خبری يوق ايدی ﴿ بآخر ز وسواس خاطر پريش ﴾ پسند آمدش درنظر كاه خويش ﴾ بآخر تقديری بآخرامر در با حرف ظرف آخرامرده وسواس اسمدر وسوس يوسوس زلزال اسم اولديغی كبی زلزل يزلزل دن مراد نفس ازغونلغيدر خاطر پريش اضافتی بيانيه در خاطر پريشان ايديجی ديمكدر پسند بای عجمك وسينك فتحه لريله اسمدر پسنديده معناسنه آمدش ضمير معناده نظره مقيددر درنظرش تقديرنده كار خويش لاميه در (محصول بيت) آخرامرده خاطر پريشان ايديجی وسواسدن كنديسنك نظرنده مقبول كلدی يعنی عبادتنه مغرور اولدی ﴿ بتلبيس ابليس درچاه رفت ﴾ كه نتوان ازين خوبتر راه رفت ﴾ با حرف مصاحبت تلبيس ابليس لاميه در تلبيس تدليس وتخليط معناسنه در يعنی برنسنه نك عيبنی كيزلمك بونده مراد اضلال واغوادر ابليس لغتده رحمت خدادن مأيوس اولمغه ديرلر شيطانه انكيچون ابليس ديديلر اسمی عزازيلدر در حرف صله چاه اصلنده چاه ضلالتدر ضرورت وزنيچون ترك اولندی كه حرف بيان تلبيس ابليسدر ازين اشارتدر كندينك عبادتنه خوب بتر خوب كوزل وتر ادات تفضيلدر كوزل رك ديمكدر رفت رفتن معناسنه (محصول بيت) شيطانك تلبيسيله بوقدر طاعت وعبادته كوششدنصكره چاه ضلالت وغروره دوشدی يعنی عبادتنه مغرور اولديكه بونده خوبرق يوله كتمك اولماز ديو ﴿ كرش رحمت نه در يافتی ﴾ غروش سر از جاده برتافتی ﴾ كرش ضمير پيره راجعدر رحمت حق مصدرك فاعله اضافتيدر نه حرف نفی معناده دريافتی يه مقيددر يافتی

افعال قاوبدن اكلق وايرشمك معناسنه‌در نيافتى فعل نفى حكايت حال ماضيدر ايرشميدى ديمكدر غرورش ضمير معناده‌سره مقيددر سرش تقديرنده‌در جاده طريق مستقيم برنافتى چوبردى ودوندردى ديمكدر غرور مبتداو برنيافتى خبروسرخبرك مفعول صريحى وازجاده غيرصريحى وجمله‌ٔ اسميه جواب شرط (محصول بيت) اكر پيره خدانك رحتى ايرشميدى يعنى انى اسركه‌ميدى ايلديكى غرور باشنى طريق خدادن چوبردى يعنى فيض حقدن محروم قالوردى ❊ يكى هاتف ازغيبش آوازداد ❊ كه‌اى نيك بخت مبارك نهاد ❊ هتف صوت معناسنه‌در هاتف مصوت ديمكدر آواز ايدبجى معناسنه هتفت الحمامة ديرلر فجان كوكرجين اوتسه غيبش ضمير معناده داده مقيددر تقديرنده دادش ديمك اولور كه حرف بيان آوازه‌در نيك بخت ومبارك نهاد وصف تركيبلردر ايى بختلو ومبارك خلقتلو ديمكدر (محصول بيت) پير غيبدن برصوت آوازو بردى كه اى خوب طالعلو مبارك طبعلى وخلقتلى پير ❊ مپندار اكرطاعتى كرده ❊ كه نزلى بدين حضرت آورده ❊ مپندار فعل نهى مفرد مخاطب ظن ايلمه طاعتى يا حرف وحدت و يا حرف تنكير كرده ماضيدن قسم مفرد مخاطب كه حرف بيان نزل نونك ضمى وسكون زائله قونغه چكلن ما حضر طعامه ديرلر و يا حرف وحدت بدين حضرت با حرف صله حضرت حقه ديمكدر آورده ماضيدن قسم مفرد مخاطب ايكى برده بيله يا ضمير خطاب وهمزه حرف توسل (محصول بيت) بو بيت مابعديله مقول هاتفدر اى پير اكرچه كه عبادت وطاعت ايلمش سين يعنى چوق سعى جميل ايلمش سين اما ظن ايلمه كه حضرت حقه لايق بر مختصر كار كتورمش سين يعنى ظن ايلمكه فى الجمله خدايه لايق عبادت ايلمش اوله سين يعنى ايلديكك غرور قلديغك نمازلروكى وثوابنى ضايع ايلدى ❊ باحسانى آسوده كردن دلى ❊ به از الف ركعت بهر منزلى ❊ باحسانى با حرف مصاحبت و يا حرف تنكير آسوده كردن راحت ايلمك دلى يا حرف وحدت منزلى يا حرف وحدت (محصول بيت) براحسان وكرمله بركوكلى راحت ايلمك هر منزلده بيك ركعت نماز قلمقدن يكدر حاصلى برمسلمانك كوكلنى الهآلوب راحت ايلمك كعبه‌نك هر منزلنده بيك ركعت نماز قلمقدن اوليدر نتكه بيورمشلردر ❊ نظم ❊

❊ دل بدست آوركه حج اكبرست ❊ ازهزاران كعبه يكدل بهترست ❊ ❊ كعبه بنياد خليل آزرست ❊ دل نظر كاه جليل اكبرست ❊ بو نظمه رباعى ديين اوزان شعردن عجب بى بهره ايمش ❊ حكايت ❊ ❊ بسرهنك سلطان چنين كفت زن ❊ كه خيز اى مبارك دررزق زن ❊ با حرف صله سرهنك سلطان لاميه‌در سرهنك چرى باشى وچاوش زن تقديرى زنش‌در كه حرف رابط مقول وقول خيز فعل امر مفرد مخاطب قالق ديمكدر در رزق لاميه رزق قپوسنى زن فعل امر مفرد مخاطب قاق ديمكدر (محصول بيت) پادشاهنك سرهنكنه عورتى بويله ديديكه قالق اى مبارك رزق قپوسنى اوريعنى قالق بزه بر ييجك تحصيل ايله اولكى زن اسمدر وثانيسى فعلدر پس ايكى زن بيننده تجنيس تام واردر ❊ روتا زخوانت نصيبى دهند ❊ كه فرزندكانت نظر دررهند ❊ برو فعل امر مفرد مخاطب كيت ديمكدر تا حرف تعليل خوان بوننده طعام معناسنه‌در وتا ضمير خطاب نصيب بونده حصه معناسنه‌در و يا حرف وحدت رهند ره بول ونون ودال ادات جمعدر فرزندكان اعتباريله معناده نظره مقيددر (محصول بيت) زن سرهنكه ديركه پادشاه مطبخنه وارتاكه سكا طعامدن برحصه ويرسونلر زيرا اوغلنجقلرك نظرلرى يولده‌در كه بابامز بزه طعام كتورر ديو حاصلى بربيه جكه منتظرلردر ❊ بكفتا بود مطبخ امروز سرد ❊ كه سلطان زشب نيت روزه كرد ❊ بكفتا فاعلى سرهنكدر مطبخ اسم مكان درقمح يابندن مصدرى طبخ كاوريمك پشورمك آشجيه طباخ ديرلر كه حرف تعليل نيت روزه مصدرك مفعولنه اضافتيدر (محصول بيت) سرهنك خاتوننه ديديكه بوكون مطبخ صوغقدر يعنى پادشاه مطبخنده طعام پشمز بوكون زيرا پادشاه كيجه‌دن صومه نيت ايلدى روزه‌هاى رسميله صومه ديرلر ❊ زن از ناميدى سرانداخت پيش ❊ همى كفت باخود دل از فاقه ريش ❊ نا حرف نفى اميدى يا حرف مصدر انداخت براقدى همى كفت حكايت حال ماضى سويلردى ديمكدر باخود با حرف صله فاقه فقر معناسنه‌در ريش مجروح (محصول بيت) زن ارندن مذكور سوزى اشيدنجه اميدسز لكيدن يعنى زوجى طعام كتورمديكندن مأيوس اولوب باشنى اوكنه صالوب يعنى غمكين اولوب كندى نفسنه سويلردى كوكلى فقردن مجروح اولديغندن حاصلى كوكلى فقردن مجروح

زيرا علم قافيه‌ده رباعى اطلاقى بحر هزجدن اولوب صدرزينت مفعول ويا مفعولن اوله‌لى كه شجرهٔ اخرب و شجرهٔ اخرم ديرلر يكرمى دورت وزن طوتارتنه كه مولانا جامى رساله‌ٔ عروضده بيان ايلمش بوراده بعض بى فهم عدم ادراكلرندن شارحك رباعى ديكنى تخطئه ايتمشلر التفات اولنمه

(لمصححه)

اولوب سویلردی ﴿ که سلطان ازین روزه کو یی چه خواست ﴾ که افطار
او عید طفلان ماست ﴾ که حرف رابطه مقول و قولدر کو یی دییدلك دیمكدر
معنای تعجب مراددر چه خواست نه دیلدی یعنی بو صومدن نه مراد ایلدی
که حرف تعلیل افطار أفعال بابندن مصدر در صائم ایمكله اوروج
بوزمقه درلر اویه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر ضمیر سلطانه راجعدر
عید طفلان لامیه‌لردر (محصول بیت) زن كندی نفسنه دیرکه عجبا
سلطان بو صومدن نه مراد ایلدی یعنی بو صومدن نه ثواب قصد ایلدی
حال بو که انك افطاری بزم اولادمزك بیرامیدر حاصلی بویله اولنجه
افطاری صومندن افضلدر روزه وافطار وعید جمعنده مراعات نظیر
رعایت اولنمشدر ﴿ خورنده که خیرش برآید ز دست ﴾ به از صائم الدهر
دنیا پرست ﴾ خورنده اسم فاعلدر خوریدندن ییجی دیمكدر که حرف رابط
صفت خیرش ضمیر معناده دسته مقید در دستش تقدیرنده صائم الدهر
لامیه‌در ییل اوروجین طوتنه صائم الدهر دیرلر دنیا پرسته اضافتی لامیه‌در
یاخود بیانیه دنیا پرست وصف ترکیبیدر دنیایه طاپیجی یعنی دنیا سویجی
دیمكدر (محصول بیت) حضرت شیخ پند و معرفت طریقیله بیورر خورنده
یعنی صائم اولاین کیمسه که الندن خلقه خیر واحسان کله دنیا پرست
صائمدن یکدر یعنی صائم الدهردن یکدر ﴿ مسلم کسی را بود روزه داشت ﴾
که درمانده را دهد نان چاشت ﴾ داشت بونده داشتن معناسنه‌در که حرف
رابط صفت درمانده عاجز و زبون یعنی فقیر و محتاج یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل وزا ادات مفعول نان چاشت لامیه و یا ظرفیه در
چاشت جیم عجمیله قوشلق دیمكدر (محصول بیت) بر کیمسه‌یه لایق و مسلمدر
اوروج طوتمق که بر محتاج و فقیره قوشلق ایمكنی ویره یعنی ضحا وقتنده
اتمك ویره ﴿ وگرنه چه حاجت که زحمت بری ﴾ ز خود باز گیری وهم خود
خوری ﴾ وگرنه والا دیمكدر که حرف بیان باز گیری کیری طوتاسین یعنی
الیقویه‌سین واو حرف عطف (محصول بیت) ذکر اولنان کبی بو کیمسه‌یه
مسلم اوروج طوتمق در والا نه حاجت که زحمت چکه سین ایمكی کندکدن
الیقویه‌سین وکنه کندك یه‌سین یعنی بویله ایلمك دنائت وخساستدر
صوم دکل ﴿ خیالات نادان خلوت نشین ﴾ بهم بر زند عاقبت کفر و دین ﴾
خیالات نادان خلوت نشین لامیه و بیانیه خلوت نشین وصف ترکیبیدر

عزلت ایدیجی دیمكدر بر زند بری بر ینه اورر دیمكدر یعنی کفر و ایمانی
قرشدورش ایدر (محصول بیت) عزلت نشین جاهل صوفی باطل
خیالاتی بری بر ینه اورر قرشدررر یعنی جهلندن کفر و ایمانی تشخیص وتمییز
ایده‌میوب ضلالته دوشر ﴿ صفا هست در آب وآینه نیز ﴾ ولیکن صفا را
بباید تمیز ﴾ (محصول بیت) صوده صفوت واردر آینه‌ده ده اما صفا
وصفوته تمییز و تشخیص کرك یعنی هر صو صافی دکلدر وهر آینه مجلا
دکلدر حاصلی صوده آینه صفاسی یوقدر اگرچه که انده ده آینه کبی
اشیا منعکس اولور مصراع اولك نتیجه‌سنده یعنی علمسز ریاضتك فائده‌سی
یوقدر دیین فائده‌سز سویلنمشدر ﴿ حکایت ﴾ ﴿ یکی را کرم بود وقوت
نبود ﴾ کفافش بقدر مروت نبود ﴾ یکی را را حرف تخصیص کفاف فتح
ردشمی
کاف عربله آزق که عرب قوت دیر (محصول بیت) بر یك کرمی وار ایدی اما
قوت وقدرت دنیاویسی یوق ایدی یعنی همتی بلند ایدی اما تهی دست ایدی
نسنه‌یه مالك دکل ایدی کفافی مروتی مقدارنجه دکل ایدی حاصلی رزقی
وواراغی مروتی وکرمی مقدارنجه دکل ایدی حضرت شیخ معرفت وحكمته
شروع ایدوب بیورر ﴿ که سفله خداوند هستی مباد ﴾ جوانمرد را تنك دستی
مباد ﴾ که حرف رابط دعا سفله سینك ضمی وکسریله الچق ودنی کیمسه خداوند
هستی لامیه واراق صاحبی دیمكدر مباد فعل نهی موقع دعاده واقعدر اولماسون
معناسنه جوانمرد را جوانمرد سخی وکریم معناسنه‌در ورا حرف تخصیص
جوانمردلكدن دیمكدر تنك دست وصف ترکیبیدر الی بوفقه معناسنه ویا حرف مصدر
(محصول بیت) خسیس ودنی اولان کیمسه واراق ونعمت صاحبی اولماسون
سخی وکریم اولان کیمسنك الی بوفقه لغی وافلاسی اولماسون ﴿ کسی را که
همت بلند اوفتد ﴾ مرادش کم اندر کمند اوفتد ﴾ کسی یا حرف وحدت ورا
حرف تخصیص که حرف بیان اوفتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اولور
معناسنه مرادش ضمیر کسه راجعدر کم کاف عربك فتحیله آز دیمكدر قلیل
معناسنه کمند کاف عربك ومیمك فتحه‌لریله اوقرغه دیرلر (محصول بیت)
بر کیمسنك که همتی بلند وعالی واقع اوله انك مرادی کمندینه آز دوشر یعنی
مرادی آز حاصل اولور حاصلی اهل همت وکریم آز واقع اولور بر مراد اوله
اکثر نامراد اولور ﴿ چو سیلاب ریزان که در کوهسار ﴾ نگیرد همی در
بلندی قرار ﴾ چو ادات تشبیه سیلاب سینك فتحیله صو طاشمسی ریزانه

اضافتی بیانیه در ریزان صفت مشبهه دوكلكن دیمكدر كه حرف رابط صفت كوهسار كاف عربك ضمیله طاغلق دیمكدر سنكسار طاشلق دیمك اولدغی كبی نكیرد فعل مضارع مفرد غائب طوتماز دیمكدر همی تقدیری همی نكیرددر ضرورت وزنیچون تأخیر قلندی بلندبالك ضمی وفتحیله و كسك دیمكدر و یاحرف مصدر قرار نكیردك مفعول صریحیدر ودر بلند غیر صریحی (محصول بیت) بلندهمت اولنه مرادال و یرمز اما ادانیه مراد دنیاهر وجهله ال و یرور دوكلن سیلاب كبی كه كوهسارده بلندیرلرده قرار طوتماز بلكه انچقلره آقار كیدر حاصلی دنیا مراداتی ادانیه مائل اولوب ال و یرر سیلاب ریزان كبی كه انچقلره مائل اولوب آقر وجائزدر كه بو بیت شیخك الندہ مال قرار ایلمیوب كتدوكنه مثال اوله ﴿ نه در خورد سرمایه كردی كرم * تنك مایه بودی ازین لاجرم ﴾ درخورد ودرخور لایق معناسنه در كردی یاحرف حكایه ایلردی دیمكدر تنك مایه وصف تركیبیدر تنك تانك فتحی ونونك ضمی وكاف عربله بو نقه دیمكدر قلتدن كنایت درمایه سرمایه معناسنه در بودی یاحرف حكایه لاجرم لابد ولامحاله حاصلی شبهه یوق دیجك یرلرده استعمال اولنور (محصول بیت) حضرت شیخ اصل حكایه شروع ایدوب بیورر مذكور كرم سرمایه سنه لایق ایلزدی بل كه نیچه مرتبه اندن زیاده ایدردی بوجهتدن و بوسببدن بلاشبهه مالی ایدی یعنی النده مال یوق ایدی وفقیر الحال ایدی ﴿ یكی تنك دستش دوحرفی نوشت * كه ای خوب فرجام فرخ سرشت ﴾ تنك دست وصف تركیبید رطار اللی دیمكدر مراد فقیردر ضمیر كریمه راجعدر دوحرفدن مراد كلام مختصردر یعنی مختصر ومفید نته كه خواجه حافظ تفسیر این دو حرفست بیورمشدر بومعنایه كه حرف بیان دوحرفی بیان ایدر خوب فرجام دوحرفی بیان ایدر وصف تركیبی عاقبتی كوزل دیمكدر مابعدینه اضافتی بیانیه درفرخ سرشت وصف تركیبیدر مبارك خلقتلی معناسنه (محصول بیت) برالی طار مدیون بو كریمه مختصر ومفید عرضحال یازوب ارسال ایلدی كه ای عاقبتی خوب مبارك خلقتلی كریم بعض نسخه ده مصراع اول برش تنكدستی دوحرفی نوشت واقعدر یعنی قتنه برفقیر ایكی حرف یازدی یعنی عرضحال یازوب كوندردی یازدیغی مصراع ثانینك مابعدنده اولان بیتدر مصراع ثانیله ﴿ یكی دست كیرم بچندین درم * كه چندیست تا من بزندان درم ﴾ دست كیرم

میم معناده دسته مقیددر در دستم كیر تقدیرنده كه حرف تعلیل چندیست یاحرف وحدت برنیچه زماندر دیمكدر تا ابتدا غایت ایچوندر زمانده عربیده مذكبی بزندان درم باحرف ظرف ودر معنای ظرفیتی تأكید ایدر ومیم معناده زندانه مقیدر درزندانم تقدیرنده (محصول بیت) تنكدست محبوسدر ای كریم بوقدر اقچه ایله الم طوت یعنی بكا برمعاونت ایله زیرا برنیچه زماندر كه زندانده ام حاصلی بوقدر دین ایچون بوقدر زماندن بری محبوسم ﴿ بچشم اندرش قدر چیزی نبود * ولیكن بدستش پشیزی نبود ﴾ بچشم باحرف ظرف واندرانی تأكید ایدر وضمیر معناده چشمه مقید در اندر چشمش تقدیرنده قدر چیز لامیه در ویاحرف وحدت برنسنه نك قدری دیمكدر پشیزی یای وحدتله (محصول بیت) مذكور كریمك كوزنده برنسنه نك قدری یوق ایدی یعنی دنیا وما فیها همتی چشمنده برجو بچه دكل ایدی اما اول زمانده بر پل یوق ایدی حاصلی اول حینده هیچ نسنه یه مالك دكل ایدی دیمكدر ﴿ بخصمان بندی فرستاد مرد * كه ای نیك نامان آزادمرد ﴾ باحرف صله خصمان بندی لامیه در محبوسك خصملرینه مردن مراد جائزدر كه كوندردكی كیمسه اوله وجائزدر كه مراد مذكور كریم اوله فتأمل كه حرف بیان نیك نام وصف تركیبیدر ایی آدلی دیمكدر الف ونون ادات جمعدر آزاد مرده اضافتی بیانیه در قیاس مردان دیمكیدی نامانه نسبت و لیكن ضرورت وزن وقافیه ایچون مفرد ایراد ایلدی فندبر (محصول بیت) محبوسك خصماسنه كیمسه كوندردیكه ای ایی آدلی آزاد مردلر یعنی ای كریم كیمسه لر ﴿ بدارید چندین كف ازدامنش * وكرمیكریزد ضمان برمنش ﴾ بدارید فعل امر مفرد مخاطب طوتك یعنی چكك چندین بوقدر زمان كف یعنی دست مجاز مرسل طریقیله دامنش ضمیر بندی به راجعدر میكریزد فعل مضارع مفرد غائب فعلی شرط واقعدر فچارسه دیمكدر ضمان مصدر علم بابندن كفالت معناسنه بونده مراد اودكدر فارسیجه تاوان دیرلر منش ضمیر معناده ضمانه مقیددر ضمانش تقدیرنده (محصول بیت) بندیدن یعنی مدیونكز دامندن الكز چكك یعنی حبسدن چیقارك واكر قچارسه كفیل بالمالم حاصلی بن كفیل بالمال اوله یم دیمكدر ﴿ وزآنجا بزندانی آمد كه خیز * وزین شهر تاپای داری كریز ﴾ بزندانی باحرف صله و یاحرف نسبت كه حرف بیان خیز

فعل امر مفرد مخاطب قاق دیمکدر تاحرف توقیت کریز کاف عجمك و رانك کسریله فعل امر مفرد مخاطب قاج دیمکدر (محصول بیت) بو بیت آنی مشعردرکه کفالتی قبول ایلمش اوله پس اولدیغی یردن محبوسه کلدیکه قاج دیو داخی بوشهردن اایاغك اولدقچه یعنی ایاغك تحمل ایلدوکی دکلی قاچ تاکیم خصماسنی بولماسون زیرا بن نسنیه یه مالك دکلم که دینك ادا ایدم ❊ چو کنجشك در باز دیداز قفس ❊ قرارش نماندرو یك نفس ❊ کنجشك کاف اولك ضمی و جیمك کسریله سرچه یه دیرلر که عرب عصفوردیر عینك ضمیله کاف ثانی عربیدر وکاف اولی بعض اعجام عربی و بعضیسی عجمی اوقودی کافدن بدل بای عجمله ده اوقودیلر پنجشك دیدیلر پس قیاس کاف عجمی اوقومقدر درقپو وباز بونده آچق دیمکدر قفس اصلنده صادله در لغتده اما عجم تحریف ایدوب سینله اوقور قرارش ضمیر کنجشکه راجعدر نماند فعل نفی ماضی مفرد غائب قالمدی دیمکدر اندر اصلنده اندرو ایدی ضمیر قفسه راجعدر (محصول بیت) چونکه سرچه قفسك قپوسنی آچق کوردی برنفس قفسده قراری قالمدی بو کفیل اولدیغی محبوسك حالنه تمثیلدر ❊ چو باد صبازان زمین سیر کرد ❊ نه سیری که بارش رسیدی بکرد ❊ باد صبا عامك خاصه اضافتیدر نه حرف نفی سیری یاحرف وحدت که حرف رابط صفت بارش ضمیر سیره راجعدر و معناده کرده مقیددر کردش تقدیرنده رسیدی یا حرف حکایه بکرد باحرف صله (محصول بیت) محبوسه کفیل بویله دیجك محبوس باد صبا کبی اول یردن سیر ایلدی یعنی اول یری ترك ایدوب کتدی اما برسیر و کیدش دکلدرکه یل انك توزینه ایرشیدی یعنی محکم قاچدی و کیتدی حاصلی شویله کتدی که یل توزینه ایرشمزدی ❊ کرفتند حالی جوانمرد را ❊ که حاصل کنی سیم یا مرد را ❊ حالی فی الحال دیمکدرکه حرف تعلیل کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایدر سین دیمکدر سیمدن مراد اقچه در (محصول بیت) محبوس شهردن فرار ایدیجه فوری خصما جوانمردی طوتدیلر اقچه حاصل ایلك کرکسین و یا کفیل اولدیغك مردی دیو ❊ به بیچارکی راه زندان کرفت ❊ که مرغ ازقفس رفته نتوان کرفت ❊ به بیچارکی باحرف مصاحبت باحرف مصدر بیچاره لکله دیمکدر یعنی بالضروره راه زندان لامیه که حرف تعلیل مرغ ازقفس رفته قیاس مرغ مضاف اولمقدر لیکن ضرورت

وزنیچون اضافتدن قطع اولدی اما معنا جهتیدن صفتنه مضافدر قفسدن کیتمش مرغ دیمکدر برامقدردر قفسدن کیتمش مرغ معناسنه کرفت کرفتن معناسنه در (محصول بیت) کریم بالضروره زندان یولینی طوتدی یعنی زندانه کیرمکی اختیار ایلدی زیرا قفسدن کیتمش مرغی طوتمق اولماز یعنی قفسدن چیقوب کیدن مرغه بکزر زنداندن قاچوب کیدن محبوس طوتمق اولماز ❊ شنیدم که در حبس چندی بماند ❊ نه شکوت نوشت ونه فریاد خواند ❊ چندی یاحرف وحدت شکوت شکایت معناسنه در (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر ایشتدمکه برنیجه زمان حبسده موقید و محبوس قالدی نه کیمسه یه شکایت نامه یازدی ونه متضجر اولوب فریاد وفغان ایلدی یعنی اضطراب کوسترمدی حاصلی زندان جفاسنه صبر ایلدی ❊ زمانها نیاسود وشبها نخفت ❊ برو پارسایی کذر کرد و کفت ❊ (محصول بیت) نیجه زمان آسایش وحضور ایلمدی زندان بلیه سندن ونیجه کیجه اویومادی حبسنده اوستنه برعابد اوغرادی ودیدی یعنی حبس اولدیغی زندانه اوغرادی واکادیدی ❊ نپندارمت مال مردم خوری ❊ چه پیش آمدت تا بزندان دری ❊ نپندارمت تا ضمیر خطاب مال مردم لامیه در خوری فعل مضارع مفرد مخاطب یه سین دیمکدر آمدت تا ضمیر خطاب معناده پیشه مقیددر تا حرف تعلیل بزندان باحرف ظرف در ودرآنی تأکید ایدر و یا ضمیر خطاب معناده زندانه مقید (محصول بیت) عابد اکادیدی ظن ایلزمکه سن خلقك مالینی یه سین تاکیم انکیچون زندانه کیره سن اوکوکه نه کلدی یعنی نه حال واقع اولدی سکا که زندانده سین ❊ بکفت ای جلیس مبارك نفس ❊ نخوردم بحیلت کری مال کس ❊ (محصول بیت) زاهد دیدی ای مبارك نفسلی یر مصاحب حیله ومکرله کیمسنك مالنی یمدم که انکیچون زندانه کیرم بلکه برغیرحال اولدی ❊ یکی ناتوان دیدم ازبند ریش ❊ خلاصش ندیدم بجز بند خویش ❊ از بند یعنی ازبند حبس ریش مجروح معناسنه در خلاصش ضمیر ناتوانه راجعدر بجز باحرف مصاحبت بند خویش لامیه درحبس خویش دیمکدر (محصول بیت) عابد جواب ویردیکه بر ناتوانی حبسده مجروح کوردم یعنی برقدر تسرز فقیری حبس چکمکدن مجروح کوردم پس انك خلاصینی کندمی حبس ایلمکدن غیریله کورمدم یعنی انی خلاص ایدوب کندمی حبس ایتدم بعض نسخه ده مصراع اول بویله واقعدر

﴾ یکی بنديم شكوه آورد پيش ﴿ (محصول مصراع) بر محبوس قاضی يه
شكايت كتوردی يعنی شكايت ايلدی ديمكدر ﴾ نيامد بنزديك رايم پسند ﴿
من آسوده وديكری پای بند ﴾ با حرف ظرف نزديك رايم لاميه فكرونديرم
قتده پسند اسمدر پسنديده معناسنه (محصول بيت) فكرونديرم مقبول
كلدی بن آسوده وراحتده اولم وغير يلر محبوس اولالر بعض نسخه ده پای بند
برينه دركنند واقعدر بعضلر ديديلر كه مذكور كريمك احباسی كفيل اولديغی
مقداری مال جمع ايدوب دينی ادا ايلديلر ﴾ بمرد آخر ونام نيكی ببرد ﴿
زهی زندكانی كه نامش نمرد ﴾ نام نيك بيانيه و يا حرف مصدر زهی ادات تحسين
زنده دری وكاف عجم هاء رسميه زبدلدر والف ونون ادات جمع و يا حرف
نسبت ديريلر منسوب ديمكدر و بعضلر ديديلر كه الف ونون مقحمدر و يا
حرف مصدر زندكی ديمكدر والعلم عند الله كه حرف رابط صفت نامش ضمير
زندكانی يه راجعدر يا حرف مصاحبت (محصول بيت) مذكور كريم
اولدی ودنيادن انی آدايلدی يعنی آخرته ايلكه كيتدی نه خوش در
شول ديرلك كه آدی اولمدی يعنی دنياده نامی باقی قالدی ﴾ تن مرده دل
زنده در زير كل ﴿ به از عالمی زنده مرده دل ﴾ تن مرده بيانيه دل زنده
وصف تركيبيدر تن مرده يه صفتدر زير كل با الحق التنده ديمكدر يعنی
يرده عالمی يا حرف وحدت زنده مرده دل بيانيه در عالمه صفتدر زنده دل
وصف تركيبيدر (محصول بيت) كوكلی زنده مرده تن قبر ايچنده يعنی
دنياده محبت خدا ايله كوكلی زنده اولان مرده نك قبرده تنی حاصلی قبرده دل
زنده مرده نك تنی كوكلی مرده زنده عالمدن يكدر حاصلی مرده دل زنده
عالمدن قبرده زنده دل مرده نك تنی يكدر بيت آنی مرادی تحقيق ايدر ﴾ دل
زنده هركز نكردد هلاك ﴿ تن زنده دل كر بميرد چه باك (محصول بيت)
محبت خدا ايله زنده اولان كوكل هركز هلاك اولماز يعنی فنا طاری اولماز هركز
پس محبت خدا ايله زنده دل تن اكر اولورسه نه غم يعنی برشخصك كه دلی نور
مهر خدا ايله منور اوله اول شخصك تنی هلاك وفانی اولورسه باك يوق زيرا
اشخاص لابد هلاك اولوب فنا بولور باقی قلان حقيقتده الله در انجق قندر
﴾ كفتار ندر احسان بانيك و بد ﴿ يكی در بيابان سكی تشنه يافت ﴿
برون از رمق در حياتش نيافت ﴾ سكی يا حرف وحدت تشنه صفت

سكدر برون ظشره بونده غير معناسنه در رمق رانك وميمك فتحلريله باقی
جانه ديرلر يعنی جانك صوكی در حرف ظرف حياتش ضمير سكه راجعدر
(محصول بيت) بركيمسه بيابانده برصوسز كلب بولدی يعنی كوردی
حياتندن رمقدن غيری بولمدی حاصلی اولكه قريب اولمشدی ﴾ كله دلو
كردان پسنديده كيش ﴿ چو حبل اندران بست دستار خويش ﴾
كله مخفف كلاهدر دلو قوغه عربيدر كردك كله مفعول اوليدر ودلو
ثانيسی پسنديده كيش وصف تركيبيدر كيش كاف عربك فتحی وكسريله
مذهب وعادت وخوی معناسنه جوادات تشبيه حبل حانك فتحی وسكون
باله ايپ ديمكدر عربيدر اندر بای صله معنا سنه در وآن اسم اشارتدر
دلوه دستار خويش لاميه بونده دستار دولبند معنا سنه در كنديك
دولبنديی ديمكدر (محصول بيت) اول مقبول ومعقول خويلی كلاهنی
قوغه ايلدی كنديك دولبنديی قوغه به ايپ كبی بو كوب بغلدی ﴾ بخدمت
ميان بست وبازو كشاد ﴿ سك ناتوان را دمی آب داد ﴾ بخدمت با حرف
صله ميان بونده بيلدر بازو قول ديمكدر كشاد فعل ماضی مفرد غائب
قول اچمقدن مراد بكنی صغه مقدر سك ناتوان بيانيه در دمی آب
يا حرف وحدت را ايچم صو ديمكدر (محصول بيت) اول كيمسه خذمته يعنی
كلبه خذمت ايلكه بل بغلدی يعنی دامن درميان ايلدی وبكنی صغه دی
پس سك ناتوانه برايچم صو وردی يعنی كلبی صواردی ﴾ خبر داده
پيغمبر از حال مرد ﴿ كه داور كناهان او عفو كرد ﴾ كه حرف بيان داور
يعنی خدای تعالی كناهان او لاميه وضمير مرده راجعدر (محصول بيت)
پيغمبر حضرتلری او شخصك حالندن خبر وردی كه خدانك كناهلرينی
عفو ايلدی يعنی باغشلدی ﴾ الا اكر جفا كاری انديشه كن ﴿ وفا پيش كير
وكرم پيشه كن ﴾ الا حرف تنبيه جفا كار ظالم و يا ضمير خطاب وفا كيرك
مفعول اولی وپيش ثانيسی وكرم كنك مفعول اولی وپيشه ثانيسی (محصول
بيت) آكاه اول اكر ظالم ايسك عاقبتكی وآخرتكی تفكر وتدبر ايله وفايی
اوككه طوت يعنی وافی اول جافی اولمه واحسانی كندوكه فن وعادت ايله
بو بيت ما بعد ايله حضرت شيخك نصيحت عام طريقيله در ﴾ كسی با سكی
نيكويی كم نكرد ﴿ بجا كم شود خير بانيك مرد ﴾ كسی يا حرف وحدت
بركيمسه ديمكدر مراد خدادر دينخدايی بيلرايمش با حرف صله سكی

یاحرف وحدت نیكوئی یاحرف مصدر كم كاف عجمك ضمیله بنك دیمكدر
بانیك مرد باحرف صله ونیك مرد تركیب مزجی (محصول بیت) بر كیمسه
برایته ایلكی ضایع ایلمدی كه خدا اول ایلك مقابله سنده كناهلرین عفو ایلدی
پس ای مرده خیر قنده كم اولور یعنی بركیمسه ایلك ضایع اولمیجق ایو
انسانه ایلك قنده ضایع اولور ﴿ كرم كن چنان كت برآید زدست * جهان
بان درخیر بركس نبست ﴾ كت كه حرف رابط صفت ضمیر خطاب معناده
دسته مقید در دستش تقدیرنده معلوم اوله كه ضمائرك ماقبلی كاه اولور كه
مطلب
مفتوح و كاه اولور كه ماقبلی ساكن اولور ضرورت وزنیچون پس هر برده
ضمائرك ماقبلنی كسرله ضبط ایدن یكلمزمش جهانبان جهان حفظ ایدیجی
دیمكدر زیرابان ادات فاعلدر دربان قپوجی وباغبان باغچه جی دیمكدر پس
جهانبان جهانجی دیمكدر حافظ جهان معناسنه یعنی خدای تعالی درخیر
لامیه در مجازا بر كیس بر حرف صله (محصول بیت) كرم ایله انجلین كه
الكدن كلور یعنی قادر اولدغك دكلی هر كسه كرم واحسان ایله زیرا
خدای تعالی جرم وعصیان سببیله كیمسه یه خیر واحسان قپوسنی بغلامدی
بلكه هر كسه حالنه كوره احسان وكرم ایلدی پس سنده (تخلقوا باخلاق
الله) ایله عامل اول وهر كسه كرم واحسان اوزره اول قادر اولد یغك
دكلی ﴿ بقنطار زر بخش كردن زكنج * نباشد چو قیراطی ازدست رنج ﴾
باحرف مصاحبت قنطار قافك كسریله بعضیلر دیدیلر بیك ایكیوز اوقیه یه دیرلر
وبعضیلر یوز بیكرمی بطمان دیدیلر والعلم عند الله بخش كردن بغشلمق دیمكدر
كنج بونده خزینه معناسنه در قیراط نصف دانكدر اصلی قراط در
تشدید راایله راانك بریسی یایه ابدال اولنمشدر دیناردن اولد یغی كبی زیرا جمعی
قراریط كلور دست رنج تركیب مزجی ال امكی دیمكدر تركیب اضافی طوتان
ردشمعی
مخالف سویلمش (محصول بیت) خزینه دن واموال كثیره دن قنطارله
التون بغشلمق ثواب وحسنانده ال امكندن برقیراط بخش ایلمك كبی دكلدر
یعنی كشی كندی كسبندن برقیراط مقداری زر اعطا ایلمك اغنیانك
خزینه دن واموال كثیره دن قنطارله اعطا ایلكندن افضلدر ﴿ برد هر كسی
بار درخورد زور * كرانست پای ملخ پیش مور ﴾ بار بونده یوكدر
درخورد زور لامیه در كران كاف عجمك كسریله آغر دیمكدر ثقیل معناسنه
پای ملخ لامیه در ملخ میمك ولامك فتحه لریله چكر كه یه دیرلر كه عرب جراد دیر

جیمك فتحیله (محصول بیت) هر كیمسه یوكی كندینك زورینه لایق كتورور
پس چكر كه آیاغی قرنجه قاتنده ثقیلدر بو بیت بیت سابق تنویر ایدر یعنی ازاجق
نسنه دن اعطا چوق نسنه دن اعطادن ثواب دزیاد در معلوم اوله كه سروری
بونده عربك بر مشهور قطعه سن ایراد ایلمش واوج یرده خطا ایلمش * شعر * جائت
سلیمان یوم العرض نملة * بنصف جراد وكان فی فیها * ترنمت بفصیح القول
واعتذرت * ان الهدایا بمقدار مهدیها * نملة دیدكی وكان فعلنی واوله ذكر ایلدكی
و بمقدار عبارتنی باایله ایراد ایلدكی شعری ناموزون ایلمش پس بو قطعه نك صحیحی
بودر * قطعه * جائت سلیمان یوم العرض قبرة * بنصف رجل جراد كان فی فیها
* ترنمت بلطیف القول واعتذرت * ان الهدایا علی مقدار مهدیها * قبرة قافك
ضمی وبانك تشدیدیله و فتحیله تویغار قوشنه دیرلر كنیتی ابو الملیح در فارسیجه
چكاوچكاوك دیرلر كاف عربیلرله ﴿ كفتار اندز امان كر فتن باخلق
وتواضع نمودن ﴾ ﴿ تو باخلق سهلی كن ای نیك بخت * كه فردا نكیرد خدا بر
تو سخت ﴾ باخلق باحرف صله سهل آسان دیمكدر ویاحرف مصدر سهولت
مراددر یعنی ملایمت وملاطفت مراددر كه حرف تعلیل بر تو بر حرف
صله در بامعناسنه سنی دیمكدر سخت شدید معناسنه در (محصول بیت)
ای نیك بخت سن خلقه ملایمت وملاطفت ایله كه آخرتده خدا سنی برك وشدید
طوتمیه یعنی خلقه عزت ایله كه یارین ذلت كورمیه سین زیرا الناس مجزیون
باعمالهم در مصراع ثانینك معناسی كه یارین خدا سنك اوزر كه محكم طوتمیه دین
ردشمعی
محكم صوق ادا ایلمش ﴿ كر از پا درآید اسیر * كه افتاد كا نرا بود دستكیر ﴾
از پا درآید سورچه ودوشه اسیر بونده كرفتار معناسنه در كه حرف رابط
صفت كه اصلنده كسی كه در ضرورت وزنیچون حذف اولندی دستكیر
وصف تركیبیدر ال طوتیجی معناسنه (محصول بیت) اكر ایاقدن كلورسه
یعنی سور چوب دوشرسه حاصلی باشنه بر مصیبت كلورسه مؤبد كرفتار
قالماز شول كیمسه كه دشمنلرك دستكیری یعنی معین وظهیری اوله
﴿ بآزار فرمان مده بر رهی * كه باشد كه افتد بفرمان دهی ﴾ بآزاد
باحرف مصاحبت آزار بونده خشم وغضبدر رهی رانك فتحی وهانك
كسریله یومش اوغلانینه دیرلر كه رومده اكادر اغلان دیرلر كه حرف
تعلیل باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله واولور دیمكدر كه حرف بیان
افتد واقع اولور دیمكدر باحرف صله فرمانده وصف تركیبیدر دهیدندن

بو برق ویریجی معناسنه یعنی حاکم ویاحرف مصدر (محصول بیت) قوللره وخدمتکارکه خشم وغضبله یورمه زیرا اولورکه حاکملکه دوشه یعنی مرور ایام ایله حاکم وفرمانده اوله واول زماندهاندن شرمنده اولهسین ﴿ چوتمکین وجاهت بود بردوام ❊ مکن زور برضعف درویش وعام ﴾ تمکین قدرت وجاه جیم عربله منصب دیمکدر بر حرف صله ضعف درویش لامیه ضعف بونده ضعیف معناسنه تقدیری درویش ضعیفدر عام درویشه معطوفدر مراد عوام ناس‌در (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر چونکه قدرتك ومنصبك دوام وثبات اوزره اوله یعنی منصبکده ثابت وقائم اولهسین درویش ضعیفه وعوام ضعیفه ظلم وزور ایلمه حاصلی هیچ کیمسه‌یه ظلم وتعدی وکیمسهٔ رنجیده ایلمه ﴿ که افتد که باجاه وتمکین شود ❊ چوبیدق که ناکاه فرزین شود ﴾ که حرف تعلیل افتد واقع اولورکه حرف بیان چوادات تشبیه بیدق بانك ودالك فتحه‌لریله شطرنج پیاده‌سی که حرف بیان فرز ین شطرنج فرزی (محصول بیت) درویش ضعیفه وغیری ضعفایه ظلم وتعدی ایلمه زیرا واقع اولورکه جاه وتمکین صاحبی اوله پیاده کبی ناکاه سوره سوره پیاده فرز اولور یعنی شمدی اولان ضعف حالنه باقمه بلکه واره واره برکون صاحب تمکین وقدرت اوله پیاده کبی که واره واره فرز اولورکه اول آلتك اکبر واعظمیدر حاصلی اول ارکانك رکن اعظمیدر ﴿ نصیحت شنو مردم دور بین ❊ نباشند در هیچ دل تخم کین ﴾ نصیحت شنو وصف کبی شنویدندن نصیحت اشیدیجی یعنی قبول ایدیجی دیمکدر مردم دوربین بیانیه‌در دوربین وصف ترکیبی ایراق کوریجی یعنی صوکین فکر ایدیجی نصیحت شنو مردم دوربینك مقدم صفتیدرکه مبتدا واقعدر نباشند فعل نفی مستقبل جمع غائب صاحبمزلر دیمکدر باشیدندن بای عجمله در هیچ دل در حرف صله در یا معناسنه تخم کین لامیه در مجازا (محصول بیت) نصیحت قبول ایدیجی صوکین فکر ایدیجی مردم یعنی حازم آدملر هیچ برکوکله کین تخمنی صاحبمزلر یعنی ارباب حزامت کیمسه‌یه ظلم وتعدی ایلمزلرکه اول سببله بونلره کین وبغض ایدهلر شنوی فعل امر اکلیوب مصراع اولك معناسنده نصیحت قبول ایله زیرا اهل بصیرت اولان کیمسه‌لر ومصراع ثانینك معناسنی قیلمزلرده هیچ کین صاحبمزلر یعنی عداوت ایدوب کیمسه‌یه انتقام قصدین ایتمزلر

﴿ دیبن ﴾

دیبن ایکی مصراعك بیله معناسنه واصل اولمش ﴿ خداوند خرمن زیان میکند ❊ که برخوشه چین سرگران میکند ﴾ خداوند خرمن لامیه‌در خرمن صاحبی معناسنه که حرف رابط صفت خوشه چین وصف ترکیبیدر باشق دیوشربجی معناسنه گران کاف عجمك کسریله اغر دیمکدر ثقیل معناسنه بونده مراد تکبر وتعظمدر میکندك مفعول اول صریحی گران ثانیسی وبرخوشه چین غیرصریحی (محصول بیت) ردشمی

شو خرمن صاحبی که خوشه چینه تکبر وتعظم ایدر خرمندن زیان ایدر زیرا دیوشردکی خوشه محصولك صدقه سیدر که محتاجلرك حقیدر رایهٔ دی صدقهٔ منع ایلك محصوله نقصان و یرور ﴿ نترسد که نعمت بمسکین دهد ❊ وزآن بار غم بر دل این نهد ﴾ نترسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب معنای استفهامی متضمن قورقمزمی دیمکدر فعل انشائی درفعل اخباری طوتوب قورقمزدین یاکلش دیمش که حرف بیان بمسکین باحرف صله دهد یعنی خدا وزآن اسم اشارتدر مسکین بارغم لامیه در مجازا دل این لامیه در این صاحب خرمنه اشارتدر نهد یعنی خدا (محصول بیت) زدشمی

صاحب خرمن خوف ایلمزمی که خدا انك نعمت ودولتنی خوشه چین مسکینه ویره واول خوشه چین مسکیندن غم یوکنی صاحب خرمنك کوکلنه قویه یعنی نعمت ودولتنی مسکینه ویره فقر واحتیاجی اکا حاصلی فقیر منعم ومسرور واول فقیر ومغموم اوله دیوخوف ایلمزمی ﴿ بسا زورمندا که افتاد سخت ❊ پس افتاده را یاوری کرد بخت ﴾ زورمند زورلی دیمکدر والف حرف مبالغه زیاده زورلی که حرف بیان افتاده را را ادات مفعول یاور معین وظهیر معناسنه ویاحرف مصدر (محصول بیت) نیجه زورلی یعنی قدرتلی وقوتلی صاحب نعمت ودولت که محکم دوشدی یعنی کمال غنادن زیاده فقره دوشدی ونیجه دشمشه طالع معاونت ایدوب صاحب نعمت ودولت اولدی دنیا مخلوق اوله‌لی حال بویله اوله کلمش ﴿ دل زیر دستان نباید شکست ❊ مبادا که روزی شوی زیر دست ﴾ دل زیر دستان لامیه‌در شکست بونده شکستن معناسنه مبادا فعل نهی موقع دعاده واقع اولمش اولمیه که دیمکدر که حرف بیان روزی یاحرف وحدت زیردست محکوم علیه‌در خدمتکار ورعایا کبی تقدیری زیردست زیردستان الی آلتنده کیلرك محکومی وفرمان بری دیمکدر (محصول بیت)

زیردستلرك كوكلنی صیقلق لایق و مناسب دكلدر یعنی فقرا وغربانك
كوكلنی كسر ایلمك كركمز اولمیه كه بركون انلرك زیردستی ومحكوم وفرمان
برداری اوله‌سین وبوحال دنیاده اوله كلمش قدیر ﴿ حكایت در ترحم برحال
ضعیفان واندیشهٔ عاقبت آن ﴾ ﴿ بنالید درویشی ازضعف حال ﴿ برتندروی
خداوندمال ﴾ درویشی یاحرف وحدت خداوندمال لامیه برتندرو بی
لامیه اكشی یوزلی معناسنه اكشی یوزلی معناسنه خداوند مال لامیه‌در
تندرویه صفتدر (محصول بیت) بردرویش فقرندن وضعف حالندن
اینكلدی یعنی فقرندن شكایت ایلدی یعنی عرضحال ایلدی براكشی صورتلی
مال صاحبی خسیسه حاصلی برمالدار اكشی یوزلی كیسه‌یه اظهار
فقرایدوب عرض حال ایلدی ﴿ نه‌دینار دادش سیه‌دل نه‌دانك ﴿
بروزد بسر باری ازطیره بانك ﴾ نه حرف نفی معناده داده مقید ندادش
تقدیرنده ضمیر درویشه راجعدر سیه دل وصف تركیبی قره كوكلی
بی رحم دیمكدردانكدن مراد آقچه‌دربوضمیر كنه درویشه راجعدر
درویشك اوزرینه دیمكدرزداور دی یاحرف مصاحبت سربارینك
فتحیله سبكسار مقابلیدر اغرباشلی دیمكدر بونده متكبر مراددر ویاحرف
مصدر طیره غضب معناسنه بانك بای عربی وكاف عجمله آواز دیمكدر
(محصول بیت) اول قره كوكلی بی رحم درویشه نه‌دینار ویردی
ونه‌درم درویشك اوزرینه تكبرله غضب ایدوب چاغردی یعنی غضبله
حیقردی مصراع ثانینك معناسی غضبدن اول سائل اوزرینه بركره
باشیله بانك اوردی دیمك معنایه ثقلت ویرمش ﴿ دل سائل ازجوراوخون	زدشمی
كرفت ﴿ سرازغم برآورد وكفت ای شكفت ﴾ دل سائل لامیه‌در
سائلدن مراد مذكور درویشدرجوراولامیه‌در ضمیر مالداره راجعدر
خون كرفت قان طوتدی یعنی یوركی خون اولدی زیاده تضجر واضطرابدن
كنایتدر برآورد قالدردی دیمكدر ای شكفت ای همزه‌نك كسریله
حرف ندادر وشكفت بونده شینك وكاف عربك كسریله عجب معناسنه‌در
ضمه‌لریله ده لغتدر عرب یاللعجب دیر عجم شكفت دیر یعنی بویله استعمال ایدر
(محصول بیت) درویشك كوكلی اول بیرحمك جفاسندن یعنی اوزرینه
خون اولدی حاصلی فقیر زیاده رنجیده خاطر وغمناك اولدیغندن باشنی

قالدردی ودیدی نه عجب ای عجبك معناسنی ای عجب كشی دیبن عجب	ردشمی
كشی ایمش ﴿ توانكر ترش روی باری چراست ﴿ مكرمی نترسدزتلخی
خواست ﴾ توانكر غنی معناسنه‌در باری هله دیمكدر بونده معنای تعجبی
متضمندر مكر بونده آیا معناسنه‌در یعنی عجبا دیمكدر می نترسد تقدیری
نمی ترسددر فعل نفی مضارع مفردغائب معنای استفهامی متضمن قورقزمی
دیمكدر تلخیٔ خواست لامیه‌در دیلمك آجیلغی معناسنه (محصول بیت)
بومقول قول درویشدندر كه توانكر عجب نیچون ترش رودر یعنی درویش
وفقیر اضطرابندن ترش ومنقبض اولسه بعید دكل اماغنی ترش رواولمق
غریبدر عجب دیلمك آجیلغندن وفقر بلاسندن خوف ایلزمی كه سائلی
قهرله ردایدر خداخود واماسائل فلانشهر یورمشدر ﴿ نفرمود كوته
نظر باغلام ﴿ براندش بخواری وزجرتمام ﴾ كوته نظر وصف تركیبی قیصه
نظرلی معناسنه پیش بین ودور بین اولمدیغنه اشارتدر زیرا مرامت اهلی
سائلی قهرله سورمز بلكه برنسنه ویرور ویالطفله الله ویره دیر باحرف صله
غلام تقدیری غلامش در ضرورت وزنیچون ترك اولدی براندش ضمیر
درویشه راجعدر بخواری باحرف مصاحبت خواری یائله مصدردر
حقارت معناسنه زجر تمام بیانیه زجر زانك فتحی وسكون جیمله نهی ونفی
معناسنه‌در (محصول بیت) درویشدن مذكور كلامی اشیدنجه كوته نظر
بیرحم غلامنه بیوردیكه درویشی تمام زجروحقارتله سوردی یعنی قوودی
﴿ بناكردن شكر پروردكار ﴿ شنیدم كه بركشت ازوروزكار ﴾ باحرف
مصاحبت سببیتی متضمن ناحرف نفی ناكردن ایلمك دیمكدر نفی مصدردر
شكره اضافتی مصدرك مصدره اضافتیدر وشكرك پروردكاره اضافتی
مصدرك مفعولنه‌در پروردكار بای عجمك وواوك فتحه‌لریله وایكی رایله
ودالك سكونیله رب معناسنه بونده مراد خدادر بركشت دوندی ازو ضمیر
بیرحمدله راجعدر روزكار ایام وزمان معناسنه‌در بونك كبی احوالی زمانه
وروزكاره اسناد ایدرلر مجازا زیرا خدایه حقیقتله اسناد ایلمكه حكم شرع
اذن ویرمز پس بونده روزكار دولت معناسنه‌در دینی بی دولت ایمش	ردشمی
عندی سویلمش (محصول بیت) اشتدم كه مذكور بیرحمدن روزكار
دوندی یعنی زمان اندن یوزچویردی خدایه ونعمته شكر ایلمك سببیله
حاصلی خدا ویردیكی نعمته شاكر اولمدیغی سببیله الندن اموال واملاك

کیدوب فقیر الحال وپریشال بال اولوب دیلمنکه محتاج اولدی ❊ بزکیش
سر در تباهی نهاد ❊ عطارد قلم درسیاهی نهاد ❊ بزرکی یاحرف
مصدر وضمیر دل سیاهه را جعدر در حرف صله در بامعناسنه تباهی
یاحرف مصدر فساد دیمکدر عطارد عینك ضمی ورانك کسریله فلك قرك
اوستونده کی فلکك کوکبیدر یعنی اشاغه دن یوقاری ایکنجی فلکك
یلدزیدر که فارسیجه تیر دیرلر کاتبلر یلدزیدر اول جهتدن اکا کاتب
فلك دیرلر سیاهی قره مرکبه دیرلر مرکبه قلم قومقدن مراد اعمال سیئاتنی
واحوال شقاسنی یازمقدر یعنی سعادتدن شقاوته دوشدی (محصول بیت)
اواولغی واکابراغی باشنه فسادقودی یعنی احوال واطواری فاسداولدی
عطارد سیئات وشقاوتنی یازمغیچون قلمی سیاهه قودی حاصلی عطارد
خیراتی وحسناتی یازمغه بیاض مرکب قوللنور وسیئات ومعاصی یازمغه
سیاه مرکب قوللنور ❊ شقاوت رهنه نشاندش چوسیر ❊ نه بارش
رهاکردنه بارکیر ❊ برهنه بای عربك فتحی وضمیله ورانك فتحیله چپلق
دیمکدر عریان معناسنه نشاند نونك کسریله فعل ماضی مفرد غائب فاعلی
شقاوتدر مجازا دیکدی واوتورتدی یعنی نصب ایلدی ضمیر سیه دله
راجعدر چو ادات تشبیه سیر کسرسینله صرمساق معناسنه نه حرف نفی
معناده کرده مقیددر نکره تقدیرنده رها کردن صالی ویرمکدر یعنی قورومق
بارکیر اغنده یوك چکیجی دیمکدر وصف ترکیبیدر کیربندن مراد رومده
برکیر دیدکلریدر حاصلی شقاوت جمیع مالملکنی افساد ایلدی
(محصول بیت) شقاوتی وبدبختلغی صرمساق کبی انی عریان اوتورددی
یعنی جمیع مالملکندن خالی قودی نه یوکنی قودی ونه یوك چکیجی اتلرینی
ودوه وقترنی حاصلی جمیع مالملکی کیتدی هیچ برنسنه سی قالمدی
مصراع اولك معناسنی اول بازارکان نه یوکنی نه بارکیرینی خلاص
ایلدی دیین معنایی دست تزیقدن خلاص ایلمش ❊ فشاندش قضا زدشمعی
برسر از فاقه خاك ❊ مشعبد صفت کیسه ودست پاك ❊ فشاندفانك کسری
وفتحیله فعل ماضی مفرد غائب صاچدی دیمکدر وضمیر مذکور بیرجه
راجعدر معناده سره مقیددر برسرش تقدیرنده قضا فعلدر فاقه فقر
معناسنه در مشعبد اسم فاعلدر دحرجه بابندن حقه باز وقوقه جیه
وبونك کبیلره اطلاق اولنور صفت صادك کسریله مصدردر عدت کبی

ضرب بابنك مثال واویسندن کلور بونك کبی یرلره تشبیه افاده ایدر
مشعبد کبی دیمکدر کیسه ودست تقدیری کیسه ودستش در (محصول بیت)
قضاء الهی باشنه فقردن طپراق صاچدی یعنی تقدیر یزدانی ایله زیاده
فقیر اولدی مشعبد کبی کیسه ودستی پاك اولدی یعنی حقه باز خلقه
کیسه سنده مال والنده بعض احوال اظهار ایدر اما حقیقتده نه کیسه سنده
مال ونه النده متال وار ایکیسیده بیله خالیدر بونکده نه کیسه سنده مال
ونه النده متال قالدی هب فانی اولدی ❊ سراپای حالش دکر کونه کشت ❊
برین ماجرا روزکاری کذشت ❊ سراپای باشدن باشه معناسنه دکرکونه
بردورلو داخی دیمکدر یعنی عکسنه کشت اولدی یعنی جمیع احوالی متغیر
اولدی روزکاری یاحرف وحدت (محصول بیت) باشدن باشه حالی
عکسنه دوندی یعنی متغیر اولدی بو حال اوزره یعنی ذلت وهوانی
قصه سی اوزره برزمان کچدی یعنی بوماجرا چوق کیتمدی ❊ غلامش
بدست کریمی فتاد ❊ توانکر دل ودست وروشن نهاد ❊ توانکر دل
وصف ترکیبی کوکلی غنی معناسنه وتوانکر دست الی غنی یعنی معطی پاك
ومحسن دیمکدر روشن نهاد طبعی پاك دیمکدر (محصول بیت) مذکور
بیرجك قولی برکریم کیمسنك النه دوشدی که اول کریمك کوکلی غنی
والی وسعتلی وجوهرد طبعی وخلقتی پاك ایدی حاصلی حسن خلقه مالك
برکریم الشان افندیه دوشدی ❊ بدیدار مسکین آشفته حال ❊ چنان
شاد بودی که مسکین بمال ❊ باحرف مصاحبت دیدار یوز معناسنه در
مسکینه اضافتی لامیه در مسکینك اضافتی بیانیه در آشفته حال وصف
ترکیبیدر پریشان حاللی معناسنه بودی حکایت حال ماضی اولوردی
دیمکدر که حرف بیان باحرف مصاحبت (محصول بیت) مذکور
کریم اویله کریم الشان ایدی که پریشان حاللی مسکینك دیداریله یعنی
رفقیرك ملاقاتیله انجلین شاد اولوردی که مسکین ماله اولور حاصلی
زیاده مرحمتلی وشفقتلی کیمسه ایدی دیمکدر ❊ شبانکه یکی بردرش
لقمه جست ❊ زسختی کشیدن قدمهاش سست ❊ شبانکه لفظی
مرکبدر شبدن واندن وکه دن که مخففدر کاهدن که وقت معناسنه در اما
استعمالده اخشام وقتی دیمکدر بر حرف ظرف حرف استعلاطوتی بازیمش زدشمعی
درقپو ضمیر کریمه راجعدر لقمه معروف جست جیم عربك ضمیله فعل

ماضی مفرد غائب سختی یا حرف مصدر قاتیلق دیمکدر یعنی شدت کشیدن
مصدردر چکمك معناسنه سختی کشیدن شدت چکمك دیمکدر قدم بونده
اباقدر وهاادات جمع وضمیر یکیه راجعدر سست سین اولك ضمیله لغتده
ککشك دیمکدر اما بونده ضعف وزبون معناسنه در تقدیری سست بوددر
ککشکیدی دیمکدر (محصول بیت) برکون اخشام وقتنده قپوسنده
بربسی اقمه دیلدی یعنی بر بجهك داندی اما یعنی دیلنجینك اچلق
چکمدن ککشمش اباقلری سست وزبون اولمش حاصلی اباقلرینی کوجله
سورردی ضعفدن ودخی یورغونلغندن دیمکدر ❊ بفرمود صاحب
نظر بنده را ❊ که خشنود کن مرد درمنده را ❊ صاحب نظر یعنی
مرد کریم که حرف بیان خشنودخانك ونونك ضمی وشینك سکونیله راضی
دیمکدر مرددرمنده بیانیه ورا ادات مفعول درمانده نك الفی ضرورت
وزنیچون ساقط اولمشدر (محصول بیت) مردم کریم بندهسنه بیوردی که
مرددرمانده وعاجزی خشنود ایله یعنی قپوده اولان سائلی راضی ایله
❊ چو نزدیك بردش ز خوان بهرهٔ ❊ برآورد بی خویشتن نعرهٔ ❊
نزدیك ونزد عند معناسنه در بردك فاعلی غلامدر وضمیر سائله راجعدر خوان
بونده طعام معناسنه در بهره حصه ونصیب معناسنه در یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل همزهٔ حرف وحدت طوتن سهو ایلمش برآورد چیقاردی
ردشمی وسروری
بی ادات سلب بی خویشتن بی خود دیمکدر نعده نونك فتحی وعینك سکونیله
اصلده کاه ردن چیقان صوته دیرلر اما بونك کبی یرلرده فریاد وفغان مراددر
(محصول بیت) چونکه غلام سائله طعامدن برحصه ایلتدی بیخودانه برنعده
چیقاردی یعنی فریاد وفغان ایلدی حاصلی غلام سائلی کوردکی کبی فریاد
چیقاردی زیرا سائل غلامك افندیسی ایدی که سابقا اکا بی رحم دیلمش ایدی
❊ شکستهٔ دل آمد بر خواجه باز ❊ عیان کرده اشکش بدیباجه راز ❊
شکسته دل وصف ترکیبی صنق کوکللی دیمکدر عیان عینك کسریله
مفاعله بابندن مصدر تأییدر آشکاره معناسنه اشکش ضمیر غلامه راجعدر
ومعناده رازه مقیددر رازش تقدیرنده یا حرف ظرف دیباجه رخه دیرلر یعنی
یکاق تثنیهسی دیباجتان وجمی دیابیج کلور یائله ودبابیج کلور بائله فقدبر
اما بونده یوز معناسنه در رازسر معناسنه در (محصول بیت) غلام طعامی
سائله اعطا ایلدکدنصکره فریاد وفغان ایدوب افندیسی قاتنه کلدی

پریشان خاطر ومجروح دل کلدی ینه کوزی یاشی یوزی اوزره رازنی
آشکاره ایلمش یعنی بکاسی پر درد اولدیغنه دلالت ایلمش حاصلی افندیسنه
اغلیو اغلیو کلدی ❊ بپرسید سالار فرخنده خوی ❊ که اشکت زجور که
آمد بروی ❊ سالار فرخنده خوی بیانیه فرخنده خوی خانك فتحیله
وصف ترکیبیدر مبارك خویلی معناسنه که حرف بیان اشکت تا ضمیر خطاب
زجور که لامیه درکیمك جورندن دیمکدر یا حرف صله روی تقدیری
برویت در (محصول بیت) مبارك خو بلی اولو غلامنی اغلار کوریجك سؤال
ایلدی که کوزك یاشی کیمك جورندن یوزه کلدی وجفاسندن سیلان
ایدوب آقدی یعنی سنی کیم انجتدی که اغلارسین ❊ بگفت اندرونم
شورید سخت ❊ براحوال این مرد شوریده بخت ❊ شورید فعل ماضی مفرد
غائب قرشمورش اولدی دیمکدر سخت محکم بر حرف صله احوال این
لامیه این اسم اشارتدر سائله که مرد شوریده بخت آنی تفسیر ایدر که اضافتی
بیانیه در شوریده بخت وصف ترکیبیدر پریشان طالع معناسنه (محصول
بیت) غلام افندیسنه جواب ویردیکه خاطرم محکم پریشان اولدی بو پریشان
طالع وبدبخت مردك احوالنه یعنی انی زیاده اجیدکدن اغلرم سببنی بیان
ایدوب بیورر ❊ که مملوك وی بودم اندر قدیم ❊ خداوند املاك واسباب
وسیم ❊ که حرف تعلیل مملوك اسم مفعولدر قول معناسنه وی ضمیر غائب
مذکور سائله راجعدر اندر قدیم بوندن اول دیمکدر خداوند املاك اسم
فاعلك مفعولنه اضافتیدر واسباب وسیم املاکه معطوفلردر و بونده
بربود عبارتی مقدردر یعنی خداوند اینها بود دیمکدر (محصول بیت) کوکلم
محکم پریشان اولدی بو سائلك احوالنه که بوندن اول انك عبد مملوکی ایدم که
املاك واسباب واموال صاحبی ایدی حاصلی اغنیادن ایدی که روزکار
آنی فقرا وکدالردن ایلمش ❊ چو کوتاه شد دستش از عز وناز ❊ کند دست
خواهش بدرها دراز ❊ دستش ضمیر سائله راجعدر دست خواهش
لامیه در مجازا خواهش اسم مصدردر دیلنش معناسنه خواهیدندن
دیلمك در بدرها با حرف ظرفدر دراز دالك فتحی وکسریله اوزون دیمکدر
(محصول بیت) چونکه الی عزت وحرمت ونعمت ونازدن قیصه اولدی
یعنی چونکه دولت وعزتدن دوردوشدی شمدی دیلمك الینی قپولره اوزادر
یعنی قپو قپو دیلنجیلك ایلر ❊ بخندید وگفت ای پسر جور نیست ❊ ستم

برکس ازکردش دورنیست ❊ کردش دورلامیه در دوردن بونده مراد فلکدر (محصول بیت) خواجه غلامندن مذکور کلامی استماع ایدنجه کوالدی ودیدی ای بسر بونکبت وذات اکا جفادکادرای پسرسن بیل که کیسه‌یه جفا وظلم دور فلکدن دکلدر بلکه هرکسه خدا لایقنی ویرر اکر سعادتدر واکر شقاوت پس بومرد بونکبته و ذلته مستحق درکه خدا ویردی حاصلی چکدیکی عذاب علینه کوره‌در ❊ نه‌آن تندرو یست بازارکان ❊ که بردی سراز کبر برآسمان ❊ تندور بازار کانه صفتدر که ضرورت وزنیچون تقدیم قلنمشدر تقدیری نه آن بازرکان تندرو یست درکه حرف رابط صفت بردی یاحرف حکایه ایلدر دی دیمکدر سر مفعول صریحی واز کبر و برآسمان غیرصریح بحلری برحرف صله (محصول بیت) مصراع اول استفهامی متضمن خواجه غلامنه دیرکه بو اول اکشی صورتلی بازارکان دکلیدرکه زیاده تکبرندن باشنی فلکه ایلدردی یعنی نخوتندن وغرورندن کیسه‌ٔ کوزینه کوسترمزدی و کیسه‌یه سرفرو ایتزدی بازارکان ما قبلنه عطف ایدن مراد بیتی بیلمز ایمش ❊ من آنم که آن روز ازدر براند ❊ روزمنش دورکیتی نشاند ❊ من آنم بن اول کسیم دیمکدر که حرف رابط صفت آن روزم اول کون بنی دیمکدر ضمیر مجرور منصوب یرینه قائمدر بو کلام آنی کوستر که سابقا بیرحم سورمکه امر ایلدیکی غلام بو اوله بروزمن لامیه وضمیرسائله راجعدر معناده نشانده مقیدر نشاندش تقدیرنده دورکیتی لامیه در دورجهان دیمکدر نشاند نونک کسریله فعل ماضی مفرد غائب دیکدی یعنی نصب ایلدی دیمکدر (محصول بیت) خواجه‌ٔ فرخنده خوی غلامنه دیرکه بن اول کیسه‌یمکه اول فلان کونده بنی قپوسندن قهرله سوردی یعنی سکا بیوردی وسن بنی سوردک دورکیتی بونی بنم اول کونمه اوتورتدی یعنی اول کون بن فقیر ومحتاج ایدم کداندن نسنه دیلدم وبوکون اول زیاده فقیردرکه بندن طعام ایستدی ❊ نکه کرد باز آسمان سوی من ❊ بیفشاند کرد غم ازروی من ❊ باز بونده تأکید افاده ایدر سوی من لامیه در بنم جانبمه دیمکدر کرد غم لامیه‌در مجازا روی من ده بویله‌در (محصول بیت) آسمان بنم جانبمه نظر ایلدی آسمانه اسناد مجاز یدر یعنی فلك بکا نظر ایدوب غم توزینی یوزمدن سیلکدی یعنی بنی غمدن خلاص ایدوب مسرور ومسعود

ردشمی

ایلدی حاصلی خدانك لطف واحسانی بکا معین وظهیر اولدی که دولتمند اولدم حضرت شیخ رحمة الله علیه معرفت وحکمت سمتنه سالك اولوب بیورر ❊ خدای ار بحکمت ببندد دری ❊ کشاید بفضل وکرم دیکری ❊ ار فتح همزه ایله اکردن مخففدر دری یاحرف وحدت دیکری ده بویله‌در (محصول بیت) اکرخدای تعالی عظمت وحکمتیله برقپو بی باغلرسه یعنی اولاد واموالین فنایه ویروب برکیسه‌نك قپوسنی قپارسه فضل وکرمیله برغیریسنی فتح ایدر حاصلی برخانمانی خراب ایدرسه برخانمانی معمور ایدر مذکور قضیه کبی تتکم خواجه حافظ بیورر ❊ بیت ❊
❊ غمی نه‌باشد ازان که خدای عز وجل ❊ دری نبندت تادیکری نیکشاید ❊
❊ بسامفلس بی نواسیرشد ❊ بساکار مفلس منعم زبر زیرشد ❊ بسا الف معنای بسیارده معنای مبالغه‌ٔ افاده ایدر مفلس بی نوا بیانیه مفلس افعال بابندن اسم فاعلدر شول کیسه‌یه دیرلر که التون وکمش ایله معامله‌یه قادر ایکن فقیر اوله شویله که فلس ایله معامله اتمکه محتاج اوله اما خلق مفلس فقیر معناسنده استعمالده مشهورلردر نوانونك فتحی وضمیله بونده نعمت وغنا معناسنه در سیرسینك کسریله طوق معناسنه‌در که عرب اکا شبعان دیر بسا الف کنه‌سابق کیبدر کار منعم لامیه‌در زبرزانك وبانك فتحه‌لری ایله اوست معناسنه‌در که عرب فوق دیر معناده کاره صفت مضاف الیه درو منعمه مضاف تقدیری بساکار زبر منعمدر اهل نعمتك اعلی وشریف ایشی دیمکدر زیرزانك کسری وسکون یائله آلت معناسنه درکه لسان عربیده اکا تحت دیرلر (محصول بیت) نیجه نیجه نعمتسز وغناسز کیسه‌لر طویدی یعنی نیجه کسنه‌لر زیاده فقر وفاقه ده اولوب محتاج ایکن نعمته وغنایه مستغرق اولوب طویدی حاصلی فقیر ومحتاج ایکن غنی اولدی چوق چوق منعمك اعلی وشریف کاری زیر یعنی الحق وخسیس اولدی حاصلی احوالی متغیر ومنعکس اولدی یعنی دنیانك حالی بودرکیم کیمی عزیز ایکن ذلیل ایدر وکیمی ذلیل ایکن عزیز ایدر وکیمی دائما عزت وحرمتده اولور وکیمی ممشی ذلت ونکبتده اولور بسا الفی حرف ندا اکلیوب مصراع اولك معناسنی ای چوق قدرتسز مفلس وثانینك معناسنده ای چوق غنینك اشی دیین استعمالات عجمدن بی بهره ایمش زیری ردشمی
زبر اوزره تقدیم ایدوب چوق غنی‌نك اشی زیر وزبر اولدی دیین غریب ردشمی

تصور ایلمش ﴿حکایت درسیرت نیك مردان﴾ ﴿یکی سیرت نیك مردان
شنو* اکر نیك بختی ومردانه رو﴾ سیرت نیك مردان لامیه در نیك مردان
ترکیب مزجی نیك بخت وصف ترکیبیدر و یا ضمیر خطاب مردانه الف ونون
ادات جمعدر وهای رسمی لیاقت معناسنی افاده ایدر شاهانه وامیرانه کبی
فقد بر تشبیه ایچوندر دیین یازمش مردانه رو وصف ترکیبی مردلره لایق
یوریشلی دیمکدر (محصول بیت) ایو مردلرك یعنی اهل اللهك برسیرتنی
وطور وطریقتنی ایشت که بن حکایت ایده بن اکر نیك بخت وارنلره
لایق یوریشلی ایسك یعنی اولیا طریقنه سلوك ایلمك مراد ایدرسك دکاه
سکابیان ایدین دیمکدر ﴿که شبلی زحانوت کندم فروش* بده بر د انبان
کندم بدوش﴾ که حرف بیان شبلی شینك ولامك کسره لریله وسکون بائله
اهل اللهدن برعزیزك اسمیدر که حضرت ملاجامی نفحات انسده احوالنی
تمام یورمشدر حانوت دکانه دیرلر جمعی حوانیت کلور کندم فروش وصف
ترکیبیدر فروشیدندن بغدای صاتیجی دیمکدر بده باحرف صله ده
دالك کسری وهای اصلیه ایله کوی در یعنی قریه اصلی دیه در تخفیف
قلنمشدر انبان کندم لامیه در مجازا انبان فتح همزه ایله طاغرجقدر که عرب
جراب دیر جیمك کسریله بدوش باحرف ظرف دوش اوموزدر که عرب
منکب دیر میمك فتحی وکافك کسریله (محصول بیت) حضرت شیخ شبلی
بغدای صاتیجینك دکانندن کوینه اوموزنده بغدای جرابنی ایلتدی یعنی
شهردن بغدای اوب طاغرجیغنه قیوب کویه اوموزیله ویاامو زنده
ایلتدی کویده اوینه وارنجه طاغرجغك اغزنی اچدی ﴿نکه کرد
موری دران غله دید* که سرکشته هر کوشهٔ میدوید﴾ نکه کرد نظر
ایلدی موری یا حرف وحدت غله لغتده تخل معناسنه در اما بونده
بغدای مراددر که حرف بیان سرکشته متحیر دیمکدر کوشهٔ یا حرف
وحدت وهمزه حرف توسل هر برکوشه یه دیمکدر میدوید حکایت
حال ماضیدر یلردی دویدندن (محصول بیت) طاغرجغك اغزین
آچوب نظر ایلدی اول غله ده برقرنجه کوردی برین یادر غیوب
هر کوشه یه متحیر وسرکشته اولوب کزردی یعنی وطننی ارردی ﴿زرحمت
بروشب نیارست خفت* بمأوای خود بازش آورد وکفت﴾ بر وضمیر موره
راجعدر نیارست فعل نفی ماضیدر یارستن قادر اولمقدر خفت خفتن

ردشمی

معناسنه در باحرف صله مأوای خود لامیه در بازش ضمیر کنه موره راجعدر
(محصول بیت) حضرت شبلی موره ترحمندن کیجه سی اویومغه قادر
اولمادی ایرته سی کنه کندی منزلنه کتوردی ودیدی ﴿مروت
نباشد که این مور ریش* پراکنده کردانم از جای خویش﴾ که حرف
بیان مور ریش بیانیه مور مجروح دیمکدر تقدیدی مور ریش رادر ادات
مفعول ضرورت وزن ایچون وقافیه ایچون ترك اولندی پراکنده با وکاف
عجمك فتحیله پریشان دیمکدر کردانم کاف عجمله فعل مضارع متکلم وحده
الف ونون ادات تعدیه در ایلیم دیمکدر جای خویش لامیه در (محصول
بیت) بو بیت مقول شبلی درکه مروت دکلدر که بو مجروح موری
یرندن ویوردندن پریشان وآواره ایلیم یعنی وطن مفارقتندن مجروح
موری بونده کتورمك ایله کندی مکانندن آواره ایلمك مروت دکلدر
حضرت شیخ مناسبتله معرفت ونصیحته شروع ایدوب بیورر ﴿درون
پراکندکان جمع دار* که جمعیت باشد از روزکار﴾ درون پراکندکان
لامیه در که حرف تعلیل جمعیت تای ثانی ضمیر خطابدر سکا جمعیت اوله دیمکدر
(محصول بیت) درونی پریشانلرك خاطرینی جمع طوت یعنی خاطرلرینی
رعایت ایدوب تسلی ایله تاکم سکا روزکاردن جمعیت اوله یعنی سنك قلبك
روزکاردن مجموع اولوب پریشان اولمیه ﴿چه خوش کفت فردوسی
پاك زاد* که رحمت بران تربت پاك باد﴾ فردوسی پاك زاد بیانیه
پاك زاد وصف ترکیبیدر پاك خلقتلی حلال زاده دیمکدر که حرف رابط
صفت تربت پاك بیانیه ویا لامیه باد اولسون دیمکدر تربتدن مراد
مدفونی در ذکر محل وارادهٔ حال طریقیله حاصلی بونك کبی یه مجاز مرسل
دیرلر (محصول بیت) نه کوزل سوز سویلدی شاهنامه صاحبی فردوسی
پاك زاد که رحمت اول تربت پاکه یعنی فردوسی یه خدا رحمت ایلیه که
کوزل سویلدی مقول قول کلیجك بیتدر که بیورمشدر ﴿میازار
موری که دانه کشست* که جان دارد وجان شیرین خوشست﴾ میازار
فعل نهی مفرد مخاطب موری یا حرف وحدت که رابط صفت دانه کش
وصف ترکیبیدر دانه طاشیجی معناسنه که حرف تعلیل جان دارد جانی وار
یعنی جان صاحبیدر واو حرف حال جان شیرین بیانیه طاتلی جان دیمکدر
خوش کوزل واییی معناسنه در (محصول بیت) خطاب عام وجهیله

بیورر هیچ بردانه کش قرنجهٔ انجمه زیرا جانی وارحال بوکه طاتلی جان
خوشدر حاصلی هر حیوانك جانی کندینه شیرین در خوش در فردوسی
شاهنامه ده بو بیتدن صکره بو بیت ذکر ایدر * بیت * پرستیدن داد کرپیشه کن ■
ز روز کذر کردن اندیشه کن ■ بو بیتلر شاهنامه ده فریدون نام
پادشاهك حکایه سنده واقعدر حضرت شیخ تضمین طریقیله اولکی
بیتی کتابنده ایراد ایلمش ﴿ سیاه اندرون باشد وسنکدل ❊ که خواهد که
موری شود تنکدل ﴾ سیاه اندرون وصف ترکیبیدر قره کوکللی معناسنه
بی رحم دیمکدر سنکدلده وصف ترکیبیدر ظالم معناسنه که اصلنده
کسی که در حذف وایصال که قالدی که حرفیدن اسمیه انتقال ایلدی
موری یا حرف وحدت تنکدل وصف ترکیبی بیحضور معناسنه (محصول
بیت) قره کوکللی وطاش یغرلی درشول کیمسه که بر قرنجه نك بیحضور
اولدیغنه راضی اوله ﴿ مزن برسر ناتوان دست زور ❊ که روزی بپایش
افتی چومور ﴾ مزن فعل نهی مفرد مخاطبدر اورمه دیمکدر بر حرف
صله سرناتوان لامیه دست زور بیانیه و یالامیه در مجازا که حرف تعلیل
روزی یا حرف وحدت بپایش با حرف صله وضمیر ناتوانه راجعدر
در حرف تأکید افتی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشه سین دیمکدر
جوادات تشبیه (محصول بیت) مادامکه قادرسین زبون وناتوانه زور
الینی اورمه یعنی ناتوانه ظلم ایله زیرا برکون قرنجه کبی ایاغه دوشه رسین
واکا محتاج اولورسین ﴿ نبخشود برحال پروانه شمع ❊ نکه کن که چون
سوخت در پیش جمع ﴾ نبخشود فعل نفی ماضی مفرد غائب ترحم
ایلمدی دیمکدر بر حرف صله حال پروانه شمع لامیه شمع فاعل فعلدر نکه کن
نظر ایله دیمکدر که حرف بیان چون اماله ایله نیجه دیمکدر کیف
معناسنه در حرف ظرف پیش جمع لامیه در (محصول بیت) شمع
پروانه نك حالنه ترحم ایلمدیکیچون نظر ایله کور که نیجه یاندی اهل مجلس
او کنده حاصلی من لا یرحم لا یرحم مقرردر ﴿ کرفتم زتو ناتوانتر بسیست ❊
توانا تر از تو هم آخر کسیست ﴾ کرفتم طوتدم یعنی فرض ایلدم دیمکدر
ناتوانا تر ضعیفرق دیمکدر تر حرف تفضیل در بسیست بسی چوق دیمکدر
بسا کبی آخر خانك کسریله لفظ فارسیدر مقام تأکیده مستعملدر کسیده
یا حرف وحدت بر کیمسه دیمکدر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله

بیورر قیاس ایده بن که دنیاده سندن زبون وزبون کیمسه چوقدر اما البته سندن توانا
تر واقدر بر کیمسه واردر که خدا در واهل دنیا حاصلی سندن ادنا وارایسه
سندن اعلاده واردر ﴿ کفتار اندر جوانمردی وثمرهٔ آن ﴾ ﴿ ببخش ای پسر
کآدمی زاده صید ❊ باحسان توکرد دو وحشی بقید ﴾ ببخش فعل امر مفرد
مخاطب احسان وکرم ایله دیمکدر که حرف تعلیل آدمی زاده آدم اوغلی صید
مصراع ثانیه مر هوندر باحسان با حرف مصاحبت سببیتی متضمن
توان کرد ایلمك اولوردی دیمکدر یعنی ممکندر صید توکردك مفعول صریحی
وباحسان غیر صریحی واو حرف عطف وحشی صیده معطوف وباحسان
قیده وحشیده یا حرف نسبتدر انسانه مأنوس اولمین حیوانه وحشی دیرلر
(محصول بیت) ای اوغل قادر اولدغك دکلی احسان وکرم ایله زیرا آدم
اوغلانی احسان وکرمله صید ایلمك اولور یعنی کندیه میل ومحبت ایتدرمك
ممکندر وحشی قیدو بندله یعنی طوزاغله صید ایلمك ممکندر حاصلی
احسان اوزره اول که هر کس سکا مائل ومحب اوله ﴿ عدورا بالطاف کردن
ببند ❊ که نتوان بریدن بتیغ این کمند ﴾ عدورا را حرف تخصیص عدونك
دیمکدر بالطاف با حرف مصاحبت الطاف لطفك جمعیدر ایلکلر دیمکدر
اصلنده ملایمت معناسنه در کردن بیون ببند فعل امر مفرد مخاطبدر باغله
دیمکدر که حرف تعلیل نتوان بریدن کسمك اولماز بتیغ با حرف استعانت
این کمند الطافدن عبارتدر (محصول بیت) عدونك لطف کرمله بوینی
باغله یعنی کندنك مائل ومحب ایله زیرا کند لطف وکرمی تیغله قطع ایلمك
اولماز یعنی لطف واحساندن ناشی اولان محبتی شمشیر ایله قطع ایلمك اولماز
مصراع ثانینك معناسنی زیرا دشمن تیغله بوکندی کسمك ممکن دکلدر
دیین معنای بیتی استقامتدن قطع ایلمش ﴿ چو دشمن کرم بیند ولطف
وجود ■ نیاید دکر خبث ازو در وجود ﴾ (محصول بیت) چونکه دشمن
کرم ولطف وسخاوت کوره داخی اندن وجودنده خباثت کلمز یعنی بر داخی
اندن خباثت موجود اولماز یعنی عداوت ایدوب سکا ضرر قصد ایلمز
﴿ مکن بد که بد بینی از یار نیك ■ نیاید ز تخم بدی بار نیك ﴾ که حرف
تعلیل بار نیك بیانیه بینی نك بد مفعول صریحی واز یار نیك غیر صریحی
تخم بد بیانیه ویا حرف تنکیر بار نیك بیانیه بدی نك یاسی حرف وحدت ویا
حرف مصدر طوتن منکور عش (محصول بیت) یارمز ایش ایشله زیرا

ردشمی

ردشمی

ایی دوستدن برامز کور رسین زیرا برامز تحمدن ایی ومقبول حاصل
کلمز یعنی برامز تحمدن برامز حاصل کلور ایمدی سن برامزاق
ایله برامزلق کورمینه سن * چو بادوست دشوار کیری وتنك * نخواهد
که بیند ترانقش ورنك * چو حرف تعلیل بادوست بادات مفعول دوستی
دیمکدر دشوار دالك ضمی وسکون شینله صرب وچتك دیمکدر حاصلی
کوج معناسنه تنك طار دیمکدر که عرب ضیق دیر ضادك فتحی و یای مشددك
کسری ایله نخواهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب دیلمز دیمکدر که حرف
بیان ترا سنك دیمکدر نقشدن مراد صورت د رورنكدن مراد رنك رودر
یوز تازه لکی معناسنه (محصول بیت) چون که دوستکی صرب وطاردوته
سین یعنی شدت ومضایقه ویره سین سنك صورت وشکلکی کورمك دیلمز
وکوزه جکی کلمز یعنی چون که دوستکی ملایمت واطفله طوتمایوب سرد الکله
وغلظتله طوته سن سنی وسنك ذوق وصفاکی کوره جکی کلمز حاصلی
سندن بیزار اولور * وکر خواجه بادشمنان نیك خوست * بسی برنیاید که
کردند دوست * خواجه دن بونده مراد کیشیدر بادشمنان باحرف
مصاحبت نیك خو وصف ترکیبیدر ایی خویلی معناسنه بسی برنیاید چوق
زمان کچمز دیمکدر که حرف بیان کردند کافك عجمك ودالك فتحی ورانك
سکونیله فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر صیرورت معناسنه اسمی
تحتنده مستتر دشمنانه راجعدر وخبری دوستدر (محصول بیت) اما اکر
کیشی دشمنلرکله خوشخوی ونیك کردار سه چوق زمان کچمز که انکله
دوست اولورلر حاصلی دوستلرکله ایلك اوزره اولمازسك سکا دشمن اولورلر
اما دشمنلرکله ایلك اوزره اولورسك دوست اولورلر * حکایت درمعنی صید
کردن دلها باحسان * * بره بریکی پیشم آمد جوان * بتك در پیش کوسفندی
دوان * بره برباحرف ظرف بر حرف تأکید یکی پیشم آمد جوان تقدیری یك
جوان پیشم آمد در بریکت بولده اوکومه کلدی دیمکدر بتك باحرف
مصاحبت تك تانك فتحی وکاف عربله اسمدر تکیدندن بیله معناسنه در اما
بونده ارد معناسنه در پس کبی وضمیر جوانه راجعدر کوسفندی یاحرف
وحدت برقیون دیمکدر دوان دالك فتحیله صفت مشبهه در دویدندن بیله
کن دیمکدر (محصول بیت) یولده اوکه برجوان کلدی بیله ایله یعنی بیله رك
اردنجه برقیون کلدی یعنی قرشمه بریکت سکردی کلدی اردنجه برقیون

کندی کبی سکردی کلدی حاصلی بلرك قیونی یدوب کتوردی * بدو کفتم
این ریسمان وبند * که می آورد دربیت کوسفند * بدو یعنی باو باحرف صله
ودال همزه دن مبدلدر وضمیر جوانه راجعدر اول جوانه دیمکدر ریسمان
رانك کسری ویاو سینك سکونیله ایپ دیمکدر واو حرف عطف بند باغ
که عرب عقده دیر عینك ضمیله که حرف بیان می آورد فعل مضارع مفرد غائب
کتورر دیمکدر در حرف تأکید بیت پی بیت سابقده بیان اولدی وتا ضمیر
خطاب کوسفند مفعول صریحی می آورد درود ربیت غیر صریحی (محصول
بیت) جوانه دیدم که بو ایپ درو باغدر که قیونی سنك اردنجه یدوب
کتورر * سبك طوق وزنجیر ازو باز کرد * چپ وراست پویدن آغاز کرد *
سبك سینك فتحی وبانك ضمی وکاف عربك سکونیله یینی دیمکدر
خفیف معناسنه اما بونده فوری معناسنه در طوق طانك فتحی وسکون
واوله هاله که حیوانانك بوینه طاقرلر ازو ضمیر کوسفنده راجعدر باز کرد
اچدی دیمکدر چپ جیم وبای عجمله صول ال وصول جانب دیمکدر
راست صاغ ال وصاغ جانب پویدن بای عجمك ضمیله یلك و یورمق
آغاز کرد باشلدی دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر بن جوانه
مذکور ادایی ایلدم فوری جوان قیونك هالتهسن وزنجیرین اچدی
وصوله وصاغه سکرتمکه باشلدی مرادی قیونك کندینه استیناسنی
کوسترمکدر * هنوز از پیش تازیان می دوید * که جو خورده
بود از کف مردو خوید * هنوز الآن دیمکدر یعنی اولکی کبی پیش
ضمیر جوانه راجعدر جوانك اردنجه دیمکدر تازیان صفت مشبهه در
تازیدندن یلمك ویورمق دیمکدر اما بونده قوشمق معناسنه در که حرف
تعلیل جو جیم عربك فتحیله اربه دیمکدر که عرب شعیر دیر خورده بوریمش
ایدی دیمکدر کف مرد لامیه در واو حرف عطف خوید خاده روم کسره
ایله و واو رسمیله یدوزنی اوزرینه اسمدر قصیل معناسنه که رومده حصل دیرلر
(محصول بیت) جوان قیونك بو یندن باغین الوب صوله وصاغه یلمکه باشلدی
قیون داخی اولکی کبی اردنجه قوشوب یلردی زیرا جوانك الندن اربه وقصیل
یمش ایدی یعنی ایلکین کوروب نعمتین یمشیدی * چو باز آمد از عیش وبازی
بجای * مرا دید و کفت ای خداوند رای * چو حرف تعلیل باز آمد کیرو کلدی
یعنی فراغت ایلدی دیمکدر عیش عینك فتحیله ذوق وشوق دیمکدر اما الغنده

دیرلکه دیرلر بازی اویون بجای باحرف صله جایدن مراد قبونك بوشندن باغی
الدغی یردر (محصول بیت) چون که جوان ذوق و شوقدن قیون ایله
اویناقدن فارغ اولوب کندی یرینه کلدی ایسه بنی کوردی و دیدی ای صاحب
عقل وفکر بکا نظر ایدوب یعنی ای صاحب عقل وتدبیر دیدی ※ نه این ریسمان
میبرد با منش ※ که احسان کندیست در کردنش ※ نه حرف نفی معناده میبرده
مقید غیرد تقدیرنده باحرف مصاحبت منش ضمیر کوسفنده راجعدر که حرف
اضراب کندیست یا حرف وحدت ویاحرف تنکیر درحرف ظرف کردنش
ضمیر کنه کوسفنده راجعدر (محصول بیت) قوینی بو ریسمان بنله ایلتمز بلکه
احسان بوینده برکمند درکه بنله بیله کتوررآنی حاصلی کمند وریسمان لطف
واحسان درکه انی بنله مأنوس ایلمشدر که نه جانبه کیتسم اردمجه کلور ※ بلطفی
که دیدست پیل دمان ※ نیارد همی حمله بر پیلبان ※ باحرف مصاحبت سببی
متضمندر و یاحرف وحدت که حرف رابط صفت دیدست اصلنده دیده
ست درضرورت وزنیچون های رسمیله همزه مجتلبه حذف اولندی پیل دمان
بیسانیه کو کرمش فیل دیمکدر نیارد فعل نفی مستقبل همزه یایه ابدال اولمش
کتورمز دیمکدر همی اصلنده همی نیارددر ضرورت وزنیچون تقدیم
وتأخیر قلندی حمله هجوم دیمکدر پیلبان فیلجی دیمکدر زیرا بان نسبت
معناسنی افاده ایدر (محصول بیت) بر لطف سببیله که پیل دمان کورمشدر
فیلجیدن اول لطف واحسان سببیله فیلجی یه حمله کتوروب هجوم ایلمز
بوقدر زورلی وهیبتلی مخلوق ایکن بو بیت مابعدنده ایکی بیتله حضرت
شیخك پند وحکمت کلماتندندر ※ بدانرا نوازش کن ای نیك مرد ※
که سك پاس دارد چو نان تو خورد ※ بدانرا ادات مفعول نوازش نونك
فتحی وضمیله وزانك کسریله اسم مصدردر اوخشایش معناسنه مراد
رعایتدر نیك مرد ترکیب مزجی که حرف تعلیل پاس پای عجمیله حفظ
معناسنه در پاس طوتار یعنی حفظ ایدر نان تو لامیه در سك ایتك
دیمکدر خورد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی سکدر (محصول بیت) ای ایی
کشی یرامزلره رعایت ایله زیرا کلب مخلوقاتك بس موذی سیدر اما چون
که سنك ایتمکك یدی سنی واو بکی اغیاردن حفظ ایدر جائزدر که پاس
داردك مفعولی نان اوله یعنی حق نانی صیانت ایدر وضرر وزیان د کرمز
بلکه نیجه دورلی فائده وار مصراع ثانینك معناسنی زیراسك سکا

رعایت ایدر یعنی ایصرمز چون که سنك اتمکك یدی دیو معنایی ایی پاس
ایده مش ※ برآن مرد کندست دندان یوز ※ که مالدز بان بر پیزش
دوروز ※ برآن مرد برحرف صله در بامعناسنه کند کاف عربك ضمیله
وسکون نونله چونکه دیمکدر یعنی کسمز دندان یوز لامیه در یوزیانك
ضمیله پارس دیدکلری حیواندر که حرف رابط صفت مالد لامك فتحیله
فعل مضارع مفرد غائب فاعلی یوزدر او وا دیمکدر یعنی سورته زبان
مفعول صریحی و بر پیر غیر صریحی وضمیر مرده راجعدر ودو روز
ظرف زمان (محصول بیت) پارسك دیشی اول شخصه کندر
یعنی اول مردی ایصرمز که دیلینی ایکی کون اول مردك پیزینه سورتدی
یعنی ایکی کون پیزنی یدی غرض قصه دن حصه در یعنی یرامز نقدر
موذی ایسه سندن لطف واحسان کوریجك سکا مونس ومحب اولور
※ حکایت ※ ※ یکی روبهی دیدبی دست و پای ※ فروماند در لطف
وصنع خدای ※ روبه رانك ضمی و بانك فتحیله وهای اصلیه ایله دلکی
دیمکدر که عرب ثعلب دیر و یاحرف وحدت فروماند اول کورن عاجز
قالدی درحرف ظرف صنع خدای لامیه در (محصول بیت) برکیمسه
السز وایاقسز بردلکی کوردی بس کورن کیمسه خدانك لطف وصنعنده
عاجز وحیران قالدیکه بو دلکی نه یر ونه ایچر ونیجه کچنوردیو ※ که چون
زندکانی بسر میبرد ※ بدین دست و پا ازکجا میخورد ※ که حرف بیان چون جیم
عجمك ضمی وواو اصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف معناسنه زنده دیریه دیرلر وکاف
عجم های رسمیدن بدلدر والف ونون ادات جمع ویاحرف مصدر دیرلکلر
دیمکدر بسر باحرف صله وسر غایت وپایان معناسنه در میبرد ایلدر بعضیلر زند
کانیده الف ونونی زائد طوتارلر همان زنده کی دیمکدر دیمشلر واقعا
وجه دن خالی دکلدر دست وپا ال ایاق حیواناتك اوکلرینه دست دیرلر هردلده
جاریدر بونده عدم وجود منزلنه تنزیل ایدوب بو الیله وایاغیله بیورمش
(محصول بیت) رو بهی کورن کیمسه خدانك صنعنده حیران قالدیکه
بو روبه نیجه دیرلك ایدر بو الله وایاغله نره دن یر ونره دن ایچر دیو حیران
قالدی زیرا که ال وایاق یوق که صید وشکار ایلیه ※ درین بود در ویش
شوریده رنك ※ که شیری درآمد شغالی بچنك ※ درین بود بو حیرتده
ایدی درویش شوریده رنك بیانیه شوریده رنك وصف ترکیبدر دیوانه

شكل معناسنه كه حرف بيان شيرى يا حرف وحدت برارسلان ديمكدر در
حرف تأكيد شغال شينك فتحيله چقله دبرلر اماعربيده چغال دبرلر بچنك
با حرف ظرف چنك بونده قينق معناسنه در (محصول بيت) حضرت
شيخ بيورر كه درويش شوريده رنك حيرتده ايدى كه برارسلان كلدى
برالنده برچقالى يعنى برچقالى صيدايدوب كتوردى ❊ شغال نكون بخت
راشيرخورد ❊ بماندآنچه روباه ازوسير خورد ❊ شغال نكون بخت بيانيه
بماند قالدى يعنى ارسلاندن ارتدى آنچه اول مقدار سيرطوق (محصول
بيت) بد بخت چقالى شيراكل ايلدى اندن ارتدى اولقدركه دلكى اندن
طويدى يعنى زائد قالاندن طويجه يدى ❊ دكرروزبازاتفاق اوفتاد
▪ كه روزى رسان قوت روزش بداد ❊ اوفتادواوايله اصل اوزره كلمش
بونده واقع اولدى معناسنه دركه حرف بيان روزى رسان وصف تركيبى
رسانيدندن الف ونون ادات تعديه در رزق ايرشدرجى ديمكدر اصلنده
رسانندهٔ رزقدر قوت روزش لاميه در قوت رزق معناسنه در روزش
ضميرى روباهه راجعدر تقديرى قوت آن روزش در بدادو يردى ديمكدر
(محصول بيت) بركون برداخى يعنى ايرتسى كون كنه اتفاق اولدى
كه رزق ايرشدرجى خلاق ارزاق عالم خدا اول كونك رزقنى ويردى
يعنى لطف واحسانله روباهه قرنى طويجق قدر بيجك ويردى ❊ يقين
مردراديده بيننده كرد ❊ شدوتكيه برآفريننده كرد ❊ مردرا راحرف
تخصيص مردلكديمكدر ديده كردك مفعول اولى و بيننده ثانيسى تقديرى
ديدهٔ مردر ضرورت وزنيچون تقديم وتأخير قلندى شد رفت ديمكدر
تكيه اعتماد ديمكدر برحرف صله آفريننده خلاق ديمكدر مرادخدادر
(محصول بيت) عين اليقين مرد درويشك ديده سنى بيننده يعنى كورجى
ايلدى حاصلى كوزنى اچدى واردى داخى خلاق ارزاق خدايه اعتماد
واتكا ايلدى حاصلى توكل ايلدى كندوسنه بويله ديبو ❊ كزين پس
بكنجى نشينم چومور ❊ كه شيران نخوردى روزى بزور ❊ كه حرف
بيان واين اسم اشارتدر كوردكى قصه يه بكنجى با حرف ظرف ويا حرف
وحدت نشينم نونك كسريله مضارع متكلم وحده ويا امر متكلم وحده
فتأمل چوادات تشبيه مورقرنجه كه حرف تعليل بزور با حرف مصاحبت
زورقوت ديمكدر (محصول بيت) مردرويش كنديه ديديكه بوندنصكره

بر بوجقده اوتورايم وياتوتورم زيرا ارسلانلر وسائر حيوانات
قوت زوريله رزق يمديلر بلكه خداى تعالى ▪ هركسك رزقنه كفيل اولمشدر
ومامن دابة الاعلى الله رزقها ❊ زنخدان فرو برده چندى بجيب ❊ كه
بخشنده روزى فرستد زغيب ❊ زنخدان اكك ديمكدر كه عرب ذقن دير
ذالك وقافك فتحه لرى ايله زنخدانه چكه دبين سهوايلمش فروبرده اشاغه — ردشمعی
ايلتدى يعنى ايندردى چندى يا حرف وحدت برنيجه مدت وزمان ديمكدر
با حرف صله جيب بونده يقه معناسنه دركه حرف تعليل بخشنده اسم
فاعلدر محسن معناسنه فرستد فانك ورانك كسره لريله فعل مضارع مفرد
غائب كوندرر ديمكدر روزى مفعول صريحى وزغيب غيرصريحى
(محصول بيت) درويش برنيجه زمان زنخدانى يقه سنه ايندردى عزلت
ومراقبه اختيار ايلدى كه محسن ومعطى خدا غيبدن رزقى كوندرر ديو
بربوجقده متوكل اولوب اوتردى ❊ نه بيكانه تيمار خوردش نه دوست ❊
چوچنكش رك واستخوان ماند و پوست ❊ نه حرف نفى معناده خورده
مقيد نخورد تقديرنده تيمار غصه يمك ورعايت ايلمكدر چو حرف
تشبيه چنكش ضمير درويشه راجعدر ركك رانك فتحى وكاف عجميه طمار
ديمكدر استخوان كمك ماند سكون نونله فعل ماضى مفرد غائب قالدى
ديمكدر پوست درى (محصول بيت) درويش كوشهٔ مراقبهٔ اختيار
ايلدى امانه دوست انك غصه سنى يدى ونه بيكانه يعنى هيچ بركس انك
رعايتيله مقيد اولوب تدارك ايلدى كمال نحافتدن چنك كبى همان دريسى
وككى وطمارى قالدى حاصلى اجلق چكمكدن همان دريسى وككى
قالدى يعنى زياده نحيف وضعيف اولدى ❊ چوصبرش نماند از ضعيف
وهوش ▪ زديوار محرابش آمد بكوش ❊ صبرش ضمير درويشه راجعدر
ضعيف يا حرف مصدر هوش صبره معطوف اوص معناسنه ديوار محراب
لاميه در ضمير كنه درويشه راجعدر معناده كوشه مقيد بكوشش تقديرنده
(محصول بيت) چونكه درويشك زياده ضعفندن صبر وعقلى قالمدى
محراب ديوارندن قولاغنه كليجك ابيات مضمونى كلدى ❊ بروشير درنده
باش اى دغل ❊ مبندار خودراچوروباه شل ❊ شيردرنده بيانيه درنده
دالك فتحى وكسريله ورانك فتحيله اسم فاعلدر دريدندن تشديدرا
ضرورت وزن ايچوندر باش فعل امر مفرد مخاطب باشيدندن صيرورت

معناسنه اول دیمکدر ای کسر همزه ایله حرف ندا دغل دالك وغینك
فتحه لریله فساد معناسنه در دخل کبی ایکی فتحه ایله اما بوندن حیله
سازمراد در میندار فعل نهی مفرد مخاطب براقمه دیمکدر روباه شل
بیانیه شل شینك فتحیله ولام مشددایله صفهٔ مشبهه در علم بابنك مضاعفندن
الد . زحمته وفساده دیرلر اماقولده . استعمال ایدرلر بی دست معناسنه
ضرورت وزنیچون لام ساکن اوقنور (محصول بیت) دیواردن کان
آوازك اولی بو بیت در ای حیله بازوار برتجی ارسلان اول یعنی ارسلان کبی
صیاد اولوب کندك کسب معاش ایله السمزدلکو کبی کندوکی بی کسب
وکار براقمه ❊ چنان سعی کن کزتوماند چوشیر ❊ چه باشی چورو به
بوماند سیر ❊ ماندنوك فتحیله قاله دیمکدر ماندندن باشی فعل مضارع
مفرد مخاطب اولو رسین دیمکدر باحرف مصاحبت واماند برنسنه نك
ارتوغنه دیرلر عربجه سوردیر (محصول بیت) انجلین سعی وکوشش
ایله که سندن برنسنه قاله ارسلاندن قلدیغی کبی که غیرسی انکله سیلنه نیچون
دلکو کبی غیرینك ارتوغیله قرنك طیوررسن حاصلی کسب معاش ایله واندن
همسن وهم غیرسی یسون ❊ چوشیرآنکه راکردن فربهست ❊ کرافتد
چوربه سك ازوی بهست ❊ انکه راتقدیری آنکس رادر را حرف تخصیص
اول کیمسنك دیمکدر را بطه ضرورت وزنیچون ترك اولنمشدر کردن فربه بیانیه
فربه فانك فتحی ورانك سكونیله وبانك کسری وهای اصلیه ایله سمز
دیمکدر که عرب سمین دیر (محصول بیت) ارسلان کبی اول کیمسه نك که
بوینی سمزدر یعنی یوغوندر که کاروکسبه هروجهله قادردر اکر روباه
شل کبی دوشوب یاتورسه سك اندن یکدر که کسبه قادر دکلدر اما صاحبنی
حفظ وحراست ایدر ❊ بچنك آرو با دیکران نوش کن ❊ نه برفضلهٔ
دیکران کوش کن ❊ باحرف مصاحبت چنك بوند . الدر آر فعل امر
مفرد مخاطب آر یدندن که مخففدر آور یدندن نوش بونده یمك معناسنه در
نه حرف نفی معناده کنه مقید کوش مکن تقدیرند . برحرف صله در
بامعناسنه فضلهٔ دیکران لامیه در فضله هرنسنه نك ارتغینه دیرلر کوش
کاف عجمك ضمیله قولقدر که عرب اذن دیر کن کاف عربك ضمیله فعل
امر مفرد مخاطبدر کنیدندن کینونت معناسنه قولاق طوت (محصول
بیت) مکسوبی آوجکه کتور وغیریلرله بی وایچ غیریلر ارتغنه قولاق

طوتمه یعنی غیرینك فضله سنی رجا ایتمه ❊ بخورتاتوانی زبازوی خویش ❊
که سعیت بوددر ترازوی خویش ❊ تاحرف توقیت بازوی خویش
بیانیه یالامیه در کندی امکندن که حرف تعلیلدر حتی معناسنه سعیت
تاضمیر خطاب ترازوی خویش لامیه در میزان آخرت معناسنه در
(محصول بیت) مادامکه قادرسین والکدن کلور کندی سعی بازوکدن
یی تا کیم سعیك ویاخود زیرا سعی وکسبك یارین قیامتده کندی میزان
اعمالکه داخل اولورز یراحضرت پیغمبر بیورر (الکاسب حبیب الله)
اندنصکره بیورمشلرکه (افضل مایأکل الرجل من عمل یده) حاصلی سعی
بازویله کسب ایله کیمسه یه عرض حاجت ایلمه که حلال ایتمك بیوب سکا
ثواب حاصل اوله ❊ چومردان ببر رنج وراحت رسان ❊ مخنث خوردست
رنج کسان ❊ رسان فعل امر مفرد مخاطب رسانیدندن مخنث مستعمل
اوغلانه دیرلر خوردبیر دیمکدر دست رنج ال امکی کسانه اضافت لامیه در
(محصول بیت) ارلر کبی زحمت چك غیره راحت ایرشدر زیرا
مخنث اولان خلقك الی امکنی یر حاصلی مردان خدا کبی زحمتله
کسب معاش ایله هم سن حلال ایتمك یی وغیریه ییدر زیرا نامرد ومخنث
غیریلر مکسوبندن یکنور ❊ بکیرای جوان دست درویش پیر ❊ نه خودرا
بیفکن که دستم بکیر ❊ دست درویش پیر لامیه وبیانیه در نه حرف نفی
معناده بیفکنه مقیدو که حرف بیان (محصول بیت) ای جوان درویش وپیر
وضعیفك الینی طوت یعنی اکا لطف واحسان ایلیوب دستکیری اول کندوکی
دوشرمه که الی طوتدیو حاصلی کندیکی عجزه براقمه غیری یه دستکیرم اول
دیمکه محتاج اولمیه سین ❊ خدارا برآن بنده بخشایشست ❊ که خلق ازوجودش
درآسایشست ❊ خدارا را حرف تخصیص بر حرف صله در با معناسنه بخشایش
اسم مصدر درترحم معناسنه که حرف رابط صفت وجودش ضمیر بنده یه
راجعدر آسایش اسم مصدردر آسایدندن آسودندن دیین سهو ایلمش
راحت وحضور معناسنه (محصول بیت) خدانك اول قولنه مرحمت
واحسانی وار که خلق انك وجودندن راحت وحضورده اوله زیرا (خیرالناس
من ینفع الناس) در ❊ کرم ورزدآن سرکه مغزی دروست ❊ که دون همتانند بی
مغزوپوست ❊ ورزدواوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب عادت ایلر دیمکدر
که رابط صفت مغزی یاحرف تنکیر حرف وحدت طوتمق یلزمش دروضمیر

زدسروری وشمعی

ردسروری وشمعی

سرمراجعدر که اندن مراد شخص در مجاز مرسل طریقیله که حرف تعلیل
دون همت وصف ترکیبیدر الحق همتلی معناسنه مغزینك فتحی وغینك سکونیله
بینی وایلك معناسنه (محصول بیت) کرمی خوی وعادت ایدینور اول
کیمسه که باشنده بینی وعقلی واردر یعنی عاقل اولان کیمسه اهل کرم واحسان
اولورز یرا بی مغز وپوست اولنلر دون همت اولور حاصلی دون همتلرده مغز
وپوست اولماز یعنی انلر صورت بی معنادر صاحب سیرت وسریرت اولمازلر
همان لباس قالبیدر مصراع اولده مغزی یاسنی وحدت ایچون طوتوب
معناسنی اول سرکه انده بر عقل واردیبن برخطا ایلمشدر ﴿ کسی نیك بیند
بهردوسرای ❊ که نیکی رساند بخلق خدای ﴾ کسی یاحرف وحدت ردشمی
وکه حرف رابط صفت نیکی یاحرف وحدت یاحرف مصدر ردر رساند رانك
ونونك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر ایرشدرر دیمکدر الف ونون ادات
تعدیه در برحرف صله خلق خدای لامیه در (محصول بیت) بر کیمسه
ایکی عالمده خدادن لطف واحسان کورر که خدانك مخلوقاتنه لطف وکرم
ایرشدرر یعنی ایکی عالمده بر کیمسه خیر کورر که دنیاده خلقه ایلك وخیر
ایلیه ﴿ ندیدی که در راه بابند کبش ❊ چه کفت آن شتربان بفرزند خویش ﴾
ندیدی بونده نشنیدی معناسنه ■ درزیرا حواس ظاهری بونده بری بری مقامنده
استعمال ایدرلر نتکه خواجه حافظ بیورمشدر ❊ مصراع ❊ بوی بنفشه بشنو و
زلف نکار کیر ❊ که حرف بیان در حرف ظرف راه بابند کبش لامیه در بابند کبش
سرحد ترکستانده بر صحرانك اسمیدر یالکز کبش ده دیرلر بعض نسخه ده مصراع
اول بو یله واقعدر آن شنیدستی که در صحرای کبش (محصول بیت) اشتمدکمی
استفهام انکاری طریقیله که بابند کبش یولنده اول دوه جی اوغلنه نه دیدی
یعنی اوغلنه دیدیکی دیکلدکمی دیدوکی کلن بیتك مضمونیدر ﴿ بخور توشه
بامردم نیك مرد ■ که ایشان تنها نخواهند خورد ﴾ توشه ازق باحرف
مصاحبت مردم نیك بیانیه مردمنادی حرف ندا محذوف تقدیری ای
مرددر ضرورت وزن ایچون ترك اولندی که حرف تعلیل ایشان ضمیر منفصل
انلر دیمکدر مردم نیکه راجعدر تنها باحرف تأکید تنها یالکز خورد خوردن
معناسنه در (محصول بیت) ای ار ازغکی ایی کیمسلرله یی زیرا انلر ازقلرینی
یالکز بیمسلردر حاصلی ایلریکی تنها بیمزلر پس سن انلرله یی که انلر سنکله
یه لر مرادی ایلرله مصاحبته ترغیبدر ﴿ حکایت زاهد بخیل ﴾

﴿ شنیدمکه مردیست پاکیزه بوم ■ شناسا ورهرو دراقصای روم ﴾
که حرف بیان مردی یاحرف وحدت پاکیزه بوم وصف ترکیبیدر بوم
بونده مملکت معناسنه در پاك یرلی دیمکدر شناسا الف حرف مبالغه در
زیاده اکله بیلی حاصلی صفت مشبهه در رهرو وصف ترکیبی یوله کیدجی
یعنی سالك اقصای روم لامیه در بونده طرف روم دیمکدر (محصول بیت)
ایشتدمکه طرف رومده عالم وسالك اصللی واطیف مملکتلی بر ار وار ایدی
یعنی اهل اللهدن بر کمسه وار دردید یلر ﴿ من وچند صعلوك صحرانورد
❊ برفتیم قاصد بدیدار مرد ﴾ صعلوك صادك ضمی وعینك سکونیله
فقیر دیمکدر صحرانورده اضافت لامیه صحرانورد وصف ترکیبیدر نورد یدندن
نونك ضمی وفتحیله دورمك دیمکدر طی معناسنه قاصد قصدا دیمکدر
باحرف صله دیدار وصف ترکیبیدر ترکیب خفی طریقیله رفتار وبیمار
کبی کورمك معناسنه مرده اضافت مصدرك مفعولنه در (محصول بیت)
مذکور مردی استماع ایدنجه بن برنیچه صحرانورد فقیرله یعنی برنیچه سیاح
فقیرله قصد له مذکور مردی کورمکه واردق حاصلی زیارتنه واردق نیچه
کیمسه در کوره لم دیو ﴿ سروچشم هریك ببوسید ودست ❊ بتمکین وعزت
نشاند ونشست ﴾ چشم هریك لامیه در ببوسید فعل ماضی مفرد غائب
اوپدی دیمکدر دست وسر چشمه معطوف مصراع ثانی لف ونشر طریقیله
واقع زیرا بعض نسخه ده بتمکین نشاند وبعزت نشست واقعدر وجائزدر که
لف ونشر اولمیوب تمکین وعزت عطف طریقیله نشانده ونشسته قید
اوله فتأمل (محصول بیت) چونکه اول کیمسنك یاننه واردق هر بریمزك
باشنی وکوزنی والنی اوپدی حاصلی هر بریمزه عزت وحرمت ایلدی
هر بریمزی عزت وقدرت ایله عزتلی یرلره اوتورتدی وکندی تمکین ووقار ایله
اوتوردی ﴿ زرش دیدم وزرع وشاکرد ورخت ❊ ولی بی مروت چو بی
بر درخت ﴾ زرع اکین شاکرد بونده خدمتکار معناسنه در رخت رانك
فتحی وخانك سکونیله اسباب معناسنه در ولی ادات اضراب بی بر بی ادات
سلبدر و بر بونده یمش معناسنه در (محصول بیت) مذکور شیخك مالنی
وایکنلکنی وخدمتکار واسبابنی کوردم یعنی بونلره مالك بولدم شیخی
اما یمشسز اغاج کبی مروتسز کیمسه ایدیکه هیچ کمسیه فائده سی یوق
ایدی حاصلی احسادن ایدی ﴿ بخلق ولطف کرم رومردبود ❊ ولی

دیکدانش قوی سردبود ❊ لطف طانك ضمیله اوقمق کرکدر وزنیچون
کرم رووصف ترکیبی رو یدندن تیرنور یجی دیمکدر یعنی زیاده کوشش
ایدردی ولی ادات اضراب دیکدان آتشدان معناسنه در یعنی چولمك
یری سرد صوق بودایدی (محصول بیت) مذکور شیخ اخلاق حیده ده
وملایمت ولطف مصاحبتده زیاده کرمرو ایدی یعنی بونلرده ماهرایدی
اما اوجاغی زیاده صوق ایدیکه آتش یانماز و بیجك بشمزدی یعنی
خساستندن اکثر یاضت اوزره ایدی ❊ همه شب نبودش قرار هجوع
❊ زتسبیح وتهلیل ومارازجوع ❊ هجوع هانك وجیمك ضمه لریله اویقو
دیمکدر تسبیح لغتده تنزیه در سبحان الله منزه الله دیمکدر امابونده
سبحان الله اسمنه مشغول اولمقدر وتهلیل کلمهٔ توحیده مشغول اولمقدر یعنی
لا اله الا الله دیمکدر جوع مصدردر اجلق معناسنه (محصول بیت) بتون
کیجه شیخك تسبیح وتهلیلدن خواب وقراری اولمدی یعنی بتون کیجه
شغلدن قرار طوتمادی واویقواو یومادی و بزا چلقدن قرار ایدوب
او یقو او یومادق حاصلی نه اول او یقو او یودی ونه بیز ❊ سحر که میان
بست ودر باز کرد ❊ همانش اطف و پرسیدن آغاز کرد ❊ سحر که سحر
وقتی دیمکدر میان بست بیل بغلدی یعنی صغندی وچرمندی در باز کرد
قپویی آچدی یعنی عبادت خانه سنك قپوسن اچدی طاشره چقدی
همان چقدیغی کبی لطف و پرسیدن آغاز کرد یعنی لطفله حالمز خاطریمز
صورمغه باشلدی و باشمز اولکی کبی بوس ایلکه باشلدی اماارادهٔ ییمك
یوق (محصول بیت) مذکور شیخ سحروقتده بیلنی بغلیوب صومعه سی
قپوسن آچدی واولکی کبی حالمز وخاطریمز پرسش ایدوب باشیمزو کوزیمز
والیمز اوپمکه باشلدی اماارادهٔ نعمت یوق ❊ یکی بد که شیرین وخوش
طبع بود ❊ که باما مسافر دران ربع بود ❊ بدبودن مخففدر بونده وارایدی
معناسنه که حرف رابط صفت شیرین لغتده طاتلی معناسنه در امابونك
کبی یرلرده ظریف ونازك معناسنه در خوش طبع وصف ترکیبی ایی طبیعتلی
معناسنه که حرف رابط صفت باما بزمله ربع رانك فتحیله منزل دیمکدر
(محصول بیت) برشیرین وخوش طبع وارایدیکه بزمله اول منزلده بیله
مسافرایدی یعنی برشیرین کوی وخوش طبع اول منزلده بیله ایدی شیخك
یوردیغی انی کوستردکه کندیله بیله کلن فقرادن اولمیوب بلکه مسافر

خانه سنده مجتمع اولمش اوله ❊ مرا بوسه کفتا بتصحیف ده ❊ که درویش
راتوشه از بوسه به ❊ کفتا مذکور خوش طبع دیدی باحرف مصاحبت
تصحیف تفعیل بابندن مصدردر لغتده مکتوبده خطایه دیرلر امااصطلاحده
ایکی لفظ هیئتده برابر ونقطه ده مخالف اولمغه دیرلر مثلا بوسه وتوشه
وشراب وسراب کبی وعیب وغیب کبی قفس ده فعل امر مفرد مخاطبدر
توشه ازق دیمکدر (محصول بیت) مردم خوش طبع دیدی بکا بوسهٔ
تصحیفله ویر یعنی بوسه نك تصحیفنی ویرزیرا فقیره توشه بوسه دن یکدر
زیرا بوسه قرین طویرمز ❊ بخدمت منه بوسه بر کفش من ❊ مر انان ده
و کفش برسر بزن ❊ باحرف مصاحبت وخدمت بونده رعایت معناسنه درمنه
فعل نهی مفرد مخاطب قومه دیمکدر بر حرف صله کفش من لامیه در کفش کاف
عربك فتحیله باشمق دیمکدر (محصول بیت) مرد ظریف دیرکه خدمتله
بنم باشمغمه بوسه ویرمه یعنی تعظیمله بنم باشمغمی اوپمه باکه اتمك ویر
و کفشی باشمه اور بعض نسخه ده بوسه برینه دست واقعدر پس (محصول
مصراع) خدمتله بنم باشمغمه ال اورمه یعنی باشمغم چویرمه حضرت
شیخ معرفت وحکمته شروع ایدوب بیوردر ❊ بایثار مرداز سبق برده اند
❊ نه شب زنده داران دل مرده اند ❊ باحرف مصاحبت سببیتی متضمن
نه حرف نفی شب زنده دار وصف ترکیبی کیجهٔ احیا ایدیجی دیمکر کیجه
او یومیوب عبادت ایدنه شب زنده دار دیرلرنته که کتاب اوانده عثمان شب زنده
دار دیمشدر الف ونون ادات جمعدر دل مرده وصف ترکیبیدر کوکلی محبت
خداالله حیات بولمین در مصراع ثانیده اضافت بیانیه در فتدبر (محصول
بیت) ایثار وبذل سببیله مردان خدا سبق ایلمشلردر وایلتمشلردر یعنی
احسان وخیراتده سائرلرندن ایلرو کتمشلردر حاصلی قصب سبق احراز
ایلمشلر کیجهٔ احیا ایدن دل مرده کل یعنی مرده دل زاهد دنیاپرستلر
قوری عبادتله مردان خدا مرتبه سنه واصل اولمادیلر ❊ همین دیدم
از پاسبان تتار ❊ دلش مرده وچشم شب زنده دار ❊ همین دیدم بونی کوردم
دیمکدر هم بونده مستقل معنا افاده ایدرد کلدربل که مصراع ثانی کوردکنی
بیان ایدر پاسبان تتار لامیه در تتارك اصلی تاتاردر تخفیف ایدوب که تتار
دیرلر وکاه تترصنف معروفك اسمیدر پاسبان تتارك معناسی کافر پاسباننډن
بونی کوردم دین خیلی مسلمانلق اظهار ایلمش دلش ضمیر پاسبان تتاره

را جعدر واو حرف عطف چشم سکون میمله مبتدا ومابعدی خبری تقدیری
چشمش درضرورت وزن وقرینه قائم اولدوغیچون ترك اولندی (محصول
بیت) پاسبان تتارندن بونی کوردم یعنی کوکلی مرده و کوزی شب زنده
دار ایدی ﴿کرامت جوانمری ونان دهیست ■ مقالات بیهوده طبل
تهیست﴾ جوانمردی ترکیب مزجی خبر مبتدادر که کرامت در ویاحرف
مصدر نان ده وصف ترکیبیدر اتمك ویریجی معناسنه و یاحرف مصدردر
مقالات بیهوده بیانیه مقالات مقاله‌نك جمعیدر که مصدر میمیدر قول معناسنه
(محصول بیت) ولایت وکرامت وسخاوت اتمك ویریجیلکدر یعنی اعطای
درم وعطای نعم دیمکدر اما مقالات بیهوده یعنی بی فائده کلمانکه انده اعطا
واحسان اولیه بوش طاولدر حاصلی کرامت وولایت مقالات صوفیه
واصطلاحات مشایخی قاله کتورمك دکلدر بلکه فقرا وغربایه بذل درم
واعطای نعمدر ﴿قیامت کسی بینی اندر بهشت ■ که معنی طلب کرده
ودعوی بهشت﴾ قیامت تقدیری روز قیامت در کسی تقدیری کسی رادر
ضرورت وزنیچون ترك اولندی که حرف رابط صفت طلب کردك مقدم
مفعولیدر ودعوی بهشتك بهشت بانك وهانك کسری وشین وتانك
سکونیله فعل ماضی مفرد غائب ترك ایلدی (محصول بیت) قیامت کوننده
برکمسه‌یی جنتده کوررسین که دنیاده معنی طلب ایلدی ودعوای ترك
ایلدی حاصلی یارن جنتده شول کیمسه‌یی کوررسین که دنیاده ترك دعاوی
وکتمان معانی ایلیه یعنی اخلاق حمیده ایله اعمال خیره کوشش ایلیه
﴿بمعنی توان کرد دعوی درست ■ دم بی قدم تکیه کاهیست
سست﴾ بمعنی باحرف مصاحبت سببیتی متضمن درست صحیح معناسنه
کرد کردن معناسنه در توان کردك دعوی مفعول اولی صریحیدر ودرست
ثانیسی و بمعنی غیر صریحیدر دم بی قدم بیانیه دمدن مراد سوزدر قدمدن
عمل تکیه کاه طایانیجق یره دیرلر و یاحرف وحدت سست کوشك یعنی ضعیف
دیمکدر (محصول بیت) معنی سببیله دعوای صحیح ودرست ایلمك قابلدر
یعنی دعوی معنا ایله درست وراست اولمق ممکندر حاصلی معنی دعوائی
راست ایدر یعنی کیمده کیم معنی وار در دعواسی صحیحدر زیرا عملسز
ومعناسز دعوا ضعیف تکیه کاهدر یعنی معتمد واهیدر مصراع اولك
معناسی درست وتمام دعوی ایلمك معنی وعمل ایله اولور دیبن درستی دعوایه ردشمعی

صفت ایلش خطا ایلشدر ﴿حکایت حاتم طی﴾ ﴿شنیدم درایام حاتم
که بود ■ بخیل اندرش بادپایی چودود﴾ که بود مصراع ثانیه مرهوندر
مطلب حاتم حای حطی ایله لفظ عربیدر فاعل وزنی اوزرینه اما عجم فاعل وزنی
اوزرینه اولان بعض اسمانك عین الفعلنی مفتوح اوقور مثلا کافری کافر
فانك فتحیله اوقور وحاتمی تانك فتحیله حاتم وعارضی عارض رانك فتحیله
استعمال ایدرلر فاحفظ فانه من المهمات فی السماعیات پس حاتم تانك کسریله
دیبن مذکور استعمالی بیلمامش که حرف بیان بود ایدی دیمکدر یا حرف
ظرف خیل خانك فتحیله آت بلوکنه دیرلر اندر بانك معنای ظرفیتی تأکید
ایدر ضمیر خا نمه راجعدر معناده خیله مقیداندر خیلش تقدیرنده بادپای وصف
ترکیبی یل ایاقلی دیمکدر سرعتندن عبارتدرو یا حرف وحدت چو حرف
تشبیه دود دوتون دیمکدر که عرب دخان دیر (محصول ایت) اشته دیمکه
حاتم زماننده اتلری اراسنده توتن کبی بر سیاه آت وار ایدی حاصلی آتلرنده
برسیاه آت وار ایدی ﴿صبا سرعتی رعد بانك ادهمی ■ که بر برق پیشی کرفتی
همی﴾ صبا سرعت وصف ترکیبی صبا یلی کبی تیز ایدی و یا حرف
وحدت رعد بانك وصف ترکیبی کوك کورلیشلی یعنی رعد آوازلی ادهم
قره آته دیرلر و یا حرف وحدت که رابط صفت برق شمشك پیشی بای عجمك
کسری ویای مصدرله تقدم معناسنه در کرفتی یا حرف حکایه طوتاردی
دیمکدر همی یای حکایه‌یی تأکید ایدر زیرا بوده ادات حکایه در نهایتی
بو ماضینك اولنه داخل اولور (محصول بیت) مذکور آت صبا سرعتلی
ایدی یعنی صبا کبی چابك ایدی ورعد آوازلی ایدی یعنی کشنه‌سی کوك
کورلمك کبیدی حاصلی آیغر آت ایدی سیاه رنك ایدی که شمشك اوزرینه
تقدم ایدردی یعنی زیاده چویك آت ایدی که چوکلکده شمشکی کچردی
﴿بتك ژاله میریخت درکوه ودشت ■ و کفتی مکر ابر نیسان کذشت﴾
با حرف مصاحبت تك تانك فتحیله وکاف عربیله اسمدر تکیدندن یلمه
معناسنه ژاله زال بجمله چه یه وقراغیه دیرلر میریخت حکایت حال ماضی
دوکردی دیمکدر در حرف صله کوه طاغ ودشت صحرا کفتی یا حرف ضمیر
خطاب سن دیر ایدك دیمکدر مکر کانه معناسنه ابر نیسان لامیه نیسان بلودی
معناسنه (محصول بیت) یلوب سکردمکیله کوه وصحرایه ژاله دوکردی یعنی
چه کبی عرق دوکردی سن کورسك دیر ایدوك کانه کوه وصحرادن

ایرنیسان یکدی یعنی یکدکی یری عرقله یاش ایدرکو یاکه نیسان یغموری یاغدی ❊ یکی سیل رفتار هامون نورد ❊ که باداز پیش بازماندی چوکرد ❊ سیل رفتار وصف ترکیبی سیل یوریشلی معناسنه مابعدینه اضافتی بیانیه در هامون نورد وصف ترکیبیدر نورد دیدندن نونک فتحیله وضمیله صحرا دوربجی یعنی طی ایدیجی معناسنه که رابط صفت یی ارد معناسنه درو ضمیر آنه راجعدر ماندی یا حرف حکایه قالوردی دیمکدر کرد کاف عجمک فتحیله توزدر غبار معناسنه (محصول بیت) مذکورات بر سیل یوریشلی صحرادوربجی ایدی که باد انکله برابر سکردمکه قادر اولمیوب توز کبی آردنده قالوردی حاصلی زیاده یوکرک ایدی یعنی ایاغی التندن چیقان توز کبی یل اردنده قالوردی کندیله بیله قوشمزدی ❊ بیابان نورد چو کشتی بر آب ❊ که بالای سیرش نپرد عقاب ❊ بیابان نورد وصف ترکیبی بیابان طی ایدیجی دیمکدر یا حرف وحدت که رابط صفت بالای سیر لامیه رفتاری اوزره دیمکدر ضمیر که فرسه راجعدر نپرد فعل نفی مستقبل مفرد غائب حکایت حال معناسنه اوچماز دی دیمکدر راده تشدید ضرورت وزنیچون عقاب عینک ضمیله طوشنجل دید کلری ریبولک قوشدر (محصول بیت) بیابان طی ایدیجی بر آت ایدی صو اوزره کشتی کبی یعنی وصو اوزره کشتی نیجه هموار ولطیف یوررسه مذکور آت قراده انجلین یورردی شویله که رفتاری اوزره عقاب برابر اوچمازدی حاصلی قار تلسدن یوکرک ایدی ورفتارده کشتی کبی هموار ایدی ❊ زاوصاف حاتم بهر مرز وبوم ❊ بکفتند برخی بسلطان روم ❊ مرز میمک فتحی وسکون راایله مملکت وصنور بوم عطف تفسیریدر برخی بوند برخ بعض معناسنه یا حرف وحدت برمقدار دیمکدر با حرف صله سلطان روم لامیه (محصول بیت) حاتمک اوصافندن یعنی سخا وکرمندن هر مملکتده وهر سرحدده سویلدیلر برمقداریني روم سلطانی اوکنده ده ذکر ایلدیلر ❊ که همتای اودر کرم مرد نیست ❊ چواسبش بجولان وناورد نیست ❊ که حرف رابط صفت مقول قول همتای اولامیه همتا یکدش یعنی مثل یا حرف ظرف جولان جیم وواوک فتحه‌لریله دراصلنده اما بونده سکون واوله اوقنور ضرورت وزن ایچون چکرنمک وطولانمق معناسنه اما بونده سکرتمک مراد در ناورد واوک فتحیله جنک دیمکدر

(محصول بیت) سلطان رومه دیدیلر که کرم وسخاده انک مثلی مرد یوقدر آنی کبی جولان وناوردده یوقدر حاصلی نه کندی کبی کیمسه وار سخا وکرمده ونه آتی کبی آت وار جولان وناوردده ❊ پسندور داناچنین کفت شاه ❊ که دعوی خجالت بود بی کواه ❊ با حرف صله دستور وزیر دانایه اضافت بیانیه که حرف بیان خجالت مصدر در اوتنمق معناسنه کواه طانق یعنی شاهد (محصول بیت) روم پادشاهنه حاتمی وفرسی تعریف ایدنجه پادشاه وزیرنه بویله دیدی که دعوی شاهدسز خجالتدر ❊ من از حاتم آن اسب تازی نژاد ❊ بخواهم کرا ومکرمت کرد وداد ❊ اسب تازی نژاد بیانیه مصراع ثانیه مرهوندر تازی نژاد وصف ترکیبی عربی اصللی دیمکدر زیرا نژاد نونک فتحی وکسریله اصل معناسنه در مکرمت میمک فتحی ورانک ضمیله مصدر میمیدر کرم معناسنه داد عدالت معناسنه (محصول بیت) پادشاه وزیره دیر که بن اول عربی اصللی اتی حاتمدن دیلرم اگر اول کرم عدالت ایدرسه یعنی بکا آتی بغشلرسه ❊ بدانم که دروی شکوه مهیست ❊ وکر رد کند بانک طبل تهیست ❊ که حرف بیان در حرف ظرف وی ضمیر غائب حاتمه راجعدر شکوه مهی لامیه در شکوه هیبت مهی یا حرف مصدر اولوق هیبتی دیمکدر بانک طبل تهی لامیه در (محصول بیت) پادشاه دیدی که بن حاتمدن مذکور اسبی استرم اگر احسان ایدوب ویررسه بیلورم که انده اولوق شوکتی وهیبتی وار در واکر سوزمی رد ایدوب قبول ایلمزسه بوش طاول آوازیدر یعنی همان قوری شهرتدر حاصلی بکا آتی ویرمزسه انده کرم وسخا یوغیمش بلکه شهرتی کاذب ایمش ❊ رسولی هنرمند عالم بطی ❊ روان کردوده مرد همراه وی ❊ رسولی یا حرف وحدت هنرمند صفتی عالم اضافتی لامیه در با حرف صله طی تقدیری قبیلهٔ طی در همراه وی لامیه ضمیر رسوله راجعدر (محصول بیت) پادشاه مطالک اهل هنری برایجی قبیلهٔ طی یه کوندردی یعنی دانا وزکی برکیمسهٔ حاتمه ارسال ایلدی واکا اون کیمسهٔ یولداش قوشدی ❊ زمین مرده وابر کریان برو ❊ صبا کرده بارد کر جان درو ❊ زمین مرده تقدیری مرده بود ایدی ضرورت وزنیچون ترک اولندی مرده دن مراد طوکدر یعنی زمین طوکشیدی یعنی قیش زمانیدی بولوت دخی اوزرینه اغلریدی

یعنی یغمور یغار ایدی بادصبا دخی زمین مردیه تکرار جان و یرمشدی (محصول بیت) زمین اولمشیدی یعنی رسول کتدکی وقت قیش ایدی که قار و یاغمور یغاجق زمان ایدی اما وار دقلرنده بادصبا برکره دخی یعنی تکرار زمینه جان و یرمشدی حاصلی رومدن کتد کلری وقتین قیش ایدی الکن قبیلهٔ طیه واصل اولدقلرنده اول بهار ایمش بعض نسخه‌ده یاری دکر یایله واقعدر یعنی یای وحدتله ﴿ بمژ لکه حاتم آمدفرود * برآسود چوتشنه برزنده رود ﴾ باحرف صله مژ لکه حاتم لامیه در فرودقوندی دیمکدر زنده رود زانك فتحی وکسریله اصفهان ابرمغنه دیرلر اما رود مطلقا دریه دیرلر (محصول بیت) رسول حاتمك مژ لکهنه قوندی راحت اولدی وحضور ایلدی تشنه اولان کیمسه زنده رود ابرمغینه قوندقده نیجه حضور ایدرسه ﴿ سماطی بیفکند واسبی بکشت * بدا من شکر دادشان زر بمشت ﴾ سماطی یاحرف وحدت سماطدن مراد سفره‌در بیفکندفعل ماضی مفردغائب براقدی یعنی دوشه‌دی دیمکدر فاعلی حاتم‌در اسبی یاحرف وحدت بکشت بونده بوغزلدی دیمکدر باحرف مصاحبت دامن اتکدر عرب ذیل دیر دادشان اتلره و یردی دیمکدر ضمائرك ماقبلی مفتوح اوقنور پس بونك کبی ضمائرك ماقبلنی مکسور اوقیان وياساکن اوقیان اسلوب عجمدن آکاه دکل ایمش دادکشان مفعول اول صریحی وشکر ثانیسی و بدامن غیرصریحی باحرف مصاحبت مشت بونده اوج معناسنه دربونده ده دادشان تقدیر اولنور یعنی زرد ادشان (محصول بیت) حاتم الچیلره وار دقلرنده سماط دوشه‌دی وبرآت بوغزلدی حاصلی بونلری ضیافت ایلدی اتکله بونلره شکر ویردی آوجیله التون یعنی هم ضیافت ایلدی هم التون احسان ایلدی ﴿ شب آنجا ببودند وروز دکر * بکفت آنچه دانست صاحب هنر ﴾ ببودند فعل ماضی جمع غائب اولدیلر دیمکدر روز دکر ایرتسی معناسنه (محصول بیت) وار دقلری کونك کیجه‌سی انده اولدیلر وایرتسی دخی صاحب هنر یعنی الچی اونسنه که بیلوردی سو یلدی یعنی پادشاه رومدن آت استدوکن بلدردی وسو یلدی ﴿ همی کفت حاتم پریشان چومست * بدندان حسرت همی کند دست ﴾ باحرف مصاحبت دندان حسرت لامیه دز مجازا همی کند فعل حکایت حال ماضی مفردغائب قوپارردی

یعنی ایصرردی دیمکدر دست مفعول وبدندان غیرصریحی (محصول بیت) حاتم الچیدن مذکور خبری ایشیدنجه زیاده بحضور لغندن مست کبی حسرت وندامت الینی چینوب دیرایدی یعنی زیاده اضطرابندن پشیمان ونادم اولوب الینی ایصروب سو یلردی سو یلدوکی سوز بوند نصکرهٔ کان ابیات در ﴿ که ای بهره ورموبد نیك نام * چرا پیش ازینم نکفتی پیام ﴾ که حرف رابط مقول قولدر بهره‌یای عربك فتحیله نصیب معناسنه‌در ور واوك فتحیله ادات نسبتدر لی معناسنه بهره ور نصیب لی دیمکدر موبد نیك نام بیانیه در موبد میمك ضمی و بانك فتحیله حکیم دانا نیك نام وصف ترکیبی ایوآد لی معناسنه (محصول بیت) حاتم رسوله دیدیکه ای نصیب لی نامدار عالم نیچون بوندن اول بکاخبری سویلمدك که فرسی سکا ویروب سنی پادشاهه بهره‌مندومسرور کوندریردم سؤال کلدیکه یانه فوت اولدی جواب ویروب دیر ﴿ من آن بادر فتار دلدل شتاب * زبهر شما دوش کردم کباب ﴾ باد رفتار وصف ترکیبی یل یوریشلی دلدل شتابه اضافت بیانیه دلدل شتاب وصف ترکیبیدر دلدل اوشلی یعنی دلدل کبی محکم یوریشلی دلدلی سابقا نعت رسول ذیلنده علی شاه دلدل سوار بیوردیغنده بیان اولنمشدر بهر شما لامیه دوش دون کیجه (محصول بیت) حاتم دیر که بن اول باد رفتارلی دلدل شتابلی آتی دون کیجه سزلك ایچون کباب ایلدم ﴿ که دانستم ازهول و باران سیل * نشاید شدن در چراکاه خیل ﴾ که حرف تعلیل فرسی کباب ایلمکه هول هانك فتحی وسکون واوله خوف معناسنه در مصدر در نصر بابندن بارانه اضافتی لامیه در مجازا شدن بونده رفتن معناسنه چراکاه اوتلق یری زیرا چرا اوته دیرلر یعنی اوتلغه وکاه ظرف مکان خیل آت ایلقی سنه دیرلر (محصول بیت) بن اول آتی دون کیجه سزلك ایچون کباب ایلدم زیرا بیلدم که اتلر ایلقیسی اوتلغه یغمور وسیل خوفندن واضطرابندن والمندن وارمق ممکن دکلدر ﴿ بنوعی دکر روی وراهم نبود * جزاو در بارکاهم نبود ﴾ باحرف مصاحبت و یاحرف وحدت روی وجه معناسنه در نبودیوق ایدی جزا ولامیه در مجازا برحرف ظرف در بارکاه لامیه در بارکاهدن مراد سرای وخانه‌در (محصول بیت) سیزی ضیافت ایلمکه بر وجهم وطریقم یوق ایدی یعنی دوه وکاو وغنم و بونلردن غیری بوغزلمغه حاضر

بسنم یوق ایدی که سیزی انکله ضیافت ایدم مصراع ثانی مقصود بیان
ایدر یعنی بو فرسدن غیری بوغزلمغه لایق سرایم قپوسنده یعنی اومده یوق
ایدی انکیچون اول اسب مکرمی سزکیچون ذبح ایلدم تا کیم کرسنه قالمیه سز
سؤال کلدیکه انجلین مکرم اسبی بزم ایچون بوغزلمق لایق ولازم دکلدی
بزنیجه اولور دیسه بکنور دك جواب بیورر ❊ مروت ندیدم در آیین
خویش ❊ که مهمان بخسبد دل ازفاقه ریش ❊ آیین عادت وقانون
معناسنه در خویشه اضافتی لامیه در که حرف بیان مهمان میمك کسریله
قونوق بخسبد فعل مضارع مفرد غائب اویویه دیمکدر دل بونده کوکل
معناسنه در ازفاقه ریشه متعلقدر که بونده مجروح معناسنه در دل ازفاقه
ریش حالدر بخسبدك فاعلندن (محصول بیت) حاتم دیرکه بن کندی
عادت وقانونمدن مروت کورمدمکه مهمانم کوکلی فقردن مجروح یانه
فقردن بونده مراد اجلقدر مجاز مرسل طریقیله یعنی ذکر ملزوم وارادهٔ
لازم حاصلی مهمانم کرسنه یاتدیغنی معقول کورمدم ❊ مرانام باید در اقلیم
فاش ❊ دکرمرکب نامور کو مباش ❊ مرا بکا اقلیمدن مراد مملکتدر
فاش فارسیده آشکاره معناسنه در امابونده مشهور معناسنه در دکر بونده
داخی معناسنه در مرکب نامور بیانیه مرکبدن مراد فرسدر نامور ور
ادات نسبتدر ناملی دیمکدر یعنی نامدار کو فعل امر مفرد مخاطب مباش فعل
نهی مفرد مخاطب اولمه دیمکدر امر مخاطبدن صکره نهی مخاطب نهی
غائب معناسنه در تقدیر (محصول بیت) بکا عالمده آد مشهور کرك یعنی
بکا عالمده نام شهرتی کرکدر یعنی عالمده نامم داستان اولدیغین ایسترم
داخی نامدار مشهور آتم اولماسن دی حاصلی عالمده انك شهرتین استم
کندی شهرتمی استرم مصراع اولك معناسی بکافاش اقلیمده یعنی عالمده
نام وشهرت کرك دیین معنانی انی فاش ایلمش ❊ کسا نرا درم داد
وتشریف واسب ❊ طبیعیست اخلاق نیکونه کسب ❊ کسانرا تقدیری
آن کس را در ضرورت وزنیچون ترك اولندی تشریف بونده خلعت
معناسنه در طبیعی یا حرف نسبت خلقی دیمکدر اخلاق نیکو بیانیه در ایی
خویلی نه حرف نفی کسبی دیمکدر (محصول بیت) حاتم اول روم
پادشاهندن کلن کیمسه لره اقچه وخلعت وآت بغشلدی حضرت شیخ
بیورر اخلاق نیکو یعنی جیده حاصلی کرم سخاوکرم طبیعی وذاتیدر

کسبی دکلدر حاتمك سخا وکرمی نوشروانك عدلی کبیدر ❊ خبر شد
بروم از جوانمردی طی ❊ هزاران آفرین کرد بر طبع وی ❊ با حرف صله
در روم تقدیری بسلطان رومدر جوانمرد ترکیب مزجیدر سخی معناسنه
ترکیبه جومرد دیرلر طیه اضافتی لامیه آفرین تحسین معناسنه بر حرف
صله طبع وی لامیه (محصول بیت) طی قبیله سنك سخی وکریمندن روم
پادشاهنه خبر اولدی یعنی حاتمك انجلین اسبی ذبح ایدوب بونلری ضیافت
ایلدیکی وانواع رعایتلر ایدوب واسباب ومال بغشلدیغی احوالی واران
آدملری پادشاهه بر بر بیان ایلدی پادشاه مذکور احوالی اشیدنجه
بیك تحسین ایلدی حاتمك طبعنه وسخا وکرمنه حضرت شیخ بیورر
❊ زحاتم بدین نکته راضی مشو ❊ ازین نغز ترماجرایی شنو ❊ بدین باین
دیمکدر نکته دن مراد دقیق ونازك قصه در مشو نهی حاضر مفرد مخاطب
اولمه دیمکدر ازین اشارتدر مذکور نکته یه نغز نونك فتحی وسکون غینله
کوکچك دیمکدر یعنی کوزل تر ادات تفضیل ماجری بونده قصه معناسنه در
یا حرف وحدت شنو شینك کسری ونونك فتحیله فعل امر مفرد مخاطب
ایشت دیمکدر (محصول بیت) حاتم طیدن مذکور نکته یه وقصه یه راضی
وقانع اولمه بوندن خوبرق ولطیف رق بر قصه ایشت زیرا مذکور قصه ده
بر فرس کریمی بذل ایدی اما بوندن صکره کلن بذل نفس وجاندر پس
کچن قصه دن اغرب واعجبدر نیجه طبعه ❊ حکایت پادشاه یمن با حاتم طی ❊
❊ ندانم که کفت این حکایت بمن ❊ که بودست فرمان دهی در یمن ❊
که بونده اسمدر کیم معناسنه این حکایت اشارتدر کلیجك حکایه یه بمن با حرف
صله بکا دیمکدر که حرف بیان بودست اصلنده بوده است در ضرورت
وزنیچون ترك اولندی های رسمیله همزه مجتلبه فرمانده وصف ترکیبی
بویرق ویریجی معناسنه یعنی حاکم ویا حرف وحدت در حرف ظرف
(محصول بیت) بیلمزم بکا بو حکایتی کیم دیدی کیم حاتم زماننده یمنده بر حاکم
وار ایمش یعنی ایکیسی معاصر ایمشلر ❊ زنام آوران کوی دولت ربود ❊
که در کنج بخشی نظیرش نبود ❊ نام آور وصف ترکیبی نام کتوریجی دیمکدر
یعنی نامدار ومشهور معناسنه الف ونون ادات جمعدر کوی دولت بیانیه
ویا لامیه در مجازا ربود رانك فتحی وضمیله فعل ماضی مفرد غائب فاعلی
حاکم یمن که حرف تعلیل کنج بخش مال بغشلیجی معناسنه ویا حرف

مصدردر (محصول بيت) مذكور فرمانده نامدار ومشهور حكامدن دولت طوپنی قاپدی یعنی سخاو کرمده انلری کچدی وشهرت وشوكتده انلره غلبه ایلدی زیرامال بغشلمده نظیری ومثلی یوغیدی ❊ توان كفت اورا سحاب كرم ❊ كه دستش چو باران فشاند درم ❊ كفت بونده كفتن معناسنه در بعض نسخه ده كفتن واقعدر اورا اكا دیمكدر سحاب كرم بیانیه ویا لامیه در مجازا كه حرف تعلیل دستش ضمیر كنه سابق كیدر چو ادات تشبیه فشاندی حكایت حال ماضی صاچردی درم دالك فتحی وكسر یله اقچه دیمكدر (محصول بيت) اكا كرم وسخا بلودی دیمك اولوردی زیرا الی اقچه یغمور كبی صاچردی حاصلی زیاده جومرد ایدی ❊ كسی نام حاتم نبردی برش ❊ كه سودا نرفتی ازو برسرش ❊ یا حرف وحدت نام حاتم لامیه نبردی فعل حكایت حال ماضی ایلتمزدی دیمكدر برفت معناسنه در یعنی عند ضمیر كنه سابق كیدر كه حرف بیان سودا بونده خشم وغضب معناسنه در نرفتی فعل حكایت نفی ماضی مفرد غائب كتمیدی دیمكدر ازو ضمیر حاتمه ویا نامینی اكا ویا نفس اكمعه راجعدر قندبر برحرف صله سرش ضمیر كنه حاكمه راجعدر (محصول بيت) مذكور حاكم كندینی زیاده سخی اعتقاد ایلدوكندن كیمسه حاتمك نامنی یانند اكازدی كه اندن باشنه خشم وغضب كتمیدی یعنی حاتمدن ویا نامنی ذاكرندن ویاذكرندن زیاده غضبناك اولوردی ❊ كه چند از مقالات آن باد سنج ❊ كه نه ملك داردنه فرمان نه كنج ❊ كه غضبه حرف تعلیلدر چند بونده نیجه بر دیمكدر مقالات مقاله نك جمعیدر كه مصدر میمی در قول معناسنه اضافتی لامیه در آن اسم اشارتدر حاتمه باد سنج وصف تركیبدر یل طارتیجی یعنی یلراو كاز اكثر بی فائده ایشلر ارتكاب ایدنه دیرلر كه حرف رابط صفت نه حرف نفی معناده دارد مقید نه دارد تقدیرنده باقیلریده بویله در فرماندن مراد حكومت وسلطنتدر كنج بونده خزینه معناسنه در (محصول بيت) غضبناك اولوردیكه اول بیهوده وزائد ایشلر ارتكاب ایدنك اقوالی واحوالندن وتكرار وتذكارندن نیجه بر یعنی اول زوائد روزكاری یانمده نیجه براكار سزكه نه مملكتنه ونه سلطنتنه ونه خزینه یه مالكدر حاصلی بر صحرانشین اعرابی نیه مدح ایدرسز نیه مالكدر یعنی صاحب سلطنت ومملكت دكلدر كه هر كسه احسانه قادر اوله ❊ شنیدم كه جشنی ملوكانه

ساخت ❊ چو چنك اندران بزم خلق نواخت ❊ كه حرف بیان جشن جیم عجمك فتحی وسكون شینله بونده مجلس وضیافت معناسنه در ویا حرف وحدت واو كانه الف ونون ادات جمعدر وهای رسمی حرف لیاقت وتخصیص در اندر ادات ظرف وآن اسم اشارتدر جشنه كه بزم اندن عبارتدر خلق یا حرف تنكیر یائی حرف وحدت طوتان ومعناسنده بروافر خلق دینیلاندن سویلمش نواخت اوخشادی دیمكدر مراد

ردشمی

رعایتدر معلوم اوله كه قبللی سازلری چالمغه نواخت دیرلر ونوازایله دخی تعبیرایدرلر بونده فتح وضم جائزدر مثلا چنك نواز وقانون نواز دیرلر امابونك كبی یرلرده رعایتدن كنایتدر (محصول بيت) اشتدمكه مذكور حاكم پادشاهانه بر مجلس پیدا ایلدی واول مجلسده خلق چنك كبی اوخشایوب رعایت ایلدی یعنی هر كسه حالنه مناسب ولایق تعظیم ایلدی ❊ در ذكر حاتم كسی باز كرد ❊ دكر كس ثنا كفتن آغاز كرد ❊ در ذكر حاتم لامیه لردر حاتمك ذكر قپوسنی دیمكدر یا حرف وحدت باز كرد اچدی دیمكدر دكر كس بركیمسه داخی دیمكدر آغاز كرد باشلدی دیمكدر (محصول بيت) اول مجلسده بركیمسه حاتمك ذكری قپوسنی اچدی یعنی انی مجلسده اكدی وبرغیری كیمسه حاتمه دعاو ثنا ایلمكه باشلدی یعنی مدح ایدوب دعا ایلدی ❊ حسد مرد را بر سر كینه داشت ❊ یكی را بخوان خوردنش بر كماشت ❊ مرددن مراد پادشاه مذكوردر ورا ادات مفعولدر بر حرف استعلا سر بونده سودا وهوا معناسنه اولمق ممكندر مقحم اولمقده جائزدر اضافتی لامیه در كینه وكین بغض معناسنه در یكی را را حرف مفعول بخون باحرف صله خوردنش ضمیر حاتمه راجعدر بر حرف تأكید كماشت كاف عجمك ضمیله نصب ایلدی یعنی حواله ایلدی (محصول بيت) حسد كشی بغض وكین اوزره طوندی یعنی حسد ایدوب حاتمه عداوت ایلدی پس بركیمسه قانن ایچمكه نصب ایلدی بونده صكره كلان بیت سببین بیان ایدر ❊ كه تا هست حاتم در ایام من ❊ بنیكی نخواهد شدن نام من ❊ كه حرف تعلیل تا حرف توقیت بنیكی با حرف مصاحبت ویا حرف مصدر شدن رفتن معناسنه در ایام من ونام من اضافتلری لامیه لردر (محصول بيت) حاتمك قانن دوكمكیچون آدم تعیین ایلدی زیرادیدی مادام كه حاتم بنم ایامیمده در یعنی بنم زمانمده حیاتده در ودیریدر بنم نامم ایلك واحسانله عالمه

واروسه کرك یعنی احسان وکرم ایله نامم عالمده منتشر ومشهور اولماز
بلاجوی راه بنی طی کرفت * بکشتن جوانمرد راپی کرفت * بلاجوی
وصف ترکیبی جوییدندن بلا استیجی دیمکدر بویله کریم الشان وجودك
قتلنه کیندو کیچون بلاچوی دیدی راه بنی طی لامیه دربنی اصلنده بنین ایدی
اضافتله نون دوشدی تقدیری راه قبیلهٔ بنی طی در کرفت کاف عجمك
ورانك کسریله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر بکشتن باحرف
صله و یاحرف سبب جوانمرد رارا ادات مفعول پی اثرواز معناسنه در
مراد طریقدر (محصول بیت) بلاجوی یعنی موذی وجافی اولادطی
قبیله سنك یولین طوتدی یعنی انلرجانبنه کتدی که حاتمی قتل ایلیه
پس انلر طریقنی طوتدی حاصلی انی هلاك ایلمك قصدینه عزیمت ایلدی
* جوانی بره پیش بازآمدش * کزوبوی انسی فرازآمدش * جوانی
یاحرف وحدت بره باحرف ظرف یولده دیمکدر باز بونده ادات تأکیددر
آمدش ضمیر بلاجویه راجعدر ضمیر منصوب متصل معناسنه که حرف
رابط صفت واو ضمیری جوانه راجعدر بوی انس لامیه در انس همزه نك
ضمیله خوی الشدرمق و یاحرف تنکیر وابهام فراز فانك فتحی وکسریله
یوقش وقارشو دیمکدر تأکیدده اولور آمدش ضمیرکنه سابق کبیدر
(محصول بیت) بلای جوی قصد ایلدیکی یره اولاشدی یعنی قبیلهٔ
طی اولان یره اولاشدی اتفاقا یولده اوکنه برجوان کلدی یعنی قبیلهٔ
طی اولدیغی یرده بلاجویه برجوان دوش کلدی یعنی قارشو کلدی
که اول جوانده انس وآشنالق رایحه سی کلدی یعنی کلوردی یعنی
بلاجوی مذکور جواندن حظ ایلدی کویا که مأنوس برآشنایه بولشدی
بوجوان مکر که حاتم طی کندی ایدی فراز بونده قریب معناسنه در
دبین قریدن وبعددن خبری یوق ایمش * نکوروی ودانا وشیرین ردشمی
زبان * برخویش بردان شبش میهمان * نکوروی وصف ترکیبی
کوزل یوزلی معناسنه شیرین زبانده وصف ترکیبیدر کوزل سوزلی
معناسنه کوزل یوزلی وطاتلی دیللی معناسنه برخوش لامیه در کندی
قاتینه دیمکدر برد ایلتدی شبش ضمیر معناده برده مقیددر بردش تقدیرنده
میهمان یاالله ویاسز اغتیدر قونق معناسنه (محصول بیت) بلاجویه
ملاقی اولان جوان نکوروی وعالم وعاقل وشیرین زبان ایدی اول کیجه

بلاجوی کندی یانته قونق ایلتدی یعنی خانه سنه ایلدوب ضیافت ایلدی
* کرم کردوغم خورد و پوزش نمود * بداندیش را دل بنیکی ربود *
غم خورد تیمار ایلدی دیمکدر پوزش اسم مصدردر پوزیدندن عذر
ایلمك معناسنه بداندیش وصف ترکیبیدر یرامز فکرلی دیمکدر یعنی دشمن
را حرف تخصیص بنیکی باحرف مصاحبت و یاحرف مصدر ایلك ایلك
ایله دیمکدر ربود رانك فتحی وضمیله فعل ماضی مفرد غائب قاپدی دیمکدر
دل مفعول صریحی و بنیکی غیر صریحی (محصول بیت) بلاجویه
جوان کرم ولطف ایلدی وغم وغصه سن یدی یعنی رعایت وحرمت
ایلدی وعذر کوستردی یعنی خدمت ورعایتکده قصور ایلدك دیو اعتذار
ایلدی بداندیشك کوکلینی ایلك ایله قاپدی یعنی احسان وکرمله کوکلینی الدی
حاصلی بلاجویه برمرتبه عزت وحرمت ایلدی که کندینه آنی محب
ایلدی * نهادش سحر بوسه بردست و پای * که نزدیك ما چند
روزی بپای * نهادش ضمیر مستترجوانه و بارز بلاجویه راجعدر معلوم
اوله که بوسه بونلرده کاه زدن ومشتقاتیله استعمال اولنور وکاه نهادن
ومشتقاتیله مستعملدر بر حرف صله در با معناسنه که حرف تعلیل نزدیك ما
لامیه چند روزی یاحرف وحدت بپای فعل امر مفرد مخاطبدر طور
واکلن دیمکدر که حرف تعلیلدر (محصول بیت) جوان بلاجوینك
سحر وقتنده الینی واباغینی اوپدی که بزم یانمزده برقاچ کون اکلن سکا
رعایت ایدهلم دیو یعنی سکا مرادجه رعایت ایده مدك ایدی برقاچ کون
اکلن یانمزده اوتور که شرف خدمتکله مشرف اولالم * بکفتا نیارم
شد اینجا مقیم * که درپیش دارم مهمی عظیم * نیارم فعل نفی مستقبل
متکلم وحده یاریدندن قادر دکلم دیمکدر شدشدن معناسنه در که حرف
تعلیل در پیش ایلرده دیمکدر مهمی یاحرف وحدت عظیم صفت
مهمدر (محصول بیت) بلاجوی حاتمه دیدی بونده مقیم اولمغه قادر
دکلم زیرا ایلروده برعظیم مهمم واریعنی اولو مصلحتم واردر بعض
نسخه ده اینجا یرینه اندر واقعدر کنه اول معنایه یعنی بونده دیمکدر
* بکفت ار نهی بامن اندر میان * چو یاران یکدل بکوشم بجان *
ار ادات شرطدر نهی نونك فتحی وکسریله فعل مضارع مفرد مخاطب

فعل شرط واقعدر اكرقورسك ديمكدر باحرف مصاحبت اندرادات ظرف جوادات تشبيه ياران يكدل بيانيه يكدل وصف تركيبي بكوشم فعل مضارع نفس متكلم وحده ويافعل امر متكلم وحده فتأمل بجان باحرف مصاحبت (محصول بيت) جوان بلاجويه ديديكه اكرمهمكي بنمله اورتايه كتوررسك يعني بكاسويلرسك يكدل ويكجهت ياران كبي جانله مهمك حصولنه سعي ايدرم وياايديم حاصلي سكاهروجهله تحصيلنده معين وظهير اولايم ❊ بن دار كفت اي خردمند كوش ■ كه دانم جوانمرد راپرده پوش ❊ بن باحرف صله دار فعل امر مفرد مخاطب طوت ديمكدر كوش كاف عجمك ضميله قولاق ديمكدر كه حرف تعليل دانم فعل مضارع متكلم وحده بيلورم ديمكدر جوانمردرارا ادات مفعول پرده پوش وصف تركيبيدر پرده اورتيجي وسرصاقلايجي معناسنه (محصول بيت) بلاجوي چونكه جواندن مذكور كلماتي ايشتدي اكاديدي اي جوانمرد قولغيكي بندن يكا يعني بكاطوت تاكيم سكا سرمي عيان ومرادمي بيان ايليم زيرا جوانمردي وكربمي سرصاقليجي وراز كتم ايديجي بيلورم يعني اهل مروتي پرده پوش اكلرم مرجودركه رازمي كيمسه يه افشا ايليه سن ❊ درين بوم حاتم شناسي مكر ❊ كه فرخنده رايست ونيكوسير ❊ بوم بونده مملكت معناسنه در شناسي فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامي متضمن بيلرميسن كه حرف رابط صفت فرخنده راي وصف تركيبي مبارك فكرلي ديمكدر نيكوسيرده وصف تركيبيدر كوزل خويلي معناسنه سير سينك كسري وياتك فتحي ايله جمع سيرت دركه خلق وخوي معناسنه (محصول بيت) بلاجوي جوانه كشف رازايدوب دركه بومملكتده حاتم نام كيمسه بيلورميسن اوله مبارك فكرلي وايي خوبليدر يعني هروجهله معقول وخوشخو يدراني سؤالدن مقصودني بيان ايدوب دير ❊ سرش پادشاه يمن خواستست ❊ ندانم چه كين درميان خاستست ❊ سرش ضمير حاتمه راجعدر خواستست اصلنده خواسته است در ضرورت وزنيچون حذف وايصال ايلدي خاستسده بويله در (محصول بيت) بلاجوي دركه حاتمك باشني يمن پادشاهي استمشدر وبني آنك هلاكنه ايصال ايلمشدر لكن بيلمزم ارادهنه كين وغضب پيدا

اولمشدر يعني عداوت وانتقامه نه سبب اولمشدر بيلمزم ❊ كرم ره نمايي بدانجاكه اوست ■ همين چشم دارم زلطف تودوست ❊ نمايي فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط واقعدر بدانجا باحرف صله اول يره ديمكدر كه حرف رابط صفت اوضميري حاتمه راجعدر همين بونده انجق معناسنه در چشم اميد معناسنه در لطف تولاميه در (محصول بيت) بلاجوي جوانه دركه اكر بكايول كوسترسك يعني دلالت ايدرسك اول يره كه حاتم انده در يعني بكا مكانني بلديروب قولغو زلق ايلرسك سن دوستك لطفندن همان بوني اميد طوتارم حاصلي بكا همان مكانن تعيين ايلك اندنصكره واراللهه اصمرله دق سندن قلنده معاونت طلب ايلمزم ❊ بخنديد برنا كه حاتم منم ❊ سراينك جدا كن بتيغ ازتنم ❊ برنانك فتحي وضمي وسكون رايله يكت يعني جوان ديمكدر كه حرف بيان اينك همزه نك كسري ونونك فتحي وكاف عربله اسم اشارتدن قسمدر ايشته معناسنه (محصول بيت) جوان چونكه بلاجويدن بوسوزي ايشتدي كولدي وديدي كه حاتم ديدكك بنم اشته باشم همان قلجكله تمدن جدا ايله يعني باشمي كس مرادكه واصل اولوب بهرمند اوله سن ❊ نبايد كه چون صبح كرد دسفيد ❊ كزندت رسد ياشوي نااميد ❊ نبايد فعل نفي مستقبل مفرد غائب كركمزديمكدر كه حرف بيان كرد دفعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر سفيد سينك فتحي وكسريله بياض ديمكدر كزند كاف عجمك ضمي وزانك فتحيله ضرر ديمكدر وتاضمير خطاب رسدايرشه ديمكدر وياحرف عطفدر عربيده اموا ومعناسنه شوي فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سن وياكيده سين ديمكدر (محصول بيت) جوان دير كه باشمي كس داخي كيت اولميه كه چون صباح سفيد اوله يعني كون آچله وكنش طوغه قوم وقبيلدن سكا ضرر يتيشه ويامحروم اوله سين وياخائب وخاسر كيده سن ❊ چوحاتم بآزادكي سرنهاد ❊ جوان رابرآمد خروش ازنهاد ❊ بآزادكي باحرف مصاحبت آزاده بونده بي باك وبي پروا ديمكدر كاف عجم هاي رسميدن بدلدر سرنهاد باشين اورتايه قودي ديمكدر يعني سرندن كچدي جوان را راحرف تخصيص برآمد چيقدي ديمكدر خروش بونده فريادوفغان ديمكدر نهاد نونك كسريله طبع معناسنه در (محصول بيت) چونكه بي باك وبي پرواباشني اورتايه قودي يعني سردن كچدي بلاجويك طبعندن فريادوفغان چيقدي يعني حاتمك بوتسليمني كوروب

اغلمغه باشلدی حاصلی بو فدا ایلدیغنی کوروب استغراب ایدوب فریاد ایلدی
﴿ بخاك اندر افتاد و برپای جست * کهش خاك بوسید و که پاو دست ﴾
بخاك اندر با حرف صله واندر آنی تأکید ایدو برپای اباغ اوزره جست جیم
عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر کهش حاتمه راجعدر
معناده خاکه مقیددر تقدیری خاکشدر (محصول بیت) بلاجوی جوانك
حاتم اولدیغنی بلدکده نصکره دهشت وحیرتندن یره دوشدی وکنه اباغ اوزره
صچرادی وحاتمك کاه اوکنده یری اوپدی وکاه النی واباغنی حاصلی حاتمك
بی باك و بی پروا باشنی تسلیم ایلدیکندن استعجاب واستغراب ایدوب حیرتندن
انواع تضرع علیه الله واباغنه دوشوب اعتذار ایلدی مصراع اولك معناسنده
اول کیسه خاك ایچنه دوشدی دیمك معنای خاکه دوشرمش ﴿ بینداخت ردشمی
شمشیر و ترکش نهاد * چو بیچارکان دست بر کش نهاد ﴾ ترکش معروف
بر حرف استعلا کش کاف عربك فتحیله قولتق ایچنه دیرلر اما بونده بوش باغر
یعنی پهلو مراددر زیرا حیرتدن ایکی الینی پهلویه اوررلر قولتق ایچنه دکل
بونده مراد قولتق دردیمن معنای قولتقدن سویلنش (محصول بیت) بلاجوی
شمشیرنی براقدی وترکشنی قودی یعنی بونلری بلندن چیقاروب یره قودی ردشمی
بیچاره لرو ناتوانلر کبی النی تعجبندن بلغرینه قودی حاصلی حاتمك باش و برمکه
فدا ایلغندن متحیر اولدی ودیدی ﴿ اکر من کلی بر وجودت زنم * بنزدیك
مردان نه مردم زنم ﴾ کل اطلاق اوزره مذکور اولسه ورده مراددر اما
اضافتله هر برچیچکه دیرلر مثلا کل زنبق وکل سوسن دیرلر فقس یا حرف
وحدت بر حرف صله وجودت تا ضمیر خطاب زنم فعل مضارع متکلم وحده در
فعل شرط واقعدر اکر اور رسم دیمکدر بنزدیك با حرف ظرف ومردانه
اضافتی لامیه در وزن معروف ومیم ضمیر متکلم (محصول بیت) بلاجوی حاتمه
دیر که اکر بن سنك وجوده که بر کل اور رسم یعنی سنی برکلله اور رسم ار نلر قتنده
ارد کل عورتم یعنی سنك کبی وجود شریفه قیمق نامرد لکدر ﴿ دو چشمش
ببوسید و در بر کرفت * وز آنجا طریق یمن بر کرفت ﴾ چشمش ضمیری
حاتمدن کنایتدر بر کرفت بر حرف تأکید (محصول بیت) حاتمك بلاجوی ایکی
کوزینی اوپدی وبلغرینه بصدی یعنی آنی قوچدی اندنصکره اورادن
یمن یولینی طوتدی یعنی یمنه کتدی ﴿ ملك دو میان دو ابروی مرد *
بدانست حالی که کاری نکرد ﴾ میان دو ابروی مرد لامیه لردر یعنی پادشاه

مردك ایکی قاشی اراسنه نظر ایدوب بیلدی حالی فی الحال دیمکدر که بیان کاری
یا حرف وحدت (محصول بیت) پادشاه بلاجوبك ایکی ابروسی اراسنه
نظر ایدوب فی الحال بلدیکه برایش ایشلمشدر یعنی واردغی کاری
باشارامامش ﴿ بکفتا بیا تا چه داری خبر * چرا سر نبستی بفتراك بر ﴾ سر
تقدیری سرشدر بفتراك بر با حرف صله ویا حرف مصاحبت فتراك فانك
کسریله ترکی دیمکدر بر بانك متضمن اولدیغی معنای تأکیدایدر (محصول
بیت) پادشاه دیدی کل کوره یم نه خبرك وار یعنی کوره یم نه درسین
نیچون باشنی فتراکك ایله ویا فتراککه بغلمدك ﴿ مکر بر تو نام آوری حمله کرد
* نیاوردی از ضعف تاب نبرد ﴾ مکر بونده یوخسه دیمکدر نام آوری
یا حرف تنکیر وابهام نام آوردن مراد حاتمدر پس یای حرف وحدت
طوتان ومعناسی براولو یعنی بهادر دیمن اولو اندا ایلش نیاوری کتوره مدك ردشمی
دیمکدر تاب نبرد لامیه طاقت جنك دیمکدر (محصول بیت) یوخسه سکا
نامدار حاتم حمله می ایلدی ضعفدن جنکنه طاقتی کتوره مدك نه دراصلی
بوش کلدك ﴿ جوانمرد شاطر زمین بوسه داد * ملك را ثنا کفت وتمکین
نهاد ﴾ جوانمرد شاطر بیانیه تمکین بونده تعظیم معناسنه در (محصول
بیت) جوانمرد شاطر یعنی بلاجوی پادشاه قرشوسنده تعظیما یر ایدی
پادشاهه دعا وثنا سویلدی وتعظیم ایلدی ودیدی ﴿ که دریافتم حاتم
نامجوی * هنرمند وخوش منظر وخوبروی ﴾ که حرف رابط مقول دریافتم
بلدم و بولدم حاتم نامجوی بیانیه دریافتمك مفعولی تقدیری نامجو یادر
خوش منظر وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی دیمکدر خوبروی عطف تفسیریدر
(محصول بیت) بلاجوی پادشاهه دیر که حاتم نامداری اهل هنر وخوش
خلق وخوبروی بولدم حاصلی آنی جمال وکماله آراسته و پیراسته بولدم
﴿ جوانمرد وصاحب خرد دیدمش * بمردانکی فوق خود دیدمش ﴾
فوق خود لامیه در (محصول بیت) حاتمی سخی وصاحب عقل وتمییز
کوردم مردانه لقده و بهادرلقده کندمدن یوقاری کوردم یعنی هر وجهله
انی کندمدن زیاده کوردم ﴿ مرا بار لطفش دوتا کرد پشت * بشمشیر
احسان وفضلم بکشت ﴾ مرا بنم بار لطف لامیه مجازا لطف یوکی دیمکدر
وضمیر حاتمه راجعدر دوتا ایکی قات دیمکدر با حرف استعانت شمشیر احسان
لامیه در مجازا وفضل احسانه معطوف میم متکلم معناده کشته مقیددر

ضمیرمنصوب متصل معناسنه (محصول بیت) حاتمك کرم واحسان یوکی
بنم ارقمی ایکی قات ایلدی احسان وفضلی شمشیر یله بنی هلاك ایلدی حاصلی
بکااولقدر لطف واحسان ایلدیکه ممنون نعمت وکرمی اولدم ❊ بکفت
آنچه دید از کرمهای وی ❊ شهنشه ثنا کفت بر آل طی ❊ وی حاتمدن کنایتدر
بر آل طی بر حرف صله آل طیدن مراد کنه حاتم کندیدر (محصول بیت)
بلاجوی حاتمك کرملرندن هرنه که کوردیسه سو یلدی پس پادشاه یمن
آل طیه دعا ایلدی یعنی حاتمه القیش ایلدی ❊ فرستاده را داد مهری درم
❊ که مهرست بر نام حاتم کرم ❊ فرستاده بونده اسم مفعولدر کوندرلمش
معنا سنه درمرادی بلاجوی دررا ادات صله مهری یا حرف نسبت
مهرلی دیمکدر درم اقچه مراد مهرلی بر کیسه اقچه ویردی که حرف تعلیل
مهرست ختمست دیمکدر بعض نسخه ده ده بو یله واقعدر بر حرف صله
نام حاتم لامیه (محصول بیت) پادشاه بلاجویه برطو پطلی کیسه مهرلی
اقچه ویردیکه حاتك نامنه کرم مختومدر دیبو وجائزدر که رابط مقول
وقول مقدر اوله یعنی پادشاه مذکور درمی و یردی ودیدیکه آه ❊ مر
اورارسد کر کواهی دهند ▪ که معنی وآوازه اش همرهند ❊ مر حرف
تأکید رانك معناسنی تأکیدایدر اورا اکا دیمکدر رسد فعل مضارع مفرد
غائبدر سزد معناسنه یعنی لایق کواهی یا حرف مصدر شهادت دیمکدر
دهند فعل مضارع جمع غائب فعل شرط واقعدر و یررلرسه دیمکدر که
حرف تعلیل آوازه چاو دیمکدر یعنی شهرت همره یولداش دیمکدر
(محصول بیت) پادشاه دیدیکه حاتمه لایقدر اکر ایلکنه شهادت ایدرلرسه
زیرا آوازه ومعناسی کندیه و یاری برینه همراهدر یعنی عالمده لطف
و کرمله وسخا واحسانله داستان اولسه لایقدر زیرا ظاهری و باطنی
معمور و بری برینه موافق ومطابقدر حاصلی اوصاف و کرم آکه لایق
وکندی مدح وثنایه صادقدر همان شهرت کاذب دکلدر ❊ حکایت دختر
حاتم درزمان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ❊ ❊ شنیدم که طی در
زمان رسول ❊ نکردند منشور ایمان قبول ❊ که حرف بیان طی تقدیری
قبیلهٔ طیدر منشور قاضی مکتوبنه دیرلر امابونده امر وحکم معناسنه در
(محصول نبیت) اشتدمکه طی قبیله‌سی حضرت رسول زماننده حکم
وامر ایمانی قبول ایلمدیلر یعنی ایمانه کلمدیلر ❊ فرستاد لشکر بشیر ونذیر ❊

کرفتند ازایشان کروهی اسیر ❊ بشیر فعیل بمعنی فاعلدر مشتجی معناسنه
ونذیر قورقودیجی معناسنه ایکیسیده حضرت محمدك اسملریدر معلوم
اولا که حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك قرآن شریفده یکرمی
نامی واردر ❊ قطعه ❊ زنامهای رسول خدا در قرآن ❊ درین دو بیت زمن بیست مطلب
نام یاد بکیر ❊ نبی وامی وعبد ومزمل ونعمت ❊ رسول وصدق ورؤف ورحیم اسامی رسول
ونور ونذیر ❊ بشیر وشاهد وداعی ومصطفی ومبین ❊ کریم ورحمت ومدثر
وسراج ومنیر ❊ کروهی کاف عجمك ورانك ضمه‌لری ایله بلوك دیرلر
و یاحرف وحدت (محصول بیت) قبیلهٔ طی منشور ایمانی قبول ایلمیجه
حضرت محمد انلری اورمغه لشکر کوندردی پس واران لشکر انلردن
بر بلوك اسیر کتوردیلر ❊ بفرمود کشتن بشمشیر کین ❊ که ناپاك بودند
وناپاك دین ❊ شمشیر کین لامیه در مجازا کین قلیجندن مراد عدم
مرحمتدر که حرف تعلیل ناپاك بودند یعنی کفر اوزره اولمغله خبیثلرایدی
بونده ناپاکی بای عربله اولمغی نجو بزایدن استعمالدن بی خبرایمش زیراپاك
بی حرفیله مستعملدر ناحرفیله دکل فتأمل ناپاك دین وصف ترکیبیدر
مرداردینلی دیمکدر (محصول بیت) حضرت محمد صلی الله علیه وسلم
بیوردی بونلری کین قلیجیله قتل ایلکه یعنی ترحم ایلیوب جمله‌سین
کسك دیدی زیرا کندیلری ودینلری ناپاکدی ❊ زنی کفت من دختر
حاتم ❊ نخواهید از ین نامور حاکم ❊ زنی یا حرف وحدت دختر حاتم
لامیه در دختر قیز معناسنه در حاتم بونده تانك کسریله در اصل اوزرینه
ضرورت قافیه ایچون نامور آدلی دیمکدر یعنی نامدار ومشهور (محصول
بیت) مذکور اسیرلرك ارالرنده برقیز دیدی که بن حاتمك قزییم ای مسلمانلر
بنی بو نامدار حاکمدن دیلك ایلك آزاد ایلسون دختر بونده نصکره عامدن
خاصه التفات ایدوب حبیب الله صلی الله علیه وسلم دیرکه ❊ کرم کن بجای
من ای محترم ❊ که مولای من بود از اهل کرم ❊ با حرف صله و یا حرف ظرف
جای مقحم اعتبار اولنورسه با حرف صله درا ماحق معناسنه طونولورسه حرف
ظرف اولور فتأمل محترم اسم مفعولدر افتعال بابندن حرمتلی وعزتلی دیمکدر که
حرف تعلیل مولای من لامیه بونده افندی معناسنه در که مراد باباسیدر
(محصول بیت) ای محترم بنم حقمده کرم ولطف ایله یعنی بنی آزاد ایله زیرا بنم
افندم اهل کرمدن بر کیسه ایدی یعنی بن حاتمك دختریم وحاتم خود اهل

کرمدن اولدیغی مشهور آفاقدر ایمدی سنداخی کرم ایدوب بنی آزاد ایله
* بفرمان پیغمبر پاك رای * کشادند زنجیرش ازدست وپای * باحرف
مصاحبت اضافتلری لامیه وبیانیه زنجیرش ضمیری معناده پایه مقیددر
تقدیری ازدست وپابشدر (محصول بیت) پیغمبرنیك رایك فرمانیله الندن
وایاغندن زنجیر بنی اچدیلر یعنی باغنی چوزوب آزاد ایلدیلر * دران قوم باقی
نهادند تیغ * که رانند سیلاب خون بی دریغ * در حرف صله در قوم باقی
بیانیه که حرف تعلیل رانند فعل مضارع جمع غائب سوردیلر دیمکدر اقیتدیلر
معناسنه سیلاب خون لامیه در مجازا سیل خون معناسنه در بی دریغ
بی پرواو بی باك دیمکدر (محصول بیت) دختر آزاد ایلدیلر واول باقیه قلیج
اوردیلر تاکیم بی پرواو بی محابا خون سیلنی دوکدیلر حاصلی قانلرینی
اقتمغیچون قوم باقیه قلیج اوردیلر * بزاری شمشیرزن کفت زن * مرا نیز باجمله
کردن بزن * بزاری باحرف مصاحبت ویاحرف مصدر زار باغله دیمکدر
باحرف صله شمشیرزن وصف ترکیبیدر قلیج اورجی دیمکدر یعنی جلادزن
یعنی دخترمرا ابنم دیمکدر نیز حرف عطف در دخی معناسنه باحرف مصاحبت
جمله یعنی جملهٔ قوم دیمکدر کردن بیون بزن اور دیمکدر فعل امر مفرد
مخاطب (محصول بیت) تضرع وزار باغله جلاده دختر دیدی یعنی باقی
قومنه قلیج قویجق دختر دیدی بنداخی جملهٔ قومله بویمنی اور که قوم
وقبیله سز قالمقدن اولمك یکدر * مروت نبینم رهایی ز بند * بتنها ویارانم
اندر کمند * رهایی یاحرف مصدر خلاص دیمکدر بند قید یعنی باغ بتنها
باحرف تأکید کمند بونده باغ معناسنه در (محصول بیت) زن دیر که حبس
وقیددن بن یالکز خلاص اولمغی مروت کورمدم ویارانم ودوستلرم حبسده
وباغده اولالر حاصلی هرنه اولورسم انلرله اوله یم اکر مرده واکر زنده
* همی کفت کریان براحوال طی * بسمع رسول آمد آوازوی * همی کفت
حکایت حال ماضی سویلردی دیمکدر کریان حالدر همی کفتك فاعلندن که
دختردر بر حرف استعلا احوال طی لامیه درو باحرف صله سمع رسول لامیه
آوازوی ده لامیه در ضمیر دختردن کنایتدر (محصول بیت) دختر احوال
قوم طی اوزره اغلرکن سویلردی پس حضرت رسولك سمعنه کلدی انك
آوازی یعنی اغلیوب سویلدکنی اشتدی * بخشید برقوم دیکر عطا
* که هرکز نکرد اصل کوهر خطا * قوم دیکر لامیه در مجازا قوم باقی

مراددر که حرف تعلیل اصل وکوهر عطف تفسیری قبیلندن در (محصول
بیت) دخترك باقی قومنه لطف وعطا یعنی عفو بغشلدی یعنی جمیعنی آزاد
ایلدی زیرا اصل پاك وکوهر طاهر هرکز خطا ایلمدی یعنی اصل پاکدن
قصدله خطا صادر اولمز * حکایت جوانمرد حاتم وذکر پادشاه اسلام
ابو بکر بن سعد بن زنکی * * ز بنکاه حاتم یکی پیرمرد * طلب ده درم سنك
فانید کرد * بنکاه بای عربك ضمیله بونده اوبا مراددر خرکاه معناسنه یعنی
قره او اضافتی لامیه پیرمرد ترکیب مزجی قوجه کشی دیمکدر طلب کرده
مقیددر طلب کرد تقدیرنده ده درم سنك مفعول اولی وفانید مفعول ثانیسی
فانید شکر پیزفانه عربی در بای عجمله بجمیدر امابونده مطلق شکر مرادر
ده درم سنك اون درهم طاش اغرلغنجه ومقدارنجه پس سنك بونده اغرلق
معناسنه در دبین سهو ایلمش (محصول بیت) حاتمك اوباسندن برکیمسه یعنی
برقوجه کشی یوز درهم طاش اغرنجه شکر دیلدی * زراوی چنین یاددارم
خبر * که پیشش فرستاد تنکی شکر * که حرف بیان پیشش ضمیر پیرمرده
راجعدر تنك بونده دنك معناسنه در یعنی یارم یوك که ترکچه اکا طای دیرلر
ویاحرف وحدت (محصول بیت) راویدن بویله خاطرمده در که پیرك
قاتنه بردنك شکر کوندردی * زن از خیمه کفت این چه تدبیر بود *
همان ده درم حاجت پیر بود * زن یعنی زنش (محصول بیت) حاتمك
خاتونی چادردندن بونه تدبیردر دیدی پیرك حاجتی اون درهم مقداری
شکر ایدی انجق پس شکری دنکله ویرمك نه زحمت ایدی
* شنید این سخن نام بردار طی * بخندید وکفت ای دلارای حی *
نام بردار مشهور معناسنه وصف ترکیبیدر طیه اضافت لامیه در قبیلهٔ
طیك مشهوری یعنی حاتم دلارای وصف ترکیبیدر آرایبدندن کوکل
بزه یجی یعنی قلبه زینت وسرور ویریجی دیمکدر حیه اضافت لامیه در
حی حانك فتحی ویای مشدده ایله قبیله معناسنه در (محصول بیت)
حاتم حاتونندن مذکور کلمات ایشتدی وکولدی ودیدی که ای قبیله نك
زینتی ومحبوبه سی * کراو درخور حاجت خویش خواست * جوانمردی
آل حاتم کجاست * او یعنی پیردر خور لایق معناسنه در خویشه اضافتی
لامیه در جوانمردی آل حاتم لامیه لردر (محصول بیت) حاتم دیر که
اکر کندینك احتیاجی لایقنی استدیسه ایمدی آل حاتمك جوانمردلکی

ردشعی

قندەدر یعنی بیز اکا حاجتی مقداری ویرمدك بل كه كندی سخا و كرمنز
مقدارنجه ویردك ﴿ چو حاتم بآزادمردی دكر ❁ ز دوران گیتی نیامد
مكر ﴾ چو ادات تشبیه با حرف ظرف آزادمرد تركیب مزجی سخی
و كریم دیمكدر و یا حرف مصدر دكر داخی دیمكدر كیرودیـن كیرودن
ردشعی سـویلش دوران گیتی لامیه دور جهان دیمكدر مكر ادات استثنادر
الامتناسه مرهوندر بیت آتیه حاتم كبی سخا و كرمده دور جهاندن برو
كلمدی الا ﴿ ابو بكر سعدان كه دست نوال ❁ نهـد همتش در دهان
سؤال ﴾ ابو بكر سعد تقدیری ابو بكر ابن سعددر كه حرف رابط صفت
دست نوال لامیه‌در نهدك مقدم مفعول صمر یجیدر و همت فاعلی و ضمیر
ابو بكردن كنایتدر در حرف صله دهان سؤال لامیه‌در مجازا دست نوال
و دهان سؤال استعاره طریقیله مذكوردر زیرا حقیقتده نوالك یعنی
عطانك دستی و سؤال و طلبك دهانی اولماز (محصول بیت) حاتم كبی
سخا و كرمدن كلمدی الا ابو بكر بن سعد كه عطا و كرم الینی انك همتی
سؤال دهانینه قور یعنی طلب عطا و كرم الینه احسان ایدر شویله كه
سؤال ایچون برداخی اغزین اچمغه محتاج اولماز معلوم اوله كه حضرت
شیخ حاتمك سخا و كرمنی ذكردنصكره مناسبتله پادشاهی مدح ایلدی
بعده دعاسنه شروع بیورر ﴿ رعیت پناها دولت شاد باد ❁ بسعیت
مسلمانی آباد باد ﴾ رعیت پناه وصف تركیبیدر رعیت صقلیجی و صغندرجی
معناسنه لازمله متعدی بیننده مشتركدر و الف حرف ندادر شادباد
دعائیه‌در با حرف مصاحبت سعیت تا ضمیر خطاب مسلمانی یا حرف مصدر
مسلمانلق دیمكدر مراد دین اسلامدر آباد الف ممدوده معمور دیمكدر
باد اولسون دیمكدر اولكی كبی دعائیه‌در (محصول بیت) ای رعیت پناه
پادشاه یعنی حافظ رعیت كوكلك همیشه مسرور اولسون سعی جمیلك ایله
مسلمانلق یعنی دین اسلام معمور و روشن اولسون بیننده اشارت وار ابو بكرك
هم رعیت پرور و هم دین پرور اولدیغنه ﴿ سرافرازد این خاك فرخنده
بوم ❁ ز عدلت بر اقلیم یونان و روم ﴾ افرازد همزه‌نك فتحی و سكون
فائله فعل مضارع مفرد غائب یوجلدر دیمكدر ضمیر مقدم مفعولی
باشین یوجلتمكدن مراد تفاخر و ترفع در خاك فرخنده بوم بیانیه‌در
خاك طپراق و بوم مملكت معناسنه در ز عدلت افرازده متعلق

بر حرف استعلا افرازده متعلق اقلیم یونان لامیه‌در مجازا یوناندن مراد
مملكت قرماندر رومدن مراد كرددر كه تختی سیواسدر (محصول بیت)
بو مبارك مملكتك یعنی فارسك طپراغی سنك عدلكدن اقلیم یونان
و روم اوزرینه تفاخر ایدر زیرا انلرك حاكملرنده سنده اولان عدالت
یوقدر ﴿ چو حاتم اكر نیستی فروی ❁ نبردی كس اندر جهان نام طی ﴾
چو حاتم مصراع ثانیه مرهون چو ادات تشبیه نیستی یا حرف حكایه
اولمایدی دیمكدر فر فانك و واوك فتحی و رانك تشدیدیله بونده دولت
و شوكت معناسنه‌در و یه اضافت لامیه‌در كه حاتمدن كنایتدر نبردی
یا حرف حكایت ایلتمزدی دیمكدر یعنی اكمازدی نام طی لامیه طی ابو القبیله در
یعنی اول طایفه‌نك جد اعلاسی (محصول بیت) حاتم كبی اكر حاتمك
دولت و شوكتی اولمایدی یعنی حاتمك اكر سخا و كرمی و دولت و عزتی كه
مشهور عالمدر اولمسیدی جهانده هیچ كیمسه طینك نامنی اكمازدی حاصلی
طینك نامی حاتم سببیله مذكوردر زیرا اضافتله حاتم طی دیرلر و جائزدر كه وی
ضمیر اضمار قبل الذكر طریقیله طیه راجع اوله پس فر بو تقدیرجه اثر معناسنه اولور
اكر طینك حاتم كبی اثری و فرزندی اولمایدی جهانده هیچ بر كیمسه طینك نامنی
ذكر ایلمزدی ﴿ ثنا ماند از آن نامور در كتاب ❁ تراهم ثنا ماند و هم ثواب ﴾ ثنا بونده
مدح معناسنه در ماند نونك سكونیله فعل ماضی مفرد غائب قالدی دیمكدر ماند
نونك فتحیله فعل مضارع قالور دیمكدر ثواب جزا دیمكدر (محصول بیت) حاتم
نامداردن سخا و كرمی سببیله كتابلرده مدح و ثناسی یازلی قالدی اما سنك كرم
و احسانك سببیله كتابلرده مدح و ثنا قالور و عدلك سببیله آخرتده ثواب حاصل
اولور ﴿ كه حاتم بدان نام و آوازه خواست ❁ ترا سعی و جهد از برای خداست ﴾
كه حرف تعلیل بدان یعنی بدان سخا و كرم آوازه چاو دیمكدر یعنی چاولنوب
مشهور اولمق (محصول بیت) سن كرم و عدل سببیله ثنا و ثواب صاحبی اولدك
اما حاتم همان مدح صاحبی اولدی زیرا اول ایلدوكی سخا و كرمله شهرت
و نامدارلق مراد ایلدی انجق آخرت ثوابنی دیلدی زیرا كفرا اوزره اولدی
سنك جهدك خدا ایچون در انجق شهرت و نامورلك ایچون دكلدر ﴿ تكلف
بر مرد درویش نیست ❁ نصیحت جز این یك سخن بیش نیست ﴾ تكلف
تفعل باشندن مصدردر زحمت معناسنه اما بونك كبی یرلرده ریا و سمعه
مراددر مرد درویش لامیه (محصول بیت) مرد درویشك قتنده

ریاوسمعه یوقدر یعنی بن که مرد درویشم مرادم نصیحتدر ریاوخوش آمد دکلدر نصیحتم بو برسوزدن زیاده دکلدر برسوز بیوردیغی کلیجك بیتك مضمونی در ﴿ که چندانکه جهدت بود خبر کن ❊ زتوخیر ماند زسعدی سخن ﴾ که حرف بیان جهد جیمك فتحی وضمیله طاقت معناسنه در که کنه حرف بیان ماند نونك فتحیله فعل مضارع له امر غائب بیننده مشترکدر قالور وقالسون دیمکدر (محصول بیت) پادشاهنه دیرکه اولقدر که طاقت وقدرتك واردر یعنی قادر اولدیغڭه عالمه خیرایله سندن عالمده خیر قالسون سعدیدن سوز یعنی عالمده سعدیدن سوز یادکار قالدیغی کبی سندن خیریادکار قالسون ﴿ حکایت در حلم پادشاه ﴾

﴿ یکی راخری درگل افتاده بود ❊ زسوداش خون دردل افتاده بود ﴾ یکی را راحرف تخصیص بربسنك دیمکدر خری یاحرف وحدت در حرف صله کل کاف عجمك کسریله بالچق دیمکدر زسوداش ضمیر یکی یه راجعدر (محصول بیت) برینك براشکی بالچغه دوشمشدی اول کسنك بوسودا واضطرابدن یورکنه قان دوشمشیدی یعنی زیاده بلاومشقتده ایدی ﴿ بیابان وسرما و باران سیل ❊ فروهشته ظلمت برآفاق ذیل ﴾ سرماصوق فروادات تأکید هشته ماضیدن قسم مفرد صالی ویرمش وصارقتمش فاعلی ظلمتدر آفاق افقك جمعیدر (محصول بیت) مرکب بالچغه دوشدکده بیابان ایدی وصوق ویغمور وسیل یعنی اول وقتك حالی بویله ایدی ظلمت آفاق عالمه رحمت اتکین صالمش وصالی ویرمش ایدی یعنی عالمی قراکلق قپلشیدی ﴿ همه شب درین غصه تابامداد ❊ سقط کفت ونفرین ودشنام داد ﴾ (محصول بیت) صاحب خربتون کیجه بوغصه ده ایرته دك یعنی مرکبی اضطرابنده اولوب نامعقول سویلدی وایلنج ودشنام ویردی حاصلی اول حالده دیلینه کلنی سویلدی همه شب مصراع ثانیه مرهوندر یعنی ظرف واقعدر ﴿ نه دشمن برست اززبانش نه دوست ❊ نه سلطان که آن بوم وبرزان اوست ﴾ با حرف تأکید رست فعل ماضی مفرد غائب قورتلدی دیمکدر حرف نفیله قورتلدی دیمکدر زبانش ضمیر صاحب خره راجعدر دوست دشمنه معطوف که رابط صفت بوم مملکت وبربونده زمین معناسنه در زان وآن ادات تخصیص لردر زان او وآن او دیرلرانك دیمکدر وزان من بنم وزان توسنك قفس (محصول بیت) نه دشمن قورتلدی

دیلندن نه دوست نه پادشاه که اول مملکت واول یرآنکدر حاصلی دیلنه کلن مهملاتی سویلدی ﴿ قضارا خداوندآن پهن دشت ❊ دران حال منکر برو برگذشت ﴾ قضارا اتفاقا وناکهانی دیمکدر خداوندآن پهن دشت لامیه در پهن دشت بای عجمك فتحی وسکون ها ونونله ترکیب مزجی در آنلی ویصی صحرا دیمکدر حال منکر بیانیه چرکین حال دیمکدر برو ضمیر یکی یه راجعدر کذشت کچدی (محصول بیت) بوشخص بلاده والمده ایکن ناکهانی اول یصی صحرانك صاحبی یعنی پادشاه اول چرکین حالده اوررینه اوغرادی ﴿ شنیداین سخنهای دورازصواب ❊ نه صبر شنیدن نه روی جواب ﴾ سخنهای دورازصواب بیانیه صوابدن بعید سوزلر حاصلی ناسازومخالف کلمات صبر شنیدن وروی جواب لامیه لردر (محصول بیت) اول خداوند بوصوابدن بعید سوزلری ایشتدی یعنی صاحب خرك ناسزادشناملرین ایشتدی نه ایشتمکه صبرونه جوابه وجه وصورت وار حاصلی نه ایشتمکه صبروطاقتی وارایدی زیرازیاده ناسزاایدی ونه جواب ویرمکه مجالی اوالدی زیراقتی غضبه کلدی ﴿ بچشم سیاست دروبنکریست ❊ که سودای این برمن از بهر کیست ﴾ با حرف تأکید نکریست نونك ورانك کسری وکاف عجمك فتحی وباقینك سکونیله فعل ماضی مفرد غائب فاعلی خداوندر سودا غضب معناسنه در برحرف صله بهر بانك فتحی وسکون هاایله ادات تعلیل واجب الاضافت اولان الفاظدندر چه یه اضافت لامیه در چیست و کیست لفظلرنده یاهای رسمیدن بدلدر فاحفظ (محصول بیت) پادشاه حریفك نامعقول کلماتن اشیدنجه اکا غضبندن سیاست کوزیله نظرایلدی یعنی انی سیاست ایلمکه قصدایلدی بویله دیوکه بوشخصك بکاغضبی نه ایچوندر دیو یعنی بن بوکانه ایلدم که بکابوقدرشتم ایدر ﴿ یکی کفت شاهابتیغش بزن ❊ زروی زمین بیخ عمرش بکن ﴾ بیخ عمر لامیه در مجازا عمر کوکی دیمکدر ضمیر یکی یه راجعدر بکن کاف عربك فتحیله قوپار یعنی قلع ایله دیمکدر (محصول بیت) پادشاه مسکینه سیاست کوزیله باقنجه بریسی دیدی پادشاهم انی تیغله اور یعنی بوینونی اوریر یوزندن انك عمری کوکنی قازقوپار یعنی دنیادن وجودنی قالدر ﴿ نکه کرد سلطان عالی محل ❊ خودش دربلادیدوخردروحل ﴾ سلطان عالی محل بیانیه عالی محل وصف ترکیبی محل مقام معناسنه در خود کندی

مطلب

دیمکدر وحل واوك وحانك فتحـه‌لر یله یالحق دیمکـدر (محصول بیت)
پادشاه بلندمرتبه وعالی‌مقدار نظر ایلدی کندینی بلاده وخربنی یاتقده
و یالجقده کوردی ❊ بخشود برحال مسکـین مرد ❊ فروخورد خشم
سخنهای سرد ❊ بخشود فعل ماضی مفرد غائب ترحم ایلدی دیمکدر
بر حرف صله حال مسکین مرد لامیه مسکـین مرد سکون نونله ترکیب
مزجیدر فروخورد یودقندی دیمکدر چشم سخنهای سرد لامیه و بیانیه‌در
(محصول بیت) پادشاه آنی وخرنی بویله کورنجه مرد بیچاره ومسکینك
حالنه ترحم ایلیوب نامعقول وناسزا کلماتینك غضبنی یودقندی یعنی کظم
غیظ ایلدی ❊ زرش داد واسب وقباپوستین ❊ چه نیکو بود مهر در وقت
کین ❊ زرش ضمیر بیچاره‌دن کنایتدر قباپوستین کورك قپلی فراجه
مهر بونده محبت معناسنه‌در در کین کاف عربك کسریله بغض معناسنه‌در
(محصول بیت) پادشاه مسکینه التون وآت وکورکلی فراجه ویردی
حضرت شیخ بیورر نه کوزلدر کین وقتنـده محبت یعنی جرم وخطـایی
عفو ایدوب محبت نه خوش در ❊ یکی کفتش ای پیر بی عقـل وهوش ❊
عجب رستی از قتل کفتا خموش ❊ رستی رانك فتحیله فعل ماضی مفرد مخاطب
قورتلدك یعنی خلاص اولدك دیمکدر کفتا یردیدی خموش اسم تقدیری
خموش باش در اسم اول دیمکدر (محصول بیت) بر بسی بیچـاره‌یه ای
عقلسز وادراکسز پیر قتلـدن عجب خلاص بولدك پیراکا اسم دیدی
یعنی دینه ❊ اکر من بنالیدم از درد خویش ❊ وی انعام فرمود درخورد
خویش ❊ (محصول بیت) اکرچه بن کنـدی دردمدن ایکلیوب ناسزا
سویلدمسـه اول بنم کندی حالمدر که زیاده اضطرابمدن سویلدم اما
پادشاه کندی لطف وکرمنه لایق انعـام بیوردی یعنی بن لایقمی ایلدم
اولده کندینك اولواغینه لایقنی ایلدی حضرت شیخ بیورر ❊ بدی را بدی سهل
باشـد جزا ❊ واکرمردی احسن الی من اسا ❊ بدی یا حرف مصدر
و یا حرف وحدت ورا حرف صله بدی یا حرف مصـدر مردی یا ضمیر
خطاب احسن افعال بابندن فعل امر مفرد مخاطب الی حرف جر اسنه متعلقدر
من اسم موصول اسـا فعل ماضی مفرد مذکر غائب فاعلی تحتنـده منه
راجعدر جمله فعلیه اعراب دن محلی یوق صله سیدر اسم موصولك
(محصول بیت) برامزلغه برامزلق جزاسی سهـل اولور یعـنی جزئی

والجقلقدر اکرمردایسك اساءت ایلینه احسـان ایله حاصلی یرامزلغه
یرامزلق ایلمکه هرکس قادر اولور امامردلك یرامزه ایلك ایلمکدر بوکه
دکه کیمسه قادر دکلمدر ❊ حکایت ❊ شنیدم که مغروری از کبر مست
❊ درخانه بر روی سائل ببست ❊ مغروری یا حرف وحدت کبر کاف عربك
کسریله وسکون بائله عظمت معناسنه‌در کبر یاده دیرلر کافك کسریله در
خانه لامیـه در بر حرف صله روی سـائلده لامیه‌در (محصول بیت)
اشتدم که تعظیم وتکبرندن مست بر مغروراوی قپوسنی بر سائل یوزینه بغلدی
یعنی بر فقیر دیلنجی‌یه نسنه و یرمدی حاصلی قپوسندن محروم کوندردی
❊ بکنجی فرومانده بنشست مرد ❊ جکر کرم وآه از تف سینه سرد ❊
بکنجی یا حرف ظرف و یا حرف وحدت فرومانده عاجز دیمکدر مرد یعنی
سائل تف سینه لامیه تف بونده حرارت معناسـنه‌در (محصول بیت)
سائل بر بوجقـده عاجز وذلیل اوتوردی یعنی آچ وذلیـل جکری کرم
وآهی سینه‌سی حرارتنـدن سرد اوتوردی حاصلی زیاده اضطرابندن
صوق آه چکمکه باشلدی ❊ شنیدش یکی مرد پوشیده چشم ❊ بپرسیدش
ازموجب کین وخشم ❊ شنیدش ضمیری سائله عائددر مرد پوشیده چشم
بیانیه پوشیده چشم وصف ترکیبیدر اعمی معناسنه موجب کین لامیه سبب
کین دیمکدر (محصول بیت) سائلك حرارتله آه سرد چکدیکنی بر اعمی
ایشتدی ایشیدیجك سائله کین وغضبنك سببندن سـؤال ایلدی یعنی
غضبکه سبب ندر دیدی ❊ فرو کفت وبکریست برخاك کوی ❊ جفایی
کز آن شخص آمد بروی ❊ فروادات تأکید کفت قائل سائلدر مقول قول
مصراع ثانیدر فروکفت مخفی سویلدی دیمن آشکاره خطا ایلمش خاك ردشمی
کوی لامیه‌در کوی کاف عربك ضمیله محله دیمکدر جفایی یا حرف وحدت
که رابط صفت آن شخص یعنی مغرور ضمیر سائله راجعدر ومناده رویه
مقیددر برویش تقـدیرنده (محصول بیت) اعمی سائلدن سبب غضبنی
سؤال ایدنجه سائل محله طپراغی اوزره اغلرکن سویلدی کثرت بکادن
کنایتدر شول جفایی که شخص مغروردن بو زینه واو کنه کلدی یعنی
مغرور ایلدیکی جفایی سویلیوب تقریر ایلدی ❊ بکفت ای فلان ترك آزار کن
❊ یك امشب بنزدمن افطار کن ❊ ترك آزار مصدرك مفعوله اضافتیدر
آزار اسمدر آزار یدندن که مشترکدر لازمله متعدی بیننده بونده لازمدر

انجمنك دیمكدر یك امشب بر بو كیجه دیمكدر باحرف ظرف تردمن لامیه در افطار افعال بابندن مصدر در صائم اولان كیسه یمكله اوروج اچمغه دیولر كن كاف عربك ضمیله فعل امر مفرد مخاطبدر كنیدندن ایله دیمكدر (محصول بیت) اعمی سائله دیدی ای فقیر انجمنكی ترك ایله مضطرب اوله ر بو كیجه بنم قاتمده افطار ایله یعنی بو كیجه بنم یانمده طعاملن ❊ بخلق ونوازش كر یبان كشید ❊ بمنزل در آوردش وخوان كشید ❊ نوازش نونك فتحیله اسم مصدر درنواز یدندن اوخشایش دیمكدر بعض نسخه ده نوازش یرینه فریدش واقعدر الداعق معناسنه در حرف تأكید آوردش شین ضمیر منصوب متصل معناسنه سائلدن كنایتدر وضمیر مستتر اعمی دن خوان سفره ونعمت معناسنه در (محصول بیت) اعمی سائلك حسن وخلق ورعایت وفریدله یقه سین چكدی یعنی ملایمت وملاطفتله خانه سنه كلكه آنی ارضا ایلدی پس آنی منزلنه كتوروب اكه طعام چكدی حاصلی قرنن طیوردی ❊ برآسود درویش روشن نهاد ❊ بكفت ایزدت روشنایی دهاد ❊ برحرف تأكید آسود فعل ماضی مفرد غائب دینكلندی یعنی حضور ایلدی درویش روشن نهاد لامیه وروشن نهاد وصف تركیبی روشن طبعتلی دیمكدر ایزدت همزه نك كسری وزانك فتحی وكسریله خدا دیمكدر روشنایی یای مصدرله ایدنلق دیمكدر یعنی كوز اچقلغی دهاد دالك فتحیله فعل امر مفرد غائب موقع دعاده واقعدر ویرسون دیمكدر (محصول بیت) درویش روشن طبع طعام ییوب حضور ایلدی پس اعمایه خدا سكا ایدنلق ویرسون دیدی یعنی كوزك ایدن اولسون ❊ شب از نركسش قطره چندی چكید ❊ سحر دیده بر كردو دنیا بدید ❊ نركسدن مراد چشمدر كنایه طریقیله وضمیر اعمی دن كنایتدر قطره چندی تقدیری قطرهٔ چند در ضرورت وزنیچون یای وحدت تأخیر اولندی چكید جیم عجمك فتحی وكاف عربك كسریله فعل ماضی مفرد غائب طامدی یعنی اقدی دیمكدر دیده بر كرد كوزین اچدی دیمكدر (محصول بیت) كیجه اول اعمانك كوزندن برقاچ قطره یاش طامه دی سحر وقتنده كوزین آچوب دنیایی كوردی ❊ حكایت بشهر اندر افتادو جوش ❊ كه بی دیده دیدهٔ بر كند دوش ❊ بشهر با حرف صله اندر انی تأكیدایدر جوش بونده صیت وصدا معناسنه در كه حرف بیان بی دیده كوزسز دیمكدر ویا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه وحدت ایچون در دیین بلزیمش (محصول بیت) شهره حكایت وغلغله دوشدكه براعمی

ردسرری وشمعی

دون كیجه كوزین اچدی دیو یعنی نابینا بینا اولدی ❊ شنیدا ین سخن خواجهٔ سنكدل ❊ كه بر كشت درویش ازو تنكدل ❊ خواجهٔ سنكدل بیانیه كه حرف رابط صفت بركشت دوندی واولدی معناسنه در ازو ضمیر خواجه یه راجعدر تنكدل وصف تركیبی كوكلی طارلغندن كنایتدر حاصلی بیحضور وپریشان خاطر دیمكدر (محصول بیت) اول طاش یوركلی بی رحم خواجه كه درویش اندن بیحضور وپریشان خاطر اولدی بو سوزی اشتدی یعنی اعمانك سائل قصه سنی ❊ بكفتا حكایت كن ای نیك بخت ❊ كه چون سهل شد برتو این كار سخت ❊ بكفت خواجهٔ مغرور كوزی اچیلان كیسه یه دیدی كه حرف بیان چون واو اصلیه ایله نیجه دیمكدر برحرف صله كار سخت بیانیه در (محصول بیت) خواجهٔ مغرور اعمای سابقه دیدیكه ای طالعی مبارك سكا بو محكم ومشكل ایش نیجه قولای اولدی یعنی سبب نه اولدی سنك كوزك اچلمغه ❊ كه بر كردت این شمع كیتی فروز ❊ بكفت ای ستمكار آشفته روز ❊ كه اسمدر كیم معناسنه بر كرد فعل ماضی مفرد غائب اویاردی دیمكدر یعنی ضیا اندردی تا ضمیر خطاب شمع كیتی فروز بیانیه در وبر كردك مفعولی شمعدن مراد دیده در دیده یه كیتی فروز دیدی شمع اعتباریله در والا جهان بین یری ایدی فتأمل ستمكار آشفته روز بیانیه آشفته روز وصف تركیبیدر پریشان روز معناسنه (محصول بیت) خواجه سؤال ایدوب دیر كه بو جهان یا اكلندریجی شمعكی كیم اویاردی یعنی چشم جهان بینكی كیم بینا ایلدی وسنی كیم دیده ور ایلدی اعمای سابق دیدی ای پریشان روزكار وآشفته احوال ظالم ❊ تو كوته نظر بودی وسست رای ❊ كه مشغول كشتی بجغد از همای ❊ كوته نظر وصف تركیبی بصرسز دیمكدر سست رای ده وصف تركیبدر تدبیرسز وبصیرتسز معناسنه كه حرف تعلیل كشتی كاف عجمك فتحیله فعل ماضی مفرد مخاطب اولدك دیمكدر صیرورت معناسنه با حرف صله جغد جیم عربك ضمیله بایقوش دیمكدر همای برشكر رنك قوشدر صفتغان وضعنده شویله كه صفتغان شكر رنك اولسیدی همای نكنده نوشكلنده اولوردی تحصیل زماننده شام شریفده بر عجم بازار كاننده برینك لاشه سنی كوردم بونك اكل وشربی وبوزری چیقار معنی احوالی وخواص عجایب مخلوقات كتابنده مفصل

مطلب
بیان هما

ومبین‌دز انده کوریله (محصول بیت) مغروره‌دیرکه سن الچق نظرلی وزبون فکرلی سین که همادن اعراض ایدوب جغده مشغول اولدك یعنی دنیا محبتی سببیله فقرایه رعایت ایلمدن اعراض ایلدك ❊ بروی من این درکسی کرد باز ❊ که کردی تو برروی وی در فراز ❊ باحرف صله روی من لامیه این در یعنی دریچهٔ چشم کسی باحرف وحدت کرد باز اچدی دیمکدر که حرف رابط صفت کردی کاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر برحرف صله روی وی لامیه در انك یوزینه دیمکدر درقپو فرازفانك فتحی وکسریله قپامق معناسنه در لیکن استعمالده استقلالی یوقدر بلکه غیری لفظه محتاجدر بونده کردن فعلنه مقیددر فراز کردی تقدیرنده قپادك دیمکدر (محصول بیت) اعمای سبق خواجهٔ مغروره‌دیرکه بنم یوزمه بوقپویی برکیمسه اچدیکه سن آنك یوزینه انعام قپوسنی بغلدك یعنی برکیمسه بنی بینا ایلدیکه سن آنی قپوکدن برنسنه ویرمیوب محروم کوندردك حضرت شیخ پند ومعرفت طریقیله بیورر ❊ اکر بوسه برخاك مردان زنی ❊ بمردی که پیش آیدت روشنی ❊ برحرف صله خاك مردان لامیه‌در خاك مرداندن مراد مزار اولیادر زنی فعل مضارع مفرد مخاطب زیدندن فعلك شرط واقعدر اکر بوسه زنی تقدیرنده بمردی باحرف قسم ویاحرف مصدر که حرف بیان آیدت تا ضمیر خطاب معناده پیشه مقید در پیشت تقدیرنده روشنی یاحرف مصدر (محصول بیت) اکر اولیانك مزارینی بوس ایدرسك یعنی صفای باطنله قبورینی تعظیمله زیارت ایدرسك اونلرك ارلکی حقیچون که سنك اوکوکه یعنی سکا خدادن برنور وسرور وفیض قبور حاصل اولور یعنی انلرك روحانیتدن صفای دنیاواخری حاصل اولور ❊ کسانی که پوشیده چشم دلند ❊ همانا کزین توتیا غافلند ❊ کسان کسك جمعیدر یاحرف وحدت شول برکیمسه‌لر دیمکدر که حرف رابط صفت پوشیده اورتولی دیمکدر یعنی مستور چشم دل لامیه‌در مجازا کوکلی کوزی دیمکدر نون ودال استك ادات جمعدر کسان اعتباریله همانا یکرز دیمکدر کانه معناسنه که حرف بیان این توتیادن مراد خاك مزار اولیادن غافلند نون ودال سابق کبیدر (محصول بیت) شول کیمسه‌لرك کوکلی کوزی مستوردر یعنی اچق دکل کوردر کانه که تراب مزار اولیادن غافللردر حاصلی اولیایه محبت

ایدوب قبورینی صفای باطن وصدق طویتله زیارت ایدن انلرك روحانی فیضلرینه مظهر دوشروایلین قالور ❊ چوبرکشته دولت ملامت شنید ❊ سرانکشت حسرت بدندان کزید ❊ چوحرف تعلیل برکشته دولت دولتی دونمش یعنی دولتسز سرانکشت حسرت لامیه‌در مجازا حسرت پرمغی اوجنی یعنی بارمغنی ذکر جزؤ وارادهٔ کل مراددر (محصول بیت) چونکه بی‌دولت مغرور اعمای سابقدن ملامتی ایشیندی حسرت وندامت پرمغنی دیشیله ایصردی یعنی زیاده پشیمان اولدی ❊ که شهباز من صیددام توشد ❊ مرا بود دولت بنام توشد ❊ که حرف تعلیل شهباز ایوطوغانه دیرلر منه اضافتی لامیه‌در صید دام تولامیه‌لردر سنك دامك صیدی دیمکدر مرا بنم دیمکدر باحرف صله نام تولامیه‌در (محصول بیت) مغرور پشیمان اولوب برمغین ایصردی که بنم شهبازم سنك طوزاغکه شکار اولدی یعنی بن شکاز ایده‌جکمی سن شکار ایلدك دولت بنم ایدی اماسنك اولدی حاصلی بوبردولت ایدی که قابمه کلدی امابکانصیب اولمیوب سکا نصیب اولدی ❊ کسی چون بدست آورد جره باز ❊ فرو برده چون موش دندان باز ❊ کسی یاحرف وحدت چون کیف دیمکدر بدست باحرف صله جره باز جیمك ضمیله ورانك تشدیدیله طغان جره‌سی که طغان جنسنك برصنفیدر طغان یاورسی دیین بیلز یمش فرو برده باتورمش دیمکدر چون ادات تشبیه موش کسکن که عربجه فاره دیرلر دندان دشه دیرلر باحرف صله آز الف ممدوده حرص معناسنه‌در (محصول بیت) برکیمسه نیجه اله کتوره بیلور جره بازی یعنی اولیا‌ئله مصاحبت ومقارنتی نیجه ایده‌بیلور وانلرك کوکلینه نیجه کیره بیلور فاره‌کبی دیشنی حرصه باتورمش ایکن یعنی دنیایه زیاده حریص ایکن وجائزدرکه باآزدکی باحرف مصاحبت اوله وفرو برده‌یه برمفعول تقدیر ایده‌وز یعنی دنیا حطامنه حرصله توغل ایلمش ایکن خدا دوستلرینه نیجه تقرب ایده بیلور وانلرله نه‌وجهله آشناق ایده بیلور دیمك اوله والعلم عندالله ❊ کرامت بوداین که پیداشود ❊ که اعمازناکاه بیناشود ❊ معلوم اولاکه مذکور حکایه حضرت شیخك کلیاتنده وبعض بوستان نسخه‌لرنده موجود دکل علی الخصوص که بو حکایه موجود اولان نسخه‌لرده بوبیته وجود دکلدر لیکن شارحلر باز دیدیکچون بزده تقلیدا یازدق ایکی

ردسروری وشمعی

یرده که حرف بیان افاده ایدر ناکاه فجاءه دیمکدر ترکیجه اکسزین دیرلر
(محصول بیت) کرامتدر بو عالمده ظاهر وهویدا اولور که اعما اکسزین بینا
اولور یعنی بر اعمانك فجاءه کوزینی اچمق معجزات انبیایه برابر برحالدر ﴿ کفتار
اندر بلداری عام در طلب خاص ﴾ ﴿ الا کر طلب کاری اهل دلی ❊
زخدمت مکن یکزمان غافلی ﴾ الا حرف استفتاح وتنبیه طلبکار اهل دلی
لامیه لردر دلیده یا ضمیر خطابدر غافلیده حرف مصدر بعض نسخه ده غافلی
برینه کاهلی واقعدر (محصول بیت) آکاه اول که اکر بر اهل دله یعنی بر خدا
دوستنه طالب ایسك اکا خدمتدن بر زمان وبر ساعت غفلت ایله حاصلی
اهل الله ایله آشنالق ایلك استرسك خدمتلرندن وملازمتلرندن بر زمان خالی
اوله ﴿ خورش ده بکنجشك وکبك وحمام ❊ که یك روزت افتد همایی بدام ﴾
خورش خانك ضمه وواوك سکونیله اسم مصدردر طعام معناسنه ده دالك
کسری وهای اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب ویر دیمکدر کنجشك
کافك ضمی وجیمك کسریله سرچه یه دیرلر که عرب عصفور دیر عینك وفانك
ضمیله وسکون صادله کاف اولی بعض اعجام عجمی وبعضیسی عربی اوقور
اما ثانی عربیدر بالاتفاق کبك کافك ایکیسیده عربیدر واولکیسی مفتوح وثانی
ساکن ککلکه دیرلر که عرب حجله وقبجه دیر حمام لغتده هر بوینی مطوق طیره
دیرلر قمری واوکیك وغیرلری کبی اما بونده کوکرجین مراددر که حرف
تعلیل یك روزت تا ضمیر خطابدر معناده دامه مقیددر بدامت تقدیرنده همایی
یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر بدام با حرف صله (محصول بیت) سرچه یه
وککلکه وکوکرجینه یعنی مطلق حیوانانه طعام ویر تا کیم بر کون طوزغکه
هما دوشه یعنی هر کسه خدمت وحرمت ایله تا که بر کون بر خدا دوستنه
راست کله سین غرض قصه دن حصه در حاصلی هر کسی ولی بیلوب
عزت وحرمت ایله تا کیم بر کون بر کرچك ارە یتشه سین ﴿ چو هر کوشه
تیر نیاز افکنی ❊ امیدست ناکه که صیدی زنی ﴾ تیر نیاز لامیه مجازا
نیاز اوقی یعنی نیاز افکنی فعل مضارع مفرد مخاطب براغه سین یعنی
اتاسین دیمکدر ناکه ناکاهدن مخففدر مفاجاة یعنی اکسزین صیدی
یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر زنی فعل مضارع مفرد مخاطب اوراسین
دیمکدر (محصول بیت) چونکه هر کوشه به نیاز اوقنی اتاسین یعنی هر کسه
تضرع ونیاز ایلیه سین امید وار درکه ناکاه بر شکار اوراسین حاصلی

هر کسه نیاز اوزره اولوب عرض حاجت ایلیه سین مرجودر که بر کون
بر مستجاب الدعوت صاحب سعادته ملاقی اوله سین که مرادك حاصل ایلیه
﴿ دری هم بر آید زچندین صدف ❊ زصد چوبه آید یکی برهدف ﴾
در دالك ضمی ورانك تشدیدیله اینجو معناسنه در فارسیده عربیده مروارید
دیرلر راضرورت وزنیچون مخفف اوقنور ویا حرف وحدت بر آید چیقار
دیمکدر چندین بونده کنایت طریقیله مذکوردر عدد معین مراد دکلدر
حاصلی کثرت مراددر صدف صادك ودالك فتحیله اینجو حاصل اولان
ظرف یعنی صبوق چوبه جیم عجمك ضمی وبای عربله کزاوقنه دیرلر اما
بونده مطلق اوق مراددر هدف قرینه سیله که اوق نشانه دیرلر
(محصول بیت) نیجه صدفدن بر در شاهوار حاصل اولور یعنی نیجه
ناقصه خدمت ایلك کرکسین که بر کامله واصل اوله سین ❊ بیت ❊ نیجه بیك
آدم اوغلانی هلاك اولمق کرك تا کیم ❊ بلا نیجی تحبه دنیاده اوله بر کرچك
ار پیدا ❊ یوز اوقدن بریسی نشانه کلور حاصلی نیجه تضرع وزاریلق
ایلك کرکسین که بریسی جناب عزتك مقبولی اوله که انك سببیله مرادکه
واصل اوله سین مذکور ابیات تمثیل طریقیله مذکوردر فتدبر ﴿ حکایت ﴾
﴿ یکی را پسرکم شد از راحله ❊ شبانکه بکردید در قافله ﴾ یکی را برینك
دیمکدر را حرف تخصیص پسر بونده اوغل دیمکدر فرزند معناسنه
کم شد ضایع اولدی دیمکدر راحله لغتده بنت دوه یه دیرلر یعنی بینمکه لایق
شتره راحله دیرلر اما بونده اسم فاعل مفرد مؤنثدر فتح بابندن مقدر
قافله نك صفتیدر تقدیری قافلهٔ راحله در کوچیجی قافله دیمکدر پس
راحله بونده کراجی معناسنه در وبعض یرده کرائله طوتلان دوه در دیین
زیاده دوه جیلك ایلمش شبانکه کیجه وقتی یعنی قراکلق کیجه دیمکدر	ردسروری
بکردید فعل ماضی مفرد غائب چکرندی وطولاندی دیمکدر یعنی ارادی
در حرف ظرف قافله اسم فاعل مفرد مؤنث جماعت قافله یعنی راجعه
دیمکدر زیرا قفول مصدردر رجوع معناسنه اما بونك کبی یرلرده کاروان
معناسنه در (محصول بیت) برینك طائفهٔ قافله دن اوغلی ضایع اولدی
پس اوغلی ضایع اولان کیمسه کیجه قراکلغنده کاروان ارasında چکرندی
وطولاندی یعنی اوغلنی قافله ده ارادی ﴿ زهر خیمه پرسید وهر
سو شتافت ❊ بتاریکی آن روشنایی بیافت ﴾ سو سینك ضمیله جانب

معناسنه در شتافت فعل ماضی مفرد غائب ایودی دیمکدر مرادجست وجو و طلبده سعی بلیغ کوستردی دیمکدر بتاریکی یا حرف ظرف ویاحرف مصدر در قاراکلقده دیمکدر روشنائی یا حرف مصدر ایدنلق دیمکدر بیافت بولدی دیمکدر (محصول بیت) مذکور کیسه فرزندینی هر خیمه دن صوردی وهر جانبه کزدی بورودی یعنی هر جانبده یوقلدی وارادی عاقبت قراکلقده اول ایدنلغی بولدی یعنی اوغلنی برقراکلق یرده بولدی ❊ چوآمد برمردم کاروان ❊ شنیدم که میکفت باساروان ❊ برمردم کاروان لامیه کاروان وساروان واوله ویائله اقتدر زیرا اوارلنده تبادی وتواخی وار میکفت حکایت حال ماضی سویلردی دیمکدر یاحرف صله ساروان دوه‌جی دیمکدر (محصول بیت) چونکه پدر پسری کاروان خلقی قتنه کلدی ایشتدم که دوه‌جیسنه سویلردی یعنی تقریر ایدردی دیمکدر ❊ ندانی که چون راه بردم بدوست ❊ هر آنکس که پیش آمدم کفتم اوست ❊ ندانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهام انکاری معناسنه ویاتقریری که حرف بیان چون کیف معناسنه در بدوست یاحرف صله دوسته دیمکدر پیش آمدم تقدیری پیشم آمددر ضرورت وزنیچون تأخیر قلندی اوست اوضمیر غائب فرزندن کنایه‌در (محصول بیت) پدر ساروانه دیرکه بیلزمیسین که دوستمه یعنی اوغلمه نیجه یول ایلتدم یعنی اکا نیجه واصل اولدم وانی نیجه بولدم هر کیمسه که اوکه وقرشمه کلدیسه دیدم اولدر یعنی طلبمده زیاده اهتمام ایلدکدن هر کیمسه که قراکلق کیجه‌ده اوکه کلدیسه وکوزیمه کورندیسه اولدر یعنی اوغلمدر دیدم ❊ ازآن اهل دل در پی هر کسند ❊ که باشد که روزی بمردی رسند ❊ ازآن ادات تعلیل اهل دل لامیه عارف دیمکدر پی هر کس لامیه هر کسك اردنده دیمکدر معناسی هر کسی تجسس وتفحص ایدرلر حاصلی هر کسك نسی واردرونیه مالکدر دیواراولروبوقلرلر که حرف تعلیل باشد فعل مضارع غائبدر تمنی معناسنه اوله که دیمکدر که حرف بیان روزی یاحرف وحدت بمردی یاحرف صله ویاحرف وحدت رسند فعل مضارع مفرد غائب ایریشه‌لر دیمکدر (محصول بیت) انکیچون اهل دل اولان عارفلر هر کسك اردنجه درلر یعنی هر کسك نسی وار ایدوکنی یوقلیوب ارارلر اولا که بر کون براره ایریشه‌لر دبو حاصلی هر کسدن ولایت

اومارلر برولی‌یه ایریشه‌نجه ❊ برنداز برای دلی بارها ❊ خورنداز برای کلی خارها ❊ برندك فاعلی تحتنده اهل دله راجع ضمیردر برای دل لامیه ویاحرف وحدت باریوکدر که عربیده حمل دیرلر حای حطینك کسریله وها ادات جمع جمادات خورند یعنی اهل دل برای کلی برای دلی کبیدر ویاحرف وحدت خاردیکن وها کثنه ادات جمع (محصول بیت) اهل دل عارفلر اهل اللهك کوکلنی الاوب کندینه میل ومحبت ایتدیرنجه عوامدن وجهله دن یوکلر چکرلر ومشقتلر کوررلر بر کلی ایچون دیکنلر یرلر یعنی برخدادوستی تحصیل ایدوب اله کتورنجه اغیار دن وحساددن نه زحتلر چکرلر مذکور ابیات جیماسائله اعمی قصه‌سنه مناسب پندوحکمت ومعرفتدر فتأمل ❊ حکایت ❊ ❊ زتاج ملك زاده در مناخ ❊ شبی لعلی افتاددر سنکلاخ ❊ تاج ملك زاده لامیه و یاحرف وحدت وهمزه حرف
ردسروری وشمعی
توسل همزه حرف وحدتدر دیین سهو ایلمش در حرف ظرف مناخ میك ضمیله دشت تخشبده بربیرك اسمی در اما عربیده اسم مکاندردوه‌چوکیجك بیر معنا سنه اناخ ینیخ دن یعنی افعال بابندن شبی ولعلی یالری حرف وحدت در حرف صله سنکلاخ طاشلق دیمکدر یعنی طاشلی یر (محصول بیت) برشهزاده نك تاجندن مناخده طاشلغه برلعل دوشدی معلوم اولا که اوائل اسلامده پادشاهلر وشهزاده‌لر مرصع تاج کیرلر ایمش خلفاء عباسیه نکده بعضی تاجدار ایمشلر سلاطینه تاجدار دیدکلری بواعتبار ایله‌در ❊ پدر کفتش اندر شب تیره رنك ❊ چه دانی که کوهر کدامست وسنك ❊ پدر یعنی پادشاه کفتش ضمیر پادشاهزاده‌یه راجعدر اندر ادات ظرف شب تیره رنك بیانیه قراکلق کیجه دیمکدر چه دانی نه بیلرسین که حرف بیان کدام کاف عربك ضمیله قنغی دیمکدر که عرب ای دیریالك تشدیدیله سنك کوهره معطوفدر تقدیری وسنك کدامست در (محصول بیت) پادشاه فرزند نه دیدی نه بیلرسین قراکلو کیجه‌ده که کوهر قنغیسیدرو طاش قنغیسیدر ایمدی بویله اولنجه ❊ همه سنکها پاس دارای پسر ❊ که لعل ازمیانش نباشد بدر ❊ پاس دار حفظ ایله که حرف تعلیل میانش ضمیری سنکهایه راجعدر نباشد کلدر ویاا ولمیه دیمکدر بدر باحرف ظرف ویاحرف صله‌در (محصول بیت) چونکه شب تیره‌ده کوهر وسنك مبین دکلدر ایمدی لعل دوشدکی یروك جمیعا طاشلرنی جمع ایدوب

حفظایله زیرالعل ارالرنده طاشره ده کلدر و یا طشره ده اولسون یعنی
ایچلرنده در و یا ایچلرنده اولسون دیمکدر حضرت شیخ بوندنصکره تمثیل
طریقیله بیورر ❊ دراو باش پاکان شوریده رنك ❊ همان جای تاریك ولعاند
وسنك ❊ در حرف ظرف او باش جمع قلت وزنی اوزرینه اخلاط ناس
معناسنه در یعنی خلقك در یتسی حاصلی شوندن بوندن دیرلمش طائفه به
دیرلر اوشابده دیرلر جوهر یده دیرکه بعضیلر دیدی او باش بوشدن
مقلوب جمعدر کانه مفردی بوش اوله و بوش بالك قمحیله مختلط ناسك
کثرتنه دیرلر پاکان شوریده رنك بیانیه در شوریده رنك وصف ترکیبیدر
دیوانه شکل معناسنه پاکاندن مراد اهل اللهدر همان بونده کانه معناسنه در
جای تاریك بیانیه تاریکی لعله اضافت ایدنلر ظلمت خطا ده قالمشلر لعلند برینه
لعلست یازان مقصوده واصل اولمامش (محصول بیت) اوباش ارالرنده دیوانه ردسروری وشمعی ردشمعی
شکل پاکلر قراکلق یرده جوهر وطاش کبیدر یعنی اولیا خلقك ارالرنده قراکلق
کیجه ده کوهر وسنك کبیدرلر که ناسه شوبله قرشمشلردر وشوبله مختلط
اولمشلردر که کورن انلری سائر خلقدن تشخیص وتمییز ایده مز لر شب تار یکده
جوهر وسنك مبین اولمدیغی کبی انلردخی سائر ناسدن مبین وممتاز دکللردر وانلری
سائر ناس اراسنده خدادن غیری کیمسه بیلمز (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم
غیری) بونلره اشارتدر حاصلی اولیائی جواهره وسائر ناسی سنکه وانلرله
همرنك وهم شکل اولوب یری برندن ممتاز ومبین اولمدقلری احوالنی شب تاریکه
تشبیه ایلمش فتأمل پس مصراع ثانینك معناسی همان لعل وطاش اولان
قراکو یرده دیین احوال تشبیه دن بی خبر اولدیغندن خطا ایلمش ردشمعی
❊ چو پاکیزه نفسان صاحب دلان ❊ برآمیخته ندبا جاهلان ❊ چو ادات
تعلیل منه سنده تشبیه ایچوندر دیین سهو ایلمش پاکیزه نفس وصف ترکیبیدر
مراد اولیادر الف ونون ادات جمعدر صاحب دلانه اضافتی بیانیه در
الف ونون ادات جمعدر برحرف تأکید آمیخته الف ممدوده فعل ماضیدن
قسم مفرد غائب وسین وتا ادات خبر ونون ودال ادات جمعدر مواد معنای
عبارت قرشمشلر درلر دیمکدر با حرف مصاحبت (محصول بیت) چونکه
پاکیزه نفس صاحب دللر یعنی اولیا عوام ناس وجاهللرله مختلط وصورتده
انلرله متحدلردر ایمدی ❊ برغبت بکش بار هر جاهلی ❊ که افتی بسر وقت
صاحب دلی ❊ برغبت با حرف مصاحب بار هر جاهلی لامیه در بار بونده

یوك وثقلت معناسنه جاهلی یا حرف وحدت که حرف وحدت افتی همزنك
ضمی وسکون فائله فعل مضارع مفرد مخاطب دوشه سین دیمکدر با حرف
صله سر وقت کشینك حضورینه وسرورینه وبسطنه اطلاق ایدرلر
صاحب دله اضافتی لامیه و یا حرف وحدت (محصول بیت) جونکه اولیا
عوام ناس وجاهللرله مختلط وصورتده انلرله متحد و بروجهله انلردن متمیز
ومتبین دکللردر ایمدی هر جاهل ونادانك یوکنی وثقلتنی رغبتله ومیل کلی
ایله چك تاکیم برکون برصاحب دلك بسطنه وذوق وشوقنه دوشوب
اندن بهره مند ومستفیض اوله سین حاصلی اولیا خلق اراسنده مختفی
ومختبیلردر پس هر کسده ولایت ظن ایلك کر کسین برکون بروлینك
نظرنه مظهر دوشوب اندن استفاضه ایلیه سین ❊ کسی راکه
با دوستی سر خوشست ❊ نبینی که چون یار دشمن کشست ❊ کسی
را یا حرف وحدت ورا حرف تخصیص با حرف مصاحبت دوستی
یا حرف وحدت که حرف بیان چون کیف معناسنه یار دشمن کش وصف
ترکیبیدر دشمن یوکنی چکیجی دیمکدر تقدیری بارکش دشمندر ضرورت
وزن قافیه ایچون بو ترکیبه ارتکاب اولندی (محصول بیت) برکیمسه نك
که بر دوستله باشی خوشدر یعنی انکله تودد و محبت اوزره در کورمزمیسین
که نیجه دشمن یوکنی چکیجیدر یعنی دوستیچون دشمنك ثقلتی وزحمتنی چکر
❊ رباعی ❊ یارا کر باری نهد صد بار می باید کشید ❊ چون ندارد چاره ناچار می
باید کشید ❊ می کشیم از بهر محبوبی جفای صد رقیب ❊ بهر یك کل محنت صد
خاری باید کشید ❊ ❊ ندرد چون کل جامه از دست خار ❊ که چون در دل
افتاده خندد چونار ❊ ندرد نون حرف نفی داله فتح وکسر جائزدر
وراده تشدید ضرورت وزن ایچوندر چو ادات تشبیه دست خار لامیه که
حرف تعلیل در حرف صله دل بونده یورك معناسنه در کوکل معناسنه دکل ردشمعی
تقدیری دلش در ضرورت وزن ایچون حذف وایصال اولندی خندد
فعل مضارع مفرد غائب کولر دیمکدر نار لفظ مشترکدر ترکیله فارسی بیننده
مجم انار ده دیر (محصول بیت) بیت سابقده کسبدن مراد عاشقدر
دوستدن معشوقدر پس ندرك فاعلی عاشق اولور یعنی کل خار الندن
جامه سنی چاك ایلدیکی کبی عاشق صادق اغیار ورقبا الندن جامه سنی چاك
ایلمز بلکه بلالرینه وجفالرینه صبر وتحمل ایدر زیرا یورکنه عشق

المندن خون دوشمن انار کبی کوزل حاصلی جانانی ایچون نیجه بلا ومشقت
چکرلر اما اظهار ایدوب حالنی کیمسه یه افشا ایلمز مصراع ثانینك معناسنی زیرا
کوکلنه قان دوشمش کیمسه انار کبی کوزل دیمن ظاهر درکه ندردك فاعلنی
برخارجه صرف ایلمشدر عاشقه دکل ❊ غم جمله خور درهوای یکی ❊ زدشمی
مراعات صد کن برای یکی ❊ غم جمله لامیه هوا بونده محبت معناسنه در
مراعات صد مصدرك مفعولنه اضافتیدر برای یکی لامیه (محصول بیت) جمیع
اغیارك غمنی بردوست ایچون یی یعنی بردوستك کوکلنی اله کتوروب مقبولی
اولمغیچون اغیار وحسادك بلالرینی وجفالرینی چك حاصلی یوز رقیب
وجافی یه رعایت وحرمت ایله بردوست ایچون یعنی برمقبول حق ومحبوب
خدا ایچون یوز کیمسه یه رعایت وحرمت ایله که انکله آشنا ودوست اوله سین
❊ کرت خاك پایان شوریده سر ❊ فقیر وحقیر ند اندر نظر ❊ کرت
تقدیری کرچت در یعنی کرچه سنك دیمکدر خاکپای لامیه مجازا ایاق
طپراغی دیمکدر یعنی ذلیل وحقیر الف ونون ادات جمعدر شوریده سر
اضافتی بیانیه در شوریده سر ایکی معنایه کلور بری دیوانه رنك ومجذوب
شکل دیمکدر بری ژولیده مو که عربجه آشفته دیرلر اور پرمش صچلی معناسنه
زیرا درویشلرك کاملی صاچی و صقالی طرامغله وتیمار ایلمکله تقید ایلمز
پس ژولیده مو اولمق لازمدر اندر نظر تقدیری اندر نظرت در (محصول بیت)
اکرچه شوریده رنك ومجذوب شکل عاشقلر وخاکپایلر سنك نظرکده فقیر
وحقیرلردر یعنی اولیا برصورتده اولورلر که کورن انلره سلام و یرمکه عار
ایدر حاصلی صورتا فقیرلردر اما معناده اغنیالردر ❊ توهرکز مبین شان
بچشم پسند ❊ که ایشان پسندیدهٔ حق بسند ❊ مبین شان تقدیری مبینشان در ردسروری وشمی
ضرورت وزنیچون مبین منفصل اولوب نون ساکن اوقنور پس شان ایشاندن
مخففدر دیمن سهو ایلمش شانده الف ونون ادات جمعدر زیرا ضمائر الف
ونونله جمع اولور مثلا عمرتان وعمرشان وعمرمان دیرلر ضمائر مضاف الیه
واقعدر سیزك عمرکز وانلرك عمرلری و بزم عمریمز دیمکدر با حرف مصاحبت
چشم پسند لامیه در پسند اسمدر پسندیده معناسنه مقبول چشمله دیمکدر
که حرف تعلیل ایشان ضمیر منفصل انلر دیمکدر پسندیدهٔ حق لامیه درحقك
مقبولی پس بای عربك فتحیله بتر دیمکدر ونون ودال استك ادات جمعیدر
بتردرلر دیمکدر (محصول بیت) نظرکده فقیر وحقیر وخاك پای اولان

درویشلری هرکز سن چشم قبوالله کورمه یعنی انلره مقبول کوزله باقمه
حاصلی سنك قبولکه احتیاجلری یوقدر زیرا انلر خدانك مقبولی اولدقلری
کافیدر حاصلی حقك مقبولی اولان خلقك قبولنه محتاج دکل بو ایکی بیت
حضرت شیخك کلیاتنده واکثر نسخه ده موجود دکل ❊ کسی را که
نزدیك ظنت بر اوست ❊ چه دانی که صاحب ولایت خود اوست ❊
کسی را یا حرف وحدت ورا ادات مفعول کسی چه دانیدنك مقدم
مفعولیدر که حرف رابط صفت نزدیك ظنت لامیه در مجاز ایدرامز
دیمکدر وضمیر کسی یه راجعدر دانی فعل مضارع مفرد مخاطب
بیلورسین دیمکدر خود خاده روم ضمه ایله و واو رسمیله بونده کندی
معناسنه در اوسابق کبی وسین وتا ادات ایکی یرده بیله ادات خبر (محصول
بیت) برکیمسه که سنك ظنك قتنده اول کیمسه یرامزدر یعنی سن آنی یرامز
ظن ایدرسین نه بیلورسن که اول یرامز ظن ایلدکك کیمسه صاحب
ولایت وکرامت اول کندیدر یعنی فاسق وفاجر ظن ایلدکك کیمسه
جائزدر که اولیادن اولا حاصلی هرکسی ولی اعتقاد ایلمك کرکسن که
برکون بر ولی یه واصل اوله سن ❊ درمعرفت برکسا نیست باز ❊
که درهاست بر روی ایشان فراز ❊ در معرفت لامیه در بر حرف صله
کسانی الف ونون ادات جمع و یا حرف وحدت نوعیه وسین وتا ادات
خبر باز بونده اچق معناسنه در که حرف رابط صفت درها درك جمعیدر
وسین وتا ادات خبر مصراع اولده سین وتامعناده یازه مقید در وثانیده
فرازه بازست وفرازست تقدیرنده بر حرف صله وروی ایشان لامیه
فرازفانك فتحی وکسریله بونده قپانق معناسنه قپانق دیمکدر (محصول
بیت) معرفت قپوسی برنوع کیمسه لره کشاده ومفتوحدر که خلق عالمك
قپولری انلرك یوزلرینه مقفول ومربوطدر یعنی باب معرفت الله برکیمسه یه
مفتوحدر که اول کیمسه یه خلق اعتبار ایلمز واول دخی استغنا اوزره اولوب
کیمسه یه عرض حاجت ایلمز ❊ بسا تلخ عیشان تلخی چشان ❊ که آیند درخلد
دامن کشان ❊ بسا الف حرف مبالغه در تلخ عیش وصف ترکیبیدر
اچی دیرلکلی دیمکدر الف ونون ادات جمعدر اضافتی بیانیه در تلخ چشده
وصف ترکیبیدر رحرف مصدر له اجیلق طادیجی دیمکدر الف ونون
ادات جمعدر که حرف رابط صفت در حرف صله در بامعناسنه

بعض نسخه‌ده آبندیرینه باشـندواقعدر پس درحرف ظرف اولور خلد
خا نك ضمیله وسـكون لا مله لغتده دوام بقـا یه دیرلر اما بونده جنت
معناسنه‌در دامن كش وصف تركیبیدر انك چكیجی دیمكدر والف ونون
ادات جمعدر (محصول بیت) نیجه نیجه اجیلق طاد یجی آبجی دیراكلی
كیمسه لر یعنی بلا ومشـقت چكوب عمرنی غم وغصه اجیلكیله چوررن
كیمسه لركه جنته دامن كش كلورلر یعنی اكا برانه ناز ایله وتفـاخر ایله
جنته كیرورلر یاخود جنته دامن كش اولورلر یعنی دنیاده اكابرنیجه كه
اتكن چكرك نازله وفخرله بوررسه فقرا ودرویشان جنته انجلین یوررلر
حاصلی صـالنی بوررلر ❋ بیوسی كرت عقل وتدبیرهسـت ❋
ملك زاده رادرنواخانه دسـت ❋ بیوسی فعل مضارع مفرد مخـاطب
اوپرسین دیمكدر كرت تاضمیر خطاب ملكزاده تركیب مزجی وراحرف
تخصیص ملك زاده نك دیمكدر درحرف ظرف نواخانه شـاهزاده‌لر
اوده‌سی یعنی شـاهزاده لر اوتوردیغی خانه (محصول بیت) خطـاب
عام طریقیله یورركه اكرعقل وتدبیرك واراسه شاهزاده الینی پادشـاه
اولمزدن اول اوپرسـین یعنی اكا احتیـاجك یوغیكن خدمت وحرمت
وعزت ایدرسـین مصراع ثانینك معناسی پادشـاهزاده نك الینی حبس
وزندانده اوپرسن دیبن معنـاسی زندانه حبس ایلمش وبی نوالق وقتنده
دیبن اثرنجه كتمش ❋ كه‌روزی برون آیداز شهر وبند ❋ بلندیت بخشد ردسروری ردشمعی
چوكرددبلند ❋ كه‌حرف تعلیل روزی یاحرف وحدت شهر بند حصاروسور
بلندی یاحرف مصدروتا ضمیر خطاب (محصول بیت) شـاهزاده نك
نواخانه‌ده الینی اوپ زیرا بركون سوروحصارده طشره چیقار یعنی مستقل
پادشاه اولورسكا عالی مرتبه ویرر ومنصب ویرور چون كندی بلنداولور
یعنی كندی بلند مرتبه‌ده اولنجه سـكابلند مرتبه ویرور یعنی قصه‌دن
حصه بودركه دنیاده خدا دوسـتلرینه خدمت وحرمت ایله كه آخرتده
انلرسكا شـفیع ودسـتكیر اوله‌لر ❋ مسوزان درخت كل اندرخریف
❋ كه‌در نوبهارت نماید ظریف ❋ مسـوزان فعل نهی مفرد مخاطب
یاقه ویاندرمه دیمكدر سوزانیدندن الف ونون ادات تعدیه‌در درخت
كل لامیه‌در اندرادات ظرفدر خریف خای معجمه ایله كوز فصلنه دیرلر كه
حرف تعلیل نوبهار تركیب مزجی ایلك یازدیمكدر وتاضمیر خطاب نماند

نونك فتحی وضمیـله فعل مضارع مفرد غائب مبنی للمفعول معناسنه كورینه
دیمكدر ظریف فعـیل وزنی اوزره زیرك معنـاسـنه‌در (محصول
بیت) درخت كلی فصل خریفده یاقوب یاندرمه تاكیم نوبهارفصلنده
سـكا ظریف كورینه یعنی اكارعایت ایله كه نوبهارده سـكا تازه
وترگللر بتوره یعنی دنیاده اولیایه تعظیم وتبجیل ایله كه آخرتده سكا شـفیع
اولوب خدادن كناهلرك عفونی طلب ایله حاصلی دنیاده انلری تحقیر
ایلمه كه آخرتده انلرسـكافائده جلبله ویرسـونلر ❋ حكایت پدر بخیل
وپسرلاابالی ❋ ❋یكی زهره خرج كردن نداشت ❋زرش بودو یاری خوردن
نداشت ❋ زهره حرج كردن لامیه‌در مجازاز زهره لغتده اود معناسنه‌دركه
جكر یانده اولورعرب اكا مراره دیرمیك فتحیله امابونك كبی یرده مجـال
وشجـاعت معناسـنه یاری خوردن‌ده لامیه‌در ایكی یرده بیله نداشت
یای حكایه ایله مقدردر (محصـول بیت) برینك خرج ایلمك زهره سی
ومجالی یوقیدی اقچه‌سی والتونی وارایدی اماحسا سـتندن یمك قدرتی
یوق ایدی یعنی یمكه قیامزدی مالم اكسلمسون دیو ❋ نخوردی كه‌خاطر
برآسایدش ❋ ندادی كه فردابكار آیدش ❋ نخوردی فعل نفی حكایت حال
ماضی یمزدی دیمكدر كه حرف تعلیل برحرف تأكیدآساید فعل مضارع
مفرد غائب آسایدندن دینلمك وراحت اولمق معنا سـنه‌در آسودندن
دیبن سهوایلمش ضمیر یكی یه راجعدر ندارد نخورد كیدر یعنی مستحقنه ردسروری وشمعی
بذل وتصدق ایلمزدی كه حرف تعلیل بكار باحرف صله آیدش ضمیر كنه
سـابق كیدر (محصـول بیت) مالنی یمزدیكه خاطری راحت اولوب
حضور ایدیدی فقرایه وغربایه ویرمزدیكه یارین قیامت كونی ایشـنه
كایدی حاصلی نه كندی یردی ونه‌فقرایه تصدق ایدردیكه دارآخرتده
كندویه نافع اولایدی ❋ شب وروز دربندزر بود وسـیم ❋ زروسیم
دربند مردلئیم ❋ بندزر لامیه‌درقیدزردیمكدر بنداول قیدوفكر معناسنه‌در
وبندثانی حبس معناسنه‌در(محصول بیت) كیجه‌وكوندزالتون واقچه كسب
ایلمك قیدنده‌ایدی التون واقچه اول مردلئیم ودنینك حبسده‌ایدی یعنی مالنی
محكم حفظایدردی حاصلی مالك جمتله مقید ایدی بذل وتصدق ایله
دكل ❋ بدانست روزی پسردركین ❋ كه‌ممسك كجا كرد زردرزمین ❋ پسر یعنی
پسرش كمین پوسی كه حرف بیان كه ممسك اسم فاعلدرافعال یابندن كرد
فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمكدر زر مفعول صریحی ودرزمین غیر

صریحی (محصول بیت) بر کون مذکور خسیسك اوغلی پوشیده یعنی
کیزلیجه بلدی که ممسك باباسی آلتونی نه یرده کومدی یعنی مالی نره ده کومدیکنی
کیزلین کوردی ❊ زخاکش برآوردو برباد داد ❊ شنیدم که سنکی درجا
نهاد ❊ زخاکش ضمیری مال مدفونه راجعدر برآوردچیقاردی دیمکدر
بر حرف صله که حرف بیان سنکی یاحرف وحدت برطاش دیمکدر نهاد
فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (محصول بیت) ممسکك اوغلی
مال مدفونی یردن چیقاردی و یله ویردی یعنی اسرافله تلف ایلدی
اشتدم مالی الدیغی یرده برطاش قودی ❊ جوانمرد دراززر بقایی نکرد ❊
بیکدستش آمدو بدیکر بخورد ❊ جوانمرد ترکیب مزجی در وراحرف
تخصیص بقایی یاحرف مصدر بیکدستش باحرف صله وضمیر پسره
راجعدر بدیکر باحرف مصاحبت تقدیری بدست دیکردر (محصول بیت)
جوانمردك آلتونی باقیلك ایلمدی یعنی الندهکی مال مدفون الندہ اکلنمدی
برالینه کلدی و برالیله یدی و ایچدی حاصلی الدهکی مال ایلدوکی اسرافه
کوره چوق زمان اکلنمدی و پایدار اولمدی ❊ ازین کم زنی بود ناپاکرو ❊
کلاهش بیازارو میزرکرو ❊ ازین یعنی پسر مدفونی آلوب تلف ایلدوکندن
کم زن وصف ترکیبیدر عاجز وفرومانده معناسنه حاصلی مضطرب ومضطر
دیمکدر اصلنده مغبون معناسنه در زبان زده ده دیرلر مفلسه وصنعتنه
داخی کم زن دیرلر و یاحرف تنکیر ناپاکرو وصف ترکیبیدر مردار یوزلی
معناسنه خساسندن کنایهدر کلاهش ضمیری ناپاکرو راجعدر که مراد
مذکور ممسکدر بیازار باحرف ظرف میزر زار معناسنه درکه تومان در
شملیه ده مجم میزر دیرلر نته که دردنجی بابده فقیه کهن جامه حکایهسنده
کلور فوته دیمك یاتندن سویلمش مهموز الفا درضرب یاتندن کرو کاف ردشمی
عجمك کسری وواوك فتحی واواصلیه ایله طوتی معناسنه درکه عرب رهن
دیر (محصول بیت) پسر مذکور بووضعی ایلدکندن ناپاکرو باباسی عاجز
وفرومانده مضطر ومضطرب ایدی که کلاهی بازارده صاتلهده و تومانی
وکولکی رهنده ایدی زیاده افلاسندن کم زنی کم زن یعنی عورتدن کوتی ردشمی
معناسنه اخذایدن عورتدن کوتی ایمش مصراع اولك معناسی بوسبیدن
که عورتدن کوتی ایمش وناپاك یوزیجی بر اوغلان ایدی دیین ناپاکاك ردشمی
ایلمش ❊ نهاده پدر چنك درنای خویش ❊ بسر چنکی ونایی آورده پیش ❊

چنك بونده پنجه معناسنه در درحرف صله نای بونده بوغرتلغی معناسنه در
که جکرك بوغزدان چیقان بوریدر که عرب قصبة الحلقوم دیر خویشه
اضافتی لامیه در چنکی یاحرف نسبت چنك چالیجی دیمکدر نایی نای چالیجی
آورده ماضیدن قسم مفرد غائب کتورمش پیش بای عجمك کسریله
اوك معناسنه در که عرب امام دیر (محصول بیت) پسرك باباسی پنجهسنی
بوغرلغیسنه قیوب کندینی بوغمق وهلاك ایلمك قصد ایدر اما پسری
چنکی ونایی اوکنه کتوروب عیش وعشرته مشغول ایدی حاصلی باباسی
فوت مالدن نالان وکریان و پسر ذوق وصفا ایله فرحان وخندان اولمش
❊ پدر زار وکریان همه شب نخفت ❊ پسر بامدادان بخندید وکفت ❊
زار ذلیل معناسنه در وکریان کاف عجمك کسری وسکون رائله صفت
مشبهه در اغلغن بامدادان ایرته دیمکدر (محصول بیت) باباسی ذلیل
ونالان اولوب بتون کیجه یاتوب اویومادی مال فوتندن پسر ایرتسی علی
الصباح کلدی و باباسنه دیدی کولادی یعنی مسخریه طریقیله کوله کوله
باباسنه سویلدی ❊ زراز بهر خوردن بود ای پدر ❊ ز بهر نهادن چه
سنك وچه زر ❊ بو بیت مقول قول پسردر (محصول بیت) ای پدر اقچه
والتون ییوب ایچوب خوش کچنمك ایچوندر حاصلی خرج ایدوب ذوق
وصفا اتمك ایچوندر صاقلیوب حفظ اتمك ایچون طاش نه التون نه حاصلی
ایکیسی بومعنا ایچون برابردر حضرت شیخ حکمت ومعرفت طریقیله
بیورر ❊ زرازسنك خارا برون آورند ❊ که بادوستان وعزیزان خورند ❊
سنك خارا یبانیه قرا طاش دیمکدر که حرف تعلیل باحرف مصاحبت
(محصول بیت) التون وکمشی معادنده قراطاشدن چیقاررلر تاکیم
دوستلرله وعزیزلرله ییهلر ❊ زراندر کف مرد دنیا پرست ❊ هنوز ای
برادر بسنك اندرست ❊ کف مرد دنیا پرست لامیه و بیانیه هنوز الان
دیمکدر بسنك اندرست باحرف ظرف واندر انی تأکیدایدر (محصول بیت)
دنیایه طاپوجینك النده التون واقچه یعنی مرد محب دنیانك النده التون
وکمش الآن برابردر معدنیك قره طاشی ایچندهدر یعنی خرج اولنمایجه
التون واقچه یاقراطاشده ایمش و یاممسك الندهایمش برابردر ❊ چودر
زندکانی بدی باعیال ❊ کرت مرك خواهند ازایشان منال ❊ زندکانی
باحرف مصدر دیرلك دیمکدر بدی یاضمیر خطاب باحرف مصاحبت

کرت مرك تقدیری کرمرکتدر ضرورت وزنیچون تقدیم واقعدر مرك
موت معناسنه‌در عیال عیالك جمیدر جیاد جیدك جمعی اولدیغی کبی
یای مشددك کسریله عیال فقرا معناسنه‌در یعنی محتاجلر دیمکدر مثال
فعل نهی مفرد مخاطب ایکله یعنی شکایت ایله (محصول بیت) چونکه
سن صاغلغکده وحال حیاتکده عیالکله وخورندهلرکله برامزسین یعنی
انلره ممکن اولدیغی دکلو حرمت ورعایت ایلزسین اکرخدادن سنك
موت وفوتکی دیلرلرسه انلردن شکایت ایدوب انجمه وایکله ﴿ چوچشمار
آنکه خورند ازتوسیر ❊ که از بام پنجه کزافتی بزیر ﴾ چوادات تشبیه
چشمار تقدیری آب چشماردر ضرورت وزنیچون آب لفظنی ترك ایلدی
نته که آب ارس وآب جیحون دیرکن آبی ترك ایدوب ارس وجیحون دیرلر
رومده بو اسلوب جاریدر مثلا تونه صویی وصوه صویی دیرکن صویی
ترك ایدوب تونه وصوه دیرلر فقس تحصیلمز زماننده بغداده دوشوب
مطلب
انجماملك بعض اکابر تجار یله مصاحبت ایدردك واوارنده علم و معرفتله
آراسته و پیراسته کیمسه‌لر وارایدی بوتقریبله کاهی کلستاندن وبوستاندن
ودیوان حافظدن شبهه‌مز اولان یرلری بونلردن سؤال ایدردك برکره
مذکور چشماری بونلردن استفسار ایلدك دیدیلر که نواحی همدانده
برطاغ واردر که برجانبنده دیوار کبی بریالك قیاواردر که بوکسکلکی قرق
ارشون واوزنلغی ایکی اولدکلی وار واول قیانك دپه‌سنه وطوروغینه یقین
یرندن بروافر صوچیقوب اشاغه دوکلور اول طاغه چشمار واول صویه
آب چشماردرلر دیدیلر برقاچ یلدن صکره دیار بکرده آمد شهرنده مسعودیه
مدرسه‌سنده دانشمند ایلدیلر واول زمانده فضلای اعجامدن مصلح الدین
لاری نام برفاضل توطن ایلمشیدی احیانا مجالس شریفیله مشرف اولوب
مذکور کتابلرده واقع اولان شبهاتی انلره عرض ایدردك برکون اکا
چشماری سؤال ایلدم همان تجارك تقریری کبی بیان ایلدی ودیدیکه بونك
اصلی چشمه آردرکه وصف ترکیبیدر آریدندن که مخففدر آوردیدندن صکره
غلبهٔ استعمال‌الله های رسمی ترك ایدوب چشمار دیدیلر دیدی آنکه آنکاهدن
مخففدر خورند فعل مضارع جمع غائب فاعلی عیاله راجع ضمیردر ازتو
تقدیری ازمال میراث تودر سیرسینك کسریله طوق دیمکدر که حرف
بیان بام پنجه کز بیانیه دریاده طام اوستنه دیرلر معلوم اولاکه دیار عرب

وبچمك وشرقك اولرینك اوستی مسطحدر یعنی دوپدوزکه طپراغله
اورتولیدر عجم اکابام دیرعرب سطح دیروترك طام اوستی دیرحتی اول ممالکده
بازین اسیجق کیجه‌لرده بام اوستنده یاتورلر پنجه مخففدر پنجاهدن کزکاف عجمك
فتحی وزای عربله ارشین دیمکدر عرب اکا زراع دیرافتی فعل مضارع
مفرد مخاطبدر افتیدندن دوشمك دیمکدر افتادندن دیین سهو ایلش
ردسروری وشمعی
باحرف صله زیر زای عربك کسریله الت واشاغه معناسنده مستعملدر
بیتده تشبیه ایکی وجهله ملحوظدر بری بوکسك یردن دشمکده برده
سیراولمقده (محصول بیت) مسکه خطاب ایدوب بیورر که سنك اهلك وعیالك
مالکدن ومیراثکدن اول وقت طوینجه یرلر وایچرلر که آب چشمار کبی سن
اللی ارشین مقداری بوکسك بامدن اشاغه دوشوب هلاك اوله‌سن
یاخود تشنه آب چشماردن ایچوب سیر اولدیغی کبی سنك عیالك مال
میراثکدن اول وقتین سیر اولوب طویار که سن هلاك اوله‌سن ﴿ بخیل
وتوانکر بدینار وسیم ❊ طلسمیست بالای کنج مقیم ﴾ بخیل توانکر
بیانیه باحرف مصاحبت سببیتی متضمن دینار سکه لنمش التون سیم مطلقا
کومشدر طلسم معروف یعنی دفینهٔ حفظ ایلین شیئدر ماردن غیری
و یاحرف وحدت بالای کنج مقیم لامیه و بیانیه بالابونده اوست معناسنه‌در
(محصول بیت) زر وسیمله غنی بخیل برطلسمدر مال اوزره مقیم یعنی
خرج ایلیوب ثابت اولان مالینك اوزرنده طلسم کبیدر که مالنی نه کندی
یرونه کیمسه‌یه یدیرر ﴿ ازآن سالهامی بماند زرش ❊ که لرزد طلسمی
چنین برسرش ﴾ ازآن ادات تعلیل می ادات استمرار و یاحرف تأکید
ماند فعل مضارع مفرد غائب قالور دیمکدر زرش ضمیر بخیل توانکره
راجعدر که حرف تعلیل لرزد لامك وزانك فتحه‌لریله وسکون رائله
فعل مضارع مفرد غائب دیترر دیمکدر طلسمی یاحرف وحدت
برحرف استعلا سر بونك کبی یرلرده اوج واوست معناسنه‌در
(محصول بیت) انکیچون بخیل توانکرك مالی یللرله مقیم وثابت قالور که
بونجلین برطلسم اوزره دترر که کیمسه آلوب خرج ایلمکه قادر دکلدر
﴿ بسنك اجل تا کهش بشکنند ❊ باسودکی کنج قسمت کنند ﴾
باحرف استعانت سنك اجل لامیه در مجازا تا که تاحرف نفی و که کاهدن
مخففدر تا که اکسرین دیمکدر شین ضمیر طلسمه راجعدر بشکنند فعل

مضارع جمع غائب صرلر یعنی کسر ایدرلر باحرف مصاحبت آسوده الف
ممدوده حضور و راحت معناسنه در کاف عجم های رسیدن بدلدر
و یاحرف مصدر (محصول بیت) مذکور طلسمی ناکاه سنك اجلله
کسر ایدرلر پس مال محفوظی حضور و فراغتله مستحقلری تقسیم ایدرلر
﴾ پس از بردن و کرد کردن چو مور ٭ بخور پیش از آن کت خورد کرم
کور ﴿ بردندن مراد کسبدر کرد کردن جمع ایلمك دیمکدر چو ادات
تشبیه مور قرنجه کت که حرف بیان و تا ضمیر خطاب کرم کور لامیه
کرم کاف عربك کسری و سکون رایله قورد دیمکدر (محصول بیت) قرنجه
کبی مالکی کسب ایدوب جمع ایلدنصکره مالکی یی اندن اول که سنی قبر
قوردی یسردر یعنی اولمزدن اول مالکی یی که سندنصکره غیریلر ییسون
﴾ سخنهای سعدی مثالست و پند ٭ بکار آیدت کر شوی کاربند ﴿
سخنهای سعدی لامیه و مبتدا و مثال خبری بکار باحرف صله آیدت تا ضمیر
خطاب شوی شینك فتحی و واوك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب
فعل شرط واقعدر اولورسك دیمکدر کاربند وصف ترکیبی ایش بغلیجی
یعنی عمل ایدیجی (محصول بیت) سعدینك کلماتی مثال یعنی تمثیل
و نصیحتدر سنك ایشکه کلور یعنی سکا فائده ویرر اکر انك سوزیله عمل ایدرسك
﴾ دریغست از آن روی بر تافتن ٭ کزین روی دولت توان یافتن ﴿ بر تافتن
بونده دوندرمك معناسنه در کزین که حرف تعلیل و این اسم اشارتدر
سعدینك سوزلرینه روی دولت لامیه در مجازا توان ممکن معناسنه در یافتن
بولمق (محصول بیت) سعدینك کلماتندن یوز دوندرمك حیفدر یعنی انك
پندندن اعراض ایدوب قبول ایلمك حیف و ظلمدر زیرا انك سوزلرینی قبول
ایدوب انکله عمل ایلکدن دولت و سعادت یوزنی بولمق ممکندر ﴾ حکایت در
احسان اندك و مکافات بسیار ﴿ ﴾ جوانی بدانکی کرم کرد بود ٭ تمنای پیر
بر آورده بود ﴿ جوانی یا حرف وحدت بدانکی تقدیری بمقدار دانکی
و یا حرف وحدت بر دانك مقدارنجه دیمکدر یعنی برشیء قلیل مقصودی
مصراع ثانی بیاندر تمنای پیر تمنا تصرف اعجامدن در عربیسی تمنی در یائله
اعجام بونك کبیلرك آخرینك ماقبلی مفتوح ایدر یا الفه منقلب اولغیچون مطلب
پس تمنا و ترجا دیرلر کاه اولور که آخرینك ماقبلنی مکسور ایدرلر الف یایه منقلب
اولغیچون پس موسی و عیسی دیرلر فتس بر آورده بود حاصل ایلمشیدی

(محصول بیت) برجوان ربع درهم مقدارنجه کرم ایلمشیدی یعنی برشیء
قلیل احسان ایلمشیدی حاصلی بر دانکله بر پیرك تمناسن یعنی آرزو و منیه سنی
حاصل ایلمشیدی مصراع اولك معناسی برجوان بر دنکله کرم ایلمشیدی دیمن
حیران و دنك ایمش ﴾ بجرمی کرفت آسمان ناکهش ٭ فرستاد سلطان ردشمی
بکشتن کهش ﴿ بجرمی باحرف مصاحبت سببیتی متضمن و یاحرف ظرف
جرم جیم عربك ضمی و سکون راایله کناه معناسنه در و یاحرف وحدت ناکهش
ضمیر جوانه راجعدر بکشتن کهش باحرف صله و کشتن که سیاست میدانی
و ضمیر سابق کیدرو ناکه ناکاهدن مخففدر فجاءة معناسنه یعنی اکسزین و که
کاهدن مخففدر بونده ظرف مکاندر نماز که کبی (محصول بیت) مذکور
جوانی فلك برجرم سببیله اخذ ایلدی و یار کاهده طوندی پس پادشاهانی
سیاست میدانه قتل ایلمکه کوندردی ﴾ تکاپوی ترکان و غوغای عام
٭ تماشاکنان بر در و کوی و بام ﴿ تکاپوی ترکان لامیه تکاتکیدندن و پوی
پوییدندن مشتقدر ایکی مرادفلردر یله و یورمه معناسنه مراد عسکر دشمه در
ترکان بونده جلادلر معناسنه در نته که بوندنصکره دردنجی بیتده کلیجکدر
غوغای عام لامیه در تماشاکنان وصف ترکیبدر الف و نون بونده ادات جمعدر
و جائزدر که کنان صفت مشبهه اوله کلستانده تفرج کنان دیدوکی کبی بر در
بر حرف ظرف و در قپو باب معناسنه کوی کاف عربك ضمیله محله دیمکدر بلم
چشمار بیتده مفصل بیان اولندی (محصول بیت) جلادلرك و عسکرلك یلوب
یورمسی و عوامك غوغاسی تماشا ایدیجیلر ایدی قپوده و محله ده و دام اوستنده
نته که عادتدر آدم سیاست ایلدکاری وقت ﴾ چو دید اندر آشوب درویش
پیر ٭ جوان را بدست خلایق اسیر ﴿ آشوب فتنه و غوغا درویش پیر بیانیه
جوان را را ادات مفعول باحرف ظرف دست خلایق لامیه در درویش پیر
دیدك فاعلی و جوان مفعول اول صریحی و سیر ثانیسی و بدست غیر صریحی
و اندر آشوب مفعول فیه (محصول بیت) چونکه درویش پیر هنکامه
اراسنده جوانی خلایق النده اسیر و کرفتار کوردی یعنی سیاست میدانه انی
ایلتدکلرینی کوردی ﴾ دلش بر جوانمرد مسکین بخست ٭ که باری دل
آورده بودش بدست ﴿ دلش ضمیر پیره راجعدر جوانمرد مسکین بیانیه
بخست باحرف تأکید خست خانك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب لازمله
متعدی بینده مشترك مجروح اولدی و ایلدی دیمکدر بونده لازمدر

باری یای وحدتله یوکره دیمکدر آورده بودك فاعلی ضمیر جوانه راجعدر
ودل مفعول صریحی و بدست غیر صریحی شین معناده دله مقیددر
دلش تقدیرنده پیره راجعدر (محصول بیت) پیرجوانی بویله کور یجك
کوکلی مسکین جوان ایچون مجروح یعنی جوانه ترحم ایدوب کوکلی
بیحضور اولدی زیرا برکره پیرك کوکلنی اله کتورمشیدی یعنی منیه‌سنی
حاصل ایلشیدی ❊ برآوردزاری که سلطان بمرد ❊ جهان ماندوخوی
پسندیده برد ❊ زاری لغتده ایکلدی معناسنه‌در امابونك کبی یرلرده
فریاد وفغان معناسنه‌در که حرف بیان ماند فعل ماضی مفرد غائب
لازمله متعدی بینده مشترك خوی پسندیده بیانیه (محصول بیت)
پیرجوانی بوحالده کورنجه انی خلاص ایتمکیچون فریاد وفغان کتوردی
یعنی فریاد ایلدیکه سلطان اولدی وجهان یرنده قالدی واول دنیادن
آخرته مقبول خوی وخصلت ایلتدی یعنی آخرته ایی ادله کیتدی
مصراع اولك معناسنده پیر زار یلق یوقاری کتوردی دیمن اشغادن ردشمی
سویلمش ❊ بهم برهمی سوددست دریغ ❊ شنیدند ترکان آهیخته تیغ ❊
بهم برباحرف صله وبرآنی تأکید ایدربری برینه دیمکدر رهمی سود
حکایت حال ماضی مفرد غائب سوردی واو واردی دیمکدر دست
دریغ لامیه‌در مجازا ترکان آهیخته تیغ وصف ترکیبیدر آهیخته ماضیدن
قسمدر آهیختن یراغی قنندن چقارمق (محصول بیت) پیر مذکور
دریغ وحیف الینی بر برینه اواردی خلقه ایناندرمق ایچون یعنی پادشاه
اولدی دیو تغابن ایدردی قلیجی قنندن چقاران جلادلر وعسکر
پیرك تغابن چکوب بوسوزنی ایشتدیلر ❊ بفریاد ازایشان برآمد
خروش ❊ تپانچه زنان برسروروی ودوش ❊ بفریاد باحرف مصاحبت
خروش بونده فغان وناله معناسنه‌در تپانچه باوجیم عجمله معروف تپانچه
زنان مابعدی ایله بیت آتیه مرهوندر تپانچه زن وصف ترکیبیدر والف
ونون ادات مبالغه ویاادات جمع فتأمل دوش بونده اوموز معناسنه‌در
مصراع ثانی حال واقعدر دویدندك فاعلندن (محصول بیت) پیردن
بوسوزلری وبوحالی کوروب ایشیدنجه ترکان فریادله ناله وخروشه کلدی
حاصلی اغلشدیلر باشلرینه ویوزلرینه تپانچه‌لر اوره‌رق ❊ پیاده بسر
تادربارگاه ❊ دویدند وبرتخت دیدندشاه ❊ پیاده وبسر دویدنده متعلق

پیاده یاق دیمکدر بونده پیاده باشلو باشنه‌در دیین پیاده معناسنی ردشمی
بیلمزمش بسر بابونده علی معناسنه‌در یعنی استعلا برسر تقدیرنده تتکم
عرب مشیان علی الرأس دیر تاانتهاء غایتچوندر الی معناسنه‌در بارگاه
لامیه‌دو یدندالك فتحی وواوك کسریله فعل ماضی جمع غائب سکردشدیلر
دیمکدر (محصول بیت) ترکان یوزینه تپانچه اورارق بارگاه
قپوسنه‌دك باشلری اوزره یعنی زیاده اهتمام ایله سکردشدیلر وبارکاهده
پادشاهی تخت اوزره اوتورر کوردیلر که هیچ برقلنسه ضرر اولمامش
❊ جوان ازمیان رفت وبردندپیر ❊ بکردند برتخت سلطان اسیر ❊ برتخت
سلطان براصلند رانك کسریله در اضافت تقدیرنده ضرورت
وزنیچون ساکن اوقنور راسیر بکردندك مفعول بهی وبرتخت مفعول
فیهی (محصول بیت) حال بویله ایکن جوان ارادن کیتدی یعنی
سجرادی وپیری پادشاه حضورینه ایلتدیلر پادشاهك تختی قاننده اسیر
ایلدیلر یعنی الی بغلی تخت پاینه ایلتدیلر مصراع اولك معناسنی باشلو باشنه ردشمی
هر بریسی دیین باشدن خطا ایلمش ❊ بهولش پرسیدوهیبت نمود ❊ که مرك
منت خواستن ازچه بود ❊ باحرف مصاحبت هول هانك فتحیله خوف
معناسنه‌در وضمیر پیره راجعدر که حرف تعلیل مرك من لامیه وتا ضمیر خطاب
(محصول بیت) پادشاه پیری کورنجه اندن تخویف وتهویله وغضب
وهیبتله سؤال ایلدیکه بنم موت وفوتمی دیلك ندندر یعنی سببنه ایدی
❊ چونیکست خوی من وراستی ❊ بدمردم آخر چراخواستی ❊ بد
مردم بد بونده بدی معناسنه دریای مصدر ضرورت وزنیچون ترك اولندی
آخرادات تأکیددر تعریض ایچوندر دیین معنای تعریض بیلمزمش زدسرورویوشمی
خواستی خاده روم ضمه ایله وواو رسمیله فعل ماضی مفرد مخاطب دیلدك
دیمکدر (محصول بیت) پادشاه پیره دیرکه چونکه بنی خوی پسندیده
ایله وصف ایلدك وبکا کرم وعدالت اسناد ایلدك ایمدی بن عالمه نافع
ایمشم بس سنك قولکجه چونکه بنم خویم عدالت واستقامتدر وخلق
عالمه نافع ایمشم پس خلقك برامز اغنی نیچون دیلدك زیرا بنم موتم انلره
نقصان ویرر حاصلی بنم کبی مستقیم وعادل پادشاهك موتنی دیلك
خلقك ضررنی دیلمکدر پادشاه پیره بویله خطاب وعتاب ایدنجه
❊ برآورد پیردلاور زبان ❊ که‌ای خلقه‌در کوش حکمت جهان ❊

برآورد بونده چیقاردی دیمکدر پیر دلاور بیانیه درزبان برآوردك مفعولیدر که حرف بیان ای حرف ندا مناداسی محذوف ای پادشاه دیمکدر خلقه معروف در حرف ظرف کوش حکمت لامیه وتا ضمیر خطاب. خلقه در کوش وخلقه بکوش ارازنده قولدن عبارتدر زیرا انجامك قوللرینك قولاقلری خلقه لی اولور بو مصراع اخبار وانشایه قابلدر جهان حکمکه بنده در و بابنده اولسون دیمکدر (محصول بیت) پیر دلاور دیلن چیقاروب سویلدی که ای شاه جهان خلق سنك حکمکه بنده در یعنی خلق عالم سنك حکمکه محکومدر ویابنده فرمان بردار حکمك اولسون حاصلی اهل جهان محکوم حکمك اولسون دیمکدر ※ بقول دروغی که سلطان بمرد ※ نمردی وبیچاره جان ببرد ※ باحرف مصاحبت سببیتی متضمن قول دروغ بیانیه و یاحرف وحدت که حرف رابط مقول وقولدر که سلطان بر دقولی در نمردی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب اولمدك دیمکدر واو حرف حال بیچاره مبتدا و یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل وهمزه وحد تیچوندر دیین بیلزیمش جان ببردك مقدم مفعولیدر جمله فعلیه خبر مبتدادر (محصول بیت) پیر جوان جواب ویروب دیرکه بریلان قول سببیله که پادشاه اولدی دیو پادشاهم سن اولمدك حالبوکه ربیچاره میدان قصاصدن جان ایلتدی یعنی قورتاردی حاصلی بنم کذبمدن سکا ضرر مترتب اولمدی ربیچاره نك قتلدن خلاصنه سبب اولدی ※ ملك زین حکایت چنان برشکفت ※ که چیزش ببخش وچیزی نکفت ※ برحرف تأکید شکفت شینك وکاف عربك ضمیله اچلدی یعنی مسرور اولدی دیمکدر که حرف رابط صفت چیزش ضمیر پیره راجعدر چیزی یاحرف وحدت ویاحرف تنکیر (محصول بیت) پادشاه پیرك بو حکایه سندن انجلاین مسرور وشادان اولدی که اکا رنسنه بخشش ایلدی وهیچ نسنه دیمدی ※ وزین جانب افتان وخیزان جوان ※ همی رفت بیچاره هر سو دوان ※ افتان وخیزان صفت مشبهه لردر دوشه رك وقالقرق دیمکدر همی رفت حکایت حال ماضی مفرد غائب کیدردی دیمکدر هرسو هر جانبه دیمکدر دوان دالك فتحیله صفت مشبهه در یلرك دیمکدر (محصول بیت) پیرك حالی مذکور کبی وبوجانبده بیچاره جوان دوشرك وقالقرق هرجانبه کیدردی حاصلی شاشقنلغندن کاه اول جانبه وکاه بوجانبه کیدردی جان خوفندن ※ یکی

ردسروری وشمعی

کفتش از چارسوی قصاص ※ چه کردی که آمد بجانت خلاص ※ کفتش ضمیر جوانه راجعدر چارسوی قصاص لامیه در سیاست میدانی دیمکدر که حرف تعلیل تا معناسنه بجانت باحرف صله وتا ضمیر خطاب خلاص آمدك فاعلی در (محصول بیت) بریسی جوانه ایتدی که سیاست میداندن نه ایلدك که جانکه خلاص کلدی حاصلی سیاست میداندن نه وجهله خلاص بولدك دیمکدر ※ بکوشش فرو کفت کای هوشمند ※ بجانی ودانکی رهیدم زبند ※ باحرف صله کوشش ضمیر سائله راجعدر فروادات تأکید کفت یعنی جوان کای اصلنده که ای که حرف رابط مقول وقولدر وای حرف ندا بجانی باحرف مصاحبت ویا تنکیر واو حرف عطف دانکی تقدیری بدانکی در باحرف سبب ویاحرف وحدت بر دانك سببیله دیمکدر رهیدم رانك فتحی وهانك کسریله فعل ماضی مفرد غائب قورتلدم دیمکدر (محصول بیت) جوان سائلك قولاغنه یاب یاب دیدی که ای عاقل کشی بر دانك ویرمك سببیله جانله بنددن قورتلدم یعنی برجزئی احسان سببیله جانله قیدلدن قورتلدم خلاص بولدم مصراع ثانینك معناسنی برجانه بر دانکله بنددن قورتلدم دیین تزریق معناویرمدن قورتلدی حضرت شیخ نصیحت ومعرفته شروع ایدوب بیورر ※ یکی تخم در خاك از آن می نهد ※ که روز فروماندکی بردهد ※ در حرف صله یا معناسنه می نهد فعل مضارع مفرد غائب قور دیمکدر که حرف تعلیدر تا معناسنه روز فروماندکی لامیه در مجاز افروماندکی کاف عجم های رسیدن بدلدر ویاحرف مصدر بر بانك فتحیله بونده حاصل معناسنه دردهد دالك وهانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب بونده ویره دیمکدر (محصول بیت) بریسی خاکه تخمی انکیچون قور یعنی اکر که عجز وقتنده حاصلی انکیچون خاکه تخم صاچر که محل مضایقه واحتیاجده صاچدیغی تخمدن خرمن قلدیره یعنی منتفع اوله ※ جوی بازدارد بلای درشت ※ عصایی شنیدم که عوجی بکشت ※ جوی جوجیم عربك فتحیله وواصلیه ایله اربه ویاحرف وحدت بازد ارد رفع ایدر دیمکدر بلای درشت بیانیه درشت دالك ورانك فتحه لریله ایری دیمکدر در بیوك معناسنه عصا معروف ویاحرف وحدت عوج عینك ضمیله عنقك اوغلی در وعنق عینك ونونك ضمه لریله حضرت آدمك قزیدر که قرداشیله زنا ایلدی وعوج اول زنادن حاصل اولدی پس حضرت آدم عنق رد ایلدی وعوجی

ردشمعی

مطلب
فی بیان عوج

بزد اغده بسلدی عوج اوج بیك بیل یشادی وفرعون موسانك
خدمتنه ایرشدی عوج فرعونك امر یله دائما برطاش عظیم الند.
کزدر یردی انکله حضرت موسی وقومنی هلاك ایلمکیچون خدای
تعالی عوجك اوزرینه برقوش حواله ایلدی واول طاشی منقاز یله دلدی
واول طاش الله امر یله عوجك بوینه کچدی پس حضرت موسایه وحی
اولدی وارعوجی قتل ایله حضرت موسانك اون زراع مقداری بویی
وارایدی وعصاسنك داخی اوزنلغی اون زراع وارایدی اندنصکره حضرت
موسا اون ارشین مقداری هوایه سچرادی وعصا ایله عوجی اوردی
پس یره دوشدی وجان ویردی الی جهنم وبئس المصیر عوجینك یاسی حرف رد شمعی
تنکیردر حرف وحدت طوتلرسه عوج لك ایلمش (محصول بیت) بارا به
مقداری احسان وکرم عظیم بلایی دفع ایدر بو که تمثیل ایراد یورر ایشتدم
که برعصا عوج بن عنق کبی بلندقامت وعظیم جسامت وقاهر صاحب
قوت وقدرتی هلاك ایلدی یعنی بر کوچك عصا بر بزرك شخصی قتل ایلدی
حاصلی ازجق صدقه چوق بلایی دفع ایدرنته که حضرت شیخ بیورر که
﴿حدیث درست آخراز مصطفاست ❊ که بخشایش خیر دفع بلاست﴾
حدیث درست بیانیه در بعض نسخه ده حدیثی واقعدر یای وحدتله درست
دالك وراینك ضمه لریله صحیح معناسنه در آخرادات تأکید که حرف بیان
بخشایش اسم مصدردر بخشیدندن بخشش دیمکدر خیره اضافتی مصدرك
مفعولنه در بعض نسخه ده خیر برینه خلق واقعدر دفع بمعنا دافعدر وبلایه
اضافتی اسم فاعلك مفعولنه در (محصول بیت) حضرت حبیب اللهدن
حدیث صحیح وارکه بخشش وخیر ایلمك بلایی دفع ایدر یعنی خیرات
وصدقات سبب دفع بلیا ندر بو حدیث شریفك خصوصنده سوز چوقدر
لکن بو مقام محل استیفاسی دکلدر ﴿عدو را نه بینی درین بقعه پای ❊ که
بو بکر سعد ست کشور کشای﴾ عدو را عدونك دیمکدر را تخصیص ایچون
بقعه بانك ضمه سیله پاره ارض معناسنه در یعنی یردن بر پاره نبینی نك عدو
مفعول اولی وپای ثانیسی ودرین بقعه ظرف مکانی که حرف تعلیل بوبکر
سعدی تقدیری بو بکر بن سعد در بو نلرده علمین بیننده واقع اولان ابن لفظنی
حذف ایلمك جائزدر کشور کشای وصف ترکیبیدر ومبتدأ وابو بکر مقدم
خبری (محصول بیت) بقعه شیراز ونواحیسنده عدونك آیاغینی وقرار

وثبوتنی کورمزسین زیراانك کشور کشا یعنی پادشاه ابو بکر بن سعد بن
زنکیدر حاصلی بو بیرك پادشاهی عادلدر پس اول جهتدن عدوانده قرار
ایده مز زیرا انی شمشیر برانله دفع ایدر ﴿بکیرای جهانی بروی تو شاد ❊ جهان
را که شادی بروتو باد﴾ بکیر فعل امر مفرد مخاطب طوت دیمکدر ای حرف
ندا مناداسی محذوف تقدیری ای آن که در شول کیمسه که دیمکدر جهانی
یا حرف نسبت جهان خلقی دیمکدر بروی تو با حرف مصاحبت واضافت
لامیه در جهان را مفعول بکیردر که حرف رابط دعا شادی یا حرف مصدر
بروی تو سابق کبیدر (محصول بیت) ای شول پادشاه که عالم سنك مبارك
یوزکله ووجود شریفکله شاد وخرمدر جهانی اخذ وقبض وتصرف ایله
شادیلق وشنلك سنك جمال پرکمال ووجود شریفکله اولسون حاصلی
عالم سنکله شاد وخرم اولسون ﴿کس از کس بدور تو باری نبرد ❊ کلی
درچمن جور خاری نبرد﴾ بدور تو با حرف ظرف واضافت لامیه
جور خار لامیه در مجازا ویا سابق کبی (محصول بیت) سنك دورکده
وزمانکده کیمسه کیمسه دن یوك کتورمدی یعنی ثقلت چکمدی چنده
بردیکندن برکل جور وجفا کتورمدی حاصلی برمظلوم برظالمدن ظلم
وتعدی کورمدی یعنی عدل وانصافك تمام عالمك حیوانات ونباتاتنه
مؤثر وساریدر ﴿تویی سایهٔ لطف حق برزمین ❊ پیمبر صفت رحمة
للعالمین﴾ تویی یا ضمیر خطاب سایهٔ لطف حق لامیه لردر برزمین بونده
یر بوزنده دیمکدر پیمبر وپیامبر وپیغمبر وپیغامبر بر معنایه صفت بونك
کبی یرلرده تشبیه معناسنی افاده ایدر للعالمین لام تخصیص ایچوندر (محصول
بیت) سن یر یوزنده خدانك سایهٔ لطف وکرمیسین (السلطان ظل الله
فی الارض) پیغمبر کبی اون سکز بیك عالمك رحمتیسن یعنی حیوانات وجمادات
سایهٔ عدلکده خوشحال وآسوده بالدر ﴿ترا قدر اکر کس نداند چه غم ❊
شب قدر را می نداندهم﴾ ترا سنك دیمکدر شب قدر لامیه ورا تخصیص می
نداند تقدیری نمی داننددر ضرورت وزنیچون بو صورته ارتکاب ایلدی
(محصول بیت) پادشاهم اکر کیمسه سنك قدرکی بیلمزسه غم یوق یعنی
نسنه لازم کلمز قدر کیجه سنیده بیلمزلر یعنی قدر کیجه سی بلندوکندن
قدرینه وعرضنه نقصان کلمدوکی کبی سنکده عدم شهرتکدن قدرکه
وعرضکه نقصان کلمز ﴿حکایت اندر ثمرات نیکوکار در آخرت﴾

﴿كسي ديد صحراى محشر بخواب * مس تفته روى زمين را آفتاب﴾ صحراى محشر لاميه در باحرف ظرف خواب دوشدر رؤيا معناسنه مس تفته بيانيه قزمش بقر معناسنه روى زمين لاميه (محصول بيت) بر كيمسه محشر صحراسنى دوشنده كورمشيدى صفتنى بيان ييوروب دير كه كنشدن بر يوزى قزمش بقر ايدى يعنى صحراى محشرى بويله كورمشيدى حاصلى قزمش بقر كبى كورمشيدى ﴿همى بر فلك شد زمردم خروش * دماغ از تبش مى بر آيد بجوش﴾ همى معناده شده مقيددر همى شد تقديرنده ضرورت وزنيچون منفصل اولدى بر فلك بر حرف صله در بامعناسنه شد بونده رفت معناسنه در خروش بونده فرياد وفغان معناسنه در همى شد حكايت حال ماضى معناسنه كيدردى ديمكدر دماغ دالك كسريله بونده بينى وايلك معناسنه در تبش تانك وبانك كسريله اسم مصدر در تابيدندن قزمق معناسنه پس تبش قزش ديمكدر حرارت معناسنه مى بر آيد تقديرى برمى آيدر ضرورت وزنيچون انفصال واقعدر باحرف صله وجوش اسمدر قينق معناسنه (محصول بيت) خلق عالمدن فرياد وفغان فلكه كيدردى يعنى كوكه چيقاردى دماغلرى حرارتدن جوشه كلوردى يعنى قينياردى ﴿يكى شخص ازآن جمله درسايهٔ * بكردن براز خلد پيرايهٔ﴾ بكردن بر بر حرف استعلا ويا حرف تأكيد ويا حرف ظرف وبر آنى تأكيد خلد خانك ضميله جنت معناسنه در پيراى باى عجمك كسريله بزك معناسنه در يعنى زينت درسايهٔ و پيرايهٔ ده يالر حرف وحدت وهمزه حرف توسلدر همزه وحدتيچون درد يتلر سهو ايلمشلر (محصول بيت) صحراى محشرده واقع اولان خلايقدن برشخص بر كولكه ده اوتورمش بوينينده جنت زينتلرندن بر زينت يعنى جنت لباسلرندن اوزرنده بر لباس وارايدى ردسرورى وشمعى حاصلى جنت لباسيله مزين اولمشيدى ﴿بپرسيد كاى مجلس آراى مرد * كه بودا ندرين مجلست پاى مرد﴾ بپرسيد يعنى دوش كورن صوردى سايه ده اوتورانه مجلس آراى وصف تركيبى آرايدندن مجلس بزيجى ديمكدر اصلى مرد مجلس آرا ايدى اضافتله صكره ضرورت وزن وقافيه ايچون تقديم وتأخير اولندى كه بونده اسمدر كيم معناسنه بود فعل ماضى مفرد غائب اولدى ديمكدر مجلست اضمير خطاب پاى مرد وصف تركيبيدر شفيع معناسنه (محصول بيت) دوش كورن كيمسه صوردى كه اى

مجلس بزه يجى اربو مجلس محشرده سكا كيم معين وشفيع اولدى كه بو حضور وصفايه واصل اولدك ﴿رزى داشتم بر درخانه كفت * بسايهٔ درش نيك مردى بخفت﴾ رزرانك فتحيله اصمه يه ديرلر ياحرف وحدت بر حرف ظرف در خانه لاميه باحرف ظرف وسايه كولكه ودر حرف تأكيد ضمير رزه راجعدر نيك مرد تركيب مزجى و ياحرف وحدت بخفت ياندى واو يودى (محصول بيت) سائله جواب وبروب دير كه حال حياتمده او يملك قپوسنده براصمه وارايدى بركون انك كولكه سنده اهل اللهدن برايى كيمسه ياتوب او يودى يعنى سايه سنده حضور ايلدى ﴿دران وقت نوميدى آن مرد راست * كاهم زداد آردا ور بخواست﴾ وقت نوميدى لاميه و ياحرف مصدر مرد راست بيانيه مرد راست بونده كرچك ار معناسنه در داد آرداور بيانيه داد آر وصف تركيبى قيلمندن رفتار وديدار كبى استعمالده عادل معناسه در (محصول بيت) اول اميدسزلك وقتده يعنى يوم حشرده اول كرچك ار بنم كناهمى حاكم عادلدن يعنى خدادن ديلدى حاصلى روز قيامتده بكا شفيع اولدى بو بله ديو ﴿كه يارب برين بنده بخشايشى * كزو ديده ام وقتى آسايشى﴾ كه حرف بيان يارب ياالله ديمكدر بر حرف صله اين اشارت در بنده يه بخشايش اسم مصدر در بخشايدندن اسركيش معناسنه بونده مراد رحمت در ياحرف وحدت و ياحرف تنكير ترحم ايله ديمكدر كزو كه حرف تعليل وضمير بنده يه راجعدر وقتى ياحرف وحدت آسايش اسم مصدر در آسايدندن دينكلش ديمكدر مراد راحت وحضوردر وياسابق كبيدر (محصول بيت) كه يارب بو قولكه مرحمت ايله يعنى كناهلرين عفو ايله زيرا بر وقت اندن راحت وحضور كورمشم ﴿چه كفتم چو حل اين رازرا * بشارت خداوند شيرازرا﴾ رازدن مراد مذكور رؤيادر مصراع ثانى مقول وقول واقعدر بشارت بانك كسرى وضميله اسمدر مشتاق معناسنه خداوند شيراز لاميه در مراد پادشاه شيرازدر را ادات مفعول (محصول بيت) چونكه مذكور رؤيا قصه سنى حل ايلدم نه ديدم بيلورمسين ديدم بشارت اولسون شيراز پادشاهنه ﴿كه جمهور درسايهٔ همتش * مقيمند برسفرهٔ نعمتش﴾ كه بشارته حرف تعليلدر جمهور جيم عربينك ضميله هر طائفه نك اولولرينه واكثرلرينه ديرلر سايهٔ همت لاميه در مجازا وضمير خداوند شيرازه راجعدر جمهور مبتدا

ومقيمند خبرى بر حرف ظرف مقيمه متعلق سفرهٔ نعمت لاميه در وضمير سابق
كيدر (محصـول بيت) مذكور رؤياسيله بشـارت اولسون ابو بكره
زيرا جمهور ناس همتى سايه سنده نعمتى سفره سنده مقيملردر يعنى خلق عالم
سفره سنده اوتوروب نعمتنى يرلر قصه دن حصه بودركه بركيمسنك كه اصمه سى
سايه سنده بركيمسنه راحت اولمق سببيله خدا كناهنى عفو ايدنجه بطريق
الاولى خدانك كناهلرين عفو ايدر حضرت شيخ مناسبتله پادشاهنى ذكر
ايلدكدن صكره معرفته شروع ايدوب بيورر ﴿ درختيست مرد كرم
باردار ﴾ وزو بكذرى هيزم كوهسار ﴿ درختيست يا حرف
وحدت مرد كرم لاميه ومبتدا درخت خبرى و باردار وصف تركيبى
صفت درخت در بار داريوكلى ديمكدر واو حرف ابتدا واستدراك زو
ازودن مخفف در وضمير درخت بارداره راجعدر بكذرى فعل مضارع
مفرد مخاطب كيچه سين ديمكدر هيزم كوهسار لاميه در هيزمهانك كسرى
وزانك ضميله اودن ديمكدر كوهسار لغتده طاغلق ديمكدر زيرا سار كثرته
دلالت ايدر سنكسار كبى اما بونده طاغ مراد در (محصول بيت) احسان
صاحبى وكرم ارى يمشلى اغاجدر يعنى انك كبيدر اماآندن كه كيچه سين
طاغ اودينيدركه آتشدن غيريه يرامز حاصلى اهل كرم هروجهله مفيددر
امابى احسان وكرم اولان عداددن دكل وزو بربنه چوزو يازان صحيح
نسخه لره مخالف يازمش كوهسارى طاغ ديه سيله بيان ايلين كندى
ياندن ايلمش ﴿ حطب را اكر تيشـه برپى زنند ﴾ درخت برومندراكى
زنند ﴾ حطب حانك وطانك فتحه لريله اودن ديمكدر ورا ادات
تخصيص تيشـه لغتده كسردر اما بونده بالته مراد در بربونده ردشعی
حرف صله در پى لغتده سكردر امابونده كوك واوزدك مراد در زنند ردشعی
فعل مضارع جمع غائب اوررلر يعنى كسرلر درخت برومند بيانيه برومند
يمشلى ديمكدر ورا سابق كبيدركى كاف عربك فتحى و ياى اصليه ايله
نچون ديمكدر (محصـول بيت) اكر اودن اغاجنك طمارينه وسكرينه
يعنى كوكنه واوزده كنه بالته اوروب كسرلرسه نه سوز اما يمشلى اغاجك
عروق اعصابنه وبيخ وتبارينه نچون بالته اوروب كسرلر يعنى كسمزلر
استفهام انكارى طريقيله مقصود بودركه مرد كريم درخت برومند
حكمنده دركه هر كسك قتنده معزز ومكرمدركه آنى هر كس سـور

وهر كسـك قتنده معزز ومحترمدر خسيس هيچ كيمسـه سومز حرمت
وعزت ايلمز ﴿ بسى پاى دار اى درخت هنر ﴾ كه هم سـايه دارى وهم
ميوه ور ﴾ دار فعل امر مفرد مخاطب طوت ديمكدر درخت هنر لاميه در
مجازا كه حرف تعليل سايه دار وصف تركيبى سايه طوتيجى يعنى كولكه لى
ديمكدر ميوه ور يمشلى ديمكدر (محصول بيت) پادشاهنه خطاب ودعا
ايدوب دبراى درخت هنر چـوق زمان ثابت وقائم اول عالمده زيراهم
سايه دارسين يعنى عادل سنكه خلق سايهٔ عدالتكده خوش كچنوب حضور
ايدرلر وهم ميوه ليسـين يعنى سخيسين وكريمسين كه هر كس كرمكله
مغتنمدر ﴿ كفتار اندر هيبت ملوك ونهايت ملك وسياست او ﴾ ﴿ بكفتم
درباب احسـان بسى ﴾ وليكن نه شرطست باهر كسى ﴾ باهر كسى
باحرف صله (محصول بيت) بكفتم فعـل مضارع متكلم مع الغير يعنى
باب احسانده چوق سوز سويلدك واحسان وكرم اخلاق انبياواوليادن
اوليديغنى بيان ايلدك وخلق عالمى اكا اغرا وترغيب ايلدك اما احسـان
هركسه لايق وجائز دكل بلكه مستحقنه شرطدر بو بيت ظاهرا ﴿ كره
برسر بند احسان مزن ﴾ بيتنه مناقضدر فتأمل شرط لايق معناسنه در
فارسيده ديين سهو ايلمش زيرا بونك كبى يرلرده لياقت شرطك معناى ردشعی
التزاميسيدر مطابقيسى دكل ﴿ بخور مردم آزار را خون ومال ﴾ كه
ازمرغ بدكنده به پروبال ﴾ بو بيت مابعديله آخر حكايته دك احسانه
لايق اولميانلرى بيان ايدر مردم آزار وصف تركيبيدر مردم انجديجى
ديمكدر كه حرف تعليـل مرغ بد بيانيه پروبال ايكيسى بيله برمعنايه در
عطف تفسير طريقيله راده تشديد ضرورت وزنيچوندر (محصول بيت)
خطاب عام طريقيـله بيورر مردم آزارك يعنى موذى ظالمك مالنى يى
وقاننى دوك يعنى اهانت وسيـاست ايله زيرا يارامز مرغك يعنى زيانلى
وضررلى مرغك قنادى قوپمش كركدر حاصلى توبى وتوسى اولمامق
اوليدركه خلقه ضرر وزيان ايليه ﴿ كسى راكه باخواجهٔ تست جنك
﴾ بدستش چرا ميدهى چوب وسنك ﴾ كسى يا حرف وحدت ورا
حرف تخصيص كه حرف رابط صفت باحرف مصاحبت خواجـهٔ
تو لاميه وسين وتا ادات خبر تركيب سيبله واورسمى ساقط اولمشدر بدستش
باحرف صله وضمير كسه راجعدر (محصول بيت) بركيمسـه نك كه سنك

افندكله وولی نعمتكله جنك وجدالی اوله حاصلی سنك افند كه مخالفتی اولهالك الینه نیچون طاش واغاج ویررسین یعنی بر كیمسه كه امر خدا ورسولله عامل اولمیوب خلقه ظلم ایلیه اكا منصب وجاه ویروب نیچون صاحب قوت وقدرت ایدرسین ﴿ برانداز بیخی كه خار آورد ■ درختی بپرور كه بار آورد ﴾ برحرف تأكید انداز همزه‌نك فتحیله فعل امر مفرد مخاطب آت یعنی چیقار دیمكدر بیخ بای عربك كسریله كوك دیمكدر هرنه‌نك اولورسه كه حرف رابط صفت درختی یاحرف وحدت بپرور فعل امر مفرد مخاطب بسله یعنی تربیه ایله دیمكدر كه سابق كبیدر بار بونده حاصل ومیوه معناسنه در (محصول بیت) چیقاروب بیانه آت شول بر كوكی كیم دیكن كتورر یعنی دیكن بتورر اماشول اغاجی تربیه ایله كه میوه ویرر وحاصل بتورر بونك كیبلر تمثیل قبیلندندر یعنی شول كیمسه كه عادل ومنصف اوله اكه رعایت ایله اما ظالم وبیرحم موذینك اصل وتبارنی قلع وقمع ایله كه سكا بددعایه سبب اولماسون ﴿ كسی را بده پایهٔ مهتران ❋ كه بر كهتران سر ندارد كران ﴾ كسی بدهك مقدم مفعولی ورا ادات مفعول پایهٔ مهتران لامیه اولور مرتبه‌سی دیمكدر بدهك مفعول ثانیسی كه حرف رابط صفت برحرف استعلا كهتران جمع كهتر در ومهتران جمع مهتردر وتر ادات تفضیل ندارد لكسر مفعول اولی وكران مفعول ثانیسی آغر دیمكدر (محصول بیت) بوحكایتك جمعا ابیاتی خطاب عام طریقیله‌در نته كه سابقا بیان اولدی ایدی بیورر كه اول قولك مرتبه‌سنی ومنصبنی بر كیمسه‌یه ویر كه كچیركلر اوزره باش آغرلغین طوتمیه یعنی فقرا وضعفایه تكبرلك ایدوب ثقلت ویرمیه بلكه مرحمت وشفقت ایدوب رعایت ایلیه حاصلی مغرور ومتكبره اكابرلك مرتبه‌سین ویرمه ﴿ مبخشای بر هر كجا ظالمست ❋ كه رحمت بروجور برعالمست ﴾ مبخشای فعل نهی مفرد مخاطبدر بخشایدندن اسمر كه یعنی مرحمت ایله برحرف صله هر كجا تقدیری هر كجا كه در كه ضرورت وزنیچون ترك اولندی ظالمی یاحرف وحدت كه حرف تعلیل برو برحرف صله دربا معناسنه واو ضمیری ظالمه راجعدر جور ظلم برعالم تقدیری برخلق عالم در قرینه‌سی قائم اولد یغیچون خلق ترك اولدی یاحرف تنكیر فن قافیه دن بیخبر اولان عالمك لامنی كسرله قید ایلدی ردشمعی

(محصول بیت) ترحم ایله ظالمه كه هر یرده وارایسه زیرا اكا ترحم عالمه یعنی عالم خلقنه ظلمدر حاصلی ظالمه رعایت فقرا وضعفایه جفادر ﴿ جهان سوز را كشته بهتر چراغ ■ یكی به در آتش كه خلقی بداغ ﴾ جهانسوز وصف تركیبیدر سوزیدندن ورا حرف تخصیص جهان یاندریجیك دیمكدر كشته بونده سوینمش معناسنه در چراغ جیم عجمك فتحی وكسریله شمعك فتیله سنده یتان پارهٔ آتشه دیرلر كه حرف بیان من تفصیلیه معناسنه در خلقی یا حرف وحدت ویا تنكیر بداغ باحرف الصاق (محصول بیت) جهان خلقنی یاندریجی ظالمك وجودی چراغی سوینمش اولمق یكدر یعنی ظالمك مقتول اولمسی یكدر تمثیل طریقیله بیورر كه برظالم آتشده محروق اولمق یكدر خلق عالم انك ظلمی داغیله سوزان ونالان اولمقدن زیرا ضرر عامدن ضرر خاص یكدر ﴿ هر آن كس كه بر دزد رحمت كند ❋ ببازوی خود كاروانی زند ﴾ كاروانی یاحرف نسبت دزد بونده قطاع طریق معناسنه در (محصول بیت) هر اول كیمسه كه یول كسیجیسنه رعایت ایدوب مرحمت ایدر اول كیمسه كندی بازوسیله یعنی دزده معا ونتیله كاروان خلقنی اورر زیرا حقیقتده دزده شریك اولمش اولور ﴿ جفا پیشكان را بده سر بباد ❋ ستم بر ستم پیشه عدلست وداد ﴾ جفا پیشه وصف تركیبی ظالم معناسنه كاف های رسمیدن بدلدر والف ونون ادات جمعدر ورا حرف تخصیص بدهك سر مفعول اولی وجفا پیشكان ثانیسی عكسیده جائزدر وبباد غیر صریحی ستم پیشه وصف تركیبی ظالم معناسنه (محصول بیت) ظالملرك باشنی یله ویر یعنی آنی عالمده نابود ایله زیرا ظالمه ظلم عدالتدر ونصفتدر كه مادامكه دنیاده صاغدر ظلمدن خالی اولمزایدی آنی یوق ایلمك كركدر كه ظلمی فوع اوله ﴿ حكایت در احسان باكسی كه سزاوار بود وقصهٔ زن وشوی ﴾ ﴿ شنیدم كه مردی غم خانه خورد ❋ كه زنبور بر سقف اولانه كرد ﴾ كه حرف بیان مردی یاحرف وحدت غم خانه لامیه كه حرف تعلیل ویاحرف رابط صفت زنبور اری عربیدر عجم منج دیر میمك ضمیله برحرف ظرف سقف اولامیه سقف عربیدر توان معناسنه در ضمیر خانه‌یه راجعدر لانه یوایه دیرلر آشیان معناسنه (محصول بیت) اشتدمكه بر كیمسه خانه‌سنك غمنی یدی زیرا سقف خانه‌سنده

آری آشیانه ایلدی یعنی یووایاپدی حاصلی خانه سنده آری یووایاپدیغندن غمناك اولوب یقمق مراد ایلدی ﴿ زنش کفت از یشان چه خواهی مکن * که مسکین و پریشان شونداز وطن ﴾ زنش ضمیر مرده راجع از یشان یعنی زنبورلردن مکن فعل نهی مفرد مخاطبدر کندیلرندن بونده قوپرمق معناسنه یعنی طاغتمق که حرف تعلیل مسکین صفت زنبوردر (محصول بیت) مردلانه زنبوری پریشان ایلمك مراد ایدنجه زنی ترحم ایدوب بو آریلردن نه ایسترسین بوالرین قوپرمه یعنی طاغتمه زیرا مسکینلر وطنلرندن پریشان اولورلر ﴿ بشد مرد داناپس کارخویش * کرفتند یکروززن ابنیش ﴾ بشد برفت معناسنه درمرد دانا بیانیه در بعض نسخه ده مرد نادان واقعدر پس کارخویش کندی ایشنك اردینه دیمکدر بنیش باحرف صله و با حرف مصاحبت نیش زنبورلك وعقربك وغیرنك صوقدیغی ایکنه نك اسمیدر (محصول بیت) مرد داناز نندن مذکور مصاحبتی ایشیدنجه کندی کاری اردنه کتدی اریلر بر کون عورتی نیشه طوتدیلر ﴿ زن بی خرد بردروبام وکوی * همی کردفریادمی کفت شوی ﴾ زن بی خرد بیانیه همی کردفریاد حکایت حال ماضی فریاد ایدردی دیمکدر واو حرف حال و یا حرف عطف میکفت شوی حکایت حال ماضی زوجی سویلردی دیمکدر (محصول بیت) زن بی عقل نیشك المندن قپوسنده و باشنده فریاد ایدردی وزوجی سویلردی ﴿ مکن روی برمردم ای زن ترش * تو کفتی که زنبور مسکین مکش ﴾ برمردم بو حرف صله مکنك روی مفعول اولی وترش ثانیسی و برمردم غیر صریحی مردمدن مراد زوج کندیدر وای زن معترضه زنبور مسکین بیانیه مکش فعل نهی مفرد مخاطب هلاك ایله دیمکدر (محصول بیت) شوی زنینه دیرکه ای زن یوزکی شو یله ترش ایله و بحضور اوله یعنی زوجکی آزار ایله زیراسن دیدك که زنبور مسکینی هلاك ایله یعنی کندی دیلك بلاسنه اوغرادك ﴿ کسی بابدان نیکویی چون کند * بدان از تحمل بدافزون کند ﴾ باحرف صله بدن الف ونون ادات جمعدر یرامزلر دیمکدر نیکویی یا حرف مصدر چون واو اصلیه ایله نیجه معناسنه در بدا نرا یرامازلره دیمکدر راادات مفعولدر کندك بد مفعول اولی وافزون ثانیسی (محصول بیت) حضرت شیخ عبرت ومعرفت طریقیله بیوررلر کیمسه یرامزلره نیجه ایلك ایلر یعنی ایلمك کرك زیرا یرامزلره تحمل ایلك یارامازی

زیاده ایلر یعنی بدلرك بدلکینه صبر وتحمل ایلمك بدلکلرین ارترر پس بدلرك وجودنی جهاندن نابود ونا پیدا ایلمك کرکدر ﴿ چواندرسری بینی آزارخلق * بشمشیر تیزش بیازارحلق ﴾ سری یا حرف وحدت سردن مراد صاحبیدر ذکر جزء واراده کل طریقیله یعنی مجاز مرسل وجائزدرکه سردن مراد رئیس القوم اوله یعنی اهل منصب وجاه آزارخلق آزار بونده اسمدر مصدر معناسنه لازمله متعدی مابیننده مشترك خلق انجتمك ویاخلقك انجتمسنی کوره سین دیمکدر باحرف استعانت شمشیرتیزیه تیه وضمیر سره راجعدر مذکوروجه اوزره بیازارفعل امر مفرد مخاطب آزار یدندن متعدی معناسنه انجدر دیمکدر حلق مفعول صریحی وبشمشیر غیر صریحی حلق حاء مهمله ایله مربیدر بوغز معناسنه (محصول بیت) چونکه برکیمسه ده خلق انجتمك وانجتمسنی کوره سین تیغ تیز له انك حلقنی انجت یعنی بوغزنی اور تاکیم غیریه پند وعبرت اوله ﴿ سك آخر که باشد که خوانش نهند * بفرمای تااستخوانش دهند ﴾ آخر ادات تأکید که اسمدر کیم معناسنه که حرف بیان خوان سفره ونعمت ایکی یرده بیله ضمیر سکه راجعدر (محصول بیت) سك کیم اوله کم اکا انسان کبی سفره ونعمت چکرلر بیورتاکیم اکا کمك ویره لر یعنی انلر بو بیت تمثیل طریقیله واقعدر یعنی رعایته مستحق اولمیانه رعایت وحرمت ایلمك کلبك اوکنه سفره ونعمت چکمك کبیدر پس ظالمه سیاست لازمدر منصب وجاه لازم دکلدر ﴿ چه نیکوزدست این مثل پیرده * ستورلکدزن کران باربه ﴾ زدست اصلنده زده استدر ضرورت وزنیچون حذف وایصال اولدی مثلدن مراد ضرب مثلدر پیرده لامیه در کویلك قوجه سی دیمکدر ستورلکدزن بیانیه ستوردن بونده بنت طوار مراددر آت وقتر وغیریسی کبی لکدزن وصف ترکیبیدر دیمه اوربجی دیمکدر زیرا لکد کاف عربك ولامك فتحیله مشهوردر امابعض انجا مدن کاف بجمله مسموعدر العلم عندالله وزن زنیدندن اوربجی دیمکدر کران باروصف ترکیبیدر آغریوکلی معناسنه (محصول بیت) کویلك پیری بومثلی نه خوش اورمشدر یعنی ایو دیمشدرمثل بودر دیکن طواراغربوکلی اولمق یکدرکه کیمسنه دیکه قادر اولمیه یوك ثقلتندن پس موذی ظالمه سیاست وحقارت کرکدرکه خلقه جفا ایلمیه ﴿ اکرنیك مردی نماید عسس * نیارد بشب خفتن

ازدزد كس ❊ نيك مرد تركيب مزجى ويا حرف مصدريشب با حرف
ظرفدر دزد بوندهاوغرى معناسنه در (محصول بيت) اكر عسس موذيلك
ايليوب نيك مردلك وملايمت وملاطفت كوسترسه كيجه كيسه اوغرى
قورقوسندن اونده ياتوب اويومازحاصلى عسس حاكم واوغرى ظالم
حكمنده در پس اوغرى عسسدن خوف ايلمسه عالمى خراب ايدردى
❊ نى نيزه در حلقهٔ كارزار ❊ بقيمتر ازنيشكر صد هزار ❊ نى نيزه لاميه در
نى قمش ونيزه سوكى ديمكدر حلقهٔ كارزار لاميه مجازا حلقهٔ جنك ديمكدر
با حرف تأكيد قيمتر قيمتلى ديمكدر ترادات تفضيل نى شكر اصلنده اضافتله
در ضرورت وزن ايچون ياسه كن اوقنور شكر قمشى ديمكدر صد هزارنى
شكره قيد اولمق جائز وقيمتره اولمق جائز (محصول بيت) سوكى قامشى
صواش حلقه سنده وجنك محلنده يوزبيك مرتبه قيمتلى ركدر شكر قامشندن
و يابوزبيك شكر قامشندن قيمتلى ركدر حاصلى هر كسه مقدارنجه رعايت
كركدر يعنى اعلايه مرتبهٔ اعلا وادنايه مرتبهٔ ادنى ايله رعايت كركدر
نتكه حضرت شيخ بيورر ❊ نه هر كس سزاوار باشد بمال ❊ يكى مال
خواهد يكى كوشمال ❊ سزاوار لايق معناسنه در بمال با حرف صله كوشمال
لغتده قولاق اوممقدر امامراد تأديبدر (محصول بيت) هر كس ماله لايق
دكلدر يعنى انعام واحسانه لايق دكلدر بلكه بريسى مال ايستر يعنى مال ويرمكه
واحسانه لايقدر وبريسى تأديب وتقريعه وضرب تنبيهه مستحقدر
حاصلى هر كمى مقدارنجه تربيه ايلمك كرك كمينه انعام وريا ست
وكمينه تأديب وسياست كركدر ❊ چو كربه نوازى كبوتر برد ❊ چو فربه
كنى كرك يوسف درد ❊ چو حرف تعليل كربه كافك ضميله كدى
معناسنه در كه عرب هره دير نوازى نونك فتحى وضميله فعل مضارع
مفرد مخاطب اوخشه يسين ويوزويره سك ديمكدر كبوتر كافك عربك فتحيله
كوكرجين ديمكدر برد فعل مضارع مفرد غائب ايلدر ديمكدر يعنى
هلاك ايدر فربه فانك فتحى ورانك سكونى وبانك كسرى وهاى اصليه ايله
سمز ديمكدر سمين معناسنه درد دالك فتحى وكسرى ورانك فتحيله
فعل مضارع مفرد غائب يرتار ديمكدر يعنى يير كبوتر بردك و يوسف دردك
مقدم مفعوليدر (محصول بيت) چون كه چنكى اوخشايوب رعايت
وحمايت ايليه سين كوكرجنلرى وپيليچلرى قاپوب ييرقورد يكه سمرده سين

يعنى بسليه سين يوسف كبى پسرلرى يرتوب هلاك ايدر حاصلى ينجى
مظلوملرى رعايت ايلمك مظلوم فقرا وضعفانك هلاكنه سببدر
❊ بنايى كه محكم ندارد اساس ❊ بلندش مكن ور كنى زوهراس ❊ بنايى
يا حرف وحدت اساس تمل معناسنه بلندش شين ضميرى بنايه راجعدر
ور واوك فتحيله واكردن مخففدر كنى فعل مضارع مفرد مخاطب
فعل شرط واقعدر ايدرسك ديمكدر زو اصلنده ازاو در ضرورت
وزنيچون زو اولدى ضمير كنه بنايه راجعدر هراس هانك كسريله فعل
امر مفرد مخاطب صاقين ديمكدر هراسيدندن قورقمق ديمكدر
(محصول بيت) بر بنانك كه تملى محكم اولميه انى يوكسك قالدرمه
والاانندن صاقين كه اوزريكه يقلماسين يعنى خوف ايلمزسك اوزريكه
دوشر حاصلى بركيمسه نك كه ذاتنده استقامت وامانت اولميه انى بلند
پايه وعالى مرتبه ايلمه والا صاقين كه سكا ضرر وزيانى طوقنور ❊ حكايت ❊
❊ چه خوش كفت بهرام صحرانشين ❊ چو يكران توسن زدش برزمين ❊
بهرام صحرانشين بيانيه صحرانشين وصف تركيبيدر صحراده اوتوريجى
مراد بهرام كوردركه دائما چادرله صحراده قونز كوچر دى يكران
توسن بيانيه در يكران قوله ات وتوسن كوره يعنى چامش (محصول بيت)
بهرام صحرانشين نه كوزل سويلدى شول وقت كه انى برقوله كوره
آت يره اوردى ❊ دكر اسبى كله بايد كرفت ❊ كه كرسر كشد بازشايد
كرفت ❊ دكر اسبى يا حرف وحدت براسب دخى يعنى برغير اتكله كاف
عجمك ولامك فتحه لريله سورى ديمكدر لامده تشديد ضرورت وزنيچوندر
كه حرف رابط صفت (محصول بيت) مقول بهرام بودر كه سوريدن
يعنى ايلقيدن برغيرى آت طوتمق كرك كه اكر سركشلك ايدرسه
يعنى باش چكلكين ايدرسه ضبط ايلمك ممكن اوله حاصلى بريواش آته بينمك
كركدر كه ايستدكك كبى ضبطى قابل اوله حضرت شيخ نصيحت
طريقيله بيورر ❊ ببنداى پسر دجله در آب كاست ❊ كه سودى ندارد
چو سيلاب خاست ❊ دجله دالك كسريله بغداد ايرمغى
آب كاست سكون تائله تركيب مزجيدر صوا كسلمكه ديرلر كه حرف تعليل
سودى يا حرف وحدت سيلاب صو طشقنى خاست فعل ماضى
مفرد غائب قالقدى يعنى پيدا اولدى ديمكدر (محصول بيت) اى

پسردجله ایرمغی صو آکسلمده بغله یعنی صویی آزایکن اوکنی بندوسدایله زیرا اوکنی بند ایلك فائده‌و یومز صوطاشنجه حاصلی ایرمق طاشدقدن صکره اوکنی بندایلك فائده ویرمز مقصود بوکه دفعی لازم اولان مصلحتی آزایکن دفعنه سعی ایلمك کرك زیرا چوغلوب زیاده اولنجه صو بنه چکر ﴿ چو کرك خبیث آمداندر کند ❊ بکن ورنه دل برکن ازکوسفند ﴾ کرك خبیث لامیه ورنه والا دیمکدر برکن فعل امر مفرد مخاطب کندندن قوپرمق معناسنه بونده قالدرمق مراد در (محصول بیت) چونکه زیانکر وضررلی قورد کمنده کلدی یعنی سکا طوتلدی انی قتل ایله اسرکه یوخسه قیونکدن کوکلکی قالدر یعنی قیون سوداسندن کچ حاصلی چونکه بر ظالمك ظلمی معلومك اوله انی نابود ایله والا فقرا ورعایادن یعنی اول ظالمك ظلمندن انلر مملکتکدن فرار ایدرلر وخزینه که ضعف کلور ﴿ ازابلیس هرکز نباید سجود ❊ نه از بد کهر نیکویی در وجود ﴾ بد کهر وصف ترکیبیدر بداصل معناسنه نیکویی یا حرف مصدر دروجود در حرف صله یا معناسنه (محصول بیت) ابلیس لعیندن هرکز سجود وطاعت کلمز زیرا ذاتنده قونلمشدر بداصل اولاندن داخی وجوده ایلك کلمز یعنی بد کهردن ایلك وخیرایش صادر اولماز ﴿ بداندیش راجاه وفرصت مده ❊ عدو درچه ودیو درشیشه به ﴾ بداندیش دشمن را ادات مفعول چه جیم عجمك فتحی وهای اصلیه ایله چاهدن مخففدر دیو شیطان وبیان آدمی (محصول بیت) دشمنه منصب وفرصت ویرمه که عالمده فساد ایلیه بلکه عدوقویده ودیو شیشه‌ده اولمق یکدرته که حضرت سلیمان پیغمبر صخر جنی شیشه‌یه حبس ایلمشیدی ﴿ مکو شاید این مار کشتن بچوب ❊ چو سرزیر سنك تودارد بکوب ﴾ شاید کرك دیمکدر زیر سنك تولامیه در بکوب فعل امر مفرد مخاطب کو بیدندن
کوفتن دن دیبن صوق رمور دوکش اور دیمکدر (محصول بیت) دیمه کم زدسروزی وشمعی
بوماری اغاج ایله قتل اتمك کرك یعنی فرصتی فوت ایله چونکه باشی سنك طاشك التنده در تأمل ودرنك ایلمه باشنی طاش ایله از یعنی دشمنکه ظفر بولنجه فرصتی فوت ایلیوب بلدیککدن قالمه والا صکره ندامت چکرسین ﴿ قلمزن که بد کرد بازدست ❊ قلم بهتر اورا بشمشیر دست ﴾ قلمزن وصف ترکیبیدر کاتب معناسنه که حرف بیان یا حرف صله زبردست بونده رعیت

معناسنه در قلم بونده قطع معناسنه در او ضمیر قلم زنه راجعدر ورا ادات تخصیص بشمشیر یا حرف استعانت (محصول بیت) کاتب که رعایا وفقرایه اهانت وخیانت ایلدی یعنی ظلم وجفا ایلدی انك الی شمشیر عدل له مقطوع اولمق اولیدر که غیریه عبرت اوله ﴿ مدبر که قانون بدمی نهد ❊ ترامی برد تابا آتش دهد ﴾ مدبر اسم فاعلدر تفعیل بابندن که حرف رابط صفت قانون بدبیانیه بدعت بد دیمکدر تراسنی دیمکدر تا حرف تعلیل با آتش یا حرف صله آتشدن مراد دوزخدر (محصول بیت) مدبر که امور سلطنته متعلق یرامز وقانون قاعده قور یعنی یرامز بدعت ایدرسنی ایلدرتا کیم جهنمه ویره یعنی انك یرامز بدعتی سنك جهنمه دخولکه سبب اولور ﴿ مکو ملك را این مدبر بس است ❊ مدبر مخوانش که مدبر کس است ﴾ مکو فعل نهی مفرد مخاطب دیمه دیمکدر ملك مملکت وسلطنت معناسنه در ورا ادات صله بس یای عربك فتحیله یتر یعنی کافی دیمکدر مخوان فعل نهی مفرد مخاطب اوقومه یعنی دیمه ضمیر مدبره راجعدر مدبر اسم فاعلدر افعال بابندن بدبخت معناسنه (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر مملکت وسلطنته بو مدبر کافیدر دیمه انجلین ظالمه مدبر دیمه که بدبخت کیمسه در یعنی بویله ظالم تدبیر مملکته کافی دکل بلکه تخریب ولایته کافیدر ﴿ سعید آورد قول سعدی بجای ❊ که توفیر ملکست وتدبیر ورای ﴾ سعید سعادتلو دیمکدر قول سعدی لامیه در یا حرف صله جای محل معناسنه در که مراد عملدر که حرف تعلیل توفیر مملکت مصدرك مفعولنه اضافتیدر توفیر تفعیل بابندن مصدردر چوغلدر دیمکدر تدبیر ورای ملکه معطوفدر (محصول بیت) سعادتلی اول کیمسه که سعدینك سوزینی یرینه کتورر یعنی انکله عمل ایدر زیرا انك سوزیله عمل ایلك مملکتی وافرایدر یعنی معمور ایدر که وفرتنه سبیدر حاصلی ولایتك شنلکینه سببدر تدبیر ورایك ازدیادنه باعثدر یعنی انك پندیله متنصح اولنجه بر کیمسه تدبیر ورای زیاده اولور زیرا سوزلری محض رای وتدبیردر

﴿ باب سوم در عشق وسخن طریقت اولیا ومحبت ایشان ﴾

﴿ خوشا وقت شوریده کان غمش ❊ اکر زخم بیند اکر مرهمش ﴾
خوشا الف معنای مبالغه افاده ایدر قتی خوشدر ومحکم ایدر الف حرف
زدشمعی نداظن ایدوب نه لطیف ونه خوش در دیبن ظن فاسد ایلمش وقت شوریده کان

غم لامیه لردرو ضمیر ذهنده مذکور اولان خدای ذو الجلاله
راجعدر خدانك غمی دیوانه لرینك وقتی دیمکدر زخم یاره ومرهم میمك
وهانك فتحی ورانك سکونیله یاره‌لره اوردقلری نسنه که ترکیجه ملهم دیرلر
ضمیر بنه خدایه راجعدر و بازنجه (محصول بیت) نه کوزلدر ونه خوشدر
ونه ایدر خدانك محبتی دیوانه لرینك وقتی وحالی اکر زخمی کوررلرسه
واکر مرهمنی یعنی اکر جمال ولطفنی واکر جلال وقهرنی کوررلرسه
حاللری متغیراولماز بلکه همیشه مهرومحبتلری ازدیاد اوزره‌در ﴿ کدایان
از پادشاهی نفور * بامیدش اندر کدایی صبور ﴾ کدایانك اضافتی بیانیه در
کدیانی یایله یازوب یای حرف وحدت طوتان صحیح نسخه‌لره ارك شارحان
مخالف یازمش پادشاهی یاحرف مصدر نفور فعول بمعنی فاعلدر نفرت ردشارحان
ایدیجی یعنی قاچیجی یاحرف مصاحبت امیدش تقدیری امید وصالشدر
کدایی یاحرف مصدر صبور سابق کبی یعنی صابر معناسنه (محصول بیت)
خدانك محبتی دیوانه‌لری سلطنتندن نفرت ایدیجی کدالردر یعنی خدانك
عشق ومحبتی سببیله دنیا پادشاهلغندن اعراض ایدیجیلر و کدالردر ابراهیم ادهم
کبی انك وصالی امیدیله فقیرلقده و کداالقده صابرو قانعلردر شویله که
هیچ کیمسه حاللرینه واقف دکلدر ﴿ دمادم شراب الم در کشند * وکر تلخ
بینند دم در کشند ﴾ شراب الم لامیه در مجازا در کشند نوش ایدرلر دیمکدر
تلخ اجی دم نفسدر کشند چکرلر یعنی دیمزلر حاصلی سکوت ایدوب کیمسه‌یه
شکایت ایتمزلر (محصول بیت) خدا دوستلری دائما الم شرابنی نوش ایدرلر
یعنی محبت خداده همیشه غم وغصه چکرلر نتکم عشق مجازی‌یه مبتلا
اولنلر غمناك وغمزده‌لردر دمادم واکر عشاق خدا طریق عشق ومحبتده
اجیلق وبیحضورلق کوررلرسه نفسلرین کندیلرینه چکوب سکوت ایدرلر
حاصلی کیمسه‌یه غملرین اظهار ایدوب شکوی ایتمزلر زیرا طریق مردان خدا
بویله‌در ﴿ بلای خمارست درعیش مل * سلحدار خارست باشاخ کل ﴾
بو بیت سابقك نتیجه‌سیدر بلای خمار لامیه‌در عیش ملده لامیه در
سلحدار خارده بویله‌در مجازا شاخ کلده خمار شرابدن حاصل اولان باش
اغریسنه دیرلر مل میمك ضمیله خمر معناسنه‌در سلحدار وصف ترکیبیدر سلحله
داردن مرکب سلح سلاحدن مخففدر خلاف قیاس اوزره صواش وجنك
ارلری قوشندغی یراغه دیرلر دار دارنده دن مرخم اسم فاعلدر سلاح

طونجی دیمکدر سلحشور ده بوقبیلدندر شاخ کل کلك بداغی دیمکدر
بعض نسخه‌ده شاه کل واقعدر فی الواقع سلحداره ملایم شاه اولمقدر علی
الخصوص که کله پادشاه دیشلردرنته که خواجه حافظ بیورمشدر * بیت *
افسر سلطان کل پیداشد ازطرف چمن * مقدمش یارب مبادباد برسرو
وسمن * (محصول بیت) خمار بلاسی بیله در عیش ملده یعنی باده ذوقنده
باش اغریسی وار کل پادشاهیله خار سلحداری بیله‌در یعنی دکنسز کل وخمر
خمارسز اولمزایمدی خدا دوستلری که انبیا واولیادر همیشه بلا والم چکه
کلمشلردر زیرا پادشاهه قریب اولانلر دائما محسود اولا کلمشلردر ﴿ نه تلخست
صبری که بریاد اوست * که تلخی شکر باشد از دست دوست ﴾ صبری
یاحرف وحدت صبر بونده ایهام طریقیله واقعدر زیرا صبر بانك کسریله
براجی اوتدر که عجم بانك سکونیله استعمال ایدر پس بونده صبر ایهام
طریقیله‌در فتأمل که حرف رابط صفت بر حرف صله یاد اولامیه‌در انك
یادینه یعنی ذکرینه‌در مقصود محبت خدادر که حرف تعلیل تلخی یاحرف
مصدر و یاحرف وحدت دست دوست لامیه‌در (محصول بیت) اجی
دکلدر بر صبر که انك محبت وعشقنه‌در یعنی خدانك عاشقلرینه انك یادیله
هیچ نسنه ضررو ویرمز زیرا اجیلق وهر اجی نسنه دوستك الندن شکردر
یعنی انك الندن هر اجی نسنه طاتلی‌در که مقتضای عشق بونی ایجاب ایدر
﴿ اسیرش نخواهد رهایی زبند * شکارش نجوید خلاص ازکمند ﴾
اسیرش ضمیر خدایه راجعدر رهایی یاحرف مصدر خلاص اولمق
معناسنه ازبند تقدیری از بندش درمراد حبس وقیددر شکارش سابق
کبید و ازکمند تقدیری ازکمندش درمراد کمند محبتدر (محصول بیت)
خدانك مهر ومحبتنه کرفتار اولان بنده محبتدن قورتلمق ایستمز یعنی
همیشه محبتده‌در اکا شکار اولان یعنی اول کیمسه خدا کندی‌یه چکرکمند
محبتدن چقمق ایستمز بلکه روز بروز ازدیاد محبته کوشش ایدر حاصلی
انلك عاشقلری ومحبلری ربقهٔ بنده‌لکندن خلاص طلب ایلمزلر زیرا انلر بنده‌
آزاده‌در ﴿ سلاطین عزلت کدایان حی * منازل شناسان کم کرده پی ﴾
سلاطین عزلت لامیه یعنی عزلت اختیار ایلمش پادشاهلردر کدایان
حی ده لامیه‌در بو ایکی فقره مبتدای محذوف خبرلریدر تقدیری ایشاندر
منازل شناس وصف ترکیبی الف ونون ادات جمعدر مابعدینه اضافت

بیانیه در کم کرده‌بی وصف ترکیبی پی بای عجمك فتحی و بای اصلیه ایله
اثر وایز معناسنه در (محصول بیت) خدا دوستلری عزلت اختیار ایتمش
سلاطیندر و قبیله و قریه‌نك کدالریدر یعنی فقراء ورنده‌ بر بولك اغنیادر که
کندیلرینی کدا سیماسنده کوسترلر منازل طریق حقی بیلیجی کندیلرینك
ایزینی بیتریجی و کندیلرنی ناپیدا ایدیجی بالای طائفه‌در حاصلی ظاهرا
کدالر اما معناده پادشاهلردر و منازل سلوکدن آکاهلردر و طریق حقه سالکلردر
لیکن ایزلرینی ناپیدا ایدوب حاللرندن کیمسه آکاه دکل یعنی خدا ایله معامله لرندن
خلق آکاه دکل دیمکدر ﴿ ملامت کشانند مستان یار * سبکتر برداشتر
مست یار ﴾ ملامت کش وصف ترکیبیدر ملامت چکیجی دیمکدر یعنی
خلقك آزار وزحمتنی چکیجیلردر الف ونون ادات جمع ونون ودال اسنك
ادات جمعیدر منازل یار لامیه ومبتدا و ملامت کشان مقدم خبری سبکتر
سبك سینك فتحی و بای عربك ضمی وکاف عربك سکونیله یینی دیمکدر
خفیف معناسنه‌در و ترادات تفضیلدر برد فعل مضارع مفرد غائب ایلدر
دیمکدر اشتر مست بیانیه سرخوش یعنی کوکره‌مش دوه یار یوکدر بودك
مفعولی واشتر مست فاعلی (محصول بیت) یارك مست عاشقلری خلقك
ملامت وآزارینی چکیجیلردر یعنی خدا دوستلری دائما مطعون خلق
اولورلر اما ایجنمزلر وصبر وتحمل ایدرلر وصبر وتحمل سببیله سلوکده
ترقی ایدرلر زیرا اشتر مست یوکی یینی رك چکر حاصلی عشاق خدا شراب
عشقله مست اولوب طعن سببیله منازل سلوکده صبر وتحمله زیاده
تقرب کسب ایدرلر بلکه مستلکلرندن جفای ناسدن بیخبرلردر ﴿ بسر
وقتشان خلق کی ره برند * که چون آب حیوان بظلمت درند ﴾ باحرف
صله سر وقت بسط حالدن عبارتدر شان ضمیر جمع غائب مستان یاره
راجعدر کی چقان ره برندك مفعول صریحی وسر وقت غیر صریحی
وفاعلی خلقه راجع ضمیردر که حرف تعلیل چوادات تشبیه آب حیوان
لامیه بظلمت باحرف ظرف ورا ادات تأکید ونون ودال اسنك ادات
جمعیدر (محصول بیت) خلق مستان یارك صفالرینه وخدا ایله معامله لرینه
نقچان یول ایلمدیرلر یعنی انلرك احوالنه قنده یول ایلمدیرلر یعنی انلرك احوالنه
قنده واصل اولورلر زیرا انلر آب حیات کبی ظلمتده درلر یعنی خلقدن
مستور ومخفی درلر (اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم غیری) بونلره اشارتدر

حاصلی رکیمسه که خدا ستر ایلیه انی کم بوله بیلور ﴿ چو بیت المقدس
درون پر قباب * رها کرده دیوار بیرون خراب ﴾ چوادات تشبیه بیت
المقدس قدس شریف دیمکدر درون ایچ معناسنه‌در قباب قافك کسریله
قبه‌نك جمعیدر رها کرده صالیویرمش دیمکدر دیوار بیرون لامیه‌در
مجازا خراب یقق دیمکدر رها کرده‌نك دیوار مفعول اولی وخراب ثانیسی
فاعلی مستان یاردر (محصول بیت) خدا عشاقی درونلری بیت المقدس
کبی پر قبابدر یعنی محبت خدا ایله معمور اما بیرونی خراب قومشلردر
یعنی ظاهرلرینی عمارت واصلا حله مقید دکللردر حاصلی باطنلری
عشق خدا ایله معمور وظاهرلری ستر خلق ایچون خرابدر یعنی حاللرینه
کیمسه مطلع اولمغیچون ظاهرلری باطنلرینه مطابق وموافق دکل
﴿ چو پروانه آتش خود در زنند * نه چون کرم پیله بخود در تنند ﴾
چو پروانه پروانه کبی دیمکدر بخود باحرف صله کندی یه دیمکدر
در حرف تأکید زنند اورورلر دیمکدر آتش مفعول صریحی و بخود
غیر صریحی نه حرف نفی معناده تنند مقید چون ادات تشبیه کرم پیله
لامیه کرم کاف عربك کسری وسکون رایله قورد دیمکدر پیله بونده
بای عجمك کسریله خام ایپك درکه کلکل بوجه‌کی کندی‌یه صارر وطولار
واول بوجکه پیله دیرلر پس کرم پیله کلکل قوردی دیمکدر بخود باحرف
صله در حرف تأکید تنند فعل مضارع جمع غائب در تنیدندن که صارمق
وطولامق دیمکدر (محصول بیت) مستان دوستان خدا کندیلرینی آتش
عشقه اورورلر یعنی عشق آتشیله کندیلرینی یاقوب فانی ایدرلر کلکل بوجه
کی کبی یعنی ایپك قوردی کبی کندیلرینی زیب وزینت ایلمزلر حاصلی لباس
فاخرله کندیلرینه زینت ویرمزلر تنکم در وبنلرا حواللرندن معلومدر
مصراع ثانینك نتیجه سندمی عشقله شویله مست اولمشلر که هیچ نسنه‌دن
پرهیزلری واحترازلری یوقدر دیین نزریق معناویر مکدن احتراز ایلمش ردشمعی
﴿ دلارام دربر دلارام جوی * لب از تشنکی خشك برطرف جوی ﴾ دلارام
وصف ترکیبیدر کوکله قرار ویریجی دیمکدر حرف ظرف وبر بونده اسمدر
قت یعنی عند معناسنه که کنارده دیرلر پس دلارام سینه لرنده در دیین ونحن
اقرب مضمونندن وحضرت شیخك کلستانده بیور دیغندن آکاه دکللر ایمش ردشارحان
* بیت * چه کنم با که توان کفت که او * در کنار من ومن مهجورم *

دلارام جو وصف ترکیبی جو یدندن دلارام دیلیجی معناسنه لب بونده
طودقد ر تشنکی کاف عجم های رسیده ن بداد ر و یاحرف مصدر
صوسزلق دیمکد ر خشك خانك ضمی وشینك سکونی وکاف عربله قوری
دیمکدر یابس معناسنه برحرف ظرف طرف جولامیه ایرمق کناری معناسنه
(محصول بیت) دوستان خدانك دلاراملری یعنی محبوب ومطلوبلری
یانلرنده ودلارام جولردر یعنی جانانلر ینه واصل ایکن زیاده‌یه طالبلردر
تشنلکدن وعطشدن خشکدر ایرمق کنارنده یعنی مشاهدهٔ دیدار
یاره مالك وانلره میسر ایکن انکله قانع اولمیوب طلب ترقیده بویان
وازدیادنی جو یانلردر ﴿ نکویم که برآب قادر نیند ＊ که برشاطیٔ نیل
مستسقی اند ﴾ نکویم فعل نفی حال متکلم وحده دیمزم معناسنه که حرف
بیان برحرف صله در بامعناسنه نیند اصلنده نه اندر های رسمی یایه
مبدل اولمغله همزهٔ مجتلبه دن استغنا کلدی ونون ودال ادات جمع استدر
که حرف تعلیل برحرف ظرف شاطیٔ نیل لامیه شاطی کنار معناسنه در
نیل مصر ایرمغی مستسقی اسم فاعلدر استفعال بابندن استسقا مرضنه
مبتلا دیمکدر که انك صاحبی هر کز صو یه قانمزدر قیاس املا بو یله اولوب
مستسقیند دیمکدر لیکن اصلی معلوم اولمغیچون منفصل یازدق بونده
همزهٔ مجتلبه وصله ساقط اولمشدر (محصول بیت) دیمزم که انلرك
تشنلکی آبه مالك وقادر اولمدقلرندندر زیرا انلر نیل کنارنده مستسقیلردر
یعنی دیمزم که مشاهدهٔ دیدار یاره مالك دکللردر انکیچون ریاضات
ومجاهداته مقیدلردر بلکه محض مشاهده‌ده اولوب زیاده‌یه طالبلردر
قدبر ﴿ حکایت در اثبات محبت مجازی ﴾ ﴿ تراعشق همچون خودی
زآب وکل ＊ ربابد همی صبر وآرام دل ﴾ تراسنك دیمکدر ربایده متعلق
عشق همچون خودی لامیه خود کندی دیمکدر و یاضمیر خطاب کندك
دیمکدر زای مفرده حرف بیاندر عربیده من کبی مراد عناصر اربعه‌در
ربابد راده فتحه وضمه جائزدر قپار دیمکدر فعل مضارع مفرد غائب
همی تقدیری همی ربایددر ضرورت وزنیچون تأخیر قلندی صبر مفعولی
وواو حرف عطف آرام دل لامیه قرار دل دیمکدر (محصول بیت)
آب وکلدن مخلوق کندك کبینك عشق ومحبتی سنك صبرکی وآرام
دلکی قپار یعنی کندك کبی برمخلوقك محبتی سنی بی صبرو بی آرام ایدر

شو یله که کوکلکده انك محبتندن غیری هیچ برنسنه نك محبتی قالماز تای
خطاب مقدردر صبرت وآرام دلت تقدیرنده ﴿ به بیدار یش فتنه برخد
وخال ＊ بخواب اندرش پای بند خیال ﴾ باحرف ظرف بیدار او یانق
و یاحرف مصدر وضمیر ذهنده مر کوز اولان آب وکلدن مخلوقه راجعدر
ومعناده خاله مقید فتنه‌ده یای خطابله همزهٔ مجتلبه ضرورت وزنیچون
حذف اولندی برحرف صله در بامعناسنه خد دالك تشدیدیله یکق در
رخ معناسنه خال بك باحرف ظرف وخواب دوشدر رؤیا معناسنه واندر
بانك ظرفیتنی تأکیدایدر وضمیر سابق کبیدر ومعناده خیاله مقید پای
بند وصف ترکیبی خیاله اضافت لامیه در (محصول بیت) او یانقلقده
خدوخالنه مفتونسین امادوشده خیالنه پای بندسین یعنی خیالیله مقیدسن
بعض نسخه‌ده خد یرینه خط واقعدر ﴿ بصدقش چنان سرنهی در
قدم ＊ که بینی جهان باوجودش عدم ﴾ باحرف مصاحبت صدقش
ضمیر سابق کبیدر ومعناده قدمه مقیددر قدمش تقدیرنده سرنهینك
مفعول صریحی و بصدق ودرقدم غیرصریحلری که حرف رابط
صفت جهان بینینك مفعول اول صریحی وعدم ثانیسی و باوجود غیر
صریحی وضمیر سابق کبی (محصول بیت) صدق وصفاکله انك ایاغنه باشکی
انجلین قورسین که انك وجودیله جهانی عدم کوررسین یعنی انك امرینه
شو یله مطیع ومنقادسین که دنیا ومافیها کوزیکه چو بچه کورنمز ﴿ چو در
چشم شاهد نیابد زرت ＊ زروخاك یکسان نمایدبرت ﴾ چو حرف تعلیل
درحرف صله چشم شاهد لامیه شاهد بونده محبوب معناسنه در زرت
تاضمیر خطاب یکسان برابر دیمکدر براسمدر قت معناسنه یعنی عند دیمکدر
وتاسابق کبیدر (محصول بیت) چونکه سنك اچقك والتونك شاهدك
کوزینه کلمز یعنی چونکه مالکه ومالکه التفات ایلمز زروخاك سنك
یانکده یکسان کورینورز یرا وسیلهٔ حصول مرام اولماز بو بیت کلستانك
باب پنجمنده کلور ﴿ دکر باکست برنیاید نفس ＊ که باا وتماند دکرجای
کس ﴾ دکرداخی دیمکدر کیرو دیمك دکلدر باحرف مصاحبت وتاضمیر
خطاب معناده نفسه مقید نفست تقدیرنده برنیاید چیقماز وحاصل اولماز
که حرف تعلیل باحرف مصاحبت واوضمیر غائب شاهده راجعدر دکر
سابق کبیدر جای کس لامیه در (محصول بیت) شاهد کوکلکده شو یله

ردشمی

مكان ايلمشدر كه اندن غيري كيمسه ايله نفسك چيقمـلز يعني مصاحبت
ايلمزسين زيرا كوكلكده انكله كمسه يه يرقالماز يعني خانهٔ دلكي شويله
استيعاب ايلمشـدر كه انده جانادن غيري كيمسه صغماز مصراع اولك
معناسني كبرو كيمسه ايله سنك نفسك بوقاري كلمزدين قتي اشاغه دن سو يلمش ردشمعی
﴿ تو كو يي بچشم اندرش منزلست ❊ وكرچشم برهم نهي دردلست ﴾
بچشم باحرف ظرف واندر ادات تأكيد وضمير معناده منزله مقيدوسين
وتاچشمه مفيد تقـديري منزلش اندر چشمست برهم نهي يومرسك
ديمكدر (محصول بيت) سن ديرسين كه جانانك منزلي كوزمده در يعني
خيالي كوزمدن كيتمز واكر كوزكي يومرسك ديرسك كه كوكلمـده در
حاصلي محبتي ظاهر وباطني احاطه ايلمشـدر ديودعوي ايدرسين
مصراع اولك معنا سني كو يا كه انك منزلي كوزك ايچنده درديين معنايي
طاشره دن سو يلمش ﴿ نه انديشه از كس كه رسواي شوي ❊ نه قوت كه ردشمعی
بكدم شكيبا شوي ﴾ شوي فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسين ديمكدر
يكدم برنفس ديمكدر شكيبا شينك وكاف عربك كسره لريله صفت مشبهه در
شكيبيدندن صبور معناسنـه (محصول بيت) جانان سني شويله تصرف
ايلمش كه هيچ انديشه و باكك يوقدر كيمسه دن رسواي اولورسين نه اولقدر
قوت وقدرتك واردر كه انسز برنفس صابر اوله سين ﴿ كرت جان بخواهد
بلب برنهي ❊ وكرتيغ برسرنهد سرنهي ﴾ كرت تا ضمير خطاب بلب
باحرف تأكيد برحرف استعلا نهي فعل مضارع مفرد مخاطب قورسين
ديمكدر (محصول بيت) اكر جانان سندن جان طلب ايدرسه جانكي طوداغكه
قورسين يعني بذل روح ايدرسين واكر باشكه تيغ قورسه باشكي تيغ اوكنه
قورسين يعني امرينه اطاعت ايدوب سركي اكه فدا ايدرسين حاصلي هيچ
وجهله مخالفت ايليوب حكمنه منقاد ومطيع اولورسين ﴿ حكايت در اثبات
محبت روحاني ﴾ ﴿ چوعشق كه بنياد آن برهواست ❊ چنـان فتنه انكيز
وفرمان رواست ﴾ چوادات تعليل عشقي يا حرف وحدت كه حرف رابط
صفت بنياد آن لاميه برحرف استعلا هوا بونده آرزوي نفساني معناسنه در
فتنه انكيز وصف تركيبيدر فتنه قوپارجي يعني پيدا ايدجي فرمان روا ده
وصف تركيبي فرمان امر وحكم معناسـنه وروا جائز معناسنه (محصول
بيت) چومصراع ثانيه مرهوندر يعني برعشق كه انك بنيادي واساسي

آرزوي نفساني اوزره در چونكه بونجلين فتنه پيدا ايدجي وحكمي جاري
وجائزدر ﴿ عجب داري ازسالكان طريق ❊ كه باشند دربحر معنا غريق ﴾
داري فعل مضارع مفرد مخاطب استفهـامي متضمن عجبي طوتارسين
ديمكدر سالكان طريق لاميه در مراد اهل الله در كه حرف بيان حرف
رابط صفت طوتوب باشند ادات زمانيه طوتان معنايه واصل دكل ايمش ردشمعی
باشند فعل مضارع جمع غائب بونده اولالر ديمكدر در حرف صله بحر معنی
لاميه باشـندك فاعلي سالكانه راجع ضمـيردر وغريق مفعول صريحي
ودربحر غير صريحي (محصول بيت) عشق مجازي بويله اولنجه بس
عجبي طوطارسين سالكان اهل طريقدن يعني اهل اللهدن كه بحر معنايه
مستغرق اوله لر حاصـلي غريب دكلدر كه اوليا عشق حقيقي درياسـنه
غريق اوله لر ﴿ بسوداي جانان زجان مشتغل ❊ بذكر حبيب ازجهان
مشتغل ﴾ باحرف مصاحبت سببيتي متضمن سوداي جانان لاميه محبت
جانان ديمكدر مشتغل بونك كبي برلرده فارغ ومعرض معنا سنه در زيرا مطلب
عربيده من حرفيله وفارسيده از حرفيله بويله اولور فعل ماضي اشتغل
ومضارع يشتغل دائما بوقاعده اوزره كلور فا حفظ باكنه سابق كيدر
ذكر حبيب مصدرك مفعولنه اضافتيدر مشتغل كنه سابق كيدر (محصول
بيت) جانانه محبتلري سـببيله جاندن فارغ وآزاده لردر محبوبلريني ذكر
سببيله دنيا ومافيهادن فارغلردر حاصلي سالكان طريق خدا واهل الله
خدايه محبتلري سببيله وذكر جليله جان وجهاندن معرض ومحبتلرندن
فارغلردر ﴿ بياد حق ازخلق بكريخته ❊ چنان مست ساقي كه مي ريخته ﴾
باسابق كيدر يادحق ذكر حق ديمكدر بكريخته فعل ماضيدن قسمـدر
مفرد غائب تقديري بكريخته اند در ضرورت وزنيچون تركلنا واندي مست
ساقي لاميه كه حرف رابط صفت ريخته تقديري ريخته اند در سابق كبي
(محصول بيت) خدايي ذكر ايلمك سببيله يعني ذكرنه مشغول اولمق سببيله
خلقدن قاچشلردر نتكم اهل اللهك دأبيدر تنها يرلرده قاچوب عبادت
وطاعت ايدرلر ساقيء ازلك انجلـين مسـتلريدر كه اختيارلري باده سني
دوكشلردر يعني خدانك عشق ومحبتي شرابيله شويله مدهوش ولايعقل
اولمشلردر كه كنديلريني فراموش ايلمشلر بعضيلر ديديلر كه مي دوككدن مراد
افشاي راز ايلمكدر والعلم عند الله تعالى ﴿ نشـايد بدارو دوا كردشان ❊

ردسروری وشمعی

که کس مطلع نیست بردردشان * بداروباحرف مصاحبت علاج اوتی
معناسنه درودوا علاج دیمکدر کردشان بونده کرد کردن معناسنه شین ضمیر غائب
والف ونون ادات جمعدر شان ایشاندن مخففدر دیین بیلزمش که حرف تعلیل
برحرف صله دردشان سابقا بیان اولندیکه ضمائرك ماقبلی مفتوح اولور
وضرورت وزنیچون کاهی ساکن اوقنور پس بونده داللرمفتوح اوقنور
(محصول بیت) طریق حق سالکلرینه نباتات وشراباتله علاج ممکن
دکلدر حاصلی انلرك دردلری درمان پذیر دکلدر زیرا کیمسه انلرك دردلرینه
مطلع دکلدرکه دردلرینه کوره علاج ایلیسه علاج خود تشخیص
مرضدن صکره اولور * الست ازازل همچنان شان بکوش * بفریاد قالوا بلی
در خروش * الست همزه حرف استفهام ولست لامك فتحی وسینك
سکونی وتای متکلمك ضمیله فعلدر افعال ناقصه دن مفرد غائبی لیس کلور
معناسی دکلیم دیمکدر ازلدن مراد عالم ارواحدر همچنان انجلاین دیمکدر
یعنی عالم ارواحده کبی بونده نون ساکن اوقنور ضرورت وزنیچون
شان که سالکانه راجعدر بکوش باحرف ظرف سابق کبی معناده ضمیر
کوشه مقیددر کوششان تقدیرنده باحرف مصاحبت فریاد قالو بلی
لامیه قالوا ضمیری که واودر مخاطب اولان ارواحه راجعدر و بلی
حرف ایجابدر یعنی نفی ایجابه کتورر نته که نحو کتابلرنده مبین در
خروش بونده فریادوفغاندر (محصول بیت) خدای تعالی ازلده ارواحه
الست بربکم دیدی برفرقه سی بلی دیدی وبرفرقه سی نعم دیدی بلی دیین
مؤمنین ارواحیدر زیرا نفی ایجابه کتورر ونعم دیین کافرار واحیدر زیرا نعم
ماسبق تقریرایدر بومقامی حقیقتله بلکه تفاسیره وکتب مشایخه مراجعته
محتاجدر ایمدی اولیانك ازلده واقع اولان الست بربکم کلام شریف
الآن اولکی کبی قولقلرنده در وقالو بلی فریادیله جوش وخروشده
درلر * کروهی عملدار عزلت نشین * قدمهای خاکی دم آتشین *
کروهی باحرف وحدت عملدار وصف ترکیبی عمل طوتیجی یعنی مصلحت
کذار اضافتی بیانیه وعزلت نشین ده وصف ترکیبیدر خلقدن منقطع
اولوب بر کوشهٔ اختیار ایده نه دیرلر قدمهای خاکی تقدیری قدمهای
ایشان خاکبست ودم ایشان آتشینست (محصول بیت) مذکور سالکان
بر بلوك خلقدن منقطع عملدارلردر یعنی امر خدایله باطن عالمنده احوال

ردشمعی

دنیایه متصرفلردر وامور مخلوقاته مباشرلردر ایکن ظاهرده بربوجقده
ساکنلردر که حاللرینه کیمسه مطلع دکل قدملری خاکیدر یعنی حرکتلرندن
کیمسه آکاه دکل ونفسلری آتشیندر یعنی مستجاب الدعوتلردر که خدا
دیلدکلرین قبول ایدر قدمهای خاکینك معناسنی صورتا خوار وحقیرلردر
دیین معنایه حقارت ایلمش * بیك نعره کوهی زجابر کنند * بیك ناله
شهری بهم برزنند * کوهی یاحرف وحدت ویاحرف ابهام شهری یاحرف
وحدت بهم برزنندبری برینه اورورلر (محصول بیت) مذکورلر برنعره ایله
برطاغی یرندن قوپاررلر و برناله ایله برشهری بری برینه اوررلر یعنی خراب
ایدرلر * چوبادند پنهان وچالاك پوی * چوسنکند خاموش وتسبیح
کوی * چالاك پوی وصف ترکیبیدر چالاك جیم عجمله چویك وجست
معناسنه و پوی پوییدندن بلیجی وسکردیجی معناسنه در تسبیح کوی وصف
ترکیبی مسبح دیمکدر (محصول بیت) بادکبی پنهانلردر یعنی محسوس
دکللردر وچالاك پوی درلر یعنی تصرف دنیاده وعبادت خداده چابکلردر
وحجر کبی خاموش وساکنلردر اما کوکللری مسبح وذاکر خدادر
* سحرهابکرینند چندانکه آب * فروشو یداز دیده شان کحل خواب *
که حرف بیان آب یعنی آب دیده فرو ادات تأکید شوید فعل مضارع مفرد
غائب یور دیمکدر دیده شان یعنی چشمشان کحل خواب لامیه در مجازا
(محصول بیت) اوقات سحرده اولقدر کریه وبکا ایدرلر که کوزلرینك
باشی کوزلرندن او یقوسرمه سنی پاك ایدر یعنی شوق دیدار خدا ایله
اولقدر کریه ایدرلر که کوزلرینه اویقو کلمز * فرس کشته ازبس که
شب رانده اند * سحر که خروشان که وامانده اند * کشته اصلنده
کشته اند ضرورت وزنیچون حذف اولندی رانده اند سورمشلردر
یعنی یورمشلر در خروشان صفت مشبهه در فریاد ایدیجیلر دیمکدر
تقدیری خروشانند در که تعلیل واکیو دیمکدر مانده اند ماضیدن قسمدر
جمع غائب قالمشلر دیمکدر (محصول بیت) آتلرینی هلاك ایلمشلردر کیجه
سورمکدن یعنی چوق یول یورومکدن یعنی نفس آتلرینی ذلیل وزبون
ایلمشلردر عبادت وطاعته زیاده کوشش ایلمکدن اما سحر وقتنده فریاد
وفغان ایدیجیلردر کیم منزل ومقصود مزه ایرشمیوب کیرو قالدق یعنی
بوکیجه مرادمزجه طاعت وعبادت ایده مدك دیو سحر وقتنده حسرت

وندامت چكيجيلردر ﴿شب وروزدر بحر سوداى وسوز * نداند ز آشفتكى شب زروز ﴾ بحر سودا لاميه در مجازا سودا محبت وعشق و سوز حرارت عشق ديمكدر و ياحرف مصدر آشفتكى كاف عجم هاى رسيدن بدلدر و ياحرف مصدر در حيرت و جنون معناسنه (محصول بيت) بونلر كيجه وكوندز محبت وعشق دريا سنه مستغرق اولدقلرندن حيرت وجنونلرندن كيجه كوندز لرندن تشخيص ايلمزلر در حاصلى عقل معاشدن قالمشلردر ﴿ چنان فتنه برحسن صورت نكار * كه باحسن صورت ندارند كار ﴾ فتنه بونده مفتون معناسنه در حسن صورت نكار لاميه در مجازا وصورت نكار وصف تركيبيدر نقاش معناسنه كه حرف رابط صفت باحرف مصاحبت حسن صورت لاميه در (محصول بيت) نقاش ازلك حسننه انجلين مفتونلر يعنى عاشقلردر كه ظاهر دلبرلر حسنيله ايشلرى يوقدر حاصلى خدايه زياده محبتلرندن حسن صورته التفات ايلمزلر ﴿ ندادند صاحب دلان دل بپوست * وكر ابلهى داد بى مغز اوست ﴾ باحرف صله و پوست لغتده درى معناسنه در اما بونده صورت ظاهر وبشره مراددر ابلهى ياحرف وحدت بى مغز بى عقل ديمكدر مجازا زيرا لغتده مغز بيني يه وايليكه ديرلر بونده بيني مراددر تركيده ده باشكده بينك يوق ديرلر عقلك يوق محلنده (محصول بيت) صاحب دللر يعنى كوكللرينى پوسته و پرمديلر يعنى حسن ظاهره محبت والتفات ايلمديلر واكر برابله واحمق حسن صورته تعشق ايدوب كوكل و يرديسه اول بى عقل ديوانه در ﴿ مى صرف وحدت كسى نوش كرد * كه دنيى وعقبى فراموش كرد ﴾ مى صرف وحدت لاميه در صرف صادى كسرى وسكون راﺋله خالص ديمكدر كه حرف رابط صفت (محصول بيت) وحدت خالص شرابنى بركيمسه نوش ايلدى يعنى بركيمسه يه نصيب اولدى عشق حقيقى كه دنيايى وآخرتى فراموش ايلدى يعنى خدادن غيريه كوكل و يرمدى والتفات ايلمدى ديمكدر ﴿حكايت كدازاده با پادشاه زاده﴾ ﴿شنيدم كه وقتى كدا زاده * نظر داشت با پادشازاده ﴾ كه حرف بيان وقتى ياحرف وحدت كدازاده تركيب مزجى وياحرف وحدت وهمزه حرف توسل وحدتيچون دنيلر بيهوده سويلمش نظر داشت عاشق اولدى ديمكدر باحرف صله پادشاه زاده سابق كبيدر ها ضرورت قافيه ايچون ترك اولندى ردسررى وشمعى

(محصول بيت) شيخ بيورر كه اشتدم بروقت برفقير اوغلى بر پادشاه اوغلنه ناظر اولدى يعنى عاشق اولدى ﴿ همى رفت ومى پخت سوداى خام * خيالش فروبرده دندان بكام ﴾ همى رفت كيدردى يعنى جانان ملازمتنه مى پخت حكايت حال ماضيدر سابق كبى پشوردى ديمكدر سوداى خام بيانيه يعنى اولماز سودا وهوس پشوردى يعنى وصلت ميسر اولور اميد ايدردى خيالش ضمير معناده بكامه مقيددر بكامش تقديرنده فروبرده باتورمش ديمكدر دندان مفعول صريحى وبكام غيرصريحى خيال مبتدأ فروبرده مابعديله خبرى (محصول بيت) كدا زاده ملازمت جانانه وارردى وخام سودا پشيرردى يعنى وصول ميسر اولوردييه اميد ايدرايدى خيال باطل وماليخولياى فاسد دماغنه ومغزسرينه دندان باتورمش ايدى حاصلى شاهزاده ايله مصاحبتى مقرر بيلوردى مصراع ثانينك معناسى خيالانك ردسرور وشمعى
ديشينى مرادينه ايلتمشيدى ديين عجب معوج نامراد ايمش ﴿ زميدانش نبودى چوميل * همه وقت پهلوى اسبش چوپيل ﴾ ميدانش نون ضرورت وزنيچون ساكن اوقنمق كرك ضمير شهزاده يه راجعدر بيل بونده ديرك شكلنده طاشدركه برنسنه يه نشان اولمغيچون ديكرلر ات ميداننده ديكلى طوران ميللر كبى پهلوى اسبش لاميه وضمير سابق كبى پيل فيل ديمكدركه اندن معربدر (محصول بيت) كدازاده شاهزاده نك ميداننده ميل كبى خالى دكليدى يعنى دائما انده اكلنوردى جميع اوقاتده شاهزاده اتى يانندن ايرلمازدى فيل كبى يعنى بساط شطرنجده فيل فرسدن ايرلمادیغی كبى بودخى شاهزاده نك فرسندن منفك اولمازدى ميدانه چقدقچه ﴿ دلش خون شد ورازش در دل بماند * ولى پايش از كريه در كل بماند ﴾ دلش ضمير عاشقه راجعدر ولى ادات استدراك پايش سابق كبيدر (محصول بيت) كدا زاده نك يوركى قان اولدى يعنى عشق الم وبلاسى كنديه تأثير ايلدى ورازى كوكلنده مستور ومخفى قالدى يعنى كيمسه يه كشف راز ايلدى قور قوسندن اما اياغى كريه دن بالچقده قالدى يعنى عشق تأثيرندن شويله اغلرديكه كوزى ياشندن اولديغى يير بالچق اولوردى بوادا شعرانك مبالغه لرندن در مراد عجز وحيرتدر حاصلى كمال اضطرابندن عبارتدر ﴿ رقيبان خبر يافتندش زدرد * دكرباره كفتندش اينجا مكرد ﴾ يافتند فعل ماضى جمع غائب بولديلر ديمكدر ضمير بازز بويتده وبوندنصكره

كلان بش التی بینده کدا زاده یه راجعدر معناده درده مقیددر زدردش
تقدیرنده دکر برکره داخی دیمکدر مکردفعل نهی مفرد مخاطب چکزنمه
وطولانمه دیمکدر کردیدن چکزنمك وطولانق معناسنه در (محصول بیت)
رقیبلردرندن خبربولدیلر یعنی خبردار اولدیلر دیمکدر اکا دیدیلر برداخی
بواراده چکزنمه یعنی داخی بواراده کلمه دیو تنبیه بیوردیلر ﴿ دمی رفت
ویادآمدش روی دوست ❊ دکرخیمه زد برسر کوی دوست ﴾ دمی
یاحرف وحدت برنفس یعنی برساعت یادآمدش تقدیری یادش آمد درروی
دوست لامیه دکر کنه دیمکدر خیمه زدلغتده چادر قوردیلر دیمکدر اما
استعمالده مقیم اولدی دیمکدر بر حرف ظرف سر کوی دوست لامیه لردر
(محصول بیت) بیچاره عاشق رقیبلر سوزیله برساعت کوی جانادن
کیتدی پس خاطرینه روی دوست کلدی یعنی جانانی اکدی کنه دوستك
محله سی اوجنده ثابت ومقیم اولدی حاصلی ینه کاوب سر کوی جاناده
قرارایلدی منه سنده خیمه زدبونده کیتمکدن کنایتدر دیبن قتی کچ کیتمش ری وشمعی
﴿ غلامی شکستش سرودست وپای ❊ که باری نکفتیمت اینجامپای ﴾ غلامی
یاحرف وحدت شهزاده قوللرندن برقول دیمکدر شکست شینك کسریله
وکاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب صدی دیمکدر ضمیر مستتر
غلامه وبارز عاشقه راجعدر که حرف تعلیل باری یاحرف وحدت برکره
دیمکدر نکفتیم فعل ماضی متکلم مع الغیر استفهامی متضمن دیمدکمی دیمکدر
(محصول بیت) شهزاده بنده لرندن بربنده بیچاره عاشقك باشنی والنی
وایاغنی یعنی اعضای ثلاثه سنی کسر ایلدی که برکره سکا دیمدکمیدی
بونده کلمه دیو حاصلی بیچاره یه محکم لت اورردی برداخی بونده کلمه دیو
﴿ دکر رفت وصبر وقرارش نماند ❊ شکیبایی آرزوی یارش نماند ﴾
دکررفت کنه لت ییدکند نصکره محله جانانه کتدی شکیبا صفت مشبهه در
صبور معناسنه ویاحرف مصدر صبورلق دیمکدر ضمیرلر کنه سابق کیبیدر
(محصول بیت) بیچاره کوتك ییدکند نصکره کنه کوی جانانه کیتدی
صبر وقراری وروی یارك حسرتندن صبارلغی قالمدی وکنه کلدی
﴿ مکس وارش ازپیش شکر بخور ❊ راندندی وبازکشتی بفور ﴾ مکس میمك
وکاف عربك فتحه لریله سکك که عرب ذباب دیروار بونده ادات تشبیه
وضمیر معهود پیش شکر کافده تشدید ضرورت وزنیچوندر بخور یاحرف

مصاحبت مابعدنه متعلق راندندی یاحرف حکایت سوررلردی دیمکدر
بازکشتی یاحرف حکایت ینه دونردی دیمکدر بفور بابر معناسنه در علی
الفور دیمکدر (محصول بیت) بیچاره شکردن سکك کبی جورو جفایله
سوررلردی وکنه علی الفور دونوب کلوردی یعنی نیجه که مکسی
قودقجه کلور بودخی دوکلوب قوادقجه کنه دونوب کلوردی وهیچ
پرواچکمزدی حاصلی دوکلمکدن وقوولمقدن ذره دکلی منفعل ومتأثر
اولمازدی ودامن کوی جانان الدن قومازدی ﴿ بکی کفتش ای شوخ
دیوانه رنك ❊ عجب صبرداری تو برچوب وسنك ﴾ شوخ دیوانه رنك
بیانیه وشوخ بونده کستاخ معناسنه در دیوانه رنك وصف ترکیبی دیوانه
شکل معناسنه بر حرف صله در بامعناسنه چوب جیم عجمك ضمی وبای
عربله اغاج دیمکدر که عرب خشب دیرخانك وشینك فتحه لریله چوبك
باسی فارسیدر دیبن قتی عجمی ایمش (محصول بیت) بیچاره یه بریسی ردشمعی
دیدی که ای دیوانه صورتلی کستاخ عجب صبرك وار چوب وسنکه
یعنی کوتکه عجب متحمل سین ﴿ بکفت این جفا برمن ازدست اوست ❊
نه شرط یست نالیدن ازدست دوست ﴾ برمن بر حرف صله در بامعناسنه
دست اولامیه در دست دوست ده بویله در (محصول بیت) مذکور قائله
جواب ویروب دیدیکه بوجفا بکا جانان الندندر زیرا اکا محبتم وجفایه سبب
اولمشدر پس دوستك الندن شکایت ایلمك وایکلمك مشرط انصاف دکلدر
﴿ من اینك دم دوستی میزنم ❊ کر اودوست دارد دشمنم ﴾ اینك کاف عربله
ایشته دیمکدر دم دوستی لامیه در ویاحرف مصدر (محصول بیت) بن ایشته
دوستلق نفسنی اوررم اکا محبت دعواسنی ایدرم کرکسه اول بنی دوتسون
وکرکسه دشمن حاصلی بن انی سورم کرکسه محبتی قبول ایلسون کرکسه
ایلسون ﴿ زمن صبر بی اوتوقع مدار ❊ که بااوهم امکان ندارد قرار ﴾
بی او جانانسز دیمکدر توقع تفعل بابندن مصدر امید معناسنه مدار فعل
نهی مفرد مخاطب که حرف تعلیل بااو انکله امکان ندارد ك مقدم مفعولی
وقرار فاعلی (محصول بیت) بندن جانانسز صبر امیدین ایلمه زیرا انکله بیله
قرار وصبر ممکن دکل حاصلی انسز بن مسلوب الاختیارم انکله بیله بویله بن
﴿ نه نیروی صبرو نه جای ستیز ❊ نه امکان بودن نه پای کریز ﴾ نه حرف نفی
نیروی صبر لامیه نیروی نونك کسری ورانك ضمیله قوت معناسنه در

جای ستیزده لامیه درستیز اسمدر عناد معناسنه امکان بودن لامیه پای
کریزده‌بو بله‌در کریز اسمدرفرار معناسنه (محصول بیت) نه‌صبره طاقت
وقوت‌ونه‌عناده‌محل‌ونه اولمغه‌وطورمغه امکان قدرت ونه‌قاچوب کتمکه
ایاق‌وار حاصلی هیچ بروجهله چاره ودرمانم یوق ❊ مکوزین‌دربارکه
سرېتاب ❊ وکرسر چو میخم نهددر طناب ❊ دربارکه لامیه‌دربارکه
بار کاهدن مخففدر بونده مراد سرایدر بتاب فعل امر مفرد مخاطب
بولنودوندر دیمکدر میخ بونده چادر قازغی‌معناسنه‌میم ضمیرمعناده سره
مقیددر سرم تقدیرنده درحرف صله بامعناسنه طناب طانك فتحیله
چادر اپنه‌دیرلر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر سن بكادیمه
بوسرای قپوسندن‌باشکی چویر یعنی بوقپویی ترك‌ابله کیت‌دیمه‌اکر باشمی
طنابه قونلان میخ کبی دوکوب ازرسه‌ده حاصلی بنی‌هلاك ایلك
مقرر اولسه قپوسنی ترك ایدوب کتمم مصراع ثانینك نتیجه‌سنده اکرباشمی
ردسروری ردشمعی
کسوب چادر ایپنه آصرسه دخی دیین معنای فتی چرکین‌ یرده‌آصمش
❊ نه پروانه جان داددر پای‌دوست ❊ نه‌زنده‌در کنج تاریك اوست ❊
نه حرف نفی معناده‌داده مقیددر نداد تقدیرنده استفهام انکاری‌طریقیله
ویرمدیمی دیمکدر درحرف ظرف پای دوست لامیه نه حرف نفی
اوضمیرغائب پروانه‌یه راجعدر زنده‌دیری دیمکدر حی معناسنه درحرف
ظرف کنج تاریك بیانیه قراکلق بوجق دیمکدر او ضمیرنه اضافتی
لامیه‌دروسین وتامعنـاده زنده‌یه متعلقدر نه اوزنده است تقدیرنده
(محصول بیت) پروانه جان ویرمدیمی دوستك اباغنده یعنی شمعك
دبنده زیرا پروانه کندینی شمعه اوروب پروبالین یاقوب شمعك دبنه دوشر
وانده جان ویرر پس پروانه بوتقدیرجه شمعك قراکلق بوجغنده حی
وزنده دکلیدر یعنی زنده‌در زیرا جانانك اباغنده جان ویردی پس زنده
حکمنده‌در بندنخی جانانك بولنده جان ویررسم حیات ابدیه واصل
اواورم پروانه کبی دیمکدر مصراع ثانینك معناسنی تحریف ایدوب
ردشاهان
یك دکلیدر انك قراکو بوجغنده دیری اولندن دیین لفظی ومعنای
اولدرمش معنای بیتك نتیجه‌سنده پروانه جانی دوست اباغنده پروانه
رد سروری
ویرمش اوله یك دکلیدر شول صاغدن که کندی قراکو بوجاغنده‌اوله
دیین معنای قراکو بوجاغه قومش مسکین ومصراع ثانینك نتیجه‌سنده

یعنی انك فراقنده‌دیری اولمقدن‌ایسه هلاك اولوب فراق المندن‌خلاص
ردشمعی
اولمق یکدر دیین معنای فراقه دوشرمش ❊ بکفت ارخوری زخم
چوکان اوی ❊ بکفتا بپایش درافتم چوکوی ❊ زخم چوکان اوی
لامیه‌لردر انك چوکان زخمی یعنی یره سنی اوضمیری جانانه راجعدر
بپایش ضمیری شهزاده‌یه راجعدر درافتم درحرف تأکید چو ادات
تشبیه کوی کاف عجمك ضمیله طوب دیمکدر (محصول بیت) سابقا
مذکور اولان یکی بیچاره‌یه دیدی اکر جانانك چوکانی یره‌سنی یرسك
نیجه ایدرسین جوابنده دیدیکه اباغنه دوشرم طوب کبی نسخه‌لرده
بوبیتك قافیه‌لری ایکی‌وجهله‌واقعدر یری‌او وکو وبریسی‌اوی وکوی‌در
فتأمل ❊ بکفتا سرت کر ببرد بتیغ ❊ بکفت این‌قدر نبود ازوی‌دریغ ❊
سرت تاضمیر خطاب ببرد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط واقعدر
کسرسه دیمکدر راده تشدید ضرورت وزنیچوندر این قدربومقدار
دیمکدر شیٔ قلیلدن عبارتدر وی ضمیرجانانه راجعدر (محصول بیت)
یکی دیدیکه باشکی تیغله قطع ایدرسه نیلرسین دیدیکه بومقدار شیٔ
قلیل اندن دریغ دکلدر یعنی جانانك عشقنه سرفدا اتمك نسنه دکلدر
دیمکدر ❊ مرا خود زسر نیست چندان خبر ❊ که تاجست برتارکم یاتبر ❊
که‌حرف بیان تارك رانك فتحی وکاف عربله هرنسنه‌نك دپه‌سی یاحرف
عطف تبربالته بونده نجق مراددر (محصول بیت) بیچاره دیدیکه
بنم خود باشمدن اولقدر خبرم بوقدرکه دپم اوزره تاجی دربالته میدر
عشق جانان بنی برحالته دوشرمشدرکه باشدن واباقدن خبردار دکلم
❊ مکن بامن ناشکیبا عتیب ❊ که درعشق صورت نبندد شکیب ❊
باحرف صله من ناشکیبا بیانیه ناحرف نفی شکیبا صفت مشبهه‌در
صبور معناسنه عتیب عتابدن اماله اولمشدر قافیه ضرورتیچون عتاب
عتیب اولدیغی کبی که حرف تعلیل صورت نبندد‌ك مقدم مفعولی
وشکیب فاعلی شکیب صبر دیمکدر (محصول بیت) بیچاره یکی دیرکه
بکا رسوای عالم اولدك دیو عتاب وخطاب ایله وعشقده باشك کیدر
دیو قورقمه‌زیرا عشق جانانده صبر صورت بغلمز یعنی عاشقده صبروتحمل
اولماز ❊ چو یعقوبم ارديده کردد سفید ❊ نه‌برم زدیدار یوسف امید ❊
چوادات تشبیه یعقوبم میم معناده دیده‌یه مقیددر دیده ام تقدیرنده کردد

کاف عجمك ودال اولك فتحهلریله فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط
واقعدر اولور سه دیمکدر صیرورت معناسنه یصیر کبی سفید سینك فتحی
وکسریله آق دیمکدر بیاض معناسنه نبرم فعل نفی مستقبل متکلم وحده
کسیم دیمکدر راده تشدید ضرورت وزنیچوندر دیدار یوسف لامیه در
(محصول بیت) حضرت یعقوب پیغمبر کبی اغلمقدن کوزلرم آغررسه ده
یعنی کورمز اولور سه ده یوسفك دیدارندن ومشاهدهٔ جمالندن
نا امید اولمم حاصلی دیدار جمالندن قطع رجا ایلمم جانانه نك اسمی
یوسف اولور سه بیت ایهام طریقیله واقع اولور اولمز سه یوسفدن
مراد مطلق محبوب معناسی اولور ﴿ یکی راکه سرخوش بودبایکی ❊
نیاز اردازوی بهراندکی ﴾ یکی را راحرف تخصیص که حرف بیان
بایکی باحرف مصاحبت نیاز ارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب انجمز دیمکدر
بونده لازمدر متعدی ده کاور انجمز معناسنه بهر باحرف مصاحبت
اندکی یاحرف وحدت هر بر آز جق نسنه ایله حضرت شیخ بیورر که
(محصول بیت) برینك که بریله باشی خوش اوله یعنی تودد ومحبتی اوله
اندن بر ازاجق نسنه ایله یعنی ازاجق نسنه ایچون انجمز یعنی برجزؤشیٔ
سبیله اندن بیحضور اولوب پریشان خاطر اولمز وعشق وشوقنی ترك ایلمز
﴿ رکابش ببوسید روزی جوان ❊ برآشفت و برتافت ازوی عنان ﴾
رکاب رانك کسریله اوزنکی دیمکدر وضمیر جانانه راجعدر روزی یاحرف
وحدت جوان یعنی بیچاره کدازاده دیمکدر برآشفت غضبندن دیمکدر
برتافت چویردی ودندردی دیمکدر (محصول بیت) برکون کدا شاهك
رکابنی بوس ایلدی شاه غضب ایلدی وکدادن عنانی دوندردی یعنی
قاقیوب اندن اعراض ایلدی ﴿ بخندید وکفت عنان برمپیچ ❊ که سلطان
عنان برنپیچد ز هیچ ﴾ برحرف تأکید مپیچ فعل نهی مفرد مخاطب چویرمه
دیمکدر که حرف تعلیل برحرف نفی مستقبل مفرد غائب چویرمز ز هیچ
بونده ایکی وجهیله ملحوظدر بریسی ز هیچ چیز دیمکدر بریسیده هیچدن
کندی مراد اوله یعنی ناچیز وهیچ کس دیمکدر (محصول بیت) شاه عنان
چویرنجه کدا کولدی ودیدی ای شاه عنانکی چویرمه یعنی بندن اعراض
ایلمه زیرا پادشاه هیچ دن عنانی چویرمز یعنی هیچ نسنه دن ویا بنم
کبی ناچیزدن اعراض ایدوب قاچماز ﴿ مرا باوجود تو هستی نماند ❊

بیاد توام خود پرستی نماند ﴾ مرا بنم دیمکدر باحرف مصاحبت یاد تو
لامیه در سنك ذکرکله دیمکدر میم ضمیر متکلم خود پرست وصف ترکیبی یعنی
کندیه طبیجی مغرور (محصول بیت) شاهم سنك وجودکله بنم وارلغم
قالمدی یعنی عشقك آتشیله یانوب بن فانی اولدم شویله که بندن اثر
قالمدی سنك یادکله بکا خود پرستلك قالمدی یعنی کندمی کندیمه معبود
ایدوب اصلاغرورم قالمدی حاصلی سنك محبتکدن غیری نسنه یه نظر
والتفاتم قالمدی ﴿ کرم جرم بینی مکن عیب من ❊ تو بی سر برآورده
از جیب من ﴾ کرم میم متکلم معناده جرمه مقیددر جرمم تقدیرنده
تو بی یا ضمیر خطاب سنسین دیمکدر برآورده چیقارمش دیمکدر جیب
بونده یقه معناسنه در (محصول بیت) شاهم اکر بنم جرم وکناهم
کوررسك بکا عیب ایلمه زیرا بنم یقامدن باش چیقاران سن سین بن دکلم
زیرا سنکا محبتم بر درجه درکه بندن بنلك کیدوب بن سن اولمشم
اعمدی بندن صادر اولان ایش حقیقده سندن صادر اولمشدر پس رکابکه
دست اوران بن دکلم سنسین ﴿ بدان زهره دست زدم در رکاب ❊
که خودرا نیاوردم اندر حساب ﴾ زهره لغتده جکر یاننده اولان اوده
دیرلر امابونك کبی یرلرده جرأت مراددر دست تا ضمیر خطاب معناده
رکابه مقیددر بامعناسنه رکابت تقدیرنده که حرف تعلیل اندر ادات
صله (محصول بیت) اول جرأتله ویوز کله رکابکه ال اوردم که
کندمی حسابه کتورمدم یعنی کندمی عدم مرتبه سنده
قیوب بو کستاخلغی ایلدم ﴿ کشیدم قلم بر سر نام خویش ❊ نهادم قدم
بر سر کار خویش ﴾ سر نام خویش لامیه کام خویشده بویله در
(محصول بیت) کندی نامم اوزره قلم چکدم یعنی دفتر وجوددن نامی
اخراج ایلدم عادتدر که دفتردن برنسنهٔ محو ایلمك مراد ایلسهلر انی
قلمله چازرلر کندی مرادمه قلم قودم تاکه اولداخی اولمیه حاصلی مرادم
سنسین سندن غیری مرادم یوقدر دیمکدر ﴿ مرا خود کشد تیر آن چشم
مست ❊ چه حاجت که آری بشمشیر دست ﴾ مرا بنی کشد کاف عربك ضمی
وشینك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر کشیدندن قتل ایدر دیمکدر کشتندن
دن سهو ایلمش تیر آن چشم مست لامیه وبیانیه آری فعل مضارع مفرد ردشمعی و سروری
مخاطب آریدندن که مخفف آوریدندن کتورهسن دیمکدر که مراد
صونمقدر بشمشیر باحرف صله (محصول بیت) بنی خود اول چشم مستك

تیری قتل ایدر یعنی بنی هلاك ایلکه اول یترپس نه حاجت که بنی قتل
ایچون شمشیره ال صوناسین بو کلام آنی خبرو یرور که بیچاره رکاب همایون
شاهی بوس ایلدکده شاه تیغنه ال اوره و العلم عند الله ❋ تو آتش
بنی درزن ودر کذر ❋ که نه خشك در بیشه ماند نه تر ❋ بنی باحرف صله
ونی نونك فتحی ویای اصلیه ایله نای دن مخففدر قمش دیمکدر امام راد
قمشلقده رضر ورت وزنیچون تخفیف قلندی در ادات تأکیددر ایکی
یرده بیله زن زانك فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر زنیدندن اور دیمکدر
کذرده کاف عجمك ضمی و ذالك فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر
کذریدندن کچ دیمکدر زن زدندر دیبن زنلك ایلمشدر که حرف تعلیل
نه حرف نفی معناده ماند مقیدردر نماند تقدیرنده ماند فعل مضارع مفرد
غائب مانیدندن لازمله متعدی بیننده مشترکدر قور وقالور دیمکدر فتدبر
خشك قوری دیمکدر در حرف ظرف بیشه بانك کسریله مشه دیمکدر
عربیدر فارسیسی میشه درمیله (محصول بیت) سن نیستانه
آتش اورو کچ یعنی مقید اولمه که آتش بیشه ده نه قوری قور یلقدق
ونه یاش ویاخود یانمدق نه قوری قالور ونه یاش حضرت شیخ بیورر که
سن نیستان وجود که عشق آتشنی اور که سنده سنلکدن ووجود مجازیده
آتش عشق هیچ اثرقومیه ویابنلکدن وغرور انانیتدن سنده اثر قالمیه
حاصلی سنی زر ساراکبی خالص و پاك ایلر ❋ حکایت در معنی فنای
اهل محبت ❋ شنیدم که بر لحن خنیا کری ❋ برقص اندر آمد پری
پیکری ❋ که حرف بیان بر حرف صله بامصاحبت لحن خنیا کر لامیه
لحن بونده آواز در وخنیاخانك ضمی نونك سکونی ایله ایری وکر کاف عجمك
فتحیله کاردن مخففدر ستمکار وجفاکار کبی ادات فاعلدر ایرلنغج ومطرب
دیمکدر ویاحرف وحدت برقص باحرف صله رقص معروف اندر بانك
معناسنی تأکید ایدر پری پیکر وصف ترکیبیدر پری صورتلی دیمکدر
یاحرف وحدت (محصول بیت) اشتدمکه برابرلنغجك یعنی کوینده نك
آوازی سبیله برپری صورتلی محبوب رقصه کلدی یعنی رقص ایلدی
خنیاکرده حاء مهمله نك کسرنی تجویز ایدن خلاف سویلمش ❋ زدلهای
شوریده پیرامنش ❋ کرفت آتش شمع درد امنش ❋ دلهای شوریده بیانیه
پیرامن بای عجمك کسری ومیمك فتحیله اطراف دیمکدر پیرامونده دیرلر
کرفت کاف عجمك ورانك کسریله فعل ماضی مفرد غائب بونده الشدی

زدسروزی وشمعی

زدسمزوری وشمعی

مطلب

معناسنه در هر پرده که آتشله مشتعل اوله الشمق معناسنه در فتأمل فاحفظ
آتش شمع لامیه در با معناسنه دامن ودامان اتك دیمکدر که عرب ذیل دیر
وضمیرلر پری پیکره راجعدر (محصول بیت) پری پیکرك اطرافنده اولان
شوریده دللردن یعنی عشاقدن اتکنه شمعك آتش الشدی یعنی شمعك
آتشنه اتکی طوتوب طوطشدی مصراع ثانینك معناسی بر یعنی شمع
آتشنی اول محبوبك اتکنه طوتدی یعنی لطیفه ایله شمعی اتکنه طوتدی اتفاقا
دامن یاندی دیبن کچ طبع کیمسه نك بو بله یاوه لری بی عدو بی حددر غرابت
بونده در که بو مقدار بضاعتله فارسی کتابلره شرح سویلیه وخلق تزر یقات
و یاوه لرینی اکلیوب شرحلرینی یازمغیله مقید اولورلر ❋ پراکنده خاطر
شد و خشمناك ❋ یکی کفتش از دوستداران چه باك ❋ پراکنده خاطر وصف
ترکیبیدر محب معناسنه یعنی عاشق الف ونون ادات جمع (محصول بیت)
پری پیکر دامنی یاندیغندن پریشان خاطر وغضبناك اولدی پس محبلردن
بریسی اکا نه باك دیدی یعنی قیرمه زیرا انکله بر پاره آتش الشمغله چوق
زیان اولمدی مقول یکی کانن بیتدر ❋ ترا آتش ای یار دامن بسوخت ❋
مرا خود یکبار خرمن بسوخت ❋ تراسنك دیمکدر مرابنم دیمکدر یکبار
براوغوردن یعنی دفعه خرمن معروف یعنی خرمن وجود (محصول بیت)
دوستدار دیرای یار آتش شمع سنك دامنك یاقدی انجق اما بنم براوغردن
و برکره دن خرمن وجودمی یاقدی پس بن مضطرب اولمام یاسن ندن
مضطرب اولورسن ❋ اکر یاری زخویشتن دم مزن ❋ که شرکست
بایار و باخویشتن ❋ یاری یاضمیر خطاب یاردن بونده مراد عاشقدر
دمدن بوندن نفس مرادر مزن فعل نهی مفرد مخاطبدر اورمه دیمکدر
یعنی تکلم ایله که حرف تعلیل باحرف مصاحبت یاردن که عاشق مرادر
واو حرف عطف و باباء سابقه معطوفدر (محصول بیت) اکر عاشق
صادق ایسك کندکدن دم اورمه یعنی بنم دیمه وکندکدن سوزسویله
زیرا عاشق ایله وکندیله شرك وار یعنی عاشقلغله وکندولکله شرك
وار در حاصلی عاشق کچینه سن وبن دیمه سن بوشرکدر زیرا بنلك
یراشماز بو کلام بیت سابقده مراعبارتنه تعریضدر وجائزدر که بونده
واو حرف سکت اوله یعنی یار یله کندیله دیمك شرکدر حاصلی همیار
وهم کندو دیمکده تعدد اقتضا ایدر بو طریق ایسه توحیدده شرکدر

ردشمعی

﴿حکایت در معنی اشتیاق ومحبت﴾ ﴿چنین دارم از پیر داننده یاد﴾
که شوریده سر بصحرا نهاد ﴿ پیر داننده بیانیه پیری یای وحدتله
بازان جمیع نسخه‌لرده مخالف یازمش یاد معناده دارمه مقیددر یاددارم
تقدیرنده که حرف بیان شوریده تقدیری عاشق دیوانه در یا حرف
وحدت وهمزه حرف توسل بصحرا با حرف صله نهادنوڭ کسریله فعل
ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر سر نهادڭ مفعول صریحی و بصحرا غیر
صریحی شوریده مبتدا ونهاد خبری (محصول بیت) پیر عالمدن شویله
خاطرمده‌در یعنی بکا بویله حکایت ایلدی که بر دیوانه عاشق باشنی صحرایه
قودی وکتدی ﴿ پدر در فراقش نخورد ونخفت ﴿ پسر را ملامت
بکردند کفت ﴾ پدر تقدیری پدر شد در فراقش شوریده‌یه راجعدر پسر را
را ادات مفعول پسر بکردندڭ مفعول اولی وملامت ثانیسی کفت بیت
آتیه مرهوندر (محصول بیت) شوریده‌نڭ پدری انڭ فراقندن نه یمك
یردی ونه او یقو اویوردی باباسنڭ دوستلری پسر شوریده‌یی آزارلدیلر
پسرده دیدی ﴿ ازآنکه که یارم کس خویش خواند ﴿ دکر با کسم آشنایی
نماند ﴾ ازآنکه اول وقتدن بریزیرا که کاهدن مخفف که وقت معناسنه‌در
که حرف بیان کس خویش لامیه در کندینڭ کیمسه‌سی دیمکدر دکر داخی
دیمکدر با حرف مصاحبت کسم ضمیری معناده آشنایه مقیددر آشنایم
تقدیرنده یای ثانی حرف مصدردر (محصول بیت) اول وقتدن بری که یارم
بکا کندی کیمسه‌سی دیدی یعنی اول وقتدن بری خدا بکا تجلی ایلدی وانڭ
لطف واحسانه وفیض وکرمنه مظهر دوشدم داخی اندن غیری هیچ کیمسه
ایله آشنالغم قالمدی حتی انڭ محبتی غلبه‌سندن پدرم بیله بیکانه اولدی
﴿ بحقش که تا حق جمالم نمود ﴿ دکر هرچه دیدم خیالم نمود ﴾ با حرف قسم
حقش ضمیر بیت سابقده یاره راجعدر که مراد خدادر که حرف بیان
تا حرف ابتدادر زمانده عربیده‌مذ کبی حق یعنی خدا نمودنوڭ ضمی وفتحیله
فعل ماضی مفرد غائبدر نمودندن لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده
متعدیدر جمال مقدم مفعولی حق مبتدا ونمود خبری دکر داخی دیمکدر
ایکی بیننده بیله دکر کیرو معناسنی وبرن حق ادادن کیرو قالمش هرچه دیدمڭ
مقدم مفعولیدر نمود بونده فعل ماضی مفرد غائب مبنی للمفعول معناسنه‌در
یعنی مجهول کورندی دیمکدر خیالم مبتدا ونمود خبری (محصول بیت) خدا

ردشمی

زدشمی

حقیچون که خدا بکا جمالین کوسترلدن بری یعنی انکله آشنا اولالدن بری
اندن هرنسنه که کوردم بکا خیال کورندی حاصلی انکله آشنا اولالدن
بری غیریلرله بیکانه اولدم حتی پدرمله بیله حضرت شیخ معرفته شروع
ایدوب بیورر ﴿ نشدکم که روی ازخلایق بتافت ﴿ که کم کردهٔ خویش
را باز یافت ﴾ نشدکم کاف عجمك ضمیله کم اولمدی یعنی ضایع اولمدی که
اصلنده آن کس که در حذف وایصال طریقیله که حرفیدن اسمیته نقل
اولمدی روی بتافتڭ مقدم مفعول صریحی واز خلایق غیر صریحی
که حرف تعلیل کم بونده یتك معناسنه کم کردهٔ خویش لامیه در ورا ادات
مفعول باز بونده کنه معناسنه اولمق جائزدر وتأکید ایچون اولمقده جائزدر
یافت فعل ماضی غائب بولدی دیمکدر ضایع اولمدی (محصول بیت) ضایع
اولمدی شول کیمسه که خلق عالمدن اعراض ایدوب یوزین چویردی
وبر کوشه‌ده عزلت وانقطاع اختیار ایلدی بعض نسخه کرده یرنده کشته
واقعدر حاصلی عالم ارواحده وروز ازلده الست قائلیله اولان آشنالق
تعلق دنیا ومحبت ماسوی سببیله ضایع ایلمشیدی پس بونلری ترك ایلمکیله
کنه بولدی واول آشنالق سببیله خلقدن اعراض ایدوب کنج عزلت
اختیار ایلدی حضرت شیخ اولیانڭ اوصافنی مفصل بیان ایدوب بیورر
﴿ پراکندگانند زیر فلك ﴿ که هم ددتوان خواند شان هم ملك ﴾
پراکندکان کاف عجم های رسمیدن بدلدر والف ونون ادات جمع ونون ودال
ادات جمع استدر پراکنده‌لر دیمکدر زیر فلك لامیه که حرف رابط صفت
دد رنجی دیمکدر که عرب مفترس دیر حاصلی یرنجی حیوانه دیرلر خواند
شان دالڭ فتحیله وضمیر پراکنده‌لره راجعدر خواند بونده خواندن
معناسنه‌در (محصول بیت) فلك التنده یعنی دنیاده پراکنده شکل
وپریشان صورت کیمسه‌لر واردر که انلره هم رنجی دیمك اولور خلقدن
نفرت ایدوب وحشی حیوانلر کبی خلقدن اعراض ایلدکاری جهتدن
وهم ملك دیمك اولور انلره دنیا محبتندن وماسوای خدادن مجرد اولوب
صرف عبادته مقید اولدقلری جهتدن ملکلر کبی ﴿ زیاده ملك چون ملك
نارمند ﴿ شب وروز چون دد زمردم رمند ﴾ یاد بونده ذکر معناسنه‌در
پس اضافتی مصدرڭ مفعولنه‌در چون ادات تشبیه ملك لامك فتحیله
فرشته معناسنه‌در نارمند اصلی نه آرمندر آرمیدندنکه مخففدر آرامیدندن

دكلمك معناسنه يعنى حضوروراحت معناسنه‌در رمند فعل مضارع جمع غائب رميدندن اوركمك ووحشت ايلك معناسنه‌در (محصول بيت) بوبيت بيت سابقك نتيجه سى حكمنده‌در ملكك يادندن يعنى خدانك ذكرندن فرشته كبى بردم و برنفس آرام وقرار ايلمزلر دائما تسبيح وتهليلده‌درلر كيجه وكوندز برنجى حيوان وحشيلر كبى خلق عالمدن نفرت ايدوب فجارلر حاصلى صورتلرى وحشى مفترس حيوانلر كيدر خلقدن كنارجرمده وسيرتلرى فرشته كيدر خدايه تعبد وانقيادده

❋ قوى بازوانند وكوتاه‌دست ❋ خردمند شيدا وهشيارمست ❋ قوى بازو وصف تركيبيدر محكم بازولى ديمكدر يعنى اموردنياده هربه‌ال اورسه‌لر ميسر اولورالف ونون ادات جمع‌ونون ودال استك ادات جميدر كوتاه دستده وصف تركيبدر قصه‌اللى ديمكدر يعنى لذات دنياويه‌دن اللرى كوتاهدر كه حرامه ال اوزاتمازلر خردمند شيدا بيانبه يعنى عقلاى مجانيندر كه اموردين وآخرتده عاقل ودانالردر واعمال دنياده غافل وفارغلردر هشيارمست بيانبه هشيار كردر كه رعونت وغرور شرابنى ايچمزلر وحقيقت شرابيله سرخوشلردر (محصول بيت) روحانيت جهتندن قوى بازوليلردر وقصه اللبلردر جسمانيت جهتندن اموردين وآخرتده عقلا ايشنى ايشلرلر يعنى عاقل ودانالردر واعمال دنياده لايعقلاردر وشهوات ولذات دنيايى ترك ايلمه‌ده ايقلردر وشراب عشقله مستلردر ❋ كه آسوده دركوشهٔ خرقه‌دوز ❋ كه آشفته درمجلسى حرقه‌سوز ❋ كه‌كاهدن مخففدر آسوده‌هاى رسمى حرف تربدرديكلنوب ديمكدر درحرف ظرف كوشهٔ ياحرف وحدت‌وهمزه حرف توسل خرقه دوز وصف تركيبدر خرقه ديكيجى معناسنه دوزيدندن كه كنه سابق كيدر آشفته هاى رسمى كنه سابق كيدردلبروب يعنى جذبه لنوب مجلس ياحرف وحدت خرقه‌سوزده وصف تركيبدرخرقه‌ياندريجى ديمكدرسوز يدندن سوختن دن‌دينلر سهو ايتمشلردر (محصول بيت) كاه دكلنوب وكاه حضور ايدوب بركوشه ده صومعه لرنده خرقه‌لرين واسكى پوسكى خرقه لرين يامه يجيلردر يعنى عالم بشريته لازم اولان مصالحين كوريجيلردر وكاه دلبروب وجذبه لنوب مجلس عشق ومحبتده يعنى شراب عشق آلهى ايله‌مست وبيخود اولوب خرقه لرين يافوب بشريتدن

زدسروری وشمعی

ناشى اولان موانعى افنا ايدرلر ❋ نه‌سوداى خودشان نه‌سوداى كس ❋ نه در كنج توحيد شان جاى كس ❋ سوداى خود لاميه شان شين ضمير غائب والف‌ونون جمع ادات پرواى كس ده‌لاميه كنج توحيد بويله‌در شان سابق كيدرجاى كس ده سابق كيدر (محصول بيت) دوستان خدانك نه كندبلرسوداسى واروته كيمسه پرواسى يعنى انلر نه كندبلرينه‌ونه كيمسه‌يه بلكه همان خدانك عبادت وطاعتنه مقيدلردر انجق انلرك توحيدى بوجاغنده كمسه‌يه يربوقدر يعنى خدا ايله معامله لرى برمرتبه ده‌دركم اول معامله‌لرينه كيمسه مطلع دكل وتقرب وتعبدلرى خدايه برمرتبه ده و بردرجه ده دركم آنى خداالله انلر بيلورلر فقط ❋ پريشيدعقل وپراكنده‌هوش ❋ زقول نصيحت كرآكنده كوش ❋ پريشيد باى عجمك فتحى وراوشينك كسريله طاتلى ديمكدر پريشيدندن اسم مفعولدر پراكنده كبى قول نصيحتكر لاميه كرادات فاعلدرجى معناسنه نصيحتجى ديمكدر يعنى واعظ آكنده الف ممدوده وكاف فتحيله اسم مفعولدر آكندندن هوش وكوش نائب عن الفاعلدر پراكنده ايله آكنده نك (محصول بيت) اموردنياده واحوال معاش ده پريشيد عقل و پراكنده هوش‌لردر يعنى احوال دنياويلرى منتظم دكلدر اما احوال آخرتلرى معمور ومنتظم شويله كه اول جهتدن علم ظاهر واعظلرندن قولقلرى طيقلمشدر يعنى انلرك نصيحتنى ديكلمزلر زيرا عين اليقين صاحبلريدر كه پندونصيحته محتاج دكللردر ❋ بدريا نخواهدشدن بط غريق ❋ سمندرچه داند عذاب حريق ❋ بدريا باحرف صله نخواهدشدن اولميسر ديمكدر بط باى عربك فتحى وطانك تشديديله قاز معناسنه‌در غريق مغروق معناسنه سمندر سينك وميمك فتحيله آتشدن متكون برحيوان دركه كيمى كلرشكلنده اولور ديدى وكيمى قوش صورتنده ليكن سمندر كفره‌نك عبادت ايلدكلرى آتشكده‌لرده غيريده اولماز ديدبلر انكيچون كلخنلرده متكون اولماز العهدة على الراوى عذاب حريق لاميه درحريق آتش ديمكدر (محصول بيت) حضرت شيخ بوبيتى تمثيل طريقيله ايراد ايلمش يعنى بونلرى احوال دنيا احاطه ايلمز كه مرتبه لرينه ضرر ايليه نته كه بطه درياچوقلغى وبيوكلكى ضرر ويرمز وسمندره آتش چوقلغى حاصلى بونلرى نه‌صو غرق ايلرونه آتش يقار زيرا معامله لرى دائما خدا ايله‌در بونلرى هربليه دن حفظ ايدرنته كه بعض عزيزلرك

مطلب سمندر

منا قبندەمذکور در ❊ تهی دست مردان پرحوصله ❊ بیابان
نوردآن بی قافله ❊ تهی دست وصف ترکیبیدر یوش اللی معناسنه اصلی
مردان تهی دست در ضرورت وزنیچون تقدیم اولدی پرحوصله یه اضافت
بیانیه حوصله حانك فتحی وصادك فتحیله قورسق دیمکدر که قوشلرده
اولور بیابان نورد وصف ترکیبیدر نوردیدندن دورمك یعنی طی ایلمك
معناسنه الف ونون ادات جمع بی قافله یه اضافت بیانیه در (محصول بیت)
مذکورلر الی بوش فقیرلردر اما حوصله لری یعنی کوکلری طوقدر حاصلی
کوکللری غنی اللری دنیا متاعندن خالی بر بلوك فقرادر قافله سزطی
بیابان ایدرلر یعنی ایدیجیلردر یعنی کندکلری یرلره قولاغوز استمزلر زیرا
خدا انلرك راهبریدرهر نه جانبه واررلرسه ❊ ندارند چشم ازخلایق
پسند ❊ که ایشان پسندیدهٔ حق بسند ❊ چشم بونده امید معناسنه در
پسند اسمدر پسندیده معناسنه که حرف تعلیل پسندیدهٔ حق لامیه حقك
مقبولی دیمکدر وبسند نون ودال استك ادات جمعدر یتردرلر مجموعی بر کلمه ظن
ایلیوب کافی معناسنه ظن ایلین فاسد ایلمش در (محصول بیت) بونلر زدشمی
خلق عالمدن مقبوللق امیدنی طوتمزلر یعنی بزی خلق بکنسونلر امیدنده
دکللردر زیرا انلر حقك مقبولی اولدقلری یتردر خلقك قبولنه وعدم
قبولنه مقید دکللردر ❊ عزیزان پوشیده ازچشم خلق ❊ نه زنارداران
پوشیده دلق ❊ عزیزان پوشیده بیانیه ازمن ابتدائیه معناسنه پوشیده یه
متعلق در چشم خلق لامیه نه حرف نفی زناردار وصف ترکیبیدر زنار
زانك ضمی ونونك تشدیدیله شعار کفره دندر قوشاقلرینه طقارلر ایدن
برنسنه در که کورمکه موقوفدر الف ونون ادات جمعدر پوشیده نك دلقه
اضافتی بیانیه در پوشیده دلق وصف ترکیبی اقسامندن برقسمدر دلق
پوش معناسنه (محصول بیت) خلقك کوزلرندن کیزلی ومختفی عزیزلردر
یعنی خدادن غیری انلری کیمسه بیلمز فقرا خرقه سنی کیجی زناردار دکللردر
حاصلی ظاهرلری درویش کسوه سنده وباطنلری مرائی وزراق دکللردر
بل که باطنلری ظاهرلرندن معموردر ❊ پرازمیوه وسایه ور چون رزند ❊
نه چون ماسیهکار ازرق رزند ❊ سایه ور کولکه لی دیمکدر رز براوره اولك فتحیله
ادات نسبتدر چون ادات تشبیه رزرانك فتحیله اوزم چبوغی ونون ودال
استك ادات جمعدر نه حرف نفی چون ادات تشبیه مابیز دیمکدر نحن معناسنه

سیهکار بونك کبی یرلرده مرائی وزراق معناسنه در ازرق رز وصف
ترکیبیدر رنك رزکبی کوك رنك بو بابجی بوعبارت فقرای عجم
لباسندن کنایتدر زیرا انلر کوك کیرلر نته کم خواجه حافظ نیجه یرده انلره
بو طریقله تعریض بیورمشدر (محصول بیت) مذکور دوستان خدا
میوهٔ علم ومعرفت الٰهیه دن طو پطلودر وسایه ورلردر یعنی طالبلره علم
ومعرفت ایصال اندهٔ فائده مندلردر بیزم کبی باطنی ریا وزرقله آلوده
وظاهری فقراء صوفیه کبی کوك کیجی دکللردر حاصلی ظاهرلری قابلی
وباطنلری واویلی دکللردر بل که باطنلری ظاهرلرندن آراسته وپیراسته در
❊ بخود سرفرو برده همچوصدف ❊ نه ماننددریا برآورده کف ❊ بخود
با حرف صله فرو برداشاغه اندرمش دیمکدر سرمفعول صریحی وبخود
غیرصریحی صدف صادك ودالك فتحه لریله اینجو قبوغی نه حرف نفی
مانند دریا لامیه در دکز کبی دیمکدر بر حرف تأکید آورده کتورمش دیمکدر
مفعولی در کف کوپك معناسنه (محصول بیت) بونلر صدف کبی باشنی مراقبه
یاقه سنه ایلتمش یعنی خلقله مصاحبت ومکالمهٔ قطع ایدوب برکوشه ده
خاموش اوتورمشلردر یاکبی اغزلرینه کوپك کتورمشلر یعنی خلقك
خلاف وضعندن اینجنوب اغزلرین کوپرتمزلر بل که یانلرنده خلقك مخالفتی
وموافقتی برابردر بعض نسخه ده بماننددریا واقعدر بای زائدله پس معنی
دریا کبی عشق وشوقدن اغزلرین کوپرتمشلر نته که عرب فقراسی ایدر والکل
وجهة ❊ کرت عقل یارست از ایشان رمی ❊ که دیوند درصورت آدمی ❊
بعض نسخه ده ایشان برینه اینان واقعدر فی الواقع کف آورد کانه نسبت
انسبدر یعنی غضب وخشمدن کف آورده لره کوره بواولی واحری در
رمی فعل مضارع مفرد مخاطبدر رمیدندن اورکمك معناسنه مراد قاچق
در که حرف تعلیل دیوند شیطانلردر دیمکدر صورت آدمی لامیه در
(محصول بیت) اکر عقل سکا یاریسه بوفقرا صورتنده مرائیلردن
قچارسین زیرا بونلر آدم صورتنده شیاطیندر زیرا بونلر نیجه کیمسه ٔ اضلال
ایدوب عقیده لرین افساد ایتمشلردر ❊ نه مردم همین استخواندو پوست
❊ نه هرصورتی جان معنی دروست ❊ مردم بونده اسم جنس دروجمعدر
انکیچون لفظ استخوان نون ودال ایله جمع ایلدی بعض نسخه لرده استخوانست
واقعدر صورت افرادده نه هرصورتی یاحرف وحدت جان معنی لامیه در

مجازا در واصلنده در اودر که درحرف ظرف وضمیر صورته راجعدر
وسین وتا ادات خبردر درمعناسنه (محصول بیت) آدم همان ککله
دری دکلدر یعنی همان صورت ظاهری دکلدر انسان دیدکاری بل که
حسن خلق وسیرت خوب انسانه لازمدر پس هر بر صورت که کوررسن
انده معنی جانی بوقدر یعنی انده معرفت الله ومحبت خدا یوقدر بل که همان
صورت ظاهری درسائر حیوانلر کبی ﴿ نه سلطان خریدار هر بنده
ایست * نه درزیر هر زنده زنده ایست ﴾ خریدار وصف ترکیبیدر خفی طریقیله
هر بنده یه اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر زیر هر زنده لامیه ژنده
زای عجمک فتحی وکسریله اسکی ویمالی لباسه درلر و یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل زنده زای عربک کسریله دیری دیمکدر حی معناسنه
ایکی برده ایست ده همزهٔ مجتلبه حرف توسل و یا حرف وحدت وسین وتا
ادات خبر (محصول بیت) پادشاه هر بندهٔ صاتون الیجی دکلدر یعنی
کوزل واهل هنر اولیان بندهٔ سلطان خریدار دکلدر هر خرقه التنده اولانده
زنده دکلدر حاصلی خدا هر بندهٔ قبول ایدوب استخدام ایلمز وهر
کیمسه که فقرا کسوتنده در ولی دکلدر بل که نیجه صورت اوغریسی وار
کم زرق ور یا ایله کندوبی ولی کوستر ﴿ اکر ژاله هر قطرهٔ در شدی *
چو خرمهره بازار ازو پر شدی ﴾ ژاله بونك کبی یرلرده چه دیمکدر
شبنم معناسنه قطرهٔ یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل تقدیری اکر
هر قطرهٔ ژاله در ضرورت وزنیچون تقدیم وتأخیره محتاجدر درانجی
شدی فعل حکایت حال ماضی در اولیدی دیمکدر چو ادات تشبیه در
خرمهره اشك بونجغی معناسنه بازار معروف ازو ضمیر خرمهره یه راجعدر
پر طولو شدی سابق کبیدر (محصول بیت) اکر ژاله نك هر بر قطره سی در
وکوهر اولیدی اشك بونجغی بازاری درو کوهر طو بطلی اولوردی یعنی
اکر ژنده کین ولی اولسیدی عالم اولیادن طوبطلی اولوردی ﴿ چو غازی
بخود در نبندند پای * که محکم رود پای چو بین زجای ﴾ چو ادات تشبیه
غازی بونده جانباز معناسنه در ریسمان بازده دیرلر رسن باز ده دیرلر نته که
مهر ومشتریده واقعدر * بیت * کهی چرخ کردی تیغ بازی *
کهی کردرسن بازی چو غازی * خواجه سلمان بیورر * بیت *
دررسنهای دوزلف کافرت پیچیده ام * غازیم غازی بجان خویش بازی

میکنم ■ بونده غازیٔ بجنك رونده ایله تفسیر ایلین غازینك مذکور معناسنی
بلمزمش بخود با حرف صله ودر حرف تأکید نبندند فعل نفی استقبال ردسروری
باغلمزلر دیمکدر پای ایاق که حرف تعلیل محکم قتی رود رانك وواوك
فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائب کیدر دیمکدر لیکن مشهور معناسنه
دکل عرب یذهب دیر بلکه دشمك ویقلق واوزلمك معناسنه در پای چو بین
یائیه در چوب جیم عجمی وبای عربیله اغاج دیمکدر که عرب خشب دیر
بای عجمله دین سهو ایلش و یا حرف نسبت ونون حرف تأکید زجای ردشمعی
روده متعلقدر (محصول بیت) مذکور خدا دوستلری جانباز کبی
کندیلرینه عاریتی اغاج بغلمزلر یعنی کندی ذاتلرنده اولمیان صورتی خلقه
فریب ویرمکیچون اظهار ایلمزلر یعنی حیله ومکریله معاش ایلمزلر زیرا اغاج
پرندن سیزیلوب اوزانجه محکم کیدر یعنی محکم دوشر یعنی بونلر خدابی
عین الیقین ایله مشاهده ایدرلر حکمانك بعضیسی کبی استدلال ایله بلمزلر
زیراکه استدلال ایله بیلن خطا ایدر وهرکز اکا عین الیقین میسر اولماز
نتکه حضرت مولانا مثنویسنده بیورر * ای استدلالیان چوبین بود *
* پای چوبین سخت بی تمکین بود * یعنی چوبین محکم و بی ثبات و بی قرار
اولور دیمکدر ﴿ حریفان خلوت سرای الست * بیك جرعه تا نفخهٔ
صور مست ﴾ حریفان خلوت سرای الست لامیه لردر حریف لغتده
هم پیشه وهم صنعته دیرلر اما استعمالده باده مصاحبنه دیرلر بونده مطلق
مصاحب ومقارن معناسنه در الف نون ادات جمعدر خلوت سرای
ترکیب مزجیدر الست ه اضافتی لامیه در مجازا بیك جرعه با حرف مصاحبت
تا انتهاء غایتیچوندر الی معناسنه نفخهٔ صور لامیه در مراد صور اسرافیلدر
که موتی انك آوازیله اجداثدن منتشر اولورلر (محصول بیت) الست
بزمکم سرای نك بونلر عشق حقیقی باده نوشلریدر که بر جرعه ایچمکله
صور اسرافیله دك یعنی قیامته دك مستلردر حاصلی شراب عشق ازلیدن
بر جرعه نوش ایتمکله قیامته دکین مستانه وعقل معاشدن بیگانه اولورلر
اول جهتدندر که علمای ظاهر بعض حاللرینه انکار ایدرلر لیکن عارفلر
یاننده هر ایشلری مقبولدر ﴿ بتیغ از غرض بر نگیرند چنك * که پرهیز
وعشق آبکینست وسنك ﴾ بتیغ با حرف استعانت بر حرف تأکید برنگیرند
قالدرمزلر دیمکدر چنك جیم عربك فتحیله صواش دیمکدر وجائز در که

جیم عجم ایله ال معناسنه اوله یعنی ال قالدرمزلر که حرف تعلیل آبکینه
الف ممدوده صرچه ودخی کاف عجمله وسکون بایله وسین وتا ادات
خبر (محصول بیت) تیغله غرضدن صواش قالدرمزلر یعنی جنك
وجداللری لله در غرض نفسانیه دن دکلدر یاخود تیغله غرض نفسانیه دن
ال قالدرمزلر زیرا عشق وپرهیز صرچه ایله طاش کبیدر یعنی الله
ایچون سوز سویلمکدن پرهیز ایدوب خوف وباك چکمزلر زیرا عشق
وپرهیز آبکینه وسنك کبیدر یعنی صرچه طاشه تحمل ایلمدیکی کبی
پرهیز وخوف عشق پاکه تحمل ایتمزلر حاصلی بادهٔ عشق بونلری شویله
مست ایلمشدر که عقل معاش دائره سندن چیقوب هیچ بر نسنه دن پرهیزلری
یوقدر وهیچ نسنه دن خوف وباك چکمزلر ﴿ حکایت در غلبهٔ وجد
وسلطنت عشق ﴾ ﴿ یکی شاهدی در سمرقند داشت ❋ که کفتی بجای
سمرقند داشت ﴾ شاهد بونده محبوب معناسنه در ویا حرف وحدت
در حرف ظرف سمرقند ماوراء نهرده بر عظیم شهرك اسمیدر بعض
تاریخده واقعدر که سمرقند وهری وشیراز وشام دنیاده بونلر کبی شهر
یوقدر داشت بونده داشتی معناسنه در یعنی حکایت حال ماضی طوتاردی
دیمکدر یعنی واردی که حرف رابط صفت کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب
شرط محذوفه جواب در دیرایدك دیمکدر یعنی کورسك دیرایدك یا حرف
صله جای سمر لامیه ومیمك فتحه لریله حکایت وقصه معناسنه در وقند شکره
ایکی سمرقند بینده تجنیس مرکب واقعدر داشت کنه سابق کبیدر
(محصول بیت) سمرقند شهرنده برینك بر محبوبی وارایدی که کورسك
دیرایدك حکایت ومصاحبت برینه قندی وارایدی یعنی شیرین زبان
وشکر کفتار ایدی حاصلی بر کوزل مصاحب محبوب ایدیکه دهانی شکر
دوکردی مصراع اولك معناسی سمرقند مملکتنده بریسی بر محبوبه عاشق
اولمشیدی دیین عندی سویلش ﴿ جمالی کرو برده از آفتاب ❋ زشوخیش — ردسروری وشمعی
بنیاد تقوا خراب ﴾ جمال کوزللکدر ویا حرف وحدت شاهده جمال
اسنادی مجازیدر صاحب جمال ایدی دیمکدر کرو کاف عجمك کسری
ورانك فتحی وواو اصلیه ایله بونده اوکدل معناسنه برده ایلتمش شوخیش
یا حرف مصدر وضمیر شاهده راجعدر بنیاد تقوی لامیه ومبتدا وخراب
خبری (محصول بیت) مذکور شاهد بر مرتبه کوزل ایدیکه آفتابدن

سبق ایلتمشیدی یعنی کنشدن خوب ایدی شویلکه شوخلغندن ومطبوع
حرکاتندن وشیوه کارلغندن بنیاد تقوی خراب ایدی حاصلی اولقدر
کوزل وشیرین حرکات ایدیکه اهل زهد وتقوی بیله اکا آشفته ایدیلر
﴿ تعالی الله از حسن تا غایتی ❋ که پنداری از رحمتست آیتی ﴾ تعالی وتبارك
تنزیه معناسنه در حسن غایتی لامیه در نهایت حسن دیمکدر یا حرف
وحدت که حرف رابط صفت پنداری فعل مضارع مفرد مخاطب صناسین
دیمکدر رحمتست سین وتا معناده آیته مقیددر آیتست تقدیرنده آیت الف
ممدوده نشان معناسنه (محصول بیت) الله منزهدر بر مرتبه حسندن
یعنی کمال حسندن که صناسین اول رحمت خدادن بر نشاندر کانه
خدا آنی محض نوردن خلق ایلمشدر حسنك نونی ساکن اوقیوب معناسنی
تعالی الله اول محبوب حسندن بر مرتبه ده ایدی دیین لفظده ومعناده
سهو ایلمش فندبر ﴿ همی رفتی ودیدها در پیش ❋ دل دوستان کرده جان
بر خیش ﴾ همی رفت فعل حکایت حال ماضی کیدردی دیمکدر
واو حرف حال دیدها دیده نك جمعیدر مبتدا در پیش خبردر بونده
ترکیده جه معناسنه در پی بونده اردمعناسنه در پس کبی دل دوستان لامیه
کرده ایلمش دیمکدر جان مفعول اولی وبر خی ثانیسی وضمیر شاهده
راجعدر بر خی حانك فتحی ویای اصلیه ایله فدا معناسنه در برخی ده
دیرلر حانك کسریله (محصول بیت) بو شاهد هر زمانکه کیدردی
کوزلر اردنجه کیدردی یعنی کوزلر اردنجه ایدی هر کس اکا باقوب سیر
ایدر ایدی دوستلرك کوکلی اکا جان فدا ایلمشدی حاصلی هر کس انی
کورمده بی اختیار ایدی شویله که کیتدوکی برده کوزلر اردنجه باقه قالوردی
برخی لفظنی واو ربیله خوی یازوب معناسنی درد عرق معناسنه دیین خیلی
درلمش بعض نسخه ده کرده برینه کردی واقعدر یای حکایه ایله ایلردی دیمکدر — ردشمعی
﴿ نظر کردی آن دوست در روی نهفت ❋ نکه کرد باری بخندی وکفت ﴾
کردی فعل حکایت حال ماضی درایدردی دیمکدر آن دوست دیدوکی
سابقا یکی بیوردیغیدر در روی در حرف صله وضمیر شاهده راجعدر نهفت
کیزلی دیمکدر خفیه معناسنه نکه کرد نظر ایلدی دیمکدر فاعلی شاهددر
باری برکره بخندی یا حرف مصاحبت خندی نانك ضمی وسکون نونله
بونده یاوز ویا حرف مصدر معناسنه در واو حرف عطف کفت بیت آتیه

مرهوندر (محصول بيت) مذكور دوست شاهد مذكوره كاهى
خفية نظر ايدردى يعنى كاهى كيزليجه جمال بركمالنه نظردن متمتع اولوردى
شاهد بركره اكا حدتله نظر ايلدى يعنى بونك نظرينه تحمل ايده ميوب
حدتله نظر ايدوب ديدى ❊ كه اى خيره سرچند پويى پيم ❊ ندانى كه مرغ
دامت نيم ❊ كه حرف رابط مقول وقول خيره سر بى عقل و متحير ولجوج
معناسنه در پويى فعل مضارع مفرد ديلرسن و بوپوررسن ديمكدر پى بونده
ارد معناسنه در وميم متكلم وحده ندانى فعل مضارع مفرد مخاطب
استفهامى متضمن در كه حرف بيان مرغ دام لاميه وتا ضمير خطاب سنك
طوزاغك قوشى ديمكدر نيم اصلنده نه ام در وصلله همزه مجتلبه يايه قلب
اولنوب هاى رسمى حذف اولدى (محصول بيت) شاهد مذكور دوسته
غضبله نظر ايدوب ديدى كه اى بى عقل حيران نيجه يه اردمجه يلوب
يوپوررسن بيلمزميسين كه بن سنك طوزاغك قوشى دكلم يعنى سن بنم
وصالمه قادر اولمزسن زيرا بنم قصر وصالم بلنددر سنك كبيلر اكا عروج
ايده مز ❊ كرت بارد كر بينيم بتيغ ❊ چو دشمن ببرم سرت بى دريغ ❊
كرت تا ضمير خطاب معناده يينه مقيددر ببينمت تقديرنده بارد كر بر كره
داخى ديمكدر بتيغ با حرف استعانت ببرمه متعلقدر (محصول بيت) شاهد
دير كه اكر بر كره داخى سنك اردمجه يلوب يوپوردغكى كورم دشمن كبى
باشكى بى پروا و بى دريغ قلجمله كسرم حاصلى سنى
قتل ايلمده پرواچكمم ديمكدر ❊ كسى گفتش اكنون سرخويش كير ❊
وزين سهلتر مطلبى پيش كير ❊ گفتش ضمير مذكور دوسته راجعدر اكنون
همزه نك فتحى وسكون كافله شمدى ديمكدر سرخويش لاميه در كندى
باشكى ديمكدر كير طوت ديمكدر واو حرف عطف سهلتر آسانتر
ديمكدر قولايرق معناسنه در مطلبى يا حرف وحدت مطلبدن بونده
مراد محبوبدر پيش كير اوكك طوت يعنى اكا مشغول اول (محصول بيت)
بر كيمسه شاهدك دوستنه يعنى محبنه ديدى ايشته شمدى محبوبك سوزنى
وكلماتنى ايشتدك ايمدى كندى باشك طوت يعنى باشك قيدنى
و يراغنى كور كه سكا بونك وصالى ميسر اولماز ايمدى بوندن آسانرق
بر محبوب سوكه وصلى ميسر اوله حاصلى حالكه منا سب بر دلبره عاشق
اول كه سنك كوكلك اكليه ❊ نپندارم اين كار حاصل كنى ❊ مبادا كه

جان درسر دل كنى ❊ نپندارم فعل نفى مستقبل متكلم وحده ظن ايلمم ديمكدر
كام كاف عربله مراد معناسنه در مبادا فعل نهى مفرد غائب اولميه
واولماسون ديمكدر كه حرف بيان در حرف ظرف درسر دل لاميه در
سوداى دل معناسنه بونك كبى يرلرده بر تلف تقدير ايدرلر تلف كنى
تقديرنده كنينك جان مفعول اولى ومقدر تلف ثانيسى ودرسر دل مفعول
فيه (محصول بيت) كسى عاشق شاهده دير كه ظن ايلمزم كه بو مرامى
حاصل ايليه سن يعنى صانمزم كه بوندن سكا وصل ميسر اوله پس بو سودا
وهوادن كچ اولميه كه كوكلك سوداسنده جانكى تلف ايليه سن يعنى
بو هواده باشك كيده جوان بودر كه كوردك وسوزى بودر كه ايشتدك ايمدى
بوندن فراغت ايله ❊ چو مفتون صادق ملامت شنيد ❊ بدرد از درون ناله
بركشيد ❊ چو حرف تعليل مفتون صادق بيانيه ملامت لوم معناسنه يعنى
آزار بدر با حرف مصاحبت درون بونده دلدر كوكل معناسنه ناله يا حرف
وحدت وهمزه حرف توسل بر حرف تأكيد (محصول بيت) چونكه عاشق
صادق اول كسنه نك ملامتنى ايشتدى يعنى دبكلدى دردله درون
دلدن بر ناله وآه چكدى وملامتكره ديدى ❊ كه بكذار تا زخم تيغ هلاك ❊
بغلطاندم لاشه در خون وخاك ❊ كه حرف رابط مقول وقول مقدردر بكذار
با حرف تأكيد وسكون كاف عجمله قو ديمكدر ترك ايله معناسنه تا حرف تعليل
زخم تيغ هلاك لاميه لردر مجازا هلاك تيغنك يارهسى ديمكدر با حرف تأكيد
غلطاند فعل مضارع مفرد غائب و يا فعل امر غائب غلطانيدن بوالدرمق
ديمكدر الف ونون ادات تعديه در زيرا اصلى غلطيدندر بوالنمق ديمكدر
وميم ضمير معناده لاشه يه مقيددر لاشه ام تقديرنده لاشه تركيده لاش
ديدكارى در در حرف ظرف (محصول بيت) مفتون صادق ملامتكره آه
وناله چكوب ديدى كه قو ديغنه تا هلاك تيغنك يارهسى بنم لاشه مى وجسم
كشته مى خاك وخون ايچنده بوالندرسون يعنى قو بنى هلاك ايلسون تا كيم
اشيم قانله طپراق اراه سنده بوالنسون ❊ مكر پيش دشمن بكويند دوست
كه اين كشته دست وشمشير اوست ❊ مكر ادات تمنى در اولا كه معناسنه
پيش بونده قت و يان معناسنه در كه حرف رابط مقول وقول در اين اسم
اشارتدر مذكور لاشه يه كشته دست لاميه واو حرف عطف بشمشير اوده
لاميه در ضمير مذكور شاهده راجعدر (محصول بيت) قوينى هلاك

ایلسون اولاکم دوستك ودشمنك قتنده دیه‌لرکم بولاشه انك کندی الیلك
وشمشیرنك کشته سیدر یعنی دیسونلر بونی کندی الی ایله قتل ایلدی ﴿ نمی بینم
از خاك کویش کریز * بیداد کو آب رویم بریز ﴾ نمی بینم جا نز کورم دیمکدر
خاك کویش لامیه وضمیر کنه شاهده راجعدر کریز اسم مصدردر قاچه
معناسنه باحرف مصاحبت بیداد ظلم کو فعل امر مفرد مخاطب کو یدندن
آب روی لامیه در عرض معناسنه ومیم ضمیر متکلم بریز فعل امر مفرد
مخاطب دوك دیمکدر ریزیدندن (محصول بیت) انك خاك کویندن
قچمه روا ولایق کورمم ظلم ایله یوزم صویني دوك دیه جانانه حاصلی ظلم ایله
یوزم صوینی دوکرسه ده انك خاك کویندن قاچوب کتمکی معقول کورمم
﴿ مرا تو به فرمایی ای خود پرست * زا تو به زبن کفتن اولیترست ﴾ مرا
بکا خود پرست وصف ترکیبی کندی بکنیجی معناسنه خود بین کبی
تراسکا (محصول بیت) بکا جانان محبتندن توبه بیوررسن ای کندیه
طپیجی وکندینی بکنوب سویجی عشق دردندن بی خبرنادانسکا
بوسوزی سویله دن توبه کرك یعنی جانان محبتنی توبه ایله دیمك سوزندن سن
توبه ایلمك کرکسین زیرا بن انك عشق پاکنی ترك ایلمك محالدر پس سنك
سوزك بو خصوصده ضایعدر ﴿ ببخشای برمن که هرچه او کند * وکر قصد خون نست نیکو کند ﴾ ببخشای فعل امر مفرد مخاطب
بخشایدندن ترحم معناسنه بر حرف که حرف تعلیل هرچه او ضمیر جانانه
راجعدر وهمزه وصلله ساقط وکرادات وصل قصد خون [illegible]درك
مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) بنی اسرکه وانك سوداسنی ترك
ایله دیمه زیرا هرنسنه که اول ایلر اکرقانمه وباشمه قصد ایدرسه ده
خوب ایلر حاصلی بنی اولدرمکه قورقمه زیرا انك الندن ودلندن اولمك
محض سعادتدر ﴿ بسوزاندم هرشبی آتشش * سحر زنده کردم ببوی
خوشش ﴾ بسوزاند فعل مضارع مفرد غائب سوزانیدندن که الف
ونون ادات تعدیه دیر میم متکلم ضمیر منصوب متصل بنی یقار
هرشبی یا حرف وحدت آتشش ضمیر کنه جانانه راجعدر سحر یعنی
وقت سحر کردم کاف عجمك فتحیله فعل مضارع متکلم وحده شوم
معناسنه باحرف مصاحبت سببیتی متضمن بوی خوش بیانیه وضمیر
کنه سابق کبیدر (محصول بیت) هر کیجه بنی آتش عشق

باندرر اما سحر وقتی انك کوزل قوقسی ایله زنده اولورم یعنی باد صبا انك
لطیف بوینی بکا کتورر که انکله حیات بولورم ﴿ اکر میرم امروز در کوی
دوست * قیامت زنم خیمه پهلوی دوست ﴾ میرم فعل مضارع متکلم وحده در
میریدندن اولمك دیمکدر قیامت یعنی در قیامت زنم فعل مضارع متکلم
وحده در زنیدندن بونده قورمق معناسنه خیمه قرینه سیله پهلوی دوست
دوستك یاننده دیمکدر (محصول بیت) اکر بوکون کوی جاناده هلاك
اولورسم روز قیامتده انك یاننده خیمه می قوره‌رم یعنی کندیله بیله حشر
اولورم حاصلی انك محله سنده فوت اولمغله مرتبهٔ شهادته واصل ومآلك
اولوب مقبولیندن اولورم وروز حشرده انکله حشر اولورم مصراع
ثانینك معناسی قیامتده دوستله بیله اولورمکه انك دامنی طوتارم بنی
نیچون هلاك ایلدك دیو دیمك بیتدن مراد وصل اولمش ﴿ مده تا توانی
در بن جنك پشت * که زندست سعدی که عشقش بکشت ﴾ مده فعل
نهی مفرد مخاطب ویرمه دیمکدر تا حرف توقیت توانی تانك ضمی وفتحیله
فعل مضارع مفرد مخاطبدر توانیدندن قادرسین دیمکدر در بن جنك
یعنی در عشق که حرف تعلیل زندست اصلنده زنده است در ضرورت
وزنیچون حذف وایصال اولدی که کنه حرف تعلیل عشقش ضمیر کنه
سعدیه راجعدر (محصول بیت) مادامکه قادرسین جنك عشقده ارقه
ویرمه یعنی عشقدن فراغت ایلمه زیرا سعدی زنده درکه انی عشق قتل
ایلدی حاصلی قتیل عشق معناده زنده درز یرا شهیددر بیت * هرکز نمیرد آن که
دلش زنده شد بعشق * ثبتست برجریدهٔ عالم دوام ما * ﴿ حکایت ﴾
﴿ یکی تشنه میکفت وجان میسپرد * خنك نیك بختی که در آب مرد ﴾
یکی ایکی وجهله مستعملدر بو بریسی دیمکدر بر معناسنه اولدقده تشنه یه
بر موصوف تقدیر اولنور بر مرد تشنه معناسنه یکی بریسی معناسنه اولنجه
موصوفه محتاج اولمز پس معنا بریسی صوسز سویلردی دیمکدر حکایت
حال ماضی طریقیله میسپرده بویله در تسلیم ایدردی دیمکدر جان مقدم
مفعولی ومقول قول مصراع ثانی واقعدر خنك خانك ونونك ضمیله وکاف
عربیله دولتلی وسعادتلی دیمکدر نیك بخت وصف ترکیبی ایی طالعلی دیمکدر
ویا حرف وحدت که رابط در حرف ظرف (محصول بیت) بریسی صوسز
سویلردی وجان تسلیم ایدردی یعنی جان ویردکن سویلردی سعادتلی

ردشعی

وانی طالعلی که صوایچنده اولدی یعنی صویه غرق اولدی * بروکفت نابالغی کای عجب * چوم دی چه سیراب وچه خشکلب * نابالغی یا حرف وحدت برنابالغ دیمکدر یعنی ناقص العقل ویا بر پسر نابالغ که حرف رابط مقول وقول ای حرف استغاثه یاللعجب دیمکدر چو حرف تعلیل مردی فعل ماضی مفرد مخاطب اولدك دیمکدر چه بونك کبی یرلرده معنای استفهامی متضمندر سیراب وصف ترکیبیدر صویه قانمش دیمکدر که عرب زبان دیرانك فتحیله خشکلب ده بویله در وصف ترکیبی صوسزلقدن قوری دوداقلی دیمکدر (محصول بیت) مذکور تشنه برنابالغ دیدی که تعجب سوز سویلدك چونکه اولدك یعنی اولمکك مقرر اولنجه سیراب اولمکك نه خشکلب اولمکك نه یعنی ایکیسی برابردر * بکفتانه آخر دهان ترکنم * که تاجان شیرینش در سر کنم * بکفتا تشنه نابالغه دیدی نه حرف نفی معناده کنه مقیدر نکنم تقدیرنده آخر ادات تأکید دهان کنمك مفعول اولی وتر ثانیسی که حرف تعلیل تا ادات انتهادر اینجه معناسنه جان شیرین بیانیه نون ساکن اوقنور ضرورت وزنیچون ضمیر معناده سره مقیدر سرش تقدیرنده سر بونده سودا وآرزو معناسنه در وضمیر آبه راجعدر کنه بونده دهم معناسنی تضمین ایدرلر وجائزدر که فدا کنم تقدیر اولنه (محصول بیت) تشنه استفهام طریقیله جواب ویردی که دهانمی ترایله یمی یعنی ایصلتمه یمی جان شیرینمی آنك سودا وآرزوسنده ورنجه ویافدا ایدنجه حاصلی اولنجه دهانمی صو آرزوسنده ترایله یمی یعنی هرنه ایسه صو حسرتندن اولمیه یم * فدتشنه درآبدان عمیق * که داند که سیراب میردغریق * در حرف صله در با معناسنه آبدان بونده کول معناسنه در یعنی حوض وبرکه عمیق اضافتی بیانیه در دریك دیمکدر که حرف تعلیل داند فعل مضارع مفرد غائبدر دانیدندن دانستندن دکل که حرف بیان میرد فعل مضارع مفرد غائب میریدندن مردندن دیین سهو ایلمش غریق زدسروری وشمعی
فعیل یعنی مفعولدر صویه بوغلمش دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که صوسز اولان کیمسه درین صوکولنه دوشر زیرا بلور که صویه غرق اولان کیمسه سیراب اولور یعنی صوسز اولمز * اکر عاشقی دامن او بکیر * وکر کو یدت جان بده کو بکیر * عاشقی یا ضمیر خطاب دامن اولامیه ضمیر جانانه راجعدر تا ضمیر خطاب (محصول بیت) بو بیت

حکایت

حکایت سابقه ابیاتنه مناسبدر حضرت شیخ بیورر اکر عاشق صادق ایسك جانانك اتکنی طوت وهر جفاکه ایدر انی ترك ایدوب اتکنی الدن قومه واکر سکا دیرسه که بنم محبتم وعشقمده جانك و باشك فدا ایله اکا دیکه جانم بولکه فدا اولسون همان قبض ایله * بهشت تن آسانی آنکه خوری * که بردوزخ نیستی بکذری * بهشت تن آسانی لامیه در یا حرف مصدر تن آسانی وصف ترکیبیدر لیکن یای مصدر یه ایله مستعملدر تکم کلستانك کاتب محاسب حکایه سنده واقعدر * بیت * تن آسانی کزیند خویشتن را * زن وفرزند بکذارد بسختی * مراد حضور وراحت الکدر که حرف بیان بر بونده با معناسنه در دوزخ نیستی لامیه در یا حرف مصدر یوقلق دوزخی دیمکدر مراد عالم فنادر (محصول بیت) حضور رفاهیت بهشتی اول وقت بیارسین که یوقلق دوزخندن کیچه سین یعنی سکا اول وقت ذوق وصفاجنتی میسر اولور ودنیا وآخرت حضورینه اول وقت واصل اولورسین که عالم فنایه واصل اولورسین وظاهر وباطنکی فنا آتشیله یقارسین شویله وجود وغروردن اثر قالمیه * دل تخمکاران بودرنج کش * چو خرمن برآید بخسبند خوش * دل تخم کار لامیه تخم کار وصف ترکیبیدر کار یدندن اکین اکمك معناسنه الف ونون ادات جمع رنج کشیده وصف ترکیبیدر کشیدندن زحمت چکیجی معناسنه چو حرف تعلیل خرمن معروف برآید حاصل اوله بخسبند فعل مضارع جمع غائب خسبیدندن یاتمق اویومق معناسنه خوش خاده روم ضمیله وواو رسمیله ایی وکوزل معناسنه (محصول بیت) تخم اکیجیلر کوکلی زحمت چکیجی اولور چفت سورمه ده واکه ده وصوارمده وبیچمه ودوکه ده بالجمله درانبار ایدنجه نیجه دورلی زحمت چکرلر اما چونکه تخم وحبوب درانبار اوله خوش یاترلر واویورلر حاصلی آسوده حال اولوب حضور ایدرلر مقصود بودر که طریق عشقدن هجران وفراق المین چکمینجه وصال وحضور وسرور ینه ایرشلمز * درین مجلس آن کس بکامی رسید * که در دور آخر بجامی رسید * درین مجلس یعنی بزم عشق حقیقتده بکامی با حرف صله ویا حرف وحدت که حرف رابط بجای باسابق کبیدر یاداخی (محصول بیت) عشق مجلسنده اول کیمسه مرادینه ایرشدی وایرشور که عاقبت امر برجام محبت خدایه ایرشدی وایرشور که حاصلی

شول کیمسه که شراب محبت خدایی نوش ایلدی مراد دنیا وعقبا وصفاسی بولدی وبولور *بیت* حافظا روز اجل کر بکف آری جامی *یکسر از کوی خرابات برندت به بهشت* ﴿حکایت در صبر وثبات وروزکار﴾ ﴿چنین نقل دارم زمردان راه ▫ فقیران منعم کدایان شاه﴾ نقل بونده منقول معناسنه در مردان راه لامیه که مراد اهل طریقت اولیادر فقیران منعم بیانیه در کدایان شاه ده بویله در ایکی برده بیله صفته مضافدر معلوم اولا که بو دلده صفت ایله موصوف بیننده مطابقت لازم دکل بلکه عرب دیلینه مخصوصدر فقط (محصول بیت) مردان طریقتدن بونجلین منقولم وار یعنی بکا بویله روایت ایلدیلر منقول اولان بو بیتدنصکره کلن ابیاتدر مصراع اولک معناسنی اولیادن بویله روایت ایدرم دیین معنایی مخالف روایت ایلمش مردان راهی بیان ایدوب بیوز ر انلر منعم فقیرلردر یعنی ظاهرلری صورت فقرده اما باطنلری مشاهدهٔ دیدار خدا ایله غنی درکه هیچ نسنه یه محتاج دکللردر منعم افعال بابندن اسم فاعلدر اسم مفعول دیین بیخبرایمش کدایان شاه مذکور مردان پادشاه کدالردر یعنی ظاهرده کدالر اما معنی عالمنده پاشاهلردر که خدادن غیری کیمسه یه محتاج دکللردر ﴿که پیری بدریوزه شد بامداد ❋ در مسجدی دید وآواز داد﴾ که مذکور نقلی بیاندر پیری یا حرف وحدت با حرف صله در یوزه جر معناسنه درکه رومده تحریف ایدوب دروازه دیرلر شد بونده رفت معناسنه در بامداد ایرته دیمکدر یعنی طاکله در مسجد لامیه در و یا حرف وحدت آواز داد چاغردی دیمکدر جرارلر ودیلنجیلر ایلدیکی کبی (محصول بیت) که بر پیر برایرته جره واردی یعنی دیلنمکه کیتدی پس بر مسجد قپوسنی کوردی وآواز ویردی تتکم سائللرک عادتیدر ﴿کسی کفت خانهٔ خلق نیست ❋ که چیزی دهندت بشوخی مأیست﴾ خانهٔ خلق لامیه در که حرف تعلیل چیزی یا حرف وحدت دهندت فعل مضارع جمع غائبدر دهیدندن و یرمک معناسنه دادندن دیین خطا ایلمش تا ضمیر خطاب با حرف مصاحبت شوخ بونده کستاخ و بی ادب معناسنه در و یا حرف مصدر مأیست فعل نهی مفرد مخاطب ایستیدندن ایستادن دکل طورمق دیمکدر (محصول بیت) بر کیمسه مذکور سائله دیدیکه خلقک بو اوی دکلدر که سکا برنسنه ویره لر کستاخلقله وادبسزلکله بونده طورمه وار کیت ﴿بدو کفت کین خانهٔ

مطلب

زدشمعی

ردسروری

ردشارحان

ردسروری وشمعی

کیست پس ❋ که بخشایشش نیست برحال کس﴾ بدو کفت سائل مذکور کسه دیدی کین که حرف بیان واین اشارتدر خانهٔ کیست لامیه در پاهای رسیدن بدلدر کیمک خانه سیدر دیمکدر پس پای بجمله فای تعقیبیه معناسنه درکه حرف بیان بخشایش اسم مصدردر بخشایدندن بخشودندن دکل ترحم معناسنه در ضمیر خانه یه راجعدر وجائزدرکه صاحب خانه یه راجع اوله حاصلی مضاف ومضاف الیهه راجع اولمق ممکندر فتأمل بر حرف صله حال کس لامیه در کیمسه حالینه دیمکدر (محصول بیت) سائل مذکور کسه دیدی که بو خانه کیمکدر که کیمسه حالینه ترحمی بوقدر بخشایش ده ضمیر برینه یازان صحیح نسخه لره مخالف یازمش ﴿بکفتا خموش این چه لفظ خطاست ❋ خداوند خانه خداوند ماست﴾ بکفتا اول سائله دیدی خموش خاموشدن مخففدر خامشده خمشده بویله در اسم اول دیمکدر لفظ خطا لامیه در مجازا مصراع ثانیده اضافتلر لامیه لردر مابیز دیمکدر نحن معناسنه وسین وتا ادات خبردر ایکی برده بیله (محصول بیت) سائله اول کیمسه دیدی اسم اول بونه خطا لفظدر یعنی بو سوییلدکک سوز خطالی سوزدر بویله سویله خانه نک صاحبی بزم افندیمزدر یعنی بو اونکری اویدرکه مسجددر ﴿نکه کرد محراب وقندیل دید ❋ بسوز از جکر نالهٔ برکشید﴾ نکه کرد سائل نظر ایلدی قندیل قافک کسریله صحیحدر فتحیله تحریفات عوامدندر بسوز با حرف مصاحبت حرارتله دیمکدر نالهٔ یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل برکشید چکدی (محصول بیت) سائل اول کیمسه دن مذکور سوزی ایشیدنجه مسجد ایچنه باقدی محراب وقندیلی کوردی پس بلدیکه مسجددر بویله اولنجه سوز جکردن برآه چکدی وبر ناله چکوب دیدی ﴿که حیفست از اینجا فراتر شدن ❋ دریغست محروم ازین در شدن﴾ که حرف رابط مقول وقول مقدردر فراترادتدر که قرب و بعد ده مستعملدر اما بونده پیش معناسنه در وترادات تفضیل شدن رفتن معناسنه در وایکنجی شدن کیتمک واولمق معناسنه محملدر فقدبر حیف ودریغ عطف وتفسیری قبیلندندر ازین در یعنی در مسجد (محصول بیت) سائل آه وناله چکدی ودیدی که حیفدر بو محلدن ایلرک کیتمک و بو مقامی ترک ایلمک یعنی بو قپودن محروم اولوب کیتمک حیف ودریغدر ﴿نرفتم بمحرومی از هیچ کوی ❋ چرا از در حق

ردسروری وشمعی

ردشمعی

روم زردروی ﴿ بمحرومی با حرف مصاحبت و باحرف مصدر کوی
محله معناسنه در چراجیم عجمك فتحی وکسریله ادات تعلیلدر نیچون
معناسنه در حق لامیه روم فعل مضارع متکلم وحده رو یمدن کیدرم
وکیدم دیمکدر زردروی وصف ترکیبیدر صاری یوزلی دیمکدر (محصول
بیت) هیچ برمحله دن محروم وخائب وخاسر کتمدم پس حق قپوسندن
نیچون زردروی خجل وشرمنده کیده یم یعنی مخلوق قپوسندن محروم
کیتمینجه خالق قپوسندن نیچون محروم کیده یم ﴿ هم اینجا کنم دست
خواهش دراز ❊ که دانم نکردم تهی دست باز ﴾ کنم فعل مضارع
متکلم وحده در کنیدندن ایلرم وایده یم دیمکدر دست خواهش لامیه در
مجازا دراز اوزن دیمکدر کنمك دست خواهش مفعول اولی ودراز دالك
فتحی وکسریله ثانیسی خواهش اسم مصدردر خواهیدندن دیلمش یعنی
سؤال دیمکدر که حرف تعلیل دانم فعل مضارع متکلم وحده نکردم
فعل نفی مستقبل متکلم وحده در کردیدندن که مشترك دونمك واولمق بینده
تهی دست وصف ترکیبیدر الی بوش معناسنه که عرب صفر الیدیر باز
بونده کیرو معناسنه در (محصول بیت) سائل دیرکه بن همان بوراده دیلنش
الی دراز ایدرم بوندن غیری یره کتمم زیرا بیلورم که بو قپودن الی بوش
کتمم یعنی الی بوش اولم و یادونم حاصلی محروم قالمم یعنی بو قپویه ملازمت
ایدنلر محروم اولمشلر که بن محروم اولم ﴿ شنیدم که سالی مجاور نشست ❊
چو فریاد خواهان برآورد دست ﴾ که حرف بیان سالی یا حرف وحدت
مجاور اسم فاعلدر مفاعله بابندن بونده ساکن ومعتکف معناسنه در چو
ادات تشبیه فریادخواه وصف ترکیبی خواهیدندن فریاد ایلیجی معناسنه
یعنی فریاد ایدیجی بعض نسخه ده خواهان یرینه خوانان واقعدر و بو محله
انسب در فتدبر برآورد قالدردی دیمکدر دست مفعول (محصول بیت)
ایشتدم که اول مسجدده بر ییل مقداری مجاور ومعتکف اوتوردی
فریاد ومدد طلب ایدیجیلر کبی ویا فریاد وفغان اوقویجیلر کبی حاصلی
فریاد جیلر ومدد جیلر کبی حصول مراد ایچون تضرع ونیاز
الین قالدردی مصراع ثانی جمله حالیه طتوب معناسنی الی دعایه قالدرمش
اولدیغی حالده دیمن حالدن بیخبر ایمش ﴿ شبی پای عمرش فرورفت بکل ردشمعی
❊ طپیدن کرفت ازضعیفش دل ﴾ شبی یاحرف وحدت پای عمرش

اضافت لامیه وضمیر پیره راجعدر فرورفت باتدی دیمکدر بعض نسخه ده
رفت یرینه شد واقعدر بکل باحرف صله کل بالچق طپیدن مصدردر طپیق
معناسنه کرفت طوتدی یعنی باشلدی ضعیفی یاحرف مصدر وضمیر سابق
کبیدر دل فاعل کرفت در (محصول بیت) بر کیجه پیرك عمری ایاغی بالچغه
باتدی یعنی اجل بالچغنه حاصلی موت مشرف اولدی ضعفدن یورکی طپیغه
باشلدی حاصلی جان چکشمکه باشلدی ﴿ سحر بردشخصی چراغش بسر
❊ رمق دیداز چون چراغ سحر ﴾ شخصی یاحرف وحدت چراغ جیم
عجمك فتحی وکسریله شمعك فتیلنده یانان پارهٔ آتشه دیرلر ضمیر معناده
بسره مقیددر بسرش تقدیرنده رمق رانك ومیمك فتحه لریله باقیء جانه دیرلر
حشاشه ده دیرلر حای حطینك ضمیله ازو ضمیر پیره راجعدر چون ادات
تشبیه چراغ سحر لامیه در (محصول بیت) سحر وقتنده بر کیسه باشی
اوزرینه شمع ایلتدی سحر چراغی کبی بر رمق قالمش ایدی حاصلی پیرك جانی
چقماغه برنفس قالمشدی کوردی ﴿ همی کفت غلغل کنان ازفرح ❊ ومن
دق باب الکریم انفتح ﴾ همی کفت فعل حکایت حال ماضی غلغل تای
مصدر ضرورت وزن ایچون حذف اولمشدر اصلی غلغله دردحرجه وزنی
اوزرینه جریان مادن صادر اولان صدایه دیرلر یعنی صو یك چوغلدیسی
کنان صفت مشبهه درکه الف ونون مبالغه افاده ایدر پس غلغل کنان
وصف ترکیبی اواوززمزمه کنان معناسنه واو حرف ابتدا من اسم شرط در
اسمای منقوصه دن دق فعل ماضی مفرد مذکر غائب در نصر بابنك
مضاعفندن فاعلی تحتنده منه راجع ضمیردر بونده قاقدی دیمکدر باب لفظا
منصوب مفعولی در کریمه اضافتی لامیه در انفتح فعل ماضی مفرد مذکر
غائب در انفعال بابندن جواب شرط واقعدر اول جهتدن استقبال
معناسی ویریلر اچیلر دیمکدر فاعلی بابه راجع تحتنده ضمیردر (محصول
بیت) پیر سویلردی فرح وسروردن ترنم وتغنی ایدرك یعنی سو یلزلك بو الفاظی
اوقوردی هر کیمسه که کریمك قپوسنی قاقسه اول قپوا کا اچیلر یعنی هر
کیمسه که کریمدن برنسنه دیلسه مرادین ویرر بو کلام دلالت ایدر که پیر
اول مسجدده برسنه مجاورت سببیله خدادن دیلدوکنی بولمش اوله حضرت
شیخ نصیحت ومعرفت طریقیله بیورر ﴿ طلبکار باید صبور وحمول
❊ که نشنیده ام کیمیاکر ملول ﴾ طلبکار کاف عجمله طلبجی دیمکدر یعنی

طالب یایدبای عربله فعل مضارع مفرد غائب کرك معناسنه وجول مبالغه
صیغه‌لریدرزیاده صبروتحمل ایدیجی معناسنه که حرف تعلیل کیمیاکر کیمیاجی
یعنی حیله ایله بقری التون ایدیجی زیرا کیمیاحیله‌یه دیرلروکر کاردن مخفف
دریجی معناسنه ملول فعول بمعنی فاعلدر ملامتدن که کوسمك دیمکدر بونده
بیحضورمعناسنه‌در (محصول بیت) برنسنه‌یه طالب اولان کیمسه هرنسنه‌سنه
صبر وتحمل ایدیجی کرکدر زیرا کیمیا کری هرکزملول ایشتممشم
باخصوص که بوقدر مال تلف ایدوب زحمت چکرمرادینه واصل اولمق
امیدیله هرمطلوبك تحصیلنده حال بویله کرك ﴿چه‌زرهادرخاك سیه‌در
کنند * که باشد که روزی مسی زر کنند﴾ چه بونك کبی یرده مبالغه افاده
ایدر زرهاالتونلر دیمکدرها ادات جمع با حرف صله خاك سیربیانیه درحرف
تأکید کنند فعل مضارع جمع غائب‌در ایدرلر دیمکدرکه حرف تعلیل
باشد که اوله که دیمکدرروزی یاحرف وحدت مس میمك کسری وبای وحدتله
برباقری دیمکدر (محصول بیت) نه مبالغه التونلری قراطپراغه ایدرلر یعنی
ضایع ایدرلرکه اوله که برکون برباقری التون ایده‌لردیو حاصلی کیمیا
کرنه التونلری ضایع ایدر اکسیر پیدا ایلمکیچون کنه ملول اولیوب صبر
وتحمل ایدر برکون ایدم دیو ﴿زراز بهرچیزخریدن نکوست * چه
خواهی خریدن به ازوصل دوست﴾ زرالتون اقچه‌یه شاملدر بونك کبی
یرده بهرادات تعلیل چیزی یاحرف وحدت خریدن خانك فتحی وکسریله
مصدردرصاتون المق معناسنه به‌یك دیمکدروصل دوست لامیه (محصول بیت)
زربرنسنه صتون المغیچون ایدرانکیچون کرکدرپس دوستك وصالندن
ایبرك ویکرك نه السك کرکدر وحاصلی مالی خدایولنه صرف ایلمك کرك
درکه محلنه صرف اولمش اوله ﴿کرازدلبری دل بتنك آیدت * دکر
غمکساری بچنك آیدت﴾ دلبری یاحرف وحدت بتنك باحرف صله تنك تانك
فتحی وکاف عجمله طاردیمکدرکه عرب ضیق دیرضادك فتحی ویانك کسریله
وتشدیدیله آیدت تامعناده‌دله مقیددردات تقدیرنده غمکسار کاف ضمیله
اکانجه معناسنه‌در ویاحرف وحدت باحرف صله وچنك بونده دست
معناسنه‌در آیدت تاچنکه مقیددر بچنکت تقدیرنده (محصول بیت) اکر
بردابردن کوکلك تنکه کله یعنی طارایله وبیحضوراوله غیری اکانجه دلبر
الکه کیرریعنی مکارعایت ایدوب کوکلك اکا برغیری دلبر بولنور ﴿مبرتلخ

عیشی روزی ترش * باآب دکرآتشش بازکش﴾ مبرفعل نهی مفرد مخاطب‌در
ایلتمه معناسنه بریدندن تلخ عیشی وصف ترکیبی اجی دیرلکلی معناسنه
ویاحرف مصدرروی ترش بیانیه‌دراکشی یوز معناسنه باحرف مصاحبت
آب دکرلامیه غیرینك آبیله دیمکدرآتشش ضمیری روی ترشه راجعدروباز
ادات تأکید کش کاف عربك ضمیله فعل امرمفرد مخاطب کشیدندن آتش
صوندرمك معناسنه تتکم سابقا بیان اولندی (محصول بیت) اکشی صورتلی
محبوبدن دیرلك اجیلغنی ایلتمه یعنی بلا ومشقتنی چکمه بل که غیری دلبرك
وصالی آبیله انك جفا وجوری آتشنی سوندر حاصلی برغیردلبر سوب انك
عشقنی ترك ایله یعنی برکلنج بوزلی وفادارمحبوبك محبتیله انك محبت وعشقنی ترك ایله
وکوکلکدن چیقار مصراع ثانیده آبی بایله یازوب معناسنی برغیری آبله دیین
مخالف یازمش وزانده سویلمش زیرا صحیح نسخه‌لره مطابق دکل ﴿ولی کر ردسروری وشمعی
بخوبی ندارد نظیر * بانکدلازار ترکش مکیر﴾ ولی ادات استدراك
بخوبی باحرف ظرف ویاحرف مصدر بانك باحرف مصاحبت سببیتی
متضمن دلازار ترکیب مزجی تقدیری آزاردلدر اضافتله آزار یدندن
که لازمله متعدی بینده مشترکدر کوکل انجتمك ویاکوکل انجتمك معناسنه
وجائزدرکه وصف ترکیبی اوله برپای مصدری تقدیریله دلازارلق
معناسنه ترکش ضمیریت سابقده ترش رویه راجعدر مکیر فعل نهی
مفرمخاطب‌در کیریدندن طوتمه دیمکدر کرفتن‌دن دکل (محصول بیت) ردسروزی وشمعی
اما اکرمذکور ترش رویك خوبلقده وحسنده نظیری یوغیسه یعنی زیاده
کوزل ایسه ازاجق دلازارلق سببیله انك ترکنی طوتمه یعنی عشق
ومحبتنی ترك ایله حاصلی هرنقدر ترش روی وبدخوی ایسه بی نظیر
وبی مانندیسه هرنقدرجوار وجفاکار ایسه جفاسنی چکوب صبروتحمل
ایله ﴿توان ازکسی دل بپرداختن * که‌دانی که بی اوتوان ساختن﴾
توان ممکن معناسنه‌در کسی یاحرف وحدت بپرداختن باتأکید
پرداختن بای عجمك فتحیله بونده بوشالتمق معناسنه‌در یعنی خالی قلمق که حرف
رابط صفت دانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیله‌سین وبیلرسك دیمکدر
که حرف بیان بی اوضمیرکسه راجعدر ساختن مصدر در قناعت معناسنه
(محصول بیت) برکیمسه‌دن کوکلی خالی قلمق ومحبتنی کوکلدن اخراج
ایلمك ممکن‌درکه یعنی عشقنی ومحبتنی ترك ایلمك جائزدرکه بیله‌سین که

انسز قناعت ایدوب کچنمك وعمر وحیات سورمك ممكن درحاصلی
بیله سنكه انسزاولق وفراق وهجرانته صبر وتحمل ایلمك قابلدر
اما خداكه بی مثل و بی مانند در وانك شبیهی یوقدر وانك احسان
وانعامنسز كچنمك وحیات اوزره اولمق ممكن دكلدر پس انك مهر
ومحبتنی ترك ایله وجان ودلدن اوامر ونواهیسنه امتثال ایدوب هر بلا
والم كه اندن كاوراكا تسلیم و رضا ایدوب قبول ایله وبحضور اوله
﴿ حكایت محب كه ازملامت نكریزد وازجفا نیندیشد ﴾ ﴿ شنیدم كه
پیری شبی زنده داشت ٭ سحر دست حاجت بحق برفراشت ﴾ كه پیری
وشبی یاری وحدتیچون در زنده داشت احیا ایلدی دست حاجت لامیه در
مجازا بحق باحرف صله برفراشت قالدردی دیمكدر اصلنده افراشت
ایدی همزه نك فتحی وفانك سكونیله همزه حذف اولدقدنصكره فانی فتح
وكسریله اوقودیلر (محصول بیت) ایشتدم كه بر پیر بر كیجه احیا ایلدی
یعنی طاعتله صباحه دك اویومادی سحر وقتنده حاجت الینی خدایه
قالدردی یعنی حدادن دعا ایله مرادین دیلدی ﴿ یكی هاتف انداخت
در كوش پیر ٭ كه بی حاصلی روسر خویش كیر ﴾ هاتف بونده صوت
معناسنه در حاصلی برآوازدر كه صاحبی كورلمیه انداخت بونده بناء
مفعول معناسنه در آتلدی دیمكدر درحرف صله در بامعناسنه كوش پیر
لامیه در كه حرف رابط مقول وقولدر بیحاصلی یاضمیر خطابدر حاصل
سزدیمكدر یعنی سنكا بو طاعتدن فائده یوقدر رو رانك فتحی وسكون
واوله واردیمكدر سرخویش لامیه در كیرك مقدم مفعولی (محصول بیت)
پیرك قولاغنه غیبدن برآواز ایلدی یعنی قولاغنه برصدا كلدیكه
سن حاصل سزسین یعنی ایلدكك طاعت وعبادتدن سكا نسنه حاصل
اولمز واركندی باشك طوت یعنی وار باشكه بروجهله دخی تدارك ایله
﴿ برین دردعای تومقبول نیست ٭ بخواری برو یا بزاری بأیست ﴾
برین در بوقپوده دعای تو لامیه در بخواری باحرف مصاحبت و باحرف
مصدر باحرف عطف بزاری باحرف مصاحبت زار ذلیل وحقیر معناسنه در
و باحرف مصدر بأیست بای تأكیدك وهمزه نك كسریله وباقینك سكونیله
فعل امر مفرد مخاطبدر ایستیدندن طورمق معناسنه یعنی ثبوت ووقوف
استادندن دكل (محصول بیت) بوقپوده یعنی دركاه خداده سنك زدسروری وشمعی

طاعتك ودعاك مقبول دكلدر كركسه هوان وحقارتله بوقپودن كیت
كركسه ذل وحزنیله بونده قائم اول سكا اصلا فائده یوقدر ﴿ شب دكر
ازذكر وطاعت نخفت ٭ مریدی زحالش خبر یافت وكفت ﴾ نخفت
فعل ماضی مفرد غائب یاتمدی واو یومادی دیمكدر مریدی یاحرف
وحدت حالش ضمیری پیره راجعدر (محصول بیت) پیر ینه ایرتسی
كیجه ذكر وطاعت ایلكدن اویومادی بر مرید انك حالندن خبر بولدی
ودیدی یعنی شیخه هاتف بیندهاولان حالی دكلدی ودیدی مذكور شیخك
مریدی اولمق وارهر نه ایسه مرد كامل وواصل اولمق كركدركم احوال غیبه
واقف اوله مقول مریدیت آتی در ﴿ چو دیدی كزان روی بستست در ٭ به
بیحاصلی سعی چندین مبر ﴾ بستست اصلنده بسته است ضرورت وزنیچون
حذف وایصال اولدی اصلی بسته هست دردین خطا ایلمش درقپو بیحاصلی ردشمعی
یاحرف مصدر سعی چندین لامیه در مبر فعل نهی مفرد مخاطب ایلتمه دیمكدر
(محصول بیت) مرید پیره دیركه چون كوردك كه اول جهندن فیض
قپوسی بغلودر یعنی اول یوزدن فتح باب اولمز حاصلسزلغله زائده بوده كلی
سعی بی فائده ایلتمه حاصلی چوق زحمت چكمه سكا بوندن نسنه حاصل اولمز
﴿ بدیباجه براشك یاقوت فام ٭ بحسرت بباریدو كفت ای غلام ﴾ باحرف
استعلا دیباجه بونده یوز معناسنه در و بر بامتضمن اولدیغی معنای استعلای
تأكید ایدر اشك یاقوت فام بیانیه یاقوت فام وصف تركیبی یاقوت رنكلی
دیمكدر مرادقنلی یاشدر بحسرت باحرف مصاحبت بباريد باحرف تأكید
بارید فعل ماضی مفرد غائب باریدندن كه لازمله متعدی بینده مشتركدر
بونده متعدیدر یاغدردی معناسنه در ای حرف ندا غلام بونده اوغلان دیمكدر
(محصول بیت) پیر مریدندن مذكور كلامی ایشدنجه یوزی اوزره یاقوت
رنكلی قانلی یاشی حسرت ایله یاغدردی وای غلام دیدی مقول پیر بوندنصكره
كلن اوچ بیتدر ﴿ بنومیدی آنكه بكردیدمی ٭ كزین ره بدر دیكری دیدمی ﴾
باحرف مصاحبت نومید ناامید معناسنه و باحرف مصدر آنكه آنكاهدن
مخففدر بكردیدمی حكایت فعل حال ماضی كردیدندن كه دونمك واولمق
معناسنه در بونده دونمك معناسنه در یعنی اعراض ایلمك كزین كه حرف
بیان این اشارتدر مذكور درخدایه دیكری یاحرف وحدت دیدمی فعل
حكایت حال ماضی دیدندن كه كورمك معناسنه كوزیدم دیمكدر (محصول

بیت) امیدسزلکیله اول وقت بو قپودن دونوب کیدردم که بوندن یك برقپو
داخی کوریدم یعنی بو قپویی اول وقت قویوب ترك ایدوب کیدردم که بوندن
عزیزرك وفائده‌لی رك برقپو بیلیدم و کوریدم * مپندار اکروی عنان
برشکست * که من بازدارم زفتراك دست * مپندار فعل نهی مفرد مخاطبدر
ردّ سروری وشمعی
پندار بدندن صائق یعنی ظن ایلمك معناسینه پنداشتندن دکل وی یعنی خدا
عنان دیزکین برشکست فعل ماضی مفرد غائب بونده بوکدی یعنی چوردی
ودوندردی دیمکدر که حرف بیان بازدارم کیرو طوتام یعنی چکم فتراك
ترکی بازدارمك دست مفعول صریحی واز فتراك غیرصریحی (محصول
بیت) پیرمرید دیر که اکرجانان بندن عنانن بو کوب چویردیسه یعنی
بندن اعراض ایلدیسه سن ظن ایلمه که بن انك ترکیندن ورکابندن الم
کیرو چکم یعنی انی ترك ایلمزم هرنقدر که بکا استغنا ایدرسه‌ ز یرا انك جنابندن
غیری التجا ایده‌جك یرم یوقدر معلوم اولا که بونك کبی مقاملرده عنان
وفتراك وغیر بنك ذکری مجازیدر * چوخواهنده محروم کشت ازدری
چه غم کرشناسد در دیکری * خواهنده خاده روم ضمیله وواو رسمیله
دیلنجی دیمکدر سائل معناسنه کشت فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر
ودوندی دیمکدر ایکیسنك بینده مشترکدر مصدری کشتن کلور اولمق
ودونمك معناسنه دری یا حرف وحدت در دیکری یای وحدتله بیانیه و لامیه
برغیری قپویی ویا برغیرینك قپوسنی دیمکدر (محصول بیت) چونکه
دیلنجی برقپودن محروم اولدی ویا محروم دوندی کیندی غم دکل اکر برغیری
قپویی ویا برغیرینك قپوسنی اکلرسه و بیلورسه یعنی غیری قپویه واررسه
غم یوقدر امابکا بوقپودن غیری قپو یوقدر که انده وارم * شنیدم که راهم
درین کوی نیست * ولیکن بملك دکر روی نیست * که حرف بیان راهم
میم ضمیر معناده کویه مقید در تقدیری درین کویم راه نیست در در حرف صله
در بامعناسنه واین اسم اشارتدر کویه ولیکن ادات استدراك با حرف صله
ملك دکر بیانیه و یا لامیه روی وجه وامکان معناسنه‌در (محصول بیت)
ها تقدن ایشتدمکه بکا بو محله یه یول یوقدر اما غیری ملکه وارمغه وجه
وامکان یوقدر زیرا مرادم بونده حاصلدر غیری ملکده دکل * درین
بود وسر برزمین فدا * که کفتند در کوش جانش ندا * درین بود یعنی
درین سخن بود واو حرف حال زمین فدا لامیه در مجازا زمین تسلیم

معناسنه‌در که حرف بیان در حرف صله در بامعناسنه کوش جان لامیه‌در
مجازا ندا بونده آواز معناسنه‌در (محصول بیت) پیرمرید له بو سوزده ایدیکه
مذکور ابیاتده بحیدی حالبو که باشی زمین تسلیم وجانی خاك فداده ایدیکه
قولاغنه آوازو پردیلر یعنی جانبه الهامر بانی ایرشدی بویله دیو * قبولست
اکرچه هنر نیستش * که جزما پناهی دکر نیستش * قبول بونده مقبول
معناسنه‌در وفاعلی مذکور پیردر هنر بونده عمل معناسنه‌در که حرف تعلیل
جزما لامیه‌در غیرما معناسنه پناهی یا حرف وحدت برصغنجق بر دیمکدر
بعض نسخه‌ده یاسز اضافتله واقعدر قیاسده بویله اولمقدر ضمیر کنه به
راجعدر (محصول بیت) قبولمزدر یعنی مقبولدر کاعمزدر اکرچه که بیزه
لایق هنری وعملی یوقدر ز یرابزدن غیری ملتجا ومتکاسی یوقدر حاصلی
بزم قپومزدن غیری بر قپویه وارمدیغیچون بزانی قبول ایلدك دیمکدر
* حکایت * یکی درنشابور دانی چه کفت * چوفرزندش ازفرض
خفتن بخفت * نشابور ونیشابور یائله و یاسز خراسان دیارنده برعظیم
شهرك اسمیدر که حضرت شیخ عطار و کاتبی اول شهردندر دانی فعل
مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن بیلورمیسن دیمکدر فرزندش
ضمیر یکی یه راجعدر فرض خفتن لامیه‌در مراد یاتسی نمازیدر بخفت
فعل ماضی مفرد غائب او یودی معناسنه (محصول بیت) برکیمسه شهر
نشابورده بیلورمیسن نه دیدی یعنی نه دیدو کین بیلورمیسن چونکه اوغلی
نمازین ادا ایلمکسزین او یودی یعنی یاتسی نمازینی قیلمزدن اول یاتدی
ردشمعی
واو یودی یاتسو نمازین ادا ایلمکدنصکره همان یاتدی دیین معنای بیتی
راماز یاتورمش * توقع مدارای پسر کرکسی * که بی سعی هرکز بجای
رسی * توقع مدار امید طوتمه دیمکدر کسی یا حرف خطاب کسه ایسك
یعنی عاقل ایسك دیمکدر که حرف بیان بجایی یا حرف صله و یا حرف
وحدت برمرتبه یه دیمکدر رسی فعل مضارع مفرد مخاطبدر (محصول بیت)
ای پسر امید طوتمه اکر کیمسه ایسك یعنی سنده بررشد وار یسه که سعی
وکوشش ایلمکسزین برمرتبه یه ایرشه‌سین بهرحال طریق حقده سعی
لازمدر اهمال جائز دکل تاکم عزت وحرمت بوله‌سین * سمیلان چومی
برنکیرد قدم * وجودیست بی منفعت چون عدم * سمیلان سینك ضمی
ومیمك فتحیله فقیر معناسنه‌درمی برنکیرد تقدیری برنمی کیرددر قالدرمز

معناسنه قدم بوند° اياق معناسنه دروجوديست ياحرف وحدت بى منفعت
بى فائده ديمكدر صفت وجوددر چون ادات تشبيه عدم يوقلق معناسنه در
(محصول بيت) فقير كه قدم قالدرميه يعنى طريقده سعى و كوشش ايليه
بو يله اولنجه عدم كبى فائده سزبروجوددر يعنى كوشش ايلين درويشك
نه كنديه نه كمسه يه فائده سى وار ﴿ طمع دارازسودوبترس اززيان ﴾ كه بى بهره
باشند فارغ زيان ﴾ طمع دارسود تقديرى سوددار درمصدرك مفعولنه
اضافتيدر فائده طمعن طوت ديمكدر كه حرف تعليل بى بهره بى فائده ديمكدر
فارغ زى وصف تركيبيدر زيبدندن ديرلك معناسنه زيستندن دكل
الف ونون ادات جمعدر فارغ ديريلنلر ديمكدر (محصول بيت) سعى
وكوشش سببيله دنياوآخرت طمعن طوت وكوشش سز زيان وخسراندن
صقين زيرا عبادت وطاعتسز فارغ ديريلنلر دنيا وآخرت فائده سندن
بى بهره و بى نصيب اولورلر پس اى فرزند فارغ اولميوب عبادت وطاعته
مشغول اول كه بهره مند اوله سين بو حكايت بانزده موجود اولان
نسخه لرده موجود دكل لبكن شارحلر يازديغيچون تقليدا يازدق ﴿ حكايت
درصبر برجفاى آنكه صبر ازوى نتوان ﴾ ﴿ حكايت كند نوعروس
جوان ﴾ به پيرى زداماد نامهربان ﴾ نوعروس جوان بيانيه نوعروس
نونك وعينك فتحه لريله وصف تركيبيدر يكى كلين معناسنه يعنى يقينده
آره وارمش به پيرى باحرف صله و ياحرف وحدت داماد كويكى بونده
مراد زوجيدر نامهربانه اضافت بيانيه در (محصول بيت) يكى اره
وارمش برتازه كلن حكايت ايدر بر پيره شفقتسز ومحبتسز كويكيسندن
يعنى ارندن بو يله ديو كه ﴿ مپسند چند بن كه باابن پسر ﴾ بسختى
رود روزكارم بسر ﴾ مپسند فعل نهى مفرد مخاطبدر پسنديدندن
لايق وجائز كورمه چندين بوقدر كه حرف بيان باحرف مصاحبت
اين پسردن مراد مذكورد امادر بسختى باحرف مصاحبت و ياحرف
مصدر شدتله ديمكدر روزكاردن مراد زمان واوقات در باحرف صله
سردن مراد نهايت وغايتدر (محصول بيت) نوعروس پيره ديركه
بكنمه ولايق كورمه بوقدركه بواوغلانله ايام واوقاتم شدت ومشقتله
نهايته واره يعنى عمرم بلا ومحنتله كچه ﴿ كسانى يامادرين منزلند ﴾
نبينم كه چون ماپريشان دلند ﴾ كسانى الف ونون ادات جمع و ياحرف

ردسروری وشمعی

وحدت بركيسه لركه ديمكدركه حرف رابط صفت ياحرف مصاحبت
مايز ديمكدر نحن معناسنه درين منزلند نون ودال ادات جمع است در
بومنزلدن مراد اوادیغی يردر نبينم كورمم كه حرف بيان چون ادات
تشبيه پريشان دل وصف تركيبى پراكنده خاطر وبيحضور معناسنه
(محصول بيت) كلين ديركه بركيسه لركه بزمله بومحله ده ديرلر انلرى
بزم كبى پريشان دل و پراكنده خاطر و بيحضور كورمم ﴿ زن ومرد
باهمچنان دوستند ﴾ كه كويى دومغزو يكى پوستند ﴾ باهم برى بريله
كه حرف بيان كويى فعل مضارع مفرد مخاطب ديديك يعنى كورسك
ديرايدك دومغز معلوم اوله كه بونك كبى برلرده دومغزدن مراد ايچ در
مثلا بادام وفستق وفندق ايچيدر و پوستدن مراد قبقلريدر فاحفظ
(محصول بيت) نوعروس ديركه زوجه ايله زوج برى بريله انجلين
دوستلردر كه كورسك ديرايدك بر بادام قبغنده ايكى ايچدر حاصلى كمال
امتزاجده واتحادده درلر ﴿ نديدم درين مدت ازشوى من ﴾ كه بارى
بخنديد درروى من ﴾ درين مدتدن مراد مدت نكاحدر شوى زوجدر
منه اضافت لاميه بارى بركره ديمكدر درحرف صله در روى من لاميه
(محصول بيت) بزدن زوجله زوجه بو يله اما بن مدت نكاحده يعنى
بو پسره زوجه اولالدن برى كورمدم بركره كه يوزمه كولدى حاصلى بوقدر
زماندر كه بن كندى زوجمدن يوزمه بركره كولدكيناقديغين كورمدم ﴿ شنيد
اين سخن پيرفرخنده فال ﴾ سخندان بودمرد ديرينه سال ﴾ پيرفرخنده فال
بيانيه مبارك فاللى ديمكدر يعنى پيرنيكبخت سخندان وصف تركيبى سوزسويلبجى
ديمكدر مرد ديرينه سال بيانيه مرادچوق ياش يشامش ديمكدر (محصول
بيت) برفرخنده فال عروسك بوشكايتنى ايشتدى مرد ديرينه سال يعنى
چوق يشامش كيسه سخندان ونكته دان اولور حاصلى امورديده اولور
﴿ بكى پاسخش دادشيرين وخوش ﴾ كه كرخو برويست بارش بكش ﴾ پاسخ
باى عجمله وضم سينله جواب معناسنه در وضمير نوعروسه راجعدر بكش
فعل امر مفرد مخاطب چك معناسنه خوبرو وصف تركيبيدر كوزل يوزلى
ديمكدر بار بونده يوكدر وضمير معهود شويه راجعدر (محصول بيت) پير
شكايت عروسى ايشيدنجه اكا برطاتلى وكوزل جواب ويردى كه اكرخوبرو
ايسه يوكنى وثقلتنى چك هرنه ايسه ﴿ دريغست روى ازكسى تافتن ﴾ كه

مطلب

دیکر نشاید چون او یافتن ❊ یافتن مصدردر چو یرمك ودوندرمك یعنی اعراض ایلمك یافتن ده مصدردر بولمق معناسنه (محصول بیت) پیردر که حیف درکه برکیسه دن یوزچویروب اعراض ایلمك که داخی انك کبی برکیسه بولمق ممکن اولمیه یعنی انك کبی برکیسه اله کرمك ممکن اولمیجه اندن قاچمق ظلمدر ❊ چراسر کشی زان که کر سر کشد ❊ بحرف وجودت قلم در کشد ❊ کشی فعل مضارع مفرد مخاطب چکرسین دیمکدر زان تقدیرزان کسدر یا حرف صله حرف وجود لامیه در مجازا ونا ضمیر خطاب در حرف تأکید کشد چکر (محصول بیت) نیچون سرکشلك واعراض ایدرسین اول کیسه دن که اکر اول سرکشلك ایدرسه و یوزچویررسه سنك وجودك حرفنه قلم چکر یعنی سنی یوق ایدر حاصل کلام قصه دن مراد حصه در یعنی خدانك امر ونهیندن نیچون اعراض ایدوب سرکشلك ایدرسین یعنی ایلمه زیرا اکر اول سندن اعراض ایدوب سکا غضب ایدرسه سنك وجودکی دفتر عالمدن وجریدهٔ کائنات دن تراش ایدر ❊ رضاده بفرمان حق بنده وار ❊ که چو او نبینی خداوندکار) وار بونده ادات تشبیه درکه حرف تعلیل چون ادات تشبیه او ضمیر غائب حقه راجعدر خداوندکار بونده افندی معناسنه در (محصول بیت) خدانك فرماننه رضا ویر قضا وقدرینه تسلیم اول زیرا انك کبی صاحب کرم واحسان بر دخی افندی کورمزسین یعنی انك مثلی پادشاه بو قدر ایمدی انك امرینه تسلیم ومنقاد اول دیمکدر ❊ حکایت ❊ ❊ یکم روز دل بر بندهٔ بسوخت ❊ که میکفت وفرمان دهش میفروخت ❊ یکم روز تقدیری یکی روزم در بر کون بنم دیمکدر بر حرف صله بندهٔ یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل وجائزدر که میم ضمیر معناده دله مقید اوله دلم بسوخت تقدیرنده بونده بسوخت یاندی دیمکدر لازم در متعدیده کلور که حرف بیان واو حرف حال فرماندہ وصف ترکیبیدر دهیدندن بیورق ویریجی دیمکدر مراد صاحبیدر وضمیر بنده یه راجعدر می فروخت حکایت حال ماضی صاتردی دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر که بر کون بر قرله بورکم یاندی که سویلردی وافندیسی انی صاتردی یعنی صاتیلور کن افندیسنه سویلردی ❊ تو رابندهٔ ازمن به افندبسی ❊ مرا چون تو خواجه نیفتد کسی ❊ افتد واقع اولور دیمکدر بسی چوق دیمکدر نیفتد واقع اولماز دیمکدر کسی یا حرف وحدت (محصول

بیت) سکا بندن یك قول چوق دوشر یعنی سن بندن یك قوله مالك اولورسین اما بکا سنك کبی افندی دوشمز یعنی سنك کبی افندیه مالك اولمام دیمکدر ❊ حکایت ❊ ❊ طبیبی پری چهره در مرو بود ❊ که در باغ دل قامتش بسرو بود ❊ طبیبی یا حرف وحدت پری چهره وصف ترکیبی پری صورتلو دیمکدر مرو خراسان ولایتنده بر شهرك اسمیدر اسم منسوبی مروزی کلور شاهدی تحفه سنده * ایکی کویدر رازو مروز در بری * شول ولایتده که شهر بدرهری * دیدیکی سهو وخطادر زیرا رازو مروز ادلی کوی یوقدر بلکه بری ری در و بری مرو در شذوذا نسبت اولنورلر رازی ومروزی دیرلر فتأمل واحفظ که حرف رابط صفت باغ دل لامیه در مجازا قامتش ضمیری طبیبه راجعدر (محصول بیت) مروه شهرنده پری صورتلی بر محبوب طبیب وارایدی که کوکل باغنده قامتی سرو ایدی یعنی مذکور طبیب محبوب ایدی ❊ نه از درد دلهای ریشش خبر ❊ نه از چشم بیمار خویشش خبر ❊ درد دلهای ریش لامیه وبیانیه وضمیر طبیبه راجعدر چشم بیمار خویش بیانیه ولامیه وضمیر سابق کبیدر (محصول بیت) نه کندینك مجروح ایلدیکی کوکللردن خبری وارایدی یعنی عشاق دردندن خبردار دکل ایدی نه کندینك چشم بیماردن خبری وارایدی یعنی کندینك تیر غمزه سی جان عشاقه اوردیغی غمزه دن خبری یوق ایدی محابیب غمزه لرینه شعرا بیمار اطلاق ایدرلر کرکسه حدذاتنده بیمار اولسون کرکسه اولماسون کویا که چشملرنده اول صفت مقبولدر ❊ حکایت کند دردمندی غریب ❊ که خوش بود چندی سرم با طبیب ❊ دردمندی یا حرف وحدت غریب صفت دردمنددر که حرف بیان چندی یا حرف وحدت تقدیری زمان چندیدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر بر غریب دردمند یعنی بیمار حکایت ایدر که بر نیجه زمان طبیبله باشم خوش ایدی یعنی اکا عاشق اولمشیدم که بیمار اولوب یاتوردم طبیب کلوب بکا تیمار ایدردی ❊ نمی خواستم تندرستیٔ خویش ❊ که دیکر نیاید طبیبم بپیش ❊ نمی خواستم فعل مضارع متکلم وحده دیلمزدم دیمکدر تندرستیٔ خویش لامیه تندرست وصف ترکیبی صاغ معناسنه و یا حرف مصدر کندی صحتمی دیمکدر که حرف تعلیل دیکر داخی دیمکدر نیاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب

ردشاهدی

کلمزدیمکدر طبیم ضمیر معناده پیشه مقیددر بهپیشم تقدیرنده پیش بونك کبی یرلردهیان وقت معناسنهدر (محصول بیت) بیمار غریب دیرکه کندی صحتنی دیلمزدم یعنی صاغلق مراد ایلمزدم زیرا صحت بولنجه داخی طبیب یانمه کلمز پس دیدارندن محروم اولمق لازم کلور حضرت شیخ تقریبله حکمت ومعرفت بیورر ❊ بسا عقل زورآور چیردست ❊ که سودای عشقش کند زیردست ❊ عقل زورآور وچیردست بیانیهلردر زورآور وصف ترکیبیدر آوریدندن زور کتورجی یعنی زورلی وقوتلی دیمکدر چیردستده وصف ترکیبیدر غالب معناسنه که حرف رابط صفت سودای عشق لامیه وضمیر عقله راجعدر زیردست مغلوب معناسنهدر (محصول بیت) نیجه زورلی قوی عقل یعنی زیاده قوتلی عقل که انی عشق سوداسی وهواسی مغلوب وزبون ایلر ❊ چوسودا خرد را ببالید کوش ❊ نیارد دگر سر برآورد هوش ❊ خردرا را حرف تخصیص خردك دیمکدر بمالید بای تأکیدله فعل ماضی مفرد غائب اودی وبوردی دیمکدر کوش قولاق سودا مبتدا وبمالید خبری وخرد مفعول اولی وکوش ثانیسی ونیارد فعل نفی مستقبلی مفرد غائب قادر دکل دیمکدر یار یدندن قدرت معناسنه برآورد فعل ماضی مصدر معناسنه قالدرمق دیمکدر هوش نیاردلك وبرآوردك فاعلی درتنازع طریقیله (محصول بیت) چونکه سودای عشق عقلك قولاغنی اودی وبوردی یعنی مغلوب وزبون ایلدی داخی عقل باشین قالدرمغه مجال اولماز یعنی کندی حکمنی عقل یورودمز ومقتضاسنی چكرمز زیرا مغلوب محض اولور ❊ حکایت در استعلای عشق بر عقل ❊ ❊ یکی پنجهٔ آهنین راست کرد ❊ که با شیر زورآوری خواست کرد ❊ پنجهٔ آهنین بیانیهدر راست کرد یاپدی ودوزدی دیمکدر که حرف تعلیل با حرف مصاحبت زورآور وصف ترکیبیدر زور کتورجی یعنی قوتلی ویا حرف مصدر خواست دیلدی دیمکدر کرد کردن معناسنهدر (محصول بیت) بریسی دموردن برپنجه پیدا ایلدی زیرا ارسلانله زور بازلق ایلمك دیلدی یعنی ارسلانله پنجه طوتشمق دیلدی وجائزدرکه مضاف اولیوب یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل اوله وآهنین پنجهیه صفت اوله یعنی برآهنین پنجه دیمك اوله مراد بودرکه دموردن برقولچق پیدا ایلدی ارسلانله جنك ایلمکیچون ❊ چوشیربش بسر پنجهٔ خود کشید ❊ دگر روزدر پنجهٔ خود ندید ❊

شیربش ضمیری یکی یه راجعدر با حرف مصاحبت سرپنجهٔ خود لامیه کندی سرپنجهسیله دیمکدر کرد داخی پنجهٔ خود لامیهدر (محصول بیت) چونکه ارسلانی دمیر سرپنجهٔ کندی پنجهسیله چکدی یعنی انی قاپنغیله کندی جانبنه چکدی داخی حریف کندی پنجهسنده زور کورمدی حاصلی ارسلانه مغلوب اولدی ❊ یکی گفتش آخر چه خسپی چو زن ❊ بسرپنجهٔ آهنینش بزن ❊ گفتش ضمیر حریفه راجعدر خسپی فعل مضارع مفرد مخاطب بونده یاتورسین دیمکدر چوادات تشبیه زن عورت با حرف مصاحبت سرپنجهٔ آهنین سابق کبیدر وضمیر ارسلانه راجعدر بزن فعل امر مفرد مخاطب اوردیمکدر (محصول بیت) بریسی حریفه ارسلان التنده نهیاتورسین عورت کبی دیدی انی یعنی ارسلانی دمیر سرپنجه ایله اور یعنی نهتك طوررسن دمیر سرپنجه ایله چارپیوبردیدی ❊ شنیدم که مسکین دران زیر گفت ❊ نشاید بدین پنجه با شیر گفت ❊ دران زیر یعنی درزیر شیر با حرف مصاحبت گفت گفتن معناسنهدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیوررکه ایشتدم مسکین ارسلان التندهیاتورکن دیدی بوپنجه ایله ارسلانله سویلشمك اولماز یعنی انکله جنك ممکن دکلدر حضرت شیخ تقریبله معرفته شروع ایدوب بیورر ❊ چو بر عقل دانا شود عشق چیر ❊ همان پنجهٔ آهنینست وشیر ❊ چیر غالب (محصول بیت) چونکه داناك عقلنه ویادانا عقله عشق غالب اوله همان دمیر پنجه ایله ارسلان کبیدر حاصلی عقل عشقه مغلوب در بهرحال ❊ تودر پنجهٔ شیرمردان زنی ❊ چه سودت کند پنجهٔ آهنی ❊ در حرف ظرف پنجهٔ شیرمردان لامیه درشیرمرد ترکیب مزجیدر بهادر معناسنه والف ونون ادات جمعدر زن عورت معناسنهدر ویا ضمیر خطاب پنجهٔ آهنی یا حرف نسبت گاه اولورکه نون تأکید الحاق ایدوب آهنین دیرلرنته کهمکرر مرور ایلدی پس آهنی اصلنده آهنین درکه نون حذف اولمشدر دیین غلط سویلمش (محصول بیت) سن شیرمردلر پنجهسنده زدشمی
زن سن سکانه فائده ایدردمیر پنجه مقصود قوتلی پنجه وبازودر حاصلی بهادرلرقتنده سن زن حکمندهسین زیرا انلرله مقابلهیه وجنکه قادر دکلسین پس سکاقوت بازو وپنجهنه فائده ایدر پنجهٔ آهنیدن مراد زورلی پنجه پس حقیقتده دمیر پنجه معناسیله شرح ایدن غلط سویلمش ❊ چو عشق ردشمی
آمد از عقل دیگر مگوی ❊ که در دست چوگان اسیرست وگوی ❊

که حرف تعلیل دست چوکان لامیه کوی کاف عجمك ضمیله طوب معناسنه در
(محصول بیت) چونکه عشق کادی یعنی چونکه عاشق اولدك دخی
عقل مرتبه سندن سوز سویله یعنی عاقل وخرد مندم دیمه زیرا طوب
چوکان النده اسیردر یعنی چوکان طوبی نه جانبه چلرسه اول جانبه کیدر
پس عقل کوی حکمنده وعشق چوکان حکمنده اولدی ﴿حکایت﴾
﴿ میان دوعم زاده وصلت فتاد ۞ دوخرشید سیمای مهتر نژاد ﴾
میان دوعم زاده لامیه یعنی ایکی قرنداشك برینك اوغلی وبرینك قزی
وارایدی وانلری بری برینه نکاح ایلشلردی بونده وصلتدن مراد نکاحدر
فتاد اصلده افتاد در همزه حذف اولندقدنصکره فاء فتح وکسرله اوقودیلر
وواوله اوفتاد لغتدر بونده واقع اولدی دیمکدر خرشید سیما وصف ترکیبی
مراد کونش یوزلی در مهتر نژاد اضافتی بیانیه در مهترنژاد اواصلی
دیمکدر کنه وصف ترکیبیدر (محصول بیت) ایکی قرداش اوغللری اراسنده
نکاح واقع اولدی زوج وزوجه ایکیسیده اکابرزاده کونش یوزلی کوزللر
ایدی حاصلی ایکیسیده مردمزاده اصیل ایدی ﴿ یکی رابغایت خوش
افتاده بود ۞ دکر نافروسرکش افتاده بود ﴾ یکی را برینك یعنی دخترك
بغایت با حرف ظرف خوش روم ضمه وواو رسمیله ایی وکوزل دیمکدر
افتاده بود واقع اولمشیدی دکر یعنی پسر نافر اسم فاعلدر نفردن قاچیجی
معناسنه سرکش وصف ترکیبیدر باش چکیجی یعنی معاند حاصلی نافرله
عطف تفسیری حکمنده در (محصول بیت) برینك وصلتی کال مرتبه
خوب واقع اولمشیدی یعنی دختر پسری محکم سور ایدی اما پسر غایتله
نافر وسرکش واقع اولمشیدی حاصلی دخترله اتحاد وامتزاج ایلمدی
﴿ یکی خلق ولطف پری وارداشت ۞ یکی روی دررویْ دیوار داشت ﴾
لطف پری لامیه داشت بونك کبی یرده حکایت حال ماضی افاده ایدر
طوتاردی دیمکدر اولکی یکیدن مراد دختر وایکنجی دن پسردر
(محصول بیت) برینك پری کبی لطف وخلقی وارایدی یعنی دختر لطیف
وخوش خوی ایدی پری کبی اما پسر یوزینی دیوار یوزینه طوتاردی
یعنی دخترك یوزینه بحضور لغندن باقمازدی حاصلی دختردن نفرت
واعراض ایدردی مصراع اولك معناسی بریسی پری کبی خلق ولطف
طوتاردی که اول زوجدر دیبن زوجی وفردی بیلمزمش ﴿ یکی خویشتن را ردشمی

بیاراستی ۞ یکی مرك خویش ازخدا خواستی ﴾ بیاراستی فعل حکایت
حال ماضی در طوتاردی دیمکدر مرك خویش لامیه در کندینك اولومنی
یعنی اجلنی خواستی کنه سابق کبیدر (محصول بیت) بریسی یعنی
دختر کندینی آرایش ایدردی وبریسی یعنی پسر کندینك اجلنی خدادن
دیلردی حاصلی کال الندن کندینك موت وفوتنی دیلردی ﴿ پسررا
نشاندند پیران ده ۞ چومهرت بدونیست مهرش بده ﴾ پسررا را ادات
مفعول پسری دیمکدر نشاندند فعل ماضی جمع غائب اوتورتدیلر اجلاس
معناسنه پیران ده لامیه کویك پیرلری یعنی اختیارلری دیمکدر مهرت
تا ضمیر خطاب وبدو با حرف صله وضمیر دختره راجعدر مهر میمك فتحی
وهانك سکونیله کابین معناسنه در وضمیر کنه دختره راجعدر بده فعل ردسرزی وشمی
امر مفرد مخاطب دهیدندن ویر دیمکدر دادندن دکل (محصول بیت)
پسری کویك پیرلری واختیارلری اورتایه کتوروب اجلاس ایلدیلر یعنی
مجلس ایلدیلر بویله دیوکه چون دختره مهر ومحبتك یوقدر کابینی ویر
یعنی طلاق ویر ﴿ بخندید وکفت بصد کوسفند ۞ تغابن نه شد رهایی
زبند ﴾ بصد با حرف مصاحبت سببیتی متضمن تغابن تفاعل بابندن
مصدر در الدنمق معناسنه بونده زیان مراددر رهایی رانك فتحی ویای
مصدر ایله خلاص دیمکدر رها یبدندن بنددن مراد کابیندر یعنی نکاحدر
(محصول بیت) پسر پیران دهندن طلاق خبرین اشیدنجه فرحندن
کولدی ودیدی یوز قیون ویرمك سببیله بند نکاحدن خلاص اولمق
زیان وضرر دکلدر بو کلام اکا دلالت ایدر که مهر دختر یوز قیون اوله
﴿ بناخن پری چهره میکند پوست ۞ که هرکز بدین کی شکیبم زدوست ﴾
با حرف استعانت ناخن خانك ضمیله طرنق دیمکدر پری چهره یعنی دختر
میکند فعل حکایت حال ماضی برتاردی دیمکدر پوست دربدر بونده
مراد یوزینك دریسیدر که حرف تعلیل بدین با حرف مصاحبت سببیتی
متضمن واین اسم اشارتدر صد کوسفنده کی کاف عربك فتحی ویای
اصلیه ایله نجان دیمکدر شکیبم فعل مضارع نفس متکلم وحده صبر ایدرم
دیمکدر شکیبیدندن (محصول بیت) پری چهره طلاق خبرین اشیدنجه
طرناغیله یوزینك دریسنی یرتاردی حاصلی یوز قیون المق سببیله
هرکز دوستدن نجان صبر ایده بیلورم دیو یوزینی یرتاردی حاصلی انك

فراقنه بونکله صبر ایده مزم ﴿ نه صد کو سفندم که سیصد هزار ❊ نباید بنادیدن روی یار ﴾ کو سفندم میم ضمیر معناده مصراع ثانیده نبایدم مقیددر نبایدم تقدیرنده یعنی بکا یوز قیون دکل بلکه اوچیوز بیك قیون بکا کرکز دیمکدر یا حرف نا کیدونا حرف نفی دیدنك روی یاره اضافتی مصدرك مفعو لنه اضافتیدر و روی یار لامیه در (محصول بیت) پری چهره در که بکا یوز قیون دکل بلکه اوچ یوز بیك قیون کرکز روی یاری کورمامکه حاصلی انك فراقنه اوچیوزبیك قیون قبول ایلمزین حضرت شیخ بیورر ﴿ ترا هرچه مشغول داردزدوست ❊ اکر راست خواهی دلارامت اوست ﴾ راست بونده کرچك معناسنه در خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب دیلرسك دیمکدر یعنی سؤال ایدرسك دلارام وصف ترکیبیدر کوکل اکلنجه سی دیمکدر آرامیدندن که دکلنمك دیمکدر وتا ضمیر خطاب او ضمیر غائب مصراع اولده چه یه راجعدر (محصول بیت) هرنسنه که سنی دوستکدن مشغول یعنی انك محبتنه مانعدر اکر کرچکین سؤال ایدرسك سنك اکلنجك ومحبوبك اولدر ﴿ حکایت ﴾ ﴿ یکی پیش شوریده حالی نبشت ❊ که دوزخ تمنی کنی یا بهشت ﴾ پیش شوریده حالی لامیه شوریده حال وصف ترکیبیدر دیوانه دن کنایتدر نبشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر یعنی بو بله دیو که حرف بیان (محصول بیت) بریسی بردیوانه نك قتنه مصراع ثانینك مضمونني یازدی یعنی که دوزخی تمنی ایدرسین بهشتی حاصلی جهنمی می دیلرسین جنتمی ﴿ بکفتا مپرس ازمن این ماجرا ❊ پسندیدم آنچه اوپسندد مرا ﴾ آنچه او همزه وصلله ساقطدر (محصول بیت) دیوانه سائلك جوابنده دیدی بندن بو ماجرایی صورمه بن بکندم وقبول ایلدم اول نسنه که اول بکا لایق وسزاوار کوردی یعنی بکا خداهرنه لایق کوررسه بن آنی بکندم وقبول ایلدم دیمکدر ﴿ حکایت مجنون وصدق محبت اوبا لیلی ﴾ ﴿ بمجنون کسی کفت ای نیك پی ❊ چه بودت که دیکر نیایی بحی ﴾ نیك پی وصف ترکیبی ایی ایزلی معناسنه حی بونده قبیله معناسنه در و یا حرف صله (محصول بیت) مجنونه برکیمسه دیدیکه ای ایی یوللی وخوب روشلی سکانه اولدیکه قبیله یه برداخی کلمز سین وانسانه قرشماز سین یعنی سکانه اولدیکه قبیله یی ترك ایدوب بر و بیابانده حیوانله انس طوتدك ﴿ مکر در سرت

شور لیلی نماند ❊ خیالت دکر کشت ومیلی نماند ﴾ مکر بونك کبی یرلرده یوخسه دیمکدر در سرت تا ضمیر خطاب شور لیلی لامیه در سودای لیلی معناسنه دکر بونده غیری معناسنه در میلی یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر نماند فعل نفی ماضی استفهامی متضمن قالمدیمی دیمکدر (محصول بیت) یوخسه باشکده لیلی نك محبت وسوداسی قالمدیمی خیالك غیری اولدی اکا میلك قالمدیمی یعنی قبیله یه کلوب لیلیی سیر ایلیوب وبیابانده دوشوب حیوانانله انس ایلدکك نیچوندر ﴿ چو بشنید بیچاره بکریست زار ❊ که ای خواجه دستم زدامن بدار ﴾ بکریست فعل ماضی مفرد غائب اغلدی دیمکدر که حرف بیان دستم میم معناده دامنه مقیددر دامنم تقدیرنده بدار فعل امر مفرد مخاطب طوت دیمکدر یعنی چك (محصول بیت) چونکه مجنون بیچاره سؤالی ایشتدی زار زار اغلدیکه هی کشی الکی اتکمدن طوت یعنی چك حاصلی بنی اکجمه دیمکدر ﴿ مرا خود دل دردمندست ریش ❊ تو نیزم نمك بر جراحت مریش ﴾ مرا بنم دیمکدر خود بونك کبی یرلرده تحسین کلام ایچون کلور دل دردمند بیانیه وسین وتا معناده ریشه مقیددر ریشت تقدیرنده ریش بونده مجروح معناسنه در نیز نونك کسریله ادات عطف درداخی معناسنه ومیم معناده جراحته مقیددر جراحتم تقدیرنده نمك نونك ومیمك فتحی وکاف عربله طوز دیمکدر بر حرف استعلا جراحت جیمك کسریله یاره معناسنه در مریش فعل نهی مخاطبدر ریشیدندن دوکمك وصاچمق معناسنه (محصول بیت) مجنون سائله دیرکه یاره مه طوز دوکه وصاچمه بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله واقعدر ❊ تو نیزم مزن بر سر ریش نیش ❊ نیزم میم معناده ریشه مقیددر (محصول مصراع) سنده بنم یاره مه نشتر اورمه دیمکدر حاصلی دردمه درد قاتمه دیمکدر ﴿ نه دوری دلیل صبوری بود ❊ که بسیار دوری ضروری بود ﴾ دوری یا حرف مصدر دلیل صبوری لامیه ویا حرف مصدر که حرف تعلیل بسیار دور وصف ترکیبیدر ویا حرف مصدر ضروری یا حرف نسبت (محصول بیت) ایراقلق صابرلغه دلیل دکلدر یعنی جانان دن ایراق اولدیغمز فراق وهجرانه صابر اولدیغمزدن دکلدر بلکه چوق ایراقلق ضروریدر حاصلی فراق وهجران امر ضروریدر اختیاری دکلدر والا قادر اولسم جانان دن

برنفس ایراق وایری اولماز دم ❊ بکفت ای وفادار فرخنده خوی ❊
پیامی که داری بلیلی بکوی ❊ ای حرف ندا وفادار وصف ترکیبی
وفاطوتیجی معناسنه یعنی اهل وفا اضافتی بیانیه در فرخنده خوی وصف
ترکیبی مبارك خویلی معناسنه پیام بای عجمك فتحیله خبر دیمکدر وباحرف
وحدت که حرف رابط صفت داری فعل مضارع مفرد مخاطب بلیلی
باحرف صله (محصول بیت) سائل مجنونه دیدی ای مبارك خویلی وفادار
برخبرك که وار لیلی یه سویله ایلده یم یعنی حالکدن خبر ویره یم حاصلی
لیلی یه سوزك واریسه سویله اکا ایصال ایده یم ❊ بکفتا مبر نام من پیش
دوست ❊ که حیفست نام من آنجا که اوست ❊ نام من لامیه پیش
دوستده بو یله در که حرف تعلیل (محصول بیت) مجنون دیدیکه
بنم نامی دوستك قتنده ایلتمه یعنی اکا بنم آدمی اکمه زیرا حیفدر اول اولدیغی
یرده بنم آدمی اکمق حاصلی انك قتنده بنم نامم مذکور اولمق معقول
دکلدر ❊ حکایت ❊ یکی خرده برشاه غزنین کرفت ❊ که حسنی
ندارد ایاز ای شکفت ❊ خرده بونده اکسکلك معناسنه در مراد
دخل وطعن در حرف صله شاه غزنین لامیه در که مراد سلطان
محمود سبکتکین در غزنین وغزنو غینك ونونك فتحی وواو اصلیه ایله
سرحد ترکستانده سلطان محمود متولد اولدیغی شهرك اسمیدر که حرف
تعلیل حسنی یا حرف ابهام وتنکیر حرف وحدت طوتوب معناسنی که ایاز
برحسن طوتماز دیین معنایه حسن ویرمش ایاز همزه نك فتحی ایله سلطان
محمودك محبوبی ایدی وجمیع اغالرینی سورمش ایدی عاقبت انی وزیر
ایدندی ای کسر همزه ایله حرف ندادر شکفت بونده شینك وکاف حریك
کسره لریله مستغاث له واقعدر یعنی مستغاث لاجله (محصول بیت) برکسی
شاه غزنین اوزره خرده طوتدی یعنی اکا دخل وطعن ایلدیکه بو له دیو
ایاز حسن طوتماز یعنی حسن دار دکلدر یالعجب یعنی ایشیدك کالك
بو عجبی که سلطان محمود کبی ظریف ونکته دان پادشاه که برریش
آوربنده سنه عاشق اولمش ❊ کلی را نه رنك دارد نه بوی ❊ غریبست
سودای بلبل بروی ❊ کلی یا حرف وحدت ورا حرف تخصیص که حرف
رابط صفت نه حرف نفی معناده داره مقیدر ندارد تقدیرنده بوی
رنکه معطوف غریب بونده عجیب معناسنه در سودای بلبل لامیه در عشق

زدشمی

بلبل معناسنه بروی اصلنده براوی در برحرف صله در با معناسنه واوی
ضمیر غائب بلبله راجعدر معلوم اولا که سابقا اوائل کتابده بیان
اولندیکه بو دلده هر کلمه نك که آخری الف ویاواو واقع اولسه انده
برپا مقدردر نهایتی کاه ثابت اولور کاه ساقط اولور اما حالت اضافتده
ثبوتی لازمدر مثلا پای من وجای من وروی خوب وبوی زلف کبی
فاحفظ پس باقافیه ضرور تیچون زیاده اولمشدر دیین مذکور تقریرندن
آکاه دکل ایمش (محصول بیت) برکلك که نه رنکی اوله نه قوقسی بلبلك
اکا محبت وعشقی عجبدر زیرا بلبلك سوداسنه باعث رنك وبوی دکلدر
پس بونلر اولمایجه بلبل بیچاره نك فریاد وفغانی عجبدر ❊ بمحمود کفت این
حکایت کسی ❊ به پیچید از اندیشه برخود بسی ❊ بمحمود باحرف صله
باحرف تأکید پیچید فعل ماضی مفرد غائب لازمله متعدی بینده مشترکدر
پیچیدن صارمق وطولمق وصارلمق وطولانمق دیمکدر اما بونك کبی یرلرده
بورلدی وبوکلدی دیمکدر حاصلی مضطرب وبیحضور اولدی اندیشه
بونده غم وغصه معناسنه در برحرف صله پیچیده متعلق خود کندی
معناسنه در بسی چوق (محصول بیت) محموده مذکور دخلی وطعنی
برکیمسه دیدی اولدانخی غم وغصه دن بورلدی وبوکلدی یعنی بوسوزدن
زیاده مضطرب وبی قرار اولدی حاصلی زحمت چکدی مصراع ثانینك
معناسنی غصه دن کندی اوزره زیاده قورلدی دیین معنای قوردمش
❊ که عشق من ای خواجه برخوی اوست ❊ نه برقد وبالای نیکوی اوست ❊
که حرف مقول قول مقدردر عشق من لامیه برحرف صله خوی
او لامیه بالای نیکوی او بیانیه ولامیه وقد بالای عطف تفسیری قبیلندندر که
علم بدیعده حشو ملیح دیرلر (محصول بیت) محمود مذکور کلامدن
بیحضور اولوب دیدیکه ای خواجه بنم محبت وعشقم ایازك خوینه در
قد وبالاسنه دکلدر یعنی انك خوی وخصلتی ایی اولدیغیچون
انی سورم شکل وشمائلی کوزل اولدیغیچون دکل حضرت شیخ ایازك
خصالندن برخصلتنی بیان ایدوب بیورر ❊ شنیدم که در تنکنای شتر ❊
بیفتاد وبشکست صندوق در ❊ تنکنا تانك فتحی وکاف عجمله طارلق
معناسنه ویا حرف وحدت شتر مرهوندر مصراع ثانیه بشکست فعل
ماضی مفرد غائب مبنی للمفعول معناسنه صندی یعنی پارهلندی
معناسنه در صندوق در لامیه در مجازا صندوق صادك ضمیله در صحیحی ودر

مطلب

زدشمی

ردشمی

دالك ضميله اينجود يمكدر ضرورت وزنيچوندر رانك تخفيفی (محصول بيت)
حضرت شيخ بيورر ايشتدم كه بوطـارلقده يعنی برطـار بوده جواهر
طاشيان دوه دوشدی ودروجواهر صندوقی پاره لندی وايچنده اولان
جواهر پريشان وپراكنده اولدی ❊ بيغماملك آستين برفشاند ❊ وزآنجا
بتجيل مركب براند ❊ بيغما باحرف صله ملك يعنی محمود آستين يك ديمكدر
عربكم ديوكافك ضمی وميمك تشديديله بتجيل باحرف صله تجيل مصدردر
تقعيل بابندن ابو ملك معناسنه مركب بندكی اندر براند فعل ماضی مفرد
غائب سوردی يعنی چاپدی ديمكدر (محصول بيت) جواهر پريشان اولنجه
محمود يغمايه يكين سلكدی يعنی اليله يغمايه اشـارت ايلدی اندنصكره
اتنی تجيلله سوردی وكتدی مرادی ايازی امتحـاندر اردنجه كلورمی
يوخسه يغمايه مشغول اولورمی ❊ سواران پی درومرجان شـدند ❊
زسلطـان بيغما پريشان شدند ❊ مرجان اينجو خردهسنه ديرلرنته كه
نجاتی بيورر * اكرچه تيرغمزك جانه كيردی * هله لعـلی لبك مرجانه
كيردی * اولكی شدندرفتند معناسنه وايكنجی اولديلر ديمكدر صيرورت
معناسنه (محصول بيت) اتليلر درومرجان اردنجه كتديلر يعنی جواهر
ديوشرمكه مقيد اولديلر پادشاهدن يغمايه طاغلديلر يعنی پادشاه اردنجه
كتميوب يغمايه مشغول اولديلر ❊ نمانداز وشاقان كردن فراز ❊ كسی در
قفای ملك جزاياز ❊ وشاقان واوك ضميله پادشاهلرخدمتنده اولانلره ديرلر
اوزنكی اغالری چاوشلر وغيريلر كبی الف ونون ادات جمع واضافتی
بيانيهدر كردن فراز وصف تركيبی عالی قدر وبلند مرتبه اولانلره ديرلر
كسی نماندك فاعليدر قفای ملك لاميهدر قفا اكسه معنـاسنهدر بونده
ارد مراددر (محصول بيت) عالی مقدار خدمهدن پادشـاه اردنجه
بركيمسه قالمدی ايازدن غيری ❊ نكه كردكای دلبر پيچ پيچ ❊ زيغماچه
آوردهٔ كفت هيچ ❊ نكه كرد سلطان محمود ايازه نظر ايدوب ديدی
كه حرف رابط مقول وقولدر وای حرف ندادر دلبر پيچ پيچ بيـانيهدر
بنم قت قت محبتلی دلبرم كفت ايازديدی هيچ يعنی هيچ نسنه كتورمدم ديمكدر
(محصول بيت) پادشاه ايازه نظر ايدوب ای بنم قت قت محبتلی دلبرم
يغمادن اليكه نه كيردی ديدی يعنی نه كيردی ونه كتورمش سن اياز
ديلبكه هيچ نسنه كتورمدم ويغمايه مشغول اولمادم سـؤال كلديكه

تعجب هركس برنسنه ايله بهرهمند وفائدهمند اولدی وسن نيچون اولمياسين
جواب ويروب ديركه ❊ من اندر قفای ملك تاختم ❊ زخدمت بنعمت
نپرداختم ❊ قفای ملك لاميه تاختم فعل ماضی نفس متكلم وحده چاپدم
وسكردم ديمكدر بنعمت باحرف صله نپرداختم فعل ماضی نفس متكلم
وحده مشغول ومقيد اولمادم ديمكدر (محصول بيت) بن پادشـاهك
اردنجه سـكردم خدمتدن فارغ اولوب نعمته مشغول ومقيد اولمدم
حاصلی پادشـاه خدمتی دنيـا تحصيلندن مقدمدر انكيچون خدمتكی
ترك ايلمدم حضرت شيخ تقريبله قصهدن پند ونصيحته شروع ايدوب
بيورر ❊ كرت قربتی درست باركاه ❊ بنعمت مشو غافل از پادشاه ❊
كرت تاضمير خطاب قربتی ياحرف تنكير بنعمت باحرف مصاحبت سببی
متضمن (محصول بيت) اكرسنك باركاه سلطانده قربتك واريسه يعنی
پادشاهه قريب ايسك نعمت سببيله خدمت پادشاهدن غافل اولمه يعنی
خدمتده تكاسل ايله مقصود بودركه عبادات وطاعات خدای ترك
ايدوب دنيا حطامنه طالب وراغب اولمه بوندنصكره مصرح بيورر
❊ خلاف طريقت بودكاوليا ❊ تمنا كنند از خدا جز خدا ❊ خلاف
طريقت لاميه كه حرف بيان اوليا مرهوندر تمنا آرزو (محصول بيت)
خلاف طريق حق بودركه اوليـا خدادن آرزو ايدهلر خدادن غيريی
يعنی خدادن كنديهن غيره طالب وراغب اولمق كرك حاصلی خدادن
رضاسنی وديدارنی ووصالنی طلب ايتمك كرك انجق ❊ كراز دوست
چشمت براحسان اوست ❊ تودر بندخويشی نهدر بند دوست ❊ چشم
اميد معناسنه وتاضمير خطاب برحرف صله درباممعناسنه احسان او مصدرك
فاعلنه اضافتيدر بندخويش لاميه وتاضمير خطاب بند دوستده بويلهدر
(محصول بيت) اكر دوستدن سنك رجاك انك احسان وكرمنه ايسهسن
كندی سودا وهواكدهسن انك محبتی وسوداسنده دكلسين زيرا كندی
فائده كه مقيدسين انك محبتيله تقيد ايلمزسين ❊ ترا تا دهن باشد از حرص باز ❊
نيايد بكوش دل ازغيب راز ❊ تراسنك ديمكدر باحرف صله وكوش دل
لاميهدر مجـازا تقـديری بكوش دلندر ازغيب يعنی از عالم غيبدر
(محصول بيت) مادام كه سـنك اغزك حرص وطمعدن اچقدر يعنی
مادام كه سنده حرص وطمع واردرسنك كوكلك قولاغنه عالم غيبدن

زار کلمز یعنی خدادن سکا فیض و کرم کلمز ووصال حقه واصل اولمزسین
﴿ حقایق سرایست آراسته ❊ هواوهوس کرد برخاسته ﴾ حقایق سراجمع
حقیقتدر کرد برخاسته بیانیه (محصول بیت) حقایق بزمش بر سرای در
یعنی مزین برخانه در اما هوا وهوس قالقمش توزدر یعنی مادام که سنده
هوا وهوس واردر اسرار حقه مالك وحقایق اشیایه واصل اولمزسین زیرا
محبت ماسوی وصول الی اللهه مانعدر ﴿ نبینی که جایی که برخاست کرد ❊
نبیند نظر گرچه بیناست مرد ﴾ نبینی که فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب
استفهامی متضمن کورمز میسین دیمکدر که حرف بیان جایی یا حرف
وحدت که رابط صفت برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر
کرد کاف عجمك فتحیله توزدر غبار معناسنه نظر بونده کوز معناسنه در
بینا صفت مشبهه در کور کن دیمکدر بصیر معناسنه مرد ار یعنی شخص
(محصول بیت) کورمز میسین بر یرده که توز قالقدی و پیدا اولدی کوزانده
نسنه کورمز اکرچه که کوره کن در حاصلی کوزلی و کور بجیدر زیرا
توز مانع بصردر ﴿ حکایت ﴾ ﴿ قضارا من و پیری از فاریاب ❊
رسیدیم درخاك مغرب بآب ﴾ قضارا اتفاقا دیمکدر فاریاب ماوراء النهرده
برشهرك اسمیدر که ظهیر شاعر اول شهردندر خاك مملکت معناسنه در مغربه
اضافتی لامیه در بآب با حرف صله قیاس یا ایله یابی ایدی لکن ضرورت
وزنیچون ترك ایلدی (محصول بیت) اتفاقا بن فاریاب شهرندن بر پیر ایله
مغرب دیارنده برصویه ایرشدك که کمیله کچمکه محتاجدر ﴿ مرا یك درم
بود برداشتند ❊ بکشتی ودرویش بگذاشتند ﴾ مرا بنم دیمکدر درم
دالك فتحی و کسریله ورانك فتحیله اقچه معناسنه در برداشتند قالدردیلر
یعنی کمی یه الدیلر بکشتی با حرف صله برداشتنده متعلقدر واو حرف
عطفدر درویش برا تقدیریله بگذاشتندك مقدم مفعولیدر ترك ایلدیلر
دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ بیورر بنم براقچم وار ایدی
اول براقچه ایله بنی کمی یه الدیلر اما پیری قودیلر یعنی کمی یه المادیلر زیرا الك
هیچ براقچه سی یوق ایدی اما بنم داخی اول اقچه دن غیری یوغیدیکه
انکیچون نولون ویریدم ﴿ سیاهان براندند کشتی چو دود ❊
که آن ناخدا ناخدا ترس بود ﴾ سیاهان الف ونون ادات جمعدر بو عبارتدن
مفهوم بودر که کمینك خدمه سی سیاه زنکیلر اوله که حرف تعلیل

ردشمی
ناخدا بر لفظدر که مهتر ملاحان معناسنه ناخدا ملاحدر دیین سهو ایلمش
زیرا ملاح مطلقا کمیجیدر ناخدا ترس وصف ترکیبیدر خدادن خوف
ایلمیجی معناسنه بونده نا حرف نفیدر (محصول بیت) سیاهلر کشتیٔ
تو تون کبی سوردیلر عجله ایله کیتدیلر و پیرنا مراده ترحم ایدوب التفات
ایلمدیلر زیرا کمینك رئیسی خدادن خوف ایلمز برظالم ایدی ﴿ مرا گریه
آمد زتیمار جفت ❊ برآن گریه قهقه بخندید و گفت ﴾ گریه کاف عجمك
کسریله اسمدر اغلمه معناسنه تیمار برنسنه ایچون غم یيوب قایرمقدر
جفت جیم عربك ضمیله ترکیده جفت دیدکاریدر جیم عجمك کسریله
بونده مراد یولداشدر تیمار جفت لامیه در بر حرف صله با معناسنه وآن اسم
اشارتدر گریه یه قهقه ایکی قافك فتحه لریله قهقهه معناسنه (محصول بیت)
حضرت شیخ بیورر بکا بکا کلدی یولداشمی قاروب اجیدوغمدن
پیر کوروب اول بکامی قهقهه ایله کولدی ودیدی ﴿ مخور غم برای من ای
پیر خرد ❊ مرا آنکس آرد که کشتی برد ﴾ برای من لامیه در بنم چون
معناسنه پیر خرد وصف ترکیبی چوق عقللی معناسنه پیر بونك یرلرده چوق
معناسنه کلور (محصول بیت) پیر بکا دیدی بنم چون غم یيمه ای زیاده
عقللی زیرا بنی اول کیمسه اوته یقایه کتورر که کمیٔ ایلدیر حاصلی صویك
کنارینه کمیٔ ایلدن بنی ایلدر و سکا ایرشدرر ﴿ بگسترد سجاده
برروی آب ❊ خیالست پنداشتم یا بخواب (محصول بیت) بکا بو سوزی
سویلدکدنصکره سجاده سنی صو اوزرینه دوشه دی واوزرینه چیقوب
اوتوردی و کیتدی بن بو ایشی خیالم ویادوشم ظن ایلدم زیرا بو وضع
طور عقلدن بیرون دروخرق عادتدر ﴿ زمدهوشم دیده آن شب نخفت ❊
نگه بامدادان بمن کرد و گفت ﴾ مدهوش اسم مفعولدر دهش دن زیرا بونك
ماضی ومضارعی بنای مفعول صیغه سی اوزره مستعملدر حیرت معناسنه
با حرف مصدر ومیم معناده دیده یه مقیددر دیده ام تقدیرنده نگه کرد
معناده کرده مقیددر تقدیری بامدادان بمن نگه کرد بامدادان وبامداد
ایرته دیمکدر (محصول بیت) حیرت دهشتندن کوزم اول کون اویومادی
حاصلی پیرك بو وضعندن عقلم اوچدی ایرتسی بکا باقدی یعنی نظر ایلدی
ودیدی ﴿ عجب ماندی ای یار فرخنده رای ❊ ترا کشتی آورد ما را خدای ﴾
عجب ماندی استفهام انکاری متضمندر عجبمی قالدك دیمکدر ماندی

فعل ماضی مفرد مخاطب قالدك دیمكدر معتدبده كلور قومق معناسنه یارفرخنده‌رای بیانیه‌در مبارك فكرلی یار دیمكدر (محصول بیت) عجبمی قالدك ای مبارك فكرلی یولداش یعنی تعجب وحیرت یری دكلدر ز یراسنی كشتی كناره كتوردی وبزی خدا بعض نسخه‌ده مصراع ثانی * زانا خدا بردو ماراخدای * واقعدر یعنی سنی كمیجی ایلتدی وبزی خدا حضرت شیخ حكایه‌دن معرفت بیانینه شروع ایدوب بیورر ❋ چرا اهل دعوی بدین نكروند * كه‌ابدال در آب وآتش روند ❋ اهل دعوی لامیه‌در اهل ظاهر واهل صورت معناسنه نكروند فعل نفی مستقبل جمع غائب اینانمزلر دیمكدر یعنی تصدیق ایلمزلر كه حرف بیان ابدال اولیا معناسنه‌در (محصول بیت) اهل ظاهر نیچون بو كه اینانمزلر كه اولیا قوت ولایت وكرامتله آب وآتشده یورلر نه غرق اولورلر نه حرق یعنی آب وآتشه كیرورلر اما ضرر وزیان كورمزلر ❋ زطفلی كرآتش ندار دخبر * نكه داردش مادر مهرور ❋ نه حرف نفی معناده مصراع ثانیده دارد فعلنه مقیددر طفلی یا حرف وحدت كرآتش كه حرف رابط صفت ندارد خبر خبر طوتماز یعنی خبری یوق نكه داردش ضمیر طفله راجعدر مادر مهر وربیانیه مهرور محبتلی دیمكدر (محصول بیت) برطفل كه آتشدن خبری اولمیه یعنی آتشدن خبردار اولمیه انی محبتلی وشفقتلی اناسی آتشدن صیانت ایتزمی یعنی ایلرمی البته‌ایلر بیت استفهامی انكاری طریقی اوزره‌در بو بیت تمثیل طریقیله‌در كه مابعدندن مفهومدر ❋ پس آنانكه در وجد مستغرقند * شب وروزدر عین حفظ حقند ❋ آنان الف ونون ادات جمع انلر دیمكدر كه حرف رابط صفت‌در حرف صله وجد عشق الهی ایله مست اولمغه دیرلر مستغرق اسم مفعولدر استعمال باندن غریق معناسنه مراد طالمقدر عین حفظ حق لامیه‌لردر نون ودال ایكی برده‌بیله استك جمیدر (محصول بیت) اناسی طفلی حفظ ایلدوكینه تنوبردر پس انلر كه وجد عشقه مستغرقلردر یعنی مست عشق خدادرلر كیجه وكوندز خدانك محض حفظنده درلر حاصلی خدا انلری بلادن حفظ ایدر ❋ نكه دارد ازتاب آتش خلیل * چوتابوت موسی ازغرقاب نیل ❋ تاب آتش لامیه‌در حرارت آتش دیمكدر چوادات تشبیه تابوت موسی لامیه‌در تابوتدن مراد صندوقدر غرقاب نیل لامیه‌در

اصلنده غرق آب نیلدر صكره تركیب مزجی طریقیله اضافتدن قطع ایله غرقاب دیدیلر (محصول بیت) خدا خلیل پیغمبری آتش حرارتندن حفظ ایدرنتكه موسانك تابوتنی نیل دریاسنه غرق ایلمكدن حفظ ایدر بونك كبی یرلرده دارد استمرار معناسنه‌در حضرت شیخ بزركوارك مقصودی بودركه خدا كه حضرت ابراهیمی احراق ناردن وحضرت موسایی غرق آبدن حفظ وصیانت ایلدی ایمدی اولیاسنیده حرق وغرقدن حفظ ایلمكه قادردر ❋ چو كودك بدست شناور برست * نترسد وكردجله پهناورست ❋ چو حرف تعلیل كودك كاف عربك ضمیله ودالك فتحیله طفل معناسنه‌در بونده باحرف ظرف دست شناور وپهناورده‌كی ور عبارتی نسبت معناسنی افاده ایدر فتأمل وجائزدر كه باحرف استعلا اوله وبرانی تأكید ایدروكر یعنی اكر دجله بغداد ایرمغی مبتدا وپهناور بای عجمك فتحیله اینلی ویصی دیمكدر خبر مبتدادر اصلی دجله پهناور در ضرورت وزنیچون اضافتدن قطع ایلدی دیین معناء استقامتدن قطع ایلمش (محصول بیت) چونكه طفل یوزكوچ كیمسه‌نك النده ویا الی اوستنده‌در غرق اولمقدن خوف ایلمز اكرچه كه دجله ایرمغی وغیریسی اینلیدر یعنی اینلی ایسه‌ده بوحالده خوف ایلمز ❋ تو برروی دریاقدم چون زنی * چو مردان كه برخشك پیر تردامنی ❋ برحرف استعلا روی دریالامیه چون واواصلیه ایله كیف معناسنه‌در ادات استفهامدر زنی فعل مضارع مفرد مخاطب زنیدندن اوررسین دیمكدر مرادقومقدر چو مردان مصراع اوله مقیددر مرداندن مراد اولیادر كه حرف تعلیل برحرف ظرف خشك خانك ضمی وسكون شینله درقوری دیمكدر یعنی قراپیر تردامن وصف تركیبی ملوث وناپاك معناسنه ویاضمیر خطاب (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورركه سن دریا یوزینه نیجه ایاق قویوب بورومكه قادرسین اولیای خدا كبی كه قراده‌بیله‌ماوثلكدن وناپاكلكدن استقامت اوزره بورومكه قادردكاسین تردامن عبارتنی اكثر مخنث معناسنه استعمال ایدرلر ❋ حكایت اندر فنای موجودات در معرض وجود حق تعالی ❋ ❋ ره عقل جز پیچ برپیچ نیست * برعارفان جز خدا هیچ نیست ❋ ره عقل لامیه جز غیر معناسنه‌در پیچ برپیچ طولاشق بوردم وبكوم دیمكدر مشكلدن عبارتدر برعارفان لامیه عارفلر قتنده دیمكدر (محصول بیت) عقلك یولی طولاشق وبوردم

وبکمدن غیری دکلدر یعنی عقل طریقی صعب طریقدر انکله مقصوده
وصول بولنمز حاصلی قوت عاقله ایله خدایه وصول میسر اولماز اما
عارفلر قتنده خدادن غیری نسنه یوقدر یعنی اندن غیریه سعی فانئ
مطلقدر باقی همان اولدر پس عارفلر اندن غیریه وجود ویروب التفات ایلمزلر
زیرا غیریسی لاشئ حکمنده در التفاته لایق دکلدر ﴿ توان کفتن این
باحقایق شناس ❊ ولی خرده کیرند اهل قیاس ﴾ این اسم اشارتدر بیت
سابقك مصراع ثانیسنه با حرف صله حقایق شناس وصف ترکیبی
حقایق بلیجیلر دیمکدر ولی ادات اضراب خرده بونك کبی یرده نقصان
و قصور دیمکدر اهل قیاس لامیه در قیاس عقل صاحبلری دیمکدر
(محصول بیت) عارفلر قتنده خدادن غیری نسنه یوق کلامنی حقایق
شناسه دیمك ممکندر زیرا بو معناانلرك معلومیدر اما اهل قیاس بو سوزلرده
نقصان وقصور طوتارلر زیرا بو معنا وهم وخیال و قیاس ایله بلنمز
بوکا انکار ایدوب دیرلر سؤال ایدرلر ﴿ که پس آسمان وزمین چیستند ❊
بنی آدم ومرغ ودد کیستند ﴾ که حرف بیان پس بای عجمك فتحیله فای
جوابیه معناسنه در دد دالك فتحیله یرتجی حیوان جنسنه دیرلر کیستند
عبارتی ذوی العقولی غیر ذوی العقولدن تغلیب طریقیله در فقدیر
(محصول بیت) اهل قیاس پس سؤال ایدوب دیرکه پس آسمان وزمین ندر
وانسان وطیر ومفترس حیوانلر ندر یعنی سز بیور دیکز که عارفلر قتنده
خدادن غیری نسنه یوقدر پس بو کورینن ندر دیو سؤال ایدر اهل قیاس
حضرت شیخ رحمة الله علیه بیورر ﴿ پسندیده پرسیدی ای هوشمند ❊
بکویم کر آید جوابت پسند ﴾ بکویم تقدیری جوابت بکویمدر پسند اسم
مقبول معناسنه در (محصول بیت) اهل قیاسه دیرکه مقبول سؤال
ایلدك ای عاقل یعنی سؤالك عاقلانه ومقبولدر بن سنك سؤالکه
جواب ویره یم اکر جوابم سنك مقبولك اولورسه یعنی سوزم قبول
ایدرسك ﴿ نه هامون ودریا و کوه وفلك ❊ پری وآدمی زاد ودیو وملك ﴾
نه حرف نفی معناده بیت آتیده کلتره مفیددر استفهام طریقیله هامون
صحرا پری جن ودیو شیطان (محصول بیت) صحرا ودریا وکوه وفلك وجن
وآدم اوغلانی وشیطان وفرشته ﴿ همه هرچه هستند ازین کمترند ❊
که با هستیش نام هستی برند ﴾ همه جمله دیمکدر ازآن اسم اشارتدر

مقدر حاله ومقام ومرتبه به مصدر وقدر کمتر بونده ادنی معناسنه در ونون
ودال استك ادات جمعیدر مقدر مشارالیهی بیان ایدر با حرف مصاحبت
هستیش یا حرف مصدر وضمیر خدایه راجعدر نام هستی لامیه در برند
فعل مضارع جمع غائب (محصول بیت) سابقده هرنه کم واریسه اول مقام
ومرتبه دن ادنی دکلرحیدر که خدانك نامیله ووجودیله ووارلغیله وارلق
آدنی ایلدیلر یعنی بیز وارز دیدیلر یعنی خدانك وارلغینه نسبت بونلر یوق
مثابه سنده در زیرا بونلر فانئ مطلقدر وخدا باقی ودائم در پس بو اعتبارله
خدادن غیر نسنه یوقدر دیمکدر والا موجودات شیالك ظاهر او جودینه
شك یوقدر ﴿ عظیمست پیش تو دریا بموج ❊ بلندست خورشید تابان
باوج ﴾ دریا مبتدا وعظیم مقدم خبر بموج با بونده معیت معناافاده ایدر
خورشید تابان بیانیه ومبتدا وبلند خبری در مقدم باوج با سابق کبی اوج
بونده رفعت معناسنه در (محصول بیت) دریا سنك قتکده موجیله
بیله عظیمدر کونش دخی اوجیله و رفعتیله بلنددر یعنی سکا نسبت
بونلر بویله در مذکور یاری حرف سبب طوتان بی سبب طوتمش ﴿ ولی ردشمی
اهل ظاهر کجا پی برند ❊ که ارباب معنی بملکی درند ﴾ پی بای عجمك فتحی
ویای اصلیه ایله یول وایز دیمکدر که حرف بیان ارباب معنی لامیه بملکی
با حرف ظرف ویا حرف وحدت ودر معنای ظرفیتی تأکید ایدر نون ودال
ادات جمع استدر (محصول بیت) اما اهل ظاهر قنده یول ایلدیرلر یعنی قنده
ونیجه تعقل ایده بیلورلر که ارباب معنی یعنی اولیا بر ملکده وبر مرتبه ده
سیر ایدر وسلوك ایلر ﴿ که کر آفتابست یکذره نیست ❊ وکر هفت دریاست
یك قطره نیست ﴾ که حرف بیان (محصول بیت) یعنی اولیا بر مقامده
سیر وسلوك ایدرکه اکر کونش وافلاکدر اول مقامه نسبت بر ذره دکلدر
یعنی ذره دن کمتردر وهفت دریا وزمین ومافیهادر اول مرتبه یه کوره قطره
دکلدر حاصلی اولیای خدا بر حاله وارمشلردر که دنیا ومافیها اول حاله
نسبت هیچ نسنه دکلدر نتکه سابقا بیان بیورمشیدی ﴿ چو سلطان
عزت علم برکشد ❊ جهان سر بجیب عدم درکشد ﴾ سلطان عزت
لامیه در مجازا علم بونده رایت معناسنه در یعنی سنجق مراد تجلئ جمال
خدادر بجیب با حرف صله عدمه اضافتی لامیه در مجازا برکشد قالدیره
دیمکدر ودرکشد چکر معناسنه در (محصول بیت) چونکه سلطان عزت
یعنی خدا علم قالدیره یعنی عالمه تجلی ایلیه جهان باشنی عدم یقاسنه چکر

یعنی فانیٔ محض اولور حاصلی اشعهٔ تجلی جاننده محو اولور آفتاب اشعه سنده نجوم مضمحل اولدیغی کبی حاصلی انك وجودیله غیری به وجود یوق بلکه نام غیر بیله یوق دکل که وجود غیر ﴿ حکایت دهقان واشکر ساطان ﴾ ﴿ رئیس دهی باپسر در رهی ❊ کذشتند برقلب شاهنشهی ﴾ رئیس دهی لامیه و یاحرف وحدت باحرف مصاحبت پسر تقدیری پسرش درحرف ظرف رهی یاحرف وحدت بر یولك کبی برلرده ازمعناسنه در درقلب شاهنشه لامیه در و یاحرف وحدت (محصول بیت) برکویك کتخداسی اوغلیله یولدن کیدرکن بر پادشاهك عسکرینه اوغرادیلر یعنی یانلرندن کچدیلر ﴿ پسر چاوشان دید وتیغ وتبر ❊ قباهای اطلس کرهای زر ﴾ چاوشان الف ونون بونده ادات جمع و تبر بونده نجق معناسنه در قباهای اطلس بیانیه کر های زرده بویله در (محصول بیت) رئیسك پسری چاوشلری وآلات حربی کوردی واطلس وسراسر اباسلر وکرقوشقلر وکرخنجرلر حاصلی عسکرده انواع زینتلر کوردی ﴿ یلان کاندار نخجیرزن ❊ غلامان تیرکش تیرزن ﴾ یل یانك فتحیله پهلوان معناسنه والف ونون ادات جمع کاندار وصف ترکیبی بای طوبجی دیمکدر مراد بلاك وصدق قوشانمش کیمسه لر کوردی نخجیرزن شکار اوریجی معناسنه غلامان ترکش بیانیه ترکش کش وصف ترکیبی ترکش چکیجی معناسنه تیرزنده وصف ترکیبیدر اوق اوریجی معناسنه یعنی تیرانداز کبی (محصول بیت) پسر آوجی بهادر کاندارلری کوردی ترکش چکیجی تیرزن وتیرانداز قوللر وخدمتکارلری کوردی ﴿ یکی در برش پرنیانی قباه ❊ یکی برسرش خسروانی کلاه ﴾ در برش اکننده دیمکدر پرنیاز بای عجمك فتحیله منقش قوماشه دیرلر ویاحرف نسبت قبا بونده مطلق قفتان معناسنه در وها کلاهله قافیه اولمغیچون زیاده اولمشدر خسروانی یاحرف نسبت کلاهدن مراد تاجدر (محصول بیت) پسر برینك اوستنده پرنیانی قفتان کوردی برینك باشنده سلاطینه لایق کلاه کوردی حاصلی عمرنده کورمدیکی اوضاع کوردی ﴿ پس کان همه شوکت وپایه دید ❊ پدر را بغایت فرومایه دید ﴾ شوکت عظمت معناسنه در پایه مرتبه بعض نسخه ده پایه یرینه سایه واقعدر مجازا دولت وعزت معناسنه در پدررا تقدیری

پدرش رادر فرومایه دنی وناکس دیمکدر (محصول بیت) پسر که اول جمله عظمت وشوکتی وهیبتی کوردی و باباسنی انلره کوره غایت ذلیل وحقیر کوردی حاصلی ناکس ودنی کوردی ﴿ که حالش بکردید ورنکش بریخت ❊ زهیبت به پیغولهٔ در کریخت ﴾ که حرف بیان حالش ضمیر پدره راجعدر بکردید فعل ماضی مفرد غائب دوندی یعنی متغیر اولدی رنکش ضمیر سابق کبیدر بریخت فعل ماضی مفرد غائب بنای مفعول معناسنه دوکولدی دیمکدر باحرف صله پیغوله بای عجمك فتحیله بوجق دیمکدر درحرف تأکید کریخت کاف عجمك ورانك کسریله فعل ماضی مفرد غائب قاچدی دیمکدر (محصول بیت) اول حالده پسر پدرنی کوردیکه متغیر اولدی ورنك رویی دوکلدی برحالته واردیکه انده طورمغه مجالی قالمدی پرهیبت وحشمت عسکردن بر بوجغه قاچدی پسر چونکه پدرینك بوحالنی کوردی اندن سؤال ایلدی بویله دیو ﴿ پسر کفتش آخر بزرك دهی ❊ بسرداری ازسر بزرکان مهی ﴾ کفتش ضمیری پدره راجعدر آخر ادات تأکید بزرك دهی لامیه و یا ضمیر خطاب کویك اولوسی سن دیمکدر بسر باحرف ظرف و باحرف مصاحبت وسردار وصف ترکیبی و یاحرف مصدر سر بزرك وصف ترکیبی باشی بیوك دیرلر اولو کیمسه یه الف ونون ادات جمعدر مه میمك کسریله وهای اصلیه ایله اولو دیمکدر و یاحرف مصدر (محصول بیت) پسر پدرینه دیرکه سن کویك کتخداسی واولوسیسین سردارلقده و یاسردارلغله سائر اولولردن اولوسن یعنی الآن کتخدای قریه سن وغیرلردن اولوسین سر بزرکانده سرطرف معناسنه در دیو مصراع ثانینك معناسنی اولولر طرفندن اولمغی باشده طوترسن دیبن باشدن مقصوده وارمش ﴿ چه بودت که ازجان بریدی امید ❊ بلرزیدی ازباد هیبت چو بید ﴾ چه بودت تا ضمیر خطاب سکانه اولدی دیمکدر که حرف تعلیل بلرزید فعل ماضی مفرد مخاطب دتره دك دیمکدر بادهیبت لامیه در مجازا چوادات تشبیه بید بای عربك کسریله سکوت اغاجی (محصول بیت) پسر پدرینه دیرکه سکا نه اولدی که جاندن امیدك کسدك بادهیبت وعظمتدن سکوت اغاجی کبی تتره دك حاصلی حالك ندن دیکرکون اولدی بید ی ذکردن مراد پیراغیدر مجاز مرسل طریقیله زیرا لرزان اولان یپراغیدر درختی دکل فقد بر

ردیفی

پدر پسردن مذکور اعتراضی ایشیدنجه اکا برمعقول جواب و یردی
بو یله دیو ﴿ بلی کفت سالار وفرماندهم ٭ ولی عزتم هست تادردهم ﴾
سالار هر قومك اولوسنه دیرلر سپه سالار وخوان سالار چری باشی
وچاشنکیر باشی کبی فرمانده وصف ترکیبیدر بیورق ویریجی معناسنه در
میم متکلم در ولی ادات اضراب تا حرف توقیت در حرف ظرف ده کوی
ومیم سابق کبی (محصول بیت) پدر دیرکه بلی اولوین و بو بیورقجی ین
اما عزت وخدمتم واردر مادام که کو یده ین حاصلی اولولغم بنم کو یده
اولدیغمده در بل که هر یرده دکلدر حضرت شیخ قصه مناسبتیله معرفته
شروع ایدوب بیورر ﴿ بزرکان ازآن دهشت آلوده اند ▪ که در بارکاه
ملك بوده اند ﴾ ازآن ادات تعلیلدر اول سببدن دیمکدر دهشت حیرت
معناسنه در دهشت آلوده وصف ترکیبی اند استك ادات جمعیدر دهشت
وحیرت قریشمشلر و بولشمشلردر دیمکدر حاصلی مدهوش وحیرانلردر
دیمکدر که حرف تعلیل بارکاه ملك لامیه لردر بوده اند اولمشلردر دیمکدر
(محصول بیت) اولولر یعنی اولیا انکیچون مدهوشلر ومتحیرلردر که
پادشاه در کاهنده اولمشلردر یعنی پادشاهك عظمت وهیبتی انلره تأثیر
ایتمشدر انکیچون انلر دائماواله وحیرانلردر نته که کویك کتخداسنه عسکر
مذکور مهیب کوریتوب مدهوش اولوب بر پیغولیه قاچشیدی حاصلی
اولیا خدانك کبریا وجلالندن همیشه خوف اوزره اولوب مدهوش
ومتحیرلردر ﴿ توای بیخبر همچنان دردهی ▪ که برخویشتن منصبی مینهی ﴾
همچنان کویك مذکور کتخداسی دهی یا ضمیر خطاب کو یده سین
دیمکدر که حرف تعلیل بر حرف صله منصبی یا حرف وحدت و یا حرف
تنکیر می نهی فعل نهی مفرد مخاطب قورسین دیمکدر (محصول بیت)
ای بیخبر سنده کتخدا کبی کو یده سین یعنی حقدن یانده قالمش روستاییسن
که کندی که منصب قورسن یعنی کندی زعمکله کندیکه منصب
ومرتبه و یروب اولولنورسین حاصلی تعظم وتکبر کوستررسین ﴿ نکفتند
حرفی زبان آوران ٭ که سعدی نکوید مثالی برآن ﴾ حرف بونده
کلام مختصر مفید معناسنه در و یا حرف وحدت زبان آور وصف ترکیبی
فصیح و بلیغ معناسنه الف ونون ادات جمع که حرف بیان مثالی یا حرف
وحدت بر حرف صله آن اسم اشارتدر حرفه (محصول بیت) فصحا

و بلغا وشعرا بر مختصر مفید کلام سو یلدیلر که سعدی اول کلامه برمثال
سو یله یعنی سو یلدیلر واکا برمعقول تمثیل ایراد ایلدی ﴿ حکایت ﴾
﴿ مکر دیده باشی که در باغ وراغ ٭ بتابد بشب کرمکی چون چراغ ﴾
مکر ادات ترجی دیده باشی کورمش اولاسن دیمکدر که حرف بیان
راغ طاغ بتابد فعل مضارع مفرد مخاطب یلدرار ویلابر دیمکدر
بشب با حرف ظرف کرم کاف عربك کسری ورانك سکونیله قورد دیمکدر
اما بونده بوجك مراددر که ترکیده اکایلدز بوجکی دیرلر وفارسیده کرم
شبتاب دیرلر وکاف ثانی حرف تصغیر در عربی و یا حرف وحدت چون
چراغ چراغ کبی دیمکدر چراغ جیم عجمك فتحیله شمعك فتیلنده یانان
آتش پاره سنه دیرلر (محصول بیت) مأمولدر کم کورمش اولاسن که
باغده وطاغده کیجه بر بوجه جك چراغ کبی پارلر ویلدرار ﴿ کسی
کفتش ای کرمکی شب فروز ٭ چه بودت که بیرون نیایی بروز ﴾ کفتش
ضمیری کرمکه راجعدر کرمك شب فروز بیانیه شب فروز وصف ترکیبیدر
فروزیدنکه لازمله متعدی بینده در مشترکدر کیجه یالکندرجی و کیجه ده
یالکنجی دیمکدر با حرف ظرف وروز بونده کوندز معناسنه در (محصول
بیت) برکسه مذکور بوجکه دیدیکه ای کیجه یالکندرجی و یا کیجه
یالکنجی بوجك سکا نوالدی که کوندز کلوب طاشره چیقمازسین و کیمسیه
کورنمزسین ﴿ ببین کاتشین کرمك خاکزاد ٭ جواب ازسر روشنایی
چه داد ﴾ که حرف بیان آتشین یا حرف نسبت ونون حرف تأکید کرمك
خاکزاد بیانیه خاکزاد وصف ترکیبیدر خاکدن طوغمش طپراقدن مخلوق
سر روشنایی لامیه در سر بونده جهت معناسنه در وروشنایی یاسی حرف
مصدر ایدنلق دیمکدر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر
نظر ایله که آتشلی طپراقدن مخلوق بوجه جك آیدنلق جهتندن نه جواب
ویردی یعنی نه کوزل وروشن جواب ویردی ﴿ که من روز وشب جز
بصحرانیم ٭ ولی پیش خورشید پیدانیم ﴾ که حرف بیان بصحرا با حرف
ظرف (محصول بیت) کرمك دیدیکه کیجه وکوندز بن صحرادن غیری
یرده دکلم یعنی شب وروز طشره یم اما خورشید قتنده ظاهر وهویدا دکلم
مقصود بودر که مخلوقاتك وجودی خالقك وجودی قتنده کرم شبتابله آفتاب
نسبتلی در که پرتو جمال ذاتنده جمیع اشیا مضمحل اولور ﴿ حکایت ﴾

بشهری درازشام غوغا فتاد * کرفتند پیری مبارك نهاد بشهری
یا حرف ظرف و یا حرف صله و یا حرف وحدت در حرف تأکید غوغا
یعنی فتنه پیری یا حرف وحدت مبارك نهاد وصف ترکیبی مبارك خلقتلی
وطبیعتلی دیمکدر (محصول بیت) شام ولایتنده بر شهرده فتنه بلوردی
واقع اولدی و یا بر شهرده غوغا دوشدی بو فتنه ایچون مبارك خلقتلی
بر پیری اخذ ایلدیلر یعنی خدادوستلرندن بر پیری کرفت ایلدیلر هنوز
حدیثم بکوش اندرست * چو بندش نهادند بر پا و دست هنوز آلان
دیمکدر حدیث سوز دیمکدر ومیم معناده کوشه مقیددر بکوشم اندرست
اندر کوش منست تقدیرنده در بندش ضمیری پیره راجعدر معناده دسته
مقیددر دستش تقدیرنده (محصول بیت) الآن اول پیرك سوزی قولغمده در
یعنی خاطرمده در چونکه انك الینه وایاغنه بند اوردیلر حاصلی النی وایاغنی
باغلادقلرنده سویلدکی سوز خاطرمده در مصراع ثانینك معناسنده یعنی
بن انلره ایتدم که پیردن اول سوزی ایشتدم دیمك معناسی برامز ایشتمش که ردشمنی
کفت ار نه سلطان اشارت کند * کرا زهره باشد که غارت کند که حرف
بیان مذکور حدیثی بیان ایدر ار نه اکر نه دن مخففدر کرا کیمك دیمکدر زهره
قدرت ومجال معناسنه که حرف بیان غارت یغما الم وضرر مراددر (محصول
بیت) پیردن قولغمده اولان حدیث بودر که اکر سلطان ازل یعنی خدای
اشارت ایلمیدی کیمك مجالی وحدی اولوردیکه بکا ناحق بره الم وضرر
ایرشدروب بنی غارت ویغما ایدیدی حاصلی بن بو عقوبتی خدادن بیلورم
بونلردن بیلم دیمکدر بباید چنین دشمنی دوست داشت * که میدانمش
دوست بر من کماشت دشمنی یا حرف وحدت داشت بونده داشتن معناسنه
که حرف تعلیل میدانمش ضمیری معناده کماشته مقیددر کماشتش تقدیرنده
(محصول بیت) بو نجلین بر دشمنی دوست طوتماق کرك زیرا بیلورم
انی بنم اوزریمه دوست حواله ایلدی یعنی دوستك اشارتیله بکا جفا ایدر
یوخسه کندی نیه قادردر اکر عز جاهست و کر ذل وقید * من از حق
شناسم نه از عمرو زید ذل ذالك ضمی ولامك تشدیدیله حقارت دیمکدر
قید حبس و بند دیمکدر (محصول بیت) اکر عزت ومنصب واکر حقارت
وحبسدر هر نه ایسه خدادن بیلورم زید وعمرودن بلم یعنی ظاهرا هر کیمدن
صادر اولورسه اولسون حقیقتده انی بن حقدن بیلورم زعلت مدارای

خردمندیم * چو داروی تلخت فرستد حکیم علت مرض دیمکدر
بیم خوف دیمکدر داروی تلخ بیانیه وتا ضمیر خطاب فرستد فعل مضارع
مفرد غائب کوندرر و کوندره دیمکدر (محصول بیت) ای عاقل مرضدن
خوف طوتمه یعنی قورقمه چونکه حکیم سکا آجی دوا کوندرر یعنی خدادن
سکا هر نه بلا کلورسه صبر وتحمل ایله زیرا اول بلاسنك کفارت ذنوبکه
سببدر بخور هرچه آید ز دست حبیب * نه بیمار دانا ترست از طبیب
نه حرف نفی دانا یه مقیددر بیمار وصف ترکیبی ترکیب خفی طریقیله بیم
کتورجی دیمکدر لکن مریض معناسنه مستعملدر (محصول بیت) خطاب
عام طریقیله بیورر هر نسنه که دوستك الندن کلور یعنی دوست و یردوکی
دوایی اکل ایله کرکسه آجی و کرك طاتلی زیرا بیمار یعنی مریض طبیبدن
عالملرك دکلدر یعنی طبیب حاذق بیماردن مرضی ایی تشخیص ایدر پس
هر نه دوا که تکلیف ایدراندن ابا ایتمك کرك حاصلی خدادن هر نه کلورسه
انی قبول ایتمك کرك زیرا خیراندر حکایت ثنا کفت بر سعد زنکی کسی
* که بر تربتش باد رحمت بسی بر حرف صله سعد زنکی تقدیری سعد
بن زنکی در علمین بیننده واقع اولان بن لفظنی حذف ایتمك فارسیده شایعدر
صکره اضافتله استعمال ایدرلر بوندکی کبی مصراع ثانی حضرت شیخ
جانبندن دعادر ثنای بیان دکلدر بعضلر ظن ایلدکی کبی که حرف رابط
دعای شیخدر بر حرف صله تربت قبر معناسنه در مراد سعد کندیدر ذکر محل
واراده حال طریقیله وضمیر سعده راجع در باد امر غائب موقع دعاده واقع
اولسون واوله معناسنه (محصول بیت) سلاطین اتابکاردن سعد بن زنکیه
برکسه مدح وثنا سویلدی که تربه سنه چوق رحمت اولسون یعنی انی خدا غریق
رحمت ایلسون درم داد وتشریف بنواختش * بقدر هر پایکه ساختش
درم دالك فتحی و کسریله اقچه معناسنه در تشریف تفعیل بابندن مصدردر
خلعت معناسنده استعمال ایدرلر بنواخت بای تأکیدله فعل ماضی مفرد غائب
اوخشادی یعنی رعایت ایلدی ضمیر مستتر سعده وبارز ثنا کویه راجعدر با حرف
مصاحبت قدر درجه معناسنه در هر پایکه لامیه پایکه پایکاهدن مخففدر
مرتبه معناسنه ساختش کنه ضمیرلر سابق کبیدر (محصول بیت) سعد
مذکور ثنا کویه اقچه وخلعت و یروب رعایت ایلدی هنزی مقدار بخها که
مرتبه ویردی یعنی صاحب منصب ایلدی ظاهر بودر که انی مداحلردن

ایلدی چوالله بس دید برنقش زر * بشوریدو بر کندخلعت زر پس
بای عربله بونده بتر دیمکدر کافی معناسنه بر حرف استعلاو یاحرف ظرف
نقش زر لامیه در زربونلرده سکه لنمش التونه واقچه یه شاملدر بشورید فعل
ماضی مفردغائب دلیردی یعنی دیوانه اولدی دیمکدر واوحرف عطف
بر کندقو پردی یعنی چیقاردی زربزانك کمر بلهاوستندن دیمکدر (محصول
بیت) چونکه ثناکویه و بردکاری التونك واقچه نك نقشنده یعنی سکه سنده
الله بس لفظنی کوردی یعنی الله بکاهر خصوصده کافیدرغیره احتیاجم
یوق دیمکدر بونقشی کورنجه دیوانه اولدی وویردکاری خلعتی اوستندن
چیقاروب براقدی بس بونده عربیدر دیبانندن سویلمش * زشورش چنان ردشمی
شعله درجان کرفت * که برجست وراه بیابان کرفت * شوربونده جنون
معناسنه وضمیر الله بس عبارتندن کنایت در شورش اسم مصدردر دیبن
شوریده ایمش درجان درحرف صله تقدیری در جانش در کرفت بونده ردسروری
الشدی یعنی تأثیر ایلدی که حرف بیان برحرف تاکیدجست جیم عربك
فتحیله فعل ماضی مفردغائب سیچرادی دیمکدر واوحرف عطف راه بیابان
لامیه (محصول بیت) الله بس لفظنك سودا وجنونندن جاینه انجلاین
شعلهٔ شوق تأثیر ایلدی که یرندن سیچرادی و بیابان یولنی طوتدی یعنی
بیابانه چیقدی وکیتدی مجنون کبی * یکی کفتش ازهمنشینان دشت *
چه دیدی که حالت دکرکونه کشت * همنشین جلیس دیمکدر مصاحب
معناسنه الف ونون ادات جمع دشته اضافتی لامیه در دکرکونه بردورلی
داخی یعنی متغیر دیمکدر (محصول بیت) صحرا جلیسلرندن بریسی
ثناکویه دیدی نه کوردك که حالك متغیر ودکرکون اولدی حاصلی
نه کوردك که بویله دیوانه اولدك * تواول زمین بوس کردی سه
جای * نبایستی آخرزدن پشت پای * کردینك زمین مفعول اولی و بوسه
ثانیسی وسه جای مفعول فیهی کردی بر می تقدیری ایله حکایت حال
ماضی در ایلردك دیمکدر نبایستی بوتقدیره قرینه دریعنی بوده حکایت
حال ماضی در کرکزدی معناسنه آخر ادات تأ کید پشت پالامیه در ایق
ارقه سی معناسنه ایق ارقه سین اورمق منع ودفعدن کنایتدر (محصول
بیت) همنشین دشت ثناکویه دیدی سن اول پادشاه خدمتنه خطام
دنیاوی ومنصب ومرتبه سببیله وتعظیم واجلال طریقله اوچ یرده

یراوپردك یعنی اوچ یرده اکلوب رکوع ایدردك پس شمدی پشت
پااوروب ترك ایلمك کرکیدك حاصلی پشیمان اولوب فراغت ایلمك کرك
ایدك پس فراغتکه سبب نه اولدی دیدی * بخندید کاول زبیم وامید *
همی لرزه یرتن فتادم چوبید * همی فتاده مقیددر معناده همی فتادم
تقدیرنده فعل حکایت حال ماضی معناسنه چوادات تشبیه بید تقدیری
بركبیددر (محصول بیت) جلیس دشت مذکور اعتراضی ایدنجه
ثناکوی کولدی ودیدی که اول پادشاهك غضبی خوفندن واحسانی
رجاسندن بدنمه سکوت یپراغی کبی لرزه دوشردی یعنی ایلدیکم اوضاع
باش فورقوسندن واحسان امیدندن ایدی * باخرز تمکین الله بس *
نه چیزم بچشم اندرآمدنه کس * تمکین الله بس لامیه در یعنی مصدرك
فاعلنه اضافتیدر حاصلی الله بس قوت وقدرت و یرمسندن چیزم میم
معناده چشمه مقیددر بچشم تقدیرنده چیزدن مراداسباب دنیاوکس دن
مراد اهل دنیادر (محصول بیت) جواب و یروب دیرکه اول حالم
بیان ایلدیکم کبی ایدی یعنی متلون و بیقرار ایدم اما آخر حالمده الله بس
معناسی بکاتمکین وقدرت و یرمدن کوزمه نه حطام دنیاکور اولدی
ونه اهل دنیا حاصلی جانب حقدن بکا برثبات وقرارال و یردیکه خدا
محبتندن غیری کوزمده وکوکلمده هیچ برنسنه نك میل ومحبتی قالمدی
معلوم اولاکه مذکور حکایه نسخه لرده ندرتله واقعدر * حکایت *
یکی راچومن دل بدست کسی * کرو بود ومیبرد خواری بسی *
یکی برینك دیمکدر باحرف ظرف دست کسی مصراع ثانی یه مرهوندر
واضافت لامیه در و یاحرف وحدت میبرد حکایت حال ماضی مفرد
غائب ایلدردی دیمکدر خواری یاحرف مصدر حقارت دیمکدر
(محصول بیت) برکیمسه نك بنم کبی کوکلی برمحبوبك النده مرهون
ایدی یعنی بنم کوکلم برمحبوبك عشقنه مبتلاو کرفتاراولدیغی کبی برکیمسه نکده
بویله ایدی وهوا وعشقده چوق حقارت وذلت ایلدردی یعنی چکردی
نتکم عشق مجازیه کرفتاراولنلر چکر * پس ازهوشمندی وفرزانکی *
بدف برزدندش بدیوانکی * پس بای عجمك فتحیله اردوصوك معناسنه در
که عربیده بعدله تعبیر ایدرلر هوشمند وفرزانه عطف تفسیری طریقیله
عاقل دیمکدر وکاف عجم های رسمیدن بدلدر و یاحرف مصدر یاحرف

مصاحبت دف دالك فتحيله سازنده‌لر چالدقلری دائره در برحرف تأكيد زدند تقديری می‌زدند در حكايت حال ماضی طريقيله اورارلردی ديمكدر وضمير مذكور دلداده‌يه راجعدر بو ايكی يا حرف مصاحبت سببينی متضمندر وكاف ويا سابق كبيدر (محصول بيت) مذكور دلداده عاقللغندن واوصليلغندن صكره يعنی عاقل ودانا ايكن عشق وهوا انی شويله الدی كه مجالسده ديوانه‌لكی وجنونی سببيله انی دف ودائره ايله اورارلردی يعنی تمسخر ايدوب آنی مزاننورلردی مصراع ثانينك معناسنی عاشق اولدقدنصكره انك ديوانه‌لكنه دف اورلردی ديدكدنصكره رومده ديوانه‌يه قاقدقلری كبی عجمده دف چالارلر ديين يانندن برمعنا ويرمش كه بيتك

ردشمی

اكا اصلا مساعده‌سی يوقدر ❊ زدشمن جفا بردی از بهر دوست ■ كه ترياك اكبر بود زهر دوست ❊ بردی يا حرف حكايه كه حرف تعليل ترياك اكبر بيانيه در زهر دوست لاميه (محصول بيت) مذكور عاشق دوست ايچون دشمندن جفا واذا چكردی يعنی جفالرينه تحمل ايدردی زيرا دوستك زهری ترياك اكبردر يعنی دوست عشقنده هر جفا صفا وهر درد دوادر ترياك اكبر ترياكانك برنوعنه ديرلر كه زياده نافعدر ❊ قفا خوردی ازدست ياران خويش ❊ چو مسمار پيشانی آورده پيش ❊ قفا يونك كبی يرلرده اكسه طبانجه‌سنه ديرلر خوردی اكا قرينه‌در يا حرف حكايه يردی ديمكدر دست ياران خويش لاميه‌لردر كنديسنك يارانی ديمكدر يعنی مصاحبلر الندن چوادات تشبيه مسمار بونده اكسری معناسنه‌در كه عجم اكا ميخ دير پيشانی بونده ايهام طريقيله مذكوردر يعنی النه واكسرينك ديه‌سنه ديرلر آورده تقديری آورده بوددز پيش بونده ايلری معناسنه‌در (محصول بيت) بيچاره كنديسنك يارانی ومصاحبلری اللرندن اكسه‌سنه طبانجه‌لرين يردی ليكن مسمار كبی الينی ايلری كتورمشدی يعنی عشق انی شويله مجنون ومدهوش ايلمشيدی كه هيچ كيمسه ضربندن يوزين چويرمزدی هرنه جفا واذا كه ايدرلردی بی پرواچكردی ❊ خيالش چنان برسر آشوب كرد ❊ كه بام دماغش لكدكوب كرد ❊ خيالش ضميری بيچاره‌يه راجعدر ومعناده سره مقيددر سرش تقديرنده برحرف ظرف آشوب غوغا وسودا معناسنه‌در كه حرف بيان بام دماغ لاميه‌در مجازا ضمير كنه سابق كبيدر لكدكوب وصف تركيبيدر ديمه اورجی (محصول

بيت) بيچاره‌نك خيال محال وسودای بيحاصل باشنده انجلاين فتنه پيدا ايلدی كه دماغی بامنی لكدكوب ايلدی يعنی چكنلك ايلدی شويله كه خيال باطل وكفر فاسد دماغنی مختل ايلدی كه باصديغی وطو ردیغی يری بلمزدی حيرتندن خيال دماغی لكدكوب ايلمك كنايتدر خيال فاسد دماغندن كتميوب قرار ايلمسندن مجموع بيتك معناسی جانانك خيالی عاشقك باشی اوزره انجلاين غوغا وغلبه ايلدی كه انك دماغنك دامنی يعنی اوستنی اتليجی ايلدی ديين مجموع بيتك معناسنه واصل دكل ايمش

ردشمی

❊ نبودش زتشنيع ياران خبر ❊ كه غرقه ندارد زباران خبر ❊ نبودش ضمير معناده خبره مقيددر وعاشقه عائددر خبرش تقديرنده تشنيع تفعيل بابندن مصدردر تعييب معناسنه يارانه اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتيدر كه حرف تعليل غرقه غريق معناسنه‌در (محصول بيت) عاشق بيچاره يارانك ايلديكی طعن وتشنيعدن خبری يوق ايدی يعنی انجلاين مدهوش ولايعقل اولمشيدی كه خلقك دخل وطعندن بی خبر ايدی زيرا غريق كيمسه يارانلدن خبردار اولمازبو بحر عشقه شويله طالمشيدی كه ياران وطعن يارانلدن بی خبر ايدی ❊ كرا پای خاطر برآمد بسنك ❊ نينديشد از شيشهٔ نام ونك ❊ پای خاطر لاميه‌در مجازا ننك عار معناسنه‌در (محصول بيت) كيمك كه خاطری اياغی طاشه طوقاندی يعنی هر كيمسه كه عاشق اولوب شكسته خاطر اولدی عار وناموسی شيشه‌سی مكسور اولمسندن فكر ايلمز حاصلی عرضنه نقصان كلمكندن عار ايلمز يعنی عشق وناموس لايجتمعاندر كه عاشقده عار اولماز ❊ شبی ديو خودرا پری چهره ساخت ❊ در آغوش آن مرد وبروی بتاخت ❊ شبی يا حرف وحدت ديو يعنی شيطان پری چهره وصف تركيبی پری صورتلی معناسنه‌در حرف ظرف آغوش قوجق ديمكدر آن مرده اضافت لاميه‌در واو حرف عطف برحرف استعلا وی ضمير غائب ديوه راجعدر بتاختنك فاعلی ضمير مستتر مرده راجعدر (محصول بيت) بر كيجه دوشنده شيطان كنديني پری صورتلی بردلبر ايلدی اول مردك قوجغنده يعنی كنديني كوزل صورتنه قويوب اول مردك قوجغنه كيردی اول مرده انك اوزرينه سكرندی يعنی اكا جماع ايلدی حاصلی شيطانله دوشی ازدی ❊ مهر كه مجال نمازش نبود ❊ زياران كس آكه زرازش نبود ❊ نمازش ورازش

ضمیرلری مرده راجعدر (محصول بیت) سحر وقتنده مردك نماز قلمغه مجالی اولمدی یعنی جنابتله نماز قلمغه قادر اولمدی یارانمن کیمسه سرندن آکه اولمدی یعنی ایلیسه اولان حالنه کیمسه مطلع اولمدی حاصلی جنابتنه یاران مطلع وواقف اولمدیلر ❊ بآبی فرو رفت نزدیك بام ❊ برو بسته سرمادری ازرخام ❊ بآبی باحرف صله ویاحرف وحدت فرورفت طالدی دیمکدر نزدیك بام لامیه بام بونده صباح معناسنه در صباحه یقین دیمکدر برو برحرف استعلا وضمیر آبه راجعدر بسته باغلنمش دیمکدر ماضیدن قسمدر مفرد غائب سرما صوق دری یاحرف وحدت رخام رانك ضمیله مرمره دیرلر (محصول بیت) مرد صباحه یقین برصویه طالدی که صوق اول صویك اوزرینه مرمردن برقپو باغلمش ایدی یعنی صوقدن صو بوزطوتمش ایدی مصراع اولك معناسنی طام قتنده برصویه طالدی دیین یلزیمش ❊ نصیحتکری لومش ردشعبی
آغاز کرد ❊ که خودر ابکشتی درین آب سرد ❊ کر کاف عجمك فتحیله کاردن مخفف ادات فاعلدر یجی معناسنه نصیحتجی معناسنه ویاحرف وحدت لوم لامك فتحیله مصدردر لام یلومدن یعنی نصر بابندن اجوف واویدر ازارلمق دیمکدر ضمیر بیچاره یه راجعدر که حرف بیان آب سرد بیانیه (محصول بیت) بیچاره صوق صویه کیردکنی برنصیحتجی کوروب ازار لمغه باشلدی که کندوکی اولدردك بوصوق صوده دیو ❊ زبرنای منصف برآمد خروش ❊ که زنهار چند ازملامت خموش ❊ برنابای عربك ضمی وفتحیله یکیت دیمکدر جوان معناسنه منصفه اضافت بیانیه در منصف اسم فاعلدر افعال بابندن عادل معناسنه زیرا انصاف عدله دیرلر خروش فریاد وفغان معناسنه در که حرف رابط مقول وقول مقدردر تقدیری خروش برآمد وکفت دیمکدر زنهار یاسنزوز ینهار یا ایله کلهٔ ردع وزجردر بونده عربیده کلا کبی چند جیم عربك فتحیله نیجه دیمکدر بونده پس دیمکدر یتر معناسنه ازملامت سحر حلال طریقیله ماقبلنه ومابعدنه متعلق اولمق قابلدر خموش بونده فعل امر مفرد مخاطبدر ایسم اول معناسنه خوشیدندن که مخفف درخاموشیدندن (محصول بیت) نصیحتکرك لومنی ایشیدنجه برنای منصفدن فریاد وفغان چیقدی ودیدی لومدن تمتع ومنع جر اول ملامت نیجه بربی یترملامت ایلدك ایسم اول دیلك بندن چك دیمکدر ❊ مرا چند

روزاین پسر دل فریفت ❊ زمهرش چنانم که نتوان شکیفت ❊ مرا بیم دیمکدر چند روز بعض نسخه ده پنج روز واقعدر هرنه ایسه قلت زماندن عبارتدر فریفت فعل ماضی مفرد غائب الدادی دیمکدر مهرش ضمیری پسره راجعدر که مراد محبوبدر که حرف رابط صفت شکیف فعل ماضی مفرد غائب بونده مصدر معناسنه در زیرا نتوانده معنای استقبال ملحوظدر پس مصدریت معناسی لازمدر شکیفتن وشکیبیدن صبر ایلمکه دیرلر (محصول بیت) بیچاره عاشق ملامتکره دیرکه بو پسر بش کون مقداری بنم کوکلم الدادی یعنی عشقنه مبتلا اولدم شمدی انك محبتندن انجلیم که صبر ایلمکلك ممکن دکل بو کلام اول معنای اشعار ایدر که صووق صویه طالدغنه حرارت عشق جانان باعث اوله غیری نسنه دکل زیرا عاشقه احتلام طاری اولمز پس طالدغندن تسترحال ایدوب غلبهٔ عشقه حواله ایدر فتأمل ❊ نپرسید باری بخلق وخوشم ❊ نکه کون که بارش بجان چون کشم ❊ باری یاحرف وحدت برکره دیمکدر باحرف مصاحبت خلق خوشم بیانیه ومیم ضمیر متکلم نکه کن نظر ایله دیمکدر که حرف بیان بار بونده یوکدر حمل معناسنه عربیده بجان باحرف مصاحبت چون کیف معناسنه کشم فعل مضارع متکلم وحده در چکرم معناسنه (محصول بیت) برکره جانان بنی حسن خلقیله صورمدی یعنی ندر حالك بیچاره دیمدی نظر ایله کورکه بن انك عشقی یوکنی جان ودله نیجه چکرم یعنی بکا آتش عشق نه مرتبه مستولی اولمشدرکه تبرید حرارتیچون قیش کونی بوزلی صویه کرمکه محتاجم حاصلی آتش عشقمه نسبت بوزلی صو حمام صو یدر امابنم حالمدن انك خبری یوق ❊ پس آنراکه شخصم زخاك آفرید ❊ بقدرت دروجان پاك آفرید ❊ پس بای عجمله فای تعقیب معناسنه در آنرا انك دیمکدر بیت آتیه مصر وقدر ومشار الیه خدادر که خلاق عالمدر که حرف رابط صفتدر شخصم یعنی وجودم دیمکدر درو درحرف ظرف اوضمیری شخصه راجعدر جان پاك بیانیه (محصول بیت) بوایکی بیت جائزدرکه مذکور عاشق جانبندن اوله وجائزدرکه حضرت شیخدن اوله یعنی وقتاکه محبوب ظاهری ایله عشق ومحبت بویله اولدیسه پس اول محبوب حقیقینك که اول محبوب وجودمی خاکدن خلق ایلدی قدرت وعظمتله وجودمده جان پاك خلق ایلدی حاصلی بنی کتم عدمدن صحرای وجوده کتوردی ❊ عجب داری ازبار

حکمش برم ❁ که دایم باحسان وفضلش درم ❁ داری فعل مضارع مفرد
مخاطب استفهامی متضمن تعجبی طوتارسین دیمکدر ارا کردن مخفف
بارحکم لامیه وضمیر آنك مشار الیهی اولان خلاق عالم راجعدر که حرف
تعلیل باحسان باحرف ظرف ودرانی تأکید ایدر ومیم ضمیر معناده احسان
وفضلشه مقیددر احسان وفضلشم تقدیرنده (محصول بیت) یعنی
عجبی درکه وجودمی خاکدن براد انك بارحکمنی چکرسم زیرا دائم انك
احسان وفضلنده یم یعنی بکا دائم بیحدوبی قیاس لطف وکرمی واصل
اولور پس امرینه اطاعت ایدوب بارتکالفنی چکرسم عجب دکلدر ❁ کفتار اندر
سماع اهل دل ❁ ❁ اکر مرد عشق کم خویش کیر ❁ وکرنه ره عافیت پیش
کیر ❁ مرد عشق لامیه ویا ضمیر خطاب کم خویش لامیه کم کاف عربك فتحیله
اکسك دیمکدر کندیکی اکسك طوت دیمکدر یعنی کندوکه قدر واعتبار ویرمه
کم کاف عجمك ضمیله بینك دیین معناسنه معنای یورمش وکرنه والامعناسنه در ردسروزی
ره عافیت لامیه عافیت بونك کبی یرلرده بلیات عشقدن پرهیز ایلمکه دیرلر
(محصول بیت) اکر عشق ومحبتك واربسه کندیکی بی قدر و بی اعتبار
طوت یعنی جانانه دن هرنه کلورسه اعتراض ایلمه انی جان ایله قبول ایله
واکر کندیکی کم وبی قدر وبی اعتبار طوتمزسك طریق عافیت وبلیات
عشقدن پرهیز ایلمکی اوکوکه طوت یعنی طریق عشقده سلوك ایله
واکا طالب اولمه حاصلی یاراه عشقی اختیار ایله ویا طریق عافیت
وپرهیزی زیرا ایکیسی مانعة الجمعدر ❁ مترس ازمحبت که خاکت
کند ❁ که باقی شوی کرهلات کند ❁ مترس قورقمه دیمکدر
که حرف بیان مترسدر خاکت تا ضمیر خطاب که حرف تعلیل شوی فعل
مضارع مفرد مخاطب هلاکت تا سابق کیدر (محصول بیت) سنی
هلاك ایدرسه یعنی عشقی آکهیدن قورقمه که بنی یاقوب یاند دردیو
زیرا سنك وارلغك وجودنی افنا ایدوب سکا وجود باقی ایراث ایدر حاصلی
سنی محبت امور فانیدن وعقل معاشدن تخلیص ایدوب اولیامقامنه
ایصال ایدر ❁ نروید نبات ازحبوب درست ❁ مکرخاك بروی بکردد نخست ❁
نروید فعل نفی استقبال رویدندن رستدن دکل نبات تازه یاش اوته دیرلر زوسروری وشمعی
حبوب حبه نك جمعیدر دانه معناسنه درست دالك وراك ضمیله بتون دیمکدر
صاغ معناسنه وبر حرف استعلا وی ضمیر غائب بکردد فعل مضارع مفرد

غائبدر کردیدندن که اولمق ودونمك بیننده مشترکدر نخست اول دیمکدر
(محصول بیت) حضرت شیخ تمثیل طریقیله بیورر که نبات بتون دانه دن بتمز
یعنی بر دانهٔ خشك مادام که بتون در اندن اوت بتمز مکر که اوزرینه طپراق
واقع اوله ونمناك اولوب یاریله که اندن نبات بته انسان دخی پیر پرور اولوب استاده
خدمت ایلمدیجه اندن حکمت ومعرفت نباتی ظهور ایلمز وانسان کامل اولمز
❁ ترا باحق آن آشنایی دهد ❁ که ازدست خویشت رهایی دهد ❁ تراسکا
دیمکدر باحق باحرف مصاحبت آن تقدیری آن کس در آشنایی یاحرف مصدر
که حرف رابط صفت دست خویش لامیه وتا ضمیر خطاب رهایی یاحرف
مصدر (محصول بیت) سکا خدا ایله اول کسه آشنالق ویرورسنی خدا ایله
آشنا ایدر که سکا کندیلکك یعنی وارلغك الندن خلاص ویره حاصلی سنی
انانیت وغروردن تخلیص ایدن سنی خدا ایله آشنا ایلین درکه اول مرشد
کاملدر ❁ که تاباخودی درخودت راه نیست ❁ وزین نکته جز بیخود
آکاه نیست ❁ که حرف تعلیل تا حرف توقیت باحرف مصاحبت خودی یا
ضمیر خطاب درخودت در حرف صله در باه معناسنه وتا ضمیر خطاب (محصول
بیت) بو بیت بیت سابقه حکم تعلیلدر یعنی سکا خدا ایله آشنالغه بر مرشد
لازمدر زیرا مادام که سن آنده که سین سکا کندوکه یول یوقدر یعنی مادام که
سنده انانیت وغرور واردر کندی وجودك حقیقتنه واصل اولمزسین که
نفسکی اکلیه سن وحقی کما ینبغی بیله سن یعنی بیلمزسین وبو ذکر ایلدیکمز نکته دن
بیخود اولندن غیری آکاه دکلدر یعنی وجود پندارندن کچمین کمسه بو ذکر
ایلدیکمز نکته دن آکاه دکلدر حاصلی بو وجود اولمینجه وجود حقیقی یه
واصل اولمز ❁ نه مطرب که آواز پای ستور ❁ سماعست اکر عشق داری
وشور ❁ مطرب افعال بابندن اسم فاعلدر اطراب لغتده شادلق معنا
سنه در اما استعمالده مطرب سازنده یه وکوینده یه دیرلر تقدیری آواز مطرب
درکه بونده حرف اضراب در مریده بل کبی آواز پای ستور لامیه لردر بینت
طوارینك ایاغی آوازی دیمکدر بعض نسخه ده پای یرینه سم واقعدر
سینك ضمیله طرناق معناسنه میده تشدید ضرورت وزنیچون در آواز مبتدا
وسماع خبری وجملهٔ اسمیه جواب شرط مؤخردر سماع بونك کبی یرلرده
صوت وآواز معناسنه در شور عشقه معطوفدر مراد محبت وسودادر
(محصول بیت) مطرب آوازی دکل بل که انك وسائر طوارلرك ایاغی وطرناغی

آوازی سماع وسازوسوزدرا کر عشقك ومحبتك وارایسه یعنی هرآوازدن
شوق ووجدایه رسین اکرسنده عشق حقیقی ومحبت الٓهی وارایسه مصراع
اولك معناسنی حلقهٔ ذکرده شوق ووجد وسماع وذوق وصفایه مطرب
لازم دکلدر دیین نه بیتك معناسنه واصلدر ونه سماع وصفایه وتحریرانده
سماع کلدیکی یرلرده صوفیلر ومولویلر سماعی معناسنه حمل ایدر و کندینك
زعم فاسدنجه سبحة الابراری بعض ناقص مبتدیلره تعلیم ایدرکچیز حال
بوکه اول کتاب شریفك اوتوزدردنجی عقدی سماعدن مرادی تمام بیان
ایدراستین انده کورسون و بو کتاب مستطاب داخی بونده نصکره کلن ابیاتده
سماعی اجمالا بیان بیورمش در غرابت بونده درکه سروری کبی متتبع
فاضل مصراع اولك معناسنده یعنی همین آوازمطرب سبب سماع نباشد
دیمش بوادادن ظاهر بودرکه سماع مذکورك اکلادیغی معنایه حمل
ایلمش دروبوحمل محض فاسد درفتأمل ﴿ مکس پیش شوریده دل پرنزد *
که او چون مکس دست برسرزد ﴾ مکس میمك وکاف عجمك فتحیله
سکك درکه عرب ذباب دیر ذالك ضمیله پیش شوریده دل لامیه در شوریده
دل وصف ترکیبیدر تقدیری عاشق شوریده دلدر پرنای عجمك فتحیله بونده
قنات معناسنه درکه حرف بیان او ضمیر غائب شوریده دله راجع در چون
ادات تشبیه دست برسر بر حرف صله درکه با معناسنه در (محصول بیت)
مکس شوریده دل عاشق قتنده قناد اورمادی یعنی شوریده دل عاشقك
قتنده مکس آوازی سماعدرکه اندن وجدوحالت ایدر معلوم اولا که مکس
بر برده قوندقده ایکی الینی باشنه اورر پس عاشق شوریده یی مکسه تشبیه
ایدوب اکا اول حالتی اسناد ایدر لر حاصلی غلبهٔ عشق وکمال شوقدن
ادنی آواز اکا نسبت سماعدرکه اندن وجد وحالت ایدرو باشنی ویوزنی
طبانجه ایله دوکر بیتك معناسنی عاشق شوریده دل مکس کبی الینی باشنه
اوروب دیوانه لك وسماع ایدر دیین مکس قنادنجه اذعانی یوغیمش
﴿ نه بم داند آشفته سامان نه زیر * بآوازمرغی بنالدفقیر ﴾ بم بای
عربك فتحیله سازلرده یوغون آوازلی سازه دیرلر که ترك اکا بام دیرزیر
زانك کسریله اینجه آوازلی قیله دیرکه ترك اکا زیل دیر حاصلی تیز آوازلی
قیله دیرلر آشفته سامان وصف ترکیبی آشفته پریشان حال معناسنه
بآوازمرغی با حرف مصاحبت سببیتی متضمن واضافت لامیه ویا حرف

ردشمعی

ردسروری وشمعی

وحدت فقیردن مراد آشفته وسامانـدر (محصول بیت) آشفته حال
و پریشان عقل عاشق نه بم بیلور ونه زیر یعنی مقامات ونغمات واصول
و پرده بیلمز امادردمنـد فقیر برقوش آوازیله ناله وفریاد وفغانه کاور
یعنی برقوش آوازی اکا نسبت سماعـدرکه انی وجد وحالتـه کتورر
﴿ سراینده خودمی نکردد خموش * ولیکن نه هر وقت بازست کوش ﴾
سراینده سینك فتحیله وکسریله اسم فاعلدر سرایدندن ایرلامق
معناسنه سرودندن دکل می نکردد فعل نفی استقبال استمرار معناسنی
متضمن و باز بونده اچق معناسنه در (محصول بیت) سراینده هرکز
خموش اولماز یعنی عالم هرکز صوت وصدادن خالی دکلدر اما هروقت
قواق اچق دکلـدر حاصلی سماع ونغمه دن برنفس خالی دکل لیکن
کوش جان هرسـاعت کشاده وحاضر دکلدر یعنی سالکك روحانیتی
غالب اولنجه هرنسنه دن سماع وآواز ایشیدر امابشریت جانبی غالب
اولنجه جمیع حقایقـدن ذاهل وغافل اولوب کوش جان پرده لنوب
هیچ نسنه ایشتمز اولور بو بیتك معناسنده عالم لاهوت وناسوت ذکرنی
ایدوب بی فائده تأویلات ایرادایدن خیال فاسدایلمش ﴿ چوشوریدکان
می پرستی کنند * بآوازدولاب مستی کنند ﴾ شوریدکان یعنی عاشـقان
خدامی پرست وصفی ترکیبیـدر باده نوش معناسنه ویاحرف مصدر یا حرف
مصاحبت سببیتی متضمن آوازدولاب لامیه مستی یا حرف مصدر (محصول
بیت) چون اولیای خدا باده نوشلق ایده لر یعنی شراب عشق نوش
ایده لر دولاب آوازیله مستلك ایدرلر یعنی انلره دولابك چکلدیسی
سماعدرکه انکله جوش وخروش ایدرلر بونده آوازدولابدن مراد سماعدر
لیکن خبرداراولیان بیخبر ایمش فقد بر ﴿ بچرخ اندر آیند دولاب وار *
چودولاب برخود بکریند زار ﴾ بچرخ با حرف صله چرخ جیم عجمك
فتحیله بونده دونمك معناسنه در مواویلرکبی اندر ادات تأکید واراادات
تشبیه برخود بر حرف استعلا زار ذلیل معناسنه در (محصول بیت)
شوریدکان عشق حقیقی بادهٔ عشق نوش ایدوب دولاب کبی چرخه
و کردشه کلورلر ودونه دونه دولاب کبی کندی اوزرلرینه زار وذلیل
اولوب اغلرلر یعنی شراب عشـق نوش ایدوب بی اختیار چرخه کیروب
دولاب کبی کریه ایله اوزرلرینه یاش دوکرلر تکم دولابك شانندندر

ردسروری وشمعی

ردشمعی

ردشمعی

اوز رینه صوصاچق ﴿ بتسلیم سردر کریبان برند ✽ چوطاقت نماند کریبان درند ﴾ بتسلیم باحرف مصاحبت درحرف صله یامعناسنه کریبان کاف عجمك وراانك کسریله یقه دیمکدر که عرب جیب دیر جیبك فتحیله درند دالك فتحی وکسریله فعل مضارع جمع غائب یرتارلر دیمکدر (محصول بیت) مستان بادهٔ عشق تسلیم ورضائله باشلربنی یقالر بنه ایلدرلر یعنی هر بلایه صبر ایدرلر وهیچ بربلادن شکایت ایتمزلر اما چونکه صبر وطاقتلری قالمیه چاك کریبان ایدوب جوش وخروش ایدرلر نته که جانانه تازه واصل اولان عاشقلرك احوالیدر ﴿ مکن عیب درویش مدهوش مست ✽ که غرقست ازآن میزند پاودست ﴾ مصراع اولك اضافتلری لامیه و بیانیه لردر که حرف تعلیل ازآن تقدیری ازآن سبب در (محصول بیت) عامه خطاب عام طریقیله بیورر درویش مدهوش مستنه عیب ایلمه یعنی شراب عشقله مست ولایعقل اولوب بی اختیار چرخ و رقص ایلدیکنی عیب ایلمه زیرا بحر عشقه غرقدر انکیچون ال ایاق اورر یعنی شراب عشق ایچون مست ومدهوش اولوب بی اختیار رقص ایلدیکنی عیب ایلمه زیرا غرق بحر عشقدر که نه رقصدن خبری واونه کندندن حاصلی وحشت وحیرت انی احاطه ایلمشدر که نه ایشلدیکندن خبری یوقدر ﴿ کفتار دربیان حقیقت سماع ﴾ ﴿ نکویم سماع ای برادر که چیست ✽ مکر مستمع رابدانم که کیست ﴾ چیست وکیست عبارتلرند یاهای رسمید ن بدلدر (محصول بیت) ای برادر حقیقت سماعی سویلمزینکه ندر یعنی حقیقتنی بیان ایلمزم مکر بیلم که مستمع کیمدر یعنی اکر بیلورسم که شنونده قابل ومستعد استماع سماعدر بیان ایدرم والافلا یعنی مشایخ دللرند سماع ندردیو اهلنه سویلرم نااهلنه سویلم ﴿ که از برج معنی پردطیراو ✽ فرشته فروماند از سیراو ﴾ برج معنی لامیه در مجازا پرد بای عجمك ورانك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غائب پریدند ن اوچاق معناسنه طیراو لامیه در مجازا اوضمیر غائبدر سماعه راجع فروماند عاجز قالور دیمکدر سیراو ضمیر طیره راجعدر فتدبر (محصول بیت) اکر معنی برجندن اوچرسه سماعك مرغی یعنی سماعك صاحبی واهلی معنا عالمند ن خبردار اولورسه حاصلی اسراره واقف اولیادن اولورسه فرشته اول طیرك سیرندن عاجز قالور یعنی انك

واصل اولدیغی مقامه واصل اولماز مقصود بودر که استماع سماع ایدن اهل معنا ایسه یعنی اسرار انبیا واولیایه واقف ایسه اصوات انك شوقنی تحریك ایدوب وجد وحالته کلوب جوش وخروش ایلر اما اکر انلردن دکل ایسه بیت آتی انك حالنی بیان ایدر مصراع اولك معناسنی اکر اول سماع ایدن کیمسه نك مرغی معنا ومحبت برجندن اوجه دیین قتی الچقدن پرواز ایلمش ﴿ وکر مرد لهوست و بازی ولاغ ✽ قوی ترشود دیوش اندر دماغ ﴾ وکر واو حرف عطفدر که شرطی شرطه عطف ایدر ردشمی واوی ایراد ایلین معنایه واصل اولمامش مرد لهو لامیه در مجازا حشرلق دیمکدر بازی عطف تفسیریدر لاغ خورتا یعنی لطیفه که ترکیجه کنکل دیرلر دیوش ضمیر مرده راجعدر ومعناد دماغه مقیددر دماغش تقدیرنده (محصول بیت) اما اکر استماع سماع ایلین کیمسه عوام ناسدن اولوب هوای نفسه تابع لاغ ولطیفه صاحبی ایسه استماع سماع سببیله دماغنده شیطان قویرق اولور وآرزوی نفسانیسی طغیان ایدوب فریاد وفغانی وهای وهوی شیطانی اولور رحمانی اولماز مصراع اولك معناسنی اکر سماع ایدن کیمسه بازی ولاغ ایسه دیین زائد بیره سماع ردشمی ایلمش ﴿ چه مرد سماعست شهوت پرست ✽ بآواز خوش خفته خیزد ونه مست ﴾ شهوت پرست وصف ترکیبی پرستیدندن طاپماق معناسنه نفس هواسنه تابع اولان کیمسه یه دیرلر باحرف مصاحبت آواز خوش بیانیه خفته یونده او یومش معناسنه در خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمکدر (محصول بیت) استفهام انکاری طریقیله بیورر شهوت پرست اولان صاحب نفس وهوا وتابع شیطان وضلالت نه سماع اریدر یعنی سماع اری دکل واستماع سماعه لایق دکل زیرا لطیف آوازله اویومش اولان کیمسه قالقار ومتنبه اولور مست ولایعقل قالقماز ومتنبه اولماز حاصلی سماع سماعه واصلین واصلدر غافلین دکل معلوم اولا که آواز خوش بیوریغی قرینهٔ واضحه در که سماعدن بونده مراد صوت وآوازدر رقص دکلدر فتأمل ﴿ پریشان شو دکل بباد سحر ✽ نه هیزم که نشکافدش جز تبر ﴾ پریشاندن بونده مراد اچلمقدر باحرف مصاحبت باد سحر لامیه نه هیزم یعنی هیزم باد سحرله پریشان وکشاده اولماز که حرف تعلیل ویا حرف رابط صفت نشکافد فعل نفی مضارع مفرد غائب یرماز دیمکدر

ضمیرهیز مه راجعدر تبرباله دیمکدر (محصول بیت) بو بیت بیت سابقه تمثیل حکمنده در یعنی کل لطیف وترا ولد وغیچون بادسحرله مفتوح ومکشوف اولور یعنی انکله کشایش بولوب اچیلورزیرا هر شکوفه باد له اچیلورنکم مشهوردر اما اودن جنسی بادسحرله کل کبی اچلمازز یرا انی باله دن غیری نسنه برماز واچازززیرا انده کل کبی اطافت بوقدر بل که غلظت واردر ❊ چهان پرسماعست ومستی وشور ❊ ولیکن چه بیند در آینه کور ❊ مستی یاحرف مصدر شور بونده عشق وشوق معناسنه در (محصول بیت) تمثیل وتنبیه طریقیله بیورر جهان سماعدن وعشق وشوقدن وذوق وصفادن مملودر اما کوراولان کیمسه آینه ده نه کورر یعنی عالمک هرذره سی و کوکلی کوزی وعبرت قولاغی اچق اولان کیمسه یه مرشد ومتنبه وناصحدر اما کورو کراولان اهل ضلالت اندن مستفید ومستفیض ومستنیر اولمازبل که سایر حیوانات کبی غفلتله کلور وغفلتله کیدر نبهنا الله من نومة الغافلین ❊ نبینی شتر بر حدای عرب ❊ که چونش برقص اندر آرد طرب ❊ نبینی فعل مضارع مفرد مخاطب معنای استفهامی متضمن کورمزمسین دیمکدر بر حرف مصاحبت سببیتی متضمن حداحای حطینک ضمی والف ممدوده مصدردر حدا یحدودن یعنی نصربابنک ناقص واویسندن حدوده کلور مصدری نصر وضرب وزنی اوزره کلور دوه سوررکن یانجه ایراغه دیرلر نتکم دیارعربده اولانه معلومدر عربه اضافتی لامیه در که حرف بیان چونش واواصلیه ایله کیف معناسنه در وضمیر شتره راجعدر برقص باحرف صله اندر حرف تأکید آرد فعل مضارع مفرد غائب کتورر دیمکدر فاعلی طرب در (محصول بیت) کورمزمیسین که دوه عربک صداسیله که انی طرب وشوق نیجه رقصه کتورر یعنی دوجیک آوازیله متشوق اولوب بوله محکم کیدر نتکم احوال عربه وحدایه مطلع اولان بیلور کاه اولور که شوقلنلوب برو بیابانه کیدر نتکم کلستانده و بهارستانده بیان اولنمشدر معلوم اولا که حدا اصواتدن نوع اولدیغیچون سماع سیاقنده ایراد ایلدی ❊ شتررا چوشور وطرب درسرست ❊ اکر آدمی رانباشد خرست ❊ شتررا راحرف تخصیص شترک دیمکدر وطرب بونده عطف تفسیر طریقیله مذکوردر آدمی را راسابق کبیدر (محصول بیت) چون شتر جوانلغیله شور وشوق باشنده واردر انسانک بونجه شرف وعزتیله

اولماسه انسان دکل خردر یعنی اصوات طیبه دنکه انسان متأثر ومنفعل اولمیه اول اذل واحقر حیواندر که خردر بلکه خردن کمتردر حاصلی حیوانات آوازدن وسازدن متشوق اولوب جوش وخروشه کلور ❊ حکایت ❊ شکراب جوانی نی آموختی ❊ که دلهادر آتش چونی سوختی ❊ شکرلب وصف ترکیبیدر جوانی یاحرف وحدت نی نایدن مخففدر که دودک مراددر آموختی یاحرف حکایه اوکرنوردی دیمکدر که حرف رابط صفتدردر آتش درحرف صله دربا معناسنه و یاحرف مصاحبت چون ادات تشبیه نی بونده قامش معناسنه درسوختی فعل ماضی حکایت حال مفرد غائب یقاردی دیمکدر (محصول بیت) شکر کبی شیرین طوداقلی برجوان نی چالمغی اوکرنوردی یعنی نای زنلغه هوس ایدردی که کوکلری قمش کبی آتش عشق وشوقه یقاردی ویاشوقیله یقاردی حاصلی بر محبوب جوان ایدی بونده نی ذکرینی انکیچون اختیار ایلدیکه اوالکی نیله هم تجنیس تام واقعدر وهم قمش قورودقدنصکره آتشه محکم یانار نتکم بومعنای نیجه یرده رعایت ایلمشدر مصراع ثانینک معناسنی که عشاقک کوکلری آتشده یانان نی کبی یاقردی دیبن معنای نی کبی احراق ایلمش ❊ پدر بارها بانک بروی زدی ❊ بتندی وآتش درآن نی زدی ❊ بانک کاف عجمله آوازمعناسنه در بونده چاغرمق مراددر برحرف استعلا وی ضمیر جوانه راجعدر زدی فعل حکایت حال ماضی اوروردی دیمکدر بتندی یاحرف مصاحبت زدی یه متعلقدر تند تانک ضمیله کسکین معناسنه در بونده مراد غضبدر درآن نی درحرف صله (محصول بیت) جوانک پدری کراتله خشم وغضبیله اوزرینه چاغرردی یعنی بوفندن منع وزجر ایدردی واول نایه آتش اوروردی یعنی نایی آتشه یقاردی ❊ شبی برادای پسر کوش کرد ❊ سماعش پریشان ومدهوش کرد ❊ شبی یاحرف وحدت برحرف صله ادای پسر لامیه در کوش کرد قولاق طوتدی دیمکدر استماع ایلدی معناسنه سماعش ضمیر نیه راجع اولورسه پدره راجع ضمیر مدهوش دنصکره تقدیراولنور مدهوشش دیمکدر ادایه راجع اولیجقده بویله در امابدره راجع اولورسه ضمیره برمضاف تقدیر اولنور سماع نیش تقدیرنده واکل وجهه (محصول بیت) برکیجه پدر پسرینک اداسنه یعنی نینک آوازنه قولاق طوتدی یعنی نای چالدیغنی دیکلدی پس نایک آوازی پدری پریشان ولایعقل ایلدی حاصلی نایک

ردشمی

آوازی پدره تأثیر ایلدی ﴿ همی کفت بر چهره افکنده خوی ❊ که آتش بمن درزد این بارنی ﴾ همی کفت سو یلردی دیمکدر بر حرف استعلا چهره یوزدیمکدر افکنده های رسمی بو یله یرلرده حرف ترتیبدر براغوب دیمکدر خوی خاده ضمه وواو رسمیله دردر عرق معناسنه کوز یاشی معناسنه دیبن اصابت ایلمش افکنده نك خوی مفعول صریحی و بر چهره غیر صریحی

ردشمی

که حرف رابط مقول وقولدر بمن باحرف صله درزد درحرف تأکیددر زدلك نی فاعلی وآتش مفعول صریحی و بمن غیر صریحی (محصول بیت) پدر حرارت آتش نی دن چهره سنه عرق براغوب یعنی چهره سی درلدوب سو یلردی بو کره نی بکا آتش اوردی یعنی بوندن اول بن نای آتشه براغوردم بو کره نی بکا آتش براقدیکه بنی تمام دراندی همی کفند نصکره واو حالیه یازان های ترتیبك معناسنی بیلزمیش حضرت شیخ قصه مناسبتیله حکمت

ژدسروری وشمی

بیان ایدوب بیورر ﴿ ندانی که شوریده حالان مست ❊ چرا درفشانند در رقص دست ﴾ ندانی فعل مضارع مفرد مخاطب معنای استفهامی متضمن بیلزمیسن دیمکدر که حرف بیان شوریده حال وصف ترکیبی والف ونون ادات جمع دیوانه لر دیمکدر مسته اضافتی لامیه در بر حرف تأکید فشانند فعل مضارع جمع غائب سلکرلر دیمکدر مراد قرصمقدر دست مفعولی (محصول بیت) بیلزمیسین که شراب عشقله مست اولان دیوانه عاشقلر رقصده نیچون اللرینی بر برینه اوررلر انك سببی بودر که ﴿ کشاید دری بر دل از واردات ❊ فشانند سردست بر کائنات ﴾ دری یاحرف وحدت بر دل بر حرف صله واردات فیوضات الهیه به دیرلر یعنی خدادن کلن فیضلر معناسنه درفشاند یعنی صاحب واردات سردست لامیه ال اوجی معناسنه بر حرف صله کائنات مخلوقات معناسنه بونده مراد دنیادر (محصول بیت) انکیچون رقصده دست افشان اولورلر که واردات الهیه دن وفیوضات رحمانیه دن اللرینه بر باب فتح اولور پس دنیا ومافیهایه ال سیلکرلر یعنی ترکینه اشارت ایدوب بیزاردن کچدلکدیرلر نتکم کلستانده بیورر ❊ بیت ❊ اکر درویش بر حالی بماندی ▪ سر دست از دو عالم برفشاندی ❊ یعنی ایکی عالمی ترك ایدردی دیمکدر ﴿ حلالش بود رقص بر یاد دوست ❊ که هر آستینش جانی دروست ﴾ حلالش ضمیر صاحب وارداته راجعدر بر حرف صله یاد دوست لامیه در دوستك نامنه دیمکدر

که حرف تعلیل آستین یك و یاحرف وحدت وضمیر سابق کیدر جانی یاحرف وحدت درحرف ظرف واو ضمیر غائب آستینه راجعدر (محصول بیت) جانب خدادن مستفیض اولان عاشقه دوستك یعنی خدانك نامنه و یادینه یعنی عشقنه دور ورقص حلالدر زیرا انك هر یکنده برجان واردر یعنی واردات الهیه سببیله هر عضوینه برجان فائض و برقوت ساری اولور شو یله که باشدن ایاغه جان اولور و زیاده شوق وذوقدن بی آرام وبی قرار اولوب رقاص ودست افشان اولور پس بو حالده هرنه وضع ایدرسه حلالدر ﴿ کرفتم که مردانه درشنا ▪ برهنه توانی زدن دست و پا ﴾ کرفتم فعل ماضی نفس متکلم وحده طوتایم یعنی فرض وقیاس ایدهیم دیمکدر که حرف بیان مردانه یاضمیر خطاب وهمزه حرف توسل شناوشنا ووشناه صوده یوزمك معناسنه در که عرب سباحت دیرسینك کسریله برهنه بای عربك فتحی وضمیله وفتح را وسکون هایله چپلق دیمکدر عریان معناسنه توانی فعل مضارع مفرد مخاطب قادرسین دیمکدر (محصول بیت) حضرت شیخ بو بیتی تمثیل طریقیله بیورر دیر که طوتایم که صوده یوزمکده مردانه سین ایکن عریان ایکن ال واباق اورمغه قادرسین یعنی اکرچه کیم قابلیتك واستعدادك واردر لیکن طریق اولیا تجرید وفنا وترك ماسوی استروالابار کران دنبا ایله یوله کیرلمز ﴿ بکن خرقهٔ نام وناموس وزرق ❊ که عاجز بود مرد باجامه غرق ﴾ بکن کاف عربك فتحیله قوپر دیمکدر اما بونك کبی یرلرده چیقار معناسنه در خرقهٔ نام لامیه در مجازا یعنی خرقهٔ شهرت دیمکدر ناموس عارو وقار زرق ریا دیمکدر که حرف تعلیل مر دباجامه بیانیه اضافتدن مقطوع اوقویان بیلزیمش (محصول بیت) ریاوعار وناموس خرقه سنی چیقار یعنی بونلری ترك ایله دیمکدر زیرا لباسله غرق اولان اریوزمکده وچیقماقده عاجز اولور یعنی

ردسروری وشمی

ثقلت لباس ال اباق اورمغه مانعدر حاصلی طریق اولیاده موانعله سلوك صعبدر بلکه میسر دکلدر بیتدن مراد تمثیلدر و بیت آتی بونی تنویر وتوضیح در ﴿ تعلق حجابست وبی حاصلی ❊ چو پیوندها بکسلی واصلی ﴾ حجاب پرده معناسنه در بکسلی فعل مضارع مفرد مخاطب درکسلیدندن قرمق معناسنه واصلی یاضمیر خطاب (محصول بیت) ماسوایه یعنی خدادن غیری یه تعلق وتشبث ایلك سنکله حق بیننده پرده در یعنی وصول حقه

مانعدر وحاصلسزلقدر یعنی سعی و کوشش تعلق ماسوایله بی فائده
وبی نتیجه در اما چون پیوندلری قراسین یعنی موانعی ترك ایلیه سن
واصلسین حاصلی عبدله افندیسی بینده غیره میل ومحبت حجابدر بونلر
رفع اولنجه همان رب و بنده در فتدبر ﴿ حکایت پروانه وصدق مودت
اوباشمع ﴾ ﴿ کسی کفت پروانه راکای حقیر ٭ برو دوستی درخور خویش کیر ﴾
کای اصلنده که ای ایدی که حرف مقول وقولدر دوستی یا حرف وحدت در
خور ودرخورد داللہ ودالسز لایق معناسنه در خویشه اضافت لامیه
(محصول بیت) برکیسه پروانه یه ای حقیر پروانه دیدی وار کندوکه لایق
بردوست طوت یعنی شمعه مودتی ترك ایدوب کند که لایق ومناسب
بردوست اله کتور ﴿ رهی روکه بینی طریق رجا ٭ توومهر شمع ازکجا
تاکجا ﴾ رهی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت طریق رجا لامیه رجا
امید معناسنه در مهر شمع مصدرك مفعوله اضافتیدر تاانتهاء غایتیچوندر
(محصول بیت) پروانه یه دیرکه بریوله یوری که انده امید کوره سین یعنی
امیدك میسر اوله سن وشمعه محبت نره دن نره دکدر یعنی سنکله شمعك بیننده
اصلا مناسبت یوقدر ﴿ سمندر نه ٔ کرد آتش مکرد ٭ که مردانکی
بایدآنکه نبرد ﴾ سمندر نه اولدغنی سابقا بیان ایلمشیدك نه ٔ یا ضمیر خطاب
وهمزه حرف توسل همزه خطاب ایچوندر دیین سهو ایلمش کرد آتش لامیه در
آتش چوره سنده دیمکدر مکرد کاف عجمك فتحیله فعل نهی مفرد مخاطبدر
کردیدن دن چکزنمه دیمکدر مردانکی کاف عجم های رسمید ن بدلدر
و یا حرف مصدر نبرد جنك دیمکدر (محصول بیت) پروانه یه دیرکه
سمندر دکلسین آتش اطرافنده چکزنمه زیرا اول ارلك کرك اندنصکره
جنك ایلك کرك حاصلی ارلکك تجربه ایله اندنصکره صواشه کیر یعنی
اول آتشك احراقنی تجربه ایله اندنصکره یانینه وار ﴿ زخور شید
پنهان شود موش کور ٭ که جهلست باآهنین پنجه زور ﴾ موش کور
کوز سو ز ییجان یعنی یراسه که حرف تعلیل یا حرف مصاحبت آهنین
پنجه وصف ترکیبیدر یعنی دمر پنجه لی دیمکدر زور بونده قوت معناسنه
(محصول بیت) یراسه کونشدن قاچوب کیزلنر زیرا دمر پنجه لو کیسه
ایله زور صنامق جهل ودیوانه لقدر یعنی کونشك نورینه تحمل ایده
میجکین بیلدیکیچون قراکلق بوجاقلره قاچوب کیزلنر زیرا قوی پنجه لو

ردسروری وشمعی

کیسه ایله زوربازولق ایلك و پنجه طوتشمق جهل ونادانلقدر حاصلی
کندیدن قوی ایله کورشمك نامعقولدر و بالجمله سنك آتشله هیچ مناسبتك
یوقدر ﴿ کسی راکه دانی که خصم تواوست ٭ نه ازعقل باشد کرفتن
بدوست ﴾ کسی را یا حرف وحدت ورا ادات مفعول که رابط صفت
دانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر دانیدندن که حرف بیان خصم
تو لامیه او ضمیر غائب کسه راجعدر بدوست با حرف زائد (محصول بیت)
برکیمسه که بیلورسین اول سنك خصمك ودشمنکدر انی دوست طوتمق
عقلدن دکلدر اعدی آتش سنك دشمنکدر که سنی یقا کلشدر پس انی
سووب اکا تقرب ایلك جاننه قیمقدر ﴿ تراکس نکو یدنکو میکنی ٭ که جان
درسر کاراومیکنی ﴾ تراسکا که حرف بیان سر کار اولامیه لردر انك ایشی
سوداسنده دیمکدر او ضمیر غائب خصمه راجعدر که مراد آتشدر
(محصول بیت) سکا کیمسه دیمز که ایی ایدرسین که جانکی انك ایشی
ومصلحتی سوداسنده یعنی اکا محبت ومودتده تلف ایدرسین حاصلی انك
سوداسنده جان وباش تلف ایلدیککی کیمسه بکنمز زیرا محض جنوندر ﴿ کدایی
که از پادشه خواست دخت ٭ قفاخورد وسودای بیهوده پخت ﴾
کدایی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت دخت دالك ضمی وخانك
سکونیله دختر معناسنه در یعنی قیز قفا بونك کبی یرلرده اکسه طبانجه سنه
دیرلر (محصول بیت) برکدا که پادشاهدن قیز دیلدی یعنی تزوج
مراد ایلدی اکسه سینه طبانجه یدی یعنی حقارت وهوان کوردی
وزائد و بیهوده سودا بشردی حاصلی نامناسب ونامعقول وضع ایلدی
زیرا کدانك پادشاهدن قیز دیلمك حدی دکلدر پس سنکده آتشله
مناسبتك یوق واکا تقربك نامعقول ایشدر ﴿ کجا در حساب آورد چون
تو دوست ٭ که روی ملوك وسلاطین در وست ﴾ آوردك فاعلی شمعدر
وخطاب پروانه یه در که حرف تعلیل روی ملوك لامیه واو حرف عطف
دروو در حرف ظرف و ضمیر شمعه راجعدر آوردك فاعلیدر ودر وده ضمیر
دخت پادشاهدن کنایتدر دیین زنانه ایش ایشلمش (محصول بیت) ردسروری
ناصح پروانه یه دیرکه شمع سنك کبی دوستی وعاشقی قنده حسابه کتورر
واعتبار ایدر یعنی ایتمز زیرا پادشاهلرك و بکلرك یوزی اکادر یعنی عالمك اعلا
وادناسی هپ جمله اکا ناظر ومتوجه در پس سنك کبی حقیر کلبه که

نه اعتبارایدر وقنده عاشقلرحسابنه قنار كه حرفنی ادات حال اعتبارایدن
ردشمعی
قتی بی اعتبار ایمش ﴿ مپندار كودر چنان مجلسی ❊ مداراكندباچوتو
مفلسی ﴾ مپندار ظن ایله دیمكدر كو اصلنده كه اوایدی كه حرف بیان
اوضمیرغائب شمعه راجعدر همزه وصلله ساقط اولمش مجلسی یاحرف وحدت
یاحرف مصاحبت چوادات تشبیه مفلسی یاحرف وحدت (محصول بیت)
شمعه ناصح دیر كه ظن ایله كه شمع انجلین برعالی مجلسده یعنی مجالس سلاطینده
سنك كبی برحقیرمفلسه مدارا ایدوب انی یقمیاالبته یقار مصراع اولك
معناسنی یعنی دختر پادشاه كه چنین مجلس بلند ومقام عالی دارد
دیین قیز نقشی معنا و یرمش ومصراع ثانی مدار اكند باتوچون مفلسی
ردسروری
یازوب مفلسی یاسنی خطاب ایچون دردیین هم تركیبده خطا ایلش هم معناده
ردشمعی
فندبر ﴿ وكر باهمه خلق نرمی كند ❊ توبیچاره باتوكرمی كند ﴾ یاحرف
صله نرمی یاحرف مصدر باتو باسابق كبیدر كرمی یاحرف مصدر كرمی
بوندا ایهام طریقیله واقعدر یعنی حدت وایسجاقلق معناسنه (محصول
بیت) ناصح پروانه یه دیر كه واكرشمع جمیع خلقه ملایمت وملاطفت
ایلر یعنی هركس اندن مستنیر ومستغنی اولور اماسز بیچاره سن سكاتیزلك
وآتشی مزاجلك ایدر یعنی غیر یلره ضیا وروشنالق ویرور اماچون كه
عاشقسین سنی یاقوب یاندرر اسیر كز ﴿ نكه كن كه پروانه سوزناك ❊ چه
كفت ای عجب كربسوزم چه باك ﴾ كه حرف بیان پروانه سوزناك بیانیه تاك
كاف عربیله ادات نسبت در دردناك وغمناك كبی دردلی وغملی دیمكدر یس
سوزناك بونده یانغین وحرارتلی دیمكدر چه كفت نكه كنه مقیددر بوندن
صكره كلان مقول وقول عبارتدر برنیجه ابیاتله ای عجب مستغاثله در
یاللعجب ویالماء كبی چه باك نه غم دیمكدر (محصول بیت) نظرایله كه سوزلی
وحرارتلی پروانه ناصحه نه دیدی هی عجب كیمسه اكر یناریسم نه غم یعنی سن
بنی قیرمه یناریسم بن ینارمسز یانمازسز ﴿ مراچون خلیل آتشی در
دلست ❊ كه پنداری این شعله برمن كلست ﴾ مرا بنم دیمكدر چون ادات
تشبیه خلیل یعنی ابراهیم پیغمبر آتشی یاحرف وحدت نوعیه دل بونده یورك
معناسنه در كه حرف رابط صفت پنداری فعل مضارع مخاطب صانورسین
دیمكدر این شعله یعنی شعله شمع برحرف صله در یامعناسنه (محصول بیت)
بنم یوركمده خلیل كبی برآتش واردر كه صانورسین بوشعله شمع اكا كوره

بكا بركلدر یعنی یوركمده اولان آتشه كوره شمعك آتشی كل ولالهدر معلوم
اولا كه نل وكلده حرف روی كه لامدر متحرك اولمغله قافیه اولمغه صحیحدر
زیرا ساكن اولسه قافیه اولمق جائز اولمازدی فتأمل ﴿ نه دل دامن دلستان
میكشد ❊ كه مهرش كریبان جان میكشد ﴾ نه حرف نفی معناده میكشده
مقیددر نه میكشد تقدیرنده دامن دلستان لامیه در دلستان وصف تركیبیدر
ستانیدن كبی كلن الیجی دیمكدر كه حرف اضراب كریبان جان لامیه در
مجازا (محصول بیت) كوكل جانان دلستانك اتكن الوب كندییه چكمز
یعنی اكا كندو یی كوجله عاشق ومبتلا ایتمز بلكه جانانك مهرومحبتی
جان یقاسن الوب كندییه چكر حاصلی كوكلی محبتی نی اختیار كندو به
عاشق ایدر ﴿ نه خودرا بآتش بخود میزنم ❊ كه زنجیرشوقست در كردنم ﴾
نه حرف نفی معناده میزنمه مقید نه میزنم تقدیرنده را ادات مفعول بآتش باحرف
صله بخود باحرف مصاحبت تقدیری باختیار خود میزنم فعل مضارع نفس
متكلم وحده در كه حرف اضراب زنجیرشوق لامیه در ویابیانیه
(محصول بیت) پروانه دیر كه بن كندمی آتشه كندی اختیارمله اتمادم بلكه
بو یمده عشق وشوق زنجیری در كه آتش شمعه بی اختیار ایلدر حاصلی
جانان جانبنه بنی عنربازقهرا چكر ﴿ مر اهمچنان دوربودم كه سوخت
❊ نه این دم كه آتش بمن درفروخت ﴾ همچنان انجلین دیمكدر كه حرف
بیان سوخت تقدیری میسوختدر ضرورت وزنیچون وقرینه قائم
اولدیغیچون ترك اولندی نه حرف نفی این دم بووقت دیمكدر كه سابق كبی
بمن باحرف مصاحبت برحرف تأكید (محصول بیت) پروانه دیر كه بنی
شویله كه شمعدن ایراق ایدم كه یقاردی یعنی بنم عشقم ذاتیدر عارضی
دكلدر حاصلی بنی ازلدن یقاكلمشدر همان شمعدی دكل كه آتش بنله بالكلندی
حاصلی شمعدی كندمی آتشه اورمقدن اول یقاكلمشدر همان شمعدی دكل
مصراع ثانینك معناسی بنی همان بودم یقمادی كه بكاآتش شعله لندردی
بووجه داخی ممكن در كه بنده آتش شعله لندی دیین معنای تمام احراق
ردشمعی
ایلمش ﴿ نه آن میكند یاردرشاهدی ❊ كه باا وتوان كفتن اززاهدی ﴾
شاهدی یاحرف مصدر محبوبلق دیمكدر كه حرف بیان یاحرف صله
اوضمیرغائب یاره راجعدر توان كفتن سویلك ممكن اوله ازحرف ابتدا
زاهدی یاحرف مصدر (محصول بیت) بو بیت جائزدر كه پروانه نك اوله

وجائزدر که شیخك اوله یار محبو بلغنده اول وضع وحالی ایلمز یعنی او یله
مستغنی وفارغ اولماز که اکا زهد وتقوی دن سوز سویلمك ممکن اوله حاصلی
زیاده بی باك و بی پروا اولدیغندن کمسه سوزینی اصغا ایلمزتکم هر کسك
بو قصه معلومیدر ❊ که عیبم کند در تولای دوست ❊ که من راضیم کشته
در پای دوست ❊ که اسمدر کیم معناسنه تولای دوست مصدرك مفعولنه
اضافتیدر محبت دوست دیمکدر که حرف تعلیل کشته تقدیری کشته شدندر
پای دوست لامیه (محصول بیت) استفهام طریقیله بیورر بنی کیم عیب
ایدر دوستك محبتنده یعنی کیمسه ایلمز زیرا ن دوستك ایاغنده مقتول اولمغه
راضیم حاصلی انك هلاکی اولمغه قائلم ❊ مرا بر تلف حرص دانی چراست
❊ چو او هست کر من نباشم رواست ❊ مرا بنم بر حرف صله تلف تقدیری
تلف شدن در دانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن چو حرف
تعلیل او ضمیر غائب شمعه راجعدر روا جائز معناسنه (محصول بیت)
پروانه دیرکه بنم تلف اولمغه حرصم نه ایچوندر بیلورمیسین یعنی کندمی
نیچون یقارم بیلورمیسن چونکه اول واردر اکر بن اولمازسم جائزدر
حاصلی انك همان اول موجود اولسون بن هلاك اولورسم غم دکل ❊ بسوزم که
یار پسندیده اوست ❊ که دروی سرایت کند سوز دوست ❊ بسوزم یانارم و یانیم
دیمکدر که حرف تعلیل یار پسندیده بیانیه مقبول یار دیمکدر او سابق کیدر
که حرف تعلیل در حرف صله وی ضمیر غائب در یاره راجعدر سرایت
تأثیر معناسنه در سوز دوست یعنی سوز عاشق (محصول بیت) انك
عشقیله یانارم و یانیم زیرا یار پسندیدم اولدر آکه تأثیر ایلیه دوستك سوزی
یعنی انکیچون یانارم که اکا سوزم تأثیر ایلیه تا کیم ضیا و نوردن خالی اولماسون
بوندن اول نصیحتکره جواب ویردی بوندن نصکره الزام طریقیله بیورر
❊ مرا چند کویی که درخور دخویش ❊ حریفی بدست ار همدرد
خویش ❊ که حرف رابط مفول وقول درخورد ودرخور داله ودالسز
لایق معناسنه در خویشه اضافت لامیه در حریف اقتده همصنعت
وهمپیشه یه دیرلر اما بونك کبی یرلرده مصاحبت مرادر همدرد درویش
دیمکدر (محصول بیت) پروانه ناصحه دیرکه بکا نیجه بر سو یلرسن کندکه
لایق همدرد بر محبوب اله کتور حاصلی بر موافق محبوب تحصیل ایله
نیجه بردیرسین بکا ❊ بدان ماند اندر زشوریده حال ❊ که کویی بکزدم

کزیدم مثال ❊ بدان با حرف صله ودال همزه دن منقلبدر اصلی بان ایدی
ماند فعل مضارع مفرد غائب بکزر دیمکدر مانیدندن اندرز همزه نك
ودالك فتحیله و رانك زای اوزرینه تقدیمیله بونده نصیحت معناسنه در
شوریده حال اضافتی مصدرك مفعولنه در شوریده حال وصف ترکیبیدر
دیوانه معناسنه که حرف صله کژدم کزیده وصف ترکیبی عقرب
صوقمش معناسنه مثال فعل نهی مفرد مخاطبدر نالیدندن ایکلمه دیمکدر
(محصول بیت) پروانه دیرکه عاشق شوریده حاله نصیحت ایلمك
اکا بکزرکه عقرب صوقمش کیمسه یه ایکلمه دیه سین یعنی عاشقه نصیحت
ایلمك که فلانی سومه وفلانی سودیوجنوندن نوعدر زیرا اختیاری
الندە دکل ❊ کسی را نصیحت مکوای شکفت ❊ که دانی که دروی
نخواهد کرفت ❊ شکفت شینك وکاف عربك کسریله عجب معناسنه در
ضمهٔ ریله ده لغتدر که حرف رابط صفت دانی بیلورسین دیمکدر در حرف
صله در با معناسنه وی ضمیر کسی یه راجعدر کرفت بونده کرفتن معناسنه در
نخواهد کرفت تأثیر ایلمیسردر حاصلی سوزك طوتمیان کیمسه یه نصیحت
ضایعدر (محصول بیت) نصیحت ایلمه ای عجب کیمسه که بیلورسین که
تأثیر ایلمیسردر ❊ زکف رفته بیچاره را لکام ❊ نکویند کاهسته ران
ای غلام ❊ بیچاره یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل ورا حرف
تخصیص لکام لامك کسیری وکاف عجمله اویان دیمکدر که عرب
تعریب ایدوب لجام در کاهسته که حرف رابط مقول وقولدر ران فعل
فعل امر مفرد مخاطبدر رانیدندن سور دیمکدر یعنی الندن اولان بیندیکی
سور دیمزلر (محصول بیت) الندن اویانك دیزکنی کیتمش بیچاره یه
دیمزلر که ای غلام آهسته کیت یعنی یاپجه یوری زیرا اویان الندە
دکل که ایستدیکی کبی یوروبه بونك کبی یرلرده سورمك بك یورمکدن
کنایتدر ❊ چه نغز آمد این نکته در سندباد ❊ که عشق آتشست ای
بسر پندباد ❊ چه بونك کبی یرلرده مبالغه افاده ایدر نغز نونك فتحی
وغینك سکونیله کوزلك دیمکدر خوب معناسنه سندباد سینك فتحی
وکسریله بر حکیمك اسمیدرکه اول حکیم نصیحت و پند باینده بر کتاب
تصنیف ایلمشدر که ادی سندبادر یعنی صاحبنك آدنی کتابه اطلاق
ایلمشلرد ر ایباغوجی وحسام کاتی کبی که حرف بیان عشق مبتدا

وآتش خبری کنه پندمبتدا و بادخبری (محصول بیت) نه خوب کلدی
بو پند سند بادنام کتابده که ای اوغل نصیحت پدر وعشق آتشدر بیت
آتی مرادی بیان ایدر ❊ بادآتش تیز برترشود ❊ پلنك اززدن کینه ورترشود ❊
بباد حرف مصاحبت سببیتی متضمن آتش تیز بیانیه کسکین آتش دیمکدر
بر حرف استعلا و ترادات تفضیل یوجه رك دیمکدر کینه ور کینه لی دیمکدر
زیرا ورادات نسبتدر و ترادات تفضیل (محصول بیت) باد سببیله کسکین
آتش یوجه رك اولور یعنی ارتار قپلان دیدکلری حیوان اورمقدن
کینه لیرك اولور یعنی اوران کسه یه بغضی زیاده اولور ایمدی عاشقه
نصیحت ایلك مذکور مثاللر کبیدر ❊ چونیکت بدیدم بدی میکنی ❊ که
رویم فراچون خودی میکنی ❊ چو حرف تعلیل نیکت تا ضمیر خطاب
بدی یا حرف مصدر که حرف بیان فرا بونده ادات صله در با معناسنه چون
ادات تشبیه یا ضمیر خطاب (محصول بیت) پروانه ناصحه دیر که چونکه
سنی ایی کوردم یعنی چونکه سنی امعان نظر و دقت بصرله کوردم زیاده
یرامزلق ایدرسین که بنم یوزمی کندك کبی کسه یه ایدرسین یعنی بکادیرسن که
کندك مناسب برکسه یه عاشق اول که آتش سومك سنك حدك دکلدر
حاصلی بنم رویمی آتشدن غیریه توجیه ایدرسن بوایسه معقول نصیحت
دکلدر بیت آتی مرادی بیان ایدر ❊ زخود بهتری جوی فرصت شمار
❊ که باچون خودی کم کنی روزکار ❊ بهتری یا حرف وحدت جوی فعل
امر مفرد مخاطب ایسته دیمکدر شمار فعل امر مفرد مخاطب صای دیمکدر
که حرف تعلیل با حرف مصاحبت چون ادات تشبیه خودی یا حرف
وحدت کم کاف عجمك ضمیله ضایع معناسنه در روزکار زمان و عمر معناسنه در
(محصول بیت) پروانه تمثیل طریقیله ایدر که مصاحبت و محبته کندکدن
یکرك برکیسه طلب ایله وانی و یا طلب ایلمسنی فرصت عد ایله زیرا برکندك
کبیله مصاحبت و مناسبت ایدرسك عمرکی واوقاتکی ضایع ایدرسن حاصلی
برنسنه حاصل اولمز و عمرکی یوق یره تلف وضایع ایدرسین ❊ پی چون
خودان خودپرستان روند ❊ بکوی خطرناك مستان روند ❊ پی بای
عجمك فتحی ایله و یای اصلیه ایله اردوایز معناسنه در خود کندی دیمکدر
لفظ عامدر غائب و مخاطب و متکلمده مستعملدر الف و نون ادات جمع
خود پرست وصف ترکیبیدر خودبین معناسنه با حرف صله کوی خطرناك

بیانیه (محصول بیت) کندی کبیلرك اردنجه مغرورلر و خود پرستلر کیدر
زیرا ایلرالبته کندیلردن ایلره تابع اولورلر یرامزلره تابع اولمزلر نته که خطرلی
محله بو مستلر و بی عقللر کیدر عقلا وازکیا کیتمز حاصلی خودپسندلر کندیلر
کبیلره اویوب کیتمك وضرر وزیانی تفکر ایلمك مستلرك مخوف و خطرناك
یرلره تدارکسز وارمه لری کبیدر ❊ من اول که این کار سر داشتم ❊ دل
ازسر بیکبار برداشتم ❊ این کاردن مراد کار عشقدر سر سودا و هوا
معناسنه بیکبار براوغوردن دیمکدر (محصول بیت) بن اول که کار عشق
سودا طوتدم یعنی سودا و هوا ایدندم حاصلی عاشقلغی اختیار ایلدم
کوکلمی باشدن براوغوردن قالدردم یعنی باشدن حیاتمدن قطع رجای
ایلدم و ترك جان وسر ایلدم ❊ سرانداز در عاشق صادقست ❊ که بدزهره
برخویشتن عاشقست ❊ سرانداز وصف ترکیبیدر بهادر و قیاق اولان
کیمسه یه دیرلر که حرف تعلیل بدزهره قورقاق که عرب جبان دیر بر حرف
صله خویشتن کندی دیمکدر (محصول بیت) بهادر و قیاق اولان کیمسه
یعنی جان و باشه قیان کیمسه عاشقلقده صادقدر یعنی عاشق صادق کندی
جاننه قیار اما قورقاق اولان کیمسه کندیسنه عاشقدر یعنی کندنی سوردر که
جاننی آتش عشقه براقماز سرانداز کبی ❊ اجل ناکهان درکشیم کشد ❊ همان به
که آن نازنینم کشد ❊ کشیدن پوسی معناسنه در (محصول بیت) اجل بنی
ناکاه پوسیده اولدرر یعنی خبرم یوغیکن برکون بوغزم آلور بویله اولیجق
هم اول یکدر که بنی اول نازلی یارم اولدره حاصلی اجلدن اولمکدن جانان
الندە اولمك یکدر وصفادر ❊ چو بیشك نبشتست برسر هلاك ❊ بدست
دلارام خوشتر هلاك ❊ با حرف ظرف دست دلارام لامیه دلارام وصف
ترکیبیدر کوکله آرام و قرار ویریجی دیمکدر هلاك ایکی یرده بیله هلاك
شدن تقدیرنده (محصول بیت) چونکه شکسز و شبهه سز باشه هلاك اولمق
ازلده یازلمشدر یعنی البته موت و فوت مقرردر پس دلارام الندە هلاك اولمق
خوشترقدر حاصلی جانان الندە اولمك یعنی یولنده جان ویرمك اولی
واحری در ❊ نه روزی به بیچارکی جان دهی ❊ همان به که در پای جانان
دهی ❊ نه حرف نفی معناده دهی فعلنه مقیددر ندهی تقدیرنده استفهام
انکاری در روزی یا حرف وحدت به بیچارکی با حرف مصاحبت و یا حرف
مصدر پای جانان لامیه (محصول بیت) برکون بیچاره لکیله و دردمندلکیله

جان و برمز میسین الینه و بروسن شبهه یوق پس هم اول یکدر که جانان
اباغنده و یره سین حاصلی اجل مقرر اولد قدنصکره ایمدی جانان
اباغنده اولمك یکرك وخوشترقدر ﴿ حکایت در مخاطبهٔ پروانه باشمع ﴾
﴿ شبی یاددارم که چشمم نخفت * شنیدم که پروانه باشمع کفت ﴾ (محصول
بیت) یادمده در وخاطرمده در که بر کیجه کوزم او یومادی یعنی کوزمه
او یقو کیرمدی ایشتدمکه حال دلیله پروانه شمعه سویلدی ﴿ که من عاشقم
کربسوزم رواست * تراکریه وسوزاری چراست ﴾ که حرف رابطه مقول
وقول رواجائز معناسنه ترا سنك وسکا دیمکدر یاری بونده هله معناسنه در
(محصول بیت) پروانه شمعه دیرکه بن عاشقم یانوب یاقلسم روا و جائزدر
سنك کریه وسوزك هله نه ایچوندر یعنی سن نیچون یانوب اغلرسین سن
خودبنم کبی عاشق دکلسین * بیت * کمال عاشق پروانه دارد * که هیچ
ازسوختن پرواندارد * ﴿ بکفت ای هوادار مسکین من * برفت انکبین
یارشیرین من ﴾ بکفت شمع دیدی هوادار وصف ترکیبی محبت معناسنه
مسکینه اضافتی بیانیه ومنه لامیه برفت کیتدی انکبین همزه نك فتحی
ونونك سکونی وکاف عجمك ضمی وبانك کسریله بالدر عسل معناسنه
یارشیرین من بیانیه ولامیه درکه انکبینه صفت ویااندن بدل اوله (محصول
بیت) شمع پروانیه دیرکه ای بنم مسکین محبم بن انکیچون سوزانم که عسل
دیه کلری یارشیرینم بندن ایریلوب کیتدی حاصلی فراق دردندن سوزان
وکریانم ﴿ چوشیرینی ازمن بدرمیرود * چوفرهادم آتش بسرمیرود ﴾
شیرینی یاحرف مصدر اولمق قابل لذت معناسنه وحرف وحدت
بریارشیرین تقدیرنده وحرف نسبت شیرینه منسوب یار یعنی شیرین کبی
دیمکدر بدرطشره دیمکدرایرلمقدن کنایتدر فرهادم میم معناده بسره
مقیددر بسرم تقدیرنده (محصول بیت) شمع دیرکه چونکه بندن شیرینلك
ویاپریارشیرین ویاشیرینه منسوب برمقبول یار بندن ایریلوب کیدر فرهاد کبی
باشمه آتش کیدر یعنی افتراق دردندن دیمه آتش چیقار فرهادوشیرین
جمعی لطفه دن خالی دکل ﴿ همی کفت وهر لحظه سیلاب درد * فرو میدویدش
برخسارزرد ﴾ همی کفت شمع سویلردی دیمکدر واو حرف عطف سیلاب درد
لامیه در مجازا فروادات تأکید میدوید یلردی دیمکدر یعنی اقاردی ضمیر
معناده زرده مقیددر زردش تقدیرنده (محصول بیت) شمع مذکور کلماتی

حال بو که سیلاب دردهر لحظه یعنی درد دروندن اقان کوز یاشی
صاری یوز اوزره سکردردی یعنی بکزی اوزره دوکلوردی حاصلی
اغلایی اغلایی سویلردی کلن ابیاتك مضمونی درکه ﴿ که ای مدعی عشق
کارتونیست * که نه صبرداری نه یارای ایست ﴾ که حرف رابطه مقول
وقولدر مدعی افتعال بابندن اسم فاعلدر برنسنهٔ یلان یره دعوی
ایدنه دیرلر مثلا برکیمسه عاشقلق دعواسین ایلسه اما کرچکدن عاشق
اولمسه اکا مدعی دیرلر کار تولامیه که حرف تعلیل یارای ایست لامیه
یاراقدرت معناسنه در وایست همزه نك کسریله اسمدر ایستادن
معناسنه مصدر مرخمدر ایستن معناسنه دیین سهو ایلمش زیرا ایستن بوقدر
ایستادن واستیدن وار پس ایست ایستادن وایستیدن معناسنه در ردسروری وشمعی
فتأمل (محصول بیت) شمع پروانه یه دیرکه ای مدعی عشق سنك کارك
دکلدر زیرا سنده نه صبرك وار ونه تحمل ایلمکه قدرتك وار زیرا همان
آتشه قریب اولدیغك کبی قنادك یانغله قاچوب کیدرسین ﴿ تو بکریزی
از پیش یك شعله خام * من استاده ام تابسوزم تمام ﴾ بکریزی فعل
مضارع مفرد مخاطب قچارسین دیمکدر پیش یك شعله لامیه خام جیك
دیمکدر یعنی پشممش بکریزی یه متعلقدر خامی شعله یه صفت طوتوب
برخام شعله نك اوکندن دیینلرقتی خام ایمش (محصول بیت) شمع پروانه یه
دیرکه سن برشعله نك یانندن واوکندن خام قچارسین یعنی تام یانجه تحمل
ایدوب طورمازسن امابن طورمشم تاتمام یانم یعنی تمام یانجه تحمل
ایدوب طورورم ﴿ ترا آتش عشق اکر پربسوخت * مرا بین که از پای
تاسر بسوخت ﴾ ترا سنك دیمکدر آتش عشق لامیه پر بونده قناد
معناسنه در مرا بنی دیمکدر بین فعل امر مفرد مخاطب کور دیمکدر
که حرف بیان از پای تاسر قیاس ازسرتاپای ایدی ضرورت وزنیچون
عکس ایلدی (محصول بیت) شمع دیرکه آتش عشق سنك قنادك یاقدیسه
چوق دکل بنی کورکه باشدن اباغه دك یاقدی حاصلی تمام جسمی یاقدی
﴿ مبین تابش مجلس افروزیم * تبش بین وسیلاب دلسوزیم ﴾ مبین
فعل نهی مفرد مخاطب تابش بانك کسریله اسم مصدر در نور وضیا
معناسنه یلدرایش دیمکدر مجلس افروزه اضافت بیانیه مجلس افروز
وصف ترکیبی یاکلند رجی یعنی روشن ایدیجی دیمکدر یاحرف مصدر

ومیم متکلم تبش تانك فتحی و بانك کسریله اسم مصدر قزش دیمکدر
حرارت معناسنه واوحرف عطف سیلاب دلسوز بیانیه دلسوز وصف
ترکیبیدر یورك یاندرجی معناسنه و یاومیم سابق کبی (محصول بیت)
شمع پروانه یه دیر که بنم مجلس افروزلق پرتووضیامه باقه بل که حرارت
سیلاب دلسوزلغمه یعنی یورك یاندرجی حرارتمه وسیلابمه باق حاصلی
ظاهرا پارلیوب مجلسی روشن ایلدیکمه باقه بل که حرارت درون وسیلاب
چشممه باق یعنی ظاهرم پرنوردر اما باطنم پرنار و پرسوزدر ❊ چوسعدی
که بیرونش افروختست ❊ ورش اندرون بنکری سوختست ❊ چو
حرف تشبیه که حرف رابط صفت افروخنست اصلنده افروخته است در
ضرورت ورنیچون حذف وایصال ایلدی ور واکردن مخففدر وضمیر
معناده اندرونه مقیددر اندرونش تقدیرنده سوختست سابق کبیدر
(محصول بیت) حضرت شیخ کندنی شمع سوزانه تشبیه ایدوب بیورر
شمع سوزان سعدی کبیدر که ظاهری و باطنی یعنی روی مبارکی وجسم
شریفی نورانی ولطیفدر اما اکر درونته نظر ایدرسك تمام یانمشدر که اثر
وجود قالممشدر یعنی عشق آلهی ایله درونی تمام احراق ایلمشدر ❊ زرفته
زشب همچنان بهرهٔ ❊ که ناکه بکشتش پری چهرهٔ ❊ زرفته کیتمش
ایدی دیمکدر همچنان هنوز معناسنه در بهرهٔ برمقدار یا حرف وحدت
وهمزه حرف توصل که حرف بیان بکشتش ضمیر شمعه راجعدر یعنی
شمعی سوینددر پری چهره وصف ترکیبی پری صورتلی دیمکدر و یا وهمزه
سابق کبیدر (محصول بیت) کیجه ده هنوز برمقدار کیتمش یعنی
کچمش ایدی که شمعی بر پری چهره‌لی محبوب سویندردی ❊ همی
کفت ومیرفت دودش بسر ❊ همین بود پایان عشق ای پسر ❊ واو
حرف حال دودش دودتونی وضمیر معناده بسره مقید سرش تقدیرنده
بونده بود در معناسنه در یعنی ادات خبردر پایان عشق لامیه ای حرف
ندا پسردن مراد جائزدر که مذکور پری چهره اوله وجائزدر که غیری
اوله (محصول بیت) شمع سو بلردی حالبوکه باشنه درونی تونی کیدردی
یعنی چیقاردی مقول وقول بو مصراعدر عشقك نهایتی بودر ایچق ای پسر
یعنی جانانك آتش عشقنه یانمق صکره هلاك اولمق در عشق صادقك پایانی
مصراع اولك ترکیبی همی کفت و میرفت دودش بسر یازوب تقدیم و تأخیر

طریقیله معناویرن خطای فاحش ایلمش ❊ اکر عاشقی خواهی آموختن ❊ ردشمعی
بکشتن فرج یابی ازسوختن ❊ فرج فرح معناسنه وخلاص معناسنه کاور
(محصول بیت) اکر عاشقلق اوکرنمك استرسك مقتول اولمله یانمقدن
فرج وفرح بولورسین یعنی مادام که حیاتده سن آتش عشقله یوزان وکدازان
و بریانسن اما مقتول اولمغله سوزوکدازدن خلاص بولورسین ❊ مکن
کریه بر کور مقتول دوست ❊ قل الحمد لله که مقبول اوست ❊ کریه اسمدر
اغلمق معناسنه کور مقتول دوست لامیه‌لر قل فعل امر مفرد مخاطب
نصر بابنك اجوف واویسندن یعنی قال یقول دن سویله دیمکدر که حرف
تعلیل مقبول اولامیه در ضمیر دوسته راجعدر (محصول بیت) دوستك
یعنی جانانك مقتولی اولان کیمسه نك کوری یعنی قبری اوزره اغلمه حاصلی
دوستك مقتولنی کوروب اجیوب اغلمه بل که الحمد لله دی که آنك مقبولیدر
یعنی مقبول اولدیغیچون قتل ایلدی مردودی اولسه قتلنه مباشر اولمازدی
❊ اکر عاشقی سرمشوی ازمرض ❊ چوسعدی فروشوی دست
ازغرض ❊ عاشقی یا ضمیر خطاب مشوی فعل نهی مفرد مخاطب شویدندن
یومه دیمکدر مرض دن مراد مرض عشقدر فروادات تأکید شوی فعل
امر مفرد مخاطبدر سابق کبی غرض دن مراد غرض نفسدر (محصول
بیت) اکر عاشق ایسك باشکی مرض عشقدن یومه یعنی باشکدن سودای
عشق چیقارمه همیشه عاشق اول سعدی کبی الکی غرض نفسانیدن یو
یعنی شهوانی نظری کلیا ترك ایله ❊ فدایی ندارد ز مقصود چنك ❊ وکر
برسرش تیر بارند وسنك ❊ فدایی یا حرف نسبت سردن کچن کیمسه یه دیرلر
چنك بونده دست معناسنه در بارند فعل مضارع جمع غائب یاغدررلر
دیمکدر متعدیدر لازمده کلور (محصول بیت) فدایی مقصودندن
ال طوتمازیعنی مقصودندن ال چکوب فراغت ایلمز اکر باشنه اوق
وطاشده یاغدررلرسه حاصلی مقتول اولنجه مرادندن ال چکمز وفراغت
ایلمز یعنی عاشق صادق فدایی کبی میدان عشقده ترك سرایتمك کرك که
مقصود ومرادنی تحصیل ایلمکه قادر اوله ❊ بدریا مرو کفتمت
زینهار ❊ وکرمیروی تن بطوفان سپار ❊ بدریا با حرف صله بطوفان
با کذلك حرف صله (محصول بیت) سکادیدم که صاقین دریایه کیتمه

يعنی دریای عشقه طالمه وعاشق اولمه واکر کیدر سك یعنی عاشق
اولورسك تنكی ووجودكی طوفان بلایه ایصمرله
حاصلی کند یکی بلیات عشقه تسلیم ایله
زیرا عشق درد و بلاسز اولماز

ممم

مم

تم طبع الجزء الاول من شرح بوستان للعالم المحقق مولانا
سودی البسنوی ویلیه الجزء الثانی اوله باب
چهارم درتواضع فی مطبعة العامرة فی سنة
ثمانية وثمانين ومأتين بعد الالف
١٢٨٨ فی شهر ص ٧

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısım: Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No: 3296
Eski Kayıt No: